Schwartz W. körajzoló M. D. K.

Pesten

1.) Buda és Pest látképe cukrásztegéd-levélen

Gerni, A magy. köraji. 1960 200

SCHWARZ Arnold ferenc

Miskolci Zsidó 1923

OMIKE 1909-1944

157
174

SCHWARZ István graf

Bartnyák-mühely

11. 70. p. 12. p. ll

Új Tüv. 1993

kerültek előtérbe.

Magyarországon a zsidóság gazdasági f
feltételek közt ment végbe és szinte
összpontosult - a Hatvany-Deutsch csalá
terület talán legkiugróbb példája. Ellen
tartományban a vezető családok többsége
nemesség életstílusa tükröződött. Így alig
nemzeti stílusa /florális dekoráció/ a zsi
keveréke.

SCHWARZ, Jakob szobrán

1747, Porsoy, dóm

Ars 1997/1-3. 238.

ajós kőépület,

lett két XVII.

akú gombbal,

magas, XVI.

III. század. 21

ázad.

edaillonokkal

esteriellel. 30

SCHWARZ Jakob

OMIK 1909-1944 234

SCHWARZ, Veit Lakatos (Pozsony)

Vörötony, 1599.

Ars 1997/1-3. 238.

Háromhajós XVIII. századbeli kőépület. A jobb
Madonna szobor, fa, XV: század, 120 cm maga
padlásán diadalkereszt Corpusa, XV: sz., csonka
négy harang. Az egyiknek felirata: Verbum don
aeternum 1591, a többi XVIII-XIX. századbeli.

A község melletti Hrad nevű hegy hajdan őskori te

Zábor A község mellett őskori várhegy.

Znióvára Znióváralja fölött, magas sziklás he
derékszögű nagyszög alapján épült, emeletnyi mag
maradt kőház alakú rom, egy két lövőréssel; kopár
egyéb faragványos részlet híján szűkölködik.

M.D.K.

Schwarz-Waldegg

"Dán nő" c. paszteljének repr.-ját közli a lap a Helikon kiállitásáról.

Szinházi Élet. Bp. 1923. febr. 18-24. XII. évf. 8. sz. 45. lap.

M. D. K.

Schwarz Zsigmond.

Dór-magyaros oszlopsorendrajz.

Pesti piarista levéltár.

Mojzer Miklós: Architectura civilis.

Művészt. 1957. VI. é. f. 2–3. sz.

118. l.

Schwarz Zsigmond

1878/79 – 1881/82

Ferképzomfoiskèvk

131. l.

Schwarcz Zsigmond

zmarł. Miskolcon 1858

marc. 28. Nr.

1881/82 II. II. nakształ

Homér Iliasának Szabó-féle fordítása

VI. 270.

Schwarz Zsigmond

1881/82 I. vendéglátóipari

Harang a XIII – XIV. sz.-ból

VII. 247.

Schwarcz Zsigmond

vul. Miskolczon 1858 März 28.

1880/81 I. – II. vakont

1880/81 II " "

Hermes Trismegistos zobra IV. 37.

Schwarcz Zsigmond

Claudius Severus II 89, 90.

1878/9. I. előkészítő ontág. Szül. Miskolczon 1858 márc. 28. Ivr. 5 gimn.

1878/9. II. előkészítő ontág.

1879/80. I. I. szakontág

1879/80. II. I. " "

1903 VIII. 31.

~~Budapest~~

Számvevőséghez Wosinszky Mór f. évi utjai II. szakaszáról benyujtott utiszámlái érvényesítés végett áttétetnek.

~~10.~~ (456/1903)

< Schwarz Zsigmond >

bpesti órás

könyve

Órás - szakrajzok és
magyarázó szöveg -
130 ábrával
Irta és rajzolta -.

Bp. 1925.

A 97 ik lapon eddig
megjelent és előkészü-
letben lévő órás -
szakmüvei felsorolva

Gemälde, Kunstg
Möbel aus verschied
sowie aus herrsc
anderem Pri

BUDAPEST, 1928. ERNST-MÚZEUM

M. D. A.

SCHWARTZBERGER Frida

1927-ben Nagybányán a Szabadiskola tagja

Réti: Nagybánya.... Bp. 1954 338.l.

Schwarzbach Antal

műasztalos

l. Schoenjeronita

292. l.

----------szám.

Nsp.

dr. Szentiványi Gyula

titkár úrnak

Bp.

Schwarzel épitész.

Pesti Hirlap. 1882. okt. 5. 1-mell. 3. l.

MDK

JOANNES SCHWARZENBACHER
murarius

1703.szept.9. házasságot köt
Jordan Évával, J.Péter pesti polg.
és kőmüves leányával

Belv.Lib.Cop.1703.szept.9.
Lib.Def.1713.jan.28,febr.3,jul.11.

Schwarzenbeck János, harangöntő - M.D.K.

1744-61 körök szerepel az egri adozók körök. Elősör a Butler házban lakik, majd a város IV. negyedében, vagyontalan, de üzeme van. 1759-ben Barhóczy számára dolgozik.

Heves megye müemlékei I. irta Voit Pál,
Magyarország müemléki topográfiája VII.köt.
Szerk.: Dercsényi Dezső.
Bp. 1969. Akadémiai Kiadó, 398. old.

Schwarzenberger Ádám –

Zoltai István – Mosoni György

terve kiemelt megvételben részesült a „Fejlenthető" művelődési otthonok tervpáfázatán. 1967.

Magyar Építőművészet 1969. 1. a. 2. l.

Schwarzenberger Ádám

Zoltai Istvánnal
közösen készitett pályázati tervének értékelése és bírálata.

Kismarty Lechner Kamill: Gyermeknevelési központ tervpályázatának opponensi véleménye. Magyar Epitőművészet, 1968, 5.sz, lo. 1.

Schwarzenberger Ádám építész

Tervezőcsoportjának terve II. díjat kapott az alábbi pályázaton

Ulrich Ferenc: Bölcsődék Orsz. módszertani Intézetének terv pályázata, 1969

Magyar Építőművészet 1970/2 18 old.

Schwarzenberger Ádám

A Lakókörzetek gyermeknevelési épületegyüttesének terv-
pál ázatán /1967/ III. dijat nyert:
Schwarzenberger Ádám - Zoltay István terve,
valamint Kruppa István terve.
/A tervek részletes ismertetése./

Magyar Építőművészet, 1968. 5.sz. 2-9. l.

Schwarzenberger Ádám M.Ú.K.

Diplomatervét jutalmazták

Jutalmazta az Építészek Szövetsége a kiváló diplomamunkákat
Magyar Nemzet 1966. okt. 2. 11. 1.

Schwarzenberger Ádám épitész M.D K.

Dijazva a pályázaton / I. dij 25ooo Ft 2 x
5ooo ft.megvásárolva

Társtervező: Molnár Attila-Szabó Ilona-
Zoltai Istvánn-Mosoni György-Majoros András

Három dijat nyert egy épitészkollektiva a debrece
pályázaton

Magyar Nemzet 1966. nov. 9. 7.1.

Schwarzenberger Ádám épitész M.D.k.

A 60 férőhelyes bölcsőde, 100 férőhelyes óvóda tervpályázaton dijazva

II. dij / 20ooo Ft /

Társtervező: Molnár Attila, Szabó Ilona, Zoltai István

Magyar Epitőművészet 1966/1. 2-6. l.

Schwarzenberger Ádán építész
diplomamunkája a miskolci
könyvtár épülete (vegyes)

hagyat. 1/jutság 1966 VII. 23

Schwarzenberger Áádám M.D.K.

Az 1966-os diplomaterv-pályázaton dijazva 2.fok.
Miskolc Városi Könyvtár

Magyar Építőművészet 1967/1. 2.1.

Schwarzenberger Ádám épitész M.D.K.

Díjozva a pályázaton / 30000 Ft /

Társtervező: Molnár Attila- Zoltai István

Szabó Ilona

Épitkészetileg igényes, kereszerű és gazdaságos tervek érkeztek az évtés-bölcsőde pályázatra

Magyar Nemzet 1969. dec. 9. 9. 1.

M.D.K.

Schwarzenberger István épitész M.D.M.

Dijazva a pályázaton /22ooo Ft /

Társtervező: Molnár Attila, Szabó Ilona, Zoltai István

Sikeresen zárult a korszerü felvonulási épület tervpályázat

Magyar Nemzet 1966. julius 3. 5.1.

Schwarzenberger Stvan épitész . . .

\22000 Pt \

Társtervező: Molnár Attila, Szabó Ilona,
Zoltai István

. . . . . 1988. Julius 3. S.I.

gatója, Szeged

Móricz Zsigmond
író

Morvay Győző dr.
tankerületi kir. főigazgató

Nádas Sándor
szerkesztő

Nagy Adorján
a Nemzeti Színház tagja,
a Színművészeti Akadémia tanára

Németh Antal dr.
színészeti szakíró,
a szegedi városi színház főrendezője

Oláh Ferenc
színművész, Szeged

Oláh Gusztáv ifj.
a M. Kir. Operaház szcenikai főfelügyelője

Olay Ferenc dr.
miniszteri osztálytanácsos

Orbók Attila dr.
író, a Magyar Írók Egyesülete főtitkára

Sallay Géza dr.
a vidéki színészet országos felügyelője

Sándor József
a Magyar Artista Egyesület elnöke

Schöpflin Aladár
író, a lexikon szerkesztője

Schwartzer Géza
a Magy. Kir. Operaház fődíszletfestője

Sebestyén Károly dr.
író, az Országos Színművészeti Akadémia igazgatója

Serédi Jenő dr.
orvos, író, Miskolc

Siliga Ferenc
író

Somlár Zsigmond
színművész

Somogyi Szilveszter dr.
m. kir. kormányfőtanácsos,
polgármester, Szeged

Vitéz Somogyváry Gyula
a Rádió h. igazgatója

szaki főfelügyelője

Tóth László dr.
főszerkesztő

Vajda Ella
tanárnő

Vándor Kálmán
író

Vásárhelyi Miklós dr.
városi tanácsnok, Balassagyarmat

Véli Miksa
takarékpénztári igazgató, Abony

Vidor Dezső
a M. Kir. Operaház titkára, a Színészegyesület színészképző iskolájának igazgatója

B. Virágh Géza
szerkesztő, szkfv. biz. tag

Widmar Antonio
az olasz követség titkára

ifj. báró Wlassics Gyula dr.
h. államtitkár

Zavaros Aladár dr.
m. kir. kormányfőtanácsos, polgármester, Székesfehérvár

Magyar Színművészeti Lexikon
Budapest 1929. I. k.

Schwartzer Géza

ROMÁNOK, SZÁSZOK, SZEPESI SZÁSZOK, ROMÁNOK

a XIX. század elejéről

magyar írónak. Nincs olyan kemény csiszolókő a művészi hajlamú közösség számára, mint sorsának kemény ridegsége.

A XX. század elején s különösen a világháborús propaganda következtében a hagyományos magyar arckép vonásai élesebbek lettek s elévültnek hatottak. Amit a török háborúk kora, a romantika és a liberalizmus vonzóan rokonszenvesnek tartott, az a most beköszöntött új idők hidegebb fényében korszerűtlennek, néha enyhén komikusnak látszott. Különösen a politika beavatkozása mázolta át ellenszenvesre a régi arckép meleg színeit, durvította el férfias és mégis lágy vonásait. Minden erénynek megvan a visszája és azt, amiért a típusos magyar ötven évvel ezelőtt még elismerést aratott, most hibává torzították ellenségei. A magyar ember — úr és paraszt — nemes büszkeségére, amely a spanyol büszkeséggel tart távoli rokonságot, ráfogták, hogy az az »elnyomó« attitűdje s mivel a rágalom hamisjátékosai-

Schwartzer Róbert Géza

főfestő

felvettér a Szinnüvészeti

Kamara tagjai közé

Magyarország

1939. márc. 18

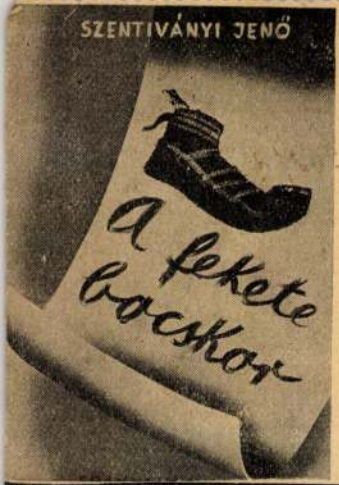

SZENTIVÁNYI JENŐ

A FEKETE BOCSKOR

A magyar cserkészek országraszóló nagy kémkereső-játékát ennek a pompás regénynek első vázlata alapján rendezte a Cserkészszövetség. Az első vázlatból nagyszerű kalandos cserkész-detektívregény lett, mindvégig irodalmi színvonalon. Cserkészszellemű, mozgalmas történet, telistele meglepő fordulatokkal, élesen látott, fiatalos erővel megrajzolt érdekes szereplőkkel.

Szerda

23

Kelemen p. vt.

Csütörtök

24

Ker. sz. János

Péntek

25

Katalin vt.

Szombat

26

Ber. sz. János

SCHWARZER szobrász

Pécs, 1880

Pécsi Szemle 2003/4. 35.

daktor jej časopisu Turul.

Prednášky, ktoré na sympóziu odzneli, pokladáme za bilanciu stavu a úrovne, akú sme v heraldike na Slovensku dosiahli. Rozhodli sme sa ich preto vydať v podobe samostatnej publikácie, ktorá by mala slúžiť ako odrazový mostík na ďalšie rozvíjanie heraldiky u nás. Dielo vychádza ako prvý zväzok edície *Bibliotheca heraldica Slovaca*, založenej Slovenskou genealogicko-heraldickou spoločnosťou pri Matici slovenskej. Bude ju tvoriť rad samostatných publikácií s heraldickou tematikou. Sme totiž presvedčení, že pravidelné uverejňovanie výsledkov bádania z tematicky veľmi širokej heraldickej oblasti bude nielen čitateľsky príťažlivé, ale súčasne aj veľmi podnetné. Ak totiž chceme, aby sa heraldika u nás v budúcnosti ešte intenzívnejšie a v celej šírke pestovala, potrebuje k tomu aj primeranú inšpi-

Schwarzer Géza

Született Budapesten, 1979. február 13-án meghalt ugyanott 1960. július 10-én; díszletfestő. Spannraft Ágoston tanítványaként kezdte pályáját.

Hont Ferenc-Staud Géza: Színházi kislexikon, Budapest, 1969

389 l.

Schwarzer Géza

1902-ben az állami szinházak díszletfestője. Mestere halála után Kéméndy Jenő - Ujvary Ignác és Oláh Gusztáv mellett dolgozott.

Hont Ferenc - Staud Géza: Szinházi kislexikon, Budapest, 1969.

389 l.

Schwarzer Géza

1946-ban történt nyugdíjazásáig az Operaház díszletfestője volt, de dolgozott a Royal Orfeumnak, az Oradi és a Szegedi Színházaknak is.

Staud Ferenc – Staud Géza: Színházi Kislexikon, Bukarest, 1969 389 l.

Schwarzer Géza [díszletfestő] MDK

78 éves Schwarzer Géza díszletfestő, aki a hazai díszletfestésben iskolát teremtett.

Nyilatkozott pályájáról:

"Spannraft Ágoston volt a mesterem, az első magyar díszletfestő" - mondotta a volt tanitvány.

Nóti Ilona: Beszélgetés a tróntermek, tengerek, nyári éjszakák varázslójával.

Esti Hirlap, II.évf.26.sz. 1957.febr.1.pé.
2.oldal

Schwarzer Géza M. D K.
díszletfestő

78 éves a többszőr kitüntetett
művész. mélt.

Esti Hírlap. 1957 febr. 1. | 2 old. 26 szám.

Schwarzer Géza

diszletfestő tanonc
5 elemi; 1 iparr.
szakrajz, 10 hónap
jó eredm.
Tanár György Kálmán
Iparrajzirkola 1896

Tek

Europa film - lapterjesztő vállalata

Budapest

Visegrádi u 36

M. D. K.

SCHWARZINGER, Thomas szobrász
salzburgi származású

1689. Budán polgár, 1696-ban
nősült, 1697-ben házat vett a
városban, meghalt 1707-ben 47 éves
korában

Apphásy: Barokk szobrászat... Bp. 1955.

I. 106. 273.

Schwarzinger Tamás
szobrász

MDK

Fortuna u. 17. sz. ház a XVII. századtól művészek tulajdona. Erdinger János Lajos szobrász és Amiai Antal kőfaragó után 1697-től Schwarzinger Tamás szobrász tulajdona, akinek halála után(1707) Landtrachtinger János Gáspár festő vette meg 1709-ben és tulajdonosa volt 1744-ben bekövetkezett haláláig.

Hel reállitva 1947-ben Ács Antal tervei alapján.
Repr.: 32. kép.

Zakariás G. Sándor: Budapest. Bp. 1961.

23.1.

Illyefalvi: Pesti és budai polgárok 1686-1848 II. 258 l.

Név: Schwarzinger Thomas

Foglalkozás: Kobrán

Szárm. hely: _____

Hitfelekezet: _____ Csal. állapot: _____

A polgárjog megszerzésének időpontja: 1691 és 1697 Között

A polgárjogért fizetett összeg forintban: _____

Schwarzinger Tamás

polgári szobrász

1696-ban a budai vár-
ban.

Vass Budaneinet

106. l.

MAGASÉPÍTÉSI TERVEZŐ INTÉZET
BUDAPEST

Beszélgetés a tróntermek, tengerek, nyári éjszakák varázslójával

— Van jobb dolog a világon, mint egy korsó sör?

A kérdésre udvariasan akarok válaszolni, s ezért azt felelem: nem hiszem.

— Van hát. Két korsó.

Nevetünk, s az öregúr boldog, hogy nevettethet. Február 13-án lesz 78 éves, s milyen fiatal! A kollégák azt beszélik róla, hogy az egész szakmában neki van a legbiztosabb keze, olyan határozottsággal fest, hogy senki nem meri utánapróbálni.

Schwarzer Géza, a magyar díszletfestés többszörösen kitüntetett veteránja. Hatvannegyedik éve dolgozik a szakmában, a neve fogalom. Egy életet töltött el azzal, hogy tróntermek kárpitjait cikornyázta, templomok gótíves ablakaira festett illúzió-üveget, tavaszi erdőket, tengereket és nyári éjszakákat hívott létre hosszú ecsetjével. Festési technikája egyedülálló a maga nemében. Iskolát teremtett a hazai díszletfestészetben, és tanítványai csak úgy nyilatkoznak róla: kitűnő ember az öreg.

— Spannraft Ágoston volt a mesterem, az első magyar díszletfestő. Az operának dolgozott. Istenem, hol vagyok én még Spannrafttól... — mondja szerényen.

— Mi a díszletfestésben a legnehezebb?

— A megélhetés...

Már megint tréfál. De azért komolyan is válaszol.

— A nagy méreteket nehéz megszokni. Már akinek. No és az aláfestés, mert ettől függ a kidolgozás. Szép hatásokat elérni, az a virtus!

— Mi volt eddig a legkedvesebb munkája?

— A szegedi színháznak csináltam egyszer egy Toscát. A főpróbán Abonyi Tivadar azt mondta, hogy a templomkulisszának szinte tömjénszaga van. Azt a Toscát, azt nagyon szerettem.

— Szeretem a zenét, magam is zongoráztam valamikor, meg a szép könyveket, de a legjobban festeni szeretek. Szabad időmben ez a legnagyobb szórakozásom. Lassan már egy palota kellene nekem, ahová elrakhatnám a képeimet, mert otthon nem férek tőlük. Nagy képeket szeretnék festeni, soksok nagy képet.

Aztán panaszkodik a társbérlőjére, hogy milyen goromba, elmondja, mennyire hideg télen ez a műterem — a színházak központi díszletfestő műterme — s hogy az utóbbi években már nem kap tiszteletjegyet a főpróbákra, bemutatókra. Nem is baj, hiszen Lőrincen lakik, nem érné meg a fárasztó utazást. Bosszúságai azonban nyomban elröppennek, amikor távozáskor arra kérem, kísérjen végig a műtermen.

— Ez egy barokk szoba — a stílusokat nagyon meg kell ám itt tanulni — az ott az Otellóhoz egy tanulmány. Ez? Bölcső a Sasfiókból. Amaz pedig egy gobelin lesz... Erre tessék, kérem. Nem érez valami kellemes illatot? És rámutat egy halom virágzó — papírrózsa bokorra. S nevet, diákosan, lelkéből.

Ilyen az egész élete. Papírvilágokat teremtett, illúziókat a nézőtérnek — de az ő számára mindegyik valóság volt.

Nóti Ilona

MAGYAR JÁTÉKSZÍN előadásai

BUBUS

Február 9—10—14: Danuvia Kultúrház, XIV., Angol u. 13.
Február 16—17: Ujpest, Duna Cipőgyár Kultúrház.
Február 19—20—22—24 Pamuttextilművek Kultúrotthon, XI., Fehérvári út 47/51.

Mézeskalács

Február 2: Ikarus Kultúrház, Mátyásföld.
Február 3: Danuvia Kultúrház XIV., Angol utca 13.

sabb igényeket elégítik itt ki. Itt

új kisipari szövetkezetek is alakultak:

egy cipész, egy lakáskarbantartó és egy épülettervező szövetkezet. Utóbbi országos érdeklődésre számít. A kerület rádiós, televíziós, műszál és hulladékanyag-feldolgozó kisiparosai jelentős kutatómunkát is végeznek. A szerdai egésznapos fogadáson 150 kérelmező adja egymásnak a kilincset. *Száraz Erzsébet*, az ipari osztály vezetője igyekszik új módszert bevezetni a kisiparosokkal való érintkezésben: egybehívja őket, hogy elmondhassák terveiket és kívánságaikat.

A négy kerület egybehangzó kérése alapján elmentünk a helyiipari főosztályra, mely most kerül át a Könnyűipari Minisztériumba, de még a volt Város- és Községgazdálkodási Minisztériumban található. *Harsányi Jenő* főosztályvezető elmondja, hogy a kiadandó iparengedélyek száma nem könnyű kérdés. Jelenleg a tanácsok kezében van:

annyi engedélyt adhatnak ki, amennyit a lakosság érdekei szerint szükségesnek tartanak. Az elbírálás minden tanácsnál más.

Ha teljesen szabaddá teszik az engedélyek kiadását — mondja —, sok szakember elmegy a vállalatoktól, és a nagyszámú új kisiparosnak nem jut üzlethelyiség, és nem tudják őket ellátni nyersanyaggal. Másrészt gondoskodni kellene az elbocsátottakról is. Szerinte legjobb lenne, *ha felemelnék a kisiparosok engedélyezett alkalmazottainak számát* a jelenlegi háromról ötre: így kevesebb iparengedéllyel kevesebb iparos lesz szükséges a nyersanyag készítse elő, hogy az minél előbb a kormány elé kerülhessen döntésre.

G. N. Z.

Órásbérlet koi összeházasító és más közlek

Kocsi-Matuzs drá

A villamosvasúti hálózat helyreállításával korántsem kerül le a napirendről a budapesti közlekedés ügye. Mindenki örül, hogy jár a villamos és az autóbusz, de a nagy forgalmú időben néha jóformán kínszenvedés az utazás.

Meg kell javítani a közlekedést! — *De hogyan?* Nem könnyű a megoldás. Kevés a villamoskocsi. Két és fél évvel ezelőtt száz motort rendeltek a Ganz Villamosságinál, de hiába várták. Egy napon

a rendelést „átprofilírozták" az Egyenáramú Motorgyárhoz és — a motorokból a mai napig egy darab sem készült el.

Kevés a villamoskocsi azért is, mert nagy részük olyan régi, hogy elég egy latyakos téli nap: egyszerre 100—150 motor romlik el, s ezek a villamosok kiesnek a közlekedésből. A kocsik közül nem kevesebb, mint

290 ötven évnél öregebb, van, amelyik már 60 esztendeje szolgál,

akkor készültek, amikor a lóvasutat felcserélték a villamossal. Az ilyen régi villamoskocsikat *gyakran kell javítani, rengetegbe kerül az üzembentartásuk.* Járatásuk tetemesen növeli az önköltséget, és ezzel a vállalat állandó veszteségét.

Ha már az önköltségnél tartunk, nem lehet elhallgatni a Villamosvasút és az Autóbuszüzem panaszát amiatt, hogy sok alkatrészt nem tudnak megvásárolni: kénytelenek házilag elkészíttetni a kereskedelmi ár többszöröséért. Például

az úgynevezett Rheinmetall-csukló kereskedelmi ára ezer forint, házi előállítása 4500 forintba kerül.

Ez egymagában évente 160 000 forinttal több kiadással jár. Az Autóbuszüzemnek és a Villamosvasútnak *külön-külön évente 100—150 ezer forintjába kerül*, hogy a különféle csavarokat maguknak kell gyártaniok. Baj az is, hogy

a vágányok nagy része elavult:

lődik a tanítás gyetemen

Az általános orvosi kar IV., V., VI. éves, a fogorvosi kar IV. és V. éves, valamint a gyógyszerészi kar III. és IV. éves hallgatói részére pedig *február hó 11-én*, hétfőn reggel kezdődnek az előadások. A dékáni hivatalok *február 1-től minden kérdésben felvilágosítást adnak.*

ban élő lengyelek negsegítéséért

dasági támogatás mellett, *ma viszont az Egyesült Államokban élő, mintegy hatmillió lengyel élénk tevékenységet fejt ki Lengyelország javára*, és egyetlenegy amerikai lengyel lap sem foglal állást a gazdasági segély ellen.

Schwarzinger Tomás

szobrász az I. Fortuna u. 17. sz. a. házban lakott.

Mezza László, Mernát György, Erdei Ferenc

stb.: Budapest Lexikon, Budapest 1973.

S 3351

3421

Schwarzinger Tamás és Erdinger János

yobrányok

laktak a budavári Fortuna u. 17. y. házban

a 18. y.-ban

Konrádyné dr. Gálos Magda: 17 Fortuna utca és a Fortuna fogadó

Budapest 1978/12. 17. o.

Schwartzinger Tamás

kőfaragó Buda

XVIII.

l. Schoenszentháróm

10. l.

12. évfolyam, XLVI. kötet, X. rajzmelléklet

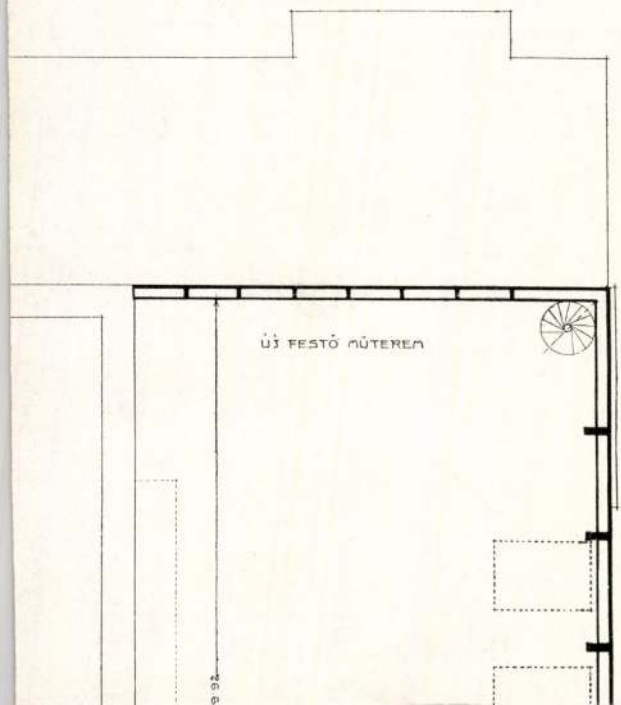

SCHWARZKOGLER, Rudolf

Földényi F. László: Az énelmélet purgatóriuma: Rudolf Schwarzkogler (1940-1969). = Holmi, 5, 1993, 9. 1322-1325

MAGYARORSZÁGI HU
Levélcím: MHE Dr.Fischer János titkár
1025 Budapest, Pusztaszeri út 5

M

A MAGYARORSZÁG
A MAGYAR FILOZ

1993 október 5

Prof.Dr. G
a churi (Svájc)

Schwarzkopf Henrik
zobrazy

l.
Sallódi Schwarz-
kopf H

MKSz 1947

SCHWARTZLEITNER mérnök

SONKOLY Károly: A gyönki Magyar-Kossa - kastély.
= Müemlékvédelem, 37, 1993, 4. 251 - 262. ill. E

255.p.

Schwartzwadel

ötvöö Pozsony

1.

Hoffmann Pozsony

11. l.

3.

4.

Schwarzwadl János bécsujhelyi ötvös 1478

Centnagymívausztr. 87 xxxxxx 44 l.

Schwartzwadel,
Schwarzwadel,
Schwarzbaldl,
Swartzbadl, Hanns

Otto
1476-1507

Hoffmann Possony

54, 55. l.

Hoffmann Südost

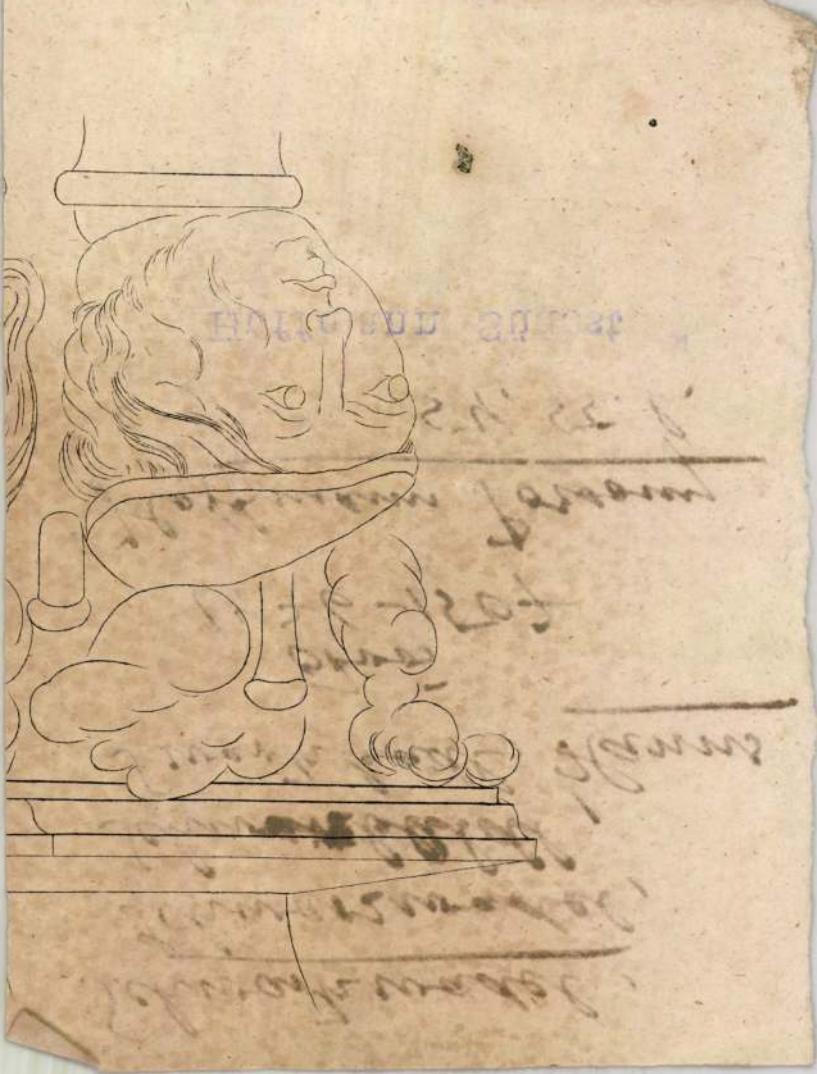

Időrendben az utolsó magyarországi ötvös, aki Bécsújhelyen megfordult, *Schwarzwadl János* volt. Mihalik József kutatásai[234] alapján abban a szerencsés helyzetben vagyunk, hogy a művész hazánkbeli működését is ismerjük. Az egyetlen róla maradt osztrák oklevél szerint, amely 1478-ból kelt,[235] Schwarzwadl Lajos pozsonyi polgár és feleségének, Margitnak volt a gyermeke s tanulóéveit Hanns Starch bécsújhelyi ötvös műhelyében töltötte el. Starch az írott források bizonysága szerint 1460—1470 között működött a városban, mint jómódú mester; bizonyára nem Schwarzwadl volt az egyetlen, aki kezei alatt dolgozott. Végrendelete[236] dátumából következtetve 1470 körül halt meg, tehát pozsonyi tanítványa a hatvanas években sajátíthatta el műhelyében a nemes fémmel való bánás mesterségét. Schwarzwadl az inasévek leteltével visszatért Pozsonyba s ott 1476-ban belépett az Úr testéről nevezett társaság tagjai közé. 1478-ban az említett osztrák oklevél tanúbizonysága szerint újból átrándult Bécsújhelyre, de nem sokáig maradhatott ott, mert 1481-ben ismét Pozsonyban szerepel, mint végrendeleti tanu. Pozsonyi végrendeletek többször említik nevét, azt is megtudjuk, hogy kétszer nősült, első feleségét Margitnak, másodikat Katalinnak hívták. 1500 körül halhatott meg, ez évben említik nevét a magyar földön kelt oklevelek utoljára. Munkái nem ismeretesek.

ungarn, wie auch die häufige Schreibung seines Namens Jacob *der* Kaschauer beweist. Die in den Dokumenten verstreut vorkommenden Daten sind von Wolter nur lückenhaft verwendet worden. Wie bekannt, kommt er 1429 zum ersten Male in Wien vor und ist vor dem September 1463 gestorben. Ein authentisches Werk seiner Hand ist der 1443 entstandene Freisinger Hochaltar, dessen Statuen zum Teil in München, zum andern Teile in Stuttgart noch vorhanden sind. Diese sind in der deutschen Fachliteratur nicht unbekannt. Von dem dem Meister von Wolter und Kieslinger zugeschriebenen Statuen können stilistisch nur die beiden im Wiener Privatbesitz befindlichen weiblichen Heiligenbüsten (abgesägte Altarschreinfiguren) in Betracht kommen. (Abgebildet auf Tafel 2, 3.) Jakob Kaschauers Stil, der lange unableitbar schien, ja sogar an niederländische Einflüsse denken liess, ist eben ungarischer, oder enger gefasst Kaschauer Ursprunges. Die Madonnenfigur eines aus dem Anfang des XVI. Jahrhunderts herrührenden Kaschauer Flügelaltars verrät denselben, seltenen ikonographischen Typus, wie die Freisinger Mutter Gottes: das Jesuskind in den Armen der Mutter, mit der Brust nach unten gewendet, als ob er schwimmen wolle. Dieses beweist, dass sich dieses Thema in Kaschau entwickelt und dort weiter gelebt hat. Der monumentale Realismus der Freisinger

Schwartzenbeck János egri
érczöntő, készitette a kis várdai
rom. kath. templom harangát 1746.
ban.

Kandra Kabos. Adatok az egri
egházmege történelmehez. Egr.
1885. I-K. 289. l.

Schwarzwadl János, pozsonyi ötvös V. 104.
— neje, Katalin V. 104
— neje, Margit V. 104.

Schwarzwadl János

ötvös.

Pozsony. 1476 ban feleségével együtt az Ürtestéről nevezett társulat tagja – Ugyanő kés ebb is több szor jön elő: 1481-ben Farkas pék végrendeletében, mászor 1497-ben Tewbler Orsolya végrendeletében. 1500-ban okt Zán noje Katalin alkot végrendeletet házát s szőlőjét férjére hagyva.

Ortvay T. Pozsony város története Pozsony, 1903. II k. IV, r. 240 l.

Schwarzwald János

ötvös 1476—1500

Said

Mich. Pars. 104

11	52	*410	4	80
10	24	*314	7	—
8	96	*312	6	—
7	68	*310	5	—
7	68	308	4	—
6	40	*5/0 12	5	28
6	40	*5/0 10	4	40
5	12	5/0 9	3	96
9	60	5/0 8	3	52

gernd.

— Rastrierte Papiere

ung	1000 iv Bog. K	f-H	Jelzés — Bezeichnung	1000 iv Bog. K	f-H
	8	50	114 KF K-f vonalozás K-f Rubrik	15	—
	11	50	114 2/KF „	15	—
	12	—	114 3/KF „	16	—
	16	—	116 KF „	18	—
	16	—	116 2/KF „	18	—
	14	—	116 3/KF „	19	—
alozás brik	13	—			
,	13	—			

n is állandóan raktáron tartatnak.
n in der Fabrik stets vorrätig gehalten.

G. G. B.

MMK

Schwarzwälder József

edény festő

A ZSOLNAY-gyár művészeti munkáiban közreműködött 1885-1929.

67.o.

NIKELSZKY GÉZA: A Zsolnay-gyár művészete.
Pécs. 1959.

Schwarzenbeck János

1745-ben Egerben öntött harangja 1917-ben hadi célokra rekviráltatott, konnan, nincs emlitve.

MOB. 518/1917. z. akta.

Év szám nélküli harangja dtto. u. o.

Schwarzenberg Tanz

1742 - 60 Tänzer ist Lieb.
Harmonie verschönert, kurz-
weilige Tänze.

MDB. 3,8/1913 s. oft.

Schwarzenberg Ernst Fürst

Bischof von Raab.

geb. 29. Mai 1773.
gest. 14. März 1821.
Zairos nepomuk hercegfia.
1807 ben Beisben pappá szentelték.
Im folgenden Jahre ernannte
ihn Kaiser Franz zum Domherrn
in Gran 1816 zum Erzpriester des
Schlossberger Districts. 1818 augus-
tusában győri püspök lett. 1819
máre 14én consecrálták s 24én vo-
mult be győrbe. Meghalt Beisben
a fenti napon, hova győrből láto-
gatóba ment, rövid szenvedés utan.
Igen szerette a minvészeteket, s mega
is igen ügyes fortvolt. Főleg tájkepe-
ket festett. Salzburg tájékáról való
képeit különösen dicsérik.

Wurzbach. Biogr. des Wien. 1877.
XXXIII K. 39-41 l.

Conversationsblatt. 1821 évf. I K. 273. l.

—

/

Schwarzenberg hercog 2

Hormayr's Archiv für Geschichte Statistik, Literatur und Kunst. Wien. 1819. 92. st 1821. 47 u. 48 st.

Pillwein Bened. Biographische Schilderungen oder Lexikon Salzburgischer theils verstorbenener, theils lebender Künstler. Salzburg 1821. 218 l.

Schwarzenberg

l.

LykaMagyműI800-50

89. l.

3.

4.

Schwartzenberg Ernest Herceg

ind.

J. Nagy Győr Selességei.
Tud. Gyűjt. 1820. IV. k. 26 l

Schwarzenberg Henrik

adat mines
mineggetemet vepek
1895/96. vendeglab

Macedonia V. 262

SCHWARTZL Zsigmond épitészeti rajz tanár

1772

HEGYI Ferenc: Uj adatok a tatai piarista kollégium XVIII. századi történetéhez. = Piaristák Magyarországon 1642-1992. Szerk. Holl Béla. Bp.,1992

96.p.skk.

Schwarzl János

Schwarzl János, 1731-ben iratkozott be.

Fleischer Bela

84. l.

Schnattermann Rupert
márványparagó

M.D.K.

Az egyi márványparagó, akire a püspöki palota kávéhápolná-jának oltárát, bírták.

Vört Pál: Kracker Egerben
Művészet, 1966. december – 3 kep

SCHWÄGER, Georg, pozsonyi fazekasmester

G. Sweger, Hafnermeister, 69 éves felesége meghalt. (1789, 806 l)

—

G. Schwäger, Burger des äussern Raths, † 88 éves korában, 1804 március 26. (1804, 345 l)

—

Preßburger Zeitung
(Genthon)

SCHWÄGER, Joseph, pozsonyi fazekasmester

J. SCH., bürgerl. Hafnermeister, hadiadót fizet.
(1796, 1077 l)

—

Azonos Georg SCH-vel?

Preisburger Zeitung
(Geuthen)

SCHWÄGERL, Christian, ötvösmester Pozsonyban

CH. SCH. bürgerl. Goldschmid, 1 éves fia meghalt.
(1764, 32. vzám, 8 l)

(Mihalik J. ismeri; Muz. és Kt. Ért, 1911, 131 l)

Preßburger Zeitung
(Genthon)

Schwätzer Antal

soproni strabrász

b. Schweitzer A.

T.

EUROPA

film-, könyv-, lapterjesztő és könyvkiadó rt.

Budapest, V.,

Rothermere-utca 12. III. 2.

Schwätzer Antal
szobrán

Schwätzer Antal, szobrász, Sopronból, 1775-ben iratkozott be a rézmetszők szakosztályába.

Fleischer Béci
84-l.

Schwätzig, Witwe Elisabeth,

ötvös

Pest, 1759

Dr

Horvath, Heinrich

Pester-Goldschmiede-Barok

A Müggyütő

1931. 5. 12

134.1

10 ill.), e à Neb
l'arte decorativ
(3 pagg. 10 ill.).
mo pensato anc
di assicurare
collab tre emin
critici che han
sempre sosten
l'arte ungherese
dei loro giorn
e cioè Ojetti (~~Lo~~ Sp
e tendenze dell

Schwebach

Károly Lajos fhg:

Mellig, hatnyolczad jobbra, keretbe helyezett tojásdad medaillonban. Haját hátrafésüli, oldalszakála kicsiny s arcza s bajusza leberetvált. Nyakravalója fekete, alsó kabátja fehér s kettős eleji felső Köntöse paszomanttal van szegve. Mellét a Maria Terézia s a szt. István rend díszíti. A medaillon alatt „Le Prince Charles Recevant Les Préliminaires De La Paix" czimü kép van. Feliratai az arczkép alatt két sorban:

„Charles Louis, Général En Chef De L'Armée Autrichne

Né le 5 Septembre 1771"

alól balra: „Dessiné d'après une miniature de...."

s jobbra: „et Gravé Par P. Audouin"

a kisebb képen alól balra: „Schwebach inv. & del."

s jobbra: „L. Garreau Sculp"

végre legalól czimertől megszakitott öt sorban:

Présenté à son Altesse Royale... l'Archiduc Charles Prince de Hongrie & de Bohême, Chevalier... de la Toison d'or, Grand croix de l'ordre Militaire de Marie Thérèse, Feld Marechal... president du Conseil Aulique de Guerre & Grand Maitre de l'Ordre Teutonique... Par P. Audouin, Artiste Français.

czután balra: „A Paris, chez l'Auteur, Rue Granges aux Belles N° 1."
s jobbra: „Déposé à la Bibliotheque Nationale le 1er Floréal An X.
s a czimernél: „Dieu scripsit."

Rézkarcz, méretei a két kép keretét véve 31.5 : 22.5 cm.

Ltfa 7694

55/93 N° 1847.

Schwefelberg Mihály

vésnök.

lásd

Berkeszi: Tem. univ. ~~124~~ 124.

.....-i m. kir. posta- és távirda-pénztár.

Nyugta

.....azaz : ..... Korona

mely összeget, mint évi ..... K lakpénzemből az 190.... évi .....

lakbérnegyedre eső részletet, a .....-i m. kir. post

..... pénztárból minden hiány nélkül felvettem.

Kelt .....-n, 190.... évi .....

MDK

Schveg Mihály, szombathelyi lakatos

Géfin Gyula dr: A szombathelyi székesegyház. Szombathely, 1943. 62-63 l.

Schvegár Mihály

karinthiai származású
könnves mester

1740 febr. 26. nyert polgár-
jogot Kassán

d. Arch. Ert. 1916
214. l.

SCHWEGER, Johann, ötvösmester és tajtékpipa-faragó Pozsonyban

J. SCH. bürgerl. Silberarbeiter und Meerschaum Tobackpfeiffen Graveur, hirdeti; hogy üzletét áthelyezte. (1820, I. kötet, 429, 462, 476 l)

J. Schwäger stb. 1 éves fia meghalt (1826. 898 l)

(Mihalik J. Muz és Kt. Ért, 1911, 145 l, Schwäger)

Pressburger Zeitung

(Genthon)

Schweger Péter P., építén

L: Bodon Sándor

hemle –

Timon Kálmán. Tintelet a szülőföldnek 63

Magyar

Építőművészet Bp. 1983. 83/4

Schwéger Péter,

Tisztelet a szülőföldnek.
Külföldön élő magyar származású művészek
II. kiállítása.
1982. dec. 17–1983. jan. 30.
Majd háromszáz művész vesz részt a kiállításon:
a középgeneráció szépsikereket elért alkotói,
mint Schweger Péter, Ruszka László. (és még többen.)

Műcsarnok, Hősök tere.

Műcsarnok és Kamaratermei, 1982. december.

Schwegerle, Hans

magát magának valló
münchemi szobrász

Tokajiné Borbély Ella:

Hans Schwegerle plaquettjei. Numizmatikai Közlöny. 1914.

3. 1.

ényi Gyula urnak

Budapest

Lágymányosi-u. 16

Schwegler Kristóf

kisorás Pest.

1782. lett mesterré.

Horváth Kentpéteri

2561.

Schwehrer

pécsi hegedűkészítő

l.

Ezredéves kiáll.

I. B. 18. l.

L — 1900 : IV. 64. — 1901 : IV. 64. — 1903 : IV. 64. —
1904 : IV. 64 — 1905 : IV. 64.

d — Magy. Képtár 541. — Uj lelt. sz. 391. — Vétetett az 1891. okt. 20-án (44236 sz. leirattal 186.40 frton (372.80 K). — 1905. átv. jegyz. 328. — Száma az Orsz. Képtárban sz.n. 1973.

Kifüggesztésére vonatkozo adatok a Nemz. Muzeumban

Mk 541.
Nyl 391.

Vét 1891.

M.D.K.

Schweiczer János, kárpitos

Debreceni mester. A Debreceni szinház kárpitos munkáit készitette. A páholyok bársony könyöklőit "lószőr tömés sel piros bársony könyöklő boritást készitett". A belső tapétázást is ő végezte, Több, mint 5000 Ft. értékben. Elpusztúltak. 178.o.

Szapi Lajos: A debreceni Csokonai szinház 200 éves tör ténete 161.o.

A Debreceni Déri Múz. Évkönyve. 1965. Debrecen. 1966 Alföldi Nyomda. Debrecen

Schweiczer Janos

oltárépítő Pécsett

Életr. lásd.

II. r.

Lamagyiparalm (282. l

Nagyságos

Dr. Szentiványi Gyula urnak

Budapest

Lenke tér 7. V/5

Schweiger Lajos

200 K államsegély

Értesítő 1900/1901. 23. l.

Schweig Lajos

díszítő szobrász

Jó eredménnyel végbizonyt.

Értémisk 1901/2. 25. l.

Isk. pályázaton elismerés

u.o. 27. l

300 K. állam segély

u.o. 28. l.

Rimaszombati r. kath. templom

VII. 47.

SCHWEIGL Antal szobrai.

Pamiatky a Múzea, 41, 1992, 5/6.
Tematikus szám: Barock in der Slowakei.
74. lap

Poronba, plébániatemplom 1776

Schweigel Heinrich

ötvös 1826.

lará

Gyárfás Brassó 63

Schweiger András

győri ötvös

l.

Arv. Csarnok 105. aukc.

Kat. beveretés

művek lajstr.

MOHÁCS. /Baranya./

Jenő nevű elpusztult kőszék helye a határban.

Gerecze, 1906, 134 l.

M. D. K.

SCHWEISER Antal szobrász

Tata Kálvária

P. B.: Műemlékvédelmi szempontból érdekes...

Műemlékvédelem 1960. 3. sz. 193. l.

M. D. K

SCHWEIGER Antal szobrász

Tata. Neppark bejáratán, két kő-
griffszobor
Tata. Szőhőkút a Kastély udvarában
1800 körül

Magyar építészet. Bn. 1951. 87. l.

Dr. D. K. -

SCHWEIGER Antal szobrász

Tata. Nep. Szt. János - szobor. 1770.

" Kálvária 1770 körül

Magyar építészet. Bp. 1954. 75. l.

M.D.K.

Schweiger Antal kolrán

Tata, r.k. templom, a copf vörös márvány főoltár egyik mestere.

Genth. Müeml. 1959 I. 384.

Schweiger Antal vaskovács M.D.K.
nobrán

Tata, Neponucenus hid rokoko ko-
vácsoltvas-rács
" Kálvária nobarcsoport

Genth. bühnl. 1959 I. 380 – 83

Schweiger Antal nobrán M.D.K.

Tata, Mária nobor. 1785

" park, kertilak oromfalán két puttó.

" néppark, kő-griff nobrok 1801

Genth. Müeml. 1959 I. 385, 387, 388

Schweiger Antal nobrán M.D.K.

Vértessomló r. k. oltárán nobrai
1780 körül

Gentle. Müeml. 1959 I. 424.

Schweiger Antal nolrán M.D.K.

Tata – kőkőkut nőalakkal
1800 körül

Genth. Müzeul. 1959. I. 388

M. D. K.

SCHWEISER Antal szobrász

Tata Nep. ht. János-híd (évitette Fechner Jakab) szobra 1770.

Gerő: Tata... Bk. 1954. 29. e.

M. D. K.

SCHWEIGER Antal szobrász

Tata Kálvária szoborcsoport 1770 körül

Gerő: Tata ... Bp. 1954. 31. l.

M.D.K.

SCHWEIGER Antal szobrász

A Tatai majolikagyárban dol-
dozott

Gerö: Tata ... Bh. 1959. 14. l.

M. D. K.

SCHWEISER Antal szobrász

Tata. Kiskastélyal szemben szökő-
szút 1800 körül

Gerő: Tata ... Bp. 1954. 51. l.

R. D. K.

SCHWEISER Antal szobrász

Tata rk. plébánia b. főoltára. Grossmann Józseffel és Gött Antallal. XVIII. sz. vége

Gerő: Tata ... Bp. 1954. 32. e.

M. D. K.

SCHWEIGER Antal szobrász

Tata v. Esterházy ma Véppark be-
járata. 1801.

Gerő: Tata... Dh. 1954. 41. h.

Schweiger Antal

a tatai manufaktúra magas szinvonala neki köszönhető.

P. Breslyánszky Ilona,
Ismerd meg a Zerémiát, Bp. 966. 100 l.

MDK

Schweiger Antal szobrász

holicsi gyárban müködött 177o k.

Magyarországi fajansz és kőnycserép müvészet
Iparm. Muz. 1966.

Schweiger Antal keramikus szobrász

Pram Andrással, Deutsch Pállal Holicsról érkezve 1768 ~~fest~~ fe b. 8 án Tatán letelepülést kértek. Május közepén a majolika gyárat bérbeveszik. 230 old.

Mihalik Sándor: Adalékok a régi magyar müvészi kerámia gyártás történetéhez. 225.o.

Folia Archaeologica. XVI.1964. Képzőmüv.Alap Kiadóvál: Epest

Schweiger Antal

A tatari üzem egyik alapító tagja. 1768-ban. Előtte Holicson működött.

P. Breszkovszky Ilona, ismed meg a Zerámiát, Bp. 1966, 99 l 100 l.

Schweiger Antal

tatai szobrász

műve alighanem a tatai piarista rendház kápolnájának főoltára. Rokokós szentségház, terdelőangyalokkal, puttokkal, hullámos szőn gyertyátartókkal.

Révhelyi Elemér dr

A piarista rendház és múzeuma. A tatai piarista rendház és múzeuma. Budapest 1938. 9. l.

Schweiger Antal, [nobrán?] 7 Ok

Művét, a Mária-noborral díszített, 175 éves obelisket, mely Tata főterén áll, eredeti formájában újra faragják.

–: Hír 8.1

Kn. 1961. aug. 30. [Vidéki]

NÉPSZABADSÁG

Schweiger Antal

A holicsi gyárban dolgozott. Kändler hatása nyomán antaldíneket, egyházi és világi tárgyu porcelánszobrocskákat, állatalakokat mintázott de Kápolna, rózsa, dinnye formáju fedeles tálakat, különleges formáju edényeket és tálakat készitett. XVIII. sz.

P. Breslyánszky Ilona,
Ismerd meg a Zerámiát, Bp. 1966. 99 l.

Schweiger Antal

Készítette a Tatai Esterházyak kertilakónak szobordíszeit. 53. sz. reprodukció.

Voit Pál: A barokk Magyarországon, Budapest, 1970.

971

M.D.K.

Schweiger Antal
keramikus"

"

A kolicsi műhely egyik leg-
kiválóbb művésze.

Sárvári Hírlap: Tegnapi keramiaz
Nők Lapja, 1967. febr. 11 - 16 lap

Schweiger Antal, szobrász 7 Dk

Az 1770 körül létesült tatai Kálváriának szobrcsoportját alkotta.

P. B.: Műemlékvédelmi szempontból....
[193 – Belső hátsó borítólap]

MŰEMLÉKvédelem Bp. 1960. 3. sz.

M.D.K.

Schweiger Antal, keramikus

1768-ban Holicsról érkezett. Frammal és Deutscherrel kezdi a kerámiagyártást. 221.o. Tatán.

Mihalik Sándor: Dunántúli keramikus családok. 221.o.

A Veszprém Megyei Múzeumok Közleményei. 4. 1965. Veszprém. Kiadja a Veszprém Megyei Múzeumok Igazgatósága. Veszprém. 1965

Schweiger Antal

zobrázy keramikus

Tata

1768

laid

Czányi 1954

28. l. 31. l.

32. l.

(Fenti zuletek 1728-ban)

M. D. K.

SCHWEIGER Antal

Szül. 1728.

1768-ban Holicsról a tatai fajánsz-gyárba jön munkára. Szobrászi tevékenységet végez

Csányi 1954. 28. l. 30. l. 31. l. 32. l. 35. l.

M. D. K.

SCHWEIGER Antal szobrász

Tata. Esterházy (ma Néppark) park —
volt Kerti-Cak (ma Sportolók háza)
oromfalán két fehvő pulló

Gerő: Tata ... Bp. 1954. 36. l.

Schweiger Antal
szobrán

Gerő László: Tata
települése és műem-
lékei. Bp. 1959.
17, 29, 31, 32, 36, 41,
57. l.

Schweiger Antal

l. Reihelyi tatai majo

14. l. 657. MÉLY TÁLKA, porcellán, ké
zellan, mit Blütenzweige in b

16. l. 658. KÉT MÉLY TÁLKA, Imari-p
Japan.

17. l. 659. KAGYLÓIDOMU TÁNYÉR,
Teller in Muschelform, Porzell

18. l 660. TÁNYÉRKA, kék fénytelen a
matten Fond Goldkranz. Wie

19. l. 661. TÁNCOLÓ ÉS KÉT ZENÉLŐ
Tanzende und zwei musizieren

20 l.

23. l. 662. HATSZEMÉLYES KÁVÉSKI
kanna és hat csésze aljjal. Here

26. l. und Obstdekor. Zwei Kannen,

28. l. 663. HAT CSÉSZE ALJJAL, porc
Schalen mit Untertassen, Por

31. l. 664. TEATARTÓ FEDŐVEL, por
Deckel, Porzellan, mit Landsc

69. l.

70, 71. l. 72. 665. KÉT KIS VÁZA, porcellán, zö
mit grünem Blätterdekor. Chi

73. l. 74. 75. l.

76. l. 81. l. 87. l. 666. MÁRTÁSOS CSÉSZE, porcellá
Porzellan, kahnförmig, mit Bl

. — Sitzender Fo-Hund, Porzellanfigur. China.

barna fallal, két kinai alakkal és elefántfejidomu — Jardinière mit Fuss, Porzellan, mit durchfiguren und Blumendekor. Herend, um 1870.

az előbbihez. Herend, 1870 k. — Jardinière mit d, um 1870.

rany és kékdiszü szőlőlevelekkel, két füllel. Bécs, rte Weinblätter in Gold und Blau. Wien, um 1840.

obrocska. Ludwigsburg, XIX. sz. e. f. — Sitzende vigsburg, e. H. XIX. Jh.

kjával. Bécs, 1844. — Flakon, farbiges Porzellan,

m hercegi koronával. Herend, 1860. k. — Milchamm und Krone. Herend, um 1860.

l. Herend, 1870 k. — Milchkanne, Porzellan, mit

s virágokkal. Festetett Tatán, XIX. sz. — Teekor. Bemalt in Tata. XIX. Jh.

három darabból áll. Bécs, XIX. sz. e. — Teen. Wien, vor XIX. Jh.

Schweiger Antal szobrai

1021

K LAPJA 1975. április 13. vasárnap

Tatai szobrok

Egyre több szó esik napjainkban a köztérre, köztulajdonba kerülő képzőművészeti alkotásokról. Országos viták kísérik egy-egy új szobor felállítását. Művek sokasága kerül közönség elé — elsősorban városainkban —, úgy, hogy hétköznapjainkban állandóan jelenlévő, állandóan ható, embert és környezetet egyaránt formáló tényezővé válnak.

Tegyünk most egy rövid sétát Tata régi és új szobrai között; vegyük számba a régebbi múltból fennmaradt, és a közelebbi múltban felállított köztéri alkotásainkat.

Schweiger Antal (1728—1802) nevéhez fűződik a tatai barokk szobrok megalkotása. Sajnos, eredeti szépségében csak a Kossuth téren álló, 1961-ben restaurált Mária Immaculata-ja jelenik meg előttünk. Az 1870-es években készített — a barokk szobrászat jelentős emlékeként számon tartott — mozgalmas Kálvária-szoborcsoportozat napjainkban egyre töredékesebb, helyreállításának megkezdése nem halogatható tovább. A volt Balogh-féle kiskastély (a kórház udvari szárnya) lépcsőfeljárója előtt szíklákon ülő női kútfigurája a közönség elől — sajnos —, teljesen elzárt. Ugyancsak nehezen kereshető fel a Néppark eredeti bejáratát őrző — a Sport utca középső szakaszán lévő —, két griffmadár is. Schweiger egyik legszebb tatai szobrának — amelynek művészi egységét Fellner Jakabbal közösen alakította ki —, a mai Bartók Béla útnak a vár Kecske-bástyáját megkerülő hídján egykor állott Nepomuki Szt. Jánosának ma csak csonka talapzata lelhető meg. A szobor vissza-, illetve helyreállítása révén e művészeti korszak egyik legkiemelkedőbb, gyönyörű emlékét vallhatnánk magunkénak. S hiányaink között tarthatjuk számon a népparki kiskastély homlokzatáról lekerült, virágos vázát közrefogó puttókat (szintén Schweiger művét) is.

A hagyományos emlékműszobrászat körébe sorolható az a két szobrunk, amely az I. világháborúban elesetteknek állít emléket. Lajos Béla tatai születésű szobrászművész alkotását 1926-ban avatták fel, a mai November 7. téren látható. A másik világháborús emlékművet a Szabadság tér szépen gondozott parkjában találhatjuk. (S itt említhetjük meg a mai Vaszary-iskola falán lévő kisméretű, domborműves emléktáblát is.)

Ungváry László szobrászművész Fellner Jakab-szobrát 1940-ben, a nagy építőművész halálának 160. évfordulóján, a nagytemplom körüli teraszrendszer kialakításakor állították fel.

Az Öreg-tó partján 1957-ben avatták föl a vértanúhalált halt ifjú kommunisták emlékére azt az emlékművet, amely a város felszabadulás utáni első köztéri alkotása. Brém Ferenc „Ülő nő" című kútfigurája a Kossuth tér kis parkjának lett kedves dísze. Melocco Miklós végvári vitéze a vár tóparti bástyáján áll, elszomorító körülmények, ormótlan kéményekkel között, gondozatlan természetkörnyezetben, de áthelyezéséről már megszületett a határozat. Gáti Gábor bájjal teli halas bronzszobra a Gesztenyefa-fasor lakótelepének üd színfoltja. 1973-ban került felállításra Rácz Edit Hableány-a az Öreg-tó partján, a Fenyvesgrill mellett, talapzatával egy kis kutat alkotva. A szimbólikus megfogalmazású szobor intimebb teret követel magának. Környezetében — a műhöz képest hatalmas, nyitott parkban és a tó tekintetet messze röppentő távlatában — szinte teljesen elvész, nem képes megkötni a figyelmet. Borbás Tibor fiatal szobrászművésznek a Cifra-malom és a vár közötti lejtős parkban felállított „Öreg halász" című kőszobra biztosan komponált, sugárzó erejű alkotás, s nemcsak a háló izgalmas, szép ívével összefogott kompozíció, hanem a szobor elhelyezése, környezetbe illesztése is növeli művészi hatását. Nagy kár, hogy a közelben működő vendéglátóipari egységet reklámozó feliratos táblák több nézetből is eltakarják a szobrot, és megbontják a mű és természetes környezetének szép összhangját.

A közeljövőben megvalósulásra kerülő tervek közül is említsünk néhányat. Az új autóbusz-pályaudvar épületére W. Kálmán Anikó készít kerámia-frizt. Három szobrászművész pályázatán áprilisban dől el, kinek az alkotása kerül a tóvárosi városközpontba a tatai Szőnyeggyár anyagi támogatása — a gyár munkásainak társadalmi munkája, vezetőinek dicséretes meggondolása — révén, a Szőnyeggyár 100. születésnapja alkalmával. S ugyancsak a közeljövőben realizálódó terv a volt Eszterházy-kastély előtti park lovasszobrának felállítása.

Az új szobrok felállítása kapcsán szóljunk egy látszólag jelentéktelennek tűnő problémáról: szakítsunk azzal a sokat emlegetett, rossz országos hagyománnyal, hogy szobrainkat nem jelöljük sem az alkotó nevével, sem a mű címével, sem a keletkezés évszámával. Csak egy táblácskán múlik; elkészítésével és elhelyezésével feloldható ez a — mű és befogadó között — feszültséget teremtő probléma.

Tata lüktető élete, pezsgő idegenforgalma, a város hangulatos utcái, bensőséges terei, változatos parkjai újabb és újabb köztéri alkotások felállításának igényét, szükségességét és szép lehetőségét teremtik meg. S a lehetőség nemcsak az Öreg-tó közvetlen környezetében, az alakuló, új városközpont térségében adott, hanem az új lakótelepek épületei között is: a Bartók Béla úton, az Eszperantó téren, a Gesztenye-fasorban. E számbavett, régi és új művészeti alkotások városunkban — és mindenütt — hétköznapi életünket gazdagítják, telítik meleg, emberi tartalommal.

Wehner Tibor

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., Üllői út 51
Telefon: 138-068, 337-148, 340-726
Dolgozók Lapja (Komárom)
1975 APR 13

KÉPZŐMŰVÉSZET
A DOLGOZÓK LAPJA VA

A hetvenéves József Attila

Nézegetem az anyakönyvi bejegyzést.

„Folyószám: 613. — „A bejegyzés ideje: 1905. április 16."

A számok élni kezdenek. Nevek következnek. Egy rubrikában a gyermek utóneve, neme, vallása: *„Attila, fiú, g. kel."* Egy másik rubrikában a születés ideje: *„1905. április 11."*. Aztán a szülők neve, születési helye, vallásuk, életkoruk: *„József Áron, szappanfőző, Félegyháza, g. kel., 34; Pőcze Borbála, Szabadszállás, ref., 29."* S végül az aláírás: *„Kosztolányi Alajos anyakönyvvezető."*

Hetven évvel ezelőtt, 1905. április 11-én született *Budapesten,* — a Ferencvárosban — József Attila, a XX. századi magyar költészet egyik legnagyobb alakja, a világirodalom egyik halhatatlanja.

A Gát utcai bérkaszárnya földszinti lakásában nézelődöm, a proletárköltő bölcsőjénél, — hetven évvel később.

Ünnepi pillanatok.

S az emlékezés ekkor átcsap egy kérdésbe, amit nem ünneprontás, ellenkezőleg, meggondolt-átérzett ünneplés clibénk idézni.

A hetvenéves József Attila öreg-e már, avagy fiatal maradt, amilyen volt életében?

Ő, immár a fejlett szocializmust építő népére, társadalmunkra?

Az ember, mióta az eszét tudja, az egyenetlenséget, a társadalmi egyenlőtlenséget igyekezett — alkalmasint vérrel, de mindig [illegible]

sejtelmes hangulatok, s jóság és szépség túl általános kultusza felé. A disszonanciát már ismeri, a harmóniára ekkor még nem talál rá. Csak később, amikor 1925-ben Bécsbe, 1926-ban Párizsba kerül: ekkor már *Marx, Hegel,*

ten, tudatosan be kellett járnia a harmóniakeresés emberi és költői útját. Tudjuk: útvesztőit is, hiszen a keresőkutató sem védett a pillanatnyi tévedés lehetőségétől. De a végül is felismert igazságot követni! — kötelesség.

József Attila a saját életén keresztül érezte az egyenetlenség, társadalmi egyenlőtlenség és igazságtalanság pirongató, sebszaggató kínjait. Még fiatalember, és már lázong. Munkástragédiákról ír, a forradalmi proletariátusba helyezi reményét *(Fiatal életek indulója)*, ám első költői lépései még el-eltévednek a

mutató érvényűvé vált hite, élete, munkássága.

Nem öregedett meg tehát, ellenkezőleg, örökké fiatal a ma már hetvenéves József Attila. Ifjú erejű, mert a harmóniateremtés soha be nem végzett, jóval inkább mindig is meg-megújuló feladat, folyamatos kötelességünk. Az eredmények folytatásának, gyarapításának parancsoló szükségessége.

Erre tanít József Attila. Erre tanítanak nagy versei s egész költészete.

Simon Gy. Ferenc

József Attila:

Azt mondják

Mikor születtem, a kezemben kés volt —
azt mondják, ez költemény.
Biz tollat fogtam, mert a kés kevés volt:
embernek születtem én.

SCHWEIGER ANTAL
88888888888888888888888888

A müvészetek másik ágában, a szobrászatban méltó kortársa volt Fellnernek Schweiger Antal /I728 -I802/. Az ő megjelenését sem kisérte hirmév, mert mint ifjú szobrászlegény a tatai majolika gyárba kérte felvételét, hogy edényeket és kisebb figurális tárgyakat formázhasson. A feladatra csak megélhetésért vállalkozott, s amikor müvészi tehetségéről bizonyságot adott, Tata az épitészet mellett szobrászatában is vezető szerephez jutott. Schweiger sokat dolgozott Fellnerrel együtt s ebből az egyetértésből születik meg közös munkájuk összhangja. Igy összefortt kedves alkotásuk, a Szt. János- patak hidjának Nepomuki Szt. János szobra, még gazdagabbá téve az akkori hires vasipar csipkeszerü vasrácsozatával és gyertyatartókarjával. Müvészi hatását sajnos megbontja a későbben és feleslegesen reáemelt bádogtető. S mintha csak Fellner álmát követte volna Schweiger , a tatai plébánia templom főoltárán Fellner halála után nem festett oltárképpel, hanem az épitészethez sokkal közelebb álló plasztikai megfogalmazással oldotta meg a feladatot. Az oltár architektonikus felépitését Fellner halálával Grossman Jozsef, majd ennek halálával Gött Antal épitőmester fejezte be, de már kissé merev klasszicista modorban. A piactéri Mária-emlék , a Kálvária -hegy szobor-csoportja /ma erősen átjavitva/ és a grófi kastély szökőkutjának nimfája ugyancsak Schweiger kezéből származik. Igen sok szobráról csak feljegyzésekből van tudomásunk, mert az emlékek elpusztultak.

Révhelyi Elemér dr: Tata a müvészetben. A tatai piarista rendház és muzeuma. Budapest, I938; I8.1.

Schweiger Antal

szobrász

Schweiger Antal /1728-1802/

Női fejtöredék mészkőből. A tatatóvárosi Angolkertben állott Luna vagy Diana életnagyságu szobráról. XVIII.sz.vége. Magassága 24 cm.

Római férfi mellszobra. Egykor a tóvárosi Angolkertben, legutóbb a rendház kertjében állott. Színezés nyomai. Homokkő. Magassága 68 cm.

Római férfi mellszobra. A tóvárosi Angolkertből, legutóbb a rendház kertjében állott. Színezés nyomai. Homokkő.

Magyary Zoltán: A tatai piarista rendház és muzeuma. Budapest, 1938; 25;1.

Schweiger Antal

SCHWEIGER, Antal robrain

Porsony 1756

An. 1998 245

zet ki az uradalom összesen 139

7.

ltár (MOL Mikrofilmtár) C-531.

:téknév a papír hiánya miatt nem
l van szó.

SCHWEIGER, ~~Auto~~ Johann Jakob

1747 Porsoy

An 1998 245

az ad magyarázatot, hogy Vízkeleti
árral való házasságából származik
. Miklós felesége. Az azonban nem
ült a Vízkelety-család birtokába. A
oppány Tibornak tartozom köszö-

énetéről az Acsády-család leszárma-

753-54 között nagyobb pénzösszeg-
Leonard Helbersdorfer volt. A fo-
995-ös műemléki kutatása is alátá-
bbi kifizetésével, de feltételezzük,
lva is jelentkeztek örökösök az ura-
éltárosa által egy összeállítás a ház
16. 20. cs. capsa 59. N. 180. Sajná-
i levéltár azon capsaiban volt, ami

véltár (MOL Mikrofilmtár) C-531.

Schweiger Antal

Holicsról Tatára költözött szobrász. Művészete itt teljesedett ki.

Vass Ákos: Bubics Zsigmond fajanszgyűjt.-e; Műgyűjtő, 1971/3 sz. 9.l.

SCHWEIGER Antal

Tata, plébániatemplom, főoltár

Katolikus templomok Magyarországon. Szerk. Dercsényi Balázs. Irta: Török József, Marosi Ernő. Bp. : Magyar és Tsa., 1991 LIII

FELIX SCHWEIGER, malomkészitő

1623.márc.9.-Batthyany I[1] Ferenc és felesége Poppel Éva megállapodik Felix Schweiger szobotistimalomkészitővel,a lévárdi Zacharias Hellrygivel,..hogy 14 illetve családostól 18 anabaptistát fogad szolgalatba. 450.old

KATONA IMRE: Szemelvények a batthyány-levéltár anabaptista emlékeiből.I.rész.Az anabaptisták Vas megyében a XVII.században 445.old

VASI SZEMLE, XXIII.évf. 3.szám. 1969. Szombathely

Schweiger Gergely

ferto

1499 Körmöczön

Ugyanaz az adat,
mint bajai báró
köpött

Grod

H Löcse 80 l.

..... nevü munkás igazolta

.....

a müvezető aláírása.

vezem:

.....

y helyettesének
sa.

Endrényi Imre, Szeged.

Schweiger Antal

1768. ban Holicsról Tatára vándorolt.
Szobrán - festő.

P. Brestyánszky Ilona: Akarámia és a porcelán testénett
99. o.
Pos. 1966.

Schweiger Antal

Tatán kisplantikát is kénített.

P. Brestyánszky Ilona: Akerámia és a porcelán története
100.-
Bp. 1966.

Schweiger Antal

1750-es években szobrocskákat alkot, Holicsról Tatára
költözik. Barokk szobrán,
Mária-szobrocskái híresek.
1802-ben hal meg.

Kiss Ákos: Barokk fajansznyű vénet Magyarországon. Holics
és Tata. Bp. 1966.
32.o. 34.o. 39.o.

Schweiger Antal

1770-ben Alolicsról Tatára vándorol

Bp. Iparművészeti Múzeum: Magyarországi fajáns és kemény cserép művészet. Kiállítás. 1965. Bev. Katona Imre, Kiss Ákos

11.0.

Schweiger Antal
szobrász

1784-ben készítette
a tatai Immaculata
szobrot.

Polgárdy Géza
Vértes hegység kalauza-
Magyarországi uti kalauzok-
3. sz. Bp. 1939. 94. l.

A tatai sk. plébtemplom főoltárának szobrai fenti
tól
u. o. 95. l.

Schweiger Antal
nobrin
Gentmüeml
311. (tobbsz.) l.

91.203-1916, szám.

III.

A Műemlékek Országos Bizottságának

Budapest.

F.évi julius hó 19-én 278. szám alatt kelt fölterjesztésére, a számla visszajuttatása mellett tudomása és megfelelő további eljárás végett másolatban kiadom.

Schweiger Antal (?)

Immaculata-szobrocska (repr.)
Holics, 1765-1770 körül
Bp. Iparmüvéneti Múzeum. Ltsz: 16650
magasság 51,5 cm
Fekete-fehér repr.

Kiss Ákos: Barokk fajansznüvénet kapcsolatban. Holics és Tata. Bp. 1966.
53. o.

Schweiger Antal (?)

Mars-szobrocska, antikizáló öltözékben (reprodukció, fekete-fehér)

Holics, 1760-1770 körül
Bp. ~~[illegible]~~ Iparművészeti Múzeum. Ltsz. 2264,
magasság 21,5 cm

Kiss Ákos: Barokk fajansművészet Magyarországon. Holics és Tata. Bp. 1966.
53. o.

Schweiger Antal (?)

Kronosz-szobrocska, vagy a Halál nimbolnma
(fekete-fehér reprodukció)

Holis, 1760-1770 körül
Bp. Iparművészeti Múzeum, ltsz: 2263.
magasság: 24,5 cm
Fekete-fehér repr.

Kiss Ákos: Barokk fajansművészet Magyarországon. Holics és Tata. Bp. 1966.
53. o.

Schweiger Antal (?)

Dísztál: plantikusan mintázott, vörös nínű rákokkal, nétnóst virágdísszel.
Tata, 1780 körül
Bp. Iparművészeti Múz. Ltsz.: 1622, átm.: 24 cm
reprodukció, nincs

Kiss Ákos: Barokk fajanszművészet Magyarországon. Holics és Tata. Bp. 1966
49. o.

Schweiger Antal

a holicsi gyár egyik festője és nokrána.
Kändler hatása nyomán dolgozik

P. Bres tyánnky Ilona: A kerámia és a porcelán története

99.o.

Bp. 1966

Schweiger Antal

Nobrán

XVIII n.

Római fürdi mell-
nobra a Tatatóvá-
rosi Muzeumban.

Polgárdy Géza

Vértes hegység ka-
lauza Bp. 1939

97 l.

M.D.K.

Schweiger Fellner /XVIII. sz./

766. Nepomuki szent János. Szobor, nagyobb méretü kő.

Elveszett. /Tatai Muzeum/

Háborus mütárgyveszteség-jegyzékek. V. füzet. 56. l.
MUMOK. Bp. 1952.-

Schweiger Antal

szobrán

~ Sztháromság szobra a tatai

kidon

Gáll: Régi magyar kidok

Bp. Műszaki K. 1970.

Schweiger-Edith

iparm.

Ert. 1928

0
10
20
30 Klm.
M. Kamp
G. Kamp
Moldau
Donau
Zeiselz
Wetrtz
Buchen b.
Thaya b.
Kamp
Stockbrüth
Brück
IV.

M. D.K.

Schweiger György, ács

1785-95 között szerepel az egri adózók között.

Heves megye müemlékei I. irta Voit Pál,
Magyarország müemléki topográfiája VII.köt.
Szerk.: Dercsényi Dezső.
Bp. 1969. Akadémiai Kiadó, 398. old.

SCHWEIGER György ács. 1785-95 között irják össze Egerben az adófizetők névjegyzékében.

A Hevesmegyei Topográfia adatgyüjtéséből. Voit.

Schweiger

1886. Leaia könnt 63. alatti kóz

repr.

Rusj: A Nagy könnt Bp. 1960. 25 o.

MÜVÉSZETTÖRTÉNETI
DOKUMENTÁCIÓS KÖZPONT
Budapest, XIV. Dózsa György ut 41.

SCHWEININGER, Franz Mátyás

1765 adlis

Kovács 2003. 143.

FFY KATALIN MŰVEI-

Összeállította: Bardoly István

kori miniatúrafestészetben. Szakdolgozat. ELTE

1976. 23 p., [30] t., ill. (A művészet kiskönyvtára,

Művészettörténeti Értesítő, 28. 1979. 253–261.,

éri evangélikus templomban. Diakónia, 1, 1979,

bastiano Vini. Attribuzione della tavola scoper-
237–252., ill.

Schweiger István
építész.

Szül. Budapest 1882.
Oklevelet nyert 1904.

Néjegyzőműegyetem 18.1.

Hatvan.

Az előtérben látjuk a vá
tornyok válnak ki félholddal
hegyek hullámzanak. Felirata

HATWAN.

Rm., mér. a belső vk

140-95.

Schweiger István

A Magyar Építőművészek Szövetségének a Wellisch-alapból turista-ház tervére hirdetett pályázatán az első díjat Sweiger István nyerte el. Két egyenlő második díjat nyertek Leundorfer Ármin és Kaszab Miklós. Dicséretben részesültek Bauer Emil, Román

187

Magyar Művészet 1904. 187. l.

dern. Leinen

GALILEO GALILEI IM LI
Mit Faksimilen u.Bild

LORD BYRON, von Georg
und 34 Abb. Gebunden

MYERS, G. GESCHICHTE DES GROSSE
GENS. Niederlassung u.
Landvermögen. Grosse V
2 Bände. Gebunden

NATHANSEN, H. GEORG BRANDES; JUDE O
Mit 8 Bildnissen. 1931

OPPENHEIMER, FR. SARAJEWO. Das Schick
Monarchen, Verschwörer
1931.

OSSENDOWSKI, F.A. SCHATTEN DES DUNK
tengeschichte des russ

PAPINI DER HEILIGE AUGUSTINUS
bensbeschreibung. Orig.

Schweiger István

A MÉSZ Wellisch-féle 1904. évi pályázatai (Vágó József, Schweiger István, Leimdörfer Ármin, Kaszab Miklós pályaművei). ~~U. ott.~~ Magyar Polgárok II. 4.

(Művészet 1904. 350. l.)

19
Kath. Január pk. vt.
Prot. Vilhelmina

Izr. 10. Jom Kippur

CSÜTÖRT.
20
Kath. Euszták vt.
Prot. Friderika

PÉNTEK
21
Kath. Máté ap.
Prot. Máté

SZOMBAT
22
Kath. Móric vt.
Prot. Móric

Izr. 13 S. Haaszinu

Klammer Mariska: Virágo

26i (622), 3895 (547).

Schweiger Istrán

Müvesiet 1904-172, 173,
187, 350

Schweiger István

okl. műépítész

Bpest.

1899–1900-ban végezte az alábbi iskolát.

Jánosi II. ker. reálisk.

122. l.

Magyar Mérnök- és Építész-Egylet Közlönye.

A magyarországi keskenyvágányu vasutak országos hálózatának ÁTNÉZETES TÉRKÉPE.

Schweiger István

ejs. Bpest

und

M. Pályázatok

1904/5. 7 zz (A
M. E. Z. Wellisch féle
1904 évi pályázatai
Kárpáti turista
menedékház)

I. Díj

..... nevü munkás igazolta

.....

a müvezető aláírása.

élyezem:

.....

vagy helyettesének
láírása.

— Endrényi Imre, Szeged.

M. D. K.

Schweiger János harangöntő

bécsujhelyi. Az árpási r. k. templom harangját öntötte 1779.

Genth. Müem. 1959. I. 17.

Schweiger Antal, képtisztító,
1767. Pozsony.

Pressburger Zeitung
1767., 28. sz.

Pozsony. Schweiger Antal, Képíró, 1767.

Pressburger Zeitung 1767, 28. 52.

K. D. K.

SCHWEITZER Antal szobrász
(SCHWÄTZER) Sopronban

XVIII. sz. második fele. Bécs, akadémia
vésmetsző tanfolyamán tanult,
de tüzér lett belőle

Aggházy: Barokk szobrászat... Du. 1959.
I. 125. 273.

Schweitzer (Schwätzer)

Antal

soproni szobrász
Sch. György szobrász fia.
1775. a rézmetszők ez-
sályába iratkozott a
bécsi akadémián –
Utóbb katona (tüzér)
lett –

Csatkozl

Fleischer 84. l

Schweitzer (Schwätzer) Antal, soproni nobrász

György fia. 1775-ben a bécsi akadémiára iratkozik.

Gatkai Endre: A nyugatmagyarországi barokk-szobrászat problémái
MTA II. Társ. Tört. Tud. Oszt. Közl. II. Köt. 1. sz. (1951). 102. l.

Schweiczer Antal

Schweiczer Antal, kassai festő, 1766 nov. 17-én iratkozott be.

Fleischer Bécs

84. l.

M. D. K.

SCHWEIZER Antal festő

1766-ban iratkozik be a bécsi Képző-
művészeti Akadémián

1784-ben Kassa geometrusa

Garas XVIII. 17 251. l.

Schweitzer Antal

-, Schweitzer Antal városi geometra tervezte az 1790 és 1792-ik évi koronázások alkalmából az illuminációk transzparentjeit. —58.

KEMÉNY LAJOS

Kemény Lajos: Kassai képírók a XVI., XVII. és XVIII. században. Művészet. 1903. 342. l.

kitett ezt [illegible]
menyt készségesen alkalmaztak nis-
lunk, rendesen több naturalizmussal,
hazai virágfajtákból; a [illegible]éta tere-
belyesebb, mint ösztövér [illegible]sa mo-

Schweitzer Antal

építész és mérnök.

Talán a Schweitzer Henrik fia, volt Antal, [illegible] Kassa város geometrája 4.), majd főkapitánya, a kinek felügyelete alatt épült fel a rég ai szinházépület s a ki az illuminátiók terveit rajzolja.

Kemény Lajos: A renaissance és roccoco Kassán. Arch. Ért. 1899. 115. l.

Schweitzer Antal

U. 653

Schweitzer Antal

városi geometra

Terverte az 1790 és 1792-ik évi koronázások alkalmából az illuminaciok transzparentjeit.

Kemény Zsigmond: Kassai Lépisok

Művészet, 1903. 342

M.D.K.

Schweitzer György nobrán

Sopron, Béri u. 14 1775 ben Sch. Gy. nobrán kulajdona volt.

Genth. Münzk. 1959 I. 301.

Vastagh művészcsalád

marad, l. 805. old.

Schweitzer Antal

épitesz

1792.-ben épitette a kassai állandó szinhá-zat, melynek nézőtere ideális alkotás volt.

Kemény Lajos:

Operai előadások Kassán

Kassai Hírlap.

1913. febr. 16.

653.

MDK

Schweiger Joannes, Pest, Lipótváros.

festő

Kapossy János: Építők, szobrászok, festők és grafikusok Magyarországon 1828-ban. Műv. Ért. 1952. 1. sz. 139 l.

Schweiger József harangöntő M.D.K.

bécsujhelyi. Az agyagosszergényi (Győr-Sopron m.) v.k. tplom harangját készitette, 1798.

Genth. Hüeml. 1959 I. 11

Schweiger József

bécsi harangöntő 1798-ban öntötte az agyagosszergényi templom egyik harangját.

Csatkai Endre dr.

Sopron városnegyedi emlékei. II. sor. Sopron 1935. 33. l.

Tesseria Asolana

Selyemteritő.Kék. 2.60 x 2.50

Selyemkimonó. Szürke árnyalatu az

Szövet. 4.60 m.

Szövet. 3.60 m. Széles "bajadéres

Lorenzo Rubelli & F

Vittorio

Damaszt. Vörös lakk

Damaszt. Hasonló.

Istituto

Damaszt. Krémszinü modern broché.

Bársony. Vas-szürke alappal. 60 c

Carnellut

Bársony. Zöld alappal.

Damaszt, Négerfejü modern broché.

Lándzsavasas szövet.

Schweiger Zoiset

haragointo

Neostadii 1779-

Lira

Gerecze A mianulatek.

732 l

Schweiger Zoisef

harangoutis

1784.

Lisd.

Gerecze A mnem-
lekek 1043 l

Schweiger József

harangöntő

l.

Csatsoprharang

13. l.

T.

EUROPA

film-, könyv-, lapterjesztő és könyvkiadó rt.

Budapest, V.,

Visegrádi-utca 36.

Schweiger, Josef

harangöntö

l.

Csat-Frey Öst. Kunstt

XXIV. k.

214.316-l.

MŰEMLÉKEK ORSZ. BIZOTTSÁGA
VEGYES MŰVEK.
52

Morel Fatio. Monnaies Scandinaves.
Paris, 1866.

Füz

1 d

Schweiger J.

harangöntö

l.

Csatkaisopromzmücml.

III. 89. l.

A m. kir. vallás- és köz

11952 szám.

Műemlékek Ország

Hivatalból.
Közszolgálati ügyben.
Dij átalányozva.

Schweiger József

Svécsujhelyi (?) harangöntő öntötte 1784-ben a túrjei templom nagyobb harangját.

Römer Fl. jegyzék.
1. k. 1861. 60 l.

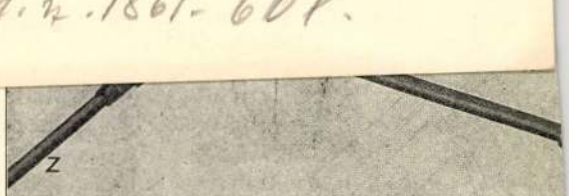

13. ábra. Az áramszedők légváltói.

G főlégváltó; *H* légváltó nagy sebesség számára; *Z* vo
a lokomotiv másik végéről való állításáh

Ennek az elrendezésnek nemcsak az a nagy
sége van, hogy a mótorok kopásnak alávet
felügyeletet és gondozást kívánó alkotórészei,
áramgyűrűk és keféik könnyen hozzáférhetől
az is, hogy a lokomotiv kerete között meg
egész szélességében a mótorok számára marad
annyival szélesebbre szerkeszthetők, a mennyit
gyűrűk számára szükséges hely elfoglalt volna

rok álló és forgórésze között meglevő légköz
ig véve változatlan marad. A hajtórúdas
ól eredő reaktiós erőket a lokomotiv keretbe
ágyak fogják fel, melyekben hasonlóan a gőzlokomotivok hajtókerékpár ágyaihoz állítható ágybélések vannak. Ezekben a csapágyakban forognak a mótorházból kiálló tengelyvégek, melyeket éppen úgy szerelnek be, mint bármely egyszerű tengelyt, mert a mótor álló- és forgórésze egy egészet alkotván, a légközre a mótorok beszerelésekor egyáltalán nem kell tekintettel lenni. A mótorokat 4 csavar (18. sz. ábra)

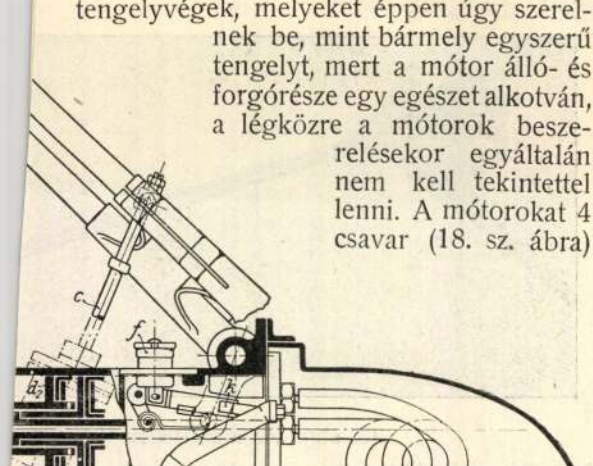

amszedő állványának hosszmetszete.

i a kerethez, melyek felül csapszegek körül
k, alul pedig a mótorház tenyerein átnyúlnak
kercsrugók közbetételével tartják a mótorokat.

Schweichhardt Fr.
kartogr.

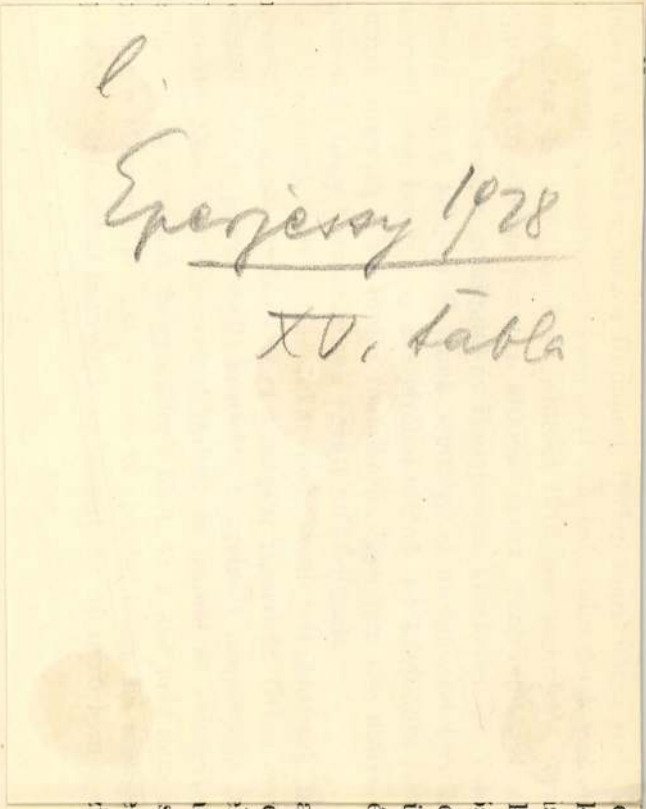

l.

Eperjessy 1928

XV. tabla

szembetalálkozott a detektivekkel és ott nyomban kénytelen volt mindent bevallani.

1907 augusztusában megtudták az ujságirók, hogy a rendőrség mélységes titokban valami megvesztegetési ügyben nyomoz. Előkelő férfiuról van szó, magasrangu állami tisztviselőről. A rendőrség odáig ment az óvatosságban, hogy az ügyet nem a főkapitányságon kezelték, hanem az ötödik kerületi, Vadász-utcai kapitányságon tartották a tanukihallgatásokat. A Bank-utca és Hajnal-utca sarkán éjjel-nappal detektivek cirkáltak, akik azt figyelték, hogy az ujságirók nem vették-e neszét a dolognak. Krecsányi detektivfőnök a kérdezősködésekre azt felelte, hogy ő nem tud semmiről, Boda Dezső rendőrfőkapitány pedig igy utasitotta el az ujságirók ostromát:

— Amig én e helyemen leszek, addig az urak erről az ügyről egy betüt sem fognak megtudni.

Több se kellett az ujságiróknak. Állandó inspekciót tartot-

Schweiger Joseph

bécsújhelyi hgyőntő

Árpás (Sopron vm)

ref. tpl. 1779 (1794?)

Türje prem. tpl.

hg 1784.

Tml

Bánóczi: Szent László Csaszrobra

Schweiger József

Marangöntő

l.

Csatkaisoprom műcsel

II. 33. l.

A Magyarországi

PROHÁSZKA KÖRÖK

alakuló ülése 1935. október 2-án, (szerdán) délután $^{1}/_{2}$5 órakor a SZENT ISTVÁN-TÁRSULAT díszter-mében. (Budapest, VIII., Szentkirályi-utca 28. szám.)

Felelős kiadó: Kézai Béla. Stephaneum r. t. Budapest.

JOSEF SCHWEIGER, harangöntő

Górce. Katolikus templomban 2 harang. Az evangelikusok kérték az egyiket. De 1791-ben szerezték maguknak. 1. harang. Josef Schweiger, Wiener-Neustadt. 1791. x 593 font. 189 frt. gyült össze adakozásból. 1808-ban repedt lévén, átöntötték. Mestere ismeretlen az átöntésnek. 21. jegyz. 171. old.

PATAY PÁL: Vasi harangok 169. old

SAVARIA. A Vas Megyei Múzeumok Értesítője, 1966-1970
4. sz. Szombathely, 1972

IOSEPH SCHWEIGER, harangöntő

CELLDOMOLK/ALSÓSÉG/. 1.harang. "Anno 1792.Ios.Schweiger Neostad.Sági helységbeli evang.kössége". Megrepedt, 1881 jan. Ez évben átöntötték. 12.jegyz. 170.old

PATAY PÁL: A Vasi harangok 169.old

SAVARIA. A Vas Megyei Múzeumok Értesitője, 1966-1970. 4.sz. Szombathely, 1972

IOSEPH SCHWEIGER, harangöntő

A vas megyeiek a Soproonon tul fekvő Bécsujhelybe is elmentek harangért,Ioseph Schweiger mesterhez,méghozzá a megye keleti széléről./Géroe 1791, Alsóság 179: 1792./. 181.old

PATAY PÁL: Vasi harangok 169.old

SAVARIA, A Vas Megyei Múzeumok Értesitője,1966-1970. 4.sz. Szombathely,1972

Josef Schweiger

1792-ben öntötte a Hornstein-i rk. plébániatemplom harangját.

Allgemeine Landestopographie des Burgenlandes, Eisenstadt, 1963.

II/a kötet

637 l

Josef Schweiger

öntötte a Wulkapidersdorf-i rk.
templom harangját.

Allgemeine Landestopographie des
Burgenlandes, Eisenstadt, 1963.

II/b kötet 10671

1226. KÉT FALITÜKÖR, hasonló az

1227. NÉGY ZENÉLŐ FAUNGYERI
kinder, Sandsteinfiguren. XIX.

1228. SZEKRÉNYÓRA, tölgyfa, bronz
— Kastenuhr, Eiche, mit Bronze

1229. BIZÁNCI KETTŐS KERESZT,
ban. Krisztus életéből vett jelen
Bizantinisches Doppelkreuz, B
Mit Szenen aus dem Leben Jes

1230. TAJTÉKPIPA, ezüst verettel, ol
Meerschaumpfeife, mit Silberbes

1231. SAVOYAI JENŐ LÓHÁTON,
Osztrák, XVIII. sz. e. — Aran
schnitzerei. Österreich, A. XVI

1232. FALI VILÁGITÓTEST, farago
Beleuchtungskörper, geschnitzt,

1233. KÉT ÜLŐ KUTYA, kőszobor. A
román. — Zwei sitzende Hunde
Stücke vom Fünfkirchner Dom.

tt fa. Empire. — Zwei Wandarme, dreiarmig, aus

eres márvány, bronzfoglalatban és disszel. XIX. sz.
armor in Bronze gefasst. XIX. Jh.

340 k. — Wanduhr, Holz vergoldet, obenauf Adler.

: WILLIAM BACH. Osztrák, empire. — Wanduhr,

Kina. — Sitzender Buddha, Speckstеinfigur. China.

Kina. — Sitzender Gelehrter, Speckstеinfigur. China.

ettő puszpángfa és három fém. Japán. — No-

ol. Japán, XIX. sz. — Netsuke, Buchsbaumholz,
XIX. Jh.

apán. — Netsuke, Elfenbein, ein sitzender Japaner.

szoborcsoport. — Die heilige Anna Selbdritt.

Schweiger Lőrinc ~~Antal~~

zobrázz a tatai majolika gyárban 1776–1779 ig:

neve a szövegben is előfordul, kiöresni!

Sch. Antal fia.

Révhelyi tatai maj.

87. l.

Girlanden. Österreich, um 1830.

1208. MÁRIA TERÉZIA SZOBORMŰ FÉ
Marinak. — Photographie des Monu
schrift von Joh. Fadrusz an Marie J

1209. KIS LÁDA, diófa, gazdag csontbera
lapján elől boltives fülkében Victoria
Délnémet, XVII. sz. — Kleine Truhe, N
Dekor. Süddeutsch, XVII. Jh.

1210. VIRÁGVÁZA, állvánnyal, fekete fa, a
Gestell, schwarzes Holz, teilweise ver

1211. ÁLLÓ ÓRA, egyiptomi pyramis ido
— Stutzuhr in Form einer egyptische
goldet. Empire.

1212. MENDELSSOHN KÉZIRATA, fekete
Leipzig, 1846.

1213. A MEGKÖVEZETT, fehér márványsz
A. Falguière. Francia, XIX. sz. — De

1214. KABINETSZEKRÉNY, fekete fa, ka
Kabinettschrank, schwarzes Holz, mi

Schweighardt
David

Aszód 1794

A Ságüvegesipar
261. l.

~~Pollack Julietta méret!~~

120 × 107
cm

Schweighart Tobiás

arany ozó-festő

1783 nov. 10. Pollmajer

Antallal együtt árajánlatot

tett a ~~pléb~~. pápai plébánia

templom arany ozó munkára

Pigpáp. 68. l.

Schmellius III. 184

M. D. K.

SCHWEIGHART, Tóbiás festő

1774 Celldömölk bencis t. ovató-
rium mennyezetképe, ocária menny-
bevitele szign.

Garas XVIII. sz 96, 163, 251. l.

SCHWEIGHART Tóbiűs festő

1795-ben Pápán dolgozott az ujjáépitett prefektuális házon

HARIS Andrea: Pápa a 18. században : Egy barokk városkép kialakulásának folyamata. =Pápai Múzeumi Értesítő 3-4 (1992) 133.p.

SCHWEIGHART Tóbiás festő

1797, oltárkép

KOPPÁNY Tibor: A Balaton környékének műemlékei. Bp. : OMvH, 1993 90.

Schweichardt

festő

kupolafestmenyei

a celldömölki apát-

sági templomban

XVIII. sz.

Dor Bakony

44. l

1899. x. 14-én a 76633 [illegible]

Kiállításra engedtetett a Ö[illegible]

[illegible] 1899. xi. 21-én

hat-hét óra közt

ábrázolja, melyet napnyugtakor (tapasz-
~~nap~~ sugarak aranyszinnel vonják be.
nak tetsző „világválasztó fű" -
a ~~[illegible]~~ ~~[illegible]~~ ~~[illegible]~~ ~~[illegible]~~ - bokrokat
klánczot (Taraxacum officinale) látunk
~~[illegible]~~ reszben ~~[illegible]~~ ~~[illegible]~~ egészen
en pedig átlátszó szürke világításban
~~[illegible]~~ ~~látunk~~. Középütt kaszáló terül
val. A háttérben pedig erdő ~~van, melyet~~ kegresztül ut veret
féle csoportokban ~~összesen~~ huszonhat ma-
lt. Jelzése alól jobbra: „TÖLGYESSY A."

200 cm.
3-án kelt 31153 sz. leirattal (228/99), a
elszámoltatva 1899. V. 18-án (250/99) és az
vették 1899. VIII. 25-én 12993 szvsz. alatt

a 445/99.

T

M. D. K.

SCHWEIGER (Svaiger) Mihály festő

Rotenbürchelből

1765-ben Kőszegen polgár

Garas XVIII. 27 251. l.

S c h w a r z i n g e r Tamás
szobrász

Siklóssy László: Pesti szobrász-harc 1774-ben. Pesti Napló. 1918. szept.17.

Schwartzinger, Thomas

budai vrobrán

l.

Schoen Szentháromi I.

5. l. – 11. l.

Schwarzinger Tamás

robán

U. 1735

Kimuta

a diszítési munkáknál előfor

Sor	Vállalkozó neve s a munka neme	A elő
	I. csoport.	
1	Kőmíves-munka (Schneider József)	
2	Állványozó-munka (Létrakölcsönző)	
3	Burkoló-munka (Schillinger V.)	
4	Vasrács-munka (Forreider és Schiller)	
	II. csoport.	
1	Kőfaragó-munka (Seenger Béla)	
2	Szobafestő-munka (Steinhäusl)	
3	Fűtésberendezés (Biró M.)	
	III. csoport.	
1	Műmárvány-munka (Detoma A.)	

Schwartzinger Tamás

Mófaragó XVIII

1. A Mubarák

1921. 3/7

Roska Márton dr. IX. 127

SCHWEIGER MIHÁLY, gombkötő

A Székesfehérvári Városi Levéltárban két irat a város XVIII.sz.-i mesterségeiről. Az egyik 1784-ből a másik pár évvel későbbi. 64 mesterség, 519 név. Az arab számok a két listát, a rómaiak az öt osztályba való sorolást jelzik. 265.old

/ 1,2./ V. gombkötő. 265.old

U.VARGA MARIANNA: Mesteremberek Székesfehérvárott a XVIII.században 26[illegible].old

ALBA REGIA: M István Király Múzeum Évkönyve. VIII.-IX. 1967-68- Székesfehérvár

SCHWEIGER MIHÁLY, képiró

1753.-Simándl Mihály gombkötő hamvazó szerdán Czelle Sámuel más áros házában borozgatás közben belekötött Schweiger Mihály képiróba és a vele együtt iszogató Müner Mihály nyergesmesterbe. 390.old. 63.jegyz

SZOVÉNYI ISTVÁN: Adalékok a kőszegi gombkötő céh történetéhez /171[illegible]-176[illegible]/ 377.old

SAVARIA, A Vas Megyei Múzeumok Értesitője, 5-6. 1971-7[illegible]. Szombathely, 1975

T.SCHWEIGHART, festő

2.ábra.-A kőszegi tornyosok a celli bucsujáráson. 495.o
old.-T.Schweighart freskója a celldömölki kegytemplomban..Készült 1744-ben. 514.old. 2.jegyz

BÉKEFI ANTAL: Adatok Kőszeg zenetörténetéhez,1711-1848
I.rész.Nagymajtényitól a Vérmezőig 491.old

VASI SZEMLE, Helytörténeti Évkönyv, XX.évf. 1966
4.szám. Szombathely, 1966

T.SCHWEIGHART, festő

2.ábra.-A kőszegi tornyosok a celli bucsujáráson.
495.old. Fekete repr. 2.jegyz

BÉKEFI ANTAL: Adatok Kőszeg zenetörténetéhez,1711-1848
I.rész.Nagyasszonytól a vérmenőig 491.old

VASI SZEMLE, Helytörténeti évkönyv, XX.évf. 1966
4.szám. Szombathely, 1966

Schweikart, Karl Gottlieb
(Ludwigsburg, 1772 - Tarnapol, 1855)

„Ferji képmás" o.v. 69x59cm
J.l.j.: Schweikart 1805 datált.
Kikiáltási ár: 12000 Ft.

BÁV 57.Képaukció Bp.1982.május

Schweinghart J./Joseph/ ,asztaloslegény

Győrben 1674-1699 között megfordúlt asztalosleg é-
nyek jegyzéke származási hely szerint: "Ulm: Schweing-
hart J." 123.old

Batári Ferenc: Asztalosleg ények Győrött a XVII.
században -Adatok Győr város asztalosmüvesség ének
történetéhez 93.old

Arrabona, 9.-Antus János Múz. Győr, 1967.- A Győri
Múz. Evkönyve

SCHWEIGL, Jörg Novitius

Passau, 1616

An 1997/1-J. 238.

toronnyal. Szentélye háromoldalú apszissal s
keresztboltos szakasszal bír, zárókövén Isten Bár
domborművel. A bordák profilja körtetag. A
XVIII. századbeli czikkelyes dongabolt. A
keresztkút: négyszögletes pilléren, szögletes m
századbeli liliomos frízzel. 75 cm magas. Efölött
pasztoforium, egyserű rácsozattal. A sek
négyszögletes, fölötte felirat: Illmisac Rediss D
Balogh Epp. Vaciensis. Ob. Ae. Suae 64. Die 6. oc
A sekrestyében:

1. Kehely, hatkaréjos lépcsős talpán áttört peremt
szárán alma alakú gomb rózsás rotulusokkal,
későbbi /XVIII. s./ vert művű ar. ezüst. 22 cm m. X

2. Úrmutató, aranyozott réz, vert művű talpán gyü
között négy passiójelvényes ovális, sugárkoszoru

Schweinghart,? Joseph,asztaloslegény

Győrben 1674-1699 között megfordúlt asztaloslegények jegyzéke:"Schweinghart,? Joseph,Ulm,1698.III.9." 119.old. 13.jegyz

Batári Ferenc: Asztaloslegények Győrött a XVII.században - Adatok Győr város asztalosmüvességének történetéhez 93.old

Arrabona,9. - Xantus János Múz.Győr,1967. - A Győri Múz.Évkönyve

Joseph schweinghart,asztalosiegény

A győri asztalos és puskaagykészitő cén legénykönyvéből,1697 den 20 oktober: "Joseph schweinghart von Ulm aus schwaben ist den 9 Marzi fremod gesseen/!/". 112.old

Batári Ferenc: Asztaloslegények Győrött a XVII.században - Adatok Győr város asztalosművességének történetéhez 93.old

Arrabona,9.-Xantus János Múz.Győr,1967.-A Győri Múz.Évkönyve

Iktatószám:
Ügyintéző:
Tárgy:

Schweininger Franz

a XVIII. század közepén mint pallér, átalakítási munkálatokat végzett a Bethlen-szentmiklósi Bethlen kastélyon.

B. Nagy Margit: Reneszánsz és barokk Erdélyben, Bukarest, 1970.

1681.

Schweipinger (Sveninger) Franz

Kőmüves: 1764: Bethlenpentmiklós, 1769. Kolozsvár: Alvinczi Gábor házának renoválása.

B. Nagy Margit: Reneszánsz és barokk Erdélyben, Bukarest, 1970.

322 f.

Schweininger Franz

a Bethlenszentmiklós-i Bethlen kastélyt kitűnő stílusérzékkel renoválta, az Alvínczi bárók kolozsvári házát építette.

B. Nagy Margit: Reneszánsz és barokk Erdélyben, Bukarest, 1970.

2441.

Schweininger, Franz

nevét, mint ismeretessévált jelentős barokk építészt (Kolozsvár) - említi

Eintr. Géza recenziója: B. Nagy Margit: Reneszánsz és barokk Erdélyben.
Művtört Ért. 1971. 3. sz. 258-259. l.

Schweninger, Karl (1854-1903)

„Szobaban" o.v. 63x50 cm

s. l. b. C. Schweninger Wien

Utiáltási ár: 25000 ft

BÁV 49.L Képaukció Budapest, 1979. szeptember

Schweininger, Rosa (1849-1902)

„Fóparti tanya" o. fa. 28x35 cm
s. l. j. Schweininger (Sérült)
Kiáltási ár: 8000 ft

BÁV 54.Képaukció Bp.1981.május

SCHWEITZ a. SCHWARZ

Schweisser Michael

ötvös

mephelt 1600.

BRASSO
RE. 20. l

Schweisser Mihály

Ötvös

irod + 1600. dec. 1

Gy. Brassó Erd. Muz

385.

magyar királyi államvasutak.

T. Műhely

Miután keresményemnek 191..... év

tésénél.....

jelenhetek, keresményemnek átvételére .....

nevü munkástársamat szóbelileg megbiztan

Kelt ....., 191..... é

.....

tanu.

.....

tanu.

Schweisser Michel

ötvös 1600.

lasó

Gyárfás Brassó 99

Schweissgut

Jacob

porcellainfestö

1884

l.

Ruzicska Hegend

58. l.

~~Szabadságharcz, 1848/49. emlékei a Komá-~~
~~romi kulturházban VIII. 5.~~

Schweissgut Jarab

nüveretö

l.

Ruzicska Herend

63. l.

Schweitzer Albert

l.

Evang. templ.

722. l.

Georg Schweitzer

1774-ben alkotta a Rust-i templom oltárképét.

Allgemeine Landestopographie der Burgenlander, Eisenstadt, 1963.
II/a kötet

320

Árpás (Sopron megye) R. k. templom

Schweizer, Joseph

Harang, 4 mássás, 1774-ből. Négy dombornűvű kép van rajta: ádszeplőtlen fogantatás, Szent Tánló, Szent Jakab apostol és egy imádkozó ifjú. Felirata a felső rénen: me fudit Joseph Schweizer Neostady anna 1774; az alsó rénen: Josepha Piber ordinis sancta Clara matre abbatissa Tirnaviensi iubente fusa anno 1774 ecclesiae moricskida.

Bécsujhely

m. (?)

ia-templom.
a kegyesrendiek) temploma.
mplom.
égi vár.
om.

y.

om.

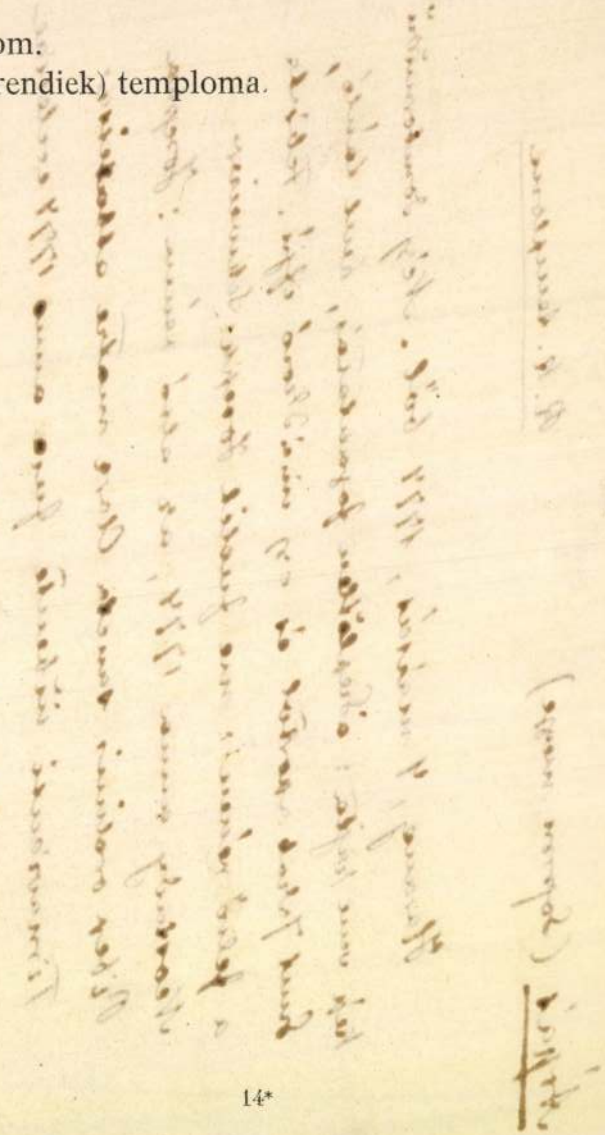

—1.— K. D. K.

SCHWEITZER János György szobrász

Sopronban

bajor származású

szül. 1720 körül

Antal apja

1769-ben Sopron polgára.

1752-1756. Sopron, városi anyakönyvekben és megbízásokk szerepel

sgghány. Barokk szobrászat... Bu. 1959.

I. 273. l.

 M. D. K.

SCHWEITZER János György szobrász

1774. Ruszt, főoltár tabernákuluma

Sopron, Szt. Mihály-Templomnak

Betlehem, ami ma Péren van

Aggházy: Barokk szobrászat... Bp. 1959.

I. 125. 273. II. 213. 235. 244.

SCHWEITZER GYÖRGY /

Soproni nobrár
egyik legjelentősebb műve egy nagy
betlehem, mely a Szt. Orbán-templom
restaurálásakor Pétre került és ma
is a kis falu templomában lát-
ható

Csatkai Endre: Sopron. 2.kiad., Bp., 1956.
/ Magyar müemlékek /

/17

Schweitzer György,szobrász

Sopronban dolgozott.1791.okt.4.én halt meg sorvadásban
17 éves volt,tehát kb.1720-ban született. 17 .old

Storno Pál: Schweitzer György barokk szobrász arcképe.
177.old

Soproni Szemle.Helytört.folyóirásat.XII.1958.Sopron

Schweitzer György, szobrász.
668-------

Soproni. A Szt. Mihály templom szószékének alakjait készitette. Wilfing József özvegyének adatai alapján.
177old

Sterne Pál: Schweitzer György barokk szobrász arcképe
177.old

Soproni Szemle. Helytört. Folyóirtat. XII. 1958. Sopron

D. SCHWEITZER József

M.D.A.

1927-ben Nagybányán a Szabadiskola tagja.

Réti: Nagybánya.... Bp. 1954 388.l.

Schweitzer György

1720. k. nobrász

nül. Brisenberg (Peysenberg),

† 1791. okt. 4. Sopronban 71-

éves korában. 1752. Sopron-

ban feleségül vette Robelth

Lőrinc nobrász özvegyét

1760. kertje van a soproni

bécsi kapu előtt. 1767-től

soproni polgár. 1774. a

ruszti Szentháromság tem-

plomba tabernakulumot

készít. 1780. mint 60 éven

felüli, tüzér fiát kéri vissza a ka-

tonaságtól.

Csatközl

MEZŐKÖVESDEN.

MDK

Schweitzer György szobr.

szül. 172o. kör. Felsőbajorországban, kimutatható 1765-178o.

Csatkai E: A soproni szobrászat. Magyar Müvészet 1928. 7.sz. 539 l.

Schweizer György

Nobrain

l. Bain Sopron

381. l.

Schweizer Gyorgy

nobran

XVIII. 14.

l.

Csassoprharang

g. l.

MAGYAR KIRÁLYSÁG
20 f
MAGYAR KIRÁLYSÁG
10 f

Schweitzer György

MAGYAR MŰVÉSZET

1928. 539

Doszkár János és Ferenc

Háztatarozási, építési és átalakitási

vállalata

Budapest.

Iroda:
IV. Veres Pálné-u. 40.
Telefon 117-04

Telep:
IX. Márton-u. 3/B.
Telefon József 8-53.

Schweitzer Georg

Magyar Művészet

1928. 539

Schweitzer György

szobrász -

készítette 1774-ben a
ruszti rk. plébánia-
templom ~~[illegible]~~ taberna-
kulumát. Valószínű-
leg tőle való ugyanitt a
szószék is -

Dehio - Gerhart.

404. l -

Fenti soprom
szobrász volt.

Gárdonyi VI. 126

nyvtárak orsz. Főfelügyelőjének
ncsém az alábbi jegyzékben fel-
Magyar Orvosok és Természet-
nti Választmányának ajándé-
ogy a főfelügyelőséget annak át-
ismervény felhasználásával

Schweitzer, Georg

l. ~~Porträt~~

Graf-Frey Ost Kunst

XXIV.K.

175,177.l.

MŰEMLÉKEK ORSZ. BIZOTTSÁGA
VEGYES MŰVEK.
405

Götzinger, Ernst. Reallexikon der deutschen Altertümer.
Leipzig, 1881.

Vász. 1 drb.

Schweitzer György,szobrasz

Sopronban dolgozott.Leányát Molitor györgy asztalos vette el.,ennek fia József rajztanár volt Sopronban. Ennek unokája Igler Gusztáv Stuttgartt,Münchenben az akadémián tanár és művész. 177.old

Storno Pál: Schweitzer György barokk szobrász arcképe. 177.old

Soproni Szemle.Helytört.Folyóirásat.XII.1958.Sopron

Schweitzer György,szobrász

Sopronban dolgozott. A Voss arvahazban megtalalt marvá
ványszószék hátsó falába illesztett faragas t a Jó Pás
Pásztor alakjával Schweitzernek kell tulajdonitani.
Csatkai feltevése alapján. 177.old

Storno Pal: Schweitzer György barokk szobrasz arcképe
177.old

Soproni Szemle.Helytört.Folyóirtat.XII.1958.Sopron

Schweitzer György Jafaragó M.D.K.

Pér r. k. templom – a soproni ut. Mihály templomból Királyok imádása oltára sok fafigurával.

Genth. Mieml. 1959 I. 267

Schweiczer János

György

nobrasz

Sopron

1768. márc. 21.

polg. erkü

Hází

Faragó Lipót-tól 3
» Bosznia és Hercegovina vízi építkezései. (*K*). *Buday* Zádor-tól . . . 1

K. D. K.

SCHWEITZER György szobrász

Egy nagy betlehem (a soproni szt. kiház t. vegetizálásakor Pérre került)

Csat. Sopron 17. l.

Schweitzer György, szobrász

Soproni. A Szt. Mihály templom betlehemjét Michel János kronikája alapján sikerült megállapitani./Michel az 1860-as években halt meg./ 177. old

Sterne Pál: Schweitzer György barokk szobrász arcképe 177. old

Soproni Szemle. Helytört. Folyóirat. XII. 1958. Sopron

Schweitzer György,szobrász

Bajor születésü.1750 körül telepszik le Sopronban.
A Bécsi u.14.sz.hazat örökölteł.Előtt Eisenkölb müvészc
családé volt.Ujvari Kata,Ujvári Pal sekrestyés leanyát
vette el,aki előbb Robelth szobrász felesége volt. lXXx
177.old

Storno ál: Schweitzer György barokk szobrasz arcképe
177.old

Soproni Szemle.Helytört.Folyóirat.XII.1958.Sopron

Schweitzer György,szobrász

Schweitzer György soproni barokk szobrász arcképe.
Storno Gyüjtemény. Fekete repr. 177.old

Storno al: Schweitzer György barokk szobrász arcképe
177.old

Soproni Szemle.Helytört.Folyóirat.XII.1958.Sopron

Schweitzer György

A soproni Szt. Mihály templom Péter oltára: (1760-ban lebontják, a görmegyei Pér templomába kerül.) Pásztorok imádása.

A mohász bajor születésű, 1767-ben lett soproni polgár, nőül veszi Robelth mohász özvegyét. Fiát, Antalt a bécsi akadémiára járatja. 1791-ben hal meg. Tőle a ruszti kat. templom tabernákuluma. Dagobert Frey neki tulajdonítja a szószéket is.

Csatkai Endre: A nyugatmagyarországi barokk-mohászat problémái
MTA II. Társ. tört. Tud. Oszt. Közl. II. köt. 1. sz. (1951.) 98-99. l.

Schweitzer György,szobrász

Sopronban dolgozott.O faragta a Szt.Mihály templom betlehemét,ma a péri templomban van.A ruszti Szentháromságtemplom tabernákulumát faragta. 177.old

Storno Pál: Schweitzer György barokk szobrász arcképe 177.old

Soproni Szemle,Helytört.Folyóirat.XII.1958.Sopron

Schweitzer Terér

festő

V Kuninkidll. 1943

Cserhát, olaff.

MEGHIVÓ

a MAGYAR-OLASZ TÁRSASÁG

f. évi április 27-én,
szombaton délután 6 órakor
az Iparművészeti Múzeum (IX., Üllői-út 33—37.) dísztermében

és

f. évi április 29-én,
hétfőn délután 6 órakor
a TESz (V., Falk Miksa-utca 1.) dísztermében tartandó

NYILVÁNOS ÜLÉSEIRE,

amelyeken

P. FACCHINETTI VITTORINO
a milánói Szent Szív egyetem tanára

tart előadást

szombaton:

„DUE FULGIDE GLORIE DELLA SANTITÀ ITALIANA"

címmel (vetített képekkel),

hétfőn: **„LA RADIO IN VOLO"**
címmel.

AZ ELNÖKSÉG

Vendégeket a Társaság szívesen lát.

Schweitzer Ödön

aranyműves

Bp. IV. Régipósta u. 7

Nemzeti 1941

194. l.

3880. Velasco

Főtevékenységét 1530–1540 k

A gyermek Jézus imád

Egy romladozó palotán koczkakövekkel kirakott előcs jobbra fekvő meztelen Jézust, k és három angyal imád. Közelél tartó József, az oszlopok közö pásztor, jobbról pedig egy csup Öltözete a kibontott hajú sző sötétzöld ruha és ugyanilyen rózsaszínű, illetőleg világoszöl Józsefnek: caputiumos ruha, a kon megkötött különféle színű k nél bot is van. A háttér hegy legeltető ifjúnak a felhők közt Megváltó születését.

Fa, méretei 55·8 : 75·4 cm. Gaston von Mallmanntól 1909 máj 909). — Elszámoltatott 1910 június molást jóváhagyta az 1911 márcz határozat (483–911).

Kifüggesztésére vonatkozó ad ban. 1910: VIII. 328 f). *Velasc* Notre-Seigneur.

III

Vét. 1909

Schweitzer Ker-János
Megedugaros

l-

Siklóssy László dr.
Svábhegy. Bp. 1929.
77. l-

Schweitzer János

pesti hires hegedü-
kérnitö

l

Ezredéves kiáll.

I B. 17. l.
18. l.

egy madár úl s kisse jobbra negy rópkod. A lemozott égbolt piros és sárga szint játszik. Jelzése alól jobbra: »*Robert Russ 1872.*

Vászon, méretei 83·8 : 73·8 cm.

1883: V. 252. — 1884: V. 197. — 1885: V. 197. — 1886: V. 197. — 1887: V. 197. — 1888: V. 197. — 1889: V. 220. — 1890: V. 220. — 1891: V. 256. — 1892: V. 256. — 1893: V. 280. — 1894: V. 1. — 1895: V. 40. — 1896: V. 2. — 1897: V. 2. — 1898: V. 2.

~~Vétetett 1877/8-ban. — Magy. Képt. 363. — Ltsza 249.~~

— 1900: V. 2. — 1901: V. 2. — 1903: V. 2. — 1904: V. 2. — 1905: V. 2.

— Magy. Képtár 363. — Uj lelt. sz. 249. — 1905. átv. jegyz. 343. — Száma az Orsz. Képtárban a sz. nban 1988. és a leltárban 2943. — Vétetett 1877/8-ban 800 frton (1600 K)

Kifüggesztésére vonatkozo adatok a Nemz. Muzeumban.

Mk. 363.
Ujl 249

Vét 1877/0

Schweitzer János

pesti hangversenyző

l.

Tanulmányok Bizet II.

174. l.

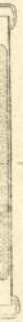

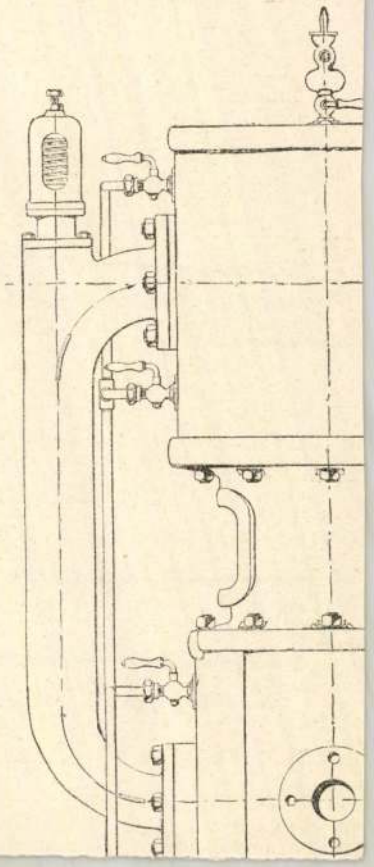

Schweitzer János

pécsi származásu
magyar hegedükészítő
Nemessanyi Félix
Sámuel egyik
mestere

Székely Nándor rádió
előadása magyar hege-
dükészítőkről.
1943. okt. 31.

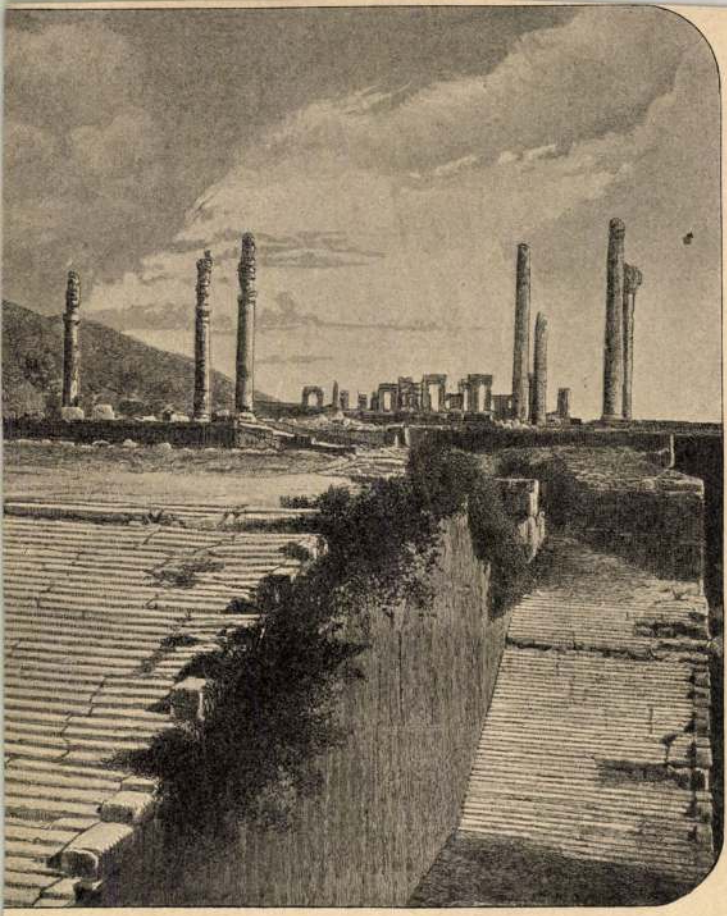

)erſepolis. Anſicht von Oſten.

er sich ein ganzes Laboratorium eingerichtet und verbrachte dort alle seine Mussestunden. Seine Violinen und Violoncelli sind heute ihres guten Tons wegen so gesucht, dass in Markneukirchen seine Arbeit nachgeahmt und mit seinem Zettel versehen (meist mit der unsinnigen Jahreszahl 1813) ausgeboten wird. Er verwendete sehr verschiedene Zettel; viele davon tragen den Vermerk: „fecit ad formam Hieronymi Amati" oder „ad formam Antonii Stradivarii". Sehr verdienstvoll war er auch als Lehrmeister; zu seinen besten Schülern gehörten Gabr. Lemböck und Anton Sitt.

Litzendorff.

586. l.

Schweitzer Ker. János

hegedükészítő Pesten

Geb. um 1798 in Wien,

† um 1865 in Budapest.

Schüler von Franz Gaissenhof. Im Jahre 1825 liess er sich in Pest nieder, wo er bald als der beste Meister seines Fachs galt und namentlich als Violoncellomacher berühmt wurde. Er kam seinem Lehrer sehr nahe, verstand es trefflich die Italiener zu copiren, und ahmte vornehmlich das Amati-Modell nach. Seine Arbeit ist in allen Theilen sorgfältig, das Holz sehr schön; nur sein Lack ist weniger gut, obwohl er sich sein Leben lang mit Versuchen plagte, den italienischen Lack herauszubringen. In seiner Villa am Schwabenberge hatte

sordits

Schweig Lajos
Hebräisch
1899–1901

Einnisk 1930
88.-l.

Összesitő

a müemléki épületátalakitás

hónapjaiban befizetett 1/2

Felosztand

Sor-szám	N é v	
1.	Dr. Genthon István	
2.	Dr. Szentiványi Gyula	
3.	Dr. Lux Kálmán	mü ta
4.	Borbély József	va ke

Schweiger Edit

textil

1920 - 22

Einnisk 1930

88.1 -

NDK

Schweiger-Fellner

Nep.Szt.János, kő szobor

Egyéb köztulajdonból elveszett műtárgyak jegyzéke
Bp. 1952.

Schumeth
grafikus

M.D.K

Illusztráció

—:—

Nőh Lepja, 1967. dec. 2-24 Cop.

Schweiger Gergely

festő

1499. Körmöcön.

Nyáry A.: Magyarországi képírók a XV. és XVI. században. Századok 1875. 134. l.

SCHWEITZER György szobrász

LENGYEL László: A theatrum sarrum a magyarországi barokk művészetben. = Agria XXV/XXVI. (1990) 604-605,p. ill. 629.p.

Győr,Szt.Mihály templom, Betlehemoltár - ma Pér, rk. plébániatemplom

1750k.

Ferstőszéplaki és kőszegi kálvária

ŐDÉS
éb jogviszony létesitéséhez

ettörténeti Kutató Csoport (Bp. I. Uri

SCHWEITZER Georg szobrán

1763-ban térvétett stációi

Barista 1995 115.

NDK

Schweiger István, 1904

A József Müegyetemen oklevelet nyert építészek névjegyzéke 1873-1928-ig. Építő Ipar - Építő Művészet 1931. jun. 1. 89.l.

M Ű V É S Z E T
III.évf. 1904.
172-173.l.

S c h w e i g e r István:

Turistaház.

A MÉSZ Wellisch pályázatán első dijat nyert terv

1.Homlokzat/tusrajz/
2.Alaprajz
3.Távlati kép/vizfestmény/

MDK

Schweiger István

Három épitészeti tervrajzát közöljük a 172.és 173-ik oldalon.E rajzok egy turistaház homlokzatát, alaprajzát és látóképét mutatják. A szerző ezzel a tervezettel nyert első dijat a Magyar Epitőművészek Szövetsége által a Wellisch-féle alapból hirdetett pályázaton.

Művészet,1904.

MDK

Schweiger és Krieckl

egyházi diszitmény

Vegyesek. Religio, 1869.II.félév, 13.sz.
1o4. l.

Schweiger, Jozef

harangöntö

Gentmüend

209.1.

elölt alnaplójában kiadáskép szá-

MDK

Schweiger Mór

nyomdász, technikai művezető

a Franklin nyomdában a tiztult magyar nyomdaziplés megteremtésében működött kőpre. Ennre, ennlapra beoptásra nagy gondot fordított. Nagytehetségű szakember.

÷ Schweiger Mór

Grafikai Szemle 1899 évf. 87 102 l

MDK

Schweiger Mór
nyomdája

egész éremmel lett kitüntetve
(Franklin nyomda)

– A párisi világkiállítás kitüntetései
Grafikai Szemle 1900 évf 9 sz. 126 l.

Schweinitzer József dr., tanácsos

Munkájával szerepelt a rendőrtisztv.kiáll.-én.

M.934.V.25.

Schweitz Jakab, Kőmívessegéd,

1792. Pozsony.

Pressburger Zeitung

1792, 24. Sz.

Pozsony. Schweitz Jakab, Kömüvesegád,

1792.

Pressburger Zeitung

1792, 24. sz.

Schweitzer Antal

Sch. György fia, a bécsi akadémiára jár.

Csathai Endre: A zugatmagyarországi harczi-nehézmet problémái
MTA II. Társ-tört. Tud. Ont. Közl. II. Köt. 1. sz. (1951.) 98. l.

Schweitzer Henrik

Kassai festő

1754-ben festette a sztropkói rk. plébi templom a bold. sz. Mária skapuláré oltárának képét.

Unghváry Ede

Sztropkó és várának története. Huszt 1912. 63. l.

Sziget (Mármaros) Mármaros
Szkalka Trenyén
Szlatvina Szepes
Tálod Veszpr.
Tamásda Bihar
Taresa Pest
Thurócz n. Márt. Thurócz
Tihany Zala.
Tótlak. Vas.
Tüzje Zala
Ujlak Vas
Undrovácz Sopron Wandorf Bánfalva
Üzögd Bihar
Vájárosz Naminy Bacz
Verbócz Torna
Vértes sz. Kir. Fehér
Veszprém Veszpr.
Visegrád Pest
Zircz Veszpr.
Zrambék Pest
Zsegra Szepes
Zsolna Trenyén

• HIREK •

November 29.

1780. november 29-én halt meg Mária Terézia királynő, aki negyven évig uralkodott a pragmatika szankció alapján. A kassai királyi kamara épületét ő emeltette 1770-ben. Mária Terézia alapította a magyar testőrséget, amelyben a nemes ifjak bécsi környezetük ellenére is a magyar irodalom ujjáéledésén dolgoztak élükön Bessenyey Györggyel.

A FELVIDÉKI UJSÁG telefonszámai:
Szerkesztőség: 31-11.
Felelős szerkesztő: 31-12.
Kiadóhivatal: 24-27.

A szerkesztőség fogadó órái: délelőtt 8—10 és délután 17—19.

Kéziratokat nem őrizünk meg és nem adunk vissza.

Éjjeli szolgálatot tart (nov. 24-től nov. 30-ig) Madonna gyógyszertár, (Krnó József) Kossuth Lajos-utca 19. Tel. 34-52.

— **Pop Nikolov Tódort,** bolgár követségi tisztviselőt, a kassai Bolgár-Magyar Szövetség tiszteletbeli elnökét, a pécsi egyetem jogi karán az államtudományok doktorává avatták.

— **Göbbels Oslóban.** Oslóból jelentik: Dr. Göbbels birodalmi miniszter többnapos látogatásra Oslóba érkezett. A minisztert érkezésekor a keleti pályaudvaron Terboven birodalmi biztos és Falkenhorst tábornok, vezérezredes, a norvégiai véderő főparancsnoka fogadta.

— **Ujból megindultak a német-orosz gazdasági tárgyalások.** Berlinből jelentik: A Völkischer Beobachter moszkvai tudósitójának jelentése szerint a szovjet fővárosban néhány napja ujabb német-orosz gazdasági megbeszélések folynak, amelyek mindkét részre nézve kielégitő mederben haladnak.

— **Kiépitik Budapest és Kassa zenei életének kapcsolatait.** A vallás- és közoktatásügyi minisztérium megbizása értelmében az Országos Irodalmi és Müvészeti Tanács felkérte báró Szilli Péter főispánt és dr. Poni Sándor polgármestert a kassai zenei élet fellendítésére. A kassai zenei élet fellendítését kivánja szolgálni az a hangverseny is, melyet december 7-én rendeznek Kassán a polgármester védnöksége alatt.

— **Miskolcon egyhavi fizetésüket kapják karácsonyra a városi alkalmazottak.** Miskolcról jelentik: Miskolc város tisztviselői és alkalmazottai karácsonyra egyhavi fizetést és másfélhavi családi pótlékot fognak kapni karácsonyi segélyként. Fekete Bertalan dr. polgármester az előzetes hozzájárulást ehhez már megszerezte.

— **Elbocsátották a zsidókat a hollandiai közhivatalokból.** Amszterdamból jelentik: Egy hágai jelentés szerint a birodalmi biztos illetékes hivatala a megszállt holland terület közbiztonságának, nyugalmának és rendjének biztositása érdekében szükségesnek találta, hogy bizonyos intézkedéseket tegyen azok ellen a zsidók ellen, akik közhivatalt töltenek be vagy közszolgálatot látnak el, minthogy a zsidóság a megszálló hatalom ellen tevékenységet fejt ki. Ezeket a zsidókat egy körlevél rendelkezése értelmében hivataluktól elmozditották, az elmozdítottak fizetési igényei azonban fennállanak.

— **Lefoglalt és kitiltott sajtótermékek.** A budapesti kir. büntetőtörvényszék vizsgálóbirája elrendelte az ismeretlen helyen előállitott „Schittenheim Ede Brief Nr. 1 an das geistige Ungartum" cimü röpirat lefoglalását. A kereskedelmi miniszter megvonta a postai szállitás jogát a Prágában megjelenő „Nastup" cimü laptól.

— **Nyolcezer beiratkozott tanköteles van Kassán.** A kassai tankötelesek nyilvántartó hivatal a legutóbb 8042 beiratkozott tanköteles törzskönyvi lapján vezette keresztül a jelentkező változásokat. Az elemi iskola első osztályába 841 növendéket iratták be. Igazolatlan mulasztás miatt 196 tanköteles szülei ellen kérték a kihágási eljárás megindítását. Emiatt 87 tankötelest megintettek.

— **Hangversenyt látogató közönség figyelmébe!** A Stefániai művészpár csodaszép kétzongorás hangversenye vasárnap este pontosan ½9 órakor kezdődik. Felkérjük a közönséget a pontos megjelenésre. A jegyváltás vasárnap délelőtt 9—12 óráig Vitéznél, Fő-u. 75 (kapu alatt balra), délután pedig 4 órától a hangversenyterem pénztáránál eszközölhető. Jegyek árai: 3.—, 2.50, 2.—, 1.50, 1.— pengő és —.60 fillér.

— **A kassai petroleumkontingens felemelését kérte a polgármester.** Kassa város petróleum kontigensét az anyaggazdálkodás ásványolajipari szakbizottsága az elmult évi fogyasztásnak 52.5 százalékban állapitotta meg. Tekintve, hogy ez a megállapitás tul alacsony, Pohl Sándor dr. polgármester érintkezésbe lépett az illetékes szervekkel a felemelés érdekében. A polgármester igéretet kapott a kontingens felemelésére. A petróleum jegyeket Kassán december végéig szóló érvénnyel osztották ki.

— **Egy hónap alatt egy árverés volt Kassán.** A kassai városi adóhivatal a legkörültekintőbb gondossággal jár el az adóbehajtások terén. Az adóhivatal vezetője, Brosch Rezső igyekszik méltányosságot gyakorolni azokkal szemben, akik részéről a fizető készjelentkezik s csak igen kivételes esetekben alkalmazza a törvények teljes szigorát. Ez megállapitható abból, hogy az elmult hónap alatt az adóhátralékosoknál 2749 zálogolást foganatositott, ugyan, de kitüzött és végrehajtott árverés mindössze egy volt. Az együttesen kezelt közadókból különben egy hónap alatt 278 ezer pengő folyt be a városi adóhivatalhoz, amiből 107 ezer pengő volt a városi pótadó. A várost megillető alkalmazottak kereseti adójából 12 ezer pengő, a városi adókból és illetékekből 63 ezer pengő folyt be.

MÉCS LÁSZLÓ legu'abb verseskönyve
„Forgószinpad" cimmel
a napokban jelenik meg és a karácsonyi könyvpiac egyik szenzációja lesz. Előjegyzéseket már most felvesz: **JASCHKÓ GÉZA és FIA** könyvkereskedése Kassa. Fő-utca 64. Telefon 34-62.

— **A szlovákiai hitelszövetkezetek magyarországi betéteseinek figyelmébe.** Felhivják a szlovákiai hitelszövetkezetek magyarországi betéteseinek és egyéb hitelezőinek figyelmét arra a hirdetményre, amelyet az Országos Központi Hitelszövetkezet intézkedésére függesztettek ki a felvidéki és kárpátaljai helységekben. Az Országos Központi Hitelszövetkezet lehetővé akarja ugyanis tenni azt, hogy ezek a betétesek és egyéb hitelezők szlovákiai követeléseik helyett magyarországi hitelszövetkezetekkel szemben fennálló követelések birtokába jussanak. A hirdetmény az érdekelt betéteseket és hitelezőket követeléseik bejelentéseire szólitja fel. Ezeket a bejelentéseket 1940. december 31-ig lehet megtenni. Ez vonatkozik Léváról, Losoncról, Rimaszombatról és Rozsnyóról Szlovákiába költözött „Földmüves Kölcsönös Pénztárak" (Rolnicka Pokladnicák) betéteseire és egyéb hitelezőire is. A bejelentéseket az Országos Központi Hitelszövetkezethez (Budapest V., Nádor-utca 22.) kell küldeni, de megtehető a bejelentés a felvidéki járási hitelszövetkezeteknél is vagy a hirdetményen megnevezett bármely hitelszövetkezetnél. Ugyanezek bocsátják a bejelentéshez szükséges nyomtatványokat a felek rendelkezésére és ugyanezeknél az érdekeltek további részletes felvilágositást is kaphatnak.

— **Tiz budapesti munkást megölt a metilalkoholos pálinka.** Budapestről jelentik: A törvényszéki orvostani intézetben felboncolták vitéz Magyar Mihály, Hegedüs György, Bocsai Ferenc és Balla Mária gyárimunkások holttestét. Három nappal előbb, hétfőn gynus körülmények között hirtelen rosszul lettek és meghaltak. Hasonlóképpen halt meg még két munkatársuk, akiknek boncolása péntekre maradt. A sorozatos rejtélyes halálesetek ügyében azonnal vizsgálat indult meg. Hamarosan kiderült, hogy valamennyien metilalkohol-mérgezés áldozatai lettek. Mindnyájan a Magyar Ruggyantagyár Rt. kerepesiúti telepén dolgoztak. A gyár raktárából valaki ellopta a metilalkoholkészlet egyrészét és az ebből készült pálinkából ittak a munkások. Nem gondoltak rá, hogy a méreg egy-kettőre végez velük. — Most derült ki egyébként, hogy néhány héttel ezelőtt az Eggert-gyárban is előfordult metilalkohol-mérgezés. Ez az eset négy halálos áldozatot követelt. A vizsgálat azt is kutatja, hogy nincs-e esetleg összefüggés a két eset között, a szerencsétlen áldozatok nem jutottak-e a gyáron kivül a metilalkoholhoz. Bár a jelek szerint mindkét esetben az történt, hogy a gyári raktárból kihozott metilalkohol okozta a mérgezéseket.

— **A természetes „Ferenc József" keserüviz** régóta kitünően bevált háziszer megrögzött székrekedésnél és annak mindenféle káros következményeinél; biztos, enyhe és gyorsan ható hashajtó, mely számos betegségnél az emésztést javitja és az étvágyat fokozza. Kérdezze meg orvosát!

— **Értékes történelmi leletek kerültek napfényre az ujabb vidéki ásatások alkalmával.** Az ország különböző vidékein sürün folynak régészeti ásatások, melyek alkalmából egész sereg értékes történelmi lelet kerül napfényre. A legutóbbi ásatások eredményéről most számoltak be. A kiszombori árpádházi kori templom tatarozása alkalmával a hatszázéves templom régi szentélyében régi értékes freskót találtak, melyek öt ujszövetségi jelenetet ábrázolnak. A lelet müvészettörténészek felülvizsgálása alá kerül. Goloj határában földmunka közben egy domboldalon emberi csontok, diszitett agyagedények és egy bronztü került felszinre. A muzeumi szakértők megállapitása szerint a domboldal a Krisztus előtti évezredekből származó temető. Visegrádon, Szobon és Pilismaróton a nyár folyamán a Dunaterraszok jégkorszaki növény-és állatvilágának nyomait kutatták a földtani intézet tudósai. A kutatás sok érdekes maradványt hozott felszinre abból a korszakból, amikor a Duna még 100 méterrel mai medre felett hömpölygött. Ebeden Szent István korabeli templom maradványait ásták ki. A feltárt leleteket muzeumban helyezték el. Hosszuhetény határában római korabeli villa maradványaira bukkantak. Panyola község határában középkori erődités védőfalait, cölöpházak alkotórészeit ásták ki. A nagy régészeti értékü maradványok iránt külföldön is nagy az érdeklődés. Az ásatásokat ezen a környéken tovább folytatják Szöny határában a valamikor ott elterült Borgetio római korabeli város helyén szintén ásatások folynak.

— **A hasznavehetetlen épületért 14 év után is felelős az épitő.** Érdekes épitkezési peres ügyben hozott döntést a Kuria. Egy cég 14 évvel ezelőtt cukorgyár céljaira különálló épületet épittetett. A vállalkozó 5 éves garanciát vállalt az épület állagáért. Most, az épület 14 évi fennállás után hasznavehetetlennek bizonyult, beomlás fenyegeti. Az épittető kártéritési pert inditott a vállalkozó ellen. Az épitő cég arra hivatkozott, hogy csak öt éves garanciát vállalt, tehát 14 év multán nem vonható felelősségre. A Kuria helyt adott a keresetnek arra való hivatkozással, hogy ebben az esetben a magánjogi szabályok határozzák meg az elévülés időtartamát. A kereskedelmi törvény értelmében ugyanis hatálytalan a szavatosságot kizáró vagy korlátozó kikötés, ha az eladott dolog hiányosságát az eladó a vevő előtt csalárdul elhallgatta. Már pedig az emlitett cukorraktár olyan hiányosságokban szenved, amit az épittető mindezideig nem ismerhetett fel Ilyen körülmények között az alperes épitő cég nem hivatkozhat arra, hogy csak öt éves garanciát vállalt, hanem a létesitett épitmény hiányaiért a magánjogi elévülés időtartama alatt, tehát 32 évig felelősséggel tartozik.

— **A magyar rádió érdekes statisztikája.** A Magyar Statisztikai Szemle legujabb számában Petrichevich-Horváth Miklós báró érdekes statisztikai összeállitást közöl a magyar rádió elmult évi működéséről. Az elmult évben a rádióelőfizetők száma több mint 80.000-rel szaporodott és pontosan 499.368 rádióelőfizető volt az év végén. Köztudomásu, hogy az idén az előfizetők száma már túlhaladta a félmilliót. Az előző évvel szemben a szaporodás 19.1%, Budapesten 157.538, vidéken 341.830 volt az év végén a rádióelőfizetők száma. Vidéken a növekedés 24.8, a fővárosban 8.4 százalékot tett ki egy év alatt. Az elmult évben 41.887 rádióhallgató mondta le az előfizetést. Ezek közül 9052 nem fizette pontosan az előfizetési dijakat, mintegy 12.000-en javitási és lámpapótlási nehézségek miatt mondták le, 917 előfizető pedig azzal indokolta kilépését, hogy nincs megelégedve a müsorral. Az előfizetők közül 66.638-an detektoros készülékekkel rendelkeznek. A detektoros készülékek száma több mint 10 százalékkal csökkent, amit elsősorban az olcsó néprádió forgalombahozatalának lehet tulajdonitani. A lámpás készülékek száma 432.730 darab, ami 25.4 százalékos szaporodás az egy évvel ezelőtti állapothoz képest. A rádióelőfizetők közül a legtöbb, szám szerint 115.314 az iparban, 104.709 a közszolgálatban és a szabadfoglalkozások terén, 72.744 a kereskedelemben, 39.383 az őstermelésben, 38.685 közlekedésben keresi kenyerét. A rádióelőfizetők közül 63.152 nyugdijas, vagy magánzó, 16.383 a véderőhöz tartozik. Szerepel ezenkivül az előfizetők között 1900 egyesület, 1126 iskola, 997 nyilvános helyiség és 223 kórház. A magyar rádió tavaly 7938 müsorszámot adott elő. A legtöbb szám szerint 2087 müsorszám felolvasás volt, 1525 hanglemezmüsor, 858 szórakoztató zenekari hangverseny, 780 egyéb hangverseny, 665 cigányzeneközvetités. Bemutattak 146 szindarabot, 59 operát, 33 operettet, 118 operaházi zenekari hangversenyt, 132 külföldi átvitelt. Közvetitettek 168 istentiszteletet, az előző évhez viszonyitva a felolvasások száma 117-tel, a hangversenyeké 60-nal, a cigányzenéé 9-cel csökkent. Ezzel szemben 196-tal több hanglemezmüsor, 19-cel több magyar [illegible]stet, 15-tel több szórakoztató hangv[illegible] 8-cal több szindarabot adtak elő.

A Vitézi Rend Zrinyi Csoportjának irodalmi és müvészi estje

Kassa város népmüvelési bizottsága november 30-án, szombaton este 6 órai kezdettel tartja első irodalmi és müvészi estjét, melyre a Vitézi Rend Zrinyi Csoportjába tartozó magyar katonairókat és müvészeket hivta meg vendégszereplésül. Az est jellege igy teljesen a magyar katonaeszmény szolgálatában áll és célja, hogy városunk müvelt közönségével megismertesse a Zrinyi Csoport munkáját és a magyar katonairodalmat.

Az ünnepi megnyitót dr. Pohl Sándor polgármester mondja. A Honvédelmi Minisztérium II. sz. regőscsoportja tárogató-szólót ad elő. Vitéz Mezey Dénes, a Zrinyi Csoport főtitkára a magyar katonaeszményről tart előadást. Benkő Béla szinmüvész a Rákóczi megtérése cimü dalt és más katonadalokat énekel, Schmidt Bella zenetanárnő zongorakiséretével.

A tábori szinház egyik kedves bohózatát elevenitik fel vitéz Tolnay Andor szintársulatának tagjai „A negyvenkét és feles" előadásával, melyben Burányi László, Szögi Arany, Mándoky Kálmán és Margittay Alajos szerepelnek. A Honvédelmi Minisztérium II. sz. Regőscsoportja, mely országosan ismert kiváló képességéről, kuruc nótákat, virágénekeket és katonanótákat ad elő. Fáy Béla katonanovellát olvas fel, Márffy Vera szinmüvésznő magyar dalokat énekel, M. Hemerka Mária zeneiskolai tanárnő zongorakiséretével. Daniss Győző szinmüvész vitéz Rózsás József őrnagy „Honvédroham" cimü melodrámáját szavalja, Némethy Gabriella zongorakiséretével. A szép müsort Fáy Béla szavalata, a Regőscsoport énekszáma és Komorowicz Béla népmüvelési titkár zárószava fejezi be.

Az estnek külön jelentőséget ad, hogy ez alkalommal adják át ünnepélyes keretek között vitéz Tolnay Andor szinigazgatónak, Márffy Vera és Daniss Győző szinmüvészeknek a Zrinyi emlékveretet, amelyet a tábori szinházban tartott kiváló müsorszámaikért kitüntetésül kapnak.

Az esten képviselteti magát a Hadtestparancsnokság, a Vitézi Szék, a HONSZ, valamint az összes társadalmi és bajtársi egyesületek.

Az ünnepség szinhelye a Veritász terme (Domonkos-tér). Az irodalmi est ingyenes. Meghivók igényelhetők a népmüvelési bizottság titkári hivatalában: Fő-utca 31. Vármegyeháza.

Kérjük a közönség pontos megjelenését, mert a szinmüvészek egyik része este 8 órakor a szinházban játszik s igy ¾8-ra a müsort be kell fejezni.

A „FELVIDÉKI UJSÁG" előfizetési dijai:

Egész évre 24 pengő, félévre 13 pengő, negyed évre 7 pengő egy hónapra 2.60 pengő.

Postatakarékpénztári csekkszámla: 71.151

— **Utcát és teret neveznek el Gutenbergről.** A nyomdászat 500 éves emlékezetére a nyomdaipari főnökegyesület mozgalmat inditott aziránt, hogy Gutenberg Jánosról Budapesten utcát nevezzenek el. A közmunkatanácshoz intézett ilyen értelmü beadványt most a főváros is támogatja és javasolja, hogy a Bérkocsis-utcát és a Sándor-teret nevezzék el Gutenbergről.

— **Tovább garázdálkodnak a kassai kerékpártolvajok.** Nap-nap mellett hirt adunk a város utcáin elkövetett kerékpárlopásokról. A kerékpártulajdonosok ennek dacára a legnagyobb könnyelmüséget tanusitják vagyontárgyaikkal szemben. A legtöbbször őrizetlenül hagyják, sőt le se zárják a kerékpárokat. Elvégre nem kivánhatják a kerékpártulajdonosok, hogy minden kerékpár mellé őrszemet állitson a rendőrség. Tegnap ismét két kerékpárlopás történt Kassán. **Molnár** György „Premier" 136.622. számu fekete kerékpárját a Bubics Zsigmond-utca 41. számu ház kapualjából és **Kmecz** István kereskedő „Pilot" 521.572. számu fekete, vörös csikkal diszitett kerékpárját a városháza elől lopták el ismeretlen tettesek.

* **Autójavitások,** autókarbantartások, autóalkatrészek és felszerelési cikkek minden kocsigyártmányhoz. GRAND GARAGE, — Kassa, Tüzér utca 5—7. Tel.: 27-09. VACUUM MOBILOIL Service — FIAT—ADLER—DKW Service. Fütött garázs.

* **Gyógyitható-e a rheuma?** Igen! — adja meg a választ Engländer Árpád dr. szakorvos „A rheumagyógyitás uj utjai" cimü most megjelent müvében, mely a rheumás betegek számára nélkülözhetetlen értékes tanácsok és felvilágositások gyüjteménye. A rheumagyógyitás ujjászületésének idejét éljük és a rheumás betegek nagy tömegei nyerik vissza telies egészségüket és munkaképességüket a tervszerü kikezelés uj utjain. Engländer Árpád dr. könyve minden rheumás beteg számára nélkülözhetetlen. Megrendelhető a Felvidéki Ujság kiadóhivatalában Kassa, Fő utca 96. Ára 3.— pengő.

A kassai ferencesek a régmult századokban

3. A ferencesek temploma

Irta: Szabó Adorján

Láttuk már, hogy a ferencesek többrendbeli tiltakozás és felfolyamodás után, nagy nehezen elfoglalhatták ugyan a kolostor épületét, de mig a szentélyben 1650-től az egri káptalan végezte az istentiszteletet, a templom hajója hasznavehetetlen állapotban volt. A hajó boltozata beomlással fenyegetett és már Bethlen Gábor ideje, 1619 óta tüzérségi fölszerelések raktárául szolgált. Hiteles szemtanu állitása szerint itt tartották azt a diadalkocsit is, amelyen Bethlen Gábor, miután a besztercebányai országgyülés 1620-ban királlyá választotta, habár nem koronáztatta meg magát, a szt. koronát Pozsonyból Kassára hozta és innen Ecsed várába szállitotta.

Most már, 1689 május 17-én megtörténhetett a templom kiengesztelő megáldása is. Arról azonban még szó sem lehetett, hogy a romladozó állapotban lévő és minden berendezésétől kifosztott templom megfeleljen rendeltetésének, előbb alapos restaurálásra volt szükség. De, minthogy a szerzet, vagyontalan lévén, a maga erejéből nem foghatott hozzá az ujjáépitéshez, egyelőre igénybe kellett venniök Szentiványi László br. áldozatosságát, aki a templom közepén Lorettói kápolnát épittetett 1692-ben. A templom helyreállitásáig itt végezték az istentiszteletet, amikor 1721-ben a kápolnát eltávolitották.

Egyelőre 1706-ban a sekrestyét ujitották meg.

Majd restauráció előkészitésére került a sor. Elsőben is a szükséges költségeket kellett előteremteniök. Erre a célra nemcsak a hivek adták össze ezuttal is példás áldozatkészséggel filléreiket, hanem tehetősebb pártfogókban sem volt hiány. Igy 1709-ben Káprányi Domonkos, a városi képviselőtestületnek tagja és a kolostor vagyonának gondviselője (confráter) százezer téglát, Keczer Sándor, Rákóczi főhadbiztosa pedig 135 ezer forintot ajánlott fel, úgyhogy 1714-ben már 1719 magy. forint állt rendelkezésre, 1721-ben pedig a pozsonyi és szepesi kamara ajánlatára maga III. Károly király is 300 forintot adományozott.

1718-ban kötötték meg a szerződést Máray Bertalan, a város főbiróhelyettese, Rácz Márton és Gánóczi János, szenátor, a templom világi gondnokai, a kőmüvesekkel. Ennek értelmében egy, hat kápolnával ellátott templom volt épitendő, az eredeti alaprajz szerint. Megállapitották a naponkint alkalmazandó kőmüvesek számát, munkabér fejében pedig a kőmüvesek 1400 rh. forintot kapnak, beleszámitva a 100 rh. fr. értékü gabonát is.

A megkötött szerződés alapján inditotta meg Debrődy Benedek, gvardián az épitkezést 1718-ban. Előbb a külső falakat állitották helyre, de nem az eredeti magasságban, mivel az alapok nagyon meg voltak gyengülve. Az oldalkápolnákat elválasztó és a boltozatot tartó falakat pedig a külső falaknál is magasabbra emelték. A meszet a város falain kivül épült, citadellának nevezett erődités romjaiból szerezték. (A citadellát Károly király még 1713-ban romboltatta le.)

A boltozatot Főczen Fortunátus gvardián 1720-ban kezdte épittetni és ő is fejezte be. A mennyezetet diszitő képekért 113 frt-t adott ki.

A homlokzatot a város épittette, 720 forinton, kivéve a homlokzat Mária-szobrát és két angyal-alakját, amelyek előállitási költségeit egyes adományokból fedezték. A magistrátus bőkezüségét jelzi a városnak kapu felett elhelyezett cimere is. Fent az oromzaton a Mennybeszálló Sz. Szűz alakja körül ez a körirás volt olvasható: „Conspicite, progreditur, quasi auróra, Maria." (Ime, mint a hajnal úgy száll föl Mária.) Az aláhuzott betük az elhelyezés 1720. évszámát jelzik, amikor a homlokzat nagyobbrésze már elkészült. Mária és a két angyal szoborcsoportja, valószinüleg az ugyanebben az időbenkészült fő-utcai Mária-szobor képfaragó mesterének, Griming Simonnak müve.

A főkapun kivül még két oldalbejárata is volt a templomnak.

Az átépitett templom ujonnan emelt Lorettói-kápolnáját Pataki Gellért, gvardián fejezte be 1721-ben, a felette épült kórust pedig Móra Mihály gvardián 1723-ban. Utoljára maradt az ülő padok behelyezése s ezzel, 1724-ben befejeződtek a hat évre terjedő épitési és fölszerelési munkálatok. Amint ezt a templom kolostorfelőli oldalfalának egykori latin felirása is hirdette: „Épülni kezdett 1718-ban, Gánóczy Jánosnak, Kassa szab. kir. város képviselőtestületi, sok érdemü fürmenderének (szószólójának) és a ferencesek legpéldaadóbb atyjának gondnoksága alatt, Debrődy B. atya buzgóságából." (Gánóczy János, a ferencesek iránti atyai szeretetből nagyobb összegre rugó kölcsönnel segitette elő az épitkezést.)

Ugyancsak 1724-ben renoválta Verbovszky Ádám, ácsmester, 340 magy. forinton a szentéllyel egykoru tornyot is. A torony négy harangja közül, amint már mondottuk, kettőt III. Ferdinánd, egyet pedig az egri káptalan adományozott. A két elsőt Vierd Gergely, a harmadikat és a legkisebbet Ulrich Mátyás eperjesi harangöntők öntötték. A torony gombját és keresztjét a szepesi kamara készittette.

A templom belsejét Nagy András, krónikairó, 1764-ben a következőkben irja le:

A mennyezeten oválisan, jobbfelől: Páduai Sz. Antal, Sz. Lajos, Kapisztrán Sz. János, Marchia Sz. Jakab és Sz. Paskál, balfelől Sz. Bonaventura, Alkantarai Sz. Péter, Szienai Sz. Bernát, Solánói Sz. Ferenc és Didákus, hitvalló képeinek sorozatát Prádói Sz. János, vértanu alakja zárja be.

A két sorozat közti területet köralaku csoportositásban egy-egy központtal, sorrendben, a következő négy csoport tölti ki: Az elsőnek központja egy csillag, körülötte öt mennyei génius, felirásos szalagot tartva; a másodiknak központjául szolgáló, Krisztusmonogrammot: I. H. S., négy angyal környezi, ugyancsak felirással; a harmadik központja a Sz. Háromság nyolc angyaltól környezve, felirással; a negyedik hasonló az elsőhöz: az aranyozott csillag körül öt égi génius, felirással. A felirások szövege többnyire a Sz. irásból van véve. Mint például az elsőn: „Az igazak tündökölni fognak, mint a csillagok mindörökké" (Dán. 12. 3.) Vagy a negyedik csoporton: „Ugy világitson a ti világosságtok az emberek előtt, hogy lássák a ti jócselekedeteiteket" (Máté 4. 16.) A mennyezet festményei 1720-ban készültek bizonyosan a kor barokk-modorában, de az utókor legnagyobb sajnálatára az 1779-iki tüzvész áldozatául estek. Mesterük neve ismeretlen.*)

A szentélyt a hajótól elválasztó diadalivre Sz. Ferenc képe került, a provincia cimerével amelyet két angyal tartott.

A templomnak az átépités után, a lorettóival együtt 11, illetőleg 12 oltára volt.

A szentélyben, az egyik a Kisdy Benedek emelte főoltár, Sz. Mária mennybemenetelének tiszteletére (1657). 1764-től a Galgóczy káptalan határozatából a templom, miként a konvent is Sz. Antal oltalmába lévén felajánlva, a főoltár is Sz. Antal tiszteletét szolgálta.**) A másik, a főoltártól jobbra, ahol azelőtt a Kisdy B. szószéke állott, a Sz. János evangelista oltára. Ez Ternyei Jánosnak, a szepesi kamara tanácsosának áldozatkészségéből készült. Itt Ternyei alapitványából minden szombaton sz. misét végeztek. A szentély bal oldalán: a kis Jézust karján tartó Szűz Anya oltára. Az oltárt, a hivek Máriatisztelete igen sok kegyeletes ajándékkal halmozta el. Ilyen volt például a B. Szűz és a kis Jézus fején diszlő arany korona. Az előkelő magyar lányok és asszonyok drága kövekkel kirakott koszoruja, Csáky Antalné, Berényi Anna grófné ezüst lámpája és 58 drb. ezüst nyaklánc, gyürü, kereszt stb. és ugyanezen az oldalon: a Hétfájdalmas Szűz oltára, 1761-ből. A feljegyzések emlitik még Sz. Vendel oltárát is, amelyet a szentélyben, Berczik István főbiró állittatott. 1756.

A hajó jobb oldalán: 1. Szerafi Sz. Ferenc olt. Ezt 1718-ban egy ismeretlen adakozó emelte, akinek csak a cimere látható: a koronás oroszlán. Az oltárkép, épp úgy, mint az előbbié, üveg alá van helyezve. 2. Nep. Sz. János olt. Valószinüleg Renaud J. Ferenc br. tábornagy épittette.***) 3. A Szent Kereszt olt. Adományozója: Frigerin, álias Csomortányi Borbála.

A hajó baloldalán: 1. Páduai Sz. Antal olt. Berrenz Antal és felesége, Franciska Julia adományából, mintegy 45 drb. sz. ajándékkal, ezüst koronákkal, keresztekkel stb. Ezt az oltárt, mivel a szentélynek már úgy is volt Sz. Antal oltára, amelyről az okiratok már 1678-ban tesznek említést, a Betlehemi Jézus tiszteletére szentelt oltárral szándékozott a konvent fölcserélni, rajta a kis Jézusnak a sz. földről hozott képével. 2. A Szeplőtelenül fogant. Sz. Mária olt. Az oltárképen a Sz. Szűz fejét 12 aranyozott ezüst csillag veszi körül. 3. Sz. Anna olt., 22 drb. sz. ajándékkal. Végül a 11-ik, a Lorettói-kápolna oltára, amely valószinüleg az eredeti Lor. kápolnából került ki, négy ezüst lámpával és 24 drb., az előbbiekhez hasonló kegyes ajándékkal. Több oltár ma is eredeti helyén van.

Nem hiányzott a Keresztút 14 státiója sem, amely 1752 óta szolgált a Keresztúti ájtatosság végzésére.

A templomnak két orgonája volt, egy nagyobb és egy kisebb. A nagyobbat, mivel a régi orgonák idővel tönkrementek, a konvent állittatta 1725-ben (400 frt-on). Évtizedek mulva ez is alapos helyreállitásra szorult, amelyet 1762-ben Rósa Ferenc kassai orgonakészitő végzett és Veres András festette be. A kisebbiknek kora és patrónusa ismeretlen.

A templom alatt több, kisebb-nagyobb terjedelmü sirbolt terült el, több százra menő halott aludta itt örök álmát. A szerzet tagjain kivül főranguak és főtisztek, magas állásu tisztviselők, polgári és egyszerübb származásu hivek, férfiak, nők és gyermekek. Erre még majd bővebben térünk ki.

Láttuk tehát, hogy az eredeti csúcsives templomnak csak a szentélye maradt meg és a homlokzat Kálvária-dombormüve, mig a templom hajóját a XVIII. században barokk stilusban átépitették. Az átépités tervezőjét és mesterét sajnos nem ismerjük. Idővel természetesen ujabb restaurálásra volt szükség, főképpen pedig a homlokzatot kellett átjavitani. A homlokzatnak az 1778-ik évben végzett helyreállitási munkálatait Scheidler Lajos, osztrák származásu kőmüves mester vezette, most is a magistrátus bőkezüségéből. Az összes munkálatokért a város 600 frt-ot fizetett. A homlokzat csúcsán emelkedő kereszt gömbjébe a következő szövegü irást rejtették: „A legjobb és leghatalmasabb Istennek. VI. Pius pápa, II. József, római király, Eszterházy Károly, egri püspök, Orosz Ádám, paróchus, Klestinszky József, főbiró, Varigió Paskal, rendi generális, Kósa Benedek, provinciális, Langa Márk, kassai gvardián idejében. Kassa szab. kir. város nemes magistrátusának bőkezüségéből tétettem ide, ennek a templomnak megujitott homlokzatára. 1778. augusztus havának 5. napján."

Az 1775-ik évben megujitották a tetőzetet, a tornyot pedig még előbb 1770-ben, amikor is vörösfenyő zsindellyel fedték be és vörösszinre festették át. Az 1779-iki tüzvész alkalmával megolvadt harangokat is pótolni kellett. Egyelőre a kálváriai templomból kölcsönzött harangot használták, majd 1781-ben felhuzták az Eperjesen öntött uj harangokat.

Ferenceseink barokk-stilusban átépitett temploma méltó helyet foglal el ma is a város többi barokk müemlékei között, mint amilyen a fő-utcai Imaculáta-szobor (1722), a rozáliai fogadalmi templom, a pestis megszünésének emlékére (1715), vagy a kálváriai templom (1737) stb. Bővebben fogjuk majd látni, ferenceseink sokoldlau tevékenységét, amely templomukat a leglátogatottabbá tette és központjává emelte annak az egész vidékre kiható missiónak, amelyet Isten dicsőségére és a lelkek üdvére kifejtettek.

*) A mai freskók későbbi eredetüek. Wrötland mester müvei 1862-ből. A szentély képei 1850-ből valók. (Stuhlmann i. m. 30. l.)

**) A főoltár Sz. Antal-képét Schveitzer Henrik festette 1766-ban 100 rh. frt-ért, aki tanitványa volt Krakker Lukácsnak, a jászói templom hirneves festőmüvészének.

***) Az oltár Renaud tábornagy fiának, az 1765-ben elhunyt János, tanácsosnak özvegye költségén, Schveltzer Henrik, Sch. Antal fia festette ki és aranyozta be ujonnan.

Betörte az ajtót és életveszélyesen megfenyegette a lakókat egy részeg fogtechnikus

Kassa, november 29.

A kassai Pogány-utca lakói hangos segélykiáltásokra lettek figyelmesek, amelyek az utca 7. számu házából hallatszottak. A segélykiáltásokra többen besiettek a házba, melynek első emeletén Dojcsák Jenő fogtechnikus italos állapotban rendezte a hangos bottányt.

A garázda fogtechnikus

rátörte az ajtót az ugyanabban a házban lakó Weisz Renére, akinek azután lakásába behatolva megöléssel fenyegette

a lakás tulajdonosát, annak Hedvig hugát és édesanyját. A segélykiáltásokra figyelmes lett embereknek és a közben megérkezett rendőrnek sikerült a dühöngő fogtechnikust megfékezni és a rendőrségre előállitani.

Az előhivott rendőrorvos megállapitotta, hogy

Dojcsák Jenö ugyan berugott állapotban követte el tettét.

de részegsége azonban nem olyan foku, hogy tettéért felelősségre nem vonható. A rendőrorvosi szakvélemény alapján a rendőrkapitányság őrizetbe vette Dojcsák Jenőt, majd kihallgatása után átkisértette a kir, ügyészség fogházába.

Dojcsák Jenőnek nem ez az első esete. Háromszor volt már büntetve hasonló bünc selekményekért. Ezuttal ingó vagyon rongálása, magánlaksértés és életveszélyes fenyegetés vétsége cimén indul meg ellene az eljárás.

Ügyességmérés a hadigazdálkodásban

Hogyan válogatják ki a nőmunkásokat

„K. K." — A német minőségi termelés egyik titka a sokévtizedes tradicióval biró tervszerü munkásnevelés. A német nagy cégek munkáshadseregük utánpótlására korszerüen berendezett tanintézeteket tartanak fenn. A háboru és annak nagyarányu speciál-követelményei különösen igazolták ezek létjogosultságát. A bevonult férfi-szakerők helyett a lehető legnagyobb gyorsasággal nőket kellett mindenhol a munkaasztalok mellé állitani. Természetesen kellő és alapos előkészités után. Ez azonban nem történik egyszerüen úgy, hogy a jelentkező női munkaerőket beutalják a tanintézetbe, hanem a különböző munkaterületek szerint

előzetes vizsgának vetik alá a jelölteket.

Talán hajlam-kutatásnak nevezhetnők legtalálóbban ezt az eljárást, mert ennek segitségével állapitják meg, hogy ki melyik munkaterületre alkalmas szemmértéke, kézügyessége, lélekjelenléte fokának megfelelően.

A cél az, hogy a női munkaerőkből a legrövidebb idő alatt is a legmagasabbfoku szakmunkát tudják biztositani és pedig olyanok kezéből, akik még sohasem foglalkoztak ilyesmivel. Az AEG a maga területének megfelelő

ügyesség-próbákat tart külön erre a célra szerkesztett készülékek igénybevételével.

A gyakorlatok legtöbbször igen egyszerünek látszanak, mégis a legpontosabb vizsgálatot teszik lehetővé és eredményükből a legmesszebbmenő következtetéseket lehet levonni.

Ilyen például az egyik gyakorlat, amelyiknél egy 30 centiméteres drótot kell a jelöltnek az előtte fekvő rajz egyszerü mintája után görbiteni. Anélkül persze, hogy azt a rajzra ráhelyezné, vagy egyéb méréseket végezne. E gyakorlat célja a szemmérték megállapitása. Már ennél is jelentkezik az óriási különbség asszony és asszony között. Az egyik minden nagyobb erőfeszités nélkül pompásan oldja meg a feladatot, a másik pedig negyedórás kinlódás után

lehetetlenül összegörbitett drótcsomót tart a kezében.

A vizsgáló mérnök azonban máris értékes következtetéseket vont le a próbálkozás eredményeiből.

Egy másik gyakorlat szintén hallatlanul egyszerünek látszik és abból áll, hogy erősen ivalakura görbitett vastag huzalra felfüzött fémlapocskákat a lehető legrövidebb idő alatt kell az egyik oldalról a drót másik végére áthuzni.

A gyakorlat a finomabb munkára való kézügyesség fokának megállapitására szolgál.

Egy harmadik vizsgaeszköz az ugynevezett gólyacsőr, mellyel mindkét kéz egyszerre való munkájának ügyességfoka állapitható meg. A készülék létrához hasonló keresztberakott, középen egy tengellyel az alaphoz rögzitett dupla fogantyu, amelynek alsó hányadában egy a két fogantyuhoz szerelt csuklós tengely találkozásánál egy kereső tü, a felső hányadában egy ugyanolyan tengelytalálkozásnál egy irón van felszerelve. A vizsgázó mindkét kézzel a kereső tü alatt fekvő egyszerü görbevonalat kell, hogy az üvegen át a minta szerint utánarajzolja, ha kézügyessége kielégitő, akkor az irónnal felszerelt felső rész alatt fekvő papiroson

az üvegalatti rajz hü másolata jelentkezik.

Csak ha ezeket, vagy más gyakorlatokat sikeresen elvégezte, akkor kerül a munkásnő a gyár átképző mühelyébe. Itt a legkülönbözőbb foglalkozásu, vagy eddig foglalkozásnélkül lévő nőket az egyszerübb rajzok leolvasásában, fémismeretekben, mérőeszközök használatában oktatják ki gyakorlati és teoretikus módon. Később azután a legkülönbözőbb gépek mellett nyer befejezést szakkiképzésük és mint magasértékü szakmunkások nyernek azután végleges beosztást az AEG üzemeinek valamelyik osztályán.

JOHANN SCHWEIZER, hangszerkészitő

"MEISTERBUCH/1836"/1867-ig/, 179 lap, 63-on német szöveg, 3 irástipus. a/. Kalligrafált "gestorben ist..." sir, kereszt szomorúfüz. 1836-1845. b/. Lent halálozási dátum tintával 1845-1870. c/. Lent adat, halálozás "vékony" tintával. 1846-1870. -1856 után ceruza bejegyzések. 6. jegyz "11. lap. JOHANN/Schweizer/Streich Instrumenten/MACHER/ den elten Juni/182-./Alatta ceruzával:/gestorben den.../dátum nélkül/". 195. old

GÁBRY GYÖRGY: A pesti hangszerkészitő céh Mesterkönyve 193. old

FOLIA ARCHAEOLOGICA. A Magy. Nemz. Múz. Évkönyve. XXI. 1970. Bpest

Schweitzer János

budai hegedü-
készitő

1853-ban fenntitól és
feleségétől vette meg
Jókai Mór svábhegyi
kertjének telkét.

Morlin Adorján =
A magyarnyelvü éle-
lapok első évtizedei
Magyar Könyvszemle
1943. 384. l.

BÚVÁR

1940 DECEMBER

ÁRA 90 FILLÉR

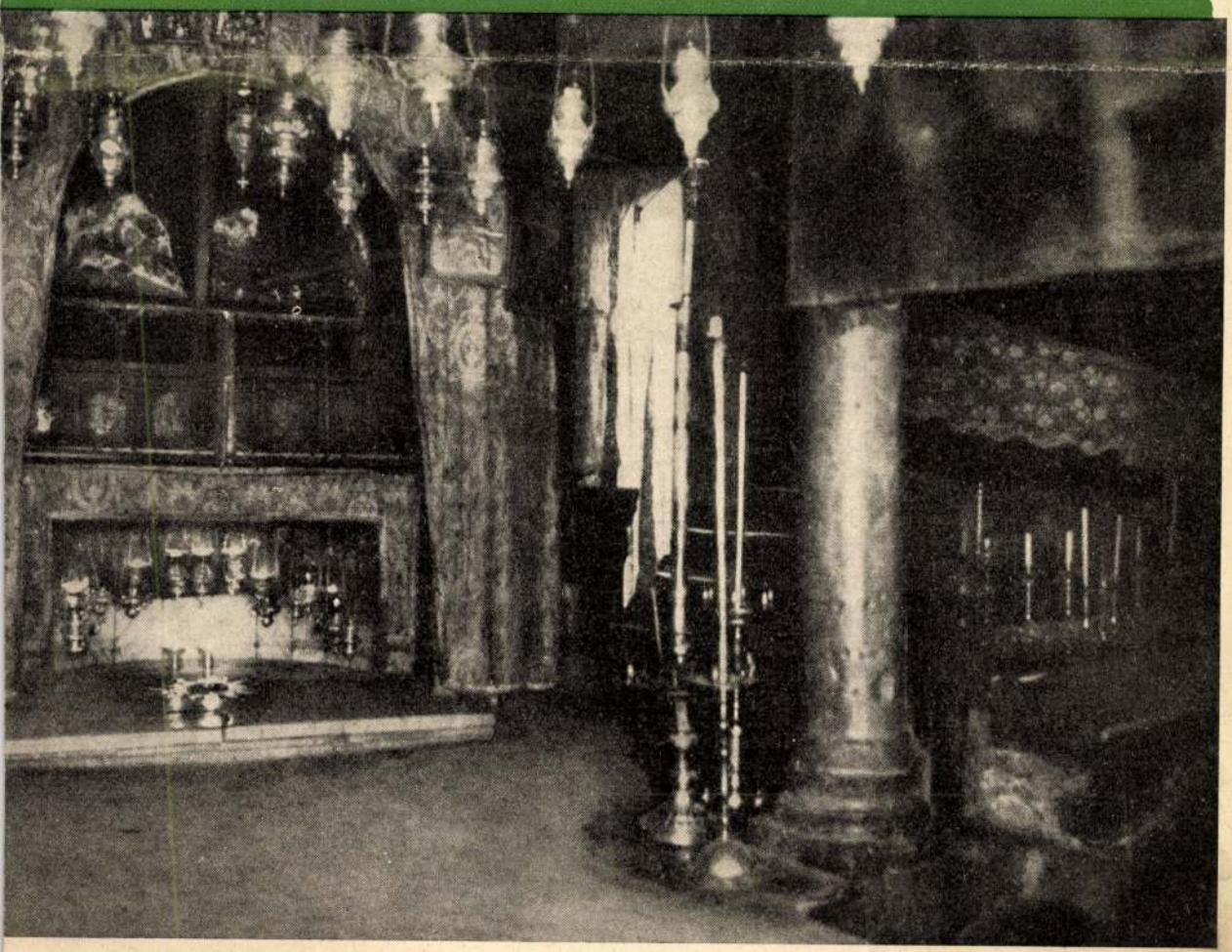

VI. ÉVFOLYAM. 12. SZÁM

FRANKLIN-TÁRSULAT KIADÁSA

A BÚVÁR DECEMBERI SZÁMÁNAK ÍRÓI

Bicskei Jenő
Hév. ny. műszaki főtanácsos

Gálos Rezső dr.
egy. c. rk. tanár

Haltenberger Mihály dr.
egy. c. rk. tanár,
a Pedagógiai Szeminárium főigazg.

Koczkás Gyula dr.
egyetemi m. tanár, fizikus

Lukács Károly dr.
halbiológus, szakíró

Petró Sándor
római kath. papnövendék

Pongrácz Sándor dr.
egyetemi magántanár, az Orsz. Természettud. Múzeum főigazg.

Sebesics László
repülési szakíró

Simon Béla dr.
a Földrengési Obszervatórium igazgatója

Schweitzer József dr.
kath. gimnáziumi tanár (Arad)

Tonelli Sándor
A Szegedi Kereskedelmi és Iparkamara főtitkára

Varga István
mérnök, miniszteri s.-mérnök, (Fővárosi Közmunka Tanács)

A többi cikk szerzőit a BÚVÁR megelőző számaiban mutattuk be.

A DECEMBERI SZÁM TARTALMA:

Schweitzer József: A karácsonyfa..... 519
Gálos Rezső: Benkő József emlékezete. 1740—1940 524
Tonelli Sándor: A zsinat városa 529
Koczkás Gyula: A légi fénykép kiértékelése 533
Urbányi Jenő: Mi a teniszkönyök?..... 537
Gáspár Gyula: Székely borvizek 539
Haltenberger Mihály: Két világbirodalom 545
Sebesics László: A légierő szerepe a tengeri hadviselésben 549
Varga István: Budapest távfűtése hőforrásokkal..... 555
nemes Suhay Imre: A Távol-Kelet stratégiai helyzete 558
Lukács Károly: Miből lesz a fogas? 563
Petró Sándor: Népszokások a keresztény-ség fényében..... 568
Pongrácz Sándor: A szellemi munka fokozása 572
Simon Béla: A romániai földrengés 576
Bicskei Jenő: A fővároskörnyéki vasút-hálózat fejlesztése 579
Mitsch János Joachim: Egy gyík vért lövel 583
A tudomány műhelyéből 586
A Búvár szellemi sportja 594

Címkép: Hic natus est... A csillag helyén állott a jászol, amelyben a Megváltó született.

Benkő József Téli bokréta című könyvéből

BENKŐ JÓZSEF EMLÉKEZETE

1740—1940

Írta GÁLOS REZSŐ

A régi *Kolozsvár*nak nemcsak árumegállító joga volt — ezt egy 1558-i fogarasi országgyűléstől kapta — hanem az erdélyi 1666 : IX. tc. azt is kimondta, hogy diéta idején, a kincses városba minden árut be kell engedni. Egy erdélyi tudósunk 1792-ben ilyen «áru»-nak küldi el az országgyűlésre («ha van, ha nincs») egy kis füzetkéjét a dohányról. Ebben írja magáról, hogy «eleitőlfogva a' fáknak, füveknek, virágoknak és edj szóval minden plántáknak nem tsak a' tudós botanicusok könyvei szerént való vizsgálásokban, hanem sokaknak termesztetésekben is, unalmakat űző gyakor gyönyörűségeket kerestem». Egy történelmi tárgyú latin kéziratában is olvashatni, hogy «az én örömeim a hegyek, a völgyek, az erdők és a rétek, amelyeket a Teremtőnek bölcs keze a növények legkülönbözőbb fajtáival finoman teleírt. Egykor talán egy botanikus munkával léphetek a világ elé». Aki e sorokat írta, *Árkosi Benkő József* középajtai tudós pap volt. Ma már senki sem emlegeti a nevét ; történettudósok tudnak róla, általában azonban emlékezete kihalt a művelt emberek köztudatából. Pedig *Kőváry László*, Erdély jeles kutatója, a mult század derekán még szobrot követelt számára, a maga korában pedig külföldön is hírneve volt : a harlemi tudós társaság korán tagjai közé választotta, *Göttingá*ban dícsérve szóltak róla, *Denis*, a jezsuiták bécsi büszkesége figyelemmel kísérte munkálkodását. Ha erdélyi ifjú külföldi egyetemre került, tanárai elsőnek Benkőről érdeklődtek. Itthon *Molnár János* szepesi kanonokon, *Paintner Mihály* rátóti préposton túl «a *nagy Révai*» is szeretettel emlegette (mindnyájan katolikus papok), *Cornides Dániel*lel, sok-sok íróval és tudóssal levelezett, *Aranka György* maga ment el hozzá falujába, hogy munkásságát lássa, kéziratait számbavegye ; sőt, hivatalos körök is fölfigyeltek tevékenységére. Azután lassan mindenki elfelejtette. Az agyából kipattant nagyszerű szikrák vagy nem tudtak lángot vetni, vagy mások alkotásaiban gyulladtak melegítő tűzzé : emlékét mégis érdemes fölújítanunk akkor, mikor a kis erdővidéki falut, amelynek híressége volt, ismét magunkhoz ölelhetjük és ugyanakkor kétszázéves ünnepét érjük annak, hogy Benkő József megszületett.

Századának hű fia, polihisztor volt. Mindenhez értett, amihez egy tudósnak akkoriban értenie illett s szemfüles érdeklődéssel és nagyszerű érzékkel fordult mult és jelen felé. A XVIII. században hozzá hasonló nem egy ilyen encyklopédista tehetség élt, akik különböző tudományok világában egyforma képzettséggel és lelkesedéssel dolgoztak s mégsem forgácsolódott szét a velük született talentum, mindenütt eredményeket értek el. Benkő náluk is több volt. Mert más-más utakon elindulva, törekvéseinek volt egy mindent megmozgató és mégis mindent összefogó, céltudatos gondolata : a *honismeret*. Az erdélyi csodálatos barlangokról szóló munkáját Harlemban rögtön hollandusra fordították és kiadták. *Ráth Mátyás*, az első magyar újságíró, tervezett szótárához Benkőtől kérte azokat az élő vagy nyomtatott erdélyi szókat, amelyek a *Páriz-Pápai*ból kimaradtak. Próbált «középajtai» spanyolviaszkot készíteni. Folytatást és bőséges erdélyi kiegészítést írt az első magyarnyelvű irodalomtörténethez, *Bod Péter* Athenásához. Átdolgozta *Losontzi István* híres kis iskolakönyvét, a Hármas kistükört. Volt egy munkája az erdélyi három nemzet pecsétjeiről és címereiről. A népszokások közül írásba foglalta Székely lakodalom címmel a székelyek menyegzői formaságait, asztalait és mulatozásait. Írt és fordított verseket is. De igazi szenvedélye a történetírás volt, szíve szerint pedig a botanikát szerette legjobban. Honismeret kérdése volt nála mind a kettő, s a honismeret néki természetesen erdélyiséget jelentett. A történelem Erdély multját,

mélyűlő hátára. (4. kép. G.) Az itt felgyűlt pollenszemcséket a leggyengébb szél is kiragadja ferdén felfelé. Ha egy ilyen virágporszemet erős nagyítóval megnézünk, azon a repülés előmozdítására szolgáló legtökéletesebb felszerelést láthatjuk. Csodálatos kis léggömb, amely a tulajdonképpeni pollenszemcséből és két függelékből, légzacskóból tevődik össze (3. kép. G.). Az ezekben levő levegőt a reggeli napsütés jobban felmelegíti, mint a környező légkört, ezért a legkisebb légáramlás játszi könnyedséggel viszi ki a tányérból és emeli fel a magasba. Megszámlálhatatlan mennyiségű virágpor tömörül valóságos felhővé és lebeg egész napon át a fenyőerdő fölött. Amint azonban a nap lehanyatlik s a levegő kezd lehűlni, nehezebb lesz a kis léggömb és lassan leereszkedik. Millió és millió szemecske száll le az éj csendjében a fenyő levelére, az ágra, a földre és az erdő tavának síma tükrére és vonja azt be sárga színnel, mintha csak kéneső hullott volna. Ezek bizony hiába ereszkedtek le. Céljukat, a termős virágzatot nem érték el. De nem minden pollenszem vész kárba. Egyikmásik bizonyára eljut a termőlevelekre is. Többre nincsen is szüksége a növénynek, mert a ferdén felfelé álló termőpikkelyek lejtőjén csak lefelé csúszhat a virágpor egyenesen a levél aljára, ahol a két magkezdemény a felületén kiválasztott ragadós anyaggal biztosan megfogja.

Ilyen egyszerű, de mégis csodálatosan célszerű berendezkedéssel biztosítják a fenyők a tobozvirágzat megtermékenyítését és ezzel a termés és magvak keletkezését. A magkezdemények maggá való fejlődésével egyidejűleg azokon mintegy 1·5 cm hosszú hártyás szárny jelenik meg, vagyis olyan röpítő készülék, amely elárulja, hogy a fenyők nem csak a megporzást, hanem a mag elterjesztését is a szélre bízták. (3. kép. D. és 4. kép. E.) A lúcfenyő toboza, amely virágzáskor és zöld állapotban felfelé áll, de később lecsüng, októberben már érett. Magjai azonban még bennmaradnak a tobozban, mert a pikkelyek szorosan összezáródnak s csak a legközelebbi kikeletkor nyílnak ki, amikor a tavaszi szelek a szárnyas magvakat könnyen odaröpíthetik, ahol megfelelő körülmények között 4 vagy 5 hét mulva megtörténik a kicsírázás is. Az üres toboztermések még ugyanazon évben teljes egészében lehullanak. A jegenyefenyő toboza annyiban tér el a lúcfenyőétől, amennyiben az zölden s éretten egyaránt felegyenesedik és fedőpikkelyei — amelyek már virágzáskor is hosszabbak a termőpikkelyeknél — a termőlevelek növekedése ellenére, hegyükkel azok közül kiállnak. E fa toboza is ősszel, körülbelül szeptember végén érett, amikor a pikkelylevelek a magvakkal lehullanak és a tobozból csak a tengelye marad a fán.

A jegenyefenyőnek 7—8 mm, a lúcfenyőnek pedig még ennél is kisebb magja a megindítója annak a bámulatos élettani folyamatnak, amelynek végső eredménye a 40—50 méter magas sudártörzsű és büszke termetű fa. A lúcfenyő fenséges alakja, úgy látszik, a tanító mese kiváló művelőjére, *Aesopus*ra is nagy hatással lehetett, mert egyik fabulája szerint a szépségére és hasznosságára büszke fenyő lenézte a mellette termő tüskés bokrot és méltatlannak tartotta arra, hogy mellette álljon. A kicsi szomszéd a maga szúrós nyelvével felelt meg a kevély fenyőnek. Figyelmeztette rá, hogy bármely pillanatban jöhet a favágó éles fejszéjével és leterítheti, ellenben őt, a kicsi bokrot megkíméli. A szépség veszedelmes.

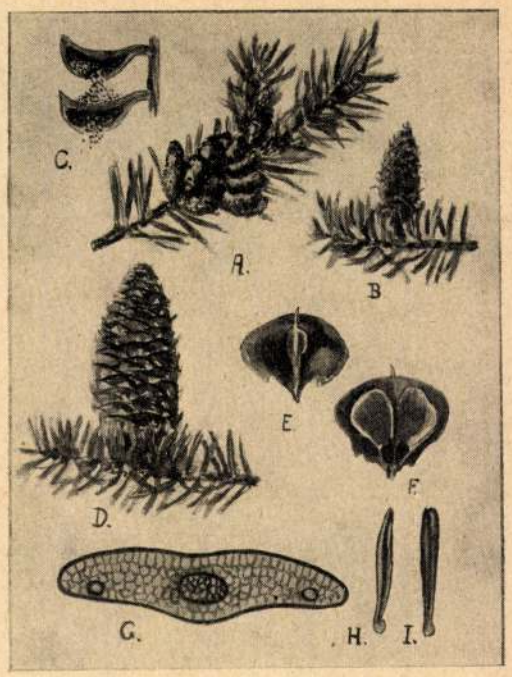

4. kép.

A fenyőfák földtörténeti fejlődésük során csodálatos utat tettek meg. Mint az első virágos növények közül valók jelentek meg a teremtés színpadán. Ősrégi időktől kezdve az emberiségnek nélkülözhetetlen építő-, tüzelő- és hasznos fái. Az antik világ szokásaiban az öröm és bánattal állottak szoros összefüggésben és így lettek a néphit és a babona tárgya. Nyugatról keletre haladva meghódítják egész Európát, majd leghálásabb rajongóik, a gyermekek révén elterjedési területükön belül karácsonykor minden keresztény házba bejutnak. A ragyogóan feldíszített karácsonyfák örömet és boldogságot fakasztanak a gyermeki szívben, a természetben pedig megilletődéssel tekint fel az ember e méltóságteljes faóriásokra, amelyek az évek megszámlálhatatlan hosszú során át ismétlik meg az életet.

A fenyők levelei hosszú tű- vagy árformájúak, innen a tűlevelű elnevezés. A levelek a mi két fánkon egyenkint erednek, még pedig a lúcfenyőn a hegyben végződő tűk (3. kép. J.) az ágakon csavarvonal mentén elhelyezve ülnek, míg a jegenyefenyő törzsén hegyes (4. kép. H.) s körös-körül elhelyezett, az oldalágakon azonban tompa vagy kicsípett hegyű (4. kép. J.), de két oldalt elrendezett leveleket látunk. Különbség van a két fenyő leveleinek keresztmetszeti képében is, amennyiben a lúcfenyőnél az három vagy négyszögletű (3. kép. E.) és a jegenyefenyőnél lapított (4. kép. G.). Ez utóbbi legfontosabb ismertető jele a tűk fonákán végighúzódó két fehér csík, ami tulajdonképpen nem más, mint viaszokkal bevont két csatornaszerű mélyedés légzőnyílásokkal.

Bizonyára sokan tapasztalták már a karácsonyfának használt fenyőkön azt, hogy egyikről a tűlevelek hamarabb hullanak le, mint a másikról. A lúcfenyő az, amelyik a fűtött szobában korábban szárad, mint a jegenyefenyő. Tűi a legkisebb érintésre egyszerre hullanak le, míg a jegenyfenyőéi tovább maradnak meg. A csupasz ágak is megfigyelésre méltó eltéréseket mutatnak. Az egyiknek felülete érdes, olyan mint a reszelő (3. kép. G.), a másiké símább. Ugyanis a lúcfenyőn az egyes tűlevelek az ág kérgének a szintjéből kiálló levélpárnákon erednek s a kiemelkedések okozzák a felület érdességét. A jegenyefenyőn ezek a levélpárnák a kéreggel egyvonalban vannak s ezért az ág síma.

A fenyőfélék örökzöld növények, mert a *vörösfenyő (Larix decidua)* kivételével lombjukat télire nem hullatják le. Ez azonban természetesen nem jelenti azt, mintha a fenyőfák levelei egyáltalán nem potyognának le. Elvesztik azok is tűiket, de nem minden évben és nem egyszerre, hanem fokozatosan és a lehullottak helyett ismét újak keletkeznek. Általában véve a különböző fenyőknél a levelek élettartama változó, s így az az idő is, mialatt azokat kicserélik. A levelek élete nagyon is függ a helyi viszonyoktól, főként pedig a légkör tisztaságától és a nedvességtől. A lúcfenyőn kedvező életkörülmények között 5 vagy 7 évig, a jegenyefenyőn pedig 7, sőt 11 évig is megmaradnak a levelek.

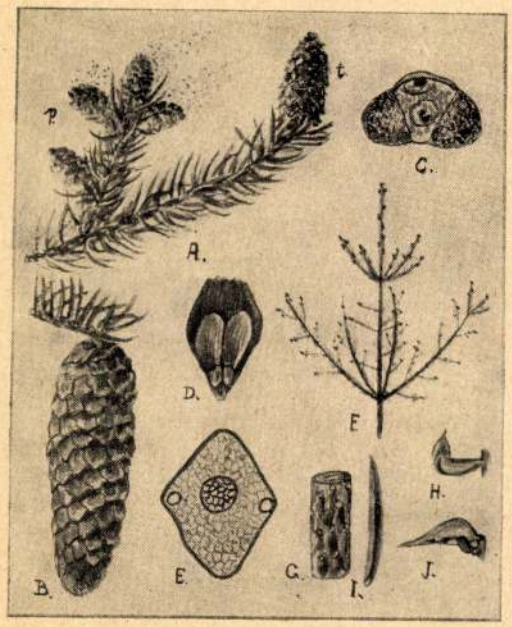

3. kép.

Tavasszal, amikor a fenyőágak végein üde zöld hajtások jelennek meg, az enyhe májusi szelek balzsamos fenyőgyanta illatot terjesztenek a levegőben és a fenyves rengetegek felett valóságos virágpor felhőt terítenek szét, akkor virágzanak a fenyők. De milyen virágok! Nem olyanok, mint amit e szó alatt általában értünk. Valahogy az átmenetet képviselik a magasabbrendű virágtalan (haraszt) és fejlettebb virágos (zárvatermő) növények között. A legegyszerűbbek a porzós virágzatok (3. kép. A. p. és 4. kép. A.). Alapjában véve meglehetősen hasonlítanak a barkákhoz ; egy virágzati tengely és ezen csavarvonal mentén elhelyezett levelek, az úgynevezett porzólevelek (3. kép. H.), amelyek mindegyikének alsó felületén két-két virágporzacskó van. Ilyenek ezek a vöröses színű porzós barkák az ág végeken, vagy azoknak a közelében a lúcfenyőn, ellenben a jegenyefenyő ágainak alsó oldalán csoportosan egy-egy levél hónaljában jelennek meg és sárgák. (4. kép. A.)

A toboztermős virágzatok lényegében ugyan olyanok, mint a porzós barkák (3. kép. A. t. és 4. kép. B.), csak már nem annyira egyszerűek. A csavarosan álló levelek nem egyesével, hanem kettesével állanak. Az egyik, az alsó, a fedőpikkely, feladata a védelem és felette van a másik, a termőlevél vagy termőpikkely, amelynek az alján két magkezdemény foglal helyet (3. kép. D. I., 4. kép. E. F.). E vöröses színű tobozokat a lúcfenyőn a tavalyi ágak végein (3. kép. B.), a jegenyefenyőn azonban nem a gallyak csúcsain, hanem valamivel beljebb találjuk meg (4. kép. D.).

Úgy a porzós, mint pedig a termős virágzatok a növényen való elhelyeződésükkel, egész berendezésükkel, valamint a legapróbb részek szerkezeténél fogva a széllel való porzódáshoz alkalmazkodtak. Különösen nagyszerűen látszik ez a virágporszemnél és a porzóleveleknél. Mindegyik a növény céljának megfelelő legtökéletesebb berendezéssel végzi el feladatát. Messünk csak egy porzós virágzatot a tengelyén át hosszában, és akkor pompásan láthatjuk, hogy az egy vonalba eső porzólevelek közül a felsőből miképpen hull a pollen az alatta levő tányérszerűen ki-

labb korában a jegenyefenyő is tényleg ilyen, ami az örvös elágazásnak eredménye. Habár az avatatlan első tekintetre egy fenyőn nem lát meg mást, mint egyes törzset és belőle minden szabályosság nélkül kiinduló sűrű ágakat. De ha alaposabban szemügyre vesszük a fiatalabb fát, csakhamar feltűnővé lesz elágazásának a törvényszerűsége. Kezdjük észleléseinket a törzs csúcsán, ahol egy rügyet látunk. (3. kép. F.) Ez viszi tova mindig a törzs növekedését. A csúcsrügy alatt a lúcfenyőnél csak megközelítőleg egy magasságban 3—7, a jegenyefenyőnél pedig kevesebb rügy található a száron köröskörül, vagyis egy örvben. Ezekből a rügyekből keletkeznek az ágörvök, egyszártagú ágacskák, amelyeken a közti rügyektől eltekintve, a csúcsállón kívül csak két erősebb ilyen képlet van. Az örvös rügyek alatt a szártagon egyes levelek hónaljában eredő kisebb rügyekből majdnem vízszintesen haladó, de az ágörvöknél rövidebb egyszártagú ágacskák keletkeznek.

Az elágazásnak ez a módja tapasztalható az egész törzsön és okozza a fenyőkre annyira jellegzetes elágazást. Az egyes örvek felelnek meg az emeleteknek és egyúttal az egymástkövető évek hossznövekedésének határai is. Az ágörvek a lúcfenyőnél a törzs felső részén ferdén fölfelé haladnak, a középen majdnem vízszintesek, az alsóbb tájakon pedig lefelé irányulnak, míg a jegenyefenyő oldalágai többé-kevésbbé vízszintesen állnak. Mivel pedig a lúcfenyő legtöbb oldalágának csúcsa felfelé tör, az idősebbek pedig lefelé, azért a korona minden leveles ága bőséges napfényben részesül. Az így van rendjén, mert a két fenyő közül határozottan a lúcfenyőnek nagyobb a fény igénye.

A jegenyefenyő azonban csak fiatalkorában kúptermetű és mire magasságbeli növekedését befejezi, alakja is megváltozik. Ez azért történik meg, mert az alsó ágörvök visszamaradnak növekedésükben, a csúcsot pedig az alatta levő ágörvök utólérik, sőt túlszárnyalva, ívesen felhajlanak, miért is felső része ellaposodik.

Karácsonykor, vagy ha nyári kirándulásaink alkalmából fenyőerdőbe jutva feltesszük a kérdést: melyik fenyő ez, vagy az, bizony sokszor azt a meglepő feleletet kapjuk, hogy fenyő. Még jobb eset az, ha a lúcfenyőt a jegenyefenyővel, vagy fordítva tévesztik össze. Pedig nagyon könnyű a két fát egymástól megkülönböztetni leveleik alakja, az ágakon való elrendeződésük, azután tobozaik és termetük alapján is.

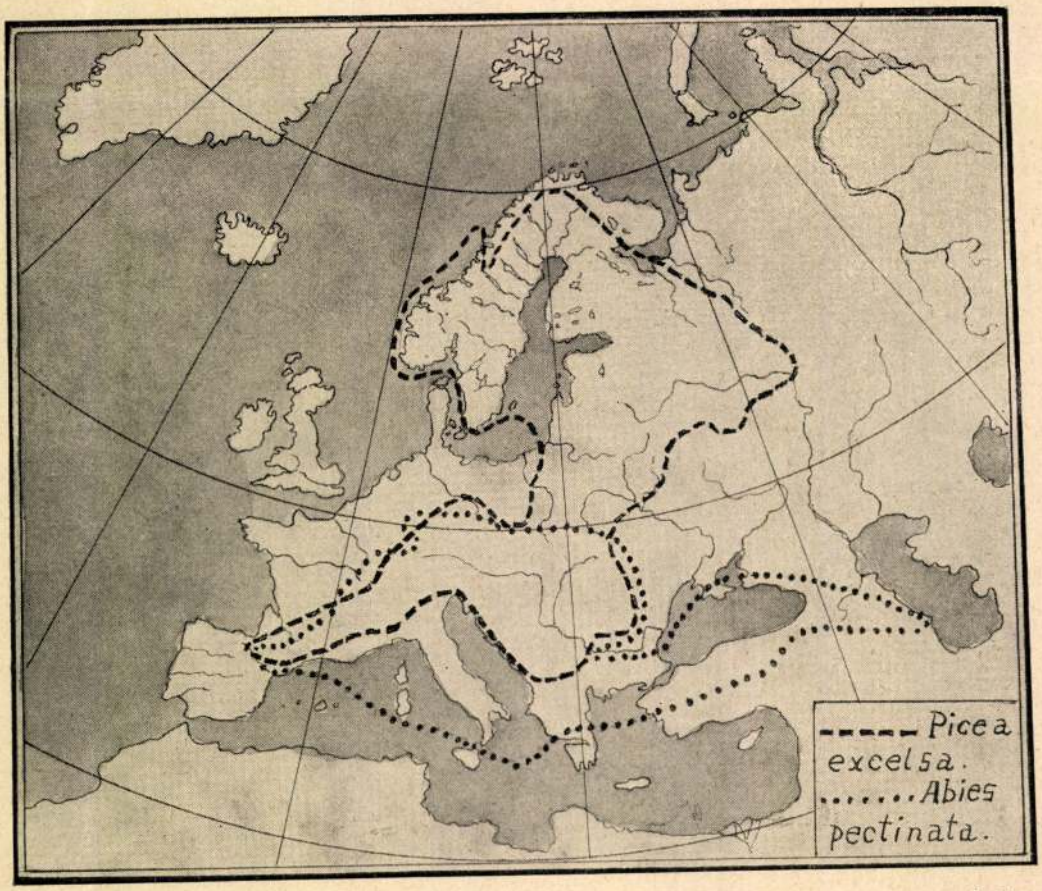

2. kép.

1. kép.

maznak, ahol *Dannhauser* nevű tanár nagyon kikelt e pogány szokás ellen, azonban eredménytelenül. A reformáció után a délnémet protestánsok karácsonykor szobáikat olyan ágakkal díszítették, amelyeket *Szent Barbara* (dec. 4.) napján vágtak s azután meleg szobában vízben hajtattak ki. 1734-ben a szász *Kiessling* jogtudós könyvében egy előkelő asszonyról emlékezik meg, aki háznépének ajándékait különböző nagyságú feldíszített fák alatt szokta kiosztani. A müncheni gyüjteményben a XVIII. századból származó rézmetszeteken ugyanezt láthatjuk. Hiába tiltotta meg *Nürnberg* városának tanácsa 1768-ban a fiatal fák kivágását és hiába ismételte meg a tilalmat : nem használt semmit. A már egyszer meghonosodott szokástól nem lehetett a népet eltéríteni. Hatalmába kerítette az embert s minden tilalom és fenyegetés ellenére a gyertyákkal felékesített fenyőfának karácsonyfa gyanánt való használata nyugatról kiindulva, mindjobban meghonosodott. Napjainkban, a béke és a szeretet e magasztos ünnepének egyik fénypontja a ragyogó karácsonyfa. Az Úr születésének emlékét az ünnepi hangulatot fokozó szép karácsonyfa és a kellemes fenyőillat nélkül el sem tudjuk képzelni.

Karácsonyfának a tíz és húsz év között levő fenyőket, még pedig leginkább a *lúc-(Picea excelsa)*, vagy *jegenyefenyőt (Abies pectinata)* szokták használni. Mindkettő fontos, erdőt alkotó tűlevelű fáink közé tartozik, ámbár a jegenyefenyő nagyobb összefüggő területeket nem borít és elterjedési köre sem oly nagy, mint a lúcfenyőé. Mindkettő tulajdonképpen a hegyvidékek növénye, de észak felé a síkságon is jól érzik magukat. A lúcfenyőt keleti határán túl, a *Volga* könyök hajlata és az *Ural hegység* között felváltja a *szibíriai lúcfenyő (Picea obovata)*, amelyet a *P. excelsa* változatának tekintenek. A jegenyefenyő helyett annak déli határán Spanyolországban az *Abies pinsapo*, Görögországban az *Abies cephalonica* és a Kaukázus egy részén az *Abies nordmanniana* nő. (2. kép.)

Hegyvidékeken a kőzetek elmállásából keletkezett meglehetősen vékony termőtalajréteg alatt már kemény altalaj van. Ebbe a lúcfenyő gyökereivel nem hatolhat be mélyen, miért is a törzs egyenes folytatásába eső főgyökérről nem beszélhetünk. Pedig az ember azt hinné, hogy olyan magas fák, mint a fenyők, erős és a talajba mélyen behatoló gyökereket igényelnek. Valójában így is lenne helyes. Mivel azonban ezt nem teheti meg, azért hosszú és számos kötélgyökerével a föld felszínével párhuzamosan halad, itt-ott még a fölébe is kerül, s ha útjába szikla kerül, körülkarolja, és így kapaszkodik meg. Mindamellett erős szélviharoknak még sem tud ellentállni. Utána hol szélesebb, hol pedig keskenyebb pásztában fekszenek a kidöntött lúcfenyők mind a szél irányában. Ilyenkor gyökereikkel felrántott és a felszínre merőlegesen elhelyezett korongalakú földdel szinte áthatolhatatlan akadályt alkotnak, miként ez 1926-ban több helyen is látható volt a *Szebeni havasok*ban. A jegenyefenyővel ez nem igen történhetik meg.

A tűlevelűek főszépsége sudár törzsük s a kúpalakú termet. A lúcfenyő és fiata-

ELŐFIZETÉSI ÁRA
EGÉSZ ÉVRE P 9·60
EGYES SZÁM
ÁRA 90 FILLÉR
Megjelenik havonként

BÚVÁR

SZERKESZTŐSÉG
ÉS KIADÓHIVATAL
BUDAPEST, IV.,
EGYETEM-UTCA 4.
Tel.: 185-617, 185-618

1940. DECEMBER VI ÉVF. 12. SZÁM

A KARÁCSONYFA

Írta és festette SCHWEITZER JÓZSEF

Csodálatos élmény az, amikor a leáldozó Nap sugarai a fenyőerdő sudártörzsű fáinak kérgén leheletszerű, aranyos színfoltokban vibrálnak. Ilyenkor, amikor mélységes hallgatás lesz úrrá a természetben, amikor a fenyőszegélyezte tó víztükrén az utolsó hullám is kisimul és a kísértetiesen homályos erdő sötét hátteréből sejtelmesen int felénk a légyölő galóca égővörös kalapja, az az érzésünk, mintha a végtelen távolság és közelség, az egymásba olvadó tárgyak határvonalainak elmosódásával ég és föld találkozna. Megilletődéssel és a természet fensége és nagyszerűsége iránt érzett áhítattal lépünk be az erdőbe, ahol visszaálmodjuk földünknek azt a letűnt világát, amikor a virágos növényeket még csak az alacsonyabb fejlettségű nyitvatermők képviselték. A föld történetének ókorában volt ez, amikor megjelentek a legrégibb szabású tűlevelűek. A középkor jura-korszakában már a fenyők ősei éltek és emelkedtek sudár törzsükkel büszkén a magasba. A krétakorszakban még gyakoribbakká lettek, a harmadkor rétegeiben a ma élőket találjuk, de más földrajzi elterjedésben.

Sajátos és a maguk nemében egyedülálló növények ezek a fenyők. (1. kép.) A többi növénytől eltérő alakjuk, feltűnő magasságuk, a mérsékelt és hideg égővben való roppant nagy elterjedésük, de meg gazdasági fontosságuk miatt is sokféleképpen szerepeltek és szerepelnek a nép babonáiban és regéiben. Napjainkban, amikor a kereszténység legszentebb ünnepén, karácsony estéjén az égő gyertyák fényében ragyognak örökzöld ágai, amikor különösen erősen lobog fel az ember szívében a szeretet lángja és ezer meg ezer hívő gyermek boldog áhítattal zengi:

«Fenyőgallyas kis Jézuskám,
Lelkünk drága gyöngye,
A szeretet fehér szárnyán,
Szállj, siess a földre.»

úgy érezzük, mintha valami olyan erő sugározna ránk a karácsonyfából, amely az embert a szürke hétköznapok felé emelve, igazán boldoggá tudja tenni.

A karácsonyfa eredete minden valószínűség szerint a germán napfordulati tüzek emléke. Az ő hitük szerint *Balder*, a fénylő napvilág istene, kinek legfontosabb növénye a *fagyöngy (Viscum album)* volt, egyszer megálmodta korai halálát. Mikor anyja, *Frigg* ezt megtudta, megeskedtetett mindent, hogy fiát nem bántják. A fagyöngyről azonban megfeledkezett. Történt pedig, hogy egy alkalommal az istenek játékba kezdtek és különböző anyagokból készült tárgyakkal dobálták meg *Baldert*. Ő azonban mindezt sértetlenül kiállotta. Ez nagyon bosszantotta a ravasz *Lokit*, a vészthozó istent s ezért fagyöngyből dárdát készít és azt a vak *Höder*nek, a sötétség istenének adja, aki ráveti *Balder*re, amitől az szörnyethal. Így múlt ki a fénylő napvilág istene ősszel, de a téli napfordulókor újjászületik. A meghosszabbodó nap örömére ült ünnepen a germánok lakásaikat fagyönggyel, ahol pedig nem kaptak, ott fenyőgallyakkal díszítették fel. A szabadban pedig két fa dörzsölésével új tüzet élesztettek a Nap istenének tiszteletére, fenyőgallyakat gyujtottak meg és a tűzbe diót meg almát dobtak, hogy a következő termés jó legyen. Ennek a fenyőégetésnek a szokása még itt-ott megtalálható Németországban.

Az előbb említett ünnepet nevezték a germánok «*Juel*»-nek és mivel a régi egyházi atyák Krisztus születésének napját a pogány napisten újjászületésének időpontjára tették, azért a németség a nem nagyon régen divatba jött karácsonyfa állításának szokását a saját mitológiájából magyarázza. *Scheffel Viktor* költő «*Ekkehard*» című művében említi, hogy a svábhoni *Burghard* herceg özvegye, *Hadvig Hohentwiel*, kastélyában már a X. században karácsonyfát állított fel. Azonban a forrást, ahonnan ezt az adatát veszi, nem említi meg. A karácsonyfának a mai értelemben vett használatára vonatkozó biztos tények 1604-ből, *Strassburg*ból szár-

Schwejczer Henrik

festő

1762. A ~~[illegible]~~ kassai
szt. Erzsébet templom szószéke-
nek festéséért és aranyozá-
sáért 300 rajnai forin-
tot kapott. Utóbb a kassa-
ujfalusi templomba került

Wick kassa kath. [illegible]

g. l.

Szatmár vármegye II. 180.

Schwejczer Henrik

Kassai képíró

XVIII. k.

l.

Arch. Ért. 1917

197, 198. l.

Schweizer Heimat

Bauer, Beppi

XVIII. Jg.

1.

Apr., Mai, Juni

1964, 18. 5.

Schweitzer Henrik

~~templom~~ festő és aranyozó.

1764-ben készült Kassai a dóm szószéke, melyen végezte

Schweitz

nrik az aranyozás és kifestés munkáját ugyanannyiért, 300 frt

~~E két utóbbi~~ A sztropkói templomok diszítésén is közremunk

Schweitzer 1754-ben a vártemplom Mária oltárképét festi.

Kemény Lajos: A renaissance és roccoco Kassai. Arch. Ert 1899. 115. l.

Schweitzer Henrik

Festo

Lisa

Arch. Ert

1910. 266

Schweitzer Henrik

Jessö

1764. Kassa

lásd Frey Ferenc szob-
rászt

vrád

Mik. Erzsébet 88.1

..... nevü munkás igazolta

a müvezető aláírása.

délyezem:

ök vagy helyettesének
aláírása.

ta. — Endrényi Imre, Szeged.

MDK

Schweitzer Henrik

Szabó Adorján: A kassai ferencesek a régmult századokban. Felvidéki Ujság 1940. nov. 29.

mek

Schweitzer Henrik

végezte el a szószék aranyozását és kifes-
tését, e munkáért 300 frtot kapott a városból.

Mikalik József. A Kassai Szent Erzsébet Templom
Bp. 1912 88. L

M. D. K.

SCHWEIZER Henrik

szül. a nyitramegyei Pocskán,
megh. 1781 Kassa

1754 Sztropkó-vár t. Mária oltárkép
1759 Kassa ns. t. keresztjét aranyozza
1764 Kassa szélesegyházi szószék a-
ranyozása
1764 Sátoraljaújhely ker. Szt. János
szobrát festi

/

M. D. K.

SCHWEIZER Henrik

1765 Kassa ferences t. Nep. Szt. János oltár

1766 Kassa ferences t. Szt. Antal főoltárkép

Garas XVIII. sz 133, 143, 176, 200, 213, 251

279. l.

Schweitzer Henrik

~~1764-ben elkészítettek a kassai~~
~~ut Erzsébettemplom nőszé-~~
~~két, melynek állhatatossá-~~
~~got és igazságot ábrázoló~~
~~volrait Frey Henr kapfara-~~
~~gó készítette. A kőfaragó~~
~~munkat Hartmann József~~
~~sculptor végezte~~ 300 frtért, a
nőszék aranyozását és kifesté-
sét pedig Schweitzer Hen-
rikre bízták, aki e munkájáért
minden 300 frtot kapott.

Mihl. Erzsébet. 88. l.

..... nevü munkás igazolta

a művezető aláírása.

élyezem:

k vagy helyettesének
láírása.

. — Endrényi Imre, Szeged.

Schweitzer Henrik

Thieme Becker

XXX. 377. l.

(Lyka)

T.

EUROPA

film-, könyv-, lapterjesztő és könyvkiadó rt.

Budapest, V.,

Visegrádi-utca 36.

Schweitzer Henrik

festō

XVIII. n Kassa

l.

Arch. Eis. 1910

266 l.

11. „B" szivárgó hosszmetszete

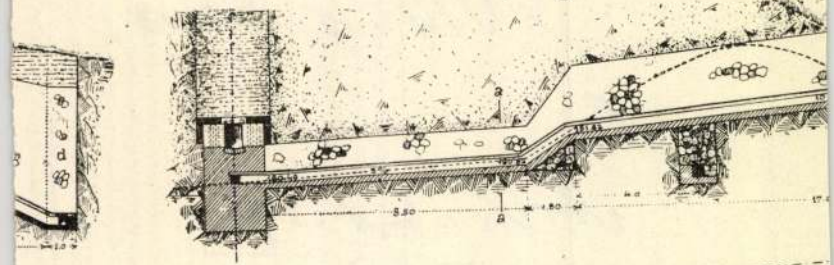

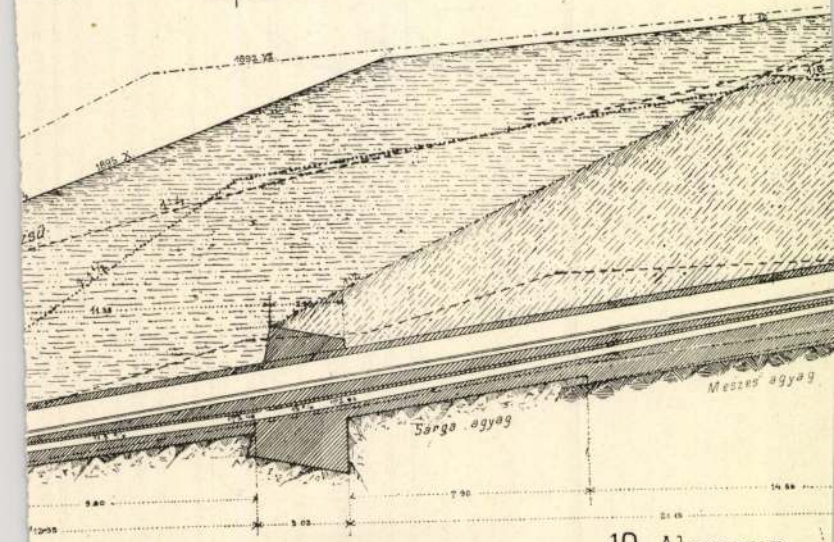

kifutásánál

10. Alaprajz

Schweitzer Henrik

festő és aranyozó

Kassa XVIII. sz

l.

Arch. Ért. 1899.

115. l.

Fia Antal

mintén művész

u. o.

A BUDAPESTI M. KIR. PÁZMANY PÉTER TUDOMÁNYEGYETEM MŰVÉSZETTÖRTÉNETI ÉS KERESZTÉNYRÉGÉSZETI INTÉZETÉNEK DOLGOZATAI. — IGAZGATÓ: GEREVICH TIBOR
76.
VERÖFFENTLICHUNGEN DES INSTITUTES FÜR KUNSTGESCHICHTE U. CHRISTLICHE ARCHÄOLOGIE DER KÖN. UNG. PÁZMÁNY PÉTER UNIVERSITÄT, BUDAPEST.
DIREKTOR: PROF. TIBERIUS GEREVICH.

NADLER PALMA

NÁDLER RÓBERT
1858—1938
ÉLETE ÉS MŰVÉSZETE
13 TÁBLÁVAL

ROBERT NÁDLER

SCHWEITZER *Henrik*, festő Kassán, a XVIII. században. 1764. a kassai dóm szószékét festette és aranyozta; utóbb a sztropkói templom díszítésén dolgozott. Oltárképeket is festett.

ï, de egyoldalú érem elő-
lrafordult, de szembe néz-
fésülte, arcza és bajusza
amal megkötött reverenda
ibát. Felirata, kettős kör-
KÖLCSEY FERENCZ« és alól ::

3·5 cm. — Lelt. sz. 1196. —
Emil ajándéka 1907 április
z 1909 november 24-iki 5395
656 (351–910) és a 3211–910
január 10-iki (2095–909) és
sz. jegyzékek alapján. — Be-
–908).

M.D.K.

Schweiger Gyula (bpesti) építész

a Révai-utcában egy új orfeumot szándékozik építtetni, mely „Folies Caprice" néven mint mulató fog működni.

Vállalkozók Lapja, Bp. 1898. XIX évf.

ápr. 13. sz. 4. old.

MDK

Schweiger Gyula építész

Magánép. eng. Építő Ipar, 1910. jul. 10. 287. l.

Schweiger Gyula

épitész

tervei szerint épült

a Rákóczi-uti Luther

udvar szemet rene-

szánsz stilben 1894-

ben.

Thirring Bpest

118. l.

Óvatosság!

Ez a forrás nagyon

megbízhatatlan

M.D.K.

Schweiger Gyula, építész

készítette a bpesti ág. ev. egyházkörség Kerepesi-ut, Luther- és Agg-telcki-utcák körötti telkén felépítendő, több bérházból és egy két emeletes iskolából álló épületcsoportjának terveit, melyeket a középítési bizottság városrendezési szempontból erősen kifogásolt, mert ig a tát-templom minden oldalról négy-illhárom emeletes épületek közé lenne bekelve.

Vállalkozók Lapja, Bp. 1892. XIII. évf.

febr. 9. sz. 2 old.

M.D.K.

Schweiger Gyula, épités

terwei szerint épült ujjá a Petőfi-téren a Brenner kávéház [azelőtt Steingassner] „mely egész berendezésében a legjobb bécsi kávéházakkal felveheti a versenyt."

Der Bauunternehmer , Monatschrift für Strassen-, Eisenbahn-, Tunnel-, Brücken- und Wasserbauten in Ungarn.

Bp. 1881. I.évf. ort. 16 sz. 136. old.

Schweiger Sule

Wod
Ex. 331.

Schweiger Gyula

építész

l.

Schoen 1948

49. l.

393 szám.

19

Műemlékek Orsz

Tárgy:

v. Szarály J. a fabré-
per vest. tban.

A beadvá

Melléklet

Egyúttal

Előirat sz

Utóirat s

Másolta:

Összeolva

Schweiger Gyula

épitett

Teréz-körút 5. sz.

bérpalota

Repr.

Rückwardt

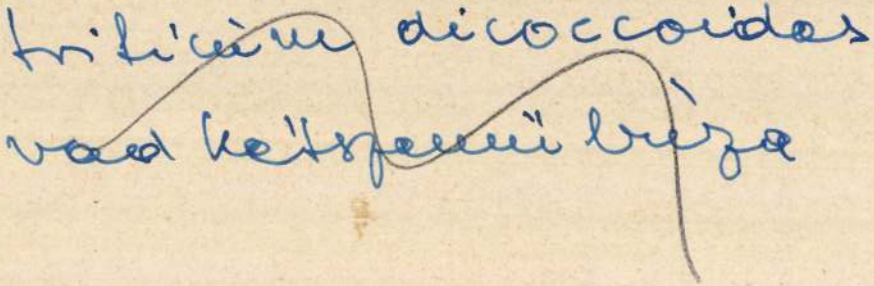

Schweiger Gula

epitéz

cród

Épitő Ipar 1893.

207 l. (Schweiger Gula úr vasrsligeti lakoháza)

fenti terve alapján épitt

Jelentem, hogy .....

távolmaradását.

Tudomásul vette:

.....

az osztályfőnök aláírása

Engedél

.....

a műhelyfőnök va
aláír

8. sorsz. Műhelyi minta. –

Schweitzer József

l.

Keresőnyomtatók

260 l.

hagyatékából, 1893.

Gerevich PA, 191. l. — Lepold: Adatok 34. l.

CSÁSZKA GYÖRGY KELYHE,

aranyozott ezüst, zománcc s:zel. A Lippert-tervezte kisebbik Simor-kehely utánzata.
Mag. oo cm.
Lippert terve után Anders bécsi ötvöstől, 1870 körül.
Császka György esztergomi kanonok, később kalocsai érsek ajándéka.

Lepold: Adatok 34. l.

TÍZ GYŰRŰ,

opálos, gyémántos és topázos fejjel.
Osztrák és magyar munkák 1870—1880 körül.
Simor prímás hagyatékából.

Lepold Katalógus 121. sz.

SIMOR PRÍMÁS MELLKERESZTJE,

arany, smaragdokkal és gyémántokkal. Hátlapján címerrel. A Pyber-mellkereszt mintájára készült.
Mag. 9 cm.
Lippert József terve után Anders bécsi ötvöstől, 1870 körül.

Czobor—Szalay II. kötet, 331. l. (Képe LV. tábla.)

MELLKERESZT,

arany, chrysoperil kövekkel. Egyszerű lánccal.
Mag. 13·3 cm.
Osztrák munka 1870 körül.

MDK

Schweitzer József

Keve: Az ólomszérüről. Uj Idők, 1900. 6.sz.

138-9. l.

Schweitzer Teréz

polg. isk. vajztanári
oklevelet kapott
1941-ben

Ferképzomfoisk vk

1939-41. 176 l.

becsi ötvös műve, 1861.
ky prímás készíttette a pápától ajándéko-
klyéhez.
old Katalógus 247. sz.

PRÍMÁS MELLKERESZTJE,
gyémántokkal. Többszörösen kapcsolt,
emekből álló aranylánccal.
cm.
unka AW mesterjeggyel (Winkler), 1867

rímás birtokából, ki egy főhercegnő
ésekor kapta, 1868-ban.

r. főhercegnő kereszteltetése. Vasárnapi
g, 1868., 216. l.

JÓZSEF MELLKERESZTJE,
naragdokkal, rubinokkal és gyémántok-
apja vésett lemezekkel. Rozettás lánccal.
cm.
római munka 1867 körül, a lánc bécsi.
sef felszentelt püspök, esztergomi kano-
3—1884) Rómában vette, hagyatékából
más vette meg és a kincstárnak ajándé-

ld Adatok, 34. l. — Lepold Katalógus
sz.

t ezüst, neogót stílű. Dianafejes hitele-
ggel és Anders mesterjegyével.
5 cm.
nka, 1867 körül. Paténája kereszttel
.

L 9

Schweitzer Terézi

l. Ferkèpzomfoiskèvk

1939-41. 101 l.

132. l.

MŰEMLÉKEK ORSZÁGOS BIZOTTSÁGA
1946 1944 erős
Erk.: év IV hó 12 n.

FELSŐMAGYARORSZÁGI RÁKÓCZI MÚZEUM

KASSA
BÁTHORI ISTVÁN-TÉR

Ad 24/1944.sz.

Méltóságos El

Méltóságod szives volt
épitési munkálatainak részbeni fe
az Tizezer pengőt utólagos elszám
hez küldetni.

Tekintettel arra,hogy
van szerencsém mély tisztelettel a
ló elszámolásomat a hozzátartozó e
felterjeszteni.

Kérem,hogy elszámoláso
méltóztassék.

Schweicker Henrik kápiró Kassán.

1766.

Archaeologiai Értesítő

1917, 195—204.

Kenéry Lajos: A Kassai st. Erzsébet-egyház restaurálása.

Schweitzer Teréz

polg. isk. rajztanár jelölt

Ferképzőintézet

1939-41. 150. l.

A Műemlékek Orsz. Bizott-
ságának kiadásában meg-
jelent képes levelező lapok
I. sorozatából nagyobb szá-
mú egyes lap van még
raktáron. Minthogy főbizo-
mányosunk szerint a kö-
zönség legszívesebben a bori-
tékozott teljes sorozatokat
vásárolja: tanácsosnak
látszik a fennmaradt la-
poknak megfelelő szá-
mú borítékoknak pótló-
lag való utánrendelése.
A Hornyánszky cég áraján-
lata szerint 600 db. borítékok
elnészítése 587.500 K-ba
kerül. Mély tisztelettel

Schweitzer Teréz

festő

l. Szépm. Múz. Ltk

X. 207. l.

Schweitzer Teréz

polg. isk. rajztanár-
jelölt

l.

Ferk pzomfoisk vk

1939-41. 143. l.

1	2		3	
Az alkalmazottnak törzsszáma és neve	Összes járandóság		nyugdíj-járulék	
1746/b	P	f	P	f
Vk. Magyar Nemzeti Muzeum Csekkszámla sz.112753.Műemlékek orsz.bizottsága. Budapest. IX.Rákos u.1.				
Vk.2279. Dr.Szentiványi Gyula	968	46	10	05
Vk.13444. Dr.Lux Kálmán	786	22	8	85
Vk.1243. Saláth Ferenc	298	73	2	11

MDK

Schweizer, hegedűkészítő

Polgár G.: A hegedű. Vas.Ujs. 1914.11.sz. 2.o.l.

Albertus Schweller

habán név

1665–1680 között

Román János: A Habánok Sárospatakon

Sárospatak 1959.

28

Schwemminger

kismartoni (?) festő

XIX. sz

lárd

Csatkai Endre dr.:

Kinek a műve a soproni régi vinhány oromcsoportja?

Sopron, 1941.

316-l.

T.

EUROPA

film-, könyv-, lapterjesztő és könyvkiadó rt.

Budapest, V.,

Visegrádi-utca 36.

Schwemminger József

Bécs

1845. pesti kiáll.

Erdei rezlet a vasmegyei pösingi erdőből, olajf.

L 1845.

~~Köeszközök, Szeleta - barlangi~~
~~paleolith V. 179~~

Schwemminger, Josef

porto

l.

Cat – Frey Öst Kunst

XXIV. K

91. l.

MŰEMLÉKEK ORSZ. BIZOTTSÁGA
VEGYES MŰVEK.
Ivr. 1.

San Marco, La basilica di _____ in Venezia.

Venezia, 1843.

Fo.

1 drb.

Schwemminger
festö"

Wien

Leer Ungarn 1843 jul. 29.
(Sz.: Pesther Salon 1843.

Kalmár

Schwemminger

Wien

festo

Der Ungar 1843. jul. 28.
(Sz.: Pesther Salon 1843.)

Kalmán.

Schwemmlené-Tobler

Gizella

divatterverő

Divattanulmány

repr.

Nádai 9.6.l.

után

S z á m l

Nagyságos

ifj. Szentiványi

1 drb"Orion 66" Tipusu R

Háromszázhusz pengőt köszönettel

jótállás alatt áll.

Budapest,1938.

Schwemmlemé Tobler

Gizella

Divatvarlatok, rézm.

Magyar Iparművészek

1918. 88. l.

hogy a tuberkulozis

hatatlan, az egészs

életmódot és a véd

T A R

I. rész: A tuberkulozi
II. rész: Védekezés a t
(Eg
III. rész: A tuberkulozi
IV. rész: A tuberkuloti
a s

Ára:

DIVATMŰVÉSZET

A HÍMZETT KALAPDÍSZ. Az iparművészet térfoglalásának még a divat terén is annyi akadálya van, hogy mindig örülni kell, ha egy-egy újabb hódítását tapasztaljuk. Az újabb nőikalapdivaton egyre gyakrabban látjuk a hímzéseknek valamely formáját: akár a közönséges, akár a gyöngyhímzést. A hímzett virágok számra nézve messze túlhaladják a többi, mesterséges virágdíszt és hogy a kvalitás dolgában mit jelent a nagyrészt gyárilag termelt kalapdíszekhez képest, azt igazán felesleges bővebben fejtegetni. A kalapdíszül szolgáló hímzések stílusban is egyeznek a többi fajta hímzésekkel: színeik a pamutfonalak mély, telt színeivel ragyognak, a gyöngyökből a hosszúfajta üveggyöngyök kedveltek. Az egyik kalapon a szalag, másikon maga a kalap, annak a felülete, a karimája vagy a szegélye van motívumok fűzérével vagy szétszórt virágokkal díszítve. Örvendetes jelenség ez, mert talán utat fog nyitni az iparművészet nemesebb értékeinek a nőidivatcikkek egész kereskedelmi szellemű világában.

MAI DIVATLAPSZÉPSÉGEK. Egy rendkívül finomízlésű iparművésznőnk, Schwemmlené Tobler Gizella, akinek divattervezéseit a Magyar Iparművészetben is bemutattuk, nemrégiben illusztrációi jellemzésére egy kis cikket írt a Stickerei- und Spitzen-Rundschauba. Ebben olyan egyszerű és frappáns jellemzését adja a saját s egyben általában a mai művészkézből származó divatszépségeknek, hogy érdemesnek tartjuk itt e cikk pár sorát szószerinti fordításban adni. „Tudom, hogy rajzaim kissé túlzottak, de azért azt akarom, hogy nagyon finomak legyenek s mindig az igazi nőiességet, az örök tetszenivágyást fejezzék ki. Mindig karöltve akarnak járni a divattal, de azért túl is akarnak azon nőni s az is fontos, hogy a test mindig többet számítson, mint a ruha. Nem ruhák kellenek, rajtuk egy-egy fejjel, hanem testek, melyeket ruha fog át, vagy amelyek körül ruha hullámzik. Bosszankodom, hogyha ezeknek a hölgyecskéknek a tekintete csak

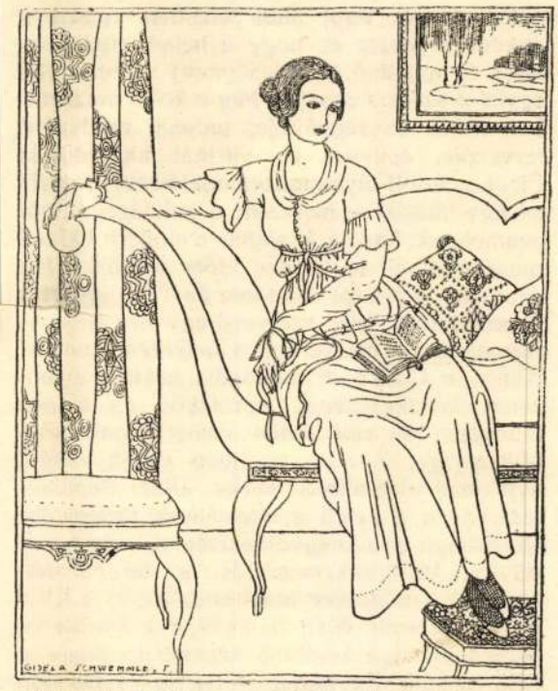

Schwemmlené Tobler Gizella: Divatvázlat.

Gisela Schwemmle-Tobler: Modeskizze.

a ruhákon jár. Ilyenkor virágcsokrot vagy rózsát adok a kezükbe, hogy ne legyenek olyan hiú csacsik. Azért szeretem annyira a képszerű rajzokat, azért állítom oda gyakran egy-egy terrasz szélére figuráimat, hogy a kertbe nézzenek s a hulló lomb után tekintsenek. Vagy egy kis szellő lengedezését jelzem, amely a ruhát oda tapasztja testükhöz s arra készteti őket, hogy a kalapjukat megfogják. Máskor táncosnőt rajzolok, amint libegő ruhájában rózsatáncot lejt. Igy szeretem csinálni, mert nem is tudom másként, mert csak így telik benne igazi gyönyörűségem."

SZAKIRODALOM

MÚZEUMI SÉTÁK. (Írta: Czakó Elemér. Különlenyomat a Múzeumi és Könyvtári Értesítőből.) Nemcsak tanulságos, de rendkívül érdekes olvasmány is ez a füzet, mely három nagy német múzeum etnográfiai anyagának feldolgozásáról számol be. Egyetlen szempont vonul végig a három múzeumban tartott szemlén: miként tudja a három gyűjtemény a nagyközönség tanítását és szépérzésének nevelését fokozni. A berlini királyi népismertető (Volkskunde) múzeumok a konzervatív felfogásnak hódolnak: minden a tudományos kutatást szolgálja s alig esik valami tekintet a nagyközönségre. A dahlemi múzeum már Ázsia kultúrájának tárgyi anya-

gát a Bruno Paul által létesített épületben akként rendezte el, hogy a belső (tudósoknak) és a külső (közönségnek) szánt anyag egyként szóhoz jusson. Míg a kölni múzeumban ennek összegyűjtője, tudósa, rendezője, tervezője, építésze és vitrinái kigondolója Fischer Adolf olyan múzeumot létesített, amely — úgy látszik — nemcsak a keletázsiai múzeumoknak, hanem általában a modern oktatómúzeumoknak is hosszú időre példájául fog szolgálni. Páristól Bostonig és Tokióig járt a fáradhatatlan öreg szervező egy-egy állványformát vagy célszerűbb elhelyezést tanulni. Ahogyan Czakó dr. elmondja nekünk e múzeum keletkezésének aprólékos és alapos munkáját, az egy tudós emberpárnak hőskölteménye. Közben azonban egész világot nyit meg olvasóinak szeme előtt. Bepillantást enged a keleti gyűjtemények történetébe és rávilágít arra az egyoldalúságra, mely egész művészi kultúránk megértését az európai művészetek fejlődésére alapította. Amint a XVII. század az antik világ emlékeit, a drága ötvösmunkákat és a kiválóbb képeket gyűjtötte, a XIX. század Egyiptom, Assziria és Babilon multjára meg a középkorra fordította figyelmét, úgy lesz a huszadik század legfontosabb muzeális feladata: Ázsia kultúranyagának feldolgozása. Részletes elmélyülése mellett is nagyvonalú múzeumpolitika szempontjai lebegnek a szerző előtt. Bode álláspontját fogadja el, benne látja a modern múzeumok artisztikusan oktató elvének atyamesterét és mint ez, ő is a kor demokratikus kultúrájának szolgálatába akarja állítani a jól vezetett múzeumokat. Ezért emeli ki mindenütt a múzeumok ily irányú tevékenységét, a berlini fiókmúzeumokat, a múzeális előadássorozatokat, a néptanítók részére való szemináriumi gyakorlatokat stb. Pontos és szakköröknek is tanulságos szemlék ezek, melyek az épület külsejéből a szervező szellem legmélyebb gyökeréig lenyúlnak, a laikus olvasó pedig ama gyönyörűséget érezheti a szemlék végeztével, melyet csak egy nyilt szemű és biztos ítéletű vezető tolmácsolásával érezhetünk.

SZENT ANTAL CSALÁDI OTTHON. (Max Ruchty: Das Landhaus „Sanct Antonius". Ein Künstlertraum. Koch, Darmstadt, 1918 kiadása.) Képeskönyv, mely egy szelíd, álmodozó építész szép vizióit adja. Egy házat épít magának, valahol a Senki szigetén, egy tündérpalotát, mely magányos vágyainak realitásait tükrözteti. Egy művésznek megálmodott családi lakóháza ez, melyben a reggelizőszobától a húzós kútig, a kandallótól a vaskerítésig minden művészi, kifinomult, egyéni. E csöndes álmodozó valamely középkori temp-

[illegible] végig szobáin, bútorain, épület- és kertrészletein. Erős stílusérzékenységébe a délnémet népművészet reminiszcenciái is belejátszanak, néhol ez valóban modorosan is hat, de egészben szerencséskezű tervező Ruchty. Még messze van attól, hogy a legjobb németek közt lehessen említeni a nevét, ámde kétségtelen, hogy van egy olyan tulajdonsága, mely sok földijéből hiányzik: színes, lüktető, szívdobogtató fantáziája van. Szólni tud olyan emberekhez, akik felrezzennek a szép zenére, akár hangszerből, akár versből, akár vázlatkönyvből zeng az. A kort tükrözteti vissza, ezt a mi lelkileg megtépett korunkat, mely a multon és a jövőn romantikus ájultsággal mereng, színekhez menekül a csukaszürke világból és úgy gondol egy-egy márványkandallóra, öreges öblös székre, mint fáradt vándor a templompadra.

LEVELESLÁDA

EMLÉKSZOBRAINK MEGDICSŐÜLÉSE. Kedves Szerkesztő Úr! Németország egyik legnagyobb lapjába, a Frankfurter Zeitungba, egyik legolvasottabb írójuk, Kalkschmidt Jenő arról írt a minap igen komolyan, hogy mi volna, ha a hadsereg fémszükségleteivel számolva most már ama néhány kevéssé sikerült emlékszobrot is elrekvirálná a katonaság, melyek egyik-másik város közterén éktelenkednek. Azt gondolom, itt volna az ideje, hogy szövetségi hűségünk újabb bizonyságául gyorsan és csattanó módon eléje vágjunk Németország elhatározásának — a magunk rossz szobrai felajánlásával. Képzelje el, kérem, mily nemzedékekre szóló példája volna ez a műtörténeti hazafias önfeláldozásnak, ha a jövő iskolákban tanítani lehetne a gyerekeknek: egy szép napon megindultak a szavaló, a hadonászó, az allegóriáikat fájlaló és a karosszékbe süppedt bronzalakok, hogy megváltsák önkéntes halálukkal a nemes réztetőket, a becsületes kilincseket, az ártatlan gyertyatartókat és a szépöntésű harangokat. Én láttam őket — mondhatná a tanító úr —, amint mentek meghalni a cs. és kir. hadianyagszertárba. Láttam, amint a tűz sisteregve olvasztotta meg tagjaikat.

A HÉTRŐL.

Lakó-sztrájk. Ha valamely gazdasági élet kiterjedtségét, fejlettségét, virulását és sokoldalúságát a sztrájkok száma mutatná hitelesen; akkor Budapest a világ első iparüző városának számítana, mert a statisztika adatai szerint a mi fővárosunkban épen száz sztrájk tör ki addig, a mig Londonban hatvan. De a mi elsőségünk nemcsak a mennyiségben érvényesül, hanem a — műfajban is. Ez a város nemcsak sok sztrájkot produkál, hanem sokfélét is és nemcsak többet, hanem mást is, mint más városok. Most például egy olyan sztrájk ütött ki Budapesten, a milyen még nem volt a világon sehol: lakó-sztrájk a házbér-uzsora ellen. Egy pár nagy bérkaszárnyában a lakók szervezkedtek, egymással szolidaritást vállaltak olyképen, hogy ha a háziúr valamelyiknek a lakása bérét fölemeli, mind fölmondanak neki és a dolgot nyilvánosságra is hozzák. Az indulat, a mely őket ez elkeseredett lépésre hajtotta, érthető. háziurrá lesz. Nem kellemetlen orvosság, de szörnyű módon drága. A lakó-sztrájk eredményes csak egy esetben lehetne. Ha a sztrájkszervezet gondoskodni tudna megfelelő, jó, kényelmes *sztrájk-tanyákról*, világos, tágas szobákkal, minden szükséges mellékhelyiséggel, gáz és villamvilágítással. De sajnos, ilyen sztrájk-tanyáik csak a — háziuraknak vannak.

*

A fiumei czápa. Hát miben ne higyjen már az ember, ha már a fiumei czápában is hinni kell!? A fiumei czápának ugyanis mindez ideig az volt a nevezetessége, hogy nem hal volt, hanem madár. Kacsa. Még pedig a legbecsületesebb kacsa, mert mindenki tudta róla, hogy az. A fiumei czápa hire az ujságokban azt jelentette, hogy nincs semmi ujság. Hogy uborkaszezon van, a mikor nem történik semmi, pihen a világ, szünetel a politika, szünetel a szinház, a pihenő világgal pihennek az események is. Az ujságot azonban mégis csak tele kellett irni, nem azok miatt, a kik irják, hanem azok miatt, a kik olvassák az ujságot. Ez az esemény-inség teremtette meg a kánikula hónapjaiban éveken át hűségesen fölbukkanó fiumei czápát, nyári pendantját annak a kéményseprő legénynek, a kit egy évtizeden keresztül minden télen úgy megettek a farkasok, hogy csak a papucsa maradt meg szegénynek. Az emberek elolvasták a kéményseprőt, elolvasták a fiumei czápát és a harmadik esztendőben már jót mosolyogtak rajtuk. Hinni többé nem hitt bennük senki. Alaposan diskreditálva volt már mind a kettő. Úgy kell lenni, hogy a becsület ilyen megkopásának a hire eljutott a czápákhoz is és mert egy emberevő czápának mégse az a hivatása, hogy nevessenek rajta, a czápa-társadalom megindította az akcziót a maga rehabilitálására. A buccarii öbölben tavaly szeptemberben két czápát ejtettek zsákmányul és vittek be Fiuméba és a héten ugyanott ejtett el egy pompás példányt egy becsületes horvát halászember, *Bursics* András. Ezt a czápát most mutogatják Fiumében a halpiaczon, egy ponyvasátorban. Tekintélyes exemplum. A hoszsza hatodfél méter, a sulya húsz métermázsa. A Quarneróban a czápa

körözött gonosztevő: kétszáz korona díj van kitűzve mindeniknek a fejére. Bursics is annyit kap a bestia elejtéseért a kormányzóságtól. Az elejtett czápa fotográfiáját bemutatjuk olvasóinknak. Igaz, hogy már nem él és föl van peczkelve a szája, de a czápa elevenen soha se fotografáltatja magát és az arcza is barátságosabb igy, mikor föl van peczkelve a szája, mint a mikor ő maga tátogatja.

*

Az i meg az y. A kereskedelmi miniszterium, mint legfelső hatóság, a héten pénzbirságra itélt egy kereskedőt, mert a neve utolsó betüjét y-nal irta, holott igazában az i dukált neki. Két fórum ebben a cselekedetében nem talált deliktumot és elutasította a följelentést, a mely ezért a kereskedőt megbüntetni kérte. Csak a harmadik volt más véleményen és ez mondotta ki a vétkest. Az a véleményünk, hogy ennek a harmadiknak az itélete az igazságos. Igazságos először is a jog szempontjából. Mindenkinek csak ahhoz van jussa, a mi az övé. Az egyenlőség világát éljük — a betük értékében is. Az i nem ér kevesebbet az y-nál, de ha a szomszédomnak ugyanolyan értékü háza van, mint nekem, ez még nem ád nékem jogot arra, hogy a két házat tetszésem szerint elcseréljem. Egyszerüen azért, mert a mi nem az enyém, az — nem az enyém. A kereskedői szolidság meg még külön is megköveteli, hogy a kereskedő ne mérjen más portékát, mint a mije van, azaz hogy ne adja ki másnak, mint a mi, még ha a kettőnek tökéletesen azonos is a — csengése. — De helyes ez az itélet még más szempontból is. A demokráczia szempontjából. Nem való, hogy egy kereskedő másban legyen arisztokrata, mint az áruja kitünőségében és az egyik betűt a másiknál előkelőbbnek tartsa. Már pedig ez az úr bizonyára nem azért használta az y-t, mert ezt az i-vel egyenlőrangunak tartotta. Kétségtelenül előkelőbbnek vélte és a segitségével maga is előkelőbb kivánt lenni, mint a milyenek i betűs embertársai és a milyen ő maga is igazában. Nyilvánvaló tehát, hogy a ki vétett a demokratasság ellen az ő volt, és a ki védte a demokratasságot, az az itélet, mely őt ezért sujtotta.

A BUGACZI CSERÉNYNÉL. — Garay Ákos rajza.

Budapest rettenetesen drága város és életének minden drága föltétele között a legdrágább a lakás. A szocziális kiszámítás szerint a kiskeresetü ember jövedelmének hét százaléka esnék a házbérre: de hol van Budepesten hetven forintos lakás? Pedig olyan ember, a ki ezer forintnak a felét se keresi meg egy esztendőben van nagyon sok. A nagy házbér irtózatos teher ezen a sokféleképen megpróbált városon: segíteni a keserves állapoton bizonyára kellene, de hogy ennek a sztrájk legyen vagy lehessen az eszköze, abban már kételkedünk. Kezdjük azon, hogy lakó-sztrájk tulajdonképen nem is lehetséges. A sztrájk valaminek az abbahagyását jelenti: már pedig abba lehet hagyni a munkát, de nem lehet abbahagyni a lakást. Az éhségsztrájknak is csak ott lehet némi kilátása eredményre, a hol az, a ki ellen a sztrájk irányul, valamelyes felelősség alatt áll, ha nem is a sztrájkolóknak, de legalább a sztrájkolókért. A háziurat azonban ilyen felelősség nem terheli. Neki nem kötelessége, hogy a lakó lakjék és nem veszedelme, ha nem lakik. A lakó pedig hasztalan mondja ki, hogy ő nem lesz tovább lakó, mert ez ellen csak egy orvosság van: ha

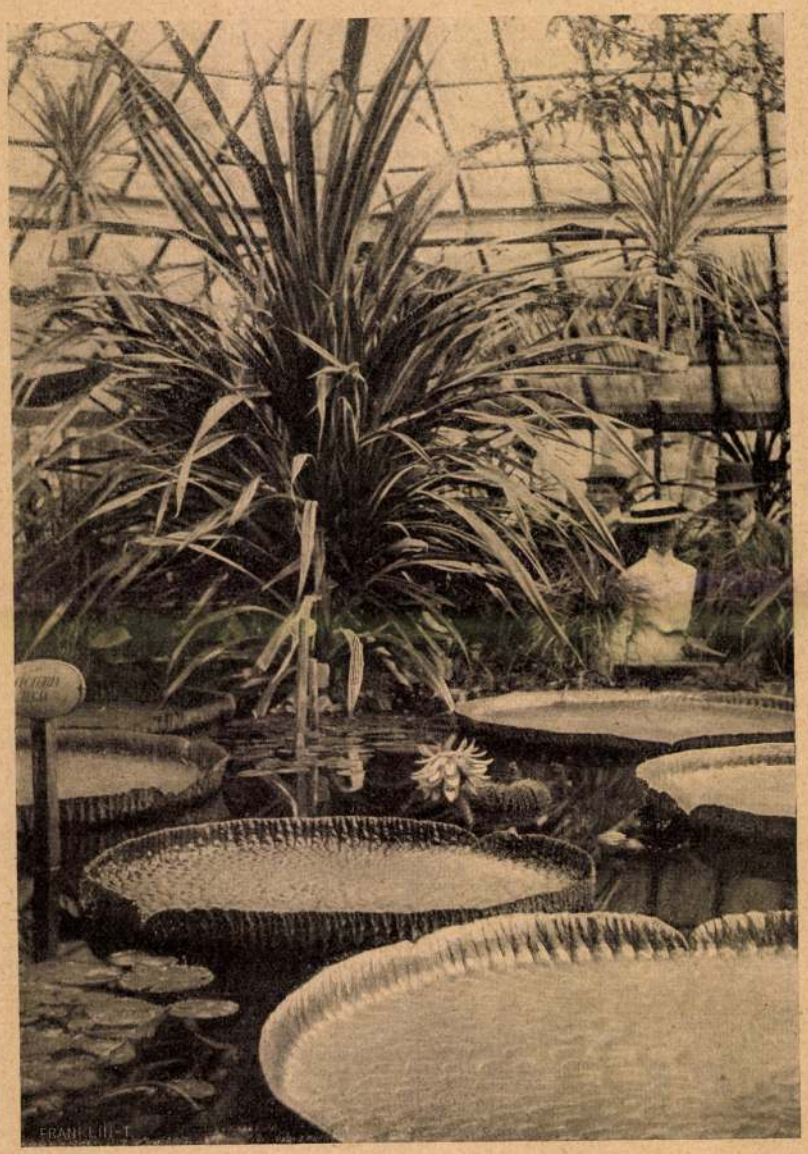

VIRÁGZÓ VICTORIA REGIA AZ EGYETEMI NÖVÉNYKERTBEN.

A BUDAPESTI NÖVÉNYKERT VICTÓRIA REGIÁJA.

Az üllői-úti m. kir. tudomány-egyetemi növénykert egyik legnagyobb vonzereje az Amazon és Mississippi folyamok legszebb virága: a királyi tündér-rózsa, vagy *Viktoria Regia*. Julius közepétől egész őszig ez a nagy széles karimás levelü vízirózsa az, a mely egyedül képes a nagy közönség közönyét a botanikus kert iránt megtörni. Ilyenkor van látogatója, hazánk e sokat hányatott tudományos kertjének, mely kicsisége daczára elismert európai szaktekintélyek szerint is megállja az európai nagy kertek között is megbizhatóság tekintetében a helyét és e tekintetben versenyre kelhet bármelyikkel. Az amazoni tündérrózsa a Nymphea-házban vagy Victoria-házban diszlik számos forró övi vizi növénytársaságában. Az Amazon, a Mississippi, a Nilus, a Ganges növény-világának legszebb képviselői találkoznak a Viktoria-házban, a mely télen-nyáron egyformán érdekes, és a melynek nem egyedüli nevezetessége a Viktoria Regia. Mostanában például a hires amerikai tündérrózsa mellett az indusok szent virága a Lotus (Lotus speciosus) fejnagyságú halvány rózsapiros virága, a nyári idény egyik érdekes divatvirága is nyilik, míg körülötte a hazai nymphák a forró földöv többi kék, pirosas, rózsaszin és fehér rokonaival együtt pompáznak. A mimosák, a kancsós nepenthesek, Bromeliaceák, a papiros sás (Cyperus papirus) és vizi növények sokasága van itt együtt, hogy azt leirni szinte lehetetlen. A nagy közönséget csak a Viktoria Regia vonzza, a mely 25—40 cm. átmérőjü nagy virágait rendszerint délután 5—6 óra között fakasztja és egész éjen át reggeli nyolcz óráig virít: a második napon már valamivel később virít, hogy azután nyolcz óra tájban ismét bezáruljon és végleg elviruljon. Két nap mulva nyílik azután rendszerint a másik virág. A nyiló virág fehér, később rózsaszinü, majd belül egész piros lesz. Nevét Viktória angol királynő emlékezetére kapta. Eredetileg nem Viktoria Regiának, hanem *Euryale* Amazonicának nevezték, mivel a keletindiában honos *Euryale ferox* tündérrózsa rokonának tartották. Ez is olyan szép, olyan pompás és olyan nagy levelü, mint a Viktoria Regia, csakhogy óriás leveleit hatalmas tüskék fegyverzik, és innen nyerte a Gorgók egyikének nevét. A két tündérrózsa levelei hatalmas birokra kelnek a növénykert üvegházában, s ha a kertész nem állana résen aligha nem a Gorgó-faj győzné le hatalmas leveleivel a budapesti közönség kedvenczét, a tündérrózsák legszebbikét, a Viktoria Regiát. *s—d.*

A BUGACZI CSERÉNYNÉL.

Hétfő reggel van. Zubornyák, a számadó — a kinek nevét ebben a szép hazában minden pásztor ismeri — most jött meg épen a városból. Három jó lovon volt oda, s magával hozta az egy hétre való eleséget. Épen azt rakják le a kocsiról. De a vén számadó ott ül már a padon, s hallgatja, a mit az öreg bojtár beszél neki. Azt, hogy mi történt azalatt az egy nap alatt, a míg ő odajárt. Valami komoly méltóság ül a vonásain. A pusztai ember öntudatából származik ez. Ha fejedelem lenne, s az az öreg bojtár az ő minisztere, akkor se hallgathatná az előterjesztést komolyabb nyugalommal. Csak ép a ruhája, meg a helyiség mutatja, hogy egyszerü pásztor.

RÉGI CZÉHEINK ÉLETÉBŐL.

Régi czéheink belső életét, szocziális és ipari viszonyait, alig részesíti az irodalom a megérdemlett figyelemben. Hogy mik voltak egykor a nagy hatalmú czéhek, rettenetes büntető hatalmukkal, mik a «*Kameradschaft*»-ok, az «*Altgesell*» vezérlete alatt, százados szokásaikkal, a «*blaue Montag*» és «*gute Montag*» kiváltságaival, hogy a mai «kiemelés»-t, kizárás»-t, egyes műhelyek boykott alá vételét hogy helyettesítette a «*schwarzmacherei*» — minderről nagyon halvány fogalmai vannak a mai olvasónak.

Ki hallott ma már a «*tábla-legény*»-ről a magyar szabóknál, a «*Ladengesell*»-ről a lakatosoknál, ki az «*öreg bejáró*»-ról, «*ifjú bejáró*»-ról, az «*öreg dekán*»-ról, «*ifjú dekán*»-ról»? Azután a «*Stadtmeister*», a «*Landmeister*» és a «*Vorstadtmeister*» közötti különbségről, a «*Helfer*»-ről és «*moderator*»-ról, a mi pedig mind fontos volt a maga idejében? Kevesen tudják, mi volt a «*Liedlohn*», a «*Freikleid*» vagy a «*Gesellenmacherei*» a vargáknál, a melyet midőn Budán eltöröltek 1785-ben, olyan népvándorlás keletkezett Budáról Pestre a vargák közt, hogy egy ideig a mezitlábonjárás veszélye komolyan fenyegette az ős királyi székhely lakóit. Pedig csak arról volt szó, hogy beszüntették azt a két forintot, melylyel minden nyilt láda előtt *(vor offener Lade)* felszabadult inas köteles volt adózni a legényeknek, hogy egymás között eligyák.

Hogy mi volt az a «*nyilt láda*», elég annyit róla, hogy többek közt itt őrizték a pesti magyar szabók azt az «*Igazság*» symbolikus nevén ismert korbácsot, melylyel az ifjú mester szokta «*ex offo*» megfenyiteni a magáról megfeledkezett, vagy engedetlen legényt. Ősi tradicziő volt ez, a melyért késhegyre ment volna a jogaihoz ragaszkodó nemes czéh.

Hát még a mesterré-avatás szörnyű körülményessége, vagyont kivánó áldozatai? A czéh összehivásáért két forint, a városi czéhkomiszárus meghivásáért külön négy forint. Igen, de a mesterjog kérését rendszerint meg kellett ismételni, mert a czéh nem nagyon sietett keblére

Krisztán János. Krisztán János baka volt Nagyváradon és épen ez volt a baja. Mert Krisztán János már arra született, hogy sehogy se tudjon fölebbvalói kedvében járni. Hogy akármit csináljon, akármerre menjen, mindig belébotoljék valamelyik fölebbvalója boszúságába. Legtöbbször természetesen a legközelebbi fölebbvalójába, a káplár urba. A minek, még természetesebben, mindig Krisztán János adta meg az árát. Szegény Krisztán János úgy élt, hogy szinte minden huszonnégy órára — negyvennyolcz órai áristom jutott neki, a mit gyöngy-életnek még nótába se lehet mondani. Nem csoda, ha beleunt. És beleunván elhatározta, hogy olyan útra megy, a melyen össze nem akadhat a káplár úrral és a melyen egyszeriben kijut a *strófok* tömkelegéből. Fölment a kaszárnya legmagasabb emeletére és levetette magát az udvar kövére. Az ilyen ugrás vagy sikerül, vagy nem sikerül. Sikerül akkor, ha az ember fejjel éri a követ és egy szempillantás alatt már odaát van a másvilágon. Nem sikerül, ha valamiben megakad légi útjában. De Krisztán Jánosnak egy harmadik esetet eszelt ki az ő szinte imponáló pechje. Krisztán János nem akadt meg semmiféle párkányon, de nem is zuhant közvetetlenül az udvar kövére. Épen a nyakába pottyant — az ezredesének. Krisztán János tehát még ebben az utolsónak szánt útjában is egy — fölebbvalójába botlott. Még pedig ugyancsak rangos fölebbvalójába és ugyancsak kemény módon. Ha a sors egyszer elhatározta, hogy valakivel tréfálkozni fog, azt igazán meg tudja tréfálni kegyetlenül. Van hozzá ereje is, meg fantáziája is. Egy nagyon elmés és nagyon malőrös ember mondta egyszer:

— Én vagyok a világ legmalőrösebb embere. Olyan malőrös vagyok, hogy ha valaki dijat tűzne ki a világ legmalőrösebb embere számára, ezt a díjat is okvetetlenül — egy más valaki nyerné meg!

Alkalmasint Krisztán János. Mert az ő malőrjében van egy enyhítő vonás is. Végre is, ha az ember az emeletről lezuhan még mindig jobb, ha egy ezredesre esik, mint hogyha a kemény kőre is. És ezután az eset után, ha még valamikor összeütközésbe jön Krisztán János valamelyik fölebbvalójával, okvetetlenül el fogják neki hinni, hogy ebben nem volt a részéről szándékosság.

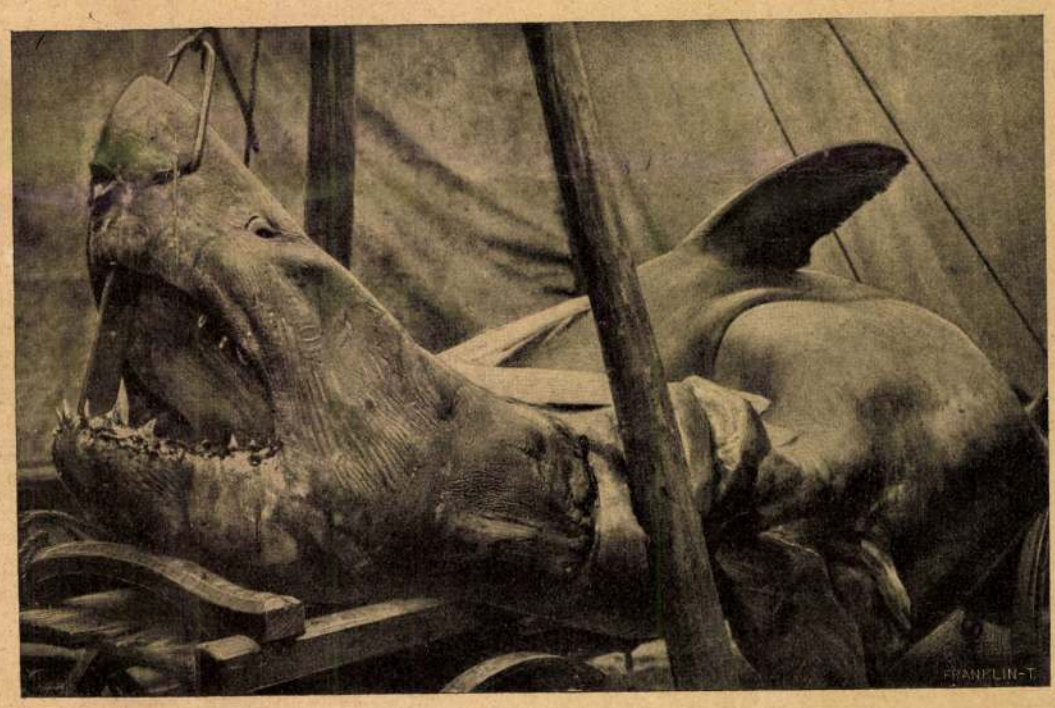

A FIUMEI CZÁPA. — Herbst Samu fényképe.

ölelni az alkalmatlan konkurrenst, ez pedig ismét két forintba került. Azután jött a czéhtaksa: 15 frt, az úgynevezett «*Fahngeld*»: négy forint 30 krajczár, vagyis egy arany; a «*Retnigungsulden*» egy forint, a remekért egy arany, és ha meg kellett ismételni, megint annyi. A mester-ebéd vagy társpohár 30 forint. Mindez azonban semmit sem ért volna a felvételt kérőnek, ha tetejébe a czéhmestert is meg nem kenik úgy kéz alatt legalább 50 frttal.

Nem csoda, ha ennyi áldozat mellett előnyösebbnek látszott valamely más létező mesterjogot venni meg készpénzen, a mi könnyen volt kapható 150—200 frton. Ezzel legalább el lehetett kerülni a mestereknek a remeklésnél tanusított vexaturáját, a kik csak hosszú huza-vona után adták ki a feladványt — a paradigmát — a remek elkészítésére, a mely minden mesterségnél megállapított számú darabból állt.

Érdemes tudni, hogy mikből állottak ezek a remekek. A czipészek még legszerényebbek voltak, beérték egy pár női czipővel és egy pár csizmával. De már a pintérek nem adták 25 hordón alul, a melyeket annak rendje szerint összeeszkábálva, megvasalva kellett bemutatni, tekintet nélkül arra a horribilis összegre, melybe már maga a fa-anyag került. És mennyi alattomos gáncsvetést, mily sok roszakaratú akadékoskodást kellett a szerencsétlen próbatevőnek kiállani. A kötélverők egy izben egy Horváth nevű legénynek négy nagy hajókötelet adtak fel remeklésre, melyek közül egyik 84, a másik 54 öl hosszú volt. Tudni kell most, hogy a kötél szilárdsága a kerék hajtásától függött. Ha a hajtás igen gyors volt, akkor ez a kötél szilárdságának rovására esett. Úgyde a mesterek szándékosan olyan legényt állítottak a remeklő mellé, a kinek titkos utasítása volt a kereket túlságos gyorsan hajtani. Azonkívül a sodrás közben folytonosan vizzel locsolt kötelet elkészülte után a czéh hosszabb időn át hevertette, hogy meglazulva, ürügyet szolgáltasson a visszavetésre.

Csekélyebb hibákat ugyan pénzzel is meg lehetett váltani, de ha a hiba nagyobb volt, akkor a remeket ismételni kellett s ez alkalmat adott a dolognak a végtelenségig való elhúzására, mert a mesterek, a meddig csak lehetett, késleltették mindenféle kifogással az új feladvány kiadását.

A német szabók egy jelentésében olvassuk, hogy az első mesterdarab egészen elvetendő, mert a kérelmező maga beismerte a hibákat. A másik nem annyira hibás, de igen bő, derékban túlságosan rövid, a mellnél nagyon magas. Általában oly rosz, hogy még egy legény munkájának sem válik be. A mi a «*Rayalt*» (kabát) illeti, az derékban igen rövid, egész testben ránczot vet, mert a béllés igen szoros, viszont az újjak igen hosszak és formátlanok. A «*Karigoll*» (kerek köpeny) derékban igen rövid, újjai túlságos hosszúk, szóval nem fogadható el. Az illető — mondják a szabómesterek — oly tudatlan, hogy azt sem tudta, mihez mennyi anyagot kérjen.

Ma is megvan tán még a Ferencz-rendiek birtokában az a remekbe készült baldachin, melyet Schvender András magyar szabó, a ki egyúttal ott mint sekrestyés szolgált, 1798-ban készített, s melyet ezer frtnál is többre becsültek azok a műértők, a kik csodájára jártak. Schwender szakértelmét és művészi izlését különben több gyönyörű misemondó ruha s templomi zászló, stb. is dicséri a terézvárosi plebánián és a Rókus-kápolnában, melyeket mind maga varrt és himzett, nagyobb részt ingyen, csupán keresztényi buzgóságból.

Gyönyörű példányai maradtak fenn különben a régi Pest iparának a gombkötő-munkák különféle nemeiben is, mint a «*csigás munkában*», «*kitolós munkában*», a «*makkos*» és sodrott munkában, pálcza- és kalpag-kötőkben, a «*lánczolás*»-ban, «*borításos*» (bortage) munkában, «*puffedlik*»-ban és «*csöcsgombok*»-ban, valamint a régi magyar szijjgyártás emlékeiben, a farmatring, a nyakló, a heveder és a szirommal kivarrott gyüsző vagy tüsző különféle változataiban.

Kisértsük meg most egy futólagos statisztikáját adni a XVIII. században Pesten leginkább virágzott iparágaknak.

A kőművesmesterek száma nyolcz volt még a XVIII. század utolsó éveiben is, s mikor a

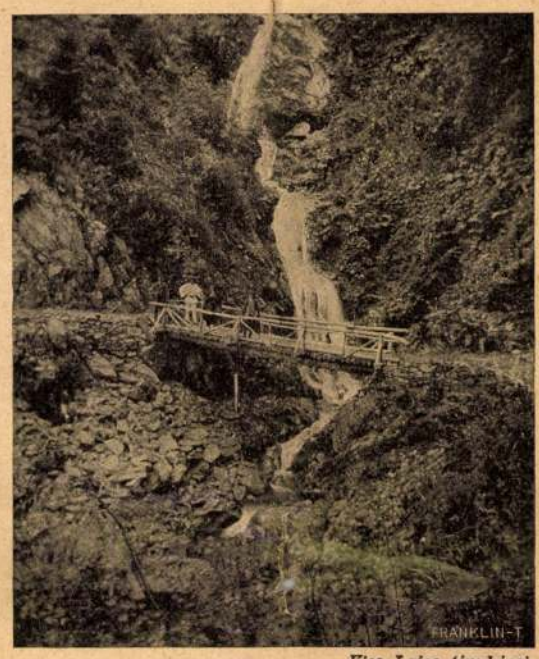

Kiss Lajos fényképe.

A «SERBATTA» VIZESÉS A NEGOI HAVASON.

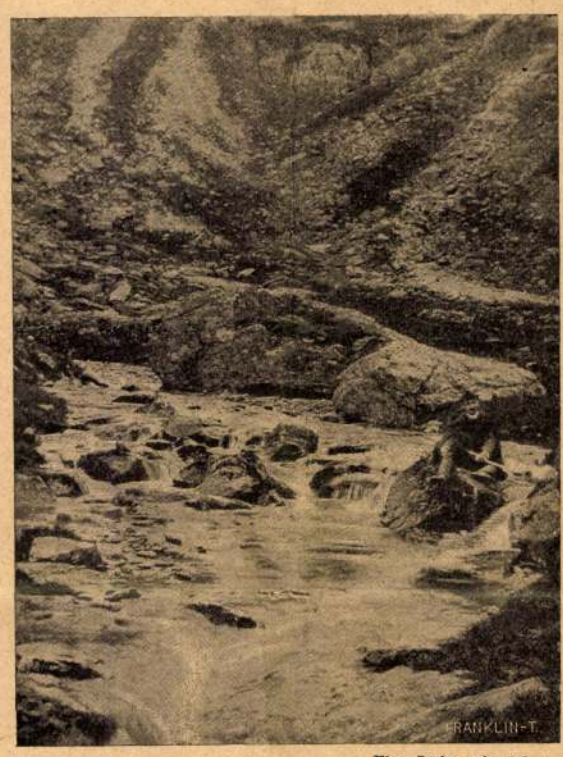

Kiss Lajos fényképe.

A «MIZUINA» VIZESÉS A NEGOI HAVASON.

Nemzeti Múzeum építője, Pollák, idejött Bécsből, mesterré csak úgy lehetett, hogy elvette egy elhalt mester (Krausz) özvegyét. Molnár már legalább 20 volt Pesten és határán. Szabó 17, holott a szomszéd Aszódon is 16 tudott megélni. Igaz, hogy akkor már a magyar viselet mind nagyobb kiszorulása erősen megnehezítette a magyar szabók helyzetét, a kikkel szemben már 1785-ben nem kevesebb mint 53 olyan fusert «störer»-t vagy «praevaricator»-t irtak össze Pesten, a kik női- és férfiruhakészítésben jogosulatlan versenyt támasztottak a mesterekkel szemben. Ehhez hasonló volt a helyzet a szűcsöknél is, a hol huszonhét mesterrel szemben, a ki összesen 15 segéddel dolgozott, és 164 frt adót fizetett, hét oly «störer» állott, a ki bár 47 segéddel dolgozott, mégis csak 49 frt adót fizetett.

Volt továbbá üvegraktár Pesten öt, a melyek akkori divat szerint, tükörüvegeknek imakönyvekbe és kalendáriumokba való vágásával is foglalkoztak, azonkívül a külvárosokban számtalan zsidó «fuser», a kik egész épületek ablakmunkáit is akkordban elvállalták. Ellenben a Terézvárosnak, a hol pedig már 700 ház állott, még mindig két kovácsmesterrel kellett beérnie.

Esztergályos-műhely öt volt a XVIII. század végén Pesten, de a mellett a fonókereket, orsót, csapot idegenből kellett hozatni, mert a magas faárak miatt mestereink nem állíthatták elő magok. Kézi tűzfecskendők saját rendszerű gyártásával is csak akkor kezdett a porosz Schmidt, a Valero-gyár alkalmazottja, s az egyetemi fizikai laboratorium számos műszerének ügyes kezű mestere foglalkozni. Pedig Budán már hét, Pozsonyban pedig hat esztergályos működött. Általános volt a panasz, hogy a saját zsirjukba fuló mesterek kezéből hetekig nem tudták kikapni a rájuk bizott munkát, nagyobb gépesztergályozásokhoz pedig épen nem voltak berendezkedve, úgy hogy még a pesti kalaposok is, nem kaphatván Pestről használható kalapformákat, kénytelenek voltak Váczról, Kecskemétről hozatni azokat.

Késes is csak öt volt azidőben Pesten s ezeknek is kevés a munkája, legényt pedig egy se tartott. Igaz, hogy már akkor kiváltak az egyesült czéhből az úgynevezett «Langmesserschmied»-ek, a kardcsinálók, körző-készítők és műszerészek, ép úgy mint az eredetileg egy grémiumban álló órások, puskaművesek, lakatosok és sarkantyúcsinálók lassanként különszakadva, önállóan szervezkedtek, s megszaporodtak az önálló mesterséggé fejlett csavarkészítéssel, díszkovácssággal, vagy a durva üvegességből kivált üvegmetszéssel.

Pajzán könnyűvérűség jellemezte ezt a testületi szellemet, mely a «Herberg»-ekben uralkodott, s ez a könnyűvérűség nem ritkán diákos csinyekben jutott kifejezésre. A vidám legények nem sokat teketóriáztak; ha valahol eleget «czeh»-eltek már s betelt a mérték és a hitel kiapadt, kapták magokat s titokban magukhoz véve a mesterség jelvényét, melyet már előbb nagy ünnepélyességek között helyeztek el a «Herberg»-ben, észrevétlenül odább álltak s másutt ütötték fel tanyájokat. Ilyes «stiklik»-ben senki sem tett túl a kéményseprőkön. Ezek egyszer Váczon, egyszer meg Pesten, az ujvilág-utczai «Fehér bárány»-ban tették meg azt, hogy a czéh-jelvényűl szolgáló kéménykaparót (Kratz-Scheere), mely büszkén hirdette a Herberg falán mesterségöket, titkon leemelve a falról, új Herbergükbe csempészték, a nélkül, hogy a korcsmáros követelését kiegyenlítették volna. Egy alkalommal a «Herberg-Vater» idejekorán megszimatolva a dolgot, utánok szaladt s még sikerült neki heves szóváltások után visszahódítani

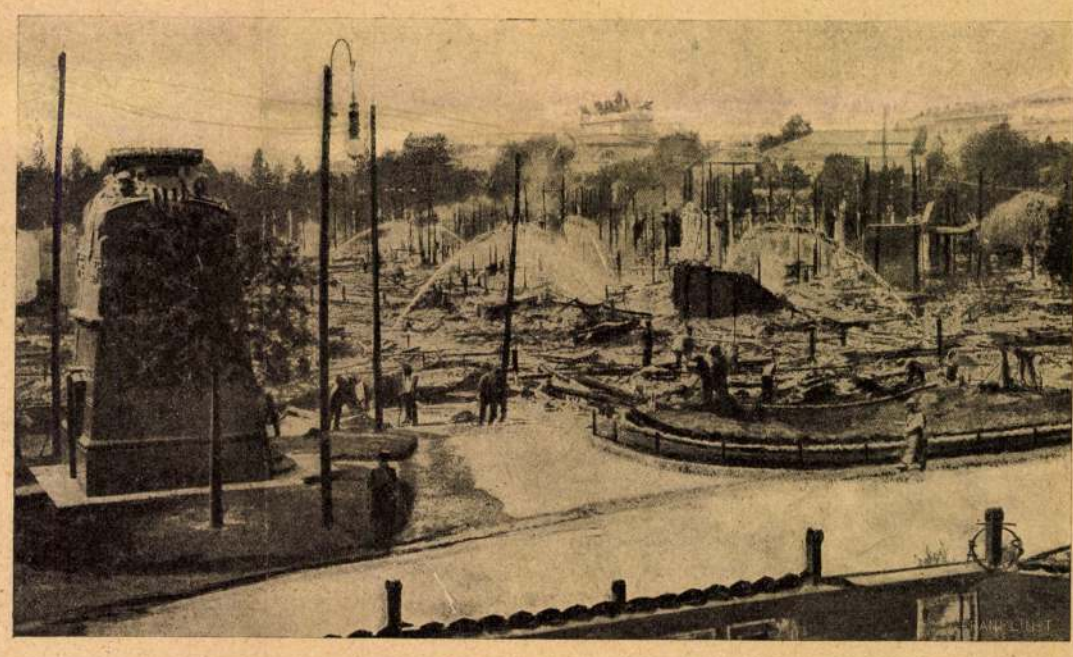

A MILANÓI KIÁLLÍTÁS LEÉGETT RÉSZE.

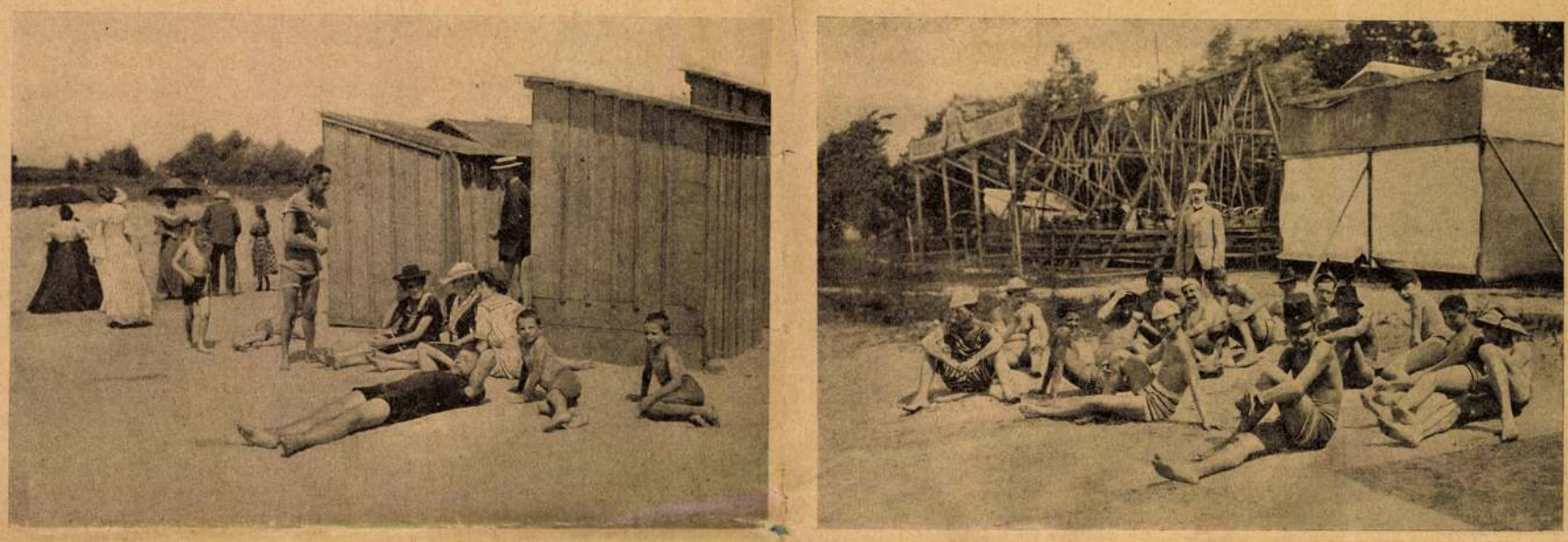

FÜRDŐZÉS DUNA-HARASZTIN. — SÜTKÉREZÉS A NAPON.

a követelés erkölcsi fedezetét képviselő «Handwerkszeichen»-t. A másik esetben azonban pörre került a dolog. Dicséretökre legyen mondva a legényeknek, az ily követelések közt nem mindig csak az eszem-iszom szerepel, hanem sokszor beteg tagtársaknak az ellátása is heteken át. Ma talán más szemmel néznők a dolgokat, de bizonyos, hogy a fejlettebb jog szempontjából a hitelezői önbiráskodás hasonló példái sem tarthatnának helyeslésre számot. *V. S.*

HÓMEZŐK A FOGARASI HEGYEKEN.

A Tátrában is, az erdélyi határszéli hegyekben is, «havasoknak» szoktuk nevezni azokat a puszta csúcsokat, a melyek magasabbra emelkednek, mint a meddig a fák és cserjék zónája emelkedik. Pedig tudvalevő, hogy a mi hegyeinkben nincs örökös hó. Nyár közepén is megtörténik ugyan, hogy hó lepi el a lomniczi csúcsot, de ez a hó legföljebb néhány napig tart, a napsütötte helyeken, s az árnyas völgyekben is elolvad csakhamar. Ez utóbbi helyeken azonban néha napján valóságos hómezőket is találhat a hegymászó sportnak a kedvelője. Még pedig nemcsak a Tátrában, hanem a fogarasi havasokban is.

Ez utóbbi helyen a legérdekesebb csúcs a Negoj. Egy aradi társaság ez év julius 7—11. között ment fel a tetejére, s közel a csúcshoz több hómezőre bukkantak, melyek közül kettőt Kiss Lajos úr, aradmegyei hivatalnok le is fényképezett.

FÜRDŐZÉS DUNA-HARASZTIN.

Kevés budapesti ember tudja, hogy alig néhány kilométernyire a fővárostól pompás fürdőzés esik. Pedig úgy van. A soroksári Duna-ág félig el van zárva az erzsébetfalvai gáttal, s a zsilipen csak annyi vizet kap, hogy sekély és lassu folyása legyen. Nagy víz ennél fogva nincsen itt soha. A sekélyebb víz pedig hamar átmelegszik a nap sugaraitól. S ez kellemessé teszi a fürdést valamint az a körülmény is, hogy a part menedékes, és csak beljebb kezdődik a mélység. Nincs tehát szükség uszodák felállítására, minden család magának állit — vagy bérel — öltöző kabint, s élvezhetik a vizet a gyermekek is. Innen van, hogy ebben a Dunaágban, különösen pedig Harasztin olyan eleven fürdői élet folyik, akár a Balaton somogyi partjain. Sőt talán még elevenebb.

S daczára, hogy e hely Budapestről negyven percz alatt elérhető, még se fejlődik rohamosan. Pedig kedves kiránduló helye lehetne a budapesti közönségnek, a hová negyven percz alatt ki lehet jutni, a hol meg lehet fürödni, s a hol a szemben fekvő hegyek felől a legnagyobb hőségben is lengedez némi szellő. Más nagy városok mellett egész karaván ok vonulnának ünnepnapokon ily hely felé, a melynek mindezeken felül megvan a maga viczinálisa is. Vagy talán ebben fekszik ép a gátló ok. Mert a ki ezen a viczinálison egyszer ut[illegible]ezett, az nem vágyakozik másodszor ezen élvezet után, — ha csak nem muszáj.

A KARLSBADI ARANY-PAD.

Lapunk ez évi 27-ik számában bemutattuk annak a padnak képét, melyet Králik Lajos állittatott fel Karlsbadban Arany János tiszteletére. Ugyanakkor egy kis czikket is hoztunk Sztehló Kornél tollából, melyben el volt mondva e pad története.

E kérdésben egész polemia fejlett ki a Pozsonyban megjelenő «Nyugatmagyarországi Hiradó» hasábjain. Albert József nem találta Aranyhoz méltónak a pad feliratát, melynek gondolata is zavaros, nyelve pedig szintelen, s a verselése döczögős. Ennek folytán kérve kérte Králikot, hogy tegye jóvá a hibát.

Králik Lajos e felhivásra következőleg válaszol az említett ujság augusztus 10-iki számában, — elmondva egyszersmind a pad felirásának történetét.

«Miután én ezt a «szentségtörést» kőbe vésettem, Albert József már most «kérve kér» engem, «tegyem jóvá a dolgot». Arra gondol t. i., hogy távolittassam el a kőpadot és gondoskodjam arról, hogy valami authentikus Arany verssel helyettesitsem.

Hát Albert József ezen felháborodásában van valami, a mi tiszteletre méltó; különösen aesthetikai formaérzékéről jó bizonyságot tesz.

De Albert József nem ismeri a tényállást, a való életet.

Ez a vers volt Karlsbadban évtizedek óta, 1862 óta mondják, mint Arany verse egy padra irva; ezt a verset restaurálták maguk a karlsbadiak, a polgármester a magyarok iránti előzékenységből 1897-ben, mint Arany versét egy pléhtáblán. A karlsbadi magyarok legalább is 30 év óta ezt a verset tisztelik, mint Arany versét, mert 1879-ben szinte magyar, hazafias demonstráczióval követelték a karlsbadi polgármestertől ennek a versnek a restaurálását.

A vers gondolata Aranyra vall. Mintegy azt mondja: Karlsbadban vagy, szegény magyar; bú, bánat nyom. Gyere ki a természetbe; ülj le erre a padra, és feledd el a bút, bánatot; gondolj a hazádra; (a hatvanas években irta) röpits egy sóhajt a hazádba. Ez jót fog tenni. Ha ezt teszed, tovább mehetsz».

Én ezt gyönyörű gondolatnak tartom, mely Aranyra vall. Nemcsak én; az az ezer meg ezer magyar, a ki Karlsbadot járja, mind gyönyörködnek benne.

Igaz, hogy a gondolat második sora nem vall Arany költői nyelvére. Istenem! Goethének Herrman és Dorotheájában is van hétlábú hexameterje! Ki beszél a formáról, mikor a gondolat isteni!

Ez volt szemem előtt, mikor a rothadásnak induló fapadot, az elmosódó pléhtáblát egy kőpaddal helyettesitettem, abba arany betűkkel bevésettem Arany arany mondását.

Örült a lelkem, hogy azt tehettem, hogy Aranyunknak Karlsbadban is van tisztelő serege.

Bizony eszem ágában sincs ezt a kőpadot megsemmisiteni, megsérteném vele a karlsbadi magyarokat.

Szemem előtt voltak Arany karlsbadi tisztelői!

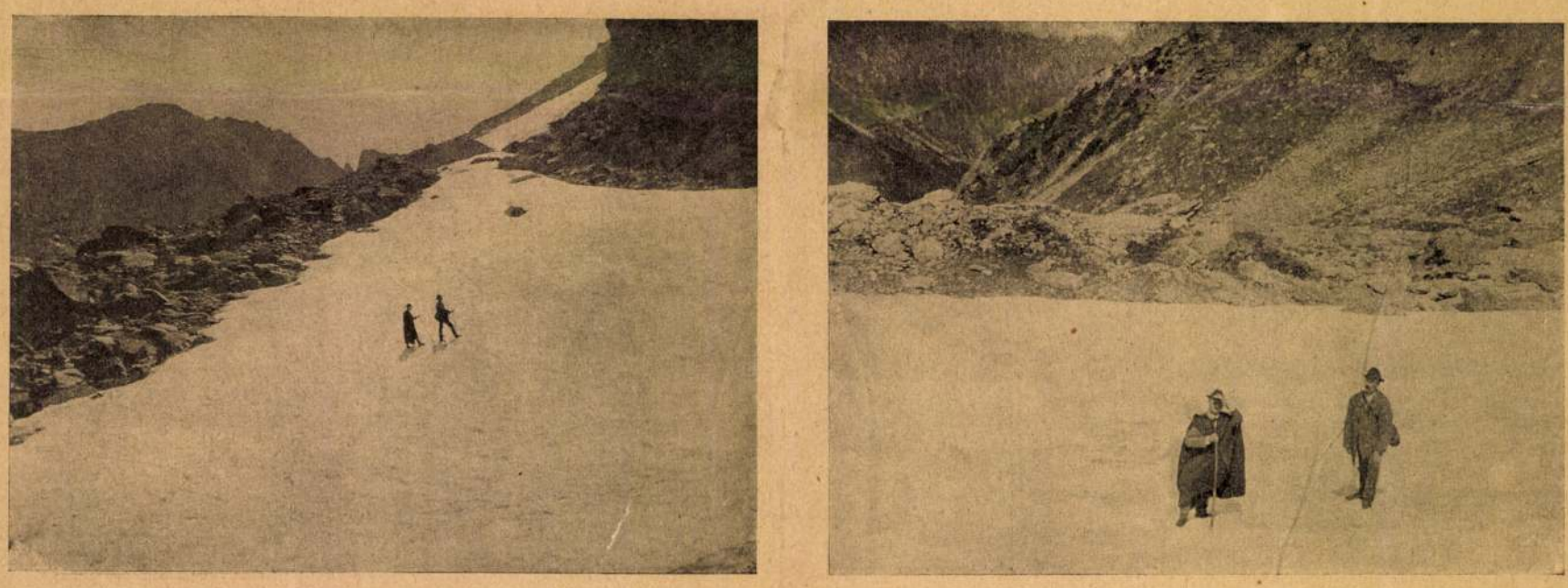

HÓMEZŐK A NEGOJON. — Kiss Lajos julius hó elején készített fényképei.

Schwendtner József

26. VIII. *Bezerédy-utcai* elemi fiu és leányiskola. Az épület három emeletben tartalmaz: 11 osztálytermet, 2 szertárat, 1 tornatermet öltözővel és szertárral, 1 tantestületet (igazgatói iroda, tanácskozó, szertár), ezenfelül 1 szolgalakást. Az összes építési és berendezési költség 286.000 korona, amiből egy osztályteremre 26.000 korona, 1 m³ beépitett térfogatra 19 kor. esik. Tervező építész: *Schwendtner* József műszaki tanácsos.

Kabdebo Lajos: A fővárosi iskolaépületek. Guthi J. Főv. almanach 1913—15. 134. l.

néhány év alatt olyan tekintélyes, virágzó versenypályává fejlődött, hogy már évek óta állandóan ezer meg ezer ember rándul oda gyönyörködni a hippikus küzdelmekben, a legnagyobb versenyistállók is szivesen keresik föl s hova tovább mind több állandó látogatója a nagy magyar és osztrák versenytereknek, rándul le az alagi pusztára. Nehéz munkát végzett az *Urlovasok Szövetkezete*. Érdemes elnökének vezetésével céltudatosan látott hozzá s kitartó, minden áldozatra kész erőfeszitéseinek meg is van a gyümölcse. Ma örömmel konstatálhatjuk, hogy az *Urlovasok Szövetkezete* egy évtized alatt elvégezte azt a roppant munkát, amelyen más országok rokontestületei évtizedek óta ernyedetlen szorgalommal dolgoznak.

A decentralizáció ráháruló föladatát fényesen elvégezte. Ma már nemcsak Alagon, hanem Tátra-Lomnicon, Siófokon, Arafolyvást képu emberkék évenként százezer forintokat vittek magukkal ennek a hiedelemnek a kapcsán. Az Urlovasok Szövetkezete bebizonyitotta, hogy a magyar fiu kellő vezetés és kiképzés mellett épp oly jó lovas, mint akár az angol, akár az amerikai. Minden meetingjén bő teret adott a belföldi lovasoknak képességeik kimutatására s már két-három év után megvolt az a jogos elégtétele, hogy a kis fiuk a nagy pályákon is sikerrel vehették föl a versenyt a híres angol és amerikai mesterekkel, Janek, Bonta, Fetting s néhány más belföldink nemcsak minálunk, hanem a külföldön is megállnak, sőt mint Janek példája mutatja, meg is állják a helyüket.

Nagy és derék munkát végzett tehát ez a testület, megérdemli mindenképpen az elismerést és a támogatást, melyben a nagyközönség vállalkozásait részesíti.

CRISTOFOLI VINCE
Cementáru-gyáros.
Telefon 59—81. Alapittatott 1868.
Vállal: **Terazzo- granitto** és mozaikburkolatokban, valamint cementlap, keramitlap, mozaiklap és á la mett-lachilap burkolatokat. Bétoncsatornázások, gép és falalapozások, födém, folyosó- és lépcső-szerkezetek Cement vizeldék, jászolók, szökőkutak és vizmedencék. Költségvetések és rajzok dijtalanul készittetnek.
BUDAPEST, VII., Ilka-utca 34. sz.

kel Lipthay emlékét ékesitem. Azok, kik vele egyek voltak nemes szivük követésében, nem fogják önön magukat megtagadni, mig az érdemet elismerésének ideje beköszöntött.

Legyenek meggyőződve, hogy a már ezrekre menő segélyezetteknek hálás szivében Lithay emlékével együtt él az ő kenyeret osztó kezeikre áldást mondó érzet is; mi pedig soha meg nem szününk az ő önzetlen munkálkodásukért a legmélyebb tisztelet adójával adózni.

„De legyen övé a hála, melynek nagyságát csak akkor érezzük, ha annak parányi részét is leróni akarjuk“

Egy sikerekben gazdag élet emlékét támasztottam fel, s nem tudok szabadulni attól a gondolattól, hogy avatatlan kézzel fogván hozzá, nem tudtam méltó lenni ahhoz, kit mindenben mintaképül tekinteni megszoktam.

Sokkal közelebb áll még hozzám az az idő, melyben utmutatásának követésével még az élőt tisztelhettem, mintsem meg tudnám itélni mi az, amit jellemzéséből kihagytam.

Vigasztalóm legyen, hogy valamennyien igy érezünk!

Szerettük őt, s ez legyen mentségünk!

Szerettük benne a barátot, kire mindig számithattunk, szerettük benne a kartársat, ki sorsunkban velünk érzett, szerettük benne a tanárt, ki tudásával előttünk járt, szerettük benne az embert, kinek szivében soha sem csalatkoztunk.

Látható emléket neki nem emeltünk, de ékesebben világitanak érdemei, amelyek hervadatlanul élnek mindaddig, mig e hazában magyar mérnök szive dobog!

A vállalkozás körében előforduló jogesetek.

A székesfőváros kártérítési kötelezettsége a vizvezeték főcsövének megrepedése által okozott kárért.

Bpesti tsz.: Alperest kötelezi.

Indokok: Felek között nem vitás, hogy a budapest—vác—kassai állami közut alatt lefektetett fővárosi vizvezetéki első főnyomócső 1901. évi január hó 23-án éjjel egy órakor Ujpesten, az Árpád- és Bocskai-utak keresztezésénél megrepedt s az ennek következtében előtörő viztömeg felperesnek az Ujpesten, Váci-ut 1. sz. a. fekvő házán károkat okozott; a kárt okozó csőrepedés természeténél fogva pedig, a vélelem amellett szól, hogy azt nem véletlen esemény, hanem az alperest terhelő mulasztás okozta, amely vélelmet a per során meghallgatott szakértők véleménye is megerősiti, a mely szerint a szakértők ugyan a csőrepedés okát nem tudták megállapitani, de az ennek okául felhozott három feltevés ketteje is amellett szól, hogy a csőrepedést mulasztás okozta; ezzel szemben tehát az alperesnek kellett volna azt bizonyitani, hogy a csőrepedés oka nem valamely őt terhelő mulasztás, hanem őt a felelősség alól mentesitő véletlen esemény, ezt pedig alperes meg sem kisérlette bizonyitani. Ezért az alperes kártérítési kötelezettségét meg kellett állapitani. (1903. szept. 24. 24.641.)

Bpesti T.: Az elsőbiróság itéletét helybenhagyja.

Indokok: Az alperes kártérítési kötelezettségét megállapitó részében az itéletet azért kellett helybenhagyni, mert az alperes által létesitett és fentartott vizvezeték, amennyiben az alperes azzal a lakosság vizszükségletét rendszerint készpénzfizetés ellenében szolgáltatja, az alperes vállalatának tekintetendő. A fennálló jogszabályok szerint pedig az, ki valamely vállalatot folytat, felelős azokért a károkért, melyek nem erőhatalomból (vis major), hanem az üzem vagy üzemberendezések hiányaiból másokra hárulnak még az esetben is, ha a hiányok beállásánál őt nyilvánvaló mulasztás nem is terheli. Minthogy pedig a nem vitás tényállás szerint a felperes kárát az okozta, hogy az alperes vizvezetékének első főnyomócsöve az 1901. évi január éjjel Ujpesten, az Arpád- és Bocskai-utcák keresztezésénél megrepedt és az ennek következtében előretörő viztömeg a felperes házának alsó helyiségeit elöntötte s annak utcai asphalt-járdáját is megrongálta, s az alperes azt, hogy a csőrepedést valamely elháríthatatlan erőhatalom okozta volna, nem bizonyitotta, az ily módon bekövetkezett károkért a felelősség és megtérítési kötelezettség az alperest terheli. (1904. május 13 11.621/903.)

C.: A másodbiróság itélete az abban felhivott és felhozott indokoknál fogva helybenhagyatik. (1905. okt. 24. 7437/904.)

A K. T. 346 §-a az árunak azonnali megvizsgálásáról s hiány esetén annak azonnali kifogásolásáról, s nem a számlák átvizsgálásának idejéről s kifogásolásáról szól, mégis a szerződésben foglalt kikötés esetében, a számlákra vonatkoztatása nyerhet alkalmazást. (Bpesti keresk. és váltótszék: 79016|905. sz.)

Nedves falaknak szellőzéssel való gyökeres kiszáritása és famennyezetek tökéletes páramentesitése.

(Folytatás.)

Lapunk előző számában tárgyaltuk a „Kosmos“ hornyolt asphalt lemezek alkalmazását nedves falaknak szellőzéssel való gyökeres kiszáritására; az alábbiakban pedig a femennyezetek tökéletes páramentesitésének, hőszigetelővé és tűzbiztossá tételének módját kivánjuk t. olvasóinkkal megismertetni.

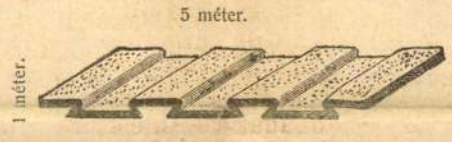

1. ábra. „Kosmos“ hornyolt asphalt lemez.

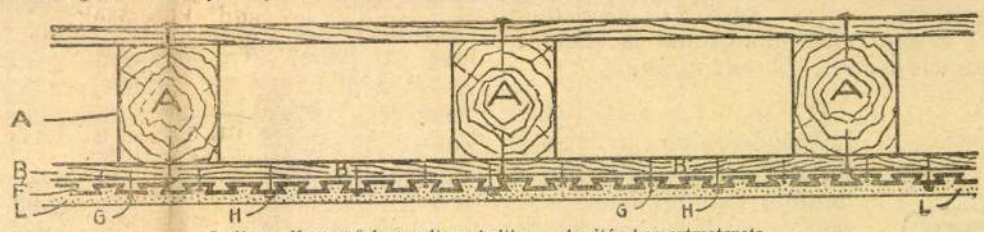

2. ábra. „Kosmos“ hornyolt asphaltlemez boritás keresztmetszete.

hanem hőszigetelő légréteget nyerünk, mely télen a hideg s nyáron a meleg ellen véd s igy az istálló levegőjének hőmérsékletét egyenletessé és állandóvá teszi, ami pedig állategészségi szempontból megbecsülhetetlen.

3. **Magtárak, raktár- és gyárhelyiségek stb. menyezetén és padlózata** alatt, miáltal helyiségeink teljesen páramentesekké és tökéletesen szárazakká tétetnek.

3. ábra. „Kosmos“ hornyolt asphaltlemez hosszmetszete.

alkalmazunk, hogy az 1 m. széles „K o s m o s“-lemezeket ezen deszkasáv középvonalában illeszthessük egymáshoz (3. ábra.)

Az iy módon felerősitett lécekre és deszkasávokra a „K o s m o s“-lemezeket (*F*) szögezzük és pedig ugy, hogy a lemezek légcsatornáinak hossziránya összeessék a gerendák hossztengelyének irányával s hogy az egymásmellé helyezett „K o s m o s“-lemezek (*F*) szélei a deszkasávok tengelyében legyenek tompán egymáshoz illesztve. (3. ábra *C—B* vagy *C—F* között.)

Az illesztés helyén a deszkasávra — teljes szigetelés céljából — sokszor asphalt kőlemez szalagot teszünk. (4. ábra *C*.)

Amennyiben helyenkint a légcsatornák hossziránnyával párhuzamos illesztés is szükséges, ott az egyik lemezt a másikkal fél vagy egész légcsatorna szélességben befödjük s a kettőt együtt szögezzük a lécekhez. (5. ábra *H—G* között.)

Famennyezetek tökéletes páramentesitése.

Famennyezeteknek „Kosmos“ hornyolt asphalt **lemezzel való boritása** nemcsak hogy **megbecsülhetetlen**, köz- és állategészségi szempontból, páraszigetelő és hővédő hatása következtében, **gyárhelyiségek, raktárak, istállók** stb. **mennyezetén, de kiválóan gazdaságos** is, mert az **ily boritás** évtizedekig **megvédi a faszerkezeteket a korhadástól** s ugyszólván **semminemü fenntartási költséget nem igényel.** Feltünő eredménynyel használhatjuk fel a „K o s m o s“ hornyolt asphalt lemezeket:

1. **Istállók mennyezetén** páraszigetelésre és hővédelemre, mert ezáltal az istállók feletti helyiségeket az istállókban képződő páráktól teljesen elszigeteljük s magát az istállók mennyezetét absolut páramentessé tenni módunkban áll.

2. **Padlás nélküli istállóknál a tetőszerkezet belső boritására**, miáltal nemcsak a külső nedvesség ellen védekezünk sikeresen,

A „Kosmos“ hornyolt asphalt lemez boritás készitési módja. A kész famennyezet gerendáira (*A*) alulról, a gerendák hosszára merőleges irányban, 20 cm. tengelytávolságra egymással párhuzamosan 8 cm. hosszú, közönséges drótszögekkel 2—3 cm. vastag és 4—5 cm. széles közönséges tetőléceket (*B*) szögezünk; minden 5-ik léc helyett azonban egy 7—10 cm. széles deszkasávot (*C*

A munka gyorsabb végzésére gazdaságos ha egy időben egy lemezen két munkás dolgozik s ha minden tekercs „K o s m o s“-lemezhez két, a födémbe erősitett kampókba akasztott kötelet vagy drótot feszitünk ki, amelyen a tekercs a felszögezésig nyugszik s a munka előrehaladásához képest a tekercset ezen két kötél vagy drótszálon bontjuk ki; ily módon a lemez igen könnyen kezelhető.

Hogy a szögeket lehetőleg a lécek középvonalaiban verjük be, ezen középvonalakat,

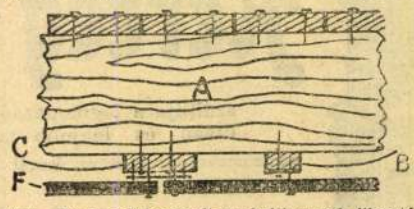

4. ábra. „Kosmos“ hornyolt asphaltlemezek illesztése.

a „Kosmos“-lemez külső oldalán kréta vagy szines irón vonással megjelöljük.

Épitési kölcsönök

„az épitési összeg“ előnyös feltételek mellett elérhető **KRAUSZ M.** által V., Lipót-körut 1. sz ki helyben 15 év óta sikeresen működik és szigoruan correkt eljárása által ismeretes. **Konverziók** elvállaltatnak. **Cautiok** (Bánatpénz) **értékpapirokban vagy takarékkönyvvel.**

A „K o s m o s“-lemezek felerősitéséhez $^2/_3$ részben $2^1/_2$ cm., $^1/_3$ részben pedig 4 cm. hosszú, szélesfejű horganyozott szögeket használunk. A szögeket 5—6 cm. távolságban felváltva rakjuk és pedig 1 drb 4 cm.-es szög (2. ábra *H.*) után 2 drb. $2^1/_2$ cm.-es szöget (2. ábra *G.*) s ezen utóbbiakat teljesen beverjük, mig a 4 cm.-eseket csak annyira verjük be, hogy fejeik a „K o s m o s“-lemez fölött körülbelül $^1/_2$ cm.-nyire kiálljanak; ezen 4 cm.-es szögek kiálló fejeit az-

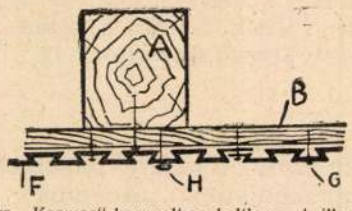

5. ábra. „Kosmos“ hornyolt asphaltlemezek illesztése.

tán 1 mm. erős horganyozott dróttal kissé feszesen összehálózva, szintén teljesen beverjük úgy, hogy a szögfejek a „Kosmos“ lemezt a lécekhez egészen odaszoritsák.

Az igy elkészitett felületre — az adott viszonyokhoz képest — bármilyen vakolatot (*L*) alkalmazhatunk, amely megkeményedés után a „K o s m o s“ lemezzel teljes egészet képez úgy, hogy arról csak nagy erőfeszitéssel — apró törmelékekben — távolitható el.

A famennyezet boritásának egy másik, szintén gyakran használt **módja** (6. ábra.) a következő;

A gerendákat (*A*) a „K o s m o s-lemezzel (*F*) mindhárom — alulról hozzáférhető — oldalukon beboritjuk, a gerendák közötti részen pedig a lemezt — a fenebb részletezett szabályok szerint — a mennyezet deszkázatához, ép úgy mint előbb a lécekhez, alulról felerősitjük a 4 cm.-es szögfejeket horganyozott dróttal összehálózzuk s azután bármilyen vakolattal (*L*) bevonjuk.

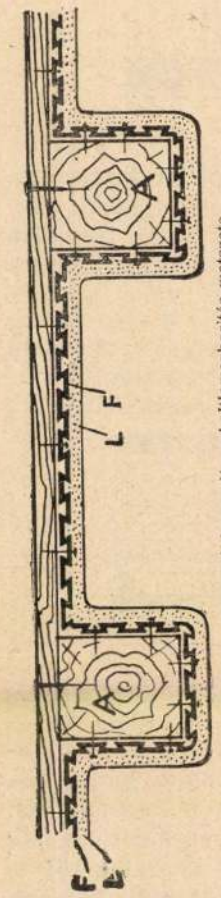

6. ábra. „Kosmos“ hornyolt asphaltlemezboritás metszete.

A „K o s m o s“ lemez felszögezésekor a légcsatornákra nem kell figyelemmel lennünk, mert szöget a „K o s m o s“-lemezbe bárhol beverhetünk; ellenben ügyelni kell arra, hogy a lemez fecskefarkalakú légcsatornái szét ne huzassanak, mert ez már a vakolat kellő tapadásának a rovására megy.

A „K o s m o s“ lemezek 1 m. széles és 5 m. hosszú tekercsekben vannak forgalomban (erős késsel vagy ollóval tetszőleges formába könnyen vághatók); a horg. szögek és horg. sodrony 2 kg.-os csomagokban.

A „Kosmos“ lemezeket mennyezetre alkalmazva, az 1 m²-re szükséges „Kosmos“ anyag (lemez, horg. kisebb szögek, horg. sodrony és asphalt szalag együttvéve) körülbelül 2 kor. 10 fillérbe kerül.

A munka, miután rendesen zárt helyen végeztetik — akadálytalanul és teljes eredménynyel végezhető télen is.

Szivesen szolgál t. olvasóinknak minden e téren felmerülő kérdésekben felvilágositással, egyes konkrét esetekben dijmentes müszaki véleménynyel, esetleg a — szükséghez képest — költségvetéssel

Greif Antal, mérnök.

Magánépitési engedélyek Budapesten.

A fővárosi magánépitési albizottság 1906. május hó 7-én B ó d y Tivadar dr. elnöklete mellett a következők részére hozta javaslatba az épitési engedély kiadását: a) **nagyobb és kisebb épitkezésekre**: 64468. Weinreb Bernátné (VII., Elemér-utca 37.) a VII., István-ut 4271. hrsz. a három emeletes ház, ép. Bán Dezső — 78849. Főző Márton (VIII., Dugonics-utca 1.) a VI., Dalnok-utca 3124. hrsz. három emeletes ház, — 81010. Heidelberg Sándor (V., Sas-utca 12) a VI., Dalnok-utca 3069. hrsz. a. három emeletes ház — 71320. Horváth Antal (VII., Baross-tér 18.) a VII., Nagydiófa-utca 5053. hrsz. a. két emeletes ház, ép. Schwarcz Jenő és Horváth Antal — 64449. Ledner Bernát (VII., Akácfa-utca 36.) a VII., Hajtsár ut 2346. hrsz. a. egy emeletes ház, ép. Andrássy Károly — 81026. Welleminszky és Gottlieb (VII., Ilka-utca 31.) a X., Endre-u. 7372. hrsz. a. gyári épület, ép. Kende Ignác — 80267. Makláry Gyula (IX., Remete-utca 13.) ugyanott földszintes toldalék, ép. Grossmann Jenő — 78815 Kmiadovszky Albert (VI., Petneházi-utca 25.) ugyanott földszintes ház — 81852. Lindtmeyer József (III., Vörösvári-utca 114.) ugyanott földszintes ház, ép. Jaulus Gy. — 85676. Boszrucker Lajos (VIII, Baross-utca 113.) a X., Gergely-utca 7096. hrsz. a. földszintes ház — 59649. Dr. Klug Nándor (VIII., Eszterházy-utca 5) az I. ker., Tárogató-ut 7795. hrsz. a. nyaraló, ép. Schwendtner Mihály — 75405. Biró Lajos (VII., Rózsa utca 5) a VII., Telep-utca 1978. hrsz. alatt földszintes ház, ép. Zolnay István — 74745. Fischer Dávid (VI., Figyelő-utca 18.) a VI., Mór-utca 1541 | 7. hrsz a. földszintes ház, ép. Singer Samu — 76429. Tinkóczy József VIII., József-utca 15.) a VII., Telep-utca 1978. hrsz a. földszintes ház, ép. Benedek Dezső — 78010 Szabó Gyula (VI., Káka-utca 7.) ugyanott földszintes ház, ép. Papp Ferenc — 82634. Neumann és tsa cég (IX, Soroksári-ut 86.) ugyanott fafészer, ép. Haubner László — 76271 Bruck Henrik (VI Lovag-utca 15.) a IX., Liliom-u. 9491. hrsz. a. kerités ép. Kopernicky Ferenc — 82654. Barok Sándor (X. Füzér-u. 34.) a X. Apaffy-u. 8155. hrsz. a. szerszámkamra, ép. Sorg Antal — 83646 Első magyar részvényserfőzde (X. Jászberényi-ut 11.) u. o. fészer, ép. Bucsanyec József — 81298. Hollósy Kálmán (VIII. Baross-u. 93.) u. o. mulatóka — 71316. Horváth Ágoston (V. Lipót-körut 22.) az I. Fürj-utca 12859. hrsz. a. gazdasági épület, ép. Peterek és Wagner — 78053. Havel Károly (VII. Bethlen-tér 4.) a VI. Bajza u. 4191. hrsz. a. kerités, ép Havel Lipót 88768. Bächer és Melichár (VI. Nagymező-u. 68. u. o. raktár — 82137. Schwarczmann Ignác (VIII. Práter u. 46.) u o. földsz. toldalék, ép. Hosztalek Károly — 81004. Fegyver és gépgyár r. t. (IX. Soroksári-ut 96.) u. o. fafészer — 60875. Ritter József (I. Sasad-dülő 12293. hrsz. u. o. fáskamra — 87285. Starek Lajos (I. Bükös-ut 6.) az I. Kutvölgy-dülő 8470. hrsz a. kamra, ép. Szakál Lukács — 89589. Kertész Tódor (IV. Szervita-tér 10) u. o. boltkapuzat épitésére vonatkozó tervek jóváhagyattak; b) **nagyobb és kisebb átalakitásokra**: 65241. Holub József (VI. Andrássy-ut 86.) a VIII. Eszterházy-utca 946. hrsz. a. — 89568. Gróf Teleki Gyula (IV Szervita-tér 10.) u. o. 87298. Schwarcz Lajos (VI. Bajza utca 28.) a IV. Deák Ferenc-u. 15. sz — 86416. Kaiser Ferencné (VIII. Népszinház-u. 47.) u. o. — 86415. Wagner Sándor (V. Akadémia utca 16.) a IX. Soroksári-utca 16. sz. a. — 85611. Dr. Kovács József (IV. Vámház-körut 4.) ugyanott 84671. Goldmann József (IV. Ujvilág-utca 2.) a VIII. Csobánc-utca 7254 hrsz. a. — 85631. Petrovics György (I. Németvölgy 12740. hrsz.) ugyanott 76269. Kovács Vencel (VIII. Jázmin-u. 7102. hrsz) u o. — 83621. Grébec István (VII. Szövetség-u. 15.) u. o. — 83932. Politzer Gusztáv (VI. Király utca 36.) ugyanotti házra vonatkozó módositott épitési tervei jóváhagyattak; — c) **jóváhagyásra ajánltattak**: 84478. Pajor Gusztáv a II. Törökvészdülő 6700 hrsz. a. — 79286. Érczhegyi Géza a III. Lajos-utca 4541. hrsz. a. — 74079. Novák Ignác az I Gellérthegy 13006. hrsz. a. — 53672. Szentpály József a VIII. Baross utca 21. sz. a. — 82644. Bauer Henrik a III. Zsigmond utca 4130. hrsz. a. — 81861. Keczkóczy Ödön a III. Lajos-utca 81. sz. a — 87232. Svatek Alojzia a III. Bécsi-ut 38. sz. a. — 88076. Láng György a III. Lajos-utca 183. sz. a. — 83649. Hyam Jakab a III. Lajos-utca 85. sz. a. — 83648. özv. Brenner Mihályné a III. Szent Endrei-ut 18. sz. a. — 87233. Belochradszky Ödönné a III. Ürömi utca 4. sz. a. — 85614 Purczeld Jakab a IX. Gyep-utca 22. sz. a. — 80250. özv. Jerzsabek Jánosné az I. Hidegkuti-ut 7765. hrsz. a — 76837. Miklós és Wirth az I Városkuti-ut 9009. hrsz. a. — 87275. Politzer Farkas a IV. Muzeum körut 406. hrsz. a. — 83638. Lichtmann Vilmos a VII. Dob-utca 4759. hrsz. a. — 76852. Wolf Péter a X. Remény utca 2156. hrsz. a. — 82618. Hüttl Tivadar a III. Filatoridülő 6289. hrsz. a. — 76848. Vrbovszky János az I. Németvölgyi-ut 12956. hrsz. a. — 83654. Dr. Schmiedl Miklós az V. Nagykorona-utca 825. hrsz. a. — 89581. Braun Ignác a VII. Károly-körut 5260. hrsz. a. — 83624. Novotny Fülöpné az II. Pasaréti-ut 7128. hrsz. a. — 83561. Herczegh Zsigmond az I Városmajor-utca 30. sz. a. — 76261. Jónás Dávid az V. Kálmán utca 981. hrsz. a. — 70008. Polgár Károly a VIII. Népszinház-utca 5915. hrsz. a. — 62217. Gerstenbrein János a VIII. Magdolna-utca 6484. hrsz. a. — 76254. Kaiser Alfréd a VIII. kerület Karpfenstein-utca 6392. helyrajzi szám alatti házra vonatkozó tervei; — d) **gépekre és felvonókra**: 76827 Freissler Antal (V. Vizafogó 1458. hrsz.) — 76247. Haverland Antal (V. Báthory-utca 5.) — 81865. Polgári serfőzde r. t. (VIII. Népszinház-utca 5762. hrsz) — 81866. Magyar dohány kereskedelmi r. t. (V. Balaton-utca 1143. hrsz.) — 85654. Keleti J. (IV. Koronaherceg-utca 14.) — 87266. Salvator rend (VI. Huba-utca 6. sz.) — 87267. Keresztény szövetkezet (IX. Boráros-tér 9423. hrsz.) — 87268 Török bankház (IV. Szervita-tér) — 87291. Györgyei Antal (V. Bálvány-utca 6.) — 80276. Magyar petroleum ipar r. t. (IX. Kén-utca 9626 hrsz.); — e) **Elutasittattak**: 76830. Schuhmayer Mátyásné a II. Tölgyfa-utca 3482 hrsz. a. — 86334. Breslmayer Kálmán

Herceg Esterházy agyagárugyára Csáván

szállitja a legmodernebb kiállitású és legjobb minőségü **cserépkályhákat, kandallókat, asztaltűzhelyeket,**

kerti diszedényeket, diszitési tár gyakat, továbbá kőagyag csatorna-, kémény- és szellőztető csöveket.

Árjegyzék és költségvetésekkel dijmentesen szolgál a vezérképviselőség és főraktár:

KOVÁCS és SZALAI BUDAPEST, VII., Rózsa-utca 45. sz. (saját ház.) TELEFON 337.

SCHWENDERWEIN FLORIÁN, fazekasmester

Nagyatádi mester, Ott az egyik leghirssebb mester volt. Bencsik József, aki iharoson tanúlt Bajcsi Pálnál beállt hozzá segédnek. 260.old

KNÉZY JUDIT: A Bencsik fazekascsalád története 261.old

A Janus Pannonius Múz. Évkönyve, XIV-XV.évf. 1969-1970. Pécs, 1974

Schwandi Sárár (?)

Építette a Kassa palánkjait 1555-ben magyar módra.

Lásd

Takács: Rajzok a törökvilágból. II. 20-47 l.

l.

Bierbauer

162. l.

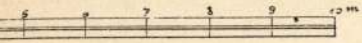
6
8
7
3
9
10 m

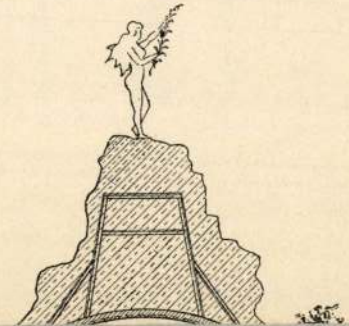

le.D.K

SCHWENDTNER fővárosi mérnök

az újlaki vlibániatemplom

1877-i helyreállítási munkájának

vezetője

pallér: Wichtl

Budapest müemlékei II. Bp. 1962. 160.e

Schwendtner Fidél

kassai asztalos

kiszitette az első

Kassai állandó szinház

asztalos mimekait

1787-89-

ben.

irod

Czob Kassai szinház

147. l

Schwendtner Fidél

Kassai asztalos,

az 1787-ben hajlandó-
nak nyilatkozott a régebbi
hadszertár épületének a
Fő-utcára eső részében
saját költségen szinházat
berendezni, ha azt ré-
szére a varos átengedi.
Tekintettel arra, hogy
ekkor a Kassai állandó
Kőszinház építése már
folyamatban volt, a merész
vállalkozás lett volna és
nem is valósult meg.

Czobkassaiszinház
111, 112. l

l. hasznához

MDK

Schwendtner Mihály építesz

Magánép.eng.Sp. Vállalk.Közl. 1906.máj.9. 8.l.

Schwendtner Mihály épitész

Szigánépitési eng. Bp-en. Vállalk. Közl.1906.máj.2. 7.1.

Schwendy Albert

Münchner 1902 358

Schweng Bálint
(Valentin)

Győr 1659.

Tagja volt a győri
német antalosok és
puskaagyunvesek
céhének

Mesterkönyv a
győri Városi Mu-
zeumban

tását előkészitő

tságának

Budapest

Aréna ut 41 szám

tel értesitem,hogy Magyarországra érke-
a f,hó 29-én kb.13^{h}-kor a Visegrádi vá-

y ezen megtekintés a propaganda célját
ápolását szolgálja kérem a látogatást

Schweng Valentin,asztalosmester

Nachtigall Samuel asztalosinas egyik kezese Győrben 1676-1680 között. 97.old

Matári Ferenc: Asztalosiegények Győrött a XVII.században adatok Győr város asztalosművességének történetéhez 93.old

Arrabona,9.-Szentes János Múz.Győr,1967.-A Győri Múz Évkönyve

Iktatószám:
Ügyintéző:
Tárgy:

Valentin Schweng, asztalos

Az 1663. évi febr. 1-én kiadott céhoklevél szerint eskütt mester Győrben. 94. old

Batári Ferenc: Asztalosiegények Győrött a XVII. században Adatok Győr város asztalosművességének történetéhez 93. old

Arrabona, 9.-Áantus János Múz. Győr, 1967.-A Győri Múz. Évkönyve

Schwengberger Rudolf

l.

Gereczerajtár

372. h. 373. h.

Nuova Antologia V. 21.

Schwenninger Karól

fertő

1853 = Beisben.

A megjelen magyar

lást nincsenek

lajstromokat

L.

Schwemminger, festő

Honderü, 1847. II. 75-76.

Zerffi: A pesti mükiállitás...

Schweninger Károly MDK

Tájkép, olf.

Mücsarnok 1882. őszi kiáll.
második sorozat

Schwenninger Károly

"Esti és viharos tájképe", -a "Január-februári mütárlat" c. kritika szerint „dicséretet érdemel."
Müvészet c. rovat.

Családi Lapok, Pest. 1855. I. félév.
3. sz. 133-135. lap

Schweninger Róza MDK

Játszó gyermek, olf.

Műcsarnok 1890/91. téli kiáll.

Schwenninger Rosa

festo

Jul. 1854. Bécs

1288. st., 1289. st.

Méltságos

Dr Lenhányi Gyula

ugyvéd

Budapest

XI Lágymányi utca 16.

Schwenson MDK

épitész

A Zsolnay-gyár készíti/1900/a Zala György-féle müterem homlokzatdiszeit és Zala nagy dombormüvét; a szatmári szálloda és Vigadó külső diszeit/B á l i n t é s J á m b o r/ a marienbedi pergola /S c h w e n s o n 1903/ a budapesti Pénzügyminisztérium pyrogranit diszeit /F e l l n e r 1903-4/.

39.o.

NIKELSZKY GÉZA : A Zsolnay-gyár müvészete.
Pécs. 1959

Schwentz János György

soproni puskamíves

rézt vett az alábbi
kastély értékeinek
felbecslésében.

Csatkai Andre:

Soproni iparosok
mint az elkobzott
soproni keresztúri
Nádasdy-kastély
becsüsei 1672-ben.
Soproni szemle
1938. 100-l.

T.

EUROPA

film-, könyv-, lapterjesztő és könyvkiadó rt.

Budapest, V.,

Visegrádi-utca 36.

entner Fidél asztalos

ssán 1769.

Archaeologiai Értesítő

1915, 151—152.

Kemény Lajos: Műtörténeti

adatok.

Schwentner Fidél

antalos

Kassa 1769

l.

Arch. Ért. 1915

151. l.

M. D. K.

SCHWENZER Ignác

(1791–1827) a holicsi gyár festője

Csányi 1954. 27. l.

Schwenzer (Schwänzer)

Iguar

festö

XVIII – XIX. n

l.

Schirek Kolitsch

112. l.

MOLNÁR-C. PÁL
FESTŐMŰVÉSZ
GYÜJTEMÉNYES
KIÁLLÍTÁSA

Schwenzer Ignác

festő

1791-1827 Holics

Csányi 1954

27. l.

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

ÉLET ÉS IRODALOM
Schwer Lajos
1965 DEC. 14.
1021

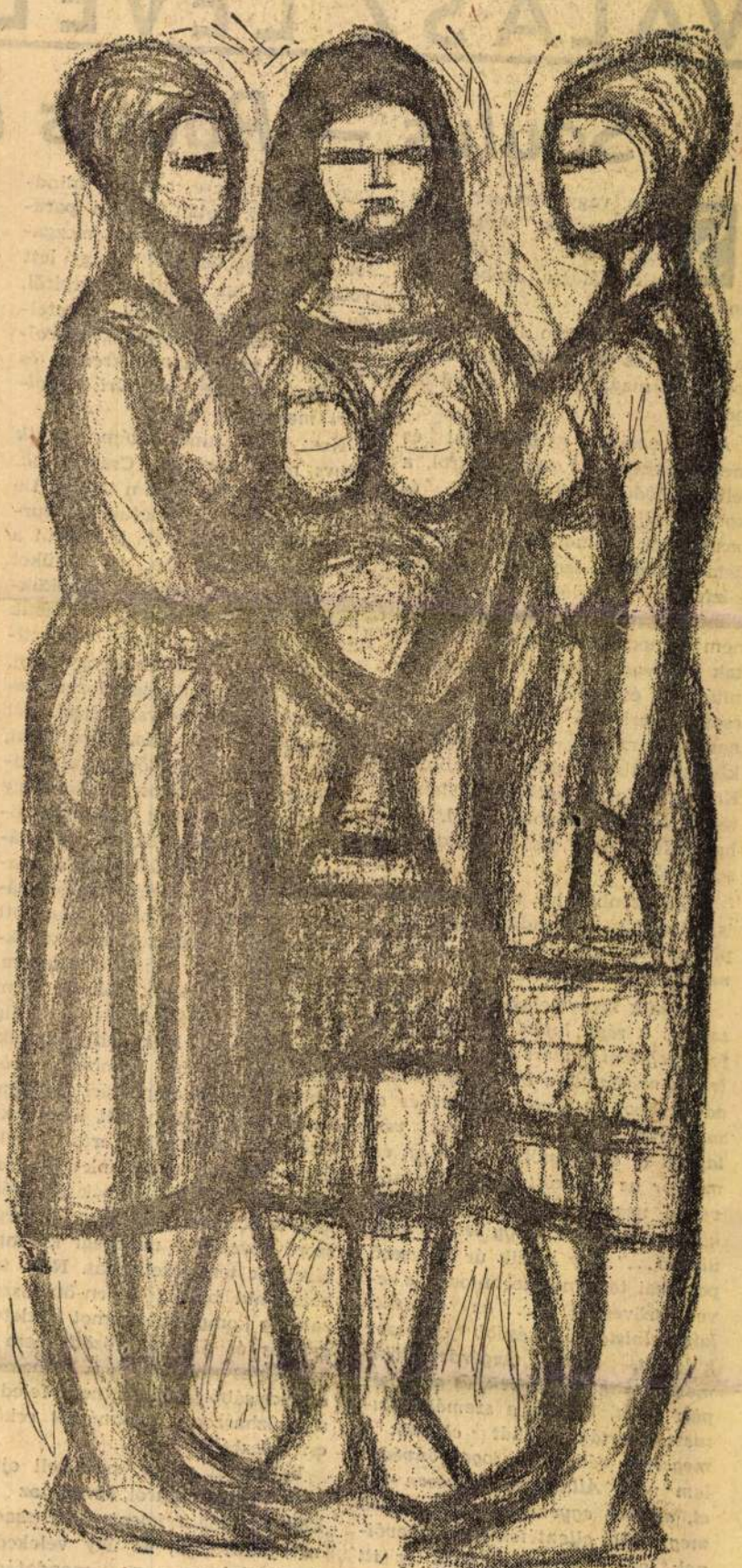

Schwer Lajos: Asszonyok

VÁLASZ LEVEL

Saulus — Paulus ü

Saulus vagy Paulus? című írásom sok olvasónkat serkentette levélírásra, telefonálásra, szóbeli jelentkezésre.

Jólesnék, de nem áltatom magam. Nem az én gondolataimra rezonáltak; maga az ügy gyűrűzött messzire.

A potenciális gyilkosokkal és megtértekkel való együttélésről, a jellemfejlődés lehetőségeiről és korlátairól, bizalom és rossz tapasztalatok antinómiájáról, szocialista jogrend és szocialista erkölcsi közfelfogás surlódásairól írtam. Ennek a problémakötegnek — és nem a megfogalmazásnak — szóltak a társadalmunk humanista tanításával és érzésvilágával egybecsengő, serkentő levelek és üzenetek, marxista teoretikustól és köztiszteletben álló főrabbitól, Kossuth-díjas költőtől és tekintélyes főorvostól, politikustól, néhai üldözöttektől, és az üldözöttek segítőitől.

Akad azonban hat névtelen levél is, mögöttük nem tudom, hány inspirátorral, mert kettő is *„többek nevében"* keresett meg.

Egyikük így vélekedik: *„... veszélyes a régi, lejárt (?) bűnöket felmelegíteni, mert ez a megsértettek mérhetetlen bosszúvágyának adna tápot. A megsértettet és a megsértőt csak a jószerencse választja el egymástól erkölcsileg, és máskor az üldözött válik üldözővé. A negyvennégyes üldözöttek közül is sok volt vagy lett később üldöző..."* Egy másik úr korszerű politikai terminus-technicust is kever szövegébe: *„... az üldözött kommunistákról később sokszor kiderült, hogy megérdemelték, mert sztalinisták lettek, és nem népük javát, hanem a személyi kultuszt akarták, tehát ellenük a megelőző védekezés jogos önvédelem volt. Államunk helyesen jár el, amikor egyenrangúságot enged meg a régi ellentétek (!) részvevőinek jogi alapon... mert ez itt minden magyar országa..."* Van aztán, aki lemond a szofizmák védelméről, és szókincsét a nem éppen progresszív emlékű Völkischer Beobachtertől kölcsönzi. Egy szemvagy hungarista-e, esetleg mindkettő együtt, netán csupán paranoid pszichopata, a nyilas mozgalom *„népi gyökereiről"* (úgy lett volna szép, ha a talajgyökereiről, de mondom, csak a népi gyökereiről) elmélkedik, amelyek *„egybeolvadtak az igazi osztályharccal"*, és morális viszolygásom *„úri kispolgári mentalitás ma is."*

Nos: *velük* nincs vitám, *nekik* nincs mondanivalóm. Csak *róluk*. Hogy kik lehetnek, nem tudom. De nyilván vannak. Hangjuk (ha burkoltabb formában is) belekerül a társadalom kórusába, gyereküket nevelik, „viszonyulnak" főnökükhöz vagy beosztottjukhoz, ízlésük hat a könyvforgalmazási statisztikákra, és hozzájárulnak egy film, munkastílus, érintkezési forma, helyi kezdeményezés vagy értekezlet sikeréhez — bukásához, a politikai, erkölcsi, esztétikai közhangulat kialakításához. Tudatos ártással vagy öntudatlanul, esetleg dilemmák között, vagy szívós eltökéltséggel. Nálunk a felszabadulásnak gyakorlatilag, a nagy tömegek szempontjából nem volt előiskolája, hiányzott az antifasiszta nemzeti harc kollektív élménye és tapasztalatanyaga. Szűrőberendezéseink sokszor nem bizonyultak hibátlannak: ma pedig már tényként kell elfogadnunk, hogy ezek a néhai és mosti szélsőjobboldaliak állampolgári jogokkal rendelkeznek. Hogy mit tehetünk? Elsősorban magunkat erősíthetjük. Higgadtan kell kutatnunk a felelősség határterületeit, hibák és vétkek, szükségszerű és nem szükségszerű tévedések minőségi különbségeinek természetrajzát. Nem tehetetlenül békét, ötven-ötvenszázalékos kompromisszumot hirdetve gyilkos és áldozat között, nem a személyes emlékek, de a közhaszon aspektusából, közben nem feledve a „közhaszon" fogalmának erkölcsi fedezetét.

Végezetül pedig: szót kell ejtenem egy glosszáról, amely az Új Élet hasábjain jelent meg (zsadányi) aláírással, és úgy vélekedik, hogy írásom egy mondatának hangja „kísértetiesen emlékeztet arra a hangra, amivel a húszas években az egyetemekről kiűzték a zsidó ifjúságot, hogy később két

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307
1967 FEB 2 5.

ÉLET ÉS IRODALOM

Schwer Lajos
1021

Schwer Lajos: Kohász

ELPA.

Nem újdonság, írtunk, beszéltünk róla eleget, hogy betört életünkbe a motor, hogy az autó lett az isten, és ahogyan lassan az egész világon, nálunk is megtörténik a *motormorfózis*. De valami megmaradt a régi időből, a sok évszázados múltból. Még ma is bizonyítjuk, hogy lovasnemzet vagyunk, mert nem azt mondjuk, hogy leszállították a Wartburgról, hanem, hogy „leszállították a lóról". Még mindig érvényben van az „átnyergel", a „lóhalálban" siet, a „lóvátett", a „lóhátról beszél", a „lovat ad alá", a „nyereg alatt puhít", a „lókötő", a „vesszőparipa", a „lovag"... volna még egy tucat, de unalmas valamennyit felsorolni, nem lovagolok ezen tovább. Azok is használják ezeket a kifejezéseket, akik évszámra nem látnak lovat, soha életükben nem ültek rajta, de talán még lóvontatta kocsin sem. Itt-ott már jelentkezik a valóságos helyzetnek megfelelő szólásmód, például vagánykodva azt mondják „rendbehozom a karosszériámat", a saját külsejüket értve alatta, vagy „ráférne egy generálozás".

Mindez azonban ritkaság, a lóval kapcsolatos szólás-mondásaink, hasonlataink uralkodnak még. És erre legutóbb, alig néhány hónapja, elég gyöngédtelenül figyelmeztettek.

Nyolc hónapig voltam kórházban, súlyos betegségekkel, voltak napok, amikor bizonytalan volt, sem az orvos nem tudta, sem én nem hittem már, hogy lesz még egy következő nap is. Gyötrődő betegek között szenvedtem magam is, hány kórteremben voltam otthon, ötben vagy nyolcban, nem is tudom már. Fantasztikus. külön világ a betegek világa, nem kívánom és nem ajánlom írótársaimnak, hogy mint gyakorló betegek tanulmányozzák ezt a külön társadalmat.

Az egyik kórházban, valamikor október közepén, Tóni bácsi, a kedves műtős felnyalábolt és mint egy ijesztően sárga beteget ráhuppantott a hordágyra. Gyerünk a műtőbe, újabb operációra. Mialatt tolta a kocsit és én fáradtan körültekintettem, úton új kalandok felé, búcsútvettem ideiglenes hajlékomtól, az egyik beteg odamorogta szomszédjának, halkan, de elég hangosan ahhoz, hogy meghalljam:

— Minek csinálnak az öreggel ennyi cécót, hiszen úgy is elpatkol.

— Pszt — mondta a másik ujját szájára téve, mert észrevette, gyanította, hogy én is meghallom.

Meghallottam és megütött ez a megjegyzés. Nem sértődtem meg, nem is ijedtem meg, a halál lehetősége olyan mindennapi

HAJ

Kilépek a kapu
benézek, jobbra,
télikabát gallérját,
szél, s mint akine
dulok. Határozotta
mint ismeretlen gy
lag nincs semmi ki
megyünk, fújjuk a
fehér tölcséreit,
egymást s megyün
mi értékes trófeáé
verseny-gyaloglás.

A gyárak siltes s
öreg obsitosai már
nyitották a hatalma
húzták prémbundás
üvegkalickájuk elé,
kezőket. És a siető
átlépték a láthatat
tatják a fázós kézz
belépőcédulát, vagy
táskájukat vagy sz
a cédula ott van u
tartják előbányászn
tegnap is, tíz évvel
kintetű öreg obsitos
ben.

Hirtelen illetlensé
nali sétát, olyanféle
zem magam, aki bet
nepet ülő társaságb
értetlen tekintetekk
solyokkal. Ha valal
megyek, nem tudom
Megmondhatnám-e,
kíváncsi séta, ha úgy
keltem fel hajnalba
ezen az úton, lássa
búit, bizonytalan ra

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

Rába

1977 DEC 23
Schwer

1021

Kellemes

ünnepeket!

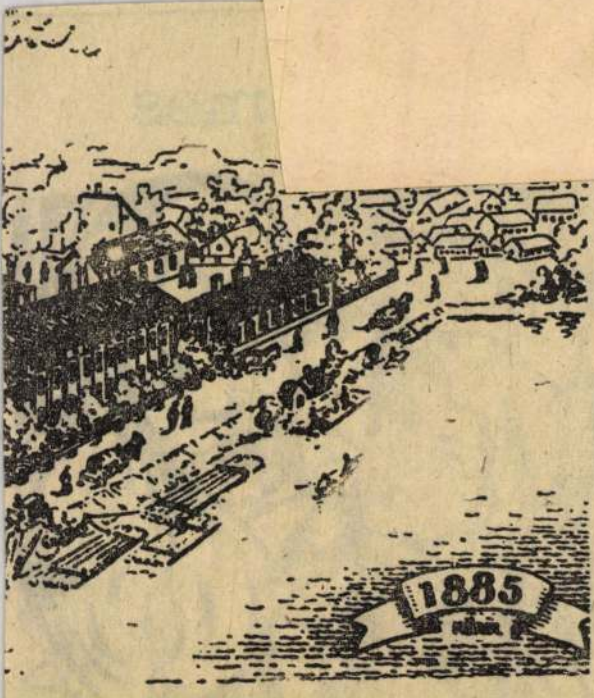

ad ártávlat: 1885.

gtárs lett, a gyár-
gyzetméterén ti-
termelt, évi más-
téket, négy-ötezer
t, ezerkétszáz sor-
t, ötszáz darab
at és konkolyozó-
Drill vetőgépből a
2 ezer példány

ellenfelek. Hét
kult, amely két-
ist foglalkoztatott.
odik felében mér-
adt a mezőgazda-
Kühne gyár mégis

egyötöd mázsa búzát kaptak a kereskedőktől.

Világháború

Kühne Ede hagyatéka kétmil
koronára volt tehető. Az örökösö
betéti, majd a hitelképesség növelés
miatt részvénytársaságot alapítottak
Az Osztrák—Magyar Monarchia mo-
nopolkapitalizmusának urai, a Haza
Bank Rt. hatáskörébe vonta a gép-
gyárat, 1908. május 5-én. A részvény-
társaság változatlanul a mezőgazda
sági kisgépek széles skálájával je
lentkezett a hazai és külföldi piacon

1021

PORTRÉ VÁZLAT

Portrét festeni ecsettel is nehéz, s kivált nem könnyű szavakból „kirakni" egy színes egyéniségű festő arcképét... Hadd próbáljak hát csak nagy vonalakkal, vázlatot rajzolni róla.

Kontúrok

„Sokarcú" ember: festő és katona. Pontosabban: katona, akinek fegyveres hivatása mellett másik hivatása, szenvedélye — a festészet, a rajz. Ez a kettősség azonban *Schwer Lajos* alezredes életében, munkásságában egymást kiegészítő, oszthatatlan egységgé olvad össze.

Schwer alezredes, a hadsereg Központi Zenenövendék Iskolájának pedagógus főtisztje. Irodájában — a tanári szobában — csupaszak a falak. Festő-szenvedélyéről egyetlen kép sem árulkodik. (Otthon persze annál több: a lakás, a konyha-műterem valóságos kis képkiállítás, tenyérnyi üres hely sincs a falon, mi több: még az ágy alatt is vázlatok garmadája hever.) Közvetlen környezete sem igen tudott mindezideig második hivatásáról: nem kérkedett vele. Néha mégis — hogy úgy mondjam — elárulta, „leleplezte" magát: esztétikai vitákban, képzőművészeti tárgyú beszélgetésekben szavai mindig nagy szakismeretről, tárgyi tudásról árulkodtak.

Ars poetica

Schwer Lajos „sokarcú" művész: festő és grafikus, aki otthonosan mozog a monotípiák, a linómetszetek és a rézkarc világában is. Első önálló, gyűjteményes kiállítása győzhette meg erről a látogatókat; az a kiállítás, mely ha kicsit megkésve is, mégiscsak „felfedezte" Schwer alezredest. A Zalka Máté Katonai Műszaki Főiskola adott hajlékot a szép tárlatnak, s az érdem is a főiskola kultúrmunkaszervezőjéé: ő bábáskodott a kiállítás fölött.

61 alkotásával lépett a közönség elé ezen a közelmúltbeli kiállításon Schwer alezredes. Meglepő gyűjtemény: ahány kép — annyi téma. Nemcsak műfaji, hanem tematikai sokarcúságról is vallott ez a debütálás. A kiállítás megnyitójában az iskola tanára, *Nagy István* zongoraművész így fogalmazta meg Schwer Lajos ars poeticáját: *„az embert festi, az embert keresi az emberhez szól, álljon bármely fokán a társadalmi ranglétrának..."*

A háttér

A portré „hátteréről", Schwer alezredes életének megannyi érdekes állomásáról barátai is alighanem csak a megnyitóbeszédben hallottak először. Arról például, hogy a ferencvárosi munkásgyerek évekig az Iparművészeti Főiskola növendéke volt, csak a háború miatt nem mehetett Bolognába piktúrát tanulni. Már katonaként szerzett rajztanári diplomát, rajzai országos lapokban, folyóiratokban is megjelentek.

Amikor felkerestem irodájában, hogy a portrévázlatot még néhány vonással kiegészíthessem, éppen egy fiatal katonával beszélgetett. Művészetről, esztétikáról, stílusokról folyt a szó; az alezredes tanácsokat adott a honvédnek, aki a kiállítást látva, s azon felbuzdulva maga is megpróbálkozott a linóleum metszéssel, és elhozta első munkáját.

— *Van akarás, tehetség a fiúban, odafigyelek majd rá* — kezdte a beszélgetésünket. Nem magáról szólt most sem, inkább azt fejtegette: miként lehetne a fiatalok, a katonák képzőművészeti érdeklődését fokozni, ízlésüket fejleszteni.

MÉSZÖLY GÁBOR

Fotó: KUTAS RUDOLF

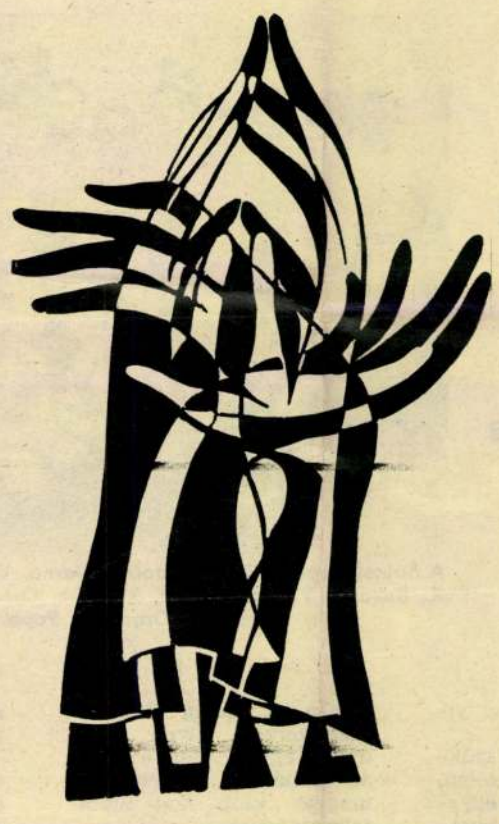

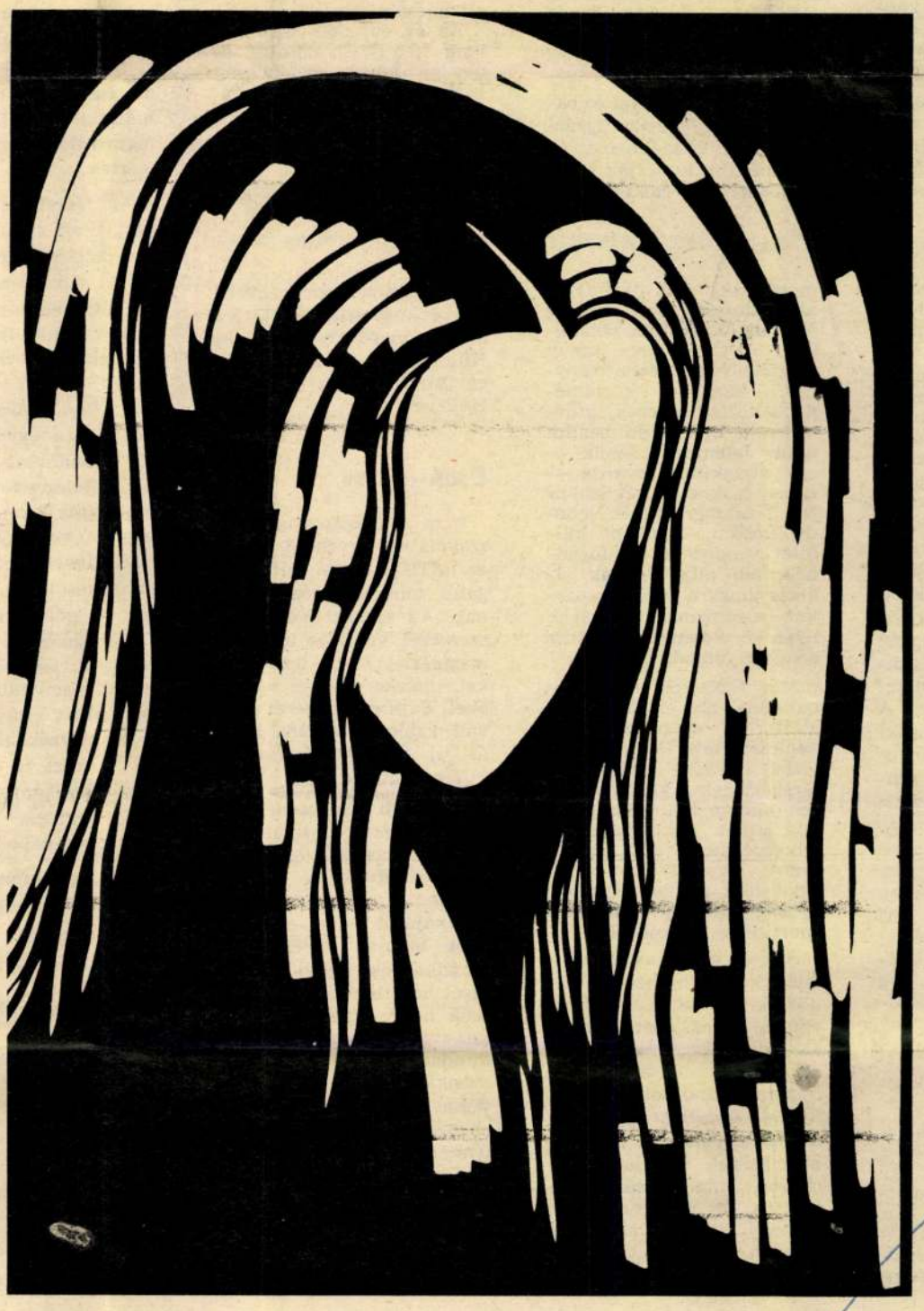

A bajnokcsapat. Álló sor, balról: Barna, Varga, Harmat, Badari, Nagy K., Bakonyi, Varga Á., Karl, Rapcsák, Orbán L., Szekeres, Kajdi. Guggolnak: Orbán S., Papp és Szentes

Fotó: FUSZEK FERENC

Erős embere újabb generá ciója

Az erős emb osztálya hivatalosan, papíron ugyan már 1950-ben megalakult, de rendszeres szakosztályi életről fejlődésről csak 1953 óta beszélhetünk. Ekkor kapcsolódott be a szervező, irányító munkába *Keleti Emil*, a ma már hatvanadik évén túljáró fáradhatatlan szakember, a súlyemelősport fanatikusa. Nélküle a szakosztály bizonyára képtelen lett volna leküzdeni az elmúlt két évtized nehézségeit. Nehézségek pedig akadtak bőven.

Keleti Emil kezdettől a fiatalok felé fordult. Az ifjúsági nevelőmunka rendkívüli sikereket ígért. A versenyzők létszáma például az 1955-től eltelt nyolc év alatt, több mint négyszeresre emelkedett. A Honvéd csapata 1967-ben ezüstérmet nyert az országos csapatbajnokságon. *Holczreiter, Máté, Tasnádi, Kristóf, Karner, Ambrus* ellenállhatatlanul tört a csúcs, az országos bajnokság megnyerése felé. A Honvéd-súlyemelők végre az egyéni versenyeken is hallattak magukról: világraszóló eredményeket ígértek.

Az ígéret be is teljesedett, csak sajnálatosan furcsa módon már más egyesület színeiben. Két esztendővel ezelőtt, 1969 végén ugyanis felvetődött a szakosztály megszüntetésének, illetve átadásának gondolata. Amikor ez kitudódott, az egyesület vezetői mondhatni eltanácsolták Holczreitereket„ felszólították őket a klubcserére. A versenyzők szomorú szívvel vettek búcsút az egyesülettől, a mestertől. Itt nőttek fel, jól érezték magukat, s eszük ágában sem lett volna elmenni, ha nem küldik el őket. Így mégis eltávoztak. Még a versenyzők által átalakított termet is elvették tőlük. Úgy tűnt, a feloszlatás végleges kimondása már csak napok kérdése.

Azután, mire mindenki új otthonra talált — a nagylétszámú gárdából csupán egy felnőtt és két ifjúsági versenyző maradt meg hírmondónak — a szakosztály kegyelmet kapott. A szigorú döntést mégsem hajtották végre! Keleti Emil ekkor alig két hónap alatt vagy három tucat gyereket szedett össze. Végigjárta a környező, ismerős iskolákat. Válogatott az izmosabb diáalkalommal két barát, kéz újabb tag beszerzését írta elő. Volt, aki hatodmagával érkezett az első edzésekre . . .

A szakosztály már túljutott az újrakezdés első, nehéz időszakán. Először a Zrínyi Miklós Katonai Akadémián fogadták be őket, de jelenleg már a Játékcsarnokban tartják edzéseiket. Ha a tervek valóra válnak, és a Klapka utcai kombinát építése befejeződik, az átmeneti „száműzetés" is végetér.

A szakosztály jelenlegi ötven tagja közül alig néhányan lépték át az ifjúsági korhatárt. A csapat néhány félig-meddig már visszavonult régi versenyző csatasorba állásával a területi bajnokságban kezdte, de jövőre már az NB II-ben folytatja. Az utat újra legalulról kellett elkezdeni. Jövőre azonban már az utóbbi két évben felnőtt fiatalok veszik át a stafétabotot a felnőtt csapatban is. S ezekre a fiatalokra érdemes lesz nagyon odafigyelni! A 120 kilós testsúlyú *Harcos Gábor* például elsőéves felnőttként teljesítette a 460 kilós I. osztályú szintet. Vetélytársa sincs az országban az ólomsúlyú súlycsoportban. A többiek közül már négyen szerezték meg az ifjúsági aranyjelvényt.

Az egyesület vezetősége különös gonddal kíséri a fiatal, újrainduló szakosztály munkáját. Eközben érdekes tapasztalatokat szereztek. A fiatalok egyedül, a kényelmesebb, óvatosabb felnőttek nélkül kétszer olyan gyorsan fejlődnek, mint korábban bármikor, és mint jelenleg egyéb szakosztályoknál. Sajnálatos viszont, hogy a szakosztály nem kapja meg a szükséges támogatást a szövetség részéről, sőt . . . A Budapest-bajnokság eredményei még óvás alatt állnak, a Honvéd versenyzők teljesítményeit egy bürokratikus szabályra hivatkozva megsemmisítették. Ezek a praktikák azonban nem változtathatnak a tényen. A Honvéd súlyemelő szakosztálya újra elindult a fejlődés útján. Úgy tűnik, erős embereink újabb generációja minden eddiginél több örömet szerez majd az egyesület szurkolótáborának!

Orbán L. pedig bronzérmet szerzett. Ilyen eredményt egy év alatt a sportág fennállása óta egyetlen magyar klub sem tudott felmutatni.

A Bp. Honvéd ökölvívó csapata sorrendben ötödik bajnokságát nyerte. A nagyszerű eredmények kivívásában — az öklözőkön kívül — nagy szerepe volt a hozzáértő szakvezetésnek is. A szakosztály élén *Szenes Dezső* korát meghazudtoló agilitással szervezett, irányított, intézkedett — és az ügy iránt érzett szeretetéből — olykor még veszekedett is. Betegsége alatt is a szakosztály élete volt legfőbb gondja. Kimagasló példája azoknak a lelkes, szenvedélyes sportembereknek, akik egyre kevesebben vannak, pedig nélkülük alig képzelhető el előrelépés. *Énekes Árpád* — a vezető edző — segítőivel, *Ackermann Györggyel* és *Németh Károllyal* nagyszerűen készítette fel az öklözőket a CSB és az egyéni versenyek küzdelmeire. Az eredmények igazolják szaktudásukat és hozzáértésüket. Kitűnő munkát végeztek.

A Honvéd sportegyesületekben különös gondot fordítanak az ökölvívók képzésére. A legeredményesebb tevékenység — a Bp. Honvéd után — a Zalka HSE-ben folyik. *Kása István* szakosztályvezető és *Szakács Béla* vezetőedző, valamint *Puchler Lajos* edző munkáját dicséri, hogy csapatuk: *Fischer L., Prácsai I. J., Puporka L., Nagy A., Juhász I., Kerékgyártó L., Mincsik M., Barcza I., Bukát L., Tóth I., Juhász L.* kiharcolta a második helyet. Az utánpótlásról sem feledkeznek meg az egyesületben. A nagy nehézségek ellenére ökölvívó sportiskolát tartanak fenn. Népszerűségéről csak annyit, hogy férőhely hiánya miatt sok lelkes fiatalt kell eltanácsolniok.

Az ez évi CSB első helyein két HSE osztozott, és úgy gondoljuk, ez fényesen bizonyítja: a magyar néphadsereg sportegyesületeiben nagy gondot fordítanak az ökölvívósport fejlesztésére.

SZ. E.

morúbbak az ökölvívók, akik hosszú évek óta az élvonalban aratják sikereiket, és mégsem jutnak megfelelő sportlétesítményhez. Mostoha körülmények között edzenek, különösen a hideg idő beállta után. Jelenlegi termük — egy átalakított lovarda — éppen csakhogy megfelel az NB I-es mérkőzések lebonyolítására. Időnként külföldi vendégeket is fogadnak, aki alig akarják elhinni, hogy a válogatottakkal megtűzdelt Zalkások ilyen körülmények között is az élen tudnak maradni.

Már több lehetőség szóbakerült az elmúlt évek alatt, de megoldás csak nem született. Pedig az öklözők szívesen elvállalnák társbérlőnek a kézilabdázókat, akik a téli időszakban alig jutnak játék- és edzéslehetőséghez. A teremhiány veszélyezteti az egyébként nagyon eredményesen működő ökölvívó sportiskola működését is.

Az egyesület szervezeti élete kielégítő, bár az elnökség, illetve az intéző bizottság tagjai nem arányosan veszik ki részüket a sokrétű munkából. Az újonnan választott, kibővített elnökségben jó néhány fiatal, sportszerető tiszt kapott helyet. Úgy látszik, a vezetés utánpótlásával nem lesz baj, és remélhetőleg a kollektív munkavállalással sem. Az egyesület elnöksége igen jó kapcsolatban van a helyi sportszervekkel és egyesületekkel, sőt más Honvéd-klubokkal is. Különösen hasznos az együttműködés a „Szondy" HSE-vel.

Csak ígéret

Nem panaszkodnak, de szavaikból érezhető, hogy az MTS katonai bizottságától több segítséget várnak. Az elmúlt években a szervezet vezetője többször megígérte, hogy tanácsokkal, intézkedésekkel segítik őket. Sajnos, az ígéret nem vált valóra. Remélik, hogy az új titkárral rövidesen találkozhatnak.

Egy klub vezetésének tevékenységéről, színvonaláról a sportolók eredményei beszélnek. A „Zalka" Honvéd Sportegyesület munkájáról — az eredmények alapján — csak jót mondhatunk, különösen akkor, ha figyelembe vesszük nehézségeiket. És ehhez még annyit, hogy mindannyian társadalmi munkában végzik feladataikat. Minden dicséret és elismerés megilleti őket. Jó lenne, ha az önzetlen, sok fáradsággal járó tevékenységükre — alkalomadtán — az illetékesek is felfigyelnének.

SZEDER ENOCH

SAJTÓIGYELŐ
BUDAPEST, IX., DÍSZ TÉR 3.
Telefon: 138-068, 337-748, 340-728
NÉPHADSEREG
1971 NOV 27

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296 188-367

Schweer

KÖZNEVELÉS
1965 MÁJ 7

mozgósítást, hanem a pozi-

1021

Schweer Lajos rajza

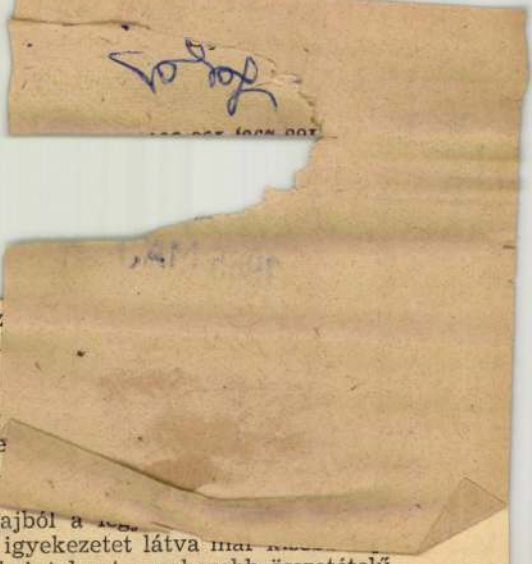

A legkisebb igyekez
kelési gyűlésen fogla
őrs mindig jutalmat
időszakában mindig
mat. Ez nem volt c
nak három-négy őrse
zetben levő rajokból
szétosztását megvált
kap mind a négy rajból a
rajból két őrs. A jó igyekezetet látva
lődés esetén is adunk jutalmat a nehezebb összetételű őrsöknek, még akkor is, ha a jutalmazási szinttől messze vannak. Ezzel előnytelen helyzetüket igyekeztünk kiegyenlíteni.

Az értékelés hatása

Az értékelés bevezetése a várt eredményt hozta. Mozgósító erővel hatott a gyerekekre. Hozzájárult a nevelők munkájának egységessé tételéhez. A tanulóifjúság jelentős része bekapcsolódott az eredményekért folyó versenybe. Az őrsökön belül figyelték és segítették egymás munkáját. Mozgatták elmaradt őrsi társukat, közös akciókat, munkalehetőségeket kerestek. Munkájukat az önállóság jellemezte. Az elsődleges, az őrsi közösségek a pozitív élmények, a sikerek hatására rohamos fejlődésnek indultak. Az őrsök között vetélkedés indult meg, ami még akkor is eredmény, ha az elején negatív elemek (féltékenység, irigység stb.) is vegyültek bele.

A legfontosabb feladatokkal szemben megszünt a korábbi általános közöny. Igaz, hogy az értékelés bevezetésének időszakában egyes nehéz helyzetű, rendezetlen előéletű, túlkoros tanulókból alakult őrsök megpróbáltak ellenállni az új életnek. Lekicsinyléssel és passzivitással próbáltak „kitűnni" s presztízst kialakítani eredménytelenségüknek, de siker nélkül, mert nem törődtünk velük. Értékeléskor meg sem említet-

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748,340-726
1975 SEP 28
Petőfi Népe
Schwer Lajos
1021

Schwer Lajos két rajza

● Lányfej

● Táj

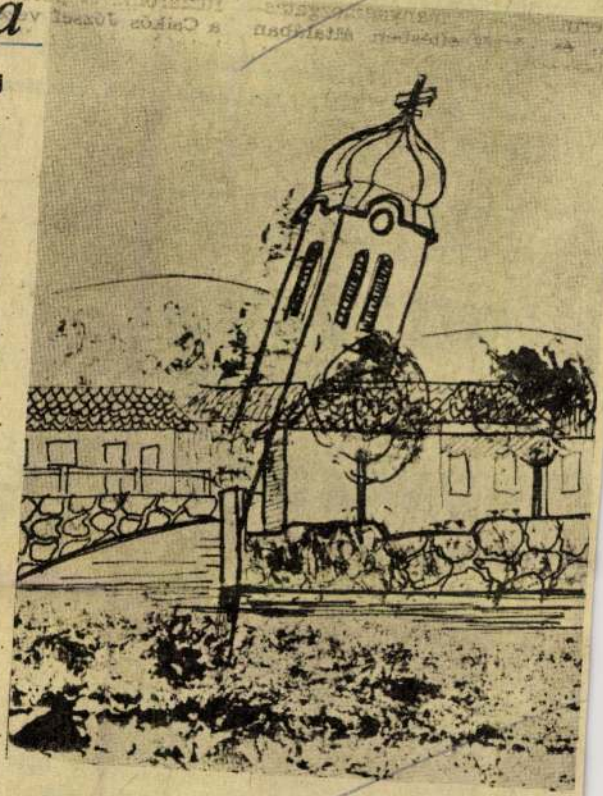

ELVESZETT

a BÁCS-KISKUN MEGYEI MEZŐGAZDASÁGI K
VÁLLALAT MŰTRÁGYA ÉS NÖVÉNYVÉDŐSZE
CSOMAGOLÓ ÜZEME KECSKEMÉT, MATKÓI ÚT 3
feliratú BÉLYEGZŐJE. Használata 1975. szeptembe
érvénytelen.

INGYENES

ÉVM által korszerűsített követelményeknek megfelelő 18 hónapos

MUNKAVEZETŐKÉPZŐ

(Művezető)

tanfolyamra jelentkezhetnek legalább 5 éves szakmunkásbizonyítvánnyal rendelkező kőműves, ács-állványozó, vasbetonszerelő szakmunkások.

A tanfolyam helye: **Kecskemét.**

Kezdete: **1975. október 27.**

Felvételi vizsga időpontja: **1975. október 10.**
(péntek 8 óra.)

Jó kereseti lehetőséget, munkásszállást, üzemi étkezést, különélési pótlékot és utazási hozzájárulást biztosítunk. Minden héten szabad szombat.

zügyi
13.
3692

fel-
(6—
nun-
ren-
ben.
arós,
ezés
min-
áza,
1467

GÉP- ÉS FELVONÓSZERELŐ VÁLLALAT budapesti munkahelyekre felvételre keres munkaerőket az alábbi szakmába: vasszerkezeti lakatos, hegesztő, targoncakezelő, hőközpont kezelő, gáztüzelésű fűtő, esztergályos, köszörűs, géplakatos, villanyszerelő, autószerelő, mechanikai műszerész, edző-hőkezelő, festő, segédmunkás, darukezelő, kompresszor-kezelő, általános gépkezelő, kőműves csoportvezető és takarítónő. Jó kereseti lehetőség, útiköltséget, különélést fizetünk, szállást, étkezést biztosítunk. Jelentkezés a vállalat dunavecsei üzemében. 1519

VILLANYSZERELŐKET, gépápolókat, műhely segédmunkásokat felveszünk. Jelentkezés helye: ÉBKM. Vízmű Vállalat Kecskemét, Izsáki út 13. Munkaügyi osztály. 3688

BÁCSÉP KECSKEMÉT

BAJAI munkahelyre kőműveseket, ácsokat, segédmunkásokat és vasbetonszerelőket azonnali belépéssel felveszünk. Jelentkezés: Bács megyei Állami Építőipari Vállalat Baja, Április 4 tér 10. Molnár László ügyintézőnél. 3254

GÉP- ÉS FELVONÓSZERELŐ VÁLLALAT dunavecsei munkahelyekre felvételre keres munkaerőket az aláb-

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748,340-726
1975 OKT 5
Dolgozók Lapja (Komárom)
Schwer Lajos

1021

Schwer Lajos rajzai

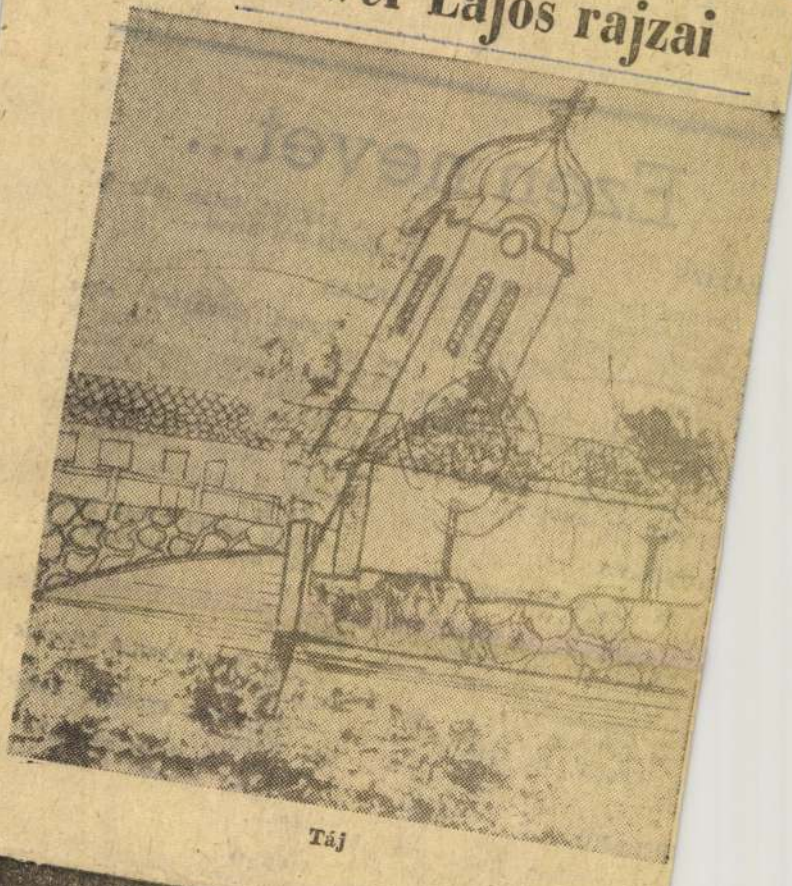

Táj

Lányfej

rámájának, a *Hedda Gabler*
ek angol tv-filmváltozata
ás filmalkotások. Gazdag
levízió negyedik negyedé
júsági- és gyermekműsora

Ezen nevet...

PÁRIZS

Yvonne, a rendkívül csí-
os, húszéves párizsi lány
emutatja kérőjét, Yvest. Az
nya elégedett. Egészen ked-
ére való.

— Ez a fiú nagyon tetszik
ekem — suttogja a leányá-
ak.

— De anyú, hisz' neked
ott van az apu!...

MOSZKVA

Óra végén a tanító felte-
zi a kérdést:

— Gyerekek, ki tudná meg-
mondani, mi a bátorság?

Egy szőke hajú, szeplős kis-
iú jelentkezik:

— Bátorság az, ha valaki
elentkezik, de felelni nem
ud...

MILANÓ

A moziban fiatal pár ül
egymás mellett. Vetítés köz-
ben a férfi átöleli szomszéd-
őjét, majd pillanatok mú-
a elcsattan egy csók. A há-
ik mögött ülő korosabb
ölgy megszólal:

— Hallja, uram, nem csi-
álhatná ezt otthon?

— Örömmel, asszonyom, de
tthon a feleségem nem en-
edné...

BUKAREST

Két férfi beszélget a boro-
ában:

— Hat főiskolás lányom
an — büszkélkedik Vasile.

Emilio megértően rábólint.

— Biztosan nehéz eltarta-
hat gyereket.

Mire Vasile lemondóan le-
int:

— Nem hatot, hanem tizen-
gyet. Öt közülük ugyanis
gyetemistához ment férj-
ez...

PRÁGA

Egy nő riadtan telefonál a
endőrségre:

— Elveszett a kutyám, de
ud beszélni.

— Akkor igyekezzen leten-
ni a kagylót, talán már fel
is akarja önt hívni...

TEXAS

— Tudod, mennyire okos
az én lovam? Valamelyik
nap borzalmasan megsebesül-
tem, s még ráadásul üldözött
is a félszemű Joe. Lovam le-
tett egy fára, zsebkendőmmel
bekötözte vérző lábam, s el-
vágtatott a városba.

— No és?

— Csak annyi hibát köve-
tett el, hogy állatorvost hí-
vott...

SZÓFIA

Fiatal lány rohan a fotócikk
szaküzletbe:

— Gyorsan, gyorsan, kérek
egy filmet.

— No, de ilyen sürgős?

— Igen, apámat üldözi egy
bika...

VARSÓ

A férj késő éjszaka érke-
zik haza. A feleség éktelenül
szidja.

— Igazán nem tehetek ró-
la — mentegetőzik a férj. —
Véletlenül egy régi, lánykori
tisztelőddel találkoztam, aki-
nek húsz évvel ezelőtt miat-
tam adtál kosarat. Hálából
meghívott egy borozóba, és
egész éjszaka vele együtt ün-
nepeltem...

BÉCS

— Te még mindig a varie-
tében dolgozol, Josef, mint
hasbeszélő?

— Nem, Leopold, most egy
madárkereskedőnél, aki be-
szélő papagájokat árusít...

STOCKHOLM

— Halló, Heidemstram la-
kás?

— Igen, Heidemstram be-
szél.

— A felesége otthon van?

— Nincs.

— Akkor kérem az enyémet
a telefonhoz...

Révész Tibor

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 387-748, 340-726

PEST MEGYEI HÍRLAP

1975 SEP 28

Schwer Lajos

1975. SZEPTEMBER 28., VASÁRNAP

1021

Szentendre

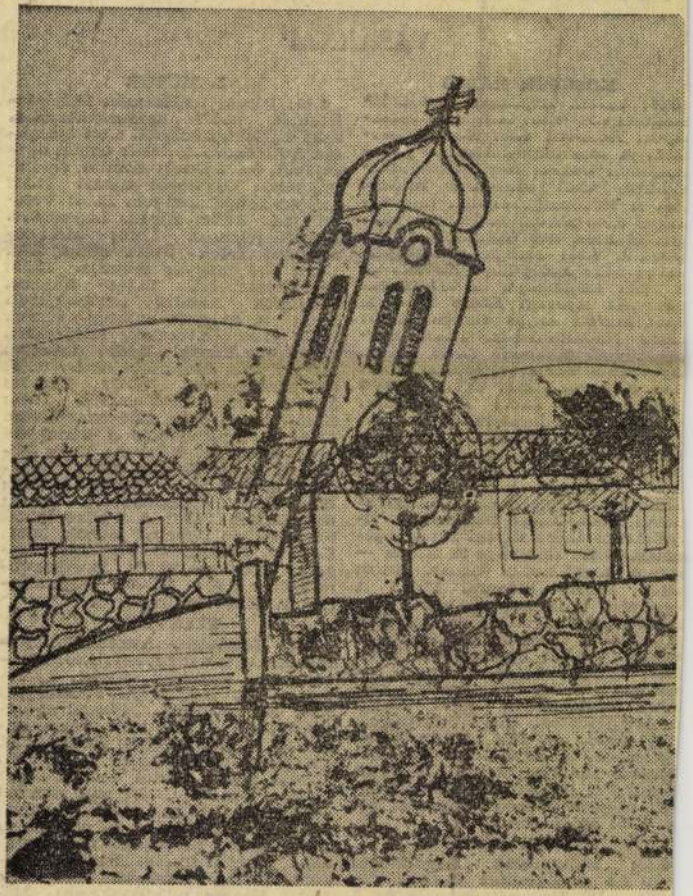

Schwer Lajos rajza

19

A rádió és televízió műsora

VASÁRNAP

KOSSUTH RÁDIÓ

6.00: Hírek. Lapszemle. Időjárásjelentés. 6.10—7.50: Kellemes vasárnapot! Közben: 6.45: Műsorismertetés. A mai nap kulturális programjából. Utána: Körzeti időjárásjelentés. 7.23: Múzeumi híradó. 7.56: A Közönségszolgálat tájékoztatója. 8.00: Hírek. Lapszemle. Időjárásjelentés. 8.05: Külpolitikai negyedóra. 8.20: Hallgatóink figyelmébe! 8.21: Hang-kép. Az MR és az MRT magazinja. 10.00: Hírek. 10.05: Az Ifjúsági Rádió műsora. 10.55: Maróti Lajos versei. 11.05: Zenés reklámturmix. 11.13: Bartók-művek. Közben: 12.00: Hírek. Lapszemle. Időjárásjelentés. 12.10: Édes anyanyelvünk. 12.47: Faragó Filmos írása. 12.57: A bajadér. Operett. 13.24: Rádiólexikon. 13.54: Kroó György műsora. 14.39: Pillantás a nagyvilágba. 15.00: Hírek. Időjárásjelentés. 15.08: Népdalok. 15.33: Örökzöld dallamok. 16.1[illegible]: Stiller. Max Frisch regényének rádióváltozata. 16.58: Hallgatóink figyelmébe! 17.00: Hírek. Időjárásjelentés. 17.05: Debussy: A tenger — három szimfonikus vázlat. 17.30: Lator László műsora. 17.45: A legyveres erők napján. 18.00: Nóta kedvelőknek. 18.58: Hallgatóink figyelmébe! 19.00: Hírek. Időjárásjelentés. 19.10: Sporthírek. Totó. 19.15: Igazolatlan ősz. Színmű két részben. 20.57: Könnyűzenei stúdiónk felvételeiből. 22.00: Hírek. Időjárásjelentés. 22.10: Sporthírek. Totó. 22.20: Fél óra sanzon. 22.50: Párbeszéd. Natalja Ginzburg jelenetének rádióváltozata. 23.27: Ábrahám Pál operettjeiből. 24.00: Hírek. Időjárásjelentés. 0.10: Éji zene. 0.25: Műsorzárás.

PETŐFI RÁDIÓ

6.58: Hallgatóink figyelmébe! 7.00: Az evangélikus egyház felhívása. 7.30: Orgonaművek. 8.00: A gyermekrádió műsora. 8.30: Zenés beszélgetés Török Sándor budapesti citerással. 8.41: Az MRT

3. MŰSOR

8.00: Hírek. Lapszemle. Időjárásjelentés. 8.05: Műsorismertetés. 8.09: Új lemezeinkből. 8.43: Iphigenia Aulisban. Részletek Gluck operájából. 9.40: Gácsi Sándor riportja. 10.00: Új Zenei Újság. 10.35: Chopin-zongoraművek. 11.04: Versszínpad. 12.00: Hírek. Lapszemle. Időjárásjelentés. 12.10: Mefistofele. Részletek Boito operájából. 12.50: Kis magyar néprajz. 12.55: Művészlemezek. 13.50: Kabaré. Részletek Kander musicaljéből. 14.12: A magyar valóság versei. 14.23: Hangfelvételek felsőfokon. 15.18: Az Ifúsági Rádió műsora. 16.00: Hírek. Időjárásjelentés. 16.05: Műsorismertetés. 16.07: Charles Münch operafelvételeiből. 16.35: Komjáthy György tánczeneműsora. 17.35: Korunk zenéje a budapesti zenei heteken. Közben: 18.10: Hírek. Időjárásjelentés. 18.15: Csendtörő hegyeidben. Versek. 19.10: Debreceni dzsessznapok. 19.40: Operaáriák. 20.05: A Philadelphiai Szimfonikus Zenekar játszik. 21.35: Kőváry Katalinnal beszélget Szigethy Gábor. 22.00: Beethoven-művek. 23.00: Hírek. Időjárásjelentés. 23.10: Műsorzárás.

TELEVÍZIÓ

8.18: Felsőfokú matematika. Racionális egész függvény. 9.00: Sprechen Sie Deutsch? Német nyelvtanfolyam. Ismeri Ön Freiberget? 9.25: En Francais. Francia nyelvtanfolyam. A híd. 9.40: Ciwyl kutya kalandjai. Lengyel filmsorozat. VI. (bef.) rész: Erdőben. 10.10: Ki játszik ilyet? Mitől vers a vers? 10.30: Zsebtévé. 11.00: Bp. Honvéd —Debreceni Dózsa bajnoki férfi kézilabda-mérkőzés. Közvetítés a Tüzér utcai pályáról. 12.15: Hazánk, Magyarország. Dokumentumfilm-sorozat. Hazámat szolgálom. 13.43: Kérem a következőt! Magyar rajzfilmsorozat. I. rész: Most kezdődik a bál. 14.00: Belépés díjtalan. Riportfilm. 14.15: Gazdaság

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748,340-726

Keletmagyarország
1975 SEP 28.
Schwer Lajos

1021

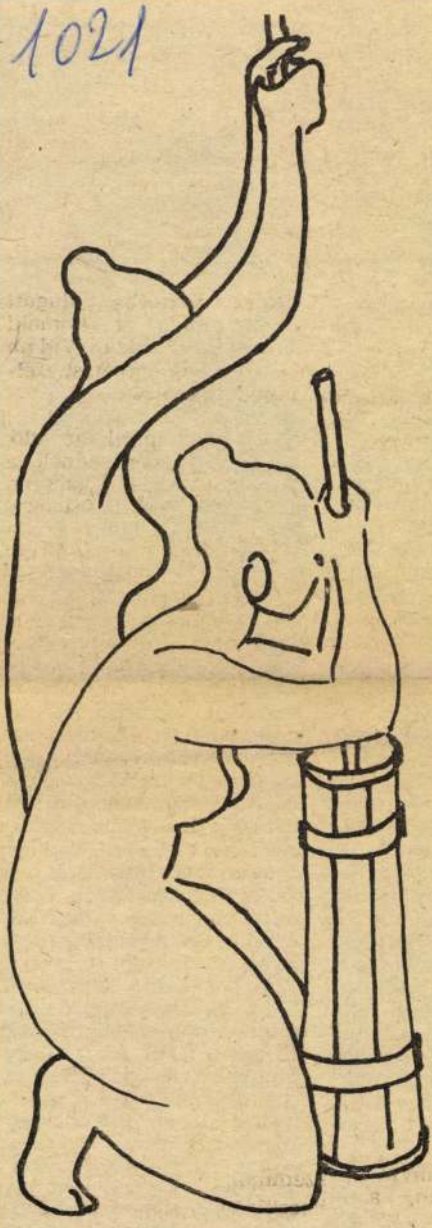

Schwer Lajos: köpülők.

a szövetkezet-
ugyancsak jó
ok . . .
egyike Kand
dézőjel azér
t a tsz tizen
temet-főiskolát
öbbsége fiatal,
a főmérnök is.)
gyei Őrhegyről
került fiatal-
.5-én állt mun-
bon. Csak vele
kozni — társai
területen".

stvánnal együtt
g a téesz hir-
Ő napkori. A
sunkkal, Pesti
Baranyából ke-
ára, már csak
nk. Egy évig
t fogunk a szö-
dolgozni. Két-
forint a fize-
egy része álla-
. A téesz szál-
biztosít szá-

műhelyben va-
e, mivel annak
került a szövet-
több, mint két
gozom, de már-
t tanultam. Rá-
dolgokra is,
t a tananyagból
A legfontosabb:
el bánás . . . A
nba éppen csak
De persze azt
csak elméletben
Több, jóval több
lett volna, hogy
helyen ne ke-
éle dilemmák-
l: hogyan szól-
y másik dolgo-
tsam? Kérjem?
másik arra rea-
. Persze lehet,
akis a valódi
tanulhatja meg

zakmai részt il-

leti, sok újdonsággal találkoztam. Csak elveiben ismerek néhány olyan gépet, amelyekkel itt dolgozunk, sok szakmai fogást is tanulok . . . Persze néha az is kínos lehet, ha valami gyakorlati dolgot nem tudok, és azt mondják: no, tessék, a végzett mérnök . . . Szerencsére minden segítséget megkapunk.

A tiszadobi Táncsis Tsz fiatal gyakornokának gondja minden pályakezdő ifjú szakember gondja. Az iskolából a munkahelyre kerülve csak segítőkész környezet támogatásával lehet zökkenőmentes a beilleszkedésük. A Táncsics vezetői így cselekszenek — jó részük maga sem régen küzdött hasonló problémákkal: a vezetőgárda fele harmincöt éven aluli . . .

T. Gy.

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 387-748, 348-728
1976 JAN 24
KISALFÖLD

Schwer Lajos

1921

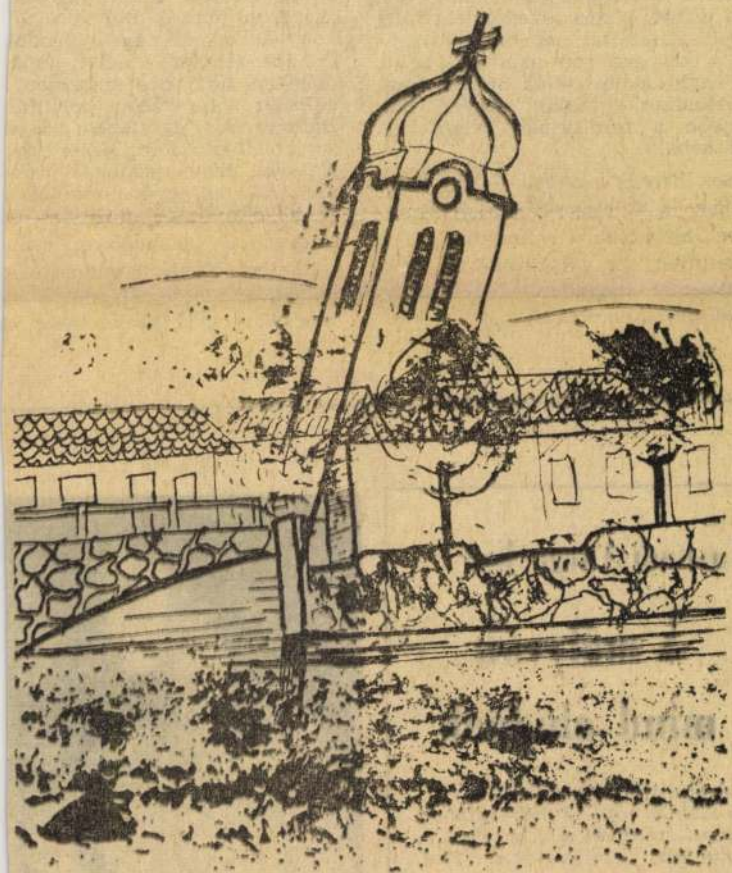

SCHWER LAJOS RAJZA

A

Évszázadokon át a Biblia volt a legtöbbet olvasott könyv. Kinyomtatása éppen ezért Gutenbergtől kezdve napjainkig mindig kitűnő üzletet jelentett a kiadóknak: biztos piacot, biztos jövedelmet. Szerzői tiszteletdíjat nem kellett fizetni, a szöveggel sem akadt sok gond, az egyházak őrködtek afelett, hogy változatlan, hibátlan legyen, legfeljebb a fordításokat frissítették fel néha.

Sok helyen azonban — így Angliában is — csak külön kiváltsággal birtokában nyomhatták ki a Szentírást, ha valaki enélkül próbálkozott, megbüntették, kiadványát pedig elkobozták.

Brit földön 1577-ben a B. család szerzett ilyen privilégi Egyik örököse ugyan, Robert, ben kölcsön fejében elzálogosí de hamarosan újból visszasz te. A nitelező, Bonham N könyvkereskedő nem nyugodot le ebbe. Mindent megtett anna dekében, hogy övé maradjon váltság: több ízben pert inc Barker ellen, egy ízben a szed sat is eliopta tőle. Mikor így ért célt, más eszközzel próbá zott: Barker egyik szedőjét vesztegette, hogy a Biblia 16 kiadásában szándékosan csiná sajtóhibát. Ennek eredménye le pajzán Biblia, amelyben a tí rancsolat egyik parancsából ki

---

Tasnádi Varga Éva

A mályvák mind aludnak

Január fut a háztetőkön,
és szélében röpköd fagy-kabátja,
halott szőlőfürt ring a tőkén,
folyondár sem kúszik a házra.

Anyám, a mályvák mind [aludnak,
a kút öblében jégcsap táncol,

MTI SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 387-748, 340-726

1975 NOV 2
NÓGRÁD

Schwer Lajos

1021

Schwer Lajos: Köpülők

Apró

...ZAKI vég-
...égű gyakor-

...rszám-

...szítőket

...esünk A je-
...kezéseket írás-
... vagy szemé-
...en Ipari Mű-
...gyár sze-
...yzeti és okta-
...főosztály
...zód Pf. 2)
...re kérjük kül-
...i.

...sz. Állami
...ipari Vál-

...andó
...unkára
...almaz

...ves. ács-
...nyozó. vas-
...nszerelő. víz-
...szerelő. vil-
...szerelő. üve-
...bádogos.
...ni és helyszí-
... szerelő. asz-
...s és lakatos.
...ő. burkoló
...akmunkásokat,
...ikus és sm.
...ozókat. Mun-
...elyek kizáró-
... Budapesten
...ékieknek is
...vező feltéte-
... Jelentkezés:
...sz. Állami Épí-
...ari Vállalat,
... Budapest, V.
...emberg hp.
... 16. IV. em.
...kaügyi osz-

GÉPÍRNI tudó adminisztrátort felvesz a PIERT Kereskedelmi V. Salgóbánya. Saját gépkocsinkkal szállítjuk a munkahelyre dolgozóinkat. Minden szombat szabad.

EGRI MEZŐGÉP PÁSZTÓI GYÁREGYSÉGE
revételnítő-, foszfátozórészlegéhez felvesz

vegyész-technikust.

Feladata a részleg szakmai felügyelete, az ionizáló- (lágyító sótalanító) berendezések kezelése. Fizetés: megegyezés szerint. Jelentkezés: a gyáregység üzemgazdasági csoportján.

A Nógrád megyei Állami Építőipari Vállalat salgótarjáni betonelőregyártó ill. műkőüzemébe

gép-kezelőket vesz fel

építőipari gépre érvényes bizonyítvánnyal. Kezelendő gépek:
ELBA-MIXER, TOLDI-daru.
Felvételre jelentkezés a jogosítvány bemutatásával a vállalat kápolnatóján. Sal-

...Balassagyarmat ter...égébe. Jelentkezni lehet a balassagyarmati és szécsényi kirendeltségünknél. Fizetés teljesítménybérben.

FIATALOK jelentkezzetek! Vállalatunk az 1976/77-es tanévre az alábbi szakmákra iskoláz be ipari tanulókat: ács-állványozó, kőműves, építő gépszerelő szakmára. A felvett tanulóknak térítésmentes otthonelhelyezést és napi háromszori étkezést biztosítunk. Levélbeni érdeklődésre bővebb felvilágosítást adunk. Cím: Mélyépítő Vállalat munkaügyi osztálya 1397 Budapest V., Rosenberg hp. u 16. sz.

MÉLYÉPÍTŐ Vállalat felvesz: gépjárművezetőket, billenős és darus gépkocsikra, villanyszerelőket. Jelentkezés: Mélyépítő Vállalat Budapest XIV., Füredi u. 70. Továbbá felvesz vasbetonszerelőket, ácsokat, hegesztők mellé segítőket, segédmunkásokat, kubikosokat. Tanfolyamon előkészít: ács, vasbetonkészítő szakmunkásvizsgára, nehézgépkezelői jogosítvány megszerzéséhez. Betanított érettségizett adminisztratív munkakörbe. Munkásszállás van. Jelentkezés: Mélyépítő Vállalat munkaügyi osztálya, Budapest, V. Arany János u. 34. szám. Levélre válaszolunk. Címünk: Mélyépítő Vállalat munkaügyi osztály 1397 Bp. Pf. 545.

A nagybátonyi Bartók Béla Általános Iskola a „Marabu 7"

Schwer Lajos

Schwer Lajos rajza

Világ, 1945. dec. 5.

hunyt. Temetése december 8-án du.
esz a győr-nádorvárosi köztemetőben.

A gyászoló család

SZÖNETNYILVÁNÍTÁS

jezzük ki mindazoknak, akik felesé-
nagyanyánk, testvérünk és roko-

AMÁS TIVADARNÉ

ettek, fájdalmunkat bármily módon
n köszönetet mondunk a mosonma-
rugyár vezetőinek, pártszervezetének
lamint a MOFÉM vezetőinek és dol-

A gyászoló család. Mosonmagyaróvár

---

ndunk köszönetet mindazoknak, akik
ottunk.

BALLA ISTVÁNNÉ
Weingart Erzsébet

lentek, sírjára koszorút, virágot he-
y fájdalmunkat enyhíteni igyekeztek.

A gyászoló család

Albérletet keres fiatal értelmiségi házaspár Győrben.

zet területén. Előbbi visszakapcsolás lehetséges!

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 136-068, 387-748, 346-726

1975 DEC 6

KISALFÖLD

Schwer Lajos

a szik-fekély lesz rajta minden
(bánatom.

1024

SCHWER LAJOS: Köpülők

● Nagyon divatosak a kötött,

30 ÉV

Élesszeműek, jó fülűek

Kicsiknél is kedveltek a megfigyelőjátékok. Mindenkinek a vezetőre kell figyelnie. Az pedig felteszi a kérdést: Hány ablaka van a teremnek? Mi található a szobában?... Később a vezető elduga a szobában egy jól ketyegő órát (ébresztőt) behívja a gyerekeket s csendben, fegyelmezetten, jól fülelve kell megtalálni a ketyegés nyomán az órát.

Máskor két-három pajtás szemét bekötik és sorban különböző tárgyakat a kezükbe ad, s meg kell mondani a fogás alapján, hogy mit tartanak a kezükben? Ugyanez versenyszerűen két vagy három csoportban is lehet játszani.

Réges-régen a felhők cs
komoran, sötéten gomolyogt
az égen. Ha jött a nyár, j

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 387-748, 340-726
1975 DEC 14
NÓGRÁD
Schwer Lajos
1021

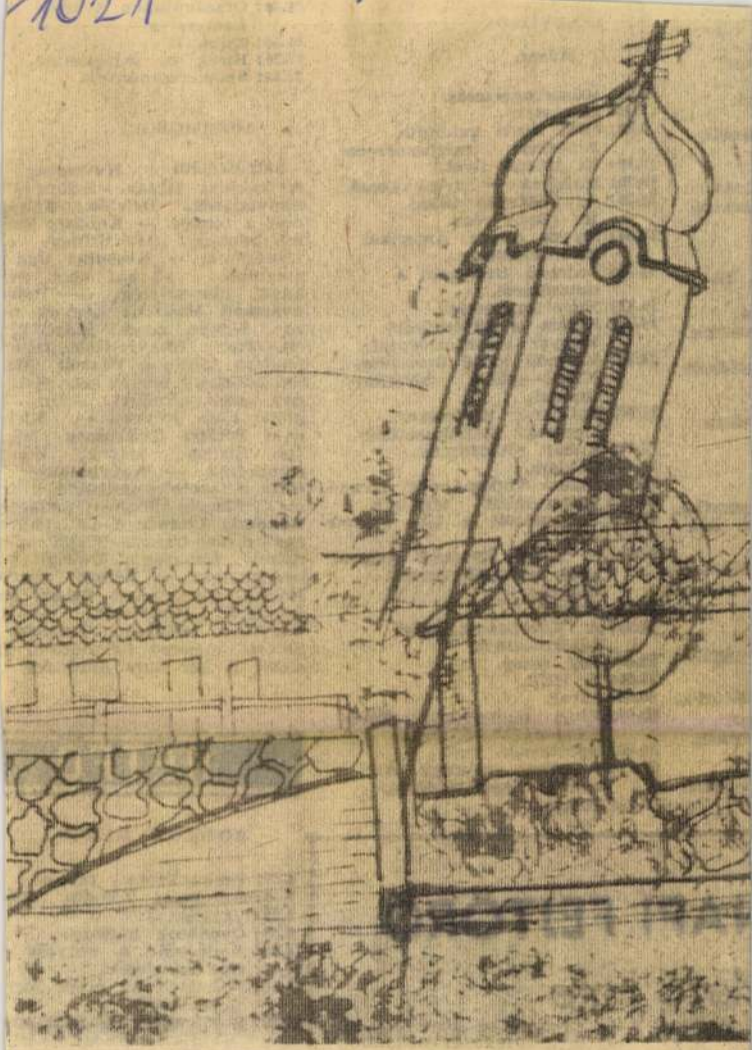

Schwer Lajos: TÁJ

a következőt!
rajzfilmsorozat,
majd megoldja.
vájci tévéfilm-

r professzor.
rajzfilmsorozat.
övidfilmek.

Tudományos híradó.
ikat ajánljuk.
sok a XX. század-

Expressz nemzet-
bajtőrverseny

nségszolgálat
tója.
e.

enyovszky! Tévé-
at. 9. rész.
k.
szekrény. Az
tévéváltozata.

...ilmvígjáték. — **Bala**
gyarmati Madách: Lányok p
zon. Színes, zenés, táncos fr
cia—olasz filmvígjáték. Délel
Modern idők. — **Pásztói Má**
Gyilkosságok péntek este. (14).
nes angol bűnügyi film. I
előtt: Elza kölykei. — **Kist**
nyei Petőfi: Gyilkosság leír
(16) Színes lengyel bűnü
filmdráma. — **Nagybátonyi**
tőfi: A szórakozott. Színes fr
cia filmvígjáték. — **Szécsé**
Rákóczi: Ludwig I—II. (16.) S
nes olasz—francia—NSZK tö
nelmi filmdráma. Délelőtt:
aranyember. — **Rétság:** Sherl
Holmes magánélete. Színes an
bűnügyi filmvígjáték. — **J**
bágyi: A pendragon legenda.
Színes magyar kalandfilm. D
előtt: A két bors ökröcske.

HÉTFŐ

KOSSUTH RÁDIÓ:

8.25: Verbunkosok, nóták.
8.59: Schubert: Esz-dúr trió
9.29: Versek.
9.39: Óvodások műsora.
10.05: Andersen: A fenyőfa.
10.28: Operarészletek.
11.00: Fejezetek az orosz nép
történetéből.
11.20: R. Strauss: II. kürtvers

TÖRŐ

ó 6. Találtja. 7. Se-
zreműködésével. 8.
en, mellett, közelé-
A vízsz. 43. fordí-

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748,340-726

Csepel
1975 OKT 31

Schwer Lajos

a francia naplóból

1021

Schwer Lajos: Lovász

...i den...

lik a beszédbe *Jámbor Mi-ály*, aki még „fiatal" bri-gádtag. Alig több mint egy ve jött. — Hogyne érvénye-ülne. Az érvényesüléshez eltételek kellenek. Én osztá-yon dolgoztam. Ott nem olyan gyorsan találja meg a helyét az új ember. Itt igen. Én hazajöttem. Nem vissza. Haza. Itt a munkával is úgy van, hogy nem bízza a meóra a döntést, vagyis nem arra vár, mit mond a meó. Mert mit lát a meó? Kívülről, a tetejét, meg az alját. Viszont, aki csinálta, annak tudnia kell, hogy milyen is az, amit végzett. És nyugodtan alhat otthon, ha már elszállították a gépet. Mi járunk a gépek-kel, és szembe találkozunk azzal, hogy milyen is a nem-zetközi piac igénye. Az üzemi demokrácia jog is, meg köte-esség.

— Valóban. — Erősíti meg *Valent Lajos*. A brigád be-szól a minőségösztönző pré-mium elosztásába is. Ez dif-erenciált. Azelőtt az üzemben forgácsolók és a lakatosok özt voltak viták, problémák. Most nincsenek. Az üzemi demokrácia lényege, hogy mind a két véleményt meg-allgassák, illetve a másik oldalt is megvizsgálják. Most funkciók is eszerint oszla-

nem igen fordul elő, hogy va-laki nem értesül valamiről.

— Ez a nagy összeforrott-ság, nem tesz elnézővé, nem gátolja az őszinte bírálatot?

— Pontosan ahhoz ez kell. Az ember tudja, hogy segítő szándék van minden mögött. Például a gépekre tett vállalással kapcsolatos felvetésün-ket másnap rendkívüli tag-gyűlésen vitatták meg. A kér-désben igazunk lett.

8

— Mennyibe kerül egy Fk 350-es gép?

Változik az ár, de úgy három-millió körül van. Ha már a gépeknél tartunk, hadd mond-jam el, hogy én kétéves vezető-képző tanfolyamra jártam. Ezeknek a gépeknek az átfu-tási ideje nem egy-két nap. Volt úgy, hogy az elkezdett munkámat más fejezte be helyettem, és tudtam, hogy nagyon lelkiismeretesen csi-nálja. És ez a béremnél nem érződött. És senki sem tette szóvá, hogy én tanulok.

— Sokan tanulnak?

— Majd mindenki vala-mit. Ketten nyelvet is, mert már nyelvtudás nélkül nem lehet megélni külföldön.

MAGYAR HIRDETŐ
SAJTÓFIGYELŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 387-748, 340-726

1975 DEC 21

ZALAI HÍRLAP

Swer Lajos

1021

Swer Lajos: KÖPÜLÖK

mulasztásokra mutattak rá, esetleg bűnös mulasztásokra, — vagy csak egyszerűen hiúságokat borzoltak fel. Arra is volt eset, hogy a könyvekben a szerzők tévedtek; hogy a bírálat elhibázott, vagy igazságtalan volt. De nem ezek a szeplők jellemzőek erre a könyvsorozatra, hanem az, hogy az eddigi kötetek általában *magasrendű írói felelősségtudattal*, a valóság iránti érzékenységgel, a javítás szándékával térképezték fel a jelent, a mai társadalmat, vagy annak egy-egy metszetét.

A sorozatnak *eddig tizenhat* kötete jelent meg.

Ha száz kötetesre tervezték volna a szerkesztői, azt mondhatnánk, hogy Magyarország tizenhatodrészét „felfedezték". Persze, ez csak játék egy ötlettel; nincs ilyen arány. A kötetek ütemesen követik egymást, — valamennyinek nagy a kritikai visszhangja, s mostanában kezdenek igazán népszerűvé válni. Kell néhány esztendő ahhoz, hogy az olvasók alaposan

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

1975 DEC 14

Csongrád m. Hírlap

Schwer Lajos

az asszony.
djon. Hozza ide a

1021

Örültem, hogy örömet okozhattam viháncoló Józsi úrnak. Később azonban félrevonultam és sírdogálni kezdtem, mert magamat is megsajnáltam

SCHWER LAJOS: LÁNYFEJ

tam, leg
Hány
ri szakn
rán, ins
kvártély
úri és
néhány
ban ke
azt a k
a múltakon.

Az üzlet azonban sehol sincs, mert az egész környéket szanálták. Csak azt tehettem, hogy képzeletben építettem meg a régi, rozzant, földszintes bérházat, benne az üzletet, s vele együtt akkori életem egy darabját.

●

A tulajdonosnő, akinél újsághirdetés alapján jelentkeztem, hatalmas termetű, dúskeblű, bogárfekete nő volt, s igen barátságosnak mutatkozott. Első pillanattól magázott, és azt mondta: „Úgy szeretném, kvázi, ha jól együttműködnénk..." Ez igen tetszett nekem. Az is tetszett, hogy bőbeszédű volt a nagyságos asszony. Sokat kérdezgetett, s gyakran felkacagott szavaimon.

— Józsi úr majd bevezeti magát — mondta befejezésül. — Előbb a férfirészleghen érjen el némi haladást, aztán próbálkozhat a hölgyfodrászatban is. — A segédhez fordult: — Magyarázza el, Józsi úr, amit kell, igen? —

lér
ktő
en
yar
hű
rázt
em
orvoséval!... M
ga, hogy amiko
ríti, szappanozz
falon. Így... —
hoz ért volna,
kéntjét. Aztán
hér, hosszú m
naccságával vig

Nem mondta
gyáznom, ellen
szidalmazni ke
Látszott, hogy

— A naccság
ni, hogy odaát
ismét komikus

●

Úgy zajlott n
előírta. Mikor j
san köszöntem
ta, hogyan kell
szerencsém, jó
tán beterítette
szanarnozni ke
hogy most má
kor — átkopog

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726
1975 SEP 5

ÖNTŐ

Schwer Lajos

1021

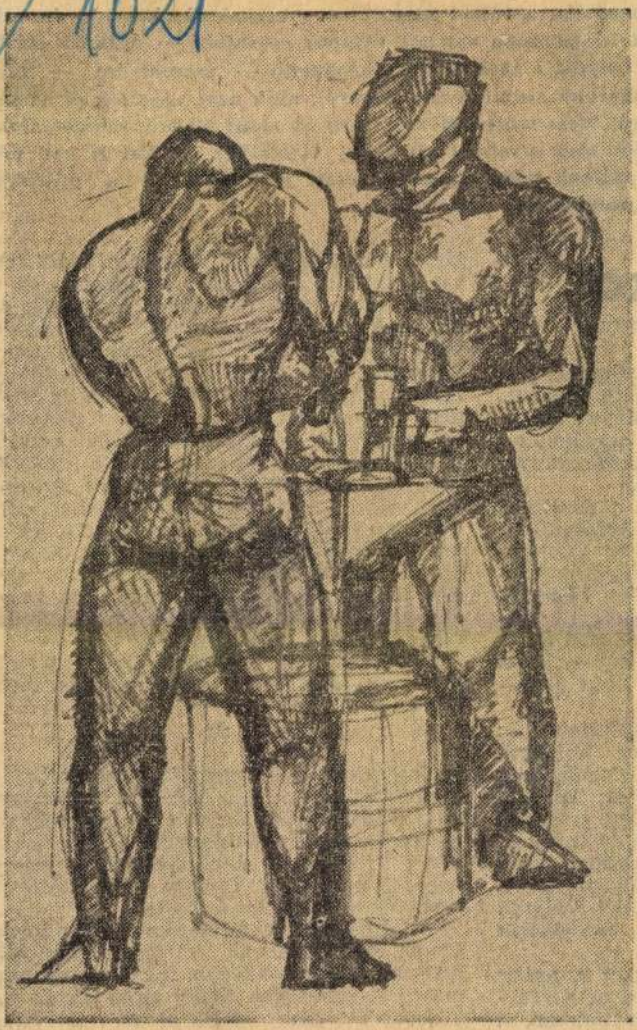

Schwer Lajos: Kovácsok

járták iskolába. Tavaly már kihelyezett tagozat működött a gyárban. S huszonegyen végezték el az általános iskola nyolcadik osztályát. A tavalyi év egyébként is fordulópont volt: egyetlen analfabéta sincs ma már a Soroksári Vasöntödében. Az idén pedig „országos rekordot" állítottak fel, ahogy a személyzeti osztályvezető mondja. Negyvenketten iratkoztak be az iskolába. (Az erzsébet gyáregységben sajnos még vannak írni-olvasni nem tudók. De úgy látszik, ott is megindult valami... Közülük egy ugyanis az idén kezdi az általános iskola első és második osztályát.) Öten a harmadik-negyedik, hatan az ötödik-hatodik, tizenheten a hetedik-nyolcadik, tizenhárman pedig a nyolcadik osztály anyagából tesznek vizsgát az elkövetkező tanév végén.

A számok tehát biztatóak. De most szóljanak azok, akik ezek mögött a számok mögött állnak.

★

„Irassatok föl engem is a névsorba!" — mondta ki a végső szót kolléganői előtt tavaly szeptemberben Soroksárott a harminchárom esztendős *Gomán Gusztávné*. A fiatalasszony addig összesen — nem tévedés! — két hónapig járt iskolába. Csupán a nyomtatott betűket és a számokat ismerte.

— Látná csak a feleségem bizonyítványát! Csupa kitűnő! — az élettársa, *Nagy Ádám* erre talán még büszkébb, mint a saját tanulmányi eredményére. Pedig az is igazán szép: közepes átlaggal végezte el az első két osztályt. Egy éve még csak a nevét tudta leírni...

MTI SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 387-748, 340-726
1975 AUG 31

DÉL-MAGYARORSZÁG
(SZEGED)

Schwer Lajos

1021

Schwer Lajos

Lányfej

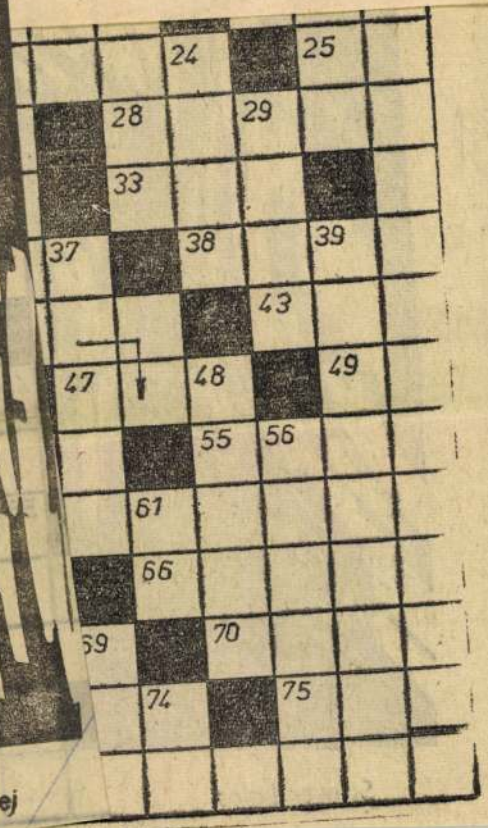

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726
1975 SEP 21
Keletmagyarország
Schwer Lajos

megelőzés, vagyis „a betegségek terjedését megakadályozni". Jósa szerint: „Míg népünk a nevelés útján oda nem fejlik, hogy meggyőződve válna az, hogy ragályos betegségek oktatni kell, mert a hygiene az egyén számára a munkaképességet és a lakosság humánus érzékét kifejleszti!"

F. A

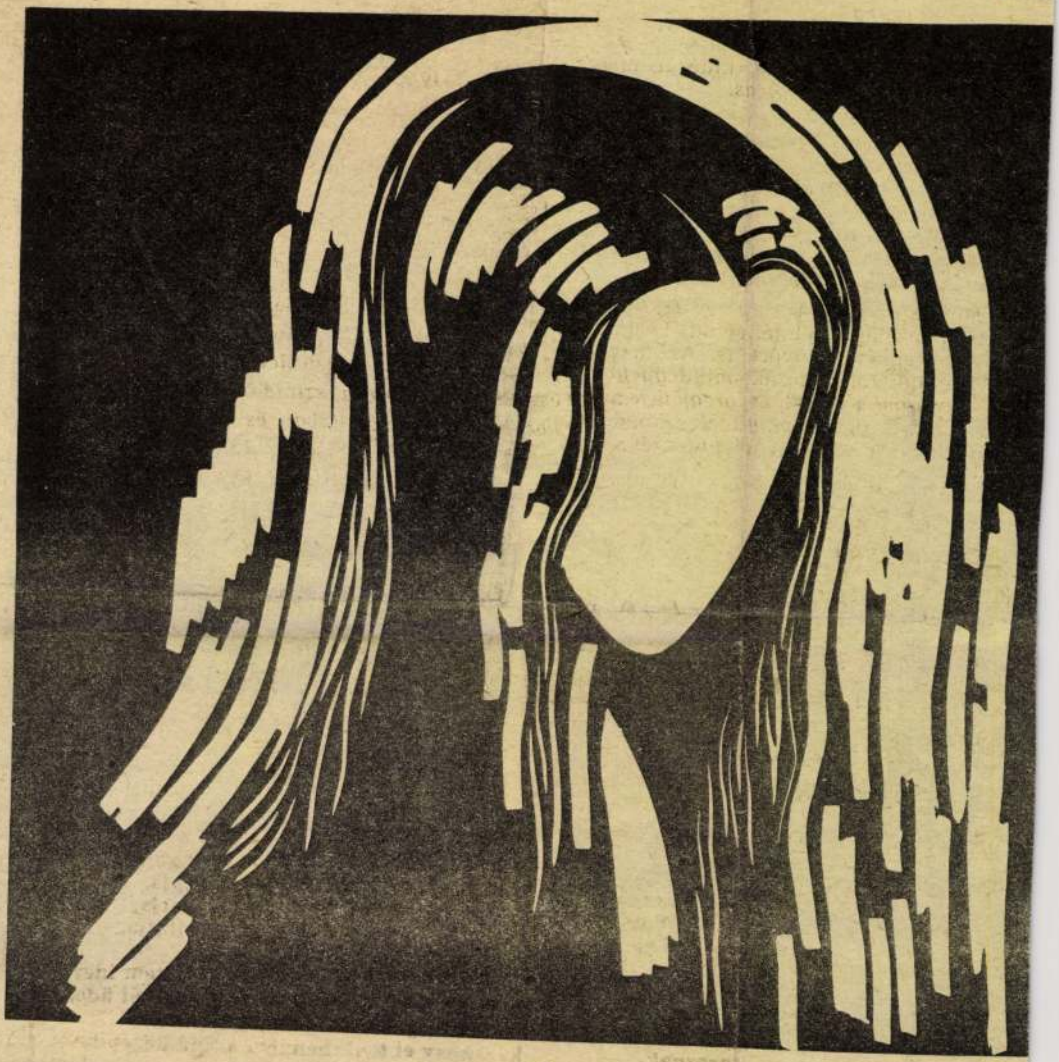

Schwer Lajos: Lányfej.

A fiatalos, modern gondolkodású Bánszki bácsi ugyanúgy típusa a tirpákság utódainak, mint Cseh bácsi, a nagyapa, vagy *Ambrus Antalné*, aki egy mégújabb, már nem paraszt, de még nem munkás típust képvisel.

Az Antalbokorba vezető girbe-gurba, posolyás út mentén olyan kicsi a Zomborbokor, hogy még a térképen sem szerepel. Ien biciklizik-gyalogol Ambrusné hosszú évek óta a tangazdasági sertéstelepre. Négy gyerekkel maradt magára, értük kellett munkába állnia, őket kellett emberré nevelnie, olyan közösségben, ahol még megszólják az elhagyott asszonyt. Csak a fáradt tekintete, túlontúl sok ősz hajszála árulja el, hogy milyen sok volt az utóbbi húsz év, mert a széles, nyílt arca, de még a vézna termete is valami makacs erőt sugároz.

— Apám a százholdas Zomborszkiak, Nádasiak cselédje volt. Mondhatok többet an-

ri posta.

a városban,
majd. Ugy
több a tani
hogy még
szeretnének
nika, vajon
Rojtos gyer
ezek a gyer
másokon, ra

Játék az úton... Hazafelé a vajdabokori iskolából. (Elek Emil felvételei)

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 387-748, 340-726

SZOLNOK MEGYEI HÍRLAP

1975 SEP 28

Schwer Lajos

Köpülők — Schwer Lajos rajza

közé tartozik.

— Mozgalmi tapasztalataimat az ifjúsági szervezetben szereztem, később felvettek a pártba is. Pártmunkám fő területe az ifjúságpolitikai határozat végrehajtásának segítése, a fiatal katonák művelődési lehetőségeinek megteremtése.

A politikai munkát mindig éppolyan lelkesen végeztem, mint a katonai, szakmai feladatokat. Azt hiszem ez természetes is, mivel a katonák politikai tisztánlátása legalább olyan fontos, mint az, hogy ismerjék a harcitechnikát a fegyverek kezelését.

Azt hiszem, a teljes igazsághoz hozzátartozik — s ez kitűnt Csollák főtörzsőrmester szavaiból is —, tiszthelyettesnek lenni szép, de nehéz hivatás. Nem hivatalnoki pálya és eltér a szakmunkás hétköznapjaitól, ünnepeitől is. Sokrétű feladat; sokoldalú embert kíván,

1021

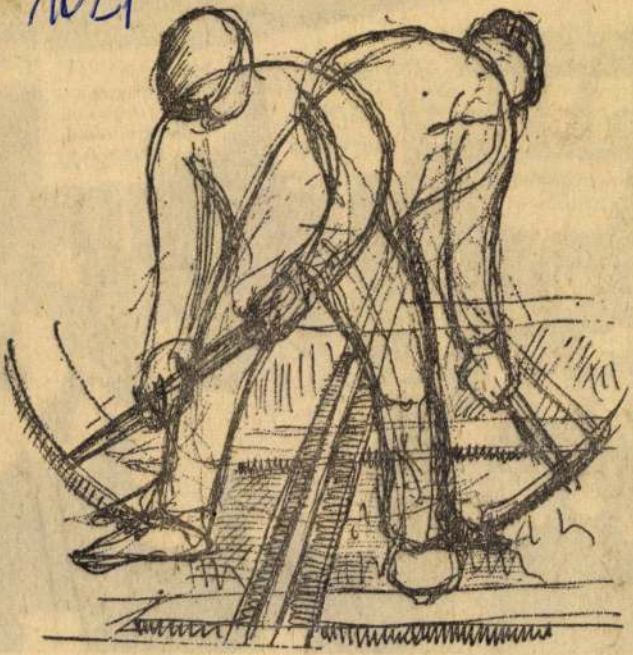

PÁLYAMUNKÁSOK **Schwer Lajos grafikája**

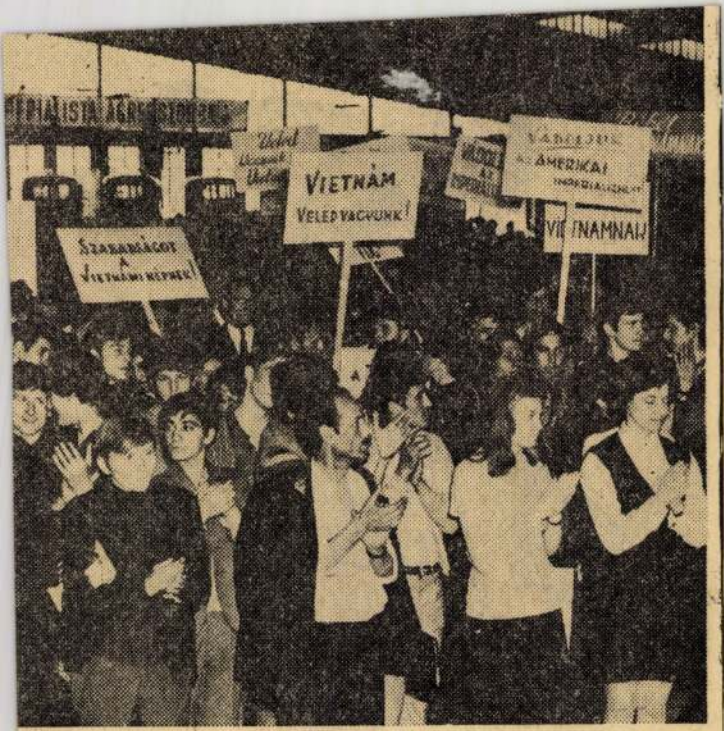

int ötezren fejezték ki szolidaritásukat *(Szaniszló. László fotói)*

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068. 337-748. 340-726

1975 AUG 25
ÖNTŐ

Schwer Lajos

1021

Schwer Lajos: Az új kenyér

...galamb, a nyíló tava...
...ül is közlik mondani...
...lgálatában a nemzeti...
segítői lehetnek.

...ekinthető a Munkásn...
...Budavári Palota „A...
...r 9-től, október 20-i...
...07-es telefonszámon...

...társadalmi munkát. Ezt a régi, rozoga épületrészt bontották le, amelynek helyén a kibővített óvoda új része lesz.

— **A szakmunkás-utánpótlás** gondjait jellemzi, hogy mind kevesebb az ipari tanuló. Tavaly az első félévben 168 szakmunkástanuló volt a vállalatnál, idén, ugyanebben az időszakban már csak 115.

öntő

Az Öntödei Vállalat dolgozóinak lapja
Ára: 60 fillér
Felelős szerkesztő: Méry György
Szerkesztőség: 1027 Budapest II., Kacsa u. 17.
Telefon: 153-632
Felelős kiadó: Csollány Ferenc
Kiadja a Hírlapkiadó Vállalat Bp. VIII., Blaha Lujza tér 3.
Szikra Lapnyomda

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 387-748, 340-726
1975 AUG 24

PETŐFI NÉPE

Schwer Lajos

1021

● Schwer Lajos: Köpülők.

Közlemény

Köszönetnyilvánítás

Hálás szívvel mondunk köszönetet mindazon rokonoknak, ismerősöknek, szomszédoknak és a Rózsafüzér Társulatnak, akik felejthetetlen édesanyánk, nagymamánk, dédnagymamánk

ÖZV. NEMCSOK GÁBORNÉ
Balogh Anna

temetésén megjelentek, sírjára koszorút, virágot helyeztek, ezzel fájdalmunkat enyhíteni igyekeztek. Gyászoló család. 39 700

M.D.

Schwer Lajos
Grafikus

„Kohász"

Élet és Irodalom, 1964. febr. 25 - 3 lap

Schwer Lajos
grafikus

M.D.K

"Asszonyok"

Élet és Irodalom, 1965. dec. 11 - 1 kép.

Schwer Lajos
grafikus

14.D.V

„Nő nap"

Élet és Irodalom, 1966. márc.

MDY

Schwéz Mihály
teslő_

Folklorisztikus jellegű kompozíciói
Zsennyén lebelkeztek:

Anugyal Endre: A Zsennyei Művesztelep jubileumi kiadtóme.
Művészet, 1967. augusztus - 42 lap

MDK

Schweik A., festöm.

/A kecskeméti müvésztelep 1919.évi anyagából./

51. Kis szobám.

Az "Aurora" müv.rt.kiáll. - Nikolszky Jenö gyüjt.kiá
1924. jan. 13-febr.3.-ig. Kat. 4.l.

Schwerák vésnök

lásd

Lauringer Ernő:

Sopron szab. kir. város emlékérmei

Soproni Szemle

1943. 9. l. 12. l.

Schwerák - Rosstucker

rajzoló

Szent János-kápolna az Előkapunál Sopronban, lebontották 1899-ben.

- Repr. -

Soproni Szemle

1942. 183. l.

SCHWERDGEBURTH, Karl August

MASITS László: Kölcsey Ferenc hiteles ábrázolása.
= Debreceni Déri Múzeum Évkönyve 1988 (1990) 322.p.
311, 312,

Anton Einsle festménye után, Johann Ender rajza után KARL AUGUST SCHWERDGEBURTH (1785—1878): Kölcsey Ferenc, 1836. Acélmetszet, papír. 100×75 mm. (Tojásdad alakú keretben.) J.b.l.: „Festé Einsle. Rajz Ender." J.j.l.: „Metsz. Schwerdgeburth" Felirata: „Kölcsey Ferencz" Debrecen, Déri Múzeum. Ltsz.: 1922/21. Bp. MTKcs.: körülvágott másodpéldányán az előbbitől eltérő betűtípusú felirat. Ltsz.: 2742.

SCHWERER János gyüjtő

A XIX. század második felében *Schwerer János* nyugalmazott pancsovai vámfelügyelő viszi városunkban éremgyüjtők közt a főszerepet. Lankadhatalan szorgalma és nagy szaktudása ismertté tette nevét numizmatáink közt. Az érmészet tanulmányozását Zomborban kezdte meg, majd pedig elkerülve Pancsovára, a Weifert-féle gyüjtemény gyakorolt reá nagy és termékenyitő hatást. A gyüjtemény vendégszerető birtokosával igaz baráti viszonyt szőtt. Együtt töltötték szabad idejüket, megbeszélve érmészeti tapasztalataikat és fejlesztve egymásban a szépérzéket és tudást. Itt fejlődött ki Schwerer igazi numizmatává. Nyugdijba lépése után visszatért Zomborba. Nagy buzgósággal járt el az egyes gyüjtőkhöz, kiknek összes érmeit bő és szakszerű leirással látta el. A római pénzeket többnyire németül, mig a magyarokat magyar nyelven irta le.

Igen sokszor tett a nemzeti múzeumnak is szivességet; gyakori ajándékairól a n. múzeum éremtári naplója tanúskodik, sőt nagynevű tudósunk: boldog emlékű Pulszky Ferenc köszönő és üdvözlő levél[2] kiséretében Weszerle József Érmészeti Tábláinak egy példányát küldte meg neki elismerése jeléül. Schwerer sokat fáradozott az intézetek gyüjteményeinek a gyarapitásán. Azt tartotta, hogy az ifjúságnak a történelemben való oktatását a régi pénzek bemutatásával meg lehet könnyiteni és e célból gyönyörű gyüjteményt ajándékozott a zombori állami főgimnáziumnak. Ezen ajándékát Schwerer nem csupán a saját gyüjteményéből tette, hanem a Husvéth-féléből és különösen a Frey-féléből is kért és kapott is az intézet számára nagyobb mennyiségű ritka római pénzt és magyar emlékérmet.

Zomborban tartózkodása alatt sem felejtkezett meg pancsovai jóbarátjáról. Weifert és a zombori gyüjtők között csereviszonyokat létesitett, melyek folytán úgy a Weifert-féle, mint a zombori gyüjtemények egyaránt gazdagodtak.

Schwerer öreg korában a még megmaradt régi pénzeit, szemtanúk állitása szerint, két katonatisztnek adta el, de hogy kik voltak a vevők, azt nem tudjuk.

Num. Közl. 1906 134.p.

Schwerak - Ross-
rucker Lipót
grafikus

lásd
=
Csatkai Sopr. exl.
25. l. - 31. l.

Trencsén vármegye VIII. 216.

Schwerák József

~~U. 4078~~

lásd

Bánáti Sverák
József

Szent István székesfehérvári bazilikájának faragványos követei.

VI. 179

MDK

Schwerák József

Magyar Művészet 1926. 7. sz. 418.l.

Schwerák József MDK

Kain

Mücsarnok 1924. tavaszi kiállitás

Schwerák József MDK

Fiatalság öregség

Műcsarnok 1924. tavaszi kiállitás

Schwerák József MDK

Tavasz

Műcsarnok 1924. tavaszi kiállitás

MDK

Schwerák József

kitüntető elismerést nyert.
2 izben, 400 K öd /1922/ , 100.000 K.öd. /1923/.
Diszérő elismervényt is nyert.

Nemz. Szal.333.kiáll. 1925.márc.15-29. Kat.
A Szinyei M.P.Társ. által dijazott művészek kiáll.-a.

HDK

Schwerák József

1925-ben Ösztöndijat kapott

Képzőm.Főisk.Évk. 1921-22, 22-23, 23-24. 24-25.
Bp. 1926.

MDK

bánáti Schverák József, festő

78. Szentendrei táj.m Olf.

Bp.Műcs.-"A Magyar Művészetért". Képzőműv.Kiáll. 1942. jun.6.-22. Kat. 7.l.

bánáti Schverák József

Szentendrei táj, olf.

Műcsarnok 1942 [redacted]

A magyar művészetért c.kiáll.

Schwerák József

A Szentendrén alakult művés-
telep tagja.

Magyarság 1926. VI. 8.

Schwerák József

MDK

1923-ban ösztöndíjat kapott

Képzőm.Főisk.Évk. 1921-22, 22-23, 23-24. 24-25.
Bp. 1926.

M.D.K.

Schwerák József

Egyik alapitótagja a szentendrei müvésztelepnek. Fényképét csoportképen a többi alapitó taggal együtt bemutatja a lap.

Látogatás a szentendrei müvésztelepen c. Szinházi Elet. Bp. 1928. aug. 12-18. XVIII. évf. 33. sz. 40-41. lap.

Schwerák József MDK

1921-ben ösztöndijat kapott

Képzőm.Főisk.Évk. 1921-22, 22-23, 23224, 24-25.
Bp. 1926.

Schwerák József MDK

1924-ben ösztöndijat kapott

Képzőm.Főisk. Évk. 1921-22, 22-23, 23-24. 24-25.
Bp. 1926.

Schwerák József,

MDK

Réti István tanár növendéke

Rájzök.
Táj.

Az OMKK Föisk.Növ.Munk.kiáll. 1923 márc.18- 25
Ernst Múz. Kat. 17.1.

Schwerák

Magyar Művészet, 1926

177. o.

kiállításról.

Schwerák József festő

Magyar Művészet, 1926

418.o.

A kéve. művészegyesület.

Schwerák József főiskolai festőművész

Pesti Hilap. 1923. jún. 10. 8

Fiatalok művészkiállítása

Schwerák József

A Képzőművészeti Főiskola és a Müegyetem a Nemzeti Szalonban, az Iparművészeti Iskola és a Felső Épitő Ipariskola saját épületében rendezett kiállitást növendékei és tanárai számára. Mátrai Vilmos mindhárom kiállitást ismerteti:
A Nemzeti Szalonban szereplő festők közül emlitésre méltóak:
Rozgonyi László, Schwerák József, Goebel Jenő, Szüts Zoltán, Biró Béla és Gál János festményei.
A szobrászok közül:
Meister Endre és Schick Fanni komoly tehetségnek látszik. Vörös Béla kuttervét nem látja kielégitően izlésesnek a kritika.
A Mátrai-beszámolóban feltüntetett teljes müvésznévsort lásd: Márton Ferenc nevénél.

Élet, Bp. 1923. juli. 1. XIV. évf. 13. sz. 309. lap.

MDK

Schwerak Rossrucker Lipót

Hegyi paraszthház, vf.

Innsbrucki részlet,"

Eső, "

Régi kovácsmühely, "

Soproni Képzőm. Kör 3o. kiáll. 194o. máj.

Schwerak Rossrucker Lipót

Tauern-részlet, vizf.

Régi falak, vizf.

Rax, vizf.

Soproni Képzőművészeti Kör kiáll. 1927.

21 **l.**

Schwerak Rossrucker Lipót
"Bärenloch", vizf.

Soproni Képzőművészeti Kör kiáll. 1927.
25 l.

Schwerak Rossrucker Lipót
"Gamseck", vizf.

Soproni Képzőművészeti Kör kiáll. 1927.
21 l.

MDK

Schwendfeger Máté kőmives
résztvett Buda ujjáépitésében1686 után

Schoen Arnold:Buda épitőmestereiről töredékek, vázlatok I.Kik épitették ujjá Budát az 1686.évi romokból? Müvért 1957.VI.évf.4.sz.299.l.

Schwerdgeburth

grafikus

l.

Manszdebrkiáll

16. l. (4. x)

MDK

Schwerdgeburth

"Vörösmarty" Az "Aurora" 1837.évi kötetéből. Festé és rajz.Barabás. Acélba metsz. Schwerdgeburth.

Vasárnapi Ujság, 1900. 47.évf. 48.sz. 790. lap.

Schwerdgeburth

11534

Schwerdgeburth.

Vörösmarty Mihály.

Derékig, iróasztal mellett ülve és balranézve van ábrázolva. Könyöklő jobb kezével az iratot forgatja. Felirata a kép alatt:

VÖRÖSMARTY

alól balra: Festé és rajz. Barabás
jobbra: Aczélb. metsz. Schwerdgeburth.

Aczélmetszet, méretei az aczéllapnak 15.5:10.9 cm.

Szn. 68-911
850-911-13
Át. lelt. 4492.

Schwerdgeburth
Acélmetsz

Aurora. 1837.

Cimlap előtt: Vörösmarty. Acélm.
"Festé és rajt. Barabás. Acélba
metsz. Schwerdgeburth

Föv. kot: tul.

Kr. ①. 902.

Dunsö. 1837.

Einsiedler Väld. Förnamn ej känt. Hustru.
"Terese" f. 1803. Barn: Johanna Theresia
född. Schwerdtfeger.

Föd. Lit. kat.

L. ① 90 x

MDK

Schwerdtgeburth

Vörösmarty arcképe, rajzolta Barabás, metsz. Schwerdtgeburth

Figyelmező 1837. I. 3. sz.

i pályázatára benyujtott

e g y z é k e:

Schwerdtgeburth metszö.

Figyelmezö. 1837. I. 3. sz.

MAGYAR-OLASZ TÁRSASÁG
SOCIETÀ ITALO-UNGHERESE
BUDAPEST, IX. RÁKOS-U. 10

NYOMTATVÁNY

Nagyméltóságú
Méltóságos
Nagyságos

úrnak
úrhölgynek

.....

.....

BUDAPEST,

.....

ifj. Kellner E. Bpest.

LA SOCIETÀ ITALO-UNGHERESE

invita la S. V. Illma ad intervenire alle

CONFERENZE

che

il Rev.

P. VITTORINO FACCHINETTI

Professore dell'Università del Sacro Cuore di Milano

terrà

sabato, 27 aprile alle ore 18
nella Sala del Museo d'Arte Decorativa
(IX., Üllői-út 33—37.) sul tema:

DUE FULGIDE GLORIE DELLA SANTITÀ ITALIANA

(con proiezioni); e

lunedì, 29 aprile alle ore 18
nella Sala della TESz (V., Falk Miksa-utca 1) sul tema:

LA RADIO IN VOLO

LA PRESIDENZA

Gli ospiti sono graditi.

SCHWERDTNER, vésnök

737.-1900.-I.Ferenc József emlékérem.70.születésnapjára E/.az uralkodó mellképe j."FRANZ JOSEPH I.KAISER V.ÖS ter.ETC."Vésnök:SCHWERDTNER,H/.tölgy-és babérag."ZUR/ ERINNERUNG AN DAS/70GEBURSTFEST/SR.MAJESTAT D.KAISER/ FRANZ JOSEPH I./1900."Bronz,Ár.37 mm.Szalag:Sárga-feket fehér. 305.old.kép,1.tábla,303.old.

BANKI VAJK MIHÁLY: Rendjelek,kitüntetések a magyar történelemben.VII.folyt. 301.old.

AZ ÉREM,Közlemények az éremgyűjtés köréből.
-------- XXII. 1960. 35-36.sz. Bp.

SCHWERDTNER, vésnök

737.-1900-I.Ferenc József emlékérem.70.születésnapjára. E/.Az uralkodó mellképe j."FRANZ JOSEF I.KAISER V.ÖS TER.ETC."Vésnök:SCHWERDTNER.H/.Tölgy-és babérág."ZUR/ ERINNERUNG AN DAS/70 GEBURSTFEST/SR.MAJESTAT D.KAISER/ FRANZ JOSEPH I./1900."Bronz,arany.37 mm.Szalag:Sárga-fekete-fehér.305.old.Fekete repr.303.old.

BANKI VAJK EMIL: Rendjelek,kitüntetések a magyar történelemben XVII.folyt. 301.old.

AZ ÉREM,Közlemények az éremgyüjtés köréből.
-------- XXII. 1960. 35-36.sz. Bp.

K. D. K.

SCHWERER József asztalos

1762. Pécs, székesegyház, stallumok Speth szobrásszal együtt (Hatvan, R. k. temperni stallumok a pécsi székesegyházból került az.

Agghány: Barokk szobrászat... tsp. 1955

I. 86. 274. 277. II. 115. 210.

Schwerer József

pécsi unnaritatos

1762

Lásd Speth Ferenc

alatt.

Buda.

Az előtérben balra a Chur
az Erster lager der Churbeyerisch
ugy, mint a Chur Brandeburg: Lau
ból ágyúkkal ostromolják a várat.
kötöttek ki, melyek alatt az abge
rata a fölül lebegő mondatszalago

Erobertes Ofen, i
Brande.

s magyarázó szövegének kezdete:
R. Chur Brandenburgisches

Rm., mér. a vk. 14.5: 19.

M. D.K.

Schwerer József, pécsi asztalos

1762-ben Speth Ferenc szobrásszal együtt elrészíti a pécsi széreseg, ház kanonoki stallumait, melyek Hatvanban a plébánia templomba és részben a Hatvany kastélyba kerültek.

Heves megye müemlékei I. irta Voit Pál,
Magyarország müemléki topográfiája VII.köt.
Szerk.: Dercsényi Dezső.
Bp. 1969. Akadémiai Kiadó, 398 old.

Schwerer József és Speth Ferenc, szobrász
~~asztalos~~ Pécs

1762

pécsi mesterek által készitett, gyönyörüen faragott az apostolok és az egyház atyák mellszobrával diszitett kanonoki stallumok a székesegyházmak 1882-ben megkezdettt restaurálásakor a stilusegység elvének nevében kéyntelenek voltak végleg távozni a szentélyből. Részben a hatvani plébánia-templomban, részben a hatvani kegyur lett elhelyezésük ábdamása.

Szönyi Ottó dr: A pécsi székesegyház.
Magyar Müvészet. 1929. 489.l.

SCHWERER József pécsi asztalos. 1762-ben —+
Speth Ferenc szobrásszal együtt elkészitik a pécsi székesegyház kanonoki stallumait, amelyek Hatvanba a plébániatemplomba és részben a báró Hatvany kastélyba kerültek. /Éber II.469./

A Hevesmegyei Topográfia adatgyüjtéséből. Voit.

Schweizer Joseph

1774. öntötte az árpási
(Sopron vm.) rk. templom
harangját

me fudit Joseph Schwei-
"zer Neostady anno 1774."

nem Bécsújhely?

Vallás- és közokt. minisztérium
8416/1917 sz.
(eln.)

gesammelten Knupfarbeiten d.letzten 4 Jahrhunderte.
Mit 97 Abb.auf 47 Tafeln.Quartformat.Leinen /P48.-/ " 19.60

TZ INDISCHE BUCHMALEREIEN. Aus dem Jahangir Album.
Mit 31 besonders prunkvollen ganzseitigen vielfarbigen u.13 schwarzen Tafeln.Folio.Leinen /P144.-/" 56.-

. GESCHICHTE DES JAPANISCHEN FARBENHOLZSCHNITTS.
Mit 4.farbigen Tafeln.10 Doppeltafeln,98 Abbildungen und 121 Künstlersignaturen auf Kunstdruckpapier gedruckt.Quartformat,Gebunden. /P37.50/" 8.80

Text von Julius Kurth.90 teils farbige Tafeln,
Quartformat.Leinenband /P37.5o/" 12.40

rt KUNST UND RELIGION DER NATURVÖLKER. Mit 55 Textabb.u.83 schwarzen u.farbigen Tafeln.Quart.Geb./45.-/" 14.4o

tagawa und seine Zeit.Text von Friedrich Succo.Mit
155 Bildern u.6 Farbentafeln.4°Format Leinen /P37.50/" 12.80

CHINESISCHE KLEINBILDNEREI IN STEATIT.Mit 87 teils
farbigen Tafeln u.47 Abb.im Text.Gross 4° L. /P45.-/ " 14.40

K U N S T G E W E R B E

J. INNENRAEUME UND HAUSRAT der Empire-und Biedermeierzeit
in Österreich-Ungarn.68 Tafeln in Mappe.davon 60

Schweritz

festódinamtia Budán működött.
Festményeik főleg budai templomok-
ban.

Kampis Antal: A magyar müvészet a XIX. századig.
Bp. 1968. 167 l., képes /Minerva zsebkönyvek/

143. l.

Schwertner Zsigmond

1885-ben Trefort Ágoston Párizsba küldte ki művészeket tanulni.

BH.930.V.6.

Speth Ferenc, szobrászvés (Pécs) MDK

Schwerer József asztalos

1762-ben együtt készitették a pécsi székesegyház kanonoki stallumait. A stallumok jelenleg a hatvani kath. plébániatemplom szentélyében vannak.

Szöpéc:székesegyház. 63,64,65.l.

MDK

Speth Ferenc szobrász, Pécs és
Schwerer József asztalos

A közösen készitett kanonoki stallumok egy része, mert nem fért el [illegible] a hatni pléb.templ.-ba/ a székesegyházból oda kerültek/ majd a hatvani kegyur birtokába került, ki butorokat készittetett azokból. /HatvanyDeutschT.

Szöpécsszékesegyház. 63,64,65.l.

MDK

Speth Ferenc szobrász és Schwerer József asztalos

1762-ben együtt készitették a pécsi székesegyház figurális faragásokkal diszitett müvészi kanonoki stallumait. A hatvani kath.plébánia-templomba, majd a Hatvany bárók hatvani kastélyába kerültek.

E.G. II. 469.1.

Schwerer József minaszta-
los
Speth Ferenc
fassobrász

Adatok

1762-ben készítették a pécsi dóm szentélye rezé-re a faragott kanonoki stallumokat. Ezek 1882-ben Hatvanba, a Hatvani Deutsch-kastélyba kerültek.

Entz Géza ifj.: Klímo György pécsi püspök kulturális tevékenysége. Kny. a Pannonia 1940. ápr.–jun. számából. Pécs, 1940.

8, 9. l.

Méltóságos

Báró Forster Gyula

miniszteri tanácsos

úrnak

a Műemlékek Orsz.

Bizottsága elnökének

Budapesten

Divald Károly

SCHWERER KÁLMÁN

Fotográfia a Lempertz-aukción

Magyar Nemzet, 2000. 07. 22. 33.o.

SCOBEL Sebastian Galater

TBM 25. (1996) 373.

945.711/.713

914.371.1/.3

908.437.11/.13

5) (450.52/.55) Toscana, U

945.052/.055

914.505.2/.5

908.450.52/.55

6) (491.1/.2) Island, Feröer-

949.11/.12

914.911/.912

908.491.1/.2

ch

Schwerlidovszky Jenö

Katol.Szemle.1942.377-78.l.

Schwerlichovszky Jenő

Jestő

Pasarèti út 88

MKSz 1947

MDK

Schverlichovszky Jenő

Erdei este, temp.

Műterem 4.csop.kiáll. 1937. ápr.

Schverlichovszky Jenő MDK

festő

Kiállitás
Uj Magyarság 1942. jun. 11.

MDK

Schwerlichovszky Jenő

Pályamunkáját a főváros 2oo pengőért megvásárolta

Az Árpádházi Boldog Margit képpályázat eredménye.
Pesti Hirlap 1942. okt. 1. 7.l.

Schwerlichowszky Jenő
Rajzok

XVI. Tavaszi Szalon. Nemzeti Szalon, 1941. julius.

lo 1.

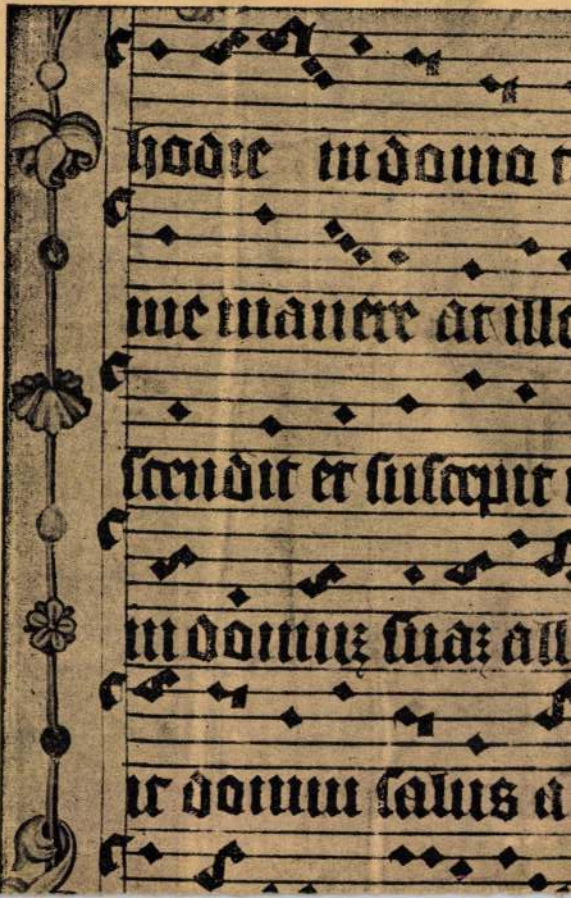

Schwerlichowsky Jenő

A Nemzeti Salon tavasi tárlatán szerepelt.

Új Magyarság 1942. VI. 11.

Schwerlikovszky Jenő

festő

I. Tavaszi Szalon

XIII.

SCHWERSCHENG FERDINAND, pénzverőhiv. gyak. mümester

A körmöci pénzverde személyzete:
A M.N.M. Éremtárában iratmásolatokban 1748-1768. években emlitik a személyzet fizetését. Ebből összeállitható az alkalmazottak névsora.
SCHWERSCHENG FERDINAND, pénzverőhivatali gyakornok, 1754. VII. 1.-1757. II. 15.-, mümester /Münzschmidmeister/ 1757. II. 15-1768. 43. old.

HUSZÁR LAJOS: Pénzverés Körmöcbányán 1748-1868 években 32. old.

NUMIZMATIKAI KÖZLÖNY, LVI-LVII. évf. 1957-1958. Akad. Kiadó, Bpest. 1958.

Schvert Viktor MDK

A csirke tolvaj, olf.

Műcsarnok 1893/94. téli kiáll.

Schwertgeburth

rērm.

l. Kremsmünster

57 l.

179. l.

180. l.

Kifüggesztésére vonatkozó adatok:

a) Az Esterházy-Képtárban. 1812: X. 44. *Peter Wouwermanns:* Eine gebirgige Landschaft, worin ein Reiter sein Pferd tränket. — 1815: IX. 62. *P. Wouweemanns:* Eine gebirgige Landschaft stb. — 1835: II. 47. *P. Wouwermanns:* Landschaft mit Gebirge. — 1844: III. 35. *Ph. Wouwermanns:* Landschaft mit Gebirge. — 1865, 1866, 1867, 1869: X. 8. *Wouwermanns Fülöp:* Hegyes vidék.

b) Az Orsz. Képtárban. 1871: X. 8. *Wouwermanns Fülöp:* Hegyes vidék. — 1873: X. 8. *Ph. Wouwermanns:* Landschaft mit Gebirge. — 1876, 1878, 1879: XV. 565. *Wouwermanns Fülöp:* Tájkép hegységgel.

MDK

Schwerlichowszky Jenö, festö

pályamüvét a bizottság megvásárolta.

Árpádházi Boldog Margit, kép-pályázat eredménye.
Esti Ujság. 1942.XI.1. 4.l.

NDK

Schwerlichorszky Jenő festőm.

Boldog Margit

Kihirdették az Árpádházi B.Margit műv.pályázat eredményét. esti Magyarország, 1942. szept. 3o. 6 l.

MDK

Schwerlichovszky Jenő festőm.

Boldog Margit, festm.

Kihirdettók az Árpádházi B.Margit ... Magyarország.
1942. szept. 30.

Schwerlichowsky Jenő

festő

1 -

Nemzeti Szalon
Tavaszi Szalon

1942

T. 6979.

n a község házai közül a templom vá-
ek és járo-kelők élénkitik, hátteré-
y bontakozik ki. Felirata:

ge mit dem Landhause Sr.k.k. Hoheit des

n Al Csuth.

8 : 23.8 cm.

Schwerlichowszky Jenő

festő

Rajzok.

Nemzeti Szalon
Tavaszi Szalon

1941.

6781

T. 6545.-

s fegyverzetben ábrázolt tolpács szem-
buzogányát fogja, balját pedig csi-

ss der Tolpatsch, der sich durch alles wagt,
im Sinn, ganz frisch und unverzagt.

lvasható.

16.4 cm.

Schwerlichovszky Jenő festő

SCHWERLICHOVSZKY JENŐ

115 Tájak, tuss . . . . . 50.—
116 Tájak, tuss . . . . . 50.—

Nemzeti Szalon
Tavaszi Szalon

1936

77. KUNFFY LAJOS: Téli hangulat

83 KUNWALD CÉZÁR: Dán tőzegföldek

Schwerdtner

26. **Fiume emlékérme.** Bronz. Mellső lapján Mária Terézia királynő domború profil mellképe s körirat: 1779 Maria Theresia Hung. Rex Ius Fiumensium Statuit. Jelzése: Schwerdtner. Hátlapján Fiume czímere s felirat: Læta Civitas Primum Celebrat Saeculum. Átmérője 60 mm.

(2166

Dívald Akad. palotája

108. l.

napi árverését!

Árverések naponta délután 3 órától!

Minden pénteken délután BÚTOR-, minden szerdán és szombaton délután ÉKSZER-árverés.

Minden hónap első keddjén és a rákövetkező szerdán délután **szőnyeg-, szőrme-, alpakkatárgy-, kerékpár-, írógép-, varrógép-árverés.**

Az árverésre kerülő anyagot tartalmazó **Árverési Közlöny** a helyszinen **10 fillérért** kapható.

Schwertner

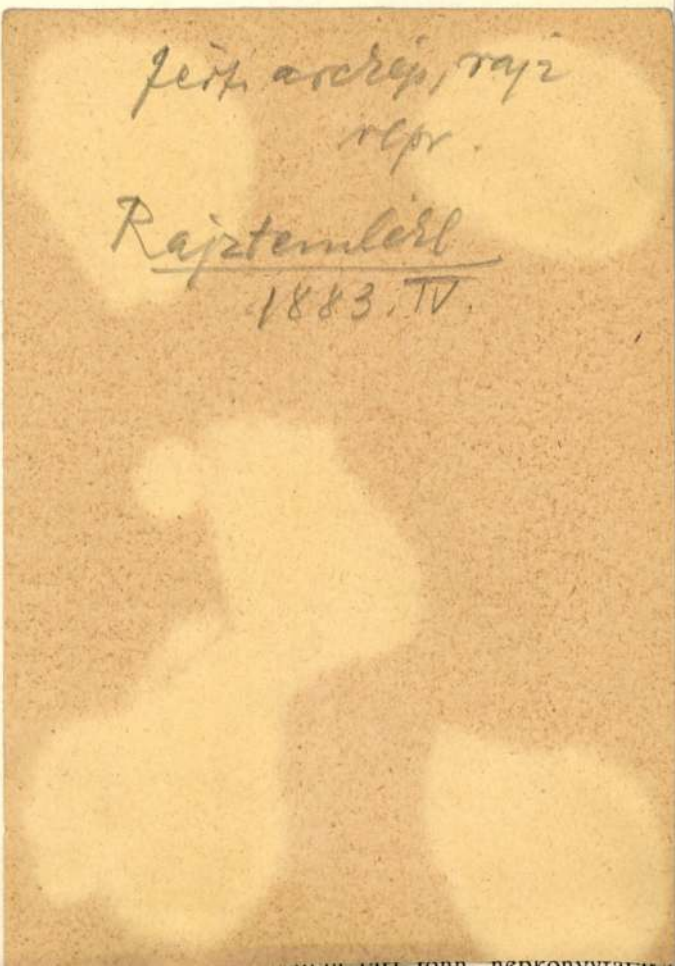

ehető kölcsön, legfeljebb 3 kötetben. Aki a önyvet kétrendbeli intés daczára sem hozza issza, a kár megtérítésére itéltetik s ha a önyv rajta be nem hajtható, a használattól ltiltatik.

Úgy a helybeli, mint a házi használatról aplót vezetnek. A helyben használt könyv zimét, saját nevével együtt, maga az olvasó egyzi be a kitett naplóba, míg a jelzetet és visszahozatal jegyét (*R.*, a. m. rendito) a könyvtáros jegyzi oda. A házi kikölcsönzésől vezetett napló rovatai: sorszám, kelet, önyvczím, jelzet, kötet-szám, kikölcsönző láírása, a visszahozatal napja s az olvasójegy záma. A forgalomról itt is ugyanoly mintára észítik a statisztikát, mint a milanói könyvárban.

Az új intézmény életrevalóságát az első élév már közzétett statisztikai adatai ékeszólóan bizonyítják.[1] Míg a megnyitás hóapjában az olvasók együttes száma 2493 volt, ddig a hatodik hónapban már 7853 egyén ette igénybe a könyvtárat s az első negyedév 853 olvasójával a második évnegyedben 6.842 egyén áll szemben, ami nemcsak a éli hónapok természetszerűen nagyobb foralmának, hanem az intézmény növekvő népzerűségének is tulajdonítható. Érdekes jelen-

Schwewr Lajos

MAHIR SAJTÓFIGYELŐ

1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726

grafi munkaszám

CSONGRÁD MEGYEI HÍRLAP

1979 SEP 23

1021

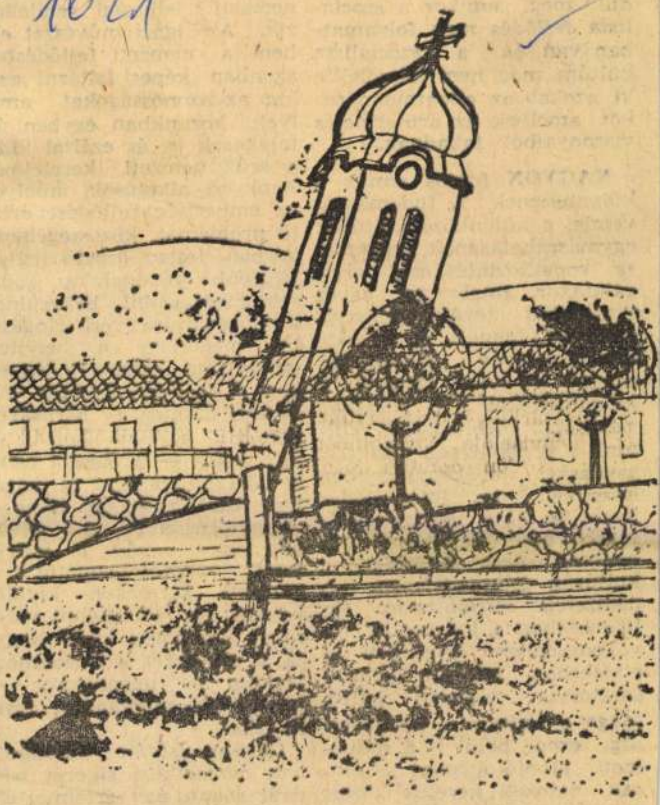

SCHWEWR LAJOS: TÉR

kezési f
dul meg
lista fejl
ban van,
kultúra r
ki azoka
kat, amel
viszonyai

NAGY
különbség
vétele, a
egymásra
ra vonatkoztatásának vizsgálatakor, amely az egyes társadalmi tevékenységszférák között fennáll. A vulgárszociologizmus csapdájába esnénk, ha nem látnánk a különbségeket a politikai, gazdasági, ideológiai és kulturális tevékenység között. A gazdasági tevékenységekben létrejövő, az integrálódás irányába ható törvényszerűségek nem feltétlenül, sőt biztosan nem azonosak a kultúrák érintkezésében. A nemzetek létrejöttének folyamatában a kulturális tevékenységben fejeződött ki elsősorban egy-egy nemzeti sajátosság, nemzeti jelleg. Maga a kulturális tevékenység, ezen belül is a művészeti alkotófolyamat sajátosan nemzeti keretek között fejlődött, még akkor is, ha korban tetten érhető legjellemzőbb erővonalakat képesek megragadni, bekerülnek a világkultúra vérkeringésébe, megőrizve a helyileg, nemzetileg színezett jegyeiket. A valóban értékes művészeti alkotás — bármilyen nemzeti keretek között is jött létre — egyben a nemzetközi mozzanatot is magában foglalja, és így része a világkultúrának. Az olyan elképzelés, amely a művészeti alkotófolyamatot a nemzeti kereteken kívülre helyezi, a történelmi valóságot figyelmen kívül hagyja, a művészet lényegét megtagadja és ugyanakkor a nemzetközi mozzanatot üressé teszi.

Örkény István alkotásainak nemzetközi sikerét például sokan úgy értelmezték, hogy ezek az alkotások első-

Patak Jenő

Schwerin Amália festő/19.sz./müve a

Müegylet kiállitásán.

Fővárosi Lapok 1865.I.III.1.190.old

Patak Jenő

Schwerin Amalia Festő/19.sz./ müve a

Müegylet kiállitásán.

Fővárosi Lapok 1865.I.II.25.179.old.

Patak Jenő

Táblakép.

"Tájkép állatokkal".Schwerin Amália müve a Müegylet kiállitásán.

Fővárosi Lapok 1865.I.II.25.179.old.

Patak Jenő

Táblakép.

Tájkép. (Elővétel) Schwerin Amália müve a Müegy

let kiállitásán.

Fővárosi Lapok 1865.I.III.1.190.old

Schwerdtner J

éremvérő

lásd

Numizmat. Közl.

1910. 8. l.

..... *mühely.*

yfőnökség!

év ..... hó ..... n történő kifize-

..... indokából személyesen meg nem

..... szamu .....

am.

évi ..... hó .....

.....

sajátkezű aláirás és munkásszám.

MDK

J. Schwertner

A brassói egyesületi napok érme, 1886
Kövess tábornagy érme, 1916
Winternitz Vilmos orvostanár érme, 19o5
Freud Zsigmond érme, 19o6

Csányi K: Bpesti gyüjtők és művészek érem és plakett kiáll. Az Iparmüv. Muz.-ban. 1924,

116 **l.**

Schwertner Antal

MDK

Az ujjáépitett szegedi közuti Tisza-hid /1948/ vasszerkezetének terveit II.sz. hidépitéstani tanszék munkaközössége Dr. Mihailich Győző és Dr. Schwerner Antal vezetésével készitette. A mühelyterveket Prepeliczay Albert és a Ganz gyár, az alépitményi terveket Major Sándor dolgoztaki.

A régi hid vizsgálatait Dr. Haviár Győző végezte.

92.o.

Repr.: A szegedi hid oldalmetszete /rajz/.

ØØ/ 94.o.23 ábra.

Dr. Mihailich Győző: A XIX. és XX. századbeli magyar hidépités története. Bp. 1960.

Dr. Schwertner

MTK

A beton és vas közti felületi kötés értékének és elosztásának kérdésével foglalkozik.

100.o.

Dr. Mihailich Győző: A XIX. és XX. századbeli magyar hidépités története. Bp. 1960.

Schwertfeger Daniel

Giesser

Grod

Rothkunstgew. 23 l

A Bruckenthal muzeum-
ban morsara a Evv. fel-
viattal:

DANIEHL SSWERTFE-
GER 1597.

Magyar királyi államvasutak.

T. Mühely

Miután keresményemnek 191..... é

tésénél.....

jelenhetek, keresményemnek átvételére

nevü munkástársamat szóbelileg megbizta

Kelt ....., 191.....

.....

tanu.

.....

tanu.

Schwertfeger János

és

Schwertfeger Mihály

fegyverkovácsok

1657. Nagyszeben

Albrich Herm

288. l.

„Europa" film és Lapter
jesztő R T.

Budapest

V. Rothermere u 13

Schwertner Zsigmond, grafius

Az Orsz.M.Kir.Iparművészeti Iskola tanárai,tanarsegédei/segédtanárok/,-Schwertner Zsigmond,-1885-1886. Ekitményes rajz. 52.old

Mezei Ottó: Az Orsz.M.Kir.Iparműv.Iskola/1880-1944/oktatási rendszere és forrásai 37.old

Műv.Tört.Írt. 1976. XXIV. 1.sz. Bp

MDK

Schwertner Zsigmond

1885-86. ékitményes rajz

Az Ipm. Isk. ,,, tanárai ...szakoktatói... 1880-1930
Iparmüv. Isk. Évk. 1934-36. Bp.1936. 45 l.

Diószegi V.

LAKOSALOM SZÖVEGKÖNYVE

"Pap szól .....

Schwertner J

Éremkiáll Ezt

1924. 116

~~Bögre, öskori VII. 137~~

Schwerdtner J.

läsd

Z

Gohl Bujabb 91 l

Jelentem, hogy .....

távolmaradását.

Tudomásul vette:

.....

az osztályfőnök aláírása

Engedély

.....

a műhelyfőnök vag
aláírá

8. sorsz. Műhelyi minta. —

Schwertner J.

läsd

Cs-érem 1161.

MDK

Schwertner Zsigmond fuvó

„Pájkép Ipolyságból" c képe KT-kiállítáron. 1886.

MDK-A-I-1/1813.

Schwertner Zsigmond

ékitményes rajz tanára

1885-86.

Éimisk 1930.77-l.

Schwertner Zsigmond

1880/81 – 1884/85, 1892/93

Ferképzomfoiskàvk

131. l.

Schwertner Zsigmond

zul. Vágnyhelyen 1858 okt. 6.

1883/84. I. III. szakosztály

1883/84. II. " " "

Hallstatti vaskard II. 143.

— lándzsa II. 143

— peremes fejsze II. 143

— tokos fejsze II. 143

— zabla II. 143

— bronzedísz II. 143

Schwertner Zsigmond

vul. Vágujhelyen 1858 okt.

6. Rk. Reál. éretts.

1880/81 I. I. nakontály

1880/81 II. " "

1881/82 I. II. " "

1881/82 II. " "

1882/83. I. III. " "

1882/83. II. " " "

Hermes-Thoth Bobrocskák IV. 21, 22,

Schwertner Zsigmond

Szt. 1858 okt. 6 -

1884/85. I. III. Nakonták

1884/85 II - " "

Honvédelmi miniszter, m. kir. II. 237

Schwertner Zsigmond

szül. Vágujhelyen 1858.

Rk. okl. rajztanító

1891/92 vendéglat

1892/93 I. fest. ontág

Keczer Géza, tanár

~~#. 265.~~

rendeletével [illegible]
utalványozott államsegélyeknek valo
a Czim mult évi államsegélymaradvár
nak felhasználására vonatkozó terve
tet jóváhagyom s ezennel felhatalma
a czimet, hogy a nyert államsegélyt
tervezetben megjelölt célokra felh
nálja.

H.t.

Bpest, 1909.

Schwertschig és Pietzsch

könyvnalásnak

1.) Sipos Orbán

Gerni, A magy. köraj. 1960 200

Schweszter Anna

textil

1921.

Éimisk 1930

88.l.

Avonatkozó MOB. ügyirat száma	Befizetett ½%-os já	
	mikor	men Pen
632-935	1935. XII. 14.	9
465-935	1935. XII. 16	28
485/b-935.	1935. XII. 19.	300
210-935.	1935. XII. 20.	190
333-935	1935. XII. 20.	50
		915

Schwoertz János

épitom. (?)

l

Per áltörtképes

388, 418, 461. l.

Schwervitz Mátyás, festő

A péceli kastély könyvtártermének mennyezetét monumentális barokk freskók díszítették. Festőjük Schwervitz Mátyás. Ő alkotta a „kiskönyvtárban" Orpheusz alvilági útjának képeit is.

↓ → Részlet: Repr.

Vida Mária: A Ráday könyvtár története 3–8.

Élet és Tudomány, Bp. 1971. jan. 1.

XXVI/1

M. D. K.

SCHWERZINGER rajztanitó, festő
a szempci árvaházban

Garas XVIII. 27 251. l.

Schweser, Josef

Thieme_Becker

XXX. 383.l.

(Lyka)

T.

EUROPA

film-, könyv-, lapterjesztő és könyvkiadó rt.

Budapest, V.,

Visegrádi-utca 36.

Schwester Anna

1927/28 - 1928/29,
1931/32 I,

Ferképzőmfoiskővk

131. 0.

SCHWESTER Ferenc egri rézmüves, ötvös. Egerben a Kossuth u.17/1.sz. épület /uj zsinagóga/ helyén állott ház lakója volt 1810-15 között. Előtte --+ Nyirő József ötvös lakott a házban.

A Hevesmegyei Topográfia adatgyüjtéséből.Voit.

Schwester Ferenc aranymüves

„girtler" Egerben élt 1795-1845 között.

Voit Pál stb.: Heves megye műemlékei II.

Magyarország műemléki topográfiája VIII. köt.

Budapest, 1972.

3771

III.

München, junius.

A Glaspalast figurális képeit szemlélve lehetetlen párhuzamot nem vonnunk a mai pictur
köz
vag
mo
egy
röv
drá
jel
a p
csa
nek
a r
per
evo
vég
nal
sze
A
ner
hoy
pek
mé
vés

Március 27. szerda

»valódi dolgok« inspirálják a művészek javarészét. Ime: Wilhelm *Räuber* mekkora vásznat festett tele vasba öltözött lovagokkal! A kép cime: »Lesben«. Bizonyosan rablólovagok, akik az országuton poroszkáló, békés utasokra lesnek. Minek kellett ezt megfesteni? Ha még legalább a lovagok arcán a kapzsi vágy vagy a lelkiismeretlen, brutális kegyetlenség látszanék, hogy a studium értékét becsülhetnők! De semmi! Színpadi kosztümök, parádés lovak, elég jó perspektive, közepes táj — nos, mi ebben a való és mi a költészet? — Albert *Ritzberger:* »Bál előtt«. Fiatal leány báli ruhájára az utolsó öltést teszi meg a szobaleány. A kisasszony a tükör előtt áll, a család bámulja. Ehhez — mint mondani szokták — igazán nem kell kommentár. Alkotója oda irhatta volna képe mellé, mint a királyok: »e néven XVI-ik!« És akkor is még keveset mondott volna. — *Hillermann* Anna, pictorina: »Munka után«. Két leány egy sarokablaknál; az asztalon egy pohár sör, meg egy üveg bor. Vagy tán savanyúvíz! Az is lehetne a cime: Müncheni csendélet — sörrel. Lehet, hogy ez realizmus, de mennyivel lettünk okosabbak vagy nemesebbek általa? — Paul *Hreltz:* »Farsang«. Két figura: a bajazzo meg akarja csókolni a leányt. Nemde, ez már nagy

M. D.K.

Schwester Ferenc, kézműves, ötvös

1810-15 között Egerben a Kossuth u. 17/1. sz. épület helyén állott líceum tanára volt.

Heves megye műemlékei I. írta Voit Pál,
Magyarország műemléki topográfiája VII.köt.
Szerk.: Dercsényi Dezső.
Bp. 1969. Akadémiai Kiadó, 398. old.

Schwetnik Joachim ékszer restaurátor

- Harminckettő. Éppen annyi, ahány évvel ezelőtt a mestere, az ékszerreparátor, Schwetnik Joachim, a szerszámot először a kezébe vette. Fogadni mertem volna, hogy Schwetnik Joachimot egy kis műhely, kis asztalánál találom olyan helyen, ahol a huzat sem jár, hogy ne vigye el az ékszerről az aranyport vagy egyáltalán azokat a pici dolgokat, tárgyakat, amiket az én fantáziám szerint egy ékszerrestaurátornak helyre kell hoznia, helyre kell emelni.

- Hát nem tudom, hogy valljam-e magam ékszerrestaurátornak. Igaz, hogy készitettem vagy állitottam helyre olyan tárgyakat, amelyeken igen sok ékszer megmunkálása volt. Például az Eszterházi kincsek közül a bakhus kocsi, amit elsőként restauráltam. Akkor nem volt előttünk egy olyan iskola, amely bemutatta volna, hogy hogyan kell a háboru sebeit az ötvös tárgyakon helyre állitani, amennyiben ezt az anyaga engedi. Hiszen az arany, az ezüst, mint nemesfém is fárad, van egy fáradási határa, amikor már nem lehet tovább egyengetni, de esetenként száz százalékos roncsoknak is lehetett őket nevezni, hiszen majdnem ott tartottak évekig, hogy ezt nem fogják helyre állitattni, mert nem lehet helyre állitani őket.

- Ez a hatalmas mappa?

- Ebbe itt vannak az elsőtől szinte az utolsótól valamennyi munka. Bakhus kocsi, a Zápolya-serleg, Mátyás király serlege.

- És ez itt?

- Az a magyar koronának a szakértése, szakvéleményezése. Az Egyesült Államokban Fohl Knoch kincses kamrájában.

- Mi az, amit az asztalán látunk?

- Egy Eszerházy tárgyhoz való. A Losonczi-tálhpz és Losonczi-kancsóhoz egy zománcozott cimeres embléma, amit jelenleg nem látunk, mert egy páncélszekrény méjén van.

- Meg lehetne mégis nézni?

- Hát természetes. Itt ebben a legnagyobb páncélszekrényben van . Tüzbiztonságos az egész szekrény. Itt láthatjuk a Losonczi-tálat, ami egy sok-sok alsó peremezett keréjből áll, és a szélén körbe csatajelenet van majdnem egy méter átmérőjü. Sulyát igy fejből nem tudnám megmondani, körülbelül tiz kiló. Igaz, hogy a müvészetet nem is mérik rőfre. Hozzá

1983. IX. 10. Vasárnap 11.00 /-Vné-/
Repertórterek

van ez a mintegy 80-90 centi magas kancsó. Itt az oldalán nagyon jól látszik a felirat. 1548.

- Csukjuk vissza a páncélszekrényt. Már itt őszült meg ebben a múzeumban.

- Hát azt hiszem ezt nem tudnám letagadni, de ez nem fáj. Mi ezt nem tanulhattuk tulajdonképpen akkor, amikor kezdtük, senkitől jóformán. Itt saját magunknak kellett kikisérletezni, sok esetben készitettünk egy hasonló tárgyat, azt összenyomtuk és azt kiegyengettük, kipróbáltuk tulajdonképpen, hogy mi kell hozzá, hogy birja manapság. Ezt már maguk a fiatalok, akik itt már látták az első darabokat, hogy hogyan ment. És önállóan is már hozzá tudnak nyulni. Tulajdonképpen egy restaurátor, ha egy tárgyat a kezébe vesz, mondjuk egy serleget, akkor el kezdni nézni, azon mindig ujabb és ujabb technikai érdekességet és müvészeti vonást f vél felfedezni. Ez olyan, mintha egy nagy zenemüvet hallgat végig az ember, ott a sok hangszer, ahogy játszik, az egészet együtt hallja és amikor másodszor, harmadszor, negyedszer vagy ha úgy veszem még többször meghallgat valaki egy zenemüvet, akkor külön-külön is érzi, ahogy belépnek a hangszerek. Ugyhogy mindig talál egy uj szinezetet az egészben. Ugyanigy van egy jó ötvös tárgy is, mindegy az, hogy az csak egyszerü vésett vagy cizellált vagy trébelt avagy zománcozott vagy filigrán vagy milyen technika. Azon mindig lehet valami újat és újat találni.

/Zene/

Schwetz

A Nemzeti Szalonban rendezett tárlaton szereplő müveit a mesteri alkotások között említi meg Szilágyi Jolán: "A Harmadik Magyar Karikatura Kiállitás" c. beszámolójában.

Irodalmi Ujság, Bp. 1951. nov. 6.
II. évf. 23. sz.

Schivetz Katalin

II. e.

Ferkèpzemfoiskòvk

1933-34. 44. l.

Dr. ~~Ilnamer Lajos s.k. miniszteri~~

los másolat hiteléül:

Tomasz

iniszteri iroda s.tiszt.

Budapest, 1929. évi szeptember hó...

A miniszter rendeletéből:

Fülei-Szántó Endre s.k.
Dr. [illegible].
titkár.
miniszteri [illegible]

A kiadvány hiteléül:

miniszteri iroda s.tiszt.

Schwetz Katalin

1936

Ki fud vòla?

yitó beszéde.

: " A tudományos technika magyar

társadalmi testületek kiküldöttei

ló Egyletet.

Schwetz Lajos

az Országos Műemlékei Felügyelőség

Rőrzobránya - nevre emlékre

Gombos Zoltán: Budavári Zentel

Bp. Natura 1969 248 old.

Schweyer András ötvösmester

Győri Szemle 1934. 436.-37.

Cikk a győri ötvösökről

Andreas Schweyer ötvösmester

Győri Szemle 1934. 435.

Cikk a győri ötvösötről

Schweyczer Gergely MDK

Festő, neve Körmöcön 1499-ben fordul elő.
Neve származására mutat.

Ipolyi A.: Besztercebánya városa müveltségtörténegi vázlata.Kisebb munkái.Bp.1887.III.134. Nyári A.Magyarországi képirók a XV.és XVi.századból. Századok IX.1875.134/2

Radocsay Dénes: A középkori Magyarország táblaképei. Bp.1955.88,2o3.l.

Schweyczer Gergely MÖK

festő,
(Körmöcön dolgozott xxXXxxxxxxxxxxxxx nevében
őrizte meg svájci származását.

Radocsay Dénes: A középkori Magyarország táblaképei.
Pp.1955.91.1.

finomságú kelyhek: egy barokk XVI. századbeli pokál, egy XVIII. századbeli rokokó-kehely, egy renaissance serleg és úgynevezett cigánypoharak, melyek legtöbbjén gondos vésetű jelenetek vannak. Az augsburgi mesterek elsőrangú művei teszik még értékessé H. H. ur gyűjteményét. Egy Brassóból származó remekbe ötvözött csatt, *Schweyer* Mátyás gyönyörű Örökmécsese komoly értékek.
A nagy műgonddal és hozzáértéssel összeválogatott gyűjtemény néhány kiemelkedően értékes darabját reprodukcióink mutatják be.

chr.

nő (bronz) Foto dr. Gyulay
jteményéből

ÉS KÉPMARKÁZÁS*)

pontilag irányított művészeti termékek piacradobásának vetik előre az árnyékát, amely hogy hova vezet a kataszter felállításával, azt megjósolni nem lehet. Maradjunk azonban a művészeti kataszternél előbb, annyival is inkább, miután Hóman Bálint kultuszminiszter egyik képviselőházi beszédében a kataszter felállítását bejelentette.
Mi is lesz ez a kataszter, mi lehet a célja... hogyan állítható fel?
Mind, mind csak kérdések, melyek felbolygatták erősen a fantáziát, mely ma már ott tart, hogy a kataszter felállításával a kataszterbe jutott művészek rendes állami fizetését képzelik el, melynek a fejében megindulna egy államilag alátámasztott kép- és szoborgyártás s vele a gondok eliminálása s végre a termelő genius álmainak élve (legalább a napi gondoktól szabadulva) szentel-

* Közreadjuk a cikkiró érdekes fejtegetéseit anélkül, hogy következtetéseit magunkévá tennénk. (Szerk.)

hetné idejét a művészeti munkának, ahogy azt valaha elképzeltük a régi jó időkben. A művészeti kataszter felállítása nem hinném, hogy elvezesse a magyar képzőművészeket ebbe az álomvilágba.

A bolgár példák s az állítólagos holland példák (napi 4—5 holland forint) a mi kis hazánk büdzséjébe nem illeszthető be, ezzel számolni kell, miután a magyar művészek gazdasági leromlása olyan mérvű, hogy kataszterizált művészek szinte száz százalékban igényelnék a biztos fizetést (az állásban lévők leszámításával) s ez a támogatás a festők és szobrászok részére, szerény kalkulációt véve alapul, kitenne egymillió két-háromszázezer pengőt. Mondjuk, nem nagy összeg, ha a pusztuló magyar képzőművészet megmentéséről van szó, azonban a magyar képzőművészek egyik hatalmas inséges tábora a fönti kalkulációban nincs benn, az építészek tábora. Aztán a munkanélküli iparművészek, a zenészek, a színészek, írók, vajjon jogosan nem követelnék-e azt az állami katasztert? Hiszen ők is a magyar kultúra

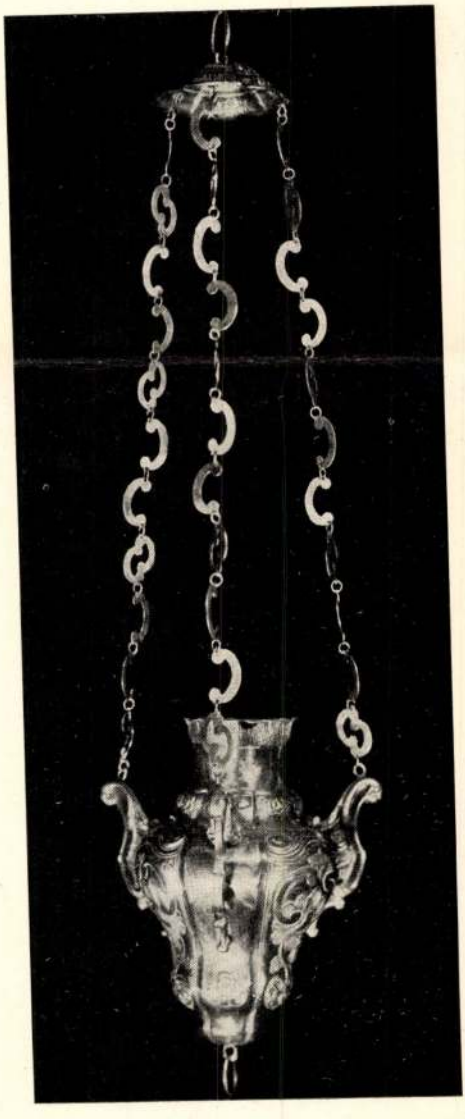

Schweyer András: Örökmécses (Győr)
H. H. úr gyűjteményéből Foto dr. Gyula

Schweyer András

ötvös Győr

Kolmagyötvi. 124. f.

745

Nr. 710
+727

AS Andreas Schweÿer, M 1766, MC 1790—1793.
Örökmécses, árkolt testű, kései barokk. — *Ewige Lampe, m. gefurchtem Körper. Spätbarock.* — 1767—1771.
Dr. Hirschler Henrik, Bp.

KÉPEK.

Schweycer Siegel

festo

1499. Körmöczön

B. Nyáry Albert Magyarország
képírók a XV és XVI. századból
Századok 1875. 134 l

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

SOMOGY MEGYEI NÉPLAP

Schwierkievicz
Róbert

1965 JAN 24.

1021

Schwierkievicz Róbert:
TANULMÁNY

ális mel

RA UT

latokkal vesződsz, és emellett tanulsz is. Ne érts félre, csak azért mondom mindezt, mert meg vagyok elégedve a sorsommal, helyzetemmel, és ezt jelentős részben neked is köszönhetem.

Kis szünetet tart, körülményesen rágyújt:

— Átszervezés előtt állunk.

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 81
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

SOMOGYI NÉPLAP
Kaposvár

1971 JUN 6 -

Schwierkievitz Róbert

1021

Nyári tárlat az elektroncsőgyárban

A dolgozók már igénylik

Schwierkievitz Róbert múlt évi grafikai kállítása után folytatódk a hagyomány: péntek délután megnyílt a kaposvári elektroncsőgyár kultúrtermében a II. nyári tárlat. Ezúttal a húszéves fennállását ünneplő kaposvári Balázs János Képzőművészeti Kör mutatkozik be a gyár falai között. Nemcsak a nagyszerű kezdeményezést dicsérhetjük most is, hanem a II. nyári tárlat rendezőinek azon törekvését: olyan szakkörnek ad alkalmat a szereplésre, amelynek az a feladata többek között, hogy a dolgozók ízlésnevelésében élen járjon, s fejlessze képzőművészeti kultúrájukat. A szakkör tagjainak egy része ma is kétkezi dolgozó, kaposvári és vidéki.

A múlt év végén, a Latinca Sándor Megyei Művelődési Központban megrendezett jubileumi tárlat anyaga adja a kiállítás javát, de a mintegy félszáz grafika és festmény között néhány új szakköri munka is szerepel.

A gyárban megrendezett kiállítás maradandó élményt nyújt a látogatóknak, szocialista brigádtagoknak.

Tibol László metszetei, *Szirmai Zoltán* rajzai, *Kossovics Gábor* formákban gazdag kompozíciói, *Barabás Ferenc* színes grafikái azok, amelyek elsősorban figyelmet keltenek.

Bosnyák László, a gyár dekoratőre három művével szerepel az elektroncsőgyár II. nyári tárlatán.

APRÓ

ADÁS - VÉTEL

Balatonszárszón 86 négyzetméter alapterületű családi ház — melléképülettel, pincével, 400 n-öl területen — eladó. Érdeklődni: Mészáros József, Balatonszárszó, Szóládi út 13. (4470)

130 négyszögöl telken télen is lakható kétszobás villa eladó Fonyódliget, Török Bálint u. 56. sz. alatt. Megtekinthető vasárnaponként. Érdeklődni: Kaposváron a 14-308-as telefonszámon. (282625)

Balatonboglár, Csejtei u. 21. sz. parti telek igényesnek eladó. Völgyi, Kaposvár, Bajcsy-Zsilinszky u. 31/b, I/7. (282609)

Keszthelyen egy háromszobás, összkomfortos ház azonnal beköltözhetően eladó. Érdeklődni: Szállásy.

Fonyódligeten — majdnem a vízparton — két nyaraló eladó. Érdeklődni lehet vasárnaponként a helyszínen: Virág utca 3. és 5. Vagy hétközben: Szigeti János, Siófok, Fő utca 47—53., I. em. 15. (174460)

Gumikajak — felfújható, osztrák, Semperit gyártmányú, kétszemélyes — eladó. Balatonkiliti, gyógyszertár. Telefon: 6. (17446*)

Férfifodrász-berendezés (forgó székekkel) sürgősen eladó. Ugyanott nagyméretű cserépkályha is eladó. Siófok, Kele utca 37. (174453)

Beköltözhető kertes családi ház eladó. Kaposvár, Kassa u. 26. (282719)

AUTÓ — MOTOR

700-as BMW személygépkocsi eladó.

Kaposvár külterületén levő kétszobás, összkomfortos, olaj—etázs fűtésű, garázsos, kis konyhakertű lakásomat elcserélném belterületű háromszobás lakásért. Cím a kiadóban. (4474)

Belvárosi, 40 m²-es, 1 1/2 szobás, komfortos, gázos lakásomat elcserélném nagyobb főbérletiért, eladásra kerülő főbérletiért vagy magántulajdonban lévőért. Ajánlatokat a 282636. számra a hirdetőbe. (282636)

Háromszobás, komfortos lakásomat elcserélném kétszobás gázosra vagy 1 1/2 szobásra. Érdeklődni: hétfőtől Kaposvár, Rákóczi tér 9. (282702)

VEGYES

Idős nénit falusi otthonunkba fogadnánk, aki két iskolás gyermekünk nagymamája

Így került a SCHMIDT—REISER-féle kétségtelenül igen jelentős könyvtár a többi lelkészek és tanárok könyveivel együtt a pozsonyi jezsuiták birtokába s így vált ez az eset a magyar könyv- és cenzura-történet egyik nevezetes eseményévé.

SZIMONIDESZ LAJOS.

Schevihalek Lajos
zobász
l.
Tanulmányok
Bp. múltjából
VII. 35. l.

KISEBB KÖZLEMÉNYEK

Statisztikai adatok az Országos Széchényi Könyvtár öt évi címfelvétel-sokszorosításáról. Az Országos Széchényi Könyvtár 1936. március 16-ika óta, több német könyvtár példáját követve, *Adrema*-címnyomó gépekkel készítteti könyvanyagának katalógusát. Az 1941. március közepéig eltelt öt év munkateljesítményéről a következő számadatok tanúskodnak. Készült ez idő alatt 100.363 felvétel a könyvtár 123.178 kötetéről. A felvételekről 506.048 címnyomatot vontak le és ezek 18 kartotékszekrény 526 fiókjában nyertek elhelyezést.

A cédulák megoszlása katalógusfajok szerint a következő volt: 206.391 címnyomatból áll a központi betűrendes katalógus, 136.726 címnyomatból a decimális szakkatalógus, 19.748-ból pedig az olvasóteremben és segédkönyvtárban elhelyezett művek katalógusa. 4089

Schweyer András

győri ötvös

XVIII sz

l.

Jml

Schweyer András

győri ötvös örökmestere

dr. Hirschler Henrik

tulajdonában, XVIII. sz.

l.

Vegyrógiegyház

95. l.

34. HÉT

ZSUZSANNA, TIBOR **VASÁRNAP** ILONA **18**

KLÁRA **HÉTFŐ** LAJOS, HUBA **19**

I. ÉS KASSZIÁN, IPOLY **KEDD** SZENT ISTVÁN KIRÁLY **20**

Schweijer András

ötv.

Kőmagyotny 745.n

Schweyer, Andreas

ötvös, Győr, 1764 - 95

Jankógyőri ötv. 25. l. 33. l. 34. l.

(1790 - 1793 céhmester)

Fennmaradt egy ezüst örökmécsese, mely Hirschler Henrik bpesti gyűjtő tulajd, mely alighanem 1767 - 68. ban Erzsébet - 1766. feleségül vette Kopff ötvös leányát Annát.

Schweyer András

Győr 1775

I.

Jankó Ötvös apródok

11. l

T.

EUROPA

film-, könyv-, lapterjesztő és könyvkiadó rt.

Budapest, V.,

Visegrádi-utca 36.

Schweyer András

győri ötvös

1764 – 1768

1775 – 1776

l.

Yankó Ötvös apródok

10. l.

Schweyer András

győri aranyműves
mint szakértő szerepelt
az alábbi leltáro-
zásnál -

Csatkai Endre dr.

Győri művészek és
iparművészek a csor-
nai prépostság lel-
tározásánál

Győri Szemle

1940. 250. l.

Levele

Sorszám	Kelet	Címzett
1		
2		
3		
4		
5		
6		
7		
8		
9		
10		
11		

SCHWEYER Auchás aranyműves

1786 Csoma

SSz 2001/4. 386.

M&M DESIGN
BELSŐÉPÍTÉSZET

olt. Az is lehet, hogy egy, az emléket job-
zet ismét nem állt rendelkezésre.
zaki Ellenőrzési Osztálya vette ismét kézbe
ét kezdeményezett a tervezők és a még lé-
l. Ez időre azonban már nem csak a kör-
entett gondot. Javításra szorult a körtemp-
) A legnagyobb felújítási költséget igénylő
hetvenes években ugyanis hasított fazsin-
rországon, ezért az OMF Központi Műhe-
nplom fedése. Telítőanyaggal ugyan kezel-
m volt elégséges az elfűrészelt szálak men-
vozására.
ges felújítás hitelfedezetének előteremtése
let állítottunk fel a most már haladéktala-
. Az első helyre természetesen a körtemp-
lt. Ekkor merült fel először megoldásként
rtemplom körül. Ez ugyanis kivitelezhető
nár rendelkezünk elegendő pozitív tapasz-
melyben szintén vannak középkori falké-
ás, és azóta sem vizesedik a templom fala.
övelése is a szentélyfedés cseréje kapcsán,
nek felújítása. A kiviteli tervek elkészültek,
. Az OMvH Miskolci Kirendeltsége meg-
tszervezték.

Schwicker, Johann Georg MDK
bécsi épitész

Szfvári Szent István székesegyház. 1702-ben Leonhard Sauer és Johann Georg Schwicker a tetejét, tornyoit és homlokzatát renoválta.

Fitz, Székesfehérvár, 54.X. o.

Schwicker János György

bécsi építész

1702-ben Sauer Leonard bécsi építésszel a székesfehérvári plébániatemplom (ma székesegyház) toronyhelyreállítási munkáját végezte.

Kúthy István: Szent István király tiszteletét őrző egyházi műemlékeink Székesfehérvárott. Székesfehérvári Szemle 1938. 17. l.

7 800/26
5 800/4
8 900/8

Schwicker Joannes Georgius

épitész

XVIII. r

lásd

Szekesfeh. Szemle

1931. 10-12. r

4. l.

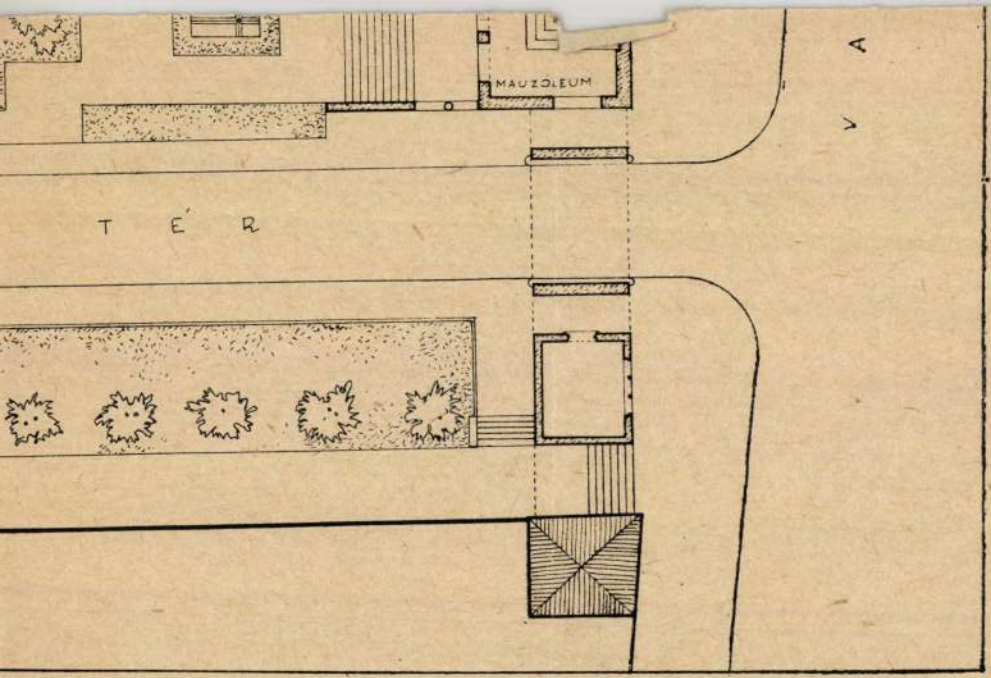

pillérei.

Schwieger Henrik,

a Siemens-Halske cég irodájának főmérnöke készítette a budapesti régi földalatti vasút terveit.

Szekere József, Kontinensünk első földalatti vasútja.
Budapest, 1971. 5. sz. 40-42. l.

Schwiertnicwicz Róbert

Rajz (reprò)

Valóság, 1970. 8. sz. 48. l.

Schweidler Róbert

Emlékre

Horányi Barna: Képzőművészeti iskolák
– ünnepélyek
Somogyi Néplap, 1970 nov. 10. 5. l.

SCHWIEGELHOFER EDE, rézművesmester

A második világháború után Schwiegelhofer csaknamar hivatalos igazolást vehetett kézbe arról,hogy a háború alatti magatartásával kapcsolatban semmi kifogás sem merült fel.378z/1945.sz.alatt. 261.old. jegyzet

DOMONKOS JÁNOS: A rézműves-rézkovács kismesterség Szombathelyen 253.old

VASI SZEMLE, XXVII.évf. 1973.2.sz. Szombathely

SCHWIEGELHOFER EDE, rezművesmester

Az 50-es években már úgy látta,hogy jobban megtalálja a számítását,ha feladja önálló iparengedelyét és üzem ben keres magának munkát.- 262.old

DOMONKOS JÁNOS: A rézműves-rézkovács kismesterség Szombathelyen 253.old

VASI SZEMLE, XXVII.évf. 1973. 2.sz. Szombathely

SCHWIEGELHOFER EDE, rézművesmester

Körmendről Sopronba ment ifj.Renner Gyulahoz/ahol már dolgozott/.Renner kijelentette,hogy apjával kell konkurálni.Ott igen értékes munkát végzett el. 259.old

DOMONKOS JÁNOS: A rézművesség-rézkovács kismesterség Szombathelyen 256.old

VASI SZEMLE. XXVII.évf. 1973. 2.sz. Szombathely

SCHWIEGELHOFER EDE, rézmüvesmester

Hire ment a környéken is a falvakban. Ezidotajt még a szombathelyiek szükségleteire dolgozott. relujitotta a haborus karokat szenvedett szesziózdéket, készitett aromatizaló készüléket a Gaugel likorgyarosnak.
262.old

DOMONKOS JÁNOS: A rézmüves-rézkovács kismesterség Szombathelyen 253.old

VASI SZEMLE, XXVII.évf. 1973.2.sz. Szombathely

SCHWIEGELHOFER EDE, rézművesmester

A háború után Jákon a szeszgyárnak végzett nagyobb szabású munkálatokat. A május elsejeket-a felszabadulás előtt is-mindig megtartotta. A munkáshagyományoknak megfelelően munkaszüneti napot vezetett be. 262.old

DOMONKÓS JÁNOS: A rézműves-rézkovács kismesterség Szombathelyen 258.old

VASI SZEMLE, XXVII.évf. 1973.2.sz. Szombathely

SCHWIEGELHOFER EDE, rezmüves

Felesége vesebajban elhunyt.1950-ben.1952-ben újra nőszult,ugyancsak szolosi leányt vett el,aki cipugyári dolgozó volt.Ez 1962-ben rákban halt meg.Azóta egyedul él. 262.old

DOMONKOS JÁNOS: A rézmüves-rézkovács kismesterség Szombathelyen 253.old

VASI SZEMLE. XXVII.évf. 1973.2.sz. Szombathely

SCHWIEGELHOFER EDE, rézmüves

A masodik vilaghaboru pusztitasa Szombathelyt sem kimélte meg. Egymast érték a sulyos légitamadasok. A Belsikator utca 5.szám alatti mühelye is érzékeny karokat szenvedett. 261.old

DOMONKOS JANOS: A rézmüves-rézkovács kismesterség Szombathelyen 253.old

VASI SZEMLE, XXVII.évf. 1973.2.sz. Szombathely

SCHWIEGELHOFER EDE, rézművesmester

Télen holtszezon volt. Pénze a raktari aruban volt. 150 pengő kölcsönt kért, vaslemezt vett. Zsirsütő labasokat készitett. Télen elvitték disznóöléshez. Csatarról, Keresztesről jött a legtöbb vevő. 260. old

DOMONKOS JANOS: A rézműves-rézkovács kismesterség Szombathelyen 253. old

VASI SZEMLE, XXVII. évf. 1973. 2. sz. Szombathely

SCHWIEGELHOFER EDE, rézműves

A mester szerszámai:
A szerszám neve: piszkavas
anyaga: vas
Rendeltetése: munkadarabok ónbamártásához, tüzpiszkálás
Tárolási helye: a tőkén, üllőn v. tüzpadkán
Eredete: saját készítmény 267.old

DOMONKOS JÁNOS: A rézműves-rézkovács kismesterség Szombathelyen 253.old

VASI SZEMLE, XXVII.évf. 1973. 2.sz. Szombathely

SCHWIEGELHOFER EDE, rézművesmester

A mester szerszámai:
A szerszám neve: különböző nagyságú üllőbetétek, "seklik"
Rendelt Anyaga: acél, polirozott felülettel
Rendeltetése: különböző formák kialakításához
Tárolási helye: munkaasztalon
Eredete: Kormenden, Gyalókai József rézművestől örökölte 1931-ben. Gyártm.: Zeltler, Wien 268.old

DOMONKOS JÁNOS: A rézműves-rézkovács kismesterség Szombathelyen 253.old

VASI SZEMLE, XXVII. évf. 1973. 2.sz. Szombathely

SCHWIEGELHOFER EDE, rézművesmester

A mester szerszámai:
A szerszám neve: különböző méretű és fajtájú forrasztó pákák
Anyaga: a nyele vas, a feje vörösréz
Rendeltetése: forrasztáshoz használják
Tárolási helye: Vallpolcon
Eredete: saját készítmény 268.old

POMOMKOS JÁNOS: A rézműves-rézkovács kismesterség Szombathelyen 253.old

VASI SZEMLE, XXVII.évf. 1973. 2.sz. Szombathely

SCHWIEGELHOFER EDE, rézmüvesmester

A mester szerszámai:
A szerszám neve: kovácsüllő betétek
Anyaga: acél
Rendeltetése: az éles végüvel vágni lehet, a sima felüle
tü az alátét
Tárolási helye: szerszámos fiók
Eredete: saját készitmény 269.old

DOMONKOS JANOS: A rézmüves-rézkovács kismesterség Szombathelyen 253.old

VASI SZEMLE, XXVII.évf. 1973. 2.sz. Szombathely

SCHWIEGELHOFER EDE, rézmüvesmester

A mester szerszámai:
A szerszám neve: oldott sósavpácot tartalmazó kád
Anyaga: vaslemez
Rendeltetése: ónozás előtt a tárgyat a kádban levő oldattal bekenik
Tárolási helye: földön,10 cm-es lábakon
Eredete: saját készitmény 269.old

DOMONKOS JÁNOS: A rézmüves-rézkovács kismesterség Szombathelyen 253.old

VASI SZEMLE, XXVII.évf. 1973. 2.sz. Szombathely

SCHWIEGELHOFER EDE, rézmüvesmester

A mester szerszámai:
A szerszám neve: kovácsoló kohó villanyfujtatóval
Anyaga: tégla és vas fütés:faszénnel, szénnel, fával, koksszal
Rendeltetése:lágyitás, ónozás, kovácsolás
Tárolási helye: mühely sarokba épitve
Eredete: kőmüves és saját készitmény 269.old

DOMONKOS JANOS: A rézmüves-rézkovács kismesterség Szombathelyen 256.old

VASI SZEMLE, XXVII.évf. 1973. 2.sz. Szombathely

SCHWIEGELHOFER EDE, rézművesmester

A mester szerszámai:
A szerszám neve: különböző nagyságú körök
Anyaga: acél
Rendeltetése: mérés, körök lemezre vitele
Tárolási helye: szerszámos fiók
Eredete: Körmenden, Gyalókai József rézművestől örökölte 1932-ben 209.old

DOMONKOS JÁNOS: A rézműves-rézkovács kismesterség Szombathelyen 253.old

VASI SZEMLE, XXVII.évf. 1973. 2.sz. Szombathely

SCHWIEGELHOFER EDE, rézmüvesmester

A mester szerszámai:
A szerszám neve: különböző nagyságú nitthúzók, szegecshúzók, szegecsfejezők
Rendeltetése: szegecselés, nittelés különféle müveletei hez
Tárolási helye: szerszámos fiók
Eredete: saját készitmény 270.old

DOMONKOS JÁNOS: A rézmüves-rézkovács kisiparosság Szombathelyen 255.old

VASI SZEMLE, XXVII.évf. 1973. 2.sz. Szombathely

SCHWINGELHOFER ED., rézművesmester

Szombathelyi Mester.Maga mellé vett egy vasasszonyfai fiut tanoncnak,Kovács István fel is szabadult.
261.old

DOMONKOS JANOS: A rézműves-rézkovacs kismesterseg Szombathelyen 253.old

VASI SZEMLE, XXVII.évf. 1973. 2.sz. Szombathely

SCHWIEGELHOFER EDE, rézmívesmester

Kitűnő mesterségbeli képességeire emlékeznünk kell. Ez az életmű napjainkban még folytatódik. Az idős szombathelyi mester keze alól még újabb-és újabb remekbe készült darabok kerülnek ki. De majd átadja helyét ezen ipar is a nagyipari technikának. A népi eredetű rézmíves iparag hagyományait, meg kell őrizni és fel kell használni. Ezek nem vesztenek értékükből. 265.old

DOMONKOS JÁNOS: A rézmíves-rézkovács kismesterség Szombathelyen 253.old

VASI SZEMLE, XXVII.évf. 1973. 2.sz. Szombathely

SCHWIEGELHOFER EDE, rézmüvesmester

Nem szabad megfeledkeznünk a rézmüves érdekes szerszámairól, különleges munkaeszközeiről. A szerszámoknak sok fajuk van. A kézi-esetenként ma már gépi-megmunkáláshoz rethasználja más mesterségek/lakatos, kovács, hegesztő/ különféle szerszámait. A munkaeszközök egy részét a rézmüves maga készíti. 265.old

DOMONKOS JÁNOS: A rézmüves-rézkovács kismesterség Szombathelyen 253.old

VASI SZEMLE, XXVII.évf. 1973. 2.sz. Szombathely

SCHWIEGELHOFER EDE, rézmüvesmester

A mester szerszamai:
A szerszám neve:-fenékkalapács
Anyaga: kitünő acél, polirozott felülettel
Rendeltetése: rézedények aljának kalapálásához
Tárolási helye: szerszámos fiók
Eredete: 1931-ben orokölte Gyalókai József, rézmüves tól Kormenden, 200 éves. 266.old

DOMONKOS JÁNOS: A rézmüves-rézkovács kismesterség Szombathelyen 253.old

VASI SZEMLE, XXVII.évf. 1973. 2.sz. Szombathely

SCHWIEGELHOFER EDE, rézmüvesmester

A mester szerszamai:
A szerszam neve: Simitó kalapacs
Anyaga: acél,polirozott felületével
Rendeltetése: fémfelület simitasa
Tarolasi helye: szerszamos fiók
Eredete: Gyalókai József Kormendi rézmüvestől örkolte
266.old

DOMONKOS JÁNOS: A rézmüves-rézkovács kismesterség
Szombathelyen 256.old

VASI SZEMLE, XXVII.évf. 1973. 2.sz. Szombathely

SCHWIEGELHOFER EDE, rézmüvesmester

A mester szerszamai:
A szerszam neve: különböző oldalu,ütő,átvéró fakalapac
Anyaga: gyertyanfa
Rendeltetese: drótos rész ütutese,két ele van.
Tarolasi helye: polcon
Eredete: Gouth Vilmos,faesztergalos,Szombathely,1932.
266.old

DOMONKOS JANOS: A rézmüves-rézkovacs kismesterség
Szombathelyen 253.old

VASI SZEMLE, XXVII.évf. 1973. 2.sz. Szombathely

SCHWIEGELHOFER EDE, rézművesmester

A Szombathelyi Bádogos és Szerelő KTSZ-ben dolgozik. Készit tejközpontoknak tejhütőberendezéseket, edényeket, csőónozásokat, a szikviz és szeszipari vállalatoknak készülékeit javitják, ónoznak szolóprés alkatrészeket a mezőgazdasági gépgyárnak, előállitanak vizdesztillálókat kórházaknak, gyógyszertáraknak, kutatóintézményeknek. 263.old

DOMONKOS JANOS: A rézműves-rézkovács kismesterség Szombathelyen 253.old

VASI SZEMLE, XXVII.évf. 1973. 2.sz. Szombathely

SCHWIEGELHOFER EDE, rézmüvesmester

Nem volt a multban semmiféle politikai part tagja,es ma sem tartozik politikai szervezethez,de a társadalmi élet eseményeiből aktivan kiveszi a részét.-A Hazafias Népfront felkérésére közremüködött a választasok lebonyolitásaban. 263.old. második jegyzet

DOMONKOS JÁFOS: A rézmüves-rézkovács kismesterség Szombathelyen 253.old

VASI SZEMLE. XXVII.évf. 1973. 2.sz. Szombathely

SCHWIEGELHOFER EDE, rézművesmester

Szombathelyen B.Nagy László egyre több munkával látta el. Dolgoztak Szombathelyre Klonkainak, Gouthnak, és Hardos Vaskereskedőnek. 1927. március 24-től megint engedett a hívásnak és visszament Körmendre Polonyi Jánosné műhelyébe, és 1931 január 8-ig, mint üzletvezető állott alkalmazásban. 259.old

DOMONKOS JÁNOS: A rézműves-rézkovács kismesterség Szombathelyen 253.old

VASI SZEMLE, XXVII.évf. 1973. 2.sz. Szombathely

SCHWIEGELHOFER EDE, rézmüves

A Szombathelyi Badogos es Szerelo ÁTSZ-nél dolgozik most Nemreg kikalapált rézlemezből egy embernagyságú virágvázat, amellyel még Budapesten is dicsoseget szerzett a ktsz-nek. De kiallitasra jutottak pálinkafozo kisustjei desztilláló készülékei, 263.old

DOMONKOS JÁNOS: A rézmüves-rézkovács kismesterség Szombathelyen 253.old

VASI SZEMLE, XXVII.évf. 1973. 2.sz. Szombathely

SCHWIEGELHOFER EDE, rézmuvesmester

A Szombathelyi Badogos és Szerelő KTSZ-nél dolgozik most munkaremekeiért elnyerte akezmuvesipar kiváló muveloje cimet. Tulajdonosa lett a kisipari szovetkezet kivaló dolgozója kitüntető oremnek és a jelveny viselesere jogosito igazolvanynak. 263.old

DOMONKOS JÁNOS: A rézmuves-rézkovács kismesterség Szombathelyen 253.old

VASI SZEMLE, XXVII.évf. 1973. 2.sz. Szombathely

SCHWIEGELHOFER EDE, rézmüvesmester

Elnyerte a Kiváló Dolgozó kitüntetést és a vele járó dizsoklevelet, amelyen a kovetkezo felirat allt: "Oklevél Schwiegerhofer Ede -ivaló Dolgozó, Szombathely, 1957 november hó 7. Szombathelyi Öntöde és rémmegmunkáló Vallalat Szombathely". 263.old. első jegyzet

DOMONKOS JÁNOS: A rézmüves-rézkovács kismesterség Szombathelyen 253.old

VASI SZEMLE. XXVII.évf. 1973. 2.sz. Szombathely

SCHWIEGELHOFER EDE, rézművesmester

A rézműves-rézvonás mesterség sokféle oldalát és szépségét nyomon követhetjük sokrétű szakmai tevékenységén keresztül. Ma 74. éves, alvaló erőben, egészségben, teljes munkakedvvel dolgozik. Már reg nyugdíjban lehetne, de élet kedvet és boldogságát a lelkiismeretesen elvégzett munkában leli. 263.old

DOMONKOS JÁNOS: A rézműves-rézvonás kismesterség Szombathelyen 253.old

VASI SZEMLE, XXVII.évf. 1973. 2.sz. Szombathely

SCHWIEGELHOFER EDE, rézművesmester

Eddigi eredményeinek betetőzése az a nemzeti színnel szegélyezett emléklap, melyet 1970-ben vett át a megye vezetőinek aláírásával. 1969-ben Szombathelyen, a felszabadulás 25. évfordulójára egy impozáns felszabadulási emlékművet készítettek, melynek munkálatban ő is részt vett.
264. old. Jegyzet 265. old

DOMONKOS JÁNOS: A rézműves-rézöntő kismesterség Szombathelyen 253. old

VASI SZEMLE, XXVII. évf. 1973. 2. sz. Szombathely

SCHWIEGELHOFER Ede, rézművesmester

"Emlékkönyv a Magyar Szocialista Munkáspárt Vas megyei és Szombathely városi Bizottsága, Vas megye és Szombathely város Tanácsa őszinte köszönetét fejezi ki Schwiegelhofer ~~Ede~~ Ede elvtársnak a szombathelyi felszabadulási emlékmű bronz- és csillagkészítési munkáiért. 265.old

Jegyzet.

DOMONKOS JÁNOS: A rézműves-rézöntő kismesterség Szombathelyen 253.old

VASI SZEMLE, XXVII.évf. 1973. 2.sz. Szombathely

SCHWIEGELHOFER EDE, rézművesmester

A mester szerszámai:
A szerszám neve: "irdaló" rajzdrót
Anyaga: drót és kerek lemez
Rendeltetése: körjelölések, mértékbetartás
Tárolási helye: falba vert szegre akasztva
Eredete: saját készítmény 268.old

DOMONKOS JÁNOS: A rézműves-rézvonalas kismesterség Szombathelyen 282.old

VASI SZEMLE, XXVII.évf. 1973. 2.sz. Szombathely

SCHWIEGELHOFER EDE, rézművesmester

A mester szerszámai:
A szerszám neve: ónolvasztó kád, "cilkiang"
Anyaga: tuzálló vaslemez
Rendeltetése: ónolvasztás
Tárolási helye: a kohó felett két tuzálló téglán
Ennek Eredete: saját készítmény 268.old

DOMONKOS JANOS: A rézműves-rézkovács kismesterség Szombathelyen 253.old

VASI SZEMLE, XXVII.évf. 1973. 2.sz. Szombathely

SCHWIEGELHOFER EDE, rézművesmester

A mester szerszámai:
A szerzsám neve: vas bakok
Anyaga: vaslemez
Rendeltetése: ónozott tárgyak szaritása
Tárolási helye: udvaron
Eredete: saját készitmény 269.old

DOMONKOS JÁNOS: A rézműves-rézkovács kismesterség Szombathelyen 253.old

VASI SZEMLE, XXVII.évf. 1973. 2.sz. Szombathely

SCHWIEGELHOFER EDE, rézmüvesmester

A mester szerszámai:
A szerszám neve: kócvégü farudak
Anyaga: farúd, végén végén kenderkóc csomó
Rendeltetése: csövek belsejének ónozása
Tárolási helye: mühelysarok
Eredete: saját készitmény 269.old

DOMONKOS JÁNOS: A rézmüves-rézkovács kismesterség Szombathelyen 253.old

VASI SZEMLE, XXVII.évf. 1973. 2.sz. Szombathely

SCHWIEGELHOFER EDE, rézmüvesmester

A mester szerszámai: ~~különböző nagyságú pontozók~~
A szerszám neve: különböző nagyságú pontozók
Anyaga: acél
Rendeltetése: körzőhegy helyének megjelölése
Tárolási helye: szerszámos fiók
Eredete: saját készitmény 270.old

DOMONKOS JÁNOS: A rézmüves-rézkovács kismesterség Szombathelyen 253.old

VASI SZEMLE, XXVII.évf. 1973. 2.sz. Szombathely

SCHWIEGELHOFER EDE, rézmüvesmester

A mester szerszámai:
A szerszám neve: drótegyenlitő
Anyaga: acél
Rendeltetése: a dróthoz simitja vele a lemezt
Tárolási helye: szerszámos fiók
Eredete: saját készitmény 270.old

DOMONKOS JÁNOS: A rézmüves-rézkovács kismesterség Szombathelyen 255.old

VASI SZEMLE, XXVII.évf. 1973. 4.sz. Szombathely

SCHWIEGELHOFER EDE, rézművesmester

SCHWIEGELHOFER B.Nagy Lászlónál dolgozott.Szorgalmas és hozzáértő volt.Készitettek üstöket,konyhai tüzhelyeket, hez vizmelegitőket,kórhazi felszereléseket,nagy kondérokat a hadsereg szamara. Még a soproni kiallitasra is eljutottak,oly készitmények,melyek Ede önálló munkait dicsérték.Ezek jelentős szakmai elismerést vivtak ki. 258.old

DOMONKOS JANOS: A rézműves-rézkovács kismesterség Szombathelyen 253.old

VASI SZEMLE, XXVII.evf. 1973. 2.sz. Szombathely

SCHWIEGELHOFER EDE, rézművesmester

Nagykanizsan Samu Ernő mester komoly próbamunkát végeztetett vele, neház volt teljesiteni. Ott többen dolgoztak A hét pesti segéd közül-pedig Ede volt a legfiatalabb- Schwiegelhofer lett az első segéd. Annyi munka volt, hogy még az udvaron is dolgoztak. "Én a szederfa alatt se serénykedtem, Szazszámra csináltuk egy jugoszlav kereskedönek a mosóüstöket. 259.old

DOMONKOS JÁNOS: A rézműves-rézkovács kismesterség Szombathelyen 253.old

VASI SZEMLE, XXVII.évf. 1973. 2.sz. Szombathely

SCHWIEGELHOFER EDE, rézművesmester

Soporonba dolgozván Renner Gyulanál a Hillebrand-rum és likőrgyár Bécsben megtatott egy oly üstöt, mely 130 fokon főzi a lekvárt. Rennerék sokat kisérleteztek, hogy a 100 fokos hogyan lehetne 130 ra emelni. Ezt az eljarast Schwiegelhofer hetek munkajaval dolgozta ki. Jól ment a mühely. Körmenden is dolgozott. "Ha nekik igy megy én is megpróbalom, önálló leszek-mondta. 259.old

DOMONKOS JÁNOS: A rézműves-rézkovács kismesterség Szombathelyen 253.old

VASI SZEMLE, XXVII.évf. 1973. 2.sz. Szombathely

SCHWIEGELHOFER EDE, rézmüvesmester

A mester szerszamai:
A szerszám neve: csőnyárs
Anyaga: acél
Rendeltetése: csövek kiképzése, megmunkálása
Tárolási helye: szerszámos fiók
Eredete: saját készitmény ~70.old

DOMONKOS JÁNOS: A rézmüves-rézkovács kismesterség Szombathelyen 253.old

VASI SZEMLE, XXVII.évf. 1973. 2.sz. Szombathely

SCHWIEGELHOFER EDE, rézmüvesmester

A mester szerszamai:
A szerszam neve: olvasztó, ónozó lapát
Anyaga: vaslemez
Rendeltetése: ónkeverék kimeritéséhez
Tárolási helye: kohó mellett
Eredete: saját készitmény 270.old

DOMONKOS JÁNOS: A rézmüves-rézkovács kismesterség Szombathelyen 253.old

VASI SZEMLE, XXVII.évf. 1973. 2.sz. Szombathely

SCHWIEGELHOFER EDE, rézművesmester

Először csak Szölösben juthatott önállósulashoz. Végha-
tározatból: Szombathelyi járás főszolgabirajától. Szám.
8093/1932. A törvényes kellékek igazolása utan Schwie-
gelhofer Ede gyöngyösszölösi lakosnak xxxxxxxxxxxxxxxx
xxxx nak, az iparlajstrom A 67/1932. tételszam alatti fel-
vételével részére az iparigazolvány kiadasat elrendelem.
259.old

DOMONKOS JANOS: A rézműves-rézkovács kismesterség
Szombathelyen 253.old

VASI SZEMLE, XXVII.évf. 1973. 2.sz. Szombathely

SCHWIEGELHOFER EDE, rézmüvesmester

Szombathelyen felkereste Szakai és Béres vaskereskedő, ho
hogy készitsen kisebb-nagyobb labasokat. Már nem kellett
pénzzel fizetni a nyersanyagért. Az edények munkadija fej
jében hozzajuttatta a neves szombathelyi vaskereskedő mi
mindenfajta nyersanyaghoz. Jól jövedelmezett. Takarékbetét
je volt. Legjobb lakóérfizető volt. Jól ment a rézmüves-
szakma egészen a második világháborúig. 260. old

DOMONKOS JÁNOS: A rézmüves-rézkovács kismesterség
Szombathelyen 253. old

VASI SZEMLE, XXVII. évf. 1973. 2. sz. Szombathely

SCHWIEGELHOFER EDE, rézművesmester

1937 augusztusában megnősült, A szőlősi Puntek Rozaliát vette feleségül, aki női szabósegéd volt. 1938-ban ikreik születtek, egyik meghalt, a masik, János ma ónozó szakmunkas édesapja oldalan. 1939-ben született Ferenc, textilmérnök, 1942 -ben Lujza, ma takaritónő, 1944-ben Maria, női szabó. Az apa nagy gondot forditott gyermekei nevelésére. 260.old

DOMONKOS JÁNOS: A rézműves-rézkovács kismesterség Szombathelyen 253.old

VASI SZEMLE, XXVII.évf. 1973. 2.sz. Szombathely

SCHWIEGELHOFER EDE, rézművesmester

A szakmában egyre szélesedett a vevőkör, Tejközpontok, gyógyszertarak és helybeli lakatosmesterek voltak a megrendelők sorában. Rendszeres szállítója lett a Szombathelyen a Papp, a Couth, a Szabó és a Klonkai iparostársaknak. A második világháború kezdete még bizonyos konjunktúrát eredményezett, sok katonai megrendelést kapott. 261.old

DOMONKOS JÁNOS: A rézműves-rézkovács kismesterség Szombathelyen 253.old

VASI SZEMLE, XXVII.évi. 1973. 2.sz. Szombathely

SCHWIEGELHOFER EDE, rézműveesmester

1945 április utolsó napjaiban be ment Szombathelyre, hogy felmérjék műhelyében a bombázások okozta károkat. A szerszámok, anyagok túlnyomó része elpusztult. A hatóságoktól rendkívüli, bombatámyadási segélyt kapott, de a családnak pénz kellett. A maradék eszközökkel a szőlősi lakásba költöztek, a ház mellett létesült a rézműves műhely, de még a diófa alatt is dolgoztak. 262.old

DOMONKOS JÁNOS: A rézműves-rézkovács kismesterség Szombathelyen 253.old

VASI SZEMLE, XXVII.évf. 1973. 2.sz. Szombathely

SCHWIEGELHOFER EDE,

A mester szerszámai:
A szerszám neve, különböző méretü lukasztók
Anyaga: acél
Rendeltetése: furat készitése oly tárgyakba, melyek nem férnek a fúrógép alá
Tárolási helye: szerszamos fiók
Eredete: saját készitmény 270.old

DOMOKOS JANOS: A rézműves-rézkovács kismesterség Szombathelyen 253.old

VASI SZEMLE, XXVIII/évf. 1974. szám. Szombathely

2.07.

SCHWIEGELHOFER EDE, rézmüvesmester

A mester szerszámai:
A szerszám neve: faékek
Anyaga: bükkfa
Rendeltetése: oldalüllők tőkébe illesztése,rögzitése
Eredete: saját,készitmény 270.old

Tárolási helye: tőkén

DOMONKOS JÁNOS: A rézmüves-rézkovács kismesterség Szombathelyen 253.old

VASI SZEMLE, XXVIII.évf. 1973. ~~22.~~ sz. Szombathely
2.92.

SCHWIEGELHOFER EDE, rézműves mester

Anyjuk meghalván, a 3 testvér szombathelyre került, a menhelyre, ahonnan Szőlősbe vitték hugával együtt., de őt onnana Vas megyei Csákánydoroszlóra vitték egy földmű veshez. A sok munka miatt nehezen tudta befejezni a 6 elemit. 12 éves korára a német nyelvet is elfeledte. Huga irta neki egyszer, hogy őt Szőlősön/Szombathely IV/ Futnek János MÁV kőműves örökbe fogadta, akinek 7 gyer meke volt. 255.old

DOMONKOS JÁNOS: A rézműves-rézkovács kismesterség Szombathelyen 253.old

VASI SZEMLE, XXVIII.évf. 1975. 2.sz. Szombathely

2.02

SCHWEIGELHOFER EDE, rezművesmester

Még műraszombat környékéről is jöttek hozzá vásárlók. Zsidahegyre egy komplett buktatós szeszfőzdét rendelt. Csak úgy vállalta, ha megadják hozzá az anyagot. A világháborúban már egyre gyakoribbá váltak a rezművesszakmában az anyagellátási zavarok. A falu egy felsőházi tag úra elintézte és megkapta az anyagot. Még 5-öt akartak rendelni, de már nem lehetett elkészíteni. 261.old

DOMONKOS JÁNOS: A rézműves-rézkovács kismesterség Szombathelyen 253.old

VASI SZEMLE, XXVII.évf. 1973.2.sz. Szombathely

SCHWIEGELHOFER EDE, rézműves mester

Jelenleg 74 éves, szombathelyi mester. Szaktudása komoly elismerést váltott ki. Szombathelyen, de a megye határain túl is. Rézműves és ónozó szakmai ismeretei egyrészt örökölte a mesterség évszázados hagyományait, másrészt elvezetnek napjainkig, a legmodernebb technikai eszközök felhasználásáig. Életműve mintegy reprezentálja a szombathelyi rézműves-rézkovács kismesterség jellegzetességeit. 255.old

DOMONKOS JÁNOS: A rézműves-rézkovács kismesterség Szombathelyen 253.old

VASI SZEMLE, XXVIII.évf. 1973. 2.sz. Szombathely

SCHWIEGELHOFER EDE, rézmívesmester

A mester szerszámai:
A szerszám neve: hintersiagoló, ágütő, [illegible] átverő, lakalapács
Anyaga: gyertyánia
Rendeltetése: drótos rész átütése, éle csak keresztben van
Tárolási helye: polcon
Eredete: Gouth Vilmos laesztergályos, Szombathely, 1932 266.old

DOMONKOS JÁNOS: A rézmíves-rézkovács kismesterség Szombathelyen 266.old

VASI SZEMLE, XXVII.évf. 1973. 2.sz. Szombathely

SCHWIEGELHOFER EDE, rezmuvesmester

A mester szerszamai:
A szerszam neve: fenéksülyok, henger alaku, gömbölyitett fakalapácsok
Ahyaga: gyertyánfa
Rendeltetése: egyengetés, lemezkihuzás, simitás
Tárolási helye: polcon
Eredete: Gouth Vilmos, faesztergályos, Szombathely, 1932.
267.old.

DOMONKOS JÁNOS: A rézmüves-rézkovács kismesterség Szombathelyen 253.old

VASI SZEMLE, XXVII.évf. 1973. 2.sz. Szombathely

SCHWIEGELHOFER EDE, rezmüvesmester

A mester szerszámai:
A szerszám neve9: oldalsúlyok,oldalkalapacs téglalap alakú fejjel
Anyaga: gyertyánfa
Rendeltetése: behúzásokhoz,hengeralakú testek szögletes végének domboritásához/einslégolás=behúzás/
Tárolási helye: polcon
Eredete: Gouth Vilmos ,faesztergályos,Szombathely,1932
267.old

DOMONKOS JÁNOS: A rézmüves-rézkovács kismesterség Szombathelyen 253.old

VASI SZEMLE, XXVII.évf. 1973. 2.sz. Szombathely

SCHWEGELHOFER EDE, rézmuvesmester

A mester szerszamai:

A szerszam neve: dróthajlító, bujtatólogó, szára végén vasgomb

Anyaga: acél

Rendeltetése: drótlogas, gyengébb rézedények karimájába drót bujtatasához, lemezgombolyitás

Tarolasi helye: szerszamos fiók

Eredete: Gyalókai József, körmendi rézmüvestol örokölte 1932-ben. 267. old

DOMONKOS JÁNOS: A rézmüves-rézkovács kismesterség Szombathelyen 265. old

VASI SZEMLE, XXVII. évf. 1973. 2. sz. Szombathely

SCHWEGELHOFFERREDE, rézmüvesmester

A mester szerszámai:
A szerszám neve: salakmerítő lapát
Anyaga: vas
Rendeltetése: forró ón tetején úszó szennyeződés eltávolitása
Tárolási Helye: tűzhelyen
Eredete: saját készitmény 268.old

DOMONKOS JÁNOS: A rézmüves-rézkovács kisiparosság Szombathelyen 263.old

VASI SZEMLE, XXVII.évf. 1973. 2.sz. Szombathely

SCHWIEGELHOFER EDE, rézművesmester

A mester szerszamai:
A szerszam neve: Különböző oldalú polir kalapacs
Anyaga: acél, polirozott felülettel
Rendeltetése: mivel egyik oldala gömbölyitett, a masik szögletes, két módon használható
Tarolasi helye: szerszamos fiók
Eredete: Gyalókai József, kormendi rézművestől orokölte 1931-ben. 266. old

DOMONKOS JANOS: A rezmüves-rezkovacs kismesterseg Szombathelyen 253. old

VASI SZEMLE, XXVII. évi. 1973. 2. sz. Szombathely

SCHWIEGELHOFER EDE, rézmüvesmester

A mester szerszamai:
A szerszam neve: domboritó kalapacs
Anyaga: acél, polirozott felülettel
Rendeltetése: felületek domboritása
Tarolasi helye: szerszamos liók
Eredete: Gyalókai József kormendi rézmüvestol örökölte 1931-ben 266.old

DOMONKOS JANOS: A rézmüves-rézkovács kismesterség Szombathelyen 253.old

VASI SZEMLE, XXVII.évf. 1973. 2.sz. Szombathely

SCHWIEGELHOFER EDE, rézmüvesmester

A mester szerszamai:
A szerszam neve: durva,domboritó kalapács
Anyaga: acél,polirozott felülettel
Rendeltetése: vastagabb,vas-és rézlemezek domboritasa
Tárolási helye: szerszamos láda
Eredete: Gyalókai József,körmendi rézmüvestől örökölte 1931-ben. 266.old

DOMONKOS JANOS: A rézmüves-rézkovács kismesterség Szombathelyen 253.old

VASI SZEMLE, XXVII.évf. 1973. 2.sz. Szombathely

SCHWIEGELHOFER EDE, rézmüvesmester

A mester szerszamai:

A szerszam neve: 6-7 különböző méretü és alaku keresztkalapacs

Anyaga: acél

Rendeltetése: disztargyak kalapalásához

Tarolasi helye: szerszamos fiók

Eredete: Gyalókai József körmendi rézmivestől örökölte 1931-ben. 266.old

DOMONKOS JÁNOS: A rézmüves-rézkovács kismesterség Szombathelyen 253.old

VASI SZEMLE, XXVII.évf. 1973. 2.sz. Szombathely

SCHWIEGELHOFER EDE, rézmüvesmester

A mester szerszámai:
A szerszám neve: domborító fakalapács, gyertyánfa
Anyaga: gyertyánfa
Rendeltetése: "dübörgetés, hontérozás" /belülről ütve kifelé nyújtja, formálja "kolompálja" a munkadarabot/
Tárolási helye: polcon
Eredete: Gouth Vilmos, faesztergályos, Szombathely, 1932.
Ł 266.old

DOMONKOS JÁNOS: A rézmüves-rézkovács kismesterség Szombathelyen 253.old

VASI SZEMLE, XXVII.évf. 1973. 2.sz. Szombathely

SCHWIEGELHOFER EDE, rézművesmester

A mester szerszámai:
A szerszám neve: ónozó meritőkanál
Anyaga: vaslemez és farúd
Rendeltetése: oly tárgyak ónozására használják, melyeket nem lehet ónba mártani
Tárolási helye: tűzhelyen
Eredete: saját készítmény 268.old

DOMONKOS JANOS: A rézműves-rézkovács kismesterség Szombathelyen 253.old

VASI SZEMLE, XXVII.evf. 1973. 2.sz. Szombathely

SCHWIEGELHOFER EDE, rézművesmester

A mester szerszámai:
A szerszám neve: "stokkambusz"/álló acélkifenéküllő, hegye földbe üthető

Anyaga: acél
Rendeltetése: tárgyak aljának kalapálásához, gömbölyítéséhez használják

Tárolási helye: sarokban
Eredete: Körmenden, Gyalókai József rézművestől örökölte 1934-ben 268.old

DOMONKOS JÁNOS: A rézműves-rézkovács kismesterség Szombathelyen 253.old

VASI SZEMLE, XXVII.évf. 1973. 2.sz. Szombathely

SCHWIEGELHOFER EDE, rézmüvesmester

A mester szerszámai:
A szerszám neve: negezitő kerékkel rögzithető fenéküllő
Anyaga: acél
Rendeltetése: Tárgyak aljának kalapálásához, gömbölyitéséhez használják
Tárolási helye: fal mellett
Eredete: Körmenden, Gyalókai József rézmüvestől örökölte 1931-ben 268.old

DOMONKOS JÁNOS: A rézmüves-rézkovács kismesterség Szombathelyen 255.old

VASI SZEMLE, XXVII.évf. 1973. 2.sz. Szombathely

SCHWIEGELHOFER EDE, rézmüvesmester

A mester szerszámai:
A szerszám neve: 17 drb. különböző fajta oldalülló és horgasülló
Anyaga: acél
Rendeltetése: különböző formák kialakitása
Tárolási helye: üllőállvány
Eredete: Körmenden, Gyalókai József rézmüvestől örökölte 1932-ben 268.old

DOMONKOS JÁNOS: A rézmüves-rézkovács kismesterség Szombathelyen 253.old

VASI SZEMLE, XXVII.évf. 1973. 2.sz. Szombathely

SCHWIEGELHOFER EDE, rézművesmester

A mester szerszámai: kovácsoló tőke kovácsüllővel
Anyaga: fatörzs alapon acél
Rendeltetése: kovácsolás, fémlemezek nyújtása, hajlítása
Tárolási helye: műhely közepén, közel a kohóhoz, földbe ásva
Eredete: erdőgazdaság, egy részét Körmenden Gyalókai Józseftől örökölte 269.old

DOMONKOS JÁNOS: A rézműves-rézkovács kismesterség Szombathelyen 253.old

VASI SZEMLE, XXVII.évf. 1973. 2.sz. Szombathely

SCHWIEGELHOFER EDE, rézművesmester

Ma is őrzi 108/915.számú Ipariskolai Bizonyitványat, mely dokumentálja,hogy Schwiegelhofer Ede körmendi állami ipariskola I.,II.,III.,osztályának oktatásában 1913.január 15-től 1914.junius 30-ig részt vett.
255.old. jegyzet.

DOMONKOS JÁNOS: A rézműves-rézkovács kismesterség Szombathelyen 253.old

VASI SZEMLE, XXVII.évf. 1973. 2.sz. Szombathely

SCHWIEGELHOFER EDE, rézművesmester

Körmenden, Gyalókai József műhelyében, amikor a segéd elment szórakozni, elővett a műhelyben egy kis rézlemezt és kalapalgatta azt. Már mosóüstöket tudott kalapálni. Szombatonként két koronát kapott a mestertől, ez is serkentette a munkára. 257.old

DOMONKOS JÁNOS: A rézműves-rézkovács kismesterség Szombathelyen 255.old

VASI SZEMLE, XXVII.évf. 1973. 2.sz. Szombathely

SCHWIEGELHOFER EDE, rézmüvesmester

A Szombathelyi Bádogos és Szerelő KTSZ-ben dolgozik most. Kielégítik az igényeket Veszprémben, Győrben, s.b. Egyszer a veszprémi vegyipari Egyetem bunantul több városában próbálkozott egy rézmüvesmunka elvégeztetésével. Schwiegelhofer vállalkozott a különleges és nagyméretü vizdeszt illáló készülék felujitására. 263.old

DOMONKOS JÁNOS: A rézmüves-rézvonalas kismesterség Szombathelyen 253.old

VASI SZEMLE, XXVII.évf. 1973. 2.sz. Szombathely

SCHWIEGELHOFER EDE, rézműves mester

1899. május 30-án Burgenlandban, Felsőkismartonhegy községben született. Apja Schwiegelhofer János péksegéd volt anyja Gneisz Teréz volt. Elemi iskolait Kismartonban kezdte német nyelven. A három testvér közül Károly öccse cioész lett, huga pedig háziasszony. Ede mindössze öt éves volt, mikor anyja meghalt. A gyermekek nevelőszülőkhöz kerültek. 255. old

DOMONKOS JÁNOS: A rézműves-rézkovács kismesterség Szombathelyen 255. old

VASI SZEMLE, XXVII. évf. 1973. 2. sz. Szombathely

SCHWIEGELHOFER EDE, rézművesmester

---

12 éves korában visszavitték a szombathelyi menhelyre. Ott járt Polonyi Jánosné Körmendről. Megkérdezte Edétől: Mily szakmat szeretnél? Ahol olyan csillogó-billogót lehe csinalni-felele Ede. Nálunk olyant lehet csinalni. Felelt Polonyiné és elvitte Körmendre Edét. Ott a Deák Ferenc u. 53 alatt lakó Gyalókay József rézműves műhelyébe került, aki Polonyiné öccse volt. 255.old

DOMONKOS JÁNOS: A rézműves-rézkovács kismesterség Szombathelyen 253.old

VASI SZEMLE, XXVII.évf. 1973. 2.sz. Szombathely

SCHWIEGELHOFER EDE, rézművesmester

Körmenden az inasévek komoly munkával teltek. Hetente kétszer-6-8 óráig iskola, vasárnap mise, utána rajzóra. A vas-fémművesek egy szakmai osztályt alkottak. Együtt járt a lakatosokkal, kovácsokkal, de ő volt egyedül rézműves. Többször kikapott, de Kluge Pál ipartestületi elnök mondta: "Nem baj fiam, ha nem is túl jó a bizonyitványod, a katlanomat viszont jól megcsinaltad". 256. old

DOMONKOS JÁNOS: A rézműves-rézkovács kismesterség Szombathelyen 256. old

VASI SZEMLE, XXVII. évf. 1973. 2. sz. Szombathely

SCHWIEGELHOFER EDE, rézmüvesmester

Körmendről, Gyalóki mesterrel sokat jartak vasarozni. egészen Zalaegerszegig. Jentek Szombathelyre, Zalalövőre, Zala és Vas megye jelentősebb vasaraira. Bucsukra is jartak, ilyenkor figyelt fel reajuk a gyzda, hogy naluk lehet üstöt, palinkafőzőt kapni. A vasárlatogatók mondtak: "Gyerünk a kolomparhoz, vegyünk tole egy rézkatlant". 256.old

DOMONKOS JANOS: A rézmüves-rézkovács kismesterség Szombathelyen 256.old

VASI SZEMLE, XXVII.evf. 1973. 2.sz. Szombathely

SCHWIEGELHOFER EDE, rézművesmester

A fiatal tanoncnak a vasarokon az volt a feladata, hogy vigyazzon aportékara és közben megtanulta az áruk kinalgatasat is. Zalaegerszegre ősszel szetettek járni, amikor már elkezdodött a palinkafőzés. Vasarra is a legjobb volt ősszel járni, amikor árultak a mézet. Visszatérve Körmendre, a fiunak volt a dolga fölpakkolni a megmaradt árut a padlasra. 256.old

DOMONKOS JÁNOS: A rézműves-rézkovács kismesterség Szombathelyen 253.old

VASI SZEMLE, XXVII.évf. 1973. 2.sz. Szombathely

SCHWIEGELHOFER EDE, rézművesmester

Körmenden Birda Lajos, székelyhidi legény volt a mestere a műhelyben. A kitűnő segéd tanította Edét a szakmára. Egy évig a tanonc csak maratott. A sósavval maratott tárgy felülete szép tiszta lett. Utána ónozni vitték a munkadarabot az izzó kohóra. Csak egy esztendő után kezdhetett a tanonc kalapálni. Ez a mesterség felsőbb fokát jelentette. 256.old

DOMONKOS JÁNOS: A rézműves-rézkovács kismesterség Szombathelyen 253.old

VASI SZEMLE, XXVII.évf. 1973. 2.sz. Szombathely

SCHWIEGELHOFER EDE, rézművesmester

Inaskodása uto.só évében Körmenden, Gyalókai János műhelében volt. Batthyány Strattman László a vár összes rézedényeit javittatta. A munkát kifogástalanul elvégezték. Ez már saját készitménye volt. 1200 koronát kaptak a munkáért. Még ő, az "Öreg" inas is ajándékot kapott. Gazdája is tetőtől talpig felöltöztette. Ezzel fel is szabadult, Véget értek az inasévek. 257.old

DOMOKOS JÁNOS: A rézművös-rézkovács kismesterség Szombathelyen 253.old

VASI SZEMLE, XXVII.évf. 1973. 2.sz. Szombathely

SCHWIEGELHOFER EDE, rézművesmester

Körmenden az ónozást együtt tanulta a rézműves mesterséggel. Ez artalmas volt fiatal szervezetére. 1916-ban orvosi tanacsra vidékre kellett mennie, gazdajának, Gyaló kai Józsefnek Zala megyei tanító rokonahoz, Gyürüs községbe. Itt a hazkörüli és mezei munkat végzett. 1917 marc 10-énnbevonult. Pozsonyba került, majd Vacra katonai fényszórós tanfolyamra. 257.old

DOMOKOS JÁNOS: A rézműves-rézkovács kismesterség Szombathelyen 255.old

VASI SZEMLE, XXVII.évf. 1973. 2.sz. Szombathely

SCHWIEGELHOFER EDE, rézművesmester

Mint katona Vacról, ahol fényszóros tanfolyamot végzett az olasz frontra került. Ekkor már "fújta" az elektrotechnikát, a dinamó-ismeretet. 1918. okt. 3-án fogságba esett, Kozmonzba került, ott "kolompalt". Egy francia rézműves "Meiszter" mellett dolgozott. Egy év múlva vérhast kapott. 1919. okt. 15-én indult haza. Szombathelyen már haza orvosi kezelést kapott. 257. old

DOMONKOS JANOS: A rézműves-rézkovács kismesterség Szombathelyen 253. old

VASI SZEMLE, XXVII. évf. 1973. 2. sz. Szombathely

SCHWIEGELHOFER EDE, rézműves mester

1919-ben a frontról hazatérve a Papa melletti Csóton a leszerelő táborban 105 kor. leszerelési pénzt kapott. Elment Szőlősbe, ahol huga szerettel fogadta. Rézműves munka lehetőség nem volt. Visszament Körmendre, ahol Polonyi Jánosné, Gyalókai József rézműves nővére, mert a rézműves szakma nem ment tűzszerűzlete nyitott. Ede ott segitett. 258.old

DOMONKOS JÁNOS: A rézműves-rézkovács kismesterség Szombathelyen 253.old

VASI SZEMLE, XXVII.évf. 1973. 2.sz. Szombathely

SCHWIEGELHOFER EDE, rézmuvesmester

Vállalati munkája mellett, ezzel párhuzamosan, egy-két hónap alatt az uzem felkérésére elkészitett egy szesz főzdét Jánoshazan is. Az 1956-os ellenforradalom alatt szerájkra szólitották fel, de ő Jani fiával együtt, aki már munkatársa volt bezárta maga mögött a munkaajtót és dolgozott. A kiadott munkát a zürzavaros napokban is elvégezte. 262.old

DOMONKOS JÁNOS: A rézmüves-rézkovács kismesterség Szombathelyen 253.old

VASI SZEMLE, XXVII.évf. 1973. 2.sz. Szombathely

SCHWIEGELHOFER EDE, rézművesmester

Mikor a Szombathelyi Badogos és Szerelő KTSZ-ben elkészült a műhelye, elhozta speciális szerszámait, melyeket a szövetkezet meg vett tőle. Itt sokrétű munkára van alkalom. Nagy segítség Ila Jani, aki tőként az ónozásnak nagy szakértője. Jói egészíti ki egymást a kitűnő szakmai ismeret, az értékes élettapasztalat és a fiatal erőtől buzgó munkaszeretet. 263.old

DOMONKOS JÁNOS: A rézművesség-rézkovács kismesterség Szombathelyen 253.old

VASI SZEMLE, XXVII.évf. 1973. 2.sz. Szombathely

SCHWIEGELHOFER EDE, rézmüvesmester

Jelenlegi munkahelye 1961.marc.29-tól a Szombathelyi Badogos és Szerelő KTSZ,Landler Jenő krt.6-8.sz.alatti telephelye.Szövetkezeti tag lett.Itt első kérése az volt,hogy szamara egy külön rézmüvesmühelyt rendezzen be a szövetkezetőhaja meghallgatásra talált,egy hónap alatt tető alá került a jelenlegi önálló rézmüves mühely. xx 263.old

DOMONKOS JÁNOS: A rézmüves-rézkovács kismesterség Szombathelyen 253.old

VASI SZEMLE, XXVII.évf. 1973. 2.sz. Szombathely

SCHWIEGELHOFER EDE, rézművesmester

A rézműveseket kolomparoknak is hivtak, mert kolompokat is készitettek. A salának nevezett félkész rézarut a rézművesek dolgozták fel vásari aruva/üstfoldozó ciganyok is is/. A kolomp hengerszerü, oldalt kissé lapitott, tompa kongó hangot adó csengőféleség volt. Valamikor jól jövedelmezo volt. Ma mar nincs igény rea. 256.old

DOMONKOS JANOS: A rezmüves-rézkovacs kismesterseg Szombathelyen 253.old

VASI SZEMLE, XXVII.évf. 1973. 2.sz. Szombathely

SCHWIEGELHOFER EDE, rézmüvesmester

Körmenden, Gyalókai József muhelyében egyszer egy pálinkafőző üstöt hoztak be javitásra. "Fenekeld meg" mondta a segéd. Félt, hogy mi lesz, ha nem sikerül. De a segéd megállapitotta: "Te mar mindent meg tudsz csinalni". "AAmit rambiztak el iz végeztem legjobb tudasom szerint" mondta Schwiegelhofer. ∅ 257.old

DOMONKOS JÁNOS: A rézmüves-rézkovács kismesterség Szombathelyen 253.old

VASI SZEMLE, XXVII.évf. 1973. 2.sz. Szombathely

SCHWIEGELHOFER EDE, rézművesmester

1919 decemberében behivtak a nemzeti hadseregbe, arkász volt 1922-ig. Rézműves munkát nem kapott sehol sem. De Sopronból kapott végre felhivást, hogy menjen id. Renner Gyula réz-és ércmugyaroshoz. Segédként dolgozott. Hamar elsajatitotta a modern gépek kezelését is. gyarban mindenféle rézművesmunka előfordult. 258. old

DOMONKOS JÁNOS: A rézműves-rézkovács kismesterség Szombathelyen 255. old

VASI SZEMLE, XXVII. évf. 1973. 2. sz. Szombathely

SCHWIEGELHOFER EDE, rézművesmester

Sopronban a munkahely az Ikva hidon volt. Id. Renner Gyula gyarában dolgozott. Renner Soporonban fémmüves-dinasztiat alapitott. Két fia közül Gyula lakatos, Kalmán pedig rézmüves és éremmüvész lett. Ede az öreg Renner gyarában két inassal a kézi mühelyben dolgozott. Ott készitették a legkülönfélébb üstöket, stb. 258.old

DOMONKOS JÁNOS: A rézmüves-rézkovács kismesterség Szombathelyen 255.old

VASI SZEMLE, XXVII.évf. 1973. 2.sz. Szombathely

SCHWIEGELHOFER EDE, rézművesmester

Szombathelyen dolgozott a Szombathelyi Ontöde és Fémmegmunkáló Vállalatnál. Munkaremekei szerepelnek a legkülönbözőbb kiállításokon, többnyire sikerrel. Kiszeres Sztahanovista lett. Először akkor kapta e megtisztelő címet, amikor 150-160 %-os teljesítményét hónapokon keresztül megtartotta. 262.old. második jegyzet

DOMONKOS JÁNOS: A rézművés-rézkovács kismesterség Szombathelyen 253.old

VASI SZEMLE, XXVII.évf. 1973. 2.sz. Szombathely

SCHWIEGELHOFER EDE, rézmüvesmester

Körmenden, Gyalókai József rézmüvesmester házában elő-
ször csak a napi bevásárlasokat kellett elintéznie, a
mühelyben csak ismerkednie kellett a munkával. Kiderült,
hogy a szakmához is jó érzéke van. "Igen jó inasom van"
mondta Gyalókai. Beirattak a körmendi iparostanonc-iskolába. 255.old

DOMONKOS JÁNOS: A rézmüves-rézkovács kismesterség
Szombathelyen 253.old

VASI SZEMLE, XXVII.évf. 1973. 2.sz. Szombathely

SCHWIEGELHOFER EDE, rezmuvesmester

"...Alulirott Schwiegelhofer Ede Szombathely, Sallai Imre u.12.sz.alatti lakos rézmüves es ónozó iparengedelyemet kerem bevonni, mert 1953.majus 18-aval a Vas megyei Vas-, Fem-es Gépipari Vallalat alkalmazasaba lépek. Az iparigazolvanyomat es a Vallalat igazolasat alakalmaz tatasomról csatolvan beadom. Szombathely, 1953. majus hó 18. Schwiegelhofer Ede" 26z.old. elso jegyzet

DOMONKOS JANOS: A rézmüves-rézkovacs kismesterség Szombathelyen 253.old

VASI SZEMLE, XXVII.évi. 1973. 2.sz. Szombathely

SCHWIEGELHOFER EDE, rézmüvesmester

"Munkaversennyel épitjuk a szocializmust!Schwiegelhofer Ede rézmüves a szocializmus épitésében harom hónapon át elért kiváló munkateljesitményéért a sztahanovista cimet nyerte el.1954.április hó 3.Hasonló 1954. jún.1.-én.különböző pénzjutalmakat is kapott.
262.old. Második jegyzet

DOMONKOS JÁNOS: A rézmüves-rézkovács kismesterség Szombathelyen 253.old

VASI SZEMLE, XXVII.évf. 1973. 2.sz. Szombathely

SCHWIEGELHOFER EDE, rézmüvesmester

Edényjavítás, zsírsütő lábasok, vízmelegítő és permete ző készülékek tucatjával kerültek ki a keze alól. Nar. dára, Keresztesre, Csatárra-meg korábbi ismeretség révén -is sokat dolgozott a háború után. Szombathelyre, a Barth ha gyógyszertárosnak egy újfajta vízdesztilláló készüléketm konstruált. 262.old

DOMONKOS JÁNOS: A rézmüves-rézkovács kismesterség Szombathelyen 253.old

VASI SZEMLE, XXVII.évf. 1973. 2.sz. Szombathely

SCHWIEGELHOFER EDE, rézmüveemester

A felszabadulás után a szovjet katonak részére dolgoztak legtöbbet. 1946-ban három napra Sorkitótfaluba is elment-felkérésükre-és javitotta a katonai üstöket. Sokszor felkeresték a szovjet tisztek, hogy munkat rendeljenek néla, a "specialiszt maiszterkánál". 262.old

DOMONKOS JÁNOS: A rézmüves-rézkovács kismesterség Szombathelyen 253.old

VASI SZEMLE, XXVII.évf. 1973. 2.sz. Szombathely

SCHWIEGELHOFER EDE, rézmüvesmester

Rézontéssel nem foglalkozott, ahhoz különleges tégelyek kellettek. A forrasztó ónt maga keverte. Az ónozáshoz szükséges pác, az oldott sósav készitésekor horgany kerül a maró folyadékba és a keletkező gőzök, gázok beszippantása, belélegzése veszélyes a szervezetre, szomjusagérzetet kelt. 261.old

DOMONKOS JÁNOS: A rézmüves-rézkovács kismesterség Szombathelyen 256.old

VASI SZEMLE, XXVII.évf. 1973. 2.sz. Szombathely

SCHWIEGELHOFER EDE, rézmüvesmester

Szombathelyen előfordult,hogy B.Nagy László és o ugyan azt készitettek egy megrendelőnek.Nagy mindig olcsóbban akarta csinalni.De Schwiegelhofer is leszoritotta termékeinek az árát,s jobb minőséget is produkált. Vertes lett,ő lett a közszallitó a kaszarnyai katonai kondérok rendelésénél. 260.old.

DOMONKOS JÁNOS: A rézmüves-rézkovács kismesterség Szombathelyen 253.old

VASI SZEMLE, XXVII.évf. 1973. 2.sz. Szombathely

SCHWIEGELHOFER EDE, rézmüvesmester

Szőlősön, féreeső hely lévén, nem ment az ipara. Ha vissza akart kerülni Szombathelyr, visszahonositas kellett, mert szülohelét Burgenlandhoz csatoltak. A visszahonositas meg történt 1936-ban. Ezután már engedélyezték, hogy a Belsikatorban végre o nyithatta meg a rézmüves mühelyt.
260.old

DOMONKOS JANOS: A rézmüves-rézkovacs kismesterseg Szombathelyen 253.old

VASI SZEMLE, XXVII.évi. 1973. 2.sz. Szombathely

SCHWIEGELHOFER EDE, rézművesmester

Szombathelyen 1953.maj.18-án belépett a vas megyei Vas, Fém,és Gépipari Vállalathoz.De még ugyanezen évben a Szombathelyi Ontöde és Fémmegmunkáló Vállalat Dulos u.28.sz.alatti Műhelyébe került.Ott a pékségek számára készítettek a dagasztócsészéket. 262.old

DOMONKOS JÁNOS: A rézművesség-rézkovács kismesterség Szombathelyen 253.old

VASI SZEMLE, XXVII.évf. 1973. 2.sz. Szombathely

SCHWIEGELHOFER EDE, rézmuvesmester

A Szombathelyi Ontode és Fémmegmunkáló Vállalatnál dolgozott. Dagasztócsészéket készítettek a pékeknek. Ő legtöbbször a kalapálás, a drótperemezés és az ónozás munkafolyamatait végezte. Életében ekkor kapott legtöbb fizetést, havi 3800 forintot. 262. old

DOMONKOS JÁNOS: A rézmuves-rézkovács kismesterség Szombathelyen 263. old

VASI SZEMLE, XXVII. évf. 1973. 2. sz. Szombathely

SCHWIEGELHOFER EDE, rézmuvesmester

Szombathelyen,a ferences baratok megrendelésére készitett még egy szép szenteltviztarto-fedelet rézből a keresztelokutra.A neves szombathelyi muemlék-templom egyik diszévé vált ez a remekbe készult rézmuvesmunka. 261.old

DOMONKOS JANOS: A rézmives-rézkovács kismesterség Szombathelyen 261.old

VASI SZEMLE, XXVII.évf. 1973. 2.sz. Szombathely

SCHWIEGELHOFERED

SCHWIEGELHOFER EDE, rézmüvesmester

Mivel burgenlandi volt, visszahonositás kellett. Megkapta. Jelentős volt neki ez, mert igy mühelyét Szölösről beköl töztethette Szombathelyre, a Belsikator u. 5. sz. hazba. 1933. marc. 9.- Itt jobb lett az üzletmenet. 260. old második jegyzet.

DOMONKOS JANOS: A rézmüves-rézkovács kismesterség Szombathelyen 253. old

VASI SZEMLE, XXVII. évi. 1973. 2. sz. Szombathely

SCHWIEGELHOFER EDE, rézművesmester

Szombathelyen az üzlet-műhely nyitásához pénz is kellett _oo pengőt vett fel.E kölcsönt szivós munkával 2-3 hó alatt visszafizette.Olcsóbban adtam a munkát,igy hamar megvették.Az üzlet-műhely ajtajába rakta ki a kész üstöt hogy elkeljen-mondta ő. 260.old

DOMONKOS JÁNOS: A rézműves-rézkovács kismesterség Szombathelyen 253.old

VASI SZEMLE, XXVII.évf. 1973. 2.sz. Szombathely

SCHWIEGELHOFER EDE, rézművesmester

Megfeszitett munkával a batran allta a küzdelmet a konkurrenciával,az ekkor még Szombathelyen működő B.Nagy László rézműves iparossal.Késve ment a közkórhazba egy n nagy megrendelésért,Nagy kapta,de megigérték neki,hogy a következő munka az övé lesz. 260.old

DOMONKOS JÁNOS: A rézműves-rézkovács kismesterség Szombathelyen 253.old

VASI SZEMLE, XXVII.évf. 1973. 2.sz. Szombathely

SCHWIEGELHOFER EDE, rézművesmester

Sok katonai megrendelést kapott. Konderokat, "gulyaságyukat" kellett gyorsan készitenie. Kisegitőként Perényi Badogos öt embert adott. Az üstönk belsejét már éjjel ónoztatta, nappal nem jutott rá idő. Rengeteget dolgozott, a több jövedelem jól jött a családnak. 261.old

DOMONKOS JÁNOS: A rézműves-rézkovács kismesterség Szombathelyen 253.old

VASI SZEMLE, XXVII.évf. 1973. 2.sz. Szombathely

SCHWIEGELHOFER EDE, rézművesmester

Nagykanizsan Samu Erno mestere kedvelte,marasztalta,de o visszajött Szombathelyre B.Nagy Laszlóhoz.Itt masodszorra 1926.maj.27-től 1927.marc.14-ig dolgozott,mint rézművesszegéd,Közben meha értesitette Polonyiné,hogy van rézművesmunka,ezt is megcsinalta. 259.old

DOMONKOS JANOS: A rézműves-rézkovács kismesterség Szombathelyen 253.old

VASI SZEMLE, XXVII.évf. 1973. ".sz. Szombathely

SCHWIEGELHOFER EDE, rézművesmester

A soproni kiallitáson szerplő munkainak sikerén felbuz dulva az önallósitas gondolatával foglalkozott.B.Nagy László nál Szombathelyen eloször 1925.jan,5-tol 1925. szept.19.ig golgozatt.Innen Nagykanizsara,Samu Erno rézműveshez szegödött. 258.old

DOMONKOS JANOS: A rézműves-rézkovács kismesterség Szombathelyen 253.old

VASI SZEMLE. XXVII.évf. 1973. ".sz. Szombathely

SCHWIEGELHOFER EDE, rézművesmester

1924.dec.6.-ig dolgozott Sopronban.Szombathelyre ment nuga neveloszüleihez.Levelezett munkahely utan.Majd elszegödött B.Nagy Laszlóhoz,aki a Belsikator utca 5.sz. alatti mühelybenndolgozott.Ez a mühely a megyehaza épületének falahoz volt épitve. 258.old

DOMONKOS JANOS: A rézmüves-rézkovacs kismesterség Szombathelyen 253.old

VASI SZEMLE, XXVII.évi. 1973. ".sz. Szombathely

SCHWIEGELHOFER EDE, rézművesmester

Körmenden. Gyalókai József műhelyében 1915-ben bevonult a segéd, Birda Lajos katonának és a szerbiai harctéren el is esett. Az ifju Ede egyedül maradt a műhelyben, de már mindent el tudott végezni. 257.old

DOMONKOS JÁNOS: Rézműves-rézkövács kismesterség Szombathelyen 253.old

VASI SZEMLE, XXVII.évf. 1973. 2.sz. Szombathely

SCHWIEGELHOFER EDE, rézművesmester

A soproni gyárban jól keresett. Nagy Gyuszi kovácssegéddel lakott együtt, az Ezüst utcában. A keresetet hamar elfogyott a jó bor és a billiard sokba került. Sokat kirándulgattak együtt. 258.old

DOMONKOS JÁNOS: Rézműves-rézkovács kismesterség Szombathelyen 253.old

VASI SZEMLE XXVII.évf. 1973. 2.sz. Szombathely

SCHWIEGELHOFER NDK, rézművesmester

Körmenden, Gyalókai József műhelyében egyre több munkát próbált a segéd után maga is elvégezni. Később már rábízták a reparálásokat. Vízmelegítő, serfőző javítása, a vázott üstre egy folt. 257.old

DOMONKOS JÁNOS: Rézműves-rézkövács kismesterség Szombathelyen 253.old

VASI SZEMLE, XXVII.évf. 1973. 2.sz. Szombathely

SCHWIEGELHOFER JÁNOS, rézműves

Szombathelyen a Boldogos és Szerelő KTSZ-ben dolgozik édesapja mellett /Ede/, o főleg az ónozásnak vált kitűnő szakértőjévé. 263.old

DOMONKOS JÁNOS: A rézműves-rézkovács kismesterség Szombathelyen 253.old

VASI SZEMLE, XXVII.évf. 1973. 2.sz. Szombathely

SCHWIEGELHOFER JANOS, ónozó szakmunkas

Szhwiegelhofer Ede, szombathelyi rézmüvesmester fia. ónozó szakmunkas édesapja oldalan. 260.old

DOMONKOS JANOS: A rézmüves-rézkovács kismesterség Szombathelyen 255.old

VASI SZEMLE. XXVII.évf. 1973. 2.sz. Szombathely

SCHWIEGELHOFER János, péksegéd

A szombathelyi Schwiegelhofer Ede rézműves mester apja Burgenlandban, felsőkismartonhegyen péksegéd volt.
255. old

DOMONKOS JÁNOS: A rézműves-rézkovács kismesterség Szombathelyen 253. old

VASI SZEMLE, XXVII. évf. 1973. 2. sz. Szombathely

SCHWIEGELHOFER KÁROLY, cipész

A szombathelyi Schwiegelhofer Ede rézművesmesternek öccse, aki Burgenlandban Felsőkismartonmegyen született cipész volt. 255.old

DOMONKOS JÁNOS: A rézműves-rézkovács kismesterség Szombathelyen 253.old

VASI SZEMLE, XXVII.évf. 1973. 2.sz. Szombathely

Schwierkievicz Robert ifj. MDK

tanulo

Szerepelt a szabadiskola kaposvári kiállitásán.

"Utcarészlet"

"Szobarészlet"

--: A "Balázs János" képzőművészeti szabadiskola.

SOMOGYORSZÁG, 1957. dec. 13.

Schwierkievicz Rábert grafikus

a Miskolci Téli Tárlaton szerepel-
tek műrei.

Láttuk, hallattuk.

1975. I. 12. Petőfi 12.00 Gné.

Schwiker, Johannes Georgius

Architektus, 1702-ben dolgrott a város átalakításán – Szt. István templom felsekelően aró és Sauer kere zomán ~~jött ke~~ lett nagreállítva – A homlokzat felsekelően nem tulajdonét kelő.

Dr. Fitz-Gászár Papp, Hétesfehérvár Bp. 1966.

36.

M.D.K.

Schwimmer Jakab, szobrász

1820-ban egyéves fia
hal meg Pozsonyban.

Csatkai Endre: Pozsonyi képzőművészek és iparművészek 1750-1850 között
Művészettörténeti Értesitő, Bp.1963. XII.évf.
1. sz. 26. old.

Megyeri Károly:

Derékig, hétnyolczad balra. Haja rövid, bajusza kicsiny s arcza leberetvált. Ingének gallérja álló, nyakkendője csokorra van kötve s kabátja zsinóros. Feliratai a kép alatt három sorban:

„Megyeri Károly
magyar szinész
Született 1798-ki januarius 24-én"

a jobb karnál: „Schwindt rajz"
a balnál: „Kohlman metsz."
s legalól jobbra: „1834-ki 48-ik Honmüvész mellé."

Acélmetszet, nagysága az alaknak 8.9 s az acéllapnak 21.2 : 14.3 c/m.

Schwindt rajza után metszette Kohlmann Károly.

Ltsa 7879.

112/93 № 252.

Vörösmarty M.

Szülőháza.

Az előtérben az a tornáczos nádfedelű ház van, hol a nagy költő született. A földszintes épülethez út vezet s előtte két vályú köti le figyelmünket. Balról a csűrön innen s jobbról a kerítés mellett egy-egy magános fa áll. A háttérben Nyék épületeiből a templom bontakozik ki. Az égbolt felhős s a felhők közül a nap sugarai törnek ki. Felirata a kép alatt két sorban:

VÖRÖSMARTY MIHÁLY SZÜLŐHAZA.
NYÉKEN (FEJÉR V.)

s jelzése jobbra: „Schwindt del."

Fametszet, méretei a vonalkeretnek 8·5 : 13·5 cm.

9751.

Sz. N. 265/98
250/98 N° 2.

Budapest. T. 3425

Az előtérben balra látjuk az egyetemi templomot és a Papnöveldét, mely mellett az utczát clerikusok és járó-kelők élénkitik. Felirata:

UNIVERSITAS LITERARUM
FRANCISCO. I. AUG. REGIA.
PESTINI.

alól balra: C. Schwindt del. Pesth
jobbra: Stahlstich von L. Zechmeyer in Wien.

Am., mér. a vk. 10.9 : 16 cm.

77-92-18.

Pest. T. 1361.

Az árviztől elboritott Rózsa-piaczon két csolnakban katonák vannak, akik a vizben uszó gerendák között a házak ablakain kinézők mentésére indulnak. A háttérben még két mentőcsolnak müködik és a házak mögött templomtorony látszik. Felirata:

PEST,
15-dik Martiusban 1838.

ettől balra: RÓZSA-PIACZ
ROSEN-PLATZ
jobbra: PLACE DES ROSES
ROSE-PLACE.
alól balra: Schwinds rajz.
középütt: Ábrázolatok Kletté-től.
jobbra: Hürlimann metz. Párisban.
legalól középütt: Pesten, Grimm Vinczénél.

Rm., szinezve, mér. a rl. 23.7: 31.8 cm.

Budapest. T. 3426.

A háttérben a várhegyen balra látjuk a tudomány egyetemet, az előtérben pedig a Dunán tutaj és bárka ereszkedik lefelé, mig a tulsó parton az Ördögárok hidja felé kocsi halad. Felirata:

UNIVERSITAS LITERARUM
MARIA THERESIANA REGIA
BUDAE.

alól balra: C. Schwindt del. Pesth.
jobbra: Stahlstich von L. Zechmeyer in Wien.

Am., mér. a vk. 11.3: 16.3 cm.

77-92-19.

Schwindt Károly (Szőcsapok jegyzése és korajzolo) festő 1797–1867. (Lásd A X Műbarát 1921. 49. l.) Korajza: Pest városának Dunaparti része a budai vártokról tekintve. Magyar Hazai Vándor 1833. A Müzeumban több graf. műve van

s nehány oláffest-
ménye a Szépmű-
vészeti Müzeumban

t,kiadók,stb.betürendjében.

Szüreti mulatság a Svábhegyen

A Pesti Magyar Színház (utóbb Nemzeti Színház) nézőtere

A «Pesti városi színház» (a német színház) a Theátrom piacán (mai Vörösmarty-tér)

Az a kép, amely ott fogadta őket, gazdagabb, színesebb, festőibb volt, mint a nagy katonai parádék manapság.

De aztán a természet készülődött téli hosszú álmára és a pest-budai polgár most is megtalálta a maga mulatságát.

Október a borágas hegyoldalak farsangja. Dalol a sok szedő, a vídám városiak énekétől, kurjongatásától, pisztolydurrogatásától hangos a tájék. A cigány is nyűvi a nótafáját. Arra mindenki víg és széles jókedvű.

Akkor még a Sváb-, Sas-, Nap- és Jánoshegy oldala mind tele volt bőventermő szőlőtővel, amelyek közül kifehérlett a sok hajlék és pincegádor. A városiak rajokban igyekeztek ide; akinek nem volt a szőlősgazdák között rokona, sógora, komája, barátja, az sem aggódott, hogy szárazon marad — jó szóért, kis pénzért bármelyik szüretelő szívesen látta, — különösen, ha jó mulatós, nótás volt.

De aztán novemberre idestova megjött a hideg világ. A városiak is bundát húznak és úgy keresik, hová menjenek mulatni? Hát hová menne az ember ilyen korán esteledő időben, ha nem a színházba.

A magyar közönség persze a Nemzeti Színházat látogatta, a nemzet régen és hőn óhajtott színházát, melyet összehordott filléreiből építettek; nem segítette ebben sem a királya, sem a főnemesség, sem az állam. A színház környéke csendes vidék volt, kissé kint is, a városon kívül, nyáron porban, télen sárban állott, de bizony a német színház környéke tiszta, rendes, takaros volt, ha nem is volt mindig olyan csendes.

Manap Vörösmarty-térnek hívjuk a régi Theátrom piacát, ahová a mult század elején az állam, a város, a főnemesség, a király pénzén építették a Pesti Városi Színházat — a német múzsa számára.

Hol mulatott volna a magyar jurátus, patvarista diák, iparoslegény, ha nem itt, a német színház előtt, ahol a színházból hazafelé baktató jámbor német pugrisok cilinderét be lehetett verni — csak úgy virtusból . . .

Hát csak lehetett a régi Pesten, Budán mulatni? No nem? . . .

Rexa Dezső.

A Zugliget felé özönlött vasárnaponkint a pesti nép is. Reggel friss jókedvvel mentek kifelé, szekeren, aki tehette, gyalogszerrel, ha nem futotta fuvarra. Estenden aztán fáradtan, de felvirágozva, leveles gallyakból font fűzérekkel díszítve, tértek vissza a városi lakásokba.

A férfinép a nyár rekkenő napjaiban csak a Duna habjaiba menekült. A dámák akkor csak a Peffer-féle Diana-fürdőbe látogattak el, amely a mai Kereskedelmi Bank épülete helyén volt, ők nem ismerték a szabadban való fürdés örömeit, még kevésbbé persze az egyedül üdvözítő strandolást. Nem volt még női úszó vígaszverseny, nem volt vízipóló és az uszoda publikumának legnagyobb része «kutyamódra» úszott. A naturalista úszók így csinálták, de így csinálják ma is.

Volt polgári és katonai uszoda, mindkettő a pesti parton: a katonai feljebb, valahol az akadémia palotájának a magasságában, a polgári lejjebb, az Eötvös-tér körül . . . Csendes kedélyek világa volt az akkor: még a polgári uszodán is két feketesárga zászlót lengetett az odatévedt kóbor szellő.

Augusztus nagy magyar ünnepnapján a nép áradt fel a várba . . . Az István-napi körmenet, amikor főurak, főméltóságok, magasrangú katonák díszes és tündöklő ruhákban mentek a hercegprímás színaranyba öltözött kísérete után, felségesen szép volt. A Boldogasszony-temploma (ma rendesen Mátyás- vagy Koronázó-templomnak mondjuk) kopár volt akkor, magas, avitt, szürke kaszárnya-féle épületek közé ékelve s ezen az egy napon a csendes téren szerte áradt a magyar pompa és fény.

Szeptemberre is kínálkozott valami mulatság a pesti, budai polgárság számára, no meg a fő- és köznemességnek is. Akkor a Rákos mezején újra fellobbant a hajdani szebb élet. Akkor már a kánikula véget ért, a nyári rekkenő után enyhe őszre hajlott az idő, alkalmas arra, hogy meglegyenek a nagy katonai gyakorlatok.

A két város népe kiözönlött erre a látványosságra a Rákos homokjára; az úri rend is kivonult, fogat fogat után gördült ki a városból és vitte az előkelő társaságot.

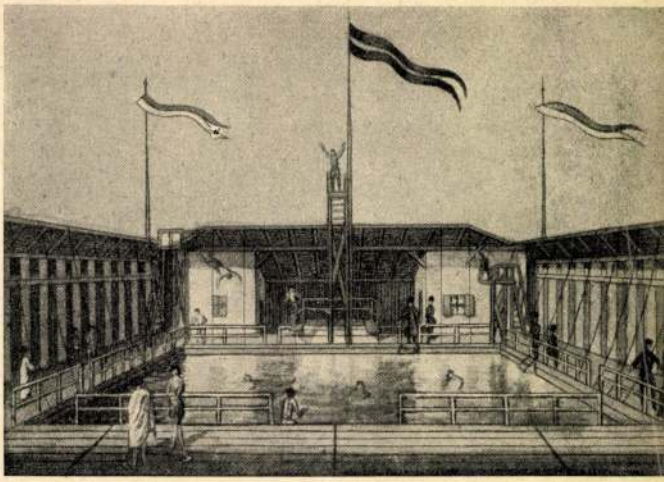

A polgári uszoda a Dunán

A budavári Boldogasszony temploma a Szent István-napi körmenettel

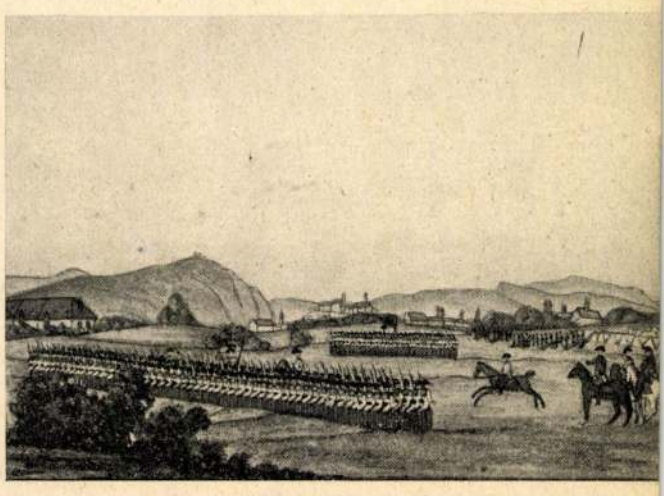

A Rákos mezeje az őszi hadgyakorlatok idején

12 hónap
PEST-BUDÁN

Ezen a címen a mult évszázad negyvenes éveinek elején egy kézzel színezett metszet jelent meg, melyen tizenkét kép volt Pestről és Budáról. Minden hónapra egy.

A ma már rendkívül ritka műlapot Schwindt C. rajzolta és Schwindt M. metszette. A német mesterek persze, ami kevés szöveget adtak képeikhez, azt németül adták; — hogy aztán a német közönség mennyire becsülte meg a valóban kedvesnek mondható képeket, azt csak abból sejthetjük, — hogy ma alig van belőle példány.

Különös jelentőséget ád a képsorozatnak az, hogy a korcsolyázótér, a színkör, az uszoda belső képe, a Szt. István körmenet, az őszi katonai gyakorlat ebből az időből máshol nincsen megörökítve.

Az itt elsőízben közölt képeket a Fővárosi Múzeum példányáról vettük.

*

A városligeti tó

Volt itt élet a régi Pest-Budán. Minden évszak meghozta a maga szórakozását. Akkor is volt ifjúság, voltak delnők és arszlánok, azok akkor is megtalálták a maguk örömét egymásban és egymással. Aztán, a városi népség, katonaság sem volt ám halvérű.

Az esztendő elejét máris mulatással kezdték. A zord tél a városligeti tavára jeget teremtett, azon a férfinép korcsolyázott s a hölgyvilág szíveszerint kiválasztott tagjait rozoga kis szánokon csúsztatta a jég síma hátán fel-alá. Igaz, akkor nem volt sí, ródli, tobogány . . .

A városligeti végeláthatatlan mocsaraiból megmaradt kedves tó — télen is friss életet jelentett a hosszú őszi esőzések és ködök után.

Farsang havában aztán, amikor a dermesztő hideg nap után a Dunaparti redut nagytermében — a Kőhegyi vigadójában, amint azt bérlője után jó eleink nevezték — kigyúltak az olajlámpák és faggyúgyertyák százai és a krinolinos, mentés, fökötős dámák az attilás, csizmás, kalpagos uracsokkal járták a magánymagyart, a csárdást, körmagyart, de lejtették a keringőt és lépkedték a francia négyest, igaz, ez ekkor ártatlan dalidó volt — nem a mai ricsaj . . .

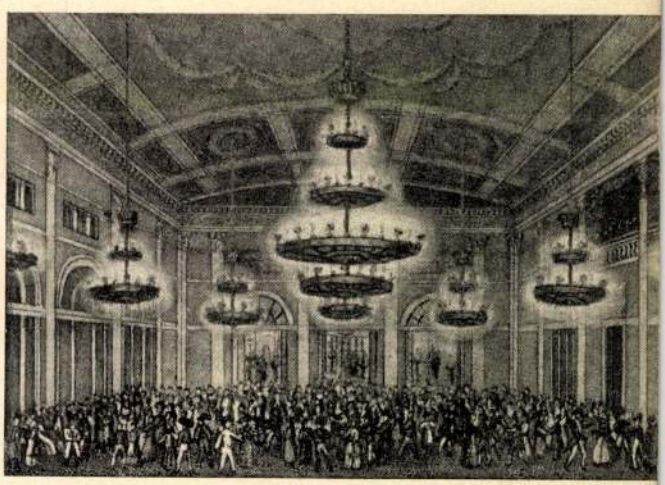

A redut nagyterme

A zajló Duna a «Kereskedelmi pitvar»-ral (Lloyd-épület)

Tükör 1935. január

Gellért-hegy a csillagvizsgáló toronnyal
és az intézet tisztviselői számára épített lakóházzal

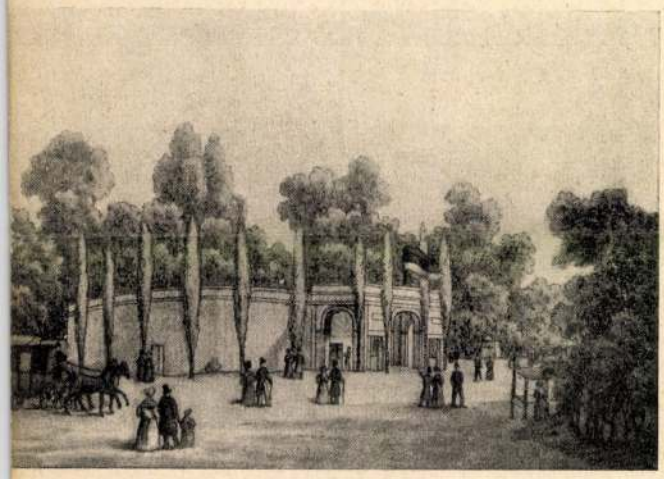

Nyári színkör

Részlet a Zugligetből

Farsang múltán az engedékeny március a városi publikumot kicsalta a Dunapartra. A zabolátlan folyam gyakorta úgy befagyott, hogy híd sem kellett, hogy a budaiak átlátogathassanak a pestiekhez és a pestiek visszaadhassák a látogatást. Azután, ha megindult az olvadás, a folyam hátán rengeteg jég úszott, majd hirtelen megállott a táblák áradata, megtorpant s egymás fölé, hegyébe emelkedett, s gyakran egész barrikádokat teremtett jégtömbökből, mígnem aztán nagy dördüléssel és ropogással ismét megindult. Ennek a spektákulumnak mindig nagy közönsége volt. Valóságos téli mulatságszámba ment a látvány — persze közben vígan járta a flirt (amit akkor «*mosolyogva való szemköztlétel*»-nek nevezett egy jó magyar . . .).

Áprilisban rendszerint megenyhült a lég s vidult a határ. Már kint a szabadban mulathatott a pesti, budai polgárság. A husvét legtöbbször erre a hónapra esik, s husvéthétfőn a Gellérthegyen búcsút tartott a jókedvű budai nép. Az egyetemnek a hegyen álló csillagvizsgáló intézete s a mellé épített nagy lakóház aljában sátort vertek a bábosok, nórimbergások, játékosok s a kivonult sokadalom a fűbe telepedett. Majálisoztak. Öröm volt a rég nem élvezett meleg napsugárral takarózni s az akkor még gazdagon szőlőtermő Sas-hegy levét inni a gyeptakarta lágy parton.

A derűs napok nyugtával esti mulatságot talált a polgárság ; a természet örömeit a művészet gyönyörei váltották fel. Színházi város volt akkor mind a kettő. Budán a várban is, a Vízivárosban is volt színház, volt a lassan magyarosodó Pesten is egy a Theátrom piacán, egy a mai Károly-körúton, amit Hacker-szálának mondtak, de volt a mai Rákóczi-út és Esterházy-utca sarkán elterülő lombos, árnyas kertben, az úgynevezett Beleznay-kertben is.

Persze a kies budai hegyvidék sokakat vont el a kellemes nyári színháztól is. A Zugliget akkoriban még nem volt az a rengeteges tájék, aminek ma ismerjük, lankáin, amelyek a déli oldalon feküdtek, bőventermő szőlőkertek nyujtóztak, szép fehérre meszelt présházakkal az útszélen, ahol a jó tavalyiból egy pintet mértek két garasért.

Schwind

jestō

Divatkép. Schwind rajza utáni metszette Kohlmann Hommūvész. 1835. 77. szám.

K

Schwindt

l.

Lykanemzromantika

84. l.

T.

EUROPA

film-, könyv-, lapterjesztő és könyvkiadó rt.

Budapest, V.,

Visegrádi-utca 36. IV. 1.

Schwindt

Jenő

Mogyer Károly arck-
festő rajza után Kohl-
mann acélmetszete
után.

M. Császár Edit:
Az alakító művészet.
Magyar Művelődés-
történet. V. k. Bp. é. n.
620. l.

HELYSÉG

Bpest.

VÁRMEGYE

ŐRZÉSI HELYISÉG

TULAJDONOS

Főnagy Aladár.

SZAKCSOPORT

Festmények.

KOR

MÉRET

ALCSOPORT

SZÁRMAZÁSI HELY

MESTER

Ferenczy

SZEMÉLYI VONATKOZ

EGYÉB ADAT

TÁRGY

Fiu arcképe.

MILYEN KÉP VAN RÓLA?

Schwind K

K

~~A~~ Tejér Georgius: Historia Academiae Scientiarum Parmaniae Archiepiscopalis ac M. Theresianae Regiae Literaria. Buda. 1835. c. mű vében a következő Jaczél metszethez való képet rajzolta: a budai Theresia egyetemet, a pestit és a pozsonyi papnevelő házat. A két elsőt Zechmayer Bécsben, az utósót Sürch metszé Budán.

Honművész 1836. 262. l

Sorger Mihály

építész

Schwind

Árpád vezér c.
rajza
emlitve

Csánki Dezső:
Árpád és az Árpá-
dok - Bp. 1907
204. l.

Schwindt

l.

LykaMagyműI800-50

114. 409, 500, 575. l.

3.

4.

Schwindt

illusztrációja „Tündérvölgyhöz" (11. kép.)

Bogyai: Kép és látomás Köln 1960. 13.o

Schwind

fecit

l.

Kremsmünster

172. l.

177. l.

Pálffy János hagyom.
Pozsony 101.

október 1-jén. † Amsterdamban 1683

: 9

olvas)
• (jobbrafordultan halad, de szembe-
háta a nyak mellett, homloka és szá-
~~i rövidek~~ Mind a két bal lábával ki-

- Becsértéke 1000 K.
~~ánya 1907. november 14-én (1429-908)~~

ltárban 71 és annak kivonataban X:6.

102

t:
): Eine Kuh in schwarzen Rahmen, gekauft
9 brt.
u seinem Tode gehangen in dem Atelier des
oyon. (Schreibcabinet No.6)

nag 48

Schwindt Károly

Majzai alapján készült a Perlaszka D. -féle négylapos sorozat.

Tóth Endréné: Budapest Enciklopédia, Budapest, 1970.

3814

Pengő

197 — A magyar nemzet története az. árpádházi királyok alatt. A M. T. Akad. által jutalommal koszorúzott mű. 2 kötet. 2. jav. kiadás. Bpest, 1899. ered. vászk. n. 8°. **15.—**

198 **Pauly, Carolus :** Constitutio rei urbarialis regni Hungariae. 2 tomi (3 partes). Viennae, typis Grundianis, 1817. egykorú piros maroquink. aranybordürrel és belső aranydíszítéssel. 8°. Díszpéldány vastag papíron díszes maroquink. **36.—**

199 **Perger János :** Bevezetés a diplomatikába, vagyis az oklevél esmeret tudományába, mellyet Schwartner Márton úr után kiadott. 3 rész. 5 diplomat. táblával. Pest, 1821. fbőr. 8°. **15.—**

200 **Pesty Frigyes :** A magyarországi várispánságok története különösen a XIII. században. Kiadja a M. T. Akadémia Történelmi Bizottsága. Bpest, 1882. fve. n. 8°. Címlapja foltos. **20.—**

201 **Pesti Hirlap.** Szerk. Kossuth Lajos. Kiadja Landerer L. I—IV. évf. Pest, 1841—1844. egykorú vászk. Folio. A IV. évfolyamot júliustól kezdve Szalay László szerkesztette. A Kossuth által szerkesztett folyamok teljes példánya. A ritka sorozat szép példánya egykorú kötésekben. **120.—**

202 **Péterffy, Carolus.** Sacra Concilia ecclesiae Romano-Catholicae in regno Hungariae celebrata ab anno 1016 usque ad annum 1734. Accedunt regum Hungariae et sedis apostolicae legatorum constitutiones ecclesiasticae. 2 partes. Viennae typis Kalivodianis et Posonii, typis haered. Royerianorum, 1742. igen szép egykorú bőrk. Folio. Szép teljes példány 10 lapnagyságú rézmetszetű arcképpel. **60.—**

203 **Pfahler, Carolus.** Jus georgicum regni Hungariae et partium eidem adnexarum. 2 partes. Keszthely, F. Perger, 1820. egykorú bőrk. 8° **20.—**

204 **Podhradczky, J.** Chronicon Budense. Post elapsos ab editione prima et rasissima 1365 annos secundam adornavit, textum recogn., notis illustravit, lemmata ac indices adiecit, et praefatus est. Budae, typis J. Gyurián et M. Bagó, 1838. fvászk. n. 8° Díszpéldány vastag papíron. **20.—**

Pengő

205 **Pray Georgius.** Annales regum Hungariae ab a. Chr. 997 ad a. 1564 deducti etc. 5 tomi. Vindobonae, 1763—1770. 3 egykorú bőrk. Folio. 1 rézmetszetű melléklettel. Igen ritka és becses magyar történeti forrásmunka teljes példánya. Az I. kötet elé kötve: 1. Pray G.: Annales veteres hunnorum, avarum et hungarorum ab anno a. Chr. 210 ad a. Chr. 997. Vindob., 1761. Folio. 1 rézmetszetű térképmelléklettel. 2. Pray G.: Dissertationes hist.-crit. in annales veteres hunnorum, avarum et hungarorum Vindob., 1774. Folio. A II—IV. kötethez egy-egy régi dissertatio hozzákötve. **240.—**

206 — Specimen hierarchiae hungaricae complect. seriem chronologicam archiepiscoporum et episcoporum Hungariae. 2 partes. Poten et Cassoviae. 1776—1779. kktek. 4° **24.—**

207 — Historia regum Hungariae cum notitiis praeviis ad cognoscendum veterem regni statum pertinentibus. In 3 partes divisa. Budae, 1801. egykorú kktsek. n. 8° **12.—**

208 — Index rariorum librorum bibliothecae universitatis regiae Budensis. 2 partes. Budae, typis regiae universitatis, 1780—81. I. kötete rózsaszín maroquink. elülső tábláján a Habsburg, hátsó tábláján a magyar címer aranynyomásban, a II. kötet azonos bőrháttal, félbőrk. n. 8°. **40.—**

209 **Prinz Gyula :** Magyarország földrajza. A magyar föld és életjelenségeinek oknyomozó leírása. 5 térkép a szövegben és 1 térképmelléklet. Bpest, 1914. fvászk. n. 8°. **10.—**

210 **Pulszky Ferenc :** Magyarországarchaeologiája. 2 kötet. 194 táblával és 278 a szöveg közé nyomott rajzzal. Bpest, 1897. cred. díszes fbőrk. n. 8°. **12.—**

211 **Radvánszky B. :** Magyar családélet és háztartás a 16. és 17. században. 3 kötet. Bpest, 1896., 1879. fvászk. n. 8°. **30.—**

212 **II. Rákóczi Ferenc** fejedelem emlékiratai a magyar háborúról, 1703-tól végéig (1711.). Közli Thaly Kálmán 5. jav., történelmi jegyzetekkel kísért s Rákóczi végren-

Pengő

deletével és a bujdosók sírfeliratai-val bővített jutányos kiadás. Pest, 1872. fvászk. 8°. **8.—**

213 **Ráth Károly :** A magyar királyok hadjáratai, utazásai és tartózkodási helyei. Győr, 1861. csinos fvászk. 8°. 315 oldal. **15.—**

214 **Reguly A. :** A vogul föld és nép. Reguly A. hagyományaiból kidolgozta Hunfalvy Pál. Pest, 1864. fbőrk. 4°. **36.—**

215 **Réső Ensel Sándor :** Magyarországi népszokások. Pest, 1867. ered. fbőrk. 8°. **8.—**

216 **Ribini Joa :** Memorabilia ecclesiae Augustanae confessionis in regno Hungariae. 2 partes. (I. a Ferdinando I. usque ad III. — Pars II. a Leopoldo M. usque ad Carolum VI.) Posonii, 1787—1789. dúsan aranyozott fbőrk. 8°. Ritka **30.—**

217 **Rogerius mester** váradi kanonok siralmas éneke. Magyarországnak IV. Béla király idejében a tatárok által történt romlásáról. — Tamás spalatói esperes „Historia Salonita"-jából, a tatárjárás története. — Nagy Magyarország dolgáról. Ford. Szabó Károly. Pest, 1861. fvászk. 8°. **6.—**

218 **Rohonyi Gyula :** A honfoglalás története. 2 térképpel. Bpest, 1896. csinos fvászk. 8°. **1.80**

219 **Rupp Jakab :** Magyarország helyrajzi története, fő tekintettel az egyházi intézetekre, vagyis nevezetesb városok, helységek s azokban létezett egyházi intézetek, püspökmegyék szerint. 3 kötet. 4 részben. Pest, 1870—76. 2 fvászk. n. 8°. **36.—**

220 **Sági János :** A Balaton írásban és képben. A magyar tengernek és vidékének leírása. A Balatoni fürdő és nyaralóhelyek elfogulatlan és kimerítő ismertetése. Keszthely, 1902. fvászk. 8°. Sok képpel. **3.—**

221 **Salamon Ferenc :** A honfoglalás éve. Bpest, 1883. fve. 8°. 48 old. **1.20**

222 — Magyarország a török hódítás korában. 2. jav. kiadás. Bpest, 1886. fvászk. 8°. **3.—**

223 — kisebb történelmi dolgozatai. Uj kiadás. Bpest, 1889. fvászk. 8°. **3.—**

224 **Sasinek, Franz V. :** Die Slowaken. Eine ethnograph. Skizze. Turec sct. Martin. 1875. b. 8°. 33 oldal. **3.—**

Pengő

225 **Schafarik, Paul Jos :** Slawische Altertümer. Deutsch von Mosig von Aehrenfeld, hsg. v. H. Wuttke. 2 Bde. Leipzig, 1843—1844. (beschädigter) Hlwd. gr. 8°. **30.—**

226 **Schematismus** cleri archidioecesis Strigoniensis pro anno a Christo nate 1861. Strigonii, 1861. fvászk. 8°. 270 oldal. **6.—**

227 — reform. prov. Hungariae ordinis minorum s. P. Francisci ad a. Chr. 1894—95. Posonii, 1894. ered. kktsek. Magyar nyelvű függelékkel. **5.—**

228 — historicus cleri dioecesis Magno-Varadinensis latinorum pro anno millennari 1896. Nagyvárad, 1896. fve. 8°. **8.—**

229 **Schwandtner Joan, Georg :** Scriptores rerum Hungaricarum veteres ac genuini, partim primum ex tenebris eruti, nunc vero ex mss. codicibus etc. vindicati qiubusdam notis illustrati. 3 tomi. Vindob., 1746—48. 3 kötet. Folio. Ezen ritka és becses forrásmunkának szép példánya (Gróf Mikó Imre ex-libriseivel) 3 rézmetszetű címképpel és 5 térképpel (9 helyett). A szövegben számos rézmetszetű kép. **135.—**

230 **Schwind M. és Kriehuber :** Magyar vezérek, hercegek és királyok képekben most uralkodó I. Ferenc ausztriai tsászárig és magyar királyig (V. Ferdinándig). — Ungarns erste Heerführer, Herzoge, Könige in einer Reihe von Bildnissen nach den besten Originalen mit chronol. histor. Text begleitet. Mit 69 kolor. Litographien nach Zeichnungen von M. v. Schwind, lithogr. v. Kriehuber nebst lithogr. Text. Wien, Lithogr. Institut, 1830. alter Hlederbd. Folio. Ennek a monumentális műnek teljes példánya eredeti színezésű képekkel a legnagyobb ritkaság. Igen szép példány gyönyörű lenyomatokkal. **600.—**

231 **Sebestyén Gy. :** Az Árpádok története. Bpest, 1895. fvászk. 8°. **4.—**

232 — Ki volt Anonymus ? 2 kötet. Bpest, 1898. fvászk. n. 8°. **5.—**

233 **Seiverts, Joh. :** Nachrichten von siebenbürgischen Gelehrten u. ihren Schriften, Pressburg, 1785. kkts. 8°. Einige Bll. an Rand beschädigt. **15.—**

130. sz. antiquar Katalogus, 1934

MDK

Schwind
Városház piacza 1838.mart.15

Schoen Csillaggyüjt 1936. 37 l.

MDK

Schwind, grafikus

rajzait Torsch litografálta. 184e körül.

Nagyzlito.

MDK

Schwind K., pesti festö

bizonyára járt pozsonyban is, mert ő rajzolta Fejér Historia Academiae Scient.Parm. számára a pozsonyi papnövelde házának képét, amely 1835-ben jelent meg.

Ltab.IV. 33.1.

MDK

Schwind K.

Budai Theresia egyetem, rajz

Pesti papnevelő ház, rajz

Pozsonyi papnevelő ház, rajz

Honmüvész 1836. 262.l.

MDK

Schwind Károly, festöm.
megh.1878.

560. Táj pásztorokkal a tüz mellett. J.l.J.
46.5 x 63. Schwind K. vászon.

Ernst Muzeum aukcioi. XXII. 48.l.

MDK

Schwind Károly

Cimképek festésével is foglalkozott.

Ujházy Ferenc: Fővárosunk művészeti állapotai
a mult szazad közepén.

Nyugat, 1922.márc.16. 378.l.

1838-iki árviz.

53 **Albach I. S.** Der Weise in der Zeit der Trübsal. 8° Pesth 1838. 66 l. . . . . 450.—

54 **Benkert Anton.** Wuth d. Elements u. Milde d. Menschenherzens. Erinnerungsbuch an d. verheerende Ueberschwemmung d. Städte Pesth u. Ofen im Monate März d. J. 1838. 8° Pesth 1838. 124 l. . . . . 800.—

A Városház-piac könyomatu képével.

54 a) — *Beschreibung* der am 13. März 1838 statt gehabten grossen Uiberschwemmung der k. Freistädte Pesth und Ofen. — Schilderung . . . — Fortgesetzte Schilderung . . . — Nachtrag und Schluss zu den Schilderungen . . . 4° 2 l. . . . . 2000.—

Röplapok. Rendkivül ritka.

55 **Brunner J. B.** Aufruf z. Unterstützung d. im J. 1838 wasserferunglückten Schwesterstädte Ofen und Pesth. 8° Ofen 1838. 14 l. . . . . 360.—

56 **Gasparich Kilit.** Egyházi Beszéd, mellyet . . . 1838-iki árviz elmultával a kesergő *Pestiekhez* Sz. György hó 1-én monda . . . Pesten. 8° . . . . . 120.—

57 **Gyászversek** a buda-pesti iszonyú Árvízről, melly Mártius 13-ka éjjelén 1838-ban támadt, és az egész környéken kimondhatatlan kárt okozott. 8° . . . . 400.—

A címlapon fametszet Noe galambjával. Rendkivül ritka.

58 **Szaniszló Fr.** Sermo Sacer . . . post funestam diluvii *Pestiensis* . . . Anno 1838 . . . Pestini. 4° . . . . . 400.—

59 **Trattner János.** Jégszakadás és Duna kiáradása Magy.-o.-ban 1838. évi böjtmás havában. 8° Bp. 1838. 349 l. fv. . . . . 800.—

60 **Ungarns** Tage d. Gefahr durch d. am 13. bis 16. März 1838 stattgehabte Ueberschwemmung. 16° Wien 1838. 18 l. . . . . 480.—

61 **Die Ueberschwemmung** zu *Pesth*, *Ofen* und *Gran* im Monath März 1838. Von einem Augenzeigen. Wien 1836. 8° . . . . . Eladva

62 **Weil Philipp.** Denkbuch d. Ueberschwemmung in Pesth u. Ofen im Jahre 1838. 2 Bde. 8° Pesth 1838. . 300.—

63 **Witthauer Friedr.** Album . . . zum Besten der Verunglückten in *Pesth* und *Ofen* . . . Zweyte Auflage. Wien 1838. 8° 369 l. . . . . 360.—

Schwind-Mahlknecht allegorikus rézkarcával. Szép példány.

Lipót Sándor és József nádor.

64 **Collectio** Sermonum occasione inaugurationis ... Alexandri Leopoldi Regni Hung. Palatini .... Pestini 1791 . . . . . 300.—

65 **Éble Gabriel.** Palatin Erzh. Josef u. Erzh. Karl in Pest. 8° Bp. 1911. 108 S. Pap. (Mit 2 Bildern.) . . 200.—

66 **Éble Gábor.** József nádor és Károly főherceg Pesten 1803/1804-ben. 8° Bpest 1911. 99 l. v. 6 fénynyomatu képpel . . . . . 240.—

67 **Emlékezések** József nádorra. 1. Szilasy J.: Gyászbeszéd ... 1847. 2. Barna Zs.: Emlékbeszéd ... 1876. 3. Ney F.: Honfiui kegyelet repkénye ... 1876. . . 200.—

68 **G. A. S.** Serenissimo R. H. P. Archiduci Austriae et Regni Hungariae Palatino Josepho Budam ex Provinciis Italicis Redeunti mense Augusto a. MDCCCI. Budae. Fol. 4 l. . . . . 300.—

Költemény. Igen ritka.

69 **Garay János.** István főherczeg kurútja. Bp. 1874. 8° 47 l. v. . . . . 300.—

70—75 **József nádor.** 1. Freuden-Chor zur hohen Namensfeyer S. K. H. Joseph Antons ... 1800. — 2. An die Bürger d. k. Freystädte *Ofen* und *Pesth*. 1805. Joseph Palatin. — 3. Auf die glorreiche Ankunft des Neuvermählten ... Fürstenpaares in Ofen 1815. 4. Festa memoria lapidis fundamentalis, quem ... Josephus ... Aede Mercantili posuit ... 1828. — 5. Empfindungen der Zöglinge ... bei Gelegenheit der Aufstellung des Bildnisses ... Erzherzogs Joseph. 1835. — 6. Carmen Josepho R. H. Palatino ... 1836. 300.—

76 **Payr Sándor.** Mária Dorottya nádorasszony. Bpest 1908. 8° 32 l. . . . . Eladva

77 **Thewrewk István.** József főherceg. Bp. 1893. 8° 199 l. Pap. . . . . 200.—

V. 1848—1849.

78 **Breier Ed.** Görgey vor Ofen. Hist.-rom. Erzählung. 32° Wien 1850. 155 S. L. . . . . 300.—

79 **Csányi** László főkormánybiztos értesitése, hogy az országgyülés székhelyét Debrecenbe tette át. Pest, Január 3-ikán 1849 . . . . . 360.—

Ritka!

80 **Delseaux Rezső.** Budavár ostroma 1849. május 4—21-ig. Bp. 1893. 8° 28 l. egy térképpel és egy

weh". Von diesen Opern sind nur zwei auf der Petersburger nämlich die erste und die dritte, aufgeführt worden und sprachen das musikliebende Publikum Petersburgs nicht an. Die vierte Oper, „das Heimweh", fiel sogar in Moskau selbst durch.

Die Haupt-Ursache, weswegen die Russischen Komponisten so wenig Beifall ärndten, besteht darin, daß die Herren sich eine ganz absurde Idee von National-Musik geschaffen haben. Ihre Opern bestehen nämlich aus lauter National-Melodien oder Volksgesängen, die auf die Länge den Zuhörer ungemein ermüden und langweilen. Alles ist bei ihnen auf Motive gegründet, was aber die Melodie, die musikalische Sprache der Leidenschaften, betrifft, so fehlt diese fast bei allen, Herrn Stroniski ausgenommen. Musikalisch-dramatischen Stoff findet man fast in keiner der obenbenannten Opern, und dieser ist doch das Haupt-Element, welches jedem musikalischen, für die Bühne bestimmten Werke zur Basis dienen muß. Die Russischen Komponisten jagen nur nach Beifall und sind nicht sehr schwierig in der Wahl ihrer Mittel. Alles, was nur das Russische Herz bewegen kann: patriotischer Stoff des Inhalts, ein übermäßiges Lobposaunen der Russischen Macht, Treue, Größe und Tapferkeit, was leicht zu einer unangenehmen Prahlerei ausartet, Volks-Redensarten und Gesänge, das sind die gewöhnlichen Hebel ihrer Dichtung uud Composition. Keine einzige jener Opern, wenn sie auf eine fremde Bühne übertragen würde, würde sich dort auch nur des geringsten Beifalls erfreuen. Jede Forderung der neueren Kunst, jeder Eifer, den größten Tonkünstlern der Vergangenheit und Gegenwart nachzustreben, und jeder Gedanke von Genialität und Originalität der Dichtung ist ihren Werken gänzlich fremd. Es sind lauter Speculationsstücke, und wenn sie gelingen, so haben sie meistentheils ihren Erfolg ganz abstrakten Umständen zu danken.

Kleine Stadtpost.

Pesth. Samstag den 16. October, um 4 Uhr Nachmittag, wurde der Grundstein des neuen prächtigen Comitatshauses von Sr. k.k. Hoheit, dem durchlauchtigsten Erzherzog Reichspalatin, in Begleitung der höchsten Dignitäten der Hauptstadt, niedergelegt. Ref. wollte, vertrauend der gastfreundschaftlichen Einladung Jedermann's an den Thoren des Comitatshauses, der Feierlichkeit beiwohnen, um deren nähere Details dem Leser mitzutheilen; als ihm von dem Wachehaltenden am Eingange bedeutet wurde: daß man nur im magyarischen Kostüme erscheinen dürfe. Währen ddes wegen Unbehilflichkeit ziemtich lange währenden Umkleidens aber war die Solennität vorüber gegangen. Und wir können unsern Lesern nur ein pium desiderium mittheilen, welches beim Anblicke des einfacherhabenen Comitatgebäudes wie des kolossalen Invaliden-Palais in uns aufstieg; daß sich nämlich der schon in Nro 18 des Pesti Hirlap, von Carl v. Dercsényi, ausgesprochene Wunsch bald realisiren möge, daß nämlich, durch Abtragung des Servitenklosters diese Zierden unserer Stadt dem Auge mehr sichtbar würden.

— Der Jelenkor erzählt: „Jüngst wollten die Stadtsoldaten (des Nachts um 10½ Uhr) im Kaffeehause zum Zrinyi einen Mohren, den Bedienten des Kunstreiterdirector's Guerra, wegen Polizeivergehen arretiren; dieser aber angetrieben von einem süßen Freiheitsgefühl, wehrte sich mit Peitschenhieben, welchen die Polizeisoldaten mit tüchtigen Prügeln begegneten, bis die auf das Hilfegeschrei des Mohren zusammengeströmte Menge dieser viehischen Behandlungsweise ein Ende machte. Wiewohl nun von dem fürchterlichen Geheul des Mohren, welches auch Schreiber dieses, der ziemlich entfernt vom Schauplatze wohnte, von der Arbeit aufschreckte, leicht zu glauben ist, daß die guten Stadtsoldaten ein wenig das Maaß überschritten hatten; ist uns doch hier kein stattgehabtes viehisches Verfahren einleuchtend. — Wie anders konnten die Diener der Polizei verfahren, wenn man sich ihnen gewaltsam widersetzte? würde sich die Wiener oder jede andere geregelte Polizei nicht so benommen haben? Ja wir glauben, die Wiener Polizei würde sogar den Herrn, dessen Diener sich als Fremder eines Excesses zu Schulden kommen ließ, zur Verantwortlichkeit gezogen haben. Und nach unserer Meinung wäre nur dann von einer Ungerechtigkeit zu sprechen, wenn die Trabanten den Delinquenten auch damals noch thätlich insultirt hätten, als sie sich seiner schon bemächtigt hatten.

— Der zum Wiederaufbau des durch die Ueberschwemmung zerstörten Pesther reformirten Priesterhauses bestimmte, und mit einer Gewinnstlotterie verbundene „Maskenball, wird, da die Gewinnste mit christlicher Freigebigkeit, ohne Unterschied der Religion, größtentheils schon eingereicht sind, die noch rückständigen versprochenen aber binnen kurzer Zeit eingesendet werden, am 14 November l. J. im städt. großen Redoutensaale unausbleiblich Statt finden. Sowohl der wohlthätige Zweck, wie auch die Interessen der Unterhaltung und der Gewinnstlotterie lassen den gewünschten Erfolg und die allgemeine Theilnahme um so mehr hoffen, als neben einer glänzenden Ausstattung auch für die Wahrscheinlichkeit und Begünstigung des Gewinnstes alle Aufmerksamkeit verwendet wurde; denn es wird jede vierzehnte Nummer einen der sehr zahlreichen und werthvollen Gegenstände gewinnen; was wohl bei Ball-Lotterien ein bisher nie vorgekommener Fall sein dürfte.

Der Ausschuß der Pesther refor. Kirche."

— Das Pesti Hirlap äußert sich über die beabsichtigten Concerts spirituels auf folgende Weise: „Wir lesen eine Ankündigung, der zu Folge die Mitglieder der hiesigen beider Theater-Orchester hier einen neuen Musikverein zu gründen beabsichtigen, dessen Aufgabe wäre, alljährig mit vier großartigen Concerten unter dem Namen „Concerts spirituels" aufzutreten. Wiewohl wir überzeugt sind, daß derlei ohne sicheren Plan und Zweck, blos zum Aergerniß Anderer improvisirte winzige Gesellschaften in sich selbst zusammenzustürzen pflegen, und somit dem hier rühmlich wirkenden und unter der Leitung mehrerer im ganzen Lande geehrten Männer befindlichen Musikvereine nicht im mindesten schaden werden, was wir, trotz dem daß wir wahre Freunde einer ehrlichen, die Verkleinerung oder Beschädigung Anderer nicht verursachenden Concurrenz sind, schon darum sehr bedauern würden, weil in einem solchen Lande, wie das unsrige, wo die Kunst erst im Keime begriffen ist, eine so offenbare Zersplitterung der Kräfte, jede bedeutendere, großartigere Entwicklung verhindert: so wollen wir doch die Sache als ein bezeichnendes Merkmal des hiesigen Kunst-Confraternitätsgeistes, geflissentlich nicht so gering beachten, wie sie in Wahrheit es verdient, und uns einige Bemerkungen erlauben, die vielleicht geeignet sind, die Reinheit dieser Absicht an den Tag zu legen. In der Bekanntmachung wird so etwas als neu versprochen, was wir als nicht neu schon längst besitzen. Der Musikverein beider Schwesterstädte hatte sich seit langer Zeit als Hauptziel gesetzt: die vorzüglichsten Tondichtungen und großartigen Vermächtnisse der Musikkunst in unserm Vaterlande einzubürgern, und deßhalb zur Aneiferung wenn auch junger, doch viel versprechender Talente einige ihrer Zöglinge in diesem oder jenem Concerte auftreten zu lassen. Nebst diesen aber hat er sein Hauptaugenmerk und Hauptbestreben stets auch dahin gerichtet, daß sowohl die Eingeweihten wie die Nichteingeweihten die unsterblichen Werke der großen Meister genießen und sich daran erbauen können. Dies vorherwissend, kann man nicht umhin sich zu verwundern, wenn wir in der mehrmals erwähnten Ankündigung es gleichsam ausgesprochen sehen, daß die heiß ersehnte Zeit des Heils der Musik nur von diesem Vereine erwartet werden könne. Und nochmals erstaunen wir, da für dieses Heil solche Menschen taglöhnern, die zeither größtentheils von der Gnade des Musikvereins lebten, und deren Zukunft so wie die ihrer Kinder eben derselbe Verein durch die neu errichtete und allerhöchsten Orts bestätigte Pensions-Anstalt sicher zu stellen beabsichtigt. Gegen einen solchen Verein aufzutreten, der, wie schwach immer seine Geldkräfte auch waren, eine Musikschule gründete, in welcher die Kinder verarmter Musiker einen unentgeldlichen Unterricht erhielten, und der nur in jüngster Zeit durch die Vorstellung dreier mit so allgemeinem Beifall aufgenommenen, und zur allgemeinen Zufriedenheit durchgeführten Opern „Norma," Liebestrank" und „Die Nachtwandlerin" hinlänglich bestätigte — und kann er sich unverzagt auf die allgemeine Meinung berufen — daß er seine Kräfte und Fähigkeiten mit Erfolg zu benützen verstehe. Es ist wahrhaftig Schade, und wir halten es mindestens unseres Theils für einen eben so lächerlichen wie erfolglosen Versuch, sich von einem Verein ausschließen, isoliren zu wollen, der von Groß und Klein so ausnehmend beschützt wird und sich auch dieser Beschützung keineswegs unwürdig zeigt. Jene Fremden sollten sich in der That nicht ausschließen, die eine neue Heimath suchend, sich hieher verirrten und von dem Vereine mit offenen freundlichen Armen empfangen wurden. Das heißt nicht, die ungarische Herzlichkeit mit Dank erwiedern; woran wir uns zwar aus Erfahrung schon hätten gewöhnen sollen, worin wir aber ewig Schüler bleiben werden. Jedenfalls gewinnt nur die Kunst, wenn wir uns bestreben alle Kräfte zu concentriren und einer wahnwitzigen Aufregung dort keinen Raum gestatten, wo zur Durchführung eines gemeinsamen Zieles unser gegenseitiges Zusammenwirken erforderlich ist.

Wiener Börsen-Course.

16. October 1841.

		Conv. Mze.
Metaliques	à 5%	105 12/16
idem	à 4%	98½
idem	à 3%	—
Darlehen mit Verlos v. J. 1834		—
" " " " 1839		270 5/8
Bank-Actien das Stück		1531
Kaiserliche Dukaten		—

Lotto-Ziehung.

Ofen am 16. October.

87. 19. 71. 88. 4.

Grätz am 9. October.

46. 25. 86. 69. 61.

Markt-Preise.

der Körnerfrüchte in Pesth

am 12. Oct Pesther Metzen, Grosch. W.W.			
Weizen	210	bis	180
Halbfrucht	155	—	150
Roggen	130	—	125
Gerste	105	—	100
Hafer	72	—	65
Kukurutz	100	—	94

Früchten-Preise.

Der Preßburger Metzen W. W Groschen

	Szegedin den 9. October			Baja den 9. Oct.		
	best.	mit.	ger	best.	mit.	ger
Weizen	120	115	—	110	100	94
Halbfrucht	100	—	—	87	84	80
Korn	—	—	—	77	—	—
Gerste	55	—	—	64	—	—
Hafer	45	—	—	36	—	—
Kukurutz	60	—	—	67	—	—
Hirse	100	—	—	—	—	—

Bühnen-Repertoir.

Pesth, deutsches Theater.

19 October. Belisar.

Sommertheater.

19. —

Ofner Arena.

19. —

Wasserstand der Donau

(in der Brunnmaschine zu Ofen)

am 18 Oct. Früh 8 Uhr 4 8' 0''' ober 0

Meteorologische Beobachtungen an der Ofner königl. Sternwarte vom 15 October	Zeit der Beobachtung	Barometer auf 0° Reaumur reducirt: Pariser Maaß	Wiener Maaß	Thermometer Reaumur.	Wind.	Witterung
	9 Uhr Morgens.	27 Zoll 525	28 Zoll 32. 5p.	+ 6. 0	S. Lüftchen	Wenig Wolken
	3 Uhr Nachmittags	, " 394	1 9	+ 10. 4	SWW. Mittel.	Heiter
	9 Uhr Abends.	, " 332	1 0	+ 6. 5	S. Schwach	Wenig Wolken

Pesther Tageblatt 1841

Aemtliche Anzeigen.

(106) (3)

Concurs

der Gläubiger der weil. Georg Fehér'schen Erben

in Erlau den 2. December 1841.

34609. 1841. Vom Civil-Gerichte der gesetzlich vereinigten Heveser und äußern Szolnoker Gespanschaft wird auf Ansuchen des Georg Makáry, als Vormund der weil. Georg Fehér'schen Waisen, gegen dieselben der Concurs auf den 2. December 1841 eröffnet. Zum Litis-Curator wurde Stephan Babics, Unter-Fiscal, ernannt. Dieses wird hiemit öffentlich bekannt gemacht.

(108) (3)

Concurs

der Gläubiger des Bernhard Löv

in Comorn den 18. November 1841.

35324. 1841. Auf Anzeige des Comorner Comitats wurde gegen den fallirten Totis-Vazallyaer Einwohner Bernhard Löv der Concurs gerichtlich festgesetzt, und zum zeitweiligen Masse-Curator Mathias Benyáts, Notär von Jóváros; zum Litis-Curator aber Daniel Nagy, honor. Vicefiscal, ernannt. Die betreffenden Gläubiger werden in die im Comorner Comitat gelegene k. Freistadt Comorn auf den 18 November 1841 mit der Bestimmung zusammenberufen, daß alle diejenigen, welche unter was immer für einem Rechtstitel irgend eine Forderung zu stellen haben, dieselbe mit den nöthigen Beweisen versehen, an dem festgesetzten Tage um so gewisser einzureichen haben, da auf später gestellte Forderungen keine Rücksicht genommen wird. Was hiemit zur allgemeinen Darnachachtung bekannt gemacht wird.

(99) (3)

Concurs

der Gläubiger des Emerich Nagy

in Pesth den 8. November 1841.

34054. 1841. Von Seite des Gerichtsstuhles der k. Freistadt Pesth wird hiemit bekannt gemacht, daß nachdem Gabriel Nagy, beeid. Advocat, seine Insolvenz dargethan hat, so wird der Concurs aller seiner Gläubiger auf den 8. November 1841 festgesetzt. Zum Litis-Curator wurde Johann Emey, beeid. Advocat, ernannt. Alle diejenigen also, die an der Concursmasse unter was immer für einem Rechtstitel Anspruch machen, haben am bestimmten Tage entweder persönlich oder durch ihren gesetzlich bevollmächtigten Anwalt zu erscheinen, und ihre mit den nöthigen Beweisen versehenen Forderungen spätestens binnen drei Tagen, vom Tage der Concursfrist an gerechnet, in zwei Exemplaren einzureichen, da auf spätere Forderungen weiter keine Rücksicht genommen wird. Die zur Ernennung des Concurs-Ausschusses erscheinenden Anwälte sind mit der nöthigen Vollmacht zu versehen.

Ankunft Abfahrt

der Dampfboote in Pesth.

Ankunft von **Wien** Abends den 19., 20., 21., 22., 24., 26., 27. Octob.
Abfahrt nach **Wien** Früh 7 Uhr 20, 21., 22., 23., 24., 26. Octob.
Ankunft von **Orsova** Vormittag den 19., 26. October.
Abfahrt nach **Orsova** Früh 4½ Uhr den 24., 30. Octob.

Außerdem fährt der Remorqueur „Erös" jede zweite Woche nach Semlin und Drenkowa.

Rechtfertigung.

In Folge meiner wiederholten Ankündigungen habe ich sattsam bekannt gegeben: daß ich auf die k. k. Poststallpachtung allhier resignirt habe, obschon während meiner dreizehnjährigen Dienstleistung keine ämtliche Beschwerde gegen mich anhängig gemacht ward, daher in dieser Beziehung die im Tageblatt ddo. 10. l M. enthaltenen Indignationen von selbst als ungegründet erscheinen, indem es keine geringe Aufgabe war, gegen alle seit 1830 entstandenen Beeinträchtigungen sich redlich durchzukämpfen und bei allem, durch weiche Straßen erlittenen Verluste, dem so vielseitigen Dienste entsprechend, Genüge geleistet zu haben.

Uebrigens hat es nicht Noth, ein unwürdiges Benehmen auszuüben, jeder Reisende wird über die billige Vorspannsgebühr quittirt, und nach der bedungenen Distance nicht nur blos auf einzelne Stationen verläßlich befördert; leider nur daß ich sämmtlichen zahlreichen Bestellungen nicht entsprechen konnte; ohne von einer Postmontur den mindesten Mißbrauch auszuüben; auch bleibt die freie Wahl jedem Reisenden unbenommen, ob die Bauernpost, die k. k. Postanstalt, oder welch immer für Vorspannungen beliebig erscheint — Mit der Versicherung der billigsten Bedienung verharrt

J. G. Notthas,
wohnhaft zu Pesth, Handgasse im Schmidtunger'schen Hause.

Bei C. F. Amelang in Berlin erschien so eben und ist in allen Buchhandlungen zu haben:

Hermbstädt's
Chemische Grundsätze der Kunst
Branntwein zu brennen,

nebst einer Zusammenstellung
der wichtigsten Destillir-Apparate des In- und Auslandes.
Mit Berücksichtigung der neuesten Entdeckungen und Verbesserungen in diesem Fache nach den jetzigen Anforderungen der Wissenschaft umgearbeitet und mit gründlichen Anweisungen zur Bereitung der Preßhefe, der wirksamsten Kunsthefen, des Filz- oder Pelzmalzes, des Branntweins aus Stärke und aus eigenthümlich bereitetem Kartoffelmehl versehen
von
Friedrich Schwarze.

Dritte vermehrte und verbesserte Auflage. Erster Theil. Mit 3 Kupfertafeln. gr. 8. Maschinen-Velinpapier. geh. 4 fl. 8 kr. C. M.

Der zweite und letzte, mit vielen erläuternden Abbildungen versehene Theil befindet sich unter der Presse, und erscheint in einigen Wochen.

Circus gymnasticus des Alexander Guerra.

Dienstag, den 19. Oktober.

Programm:

1) Indianische Spiele, vom Joseph Melillo.
2) Bändersprünge, von Leopoldine Lesenský.
3) Neue Variationen für die Flöte, von A. Nautmann.
4) Die Gittana von Angelica Letard.
5) Kühne Sprünge, vom Joseph Tardini.
6) Der Araber und sein treues Pferd, von Georg Cecchi.
7) Beliebtes Fahnenspiel, von Luigia Letard.
8) Amerikanischer Tanz, von 4 Zöglingen der Gesellschaft ausgeführt.
9) Der römische Gladiator, von A. Brand.
10) „Solid," gut dressirtes Pferd, vorgeführt vom Director Hrn. Alex. Guerra.

Als Beschluß:
Der neapolitanische Faßbinder, nebst einem damit verbundenen Pas de trois, producirt von F. Caldi, A. und A. Letard.

Anfang um halb 5 Uhr. — Preise der Plätze wie gewöhnlich.

Anzeige.

Alexander Guerra, Director einer Kunstreiter-Gesellschaft, zeigt hiermit ergebenst an, daß die für den 17. October l. J. angekündigte Wettrennen- und Wettfahren-Production bei günstiger Witterung nächsten Sonntag, den 24. October im Neugebäude Statt haben werde. — Anfang der Production präcise 4 Uhr.

Von Meubelstoffen

unterhalte ich fortwährend ein gut sortirtes Lager, und empfehle mich zu größeren Bestellungen.

Johann Ludwig Fischer,
in Pesth, Wienergasse.

Ein französischer Sprachmeister

wünscht noch in einigen seiner freien Stunden Unterricht zu ertheilen. Hierauf Reflectirende werden ersucht, ihre betreffende Adresse in der Expedition dieses Blattes gefälligst abzugeben.

Der Mehl-Verschleiß
von der
Joseph-Walzmühle

ist in der Leopoldstadt neben der städt. Wage bereits eröffnet, uud werden daselbst alle Gattungen Mehl, Gries und Kleien um denselben Preis als in der Mühle unter dem Mühlsiegel im Großen verkauft,

Gummi-Elastique-Kalotschen

in größter Auswahl sind so eben angekommen und zu haben bei

Ignaz Zograf,
in der Waiznergasse, zu den drei Pesther Mädchen in Pesth.

Marie Lombardi,
Marchande des Modes,
in der kleinen Brückgasse,

gibt sich die Ehre einem pl. t. hohen Adel und hochgeehrten Publicum die ergebene Anzeige zu machen, daß sie von nun an durch ihre in Wien wohnende Tochter M. Grasselli, jede Woche die neuesten und geschmackvollsten Putzgegenstände erhält, wovon sie bereits ein wohl assortirtes Lager für die Herbstsaison besitzt, und überdies wie bisher, stets bemüht sein wird, das in sie gesetzte Vertrauen in jeder Hinsicht vollkommen zu rechtfertigen.

Gipszeichnungs-Unterricht.

Im Monat November beginne ich wieder mit dem Unterricht im Gips- und Portraitzeichnen nach der Natur bei Lampenbeleuchtung gegen ein monatliches Honorar von 5 fl, CM. Auch dauert der Privatunterricht im Zeichnen und Malen für Mädchen beständig fort, gegen ein Honorar von 2 fl. CM. monatlich.

Anmeldungen werden übernommen in der Kunsthandlung von Ehrenreich und in meiner Wohnung Hochstraße, Perger'sches Haus 2-ten Stock.

Karl Schwindt,
Historien- und Portrait-Maler.

Brennholz-Ausverkauf.

Auf der Üllöer-Strasse, dem 2ten Holzplatze beim Verschleißer

Paul Zöhls.

sind alle Ga...ngen Brennhölzer, gut trocken und bester Qualität Ausverkaufshalber zu herabgesetzten Preisen zu verkaufen.

Lizitation.

Am Donnerstag den 21. October 1841 von 9 Uhr bis 1 Uhr Vormittag werden zu Pesth in der Waiznerstrasse Nr. 378 Frauenkleider, Wäsche, Bettgewand, pollitirte und und unpollitirte Zimmergeräthe, und Kücheneinrichtung verlizitirt werden.

Verpachtungs-Anzeige.

Die im Kaiserbade in Ofen gelegene, sogenannte Schleifmühle, dann die Traiterie sammt dem dazu gehörigen, dem Kaiserbad gegenüber gelegenen Einkehrwirthshause ist vom 1. Jänner 1842 an, auf ein oder mehrere Jahre zu verpachten. Näheres hierüber im Kaiserbade.

Die Leinwäsche-Niederlage

des löbl. Pesther Frauen-Vereins besteht fortwährend wohl assortirt bei F. B. Liedemann zur schönen Ungarin, und wird der Aufmerksamkeit der geschätzten Abnehmer bestens empfohlen.

Fremden-Anzeige.

Königin v Engl. HH. Graf Zichy u. Baron Palotschay, Gutsbesitzer. — Somogy, Bene u. Pronay, Grundherren — Geymeyer, Beamter. — Pollak, Kaufmann. — Benitzky, Stuhlrichter. — Pinter, Kämmerer. — Beck, Student. — Hoyss, Cadet. — Weinlauer, Handelsmann. — Weumaring, Arztsgattin.

Gold. Adler. HH. Graf Almásy. — Demök, Perceptor. — Horner, Doctor. — Koszme, Kastner.

König v Ungarn. HH. Cabellini, Hauptmann. — Maier, Taschnermeister. — Murman u. Killian, Kaufmann. — Ghéczy, Grundherr.

Schwan. HH. Wlahofszky, Arrendator. — Fabry u. Eckl, Kaufleute.

Redacteur: Dr. S. Saphir. — Verleger: G. Heckenast

Schwindt Károly

festő

l.

Schoen Deakteri

10-l.

Schwindt

"Pesth am 13.t - 18.t. Maerz 1838".Középen a Városház-tér az északi oldalról nézve.Körül 10 kisebb kép: 1.Der Rathaus-Platz /külön is megjelent/, 2.Die evangelische Kirche, 3.Der Theater-Platz, 4.Die reformierte Kirche, 5.Das Derra'sche Haus am Marktplatze, 6.Das Blindeninstitut, 7.Zum wilden Mann in der 3 Kronen-gasse, 8.Das Armen-Versorgungshaus zum Jägerhof, 9. Ein Theil der Thereienstadt, 10.Josephstadt, 11.Franzstadt.- Jelzése:" Gezeich.von Schwindt. Lithog.v.Torsch.Herausgegeben und gedruckt bei J.Trentsensky & Co.in Pesth". 50 x 40 cm.- Főv.Muz.Lt.1118.-

Fr.LISZT.Kőny,12.° -/Liszt zongora
közben 1840 körül./
Lantos "Metszetek 1924." 4

Lónyay Menyhért pénzügyminiszter
kőnyom a 60-as évekből.- 22 X 26.
Kun S.32.425.

MÁRIA magyar királyné,mellk.kőny
évekből.-12-12,23-31 cm.
KUN S.32.- 440.

Mária Terézia,térdk,kőny.,jobbjá
kormánypálcával és egy asztalkán
szentkoronával,gyászruhában; 19.
/Paterno,Wien./
KUN S.32.-452.

MIKLÓSFFY IMRE /csikvacsárcsi/ /
mellk.kőny.a mult sz.első felébő

Schwindt

Pest városának Duna parti része a várfokról tekintve.
Schwindt kőrajza "Károlyi vándora 1833" (Magyar Harai Vándor) melléklete 38 x 21 cm. Lanfr.
Kat. 178.

Pest-Budát ábrázoló kőrajzok

Ofen,nördliche Ansicht von de
berger Sernwarte zu 1819.Szinezett
rich. 58 x 41 cm.- Főv.Kvt.Bq.769/

Ansicht der Residenzstadt Ofe
Jahrhundert unter König Math.Corvin
del - J.Alt lithogr.- Schams "Besch
Ofen",Pest,1821-22.- 225 x 126 m/m.

Ansicht der Hauptstadt Ofen i
Rauschman del.-Alt lithogr.- Schams
Pest,1821.c.müvéből. 355 x 194 m/m.

Ansicht der Stadt Ofen im 17-
dert unter den Türken.-Schams "Besc
Pest,1821.cmüvéből.-Jelz: B o u t i
Lehnhardt sc.- 200 x 132 m/m.- Szfv

The Fortress of Buda./A Gellé
véve,az 1830-as években/.-Főv.Kvt.B

Buda látképe."Ofen.-C.W.Medau
J.Wopalensky lith." 170 x 115 m/m.-
Ennek változata:

Buda Látképe: "Ofen.Artist.ty
v.Carl Bellmann in Prag." 177 x 120

Buda látképe."Der Bloxberg be
lith.-C.W.Medau & C° in Prag" /1830

A budai Várhegy a várpalotáva
vel a mult század 40-es éveinek a v

Schwindt Károly

Thieme Becker

XXX. 390. l.

(Lyka)

Könyv és papírkereskedés
LOSONC

T.

EUROPA

film-, könyv-, lapterjesztő és könyvkiadó rt.

Budapest, V.,

Visegrádi-utca 36.

Schwind (Károly?)

1855

l.

Gereczeraptár

318-h.

Martonyos h. n. IV. 114

Schwind [Károly?]

l.

Schoen Kälvin tern
14.-l

~~Vaj fobjó VI 239~~

ntal zárdának kertjében balra a kő-
t [illegible]asszony, a kiknek egyike botjá-
ósan összetévő kis leányka várakozik
etes áll fejére húzott caputiummal, [illegible]
tt kézzel imádkozik. Jobbról, hol a
et, három szent Antal kenyeret és gyé-
ter közeledik kezeiben étellel telt
y támaszkodik a falnak. A háttérben
[illegible] a szomszéd házak látszanak,
t teregettek kötélekre. Jelzése alol

132.3 cm.
[illegible] 2-ki
az 1901: VI. 4-diki 46146 sz. leirat
ronáért. (341/[illegible]901, 356/901, 399/901.)
247/901.)

a az 1901: IX. 23-i 64907 sz. rendelet.

Vid. Muz.

Schwindt Károly

l.

Schoen Pest-Buda

57. l.

Lobkowitz

Schwindt Károly

l.

Schoen Pest-Buda

59. l.

. + Fiesoleban 1901 január 16-án.

.

ornáczán, jobbra fordulva áll az ősz-
kezével a gerendába fogózik és jobbjával
át mutatja kovácsok, melyet a mester,
baljában reszelőt tart, előrelépve
u népe képez csoportot. Elől egy asszony van
érfi bámészkodik köpenyébe burkolózva,
ttérben házak látszanak, honnan az uton
A derült égbolt könnyen felhözött. Jel-

kelt előterjesztésre az 1901: VI. 13-án
hneider J.P. jr. mükereskedőtől 47070
901: VII. 19-én (342/901).
az 1901: IX. 23-i 64907 sz. rendelet.

lapján (7/902) tett előterjesztésre (41/902)
l második részletül fizettetett 35205.50 K
: IV. 14-én (338/902.)
az 1902: VII. 26-iki 27258 sz. leirat.

Schmidt

l.

Schoen Pest-Buda

14-l.

Schmidt Karl
Jena

Laid

Lemberger, Ernst
Die Bildnis-Miniatur in Deutschland von 1550 bis 1850. München 1909 302 S.

BUDAPEST
47

Schwindt C

festő

l.

Tv Gár Crakó

125 l.

T.

EUROPA

film-, könyv-, lapterjesztő és könyvkiadó rt.

Budapest, V.,

Rothermere-utca 12. III. 2.

SCHWINDT Károly festő

1850

92. márc. 16. Ugyanaz Schwindt Károly urat is kéri arczképe s életrajza végett

Művtört Ért. 1990 1-2 128.

levonások: jöv. adó .....

.....

.....

Kifizetendő összeg: .....

azaz .....

Fenti összeget a mai napon hiánytalanul felvettem.

Fenti összeget kérem alábbi címemre kiutalni: ....

.....

Budapest, 19 ..... hó 1

MTA Sokszoro

Schwindt - Perlaszka

aquatintája: Árvízkép a
szénapiaczól 1838 III. 16.

Granasztói Pál bev. Pest-Budai városképek
Magyar Helikon 1969
24. kép

Schwindt - Zechmeyer

acélmetszete:

A Pesti egyetem és temploma 1835

Granasztói Pál bev. Pest-Budai városképek

Magyar Helikon 1969

17. lap

Schwindt, C.

41

MAGYAR MŰVÉSZET
1929. 609

MDK

Schwindt

Schoen Csillag gyüjt. 28.1.

MDK

Schwindt festő

Megyeri Károly magyar színész; Schwindt rajzát Kohlmann metszette rézbe

Honmüvész 1834. 48.sz.

Aj Schwindt

Vásosnak nemsokára egy
jeles rézmetszet ugyerend
falai köze Aj Schwindt
úr szemléjében, az item de-
rék festésznek fiában, ki ma-
gát a művészet ez ágának
szentelve Bécsben tökéletesi-
té. Az Ajn művészáltal
kinde utan készitett rézmetsz-
vény, Faustból egy jelenetet
ábrázolo, nem mindennapi
ügyességre mutat és szép
reménye jogosok

Honderű 1843. II. 734. l

Schwindt

irad

Szy 137, l

Ebben a forrasban Gsch-
windt - nor irva -

Schwindt Karol Pest

1843. umegyl.
Arczkép olaft (47)
Arczkép " (165)

L.

Schwindt

Lasd

Bmk

50

..... nevü munkás igazolta

a művezető aláírása.

élyezem:

vagy helyettesének
láírása.

. — Endrényi Imre, Szeged.

Schwindt

laid

Bmk 48

.....nevü munkás igazolta

a müvezető aláírása.

élyezem:

vagy helyettesének
láírása.

. — Endrényi Imre, Szeged.

Schwind

läsd

1

Bmk 82

.....*mühely.*

elyfőnökség!

...év.....hó.....n történő kifize-

..... indokából személyesen meg nem

e .....számu .....

biztam.

... évi ..... hó .....

.....

sajátkezü aláirás és munkásszám.

Schwind

lásd
cz

Lam 1887 18. l

..... nevü munkás igazolta

a müvezető aláírása.

lyezem:

agy helyettesének
rása.

– Endrényi Imre, Szeged.

Schwindt

Laid

Lam 1887 23.1.

..... nevü munkás igazolta

a művezető aláírása.

lyezem:

vagy helyettesének
írása.

— Endrényi Imre, Szeged.

Schwindt

Ltáb I. 57, 59, 112

IV. 33, 105, 122

Schwind

festő.

1833. Műve: Pest városanak Dunaparti része a budai várfokról tekintve. Kőrajz Mellékletül e műben: Magyar Hazai Vándor 1833-ra. Szerkeszlette Károlyi István. Pest Alaires Rajz. Schwind.

Szilágyi István. Adalék a magyarors zájó képzőművészek névsorához. Történelmi Tár. 1880. évf. 166. l.

„Pest városának Duna Parti Része A' Budai Várfokról tekintve." Károlyi Vándora 1853.–

Rajt. Schwind.– 396/zzz m/m.

Lauf. Gr. 178.

Schwind

Schwind

festō

U. 4233. g. l.

Urania Tud. Egyesület

VIII. 232

Schwind

u. 4233. 59. C.

Vasszeg, római VIII. 188.

Schmid

L. 4233. 57 l.

Vallás- és Közokt. minisztér

VIII. 184.

Schwindt

festo

U. 4233. 14. l.

Urna, kelta VIII. 61.

Schwindt festő

A „Regélő" számára megrapolta Megyeri Károly színész arcképét. E rapolo divatképekhez is készített mintázat.
Müvészet, 1903. 347.

Jóle !!! ooo

Pest városának Duna pantiréne a vár-
tokról tekintve.

Schwind Körajza. "Károlyi vándora
1833." mellékelte. 38 x 21 cm.

~~Hollós O. tul.~~ Laufr. Kat. 178.

~~Ks (2) 250.~~

F!

Laufr. ~~Gyüjt. (Föv. Múz.) 178.~~

~~Szfv. Múz. Kat. X. 10.: „A Kép Schwind
rajza után készült és Károlyinak
1833-ban kiadott „Vándor" című
művében jelent meg."~~

Schwind Károly

Schwindt Károly

Biederm. kiáll. 1937

XIX. tsem.

Kisleánzka, olaj.

Szépmův. Múzeum

Tabernákulum-ajtó, aranyozott ezüst, románc-
díszszel, fakeretben. Rajta sugarakban a Szent-
háromság, alatta Jézus neve. Magyar mun-
ka 1720 körülről.

Kistapolcsányból, eredetileg talán a budapest-
vizivárosi templomban.

Lepold: Adatok, 30 l.
Orbán Balázs (1686–1694) esztergomi kanonok csináltatta a nagyszombati kápolnának. Ez az?

Tihály.

, de egyoldalú érmen, kissé
ézve van ábrázolva. Haja
cza leberetvált. Öltözete :
, prémes bekecs és e fölött
ben, vésett betűkkel, fölül :
alól : »SZÜLETETT DEBRE-
.«.

4 cm. — Lelt. sz. 1195. — Ér-
il ajándéka 1907 április 30-án
november 24-iki 5395 (1950—
—910) és a 3211—910 eln. sz.
o-iki (2095—909) és az 1910»
zékek alapján. — Bejelente-

SCHWINDT 1. *Károly*, festő. * Breslau 1797, † Gomba 1867 1830. telepedett le Pesten, ahol számos arcképet, város- és tájképet festett és rajzolt (Liedemann, Kalchbrenner, árvízképek stb.) a táblabíróvilág stílusában. Egy kis leányt ábrázoló festménye újabban került a Szépm. Múzeumba.

E.G. II. 430 l

Schwandt

S 2. *Károly*, festő és grafikus. † Grác 1878. S. 1. fia. Atyjánál és Bécsben tanult. Grácban működött. Arc- és tájképeket festett és litografált.

Ref. II. 4301

1907.

ály.
ímájú, de egyoldalú
ábrázolva.
ssé jobbrafordult, de szembenéz.
, bajusza kicsiny, arcza leberet-
art nyakkendő, atilla, prémes ~~men-~~
irata ~~3~~ kettős körben ~~és vésett betűkkel~~.

IHÁLY.

~~tt pereme és hátlapja sima.~~

lomborművel, méretei 4.2:4.2 cm.--
Emil ajándéka 1907. április 30-án

251

1716

Schwindt, Schwind

rapoli

laisd

Kremrëji Bp 25. l. 27. l.

29. l. 31. l 44. l.

Pest városának Duna parti része a várfokról tekintve. Schwindt kőrajza „*Károlyi vándora 1833*“ (Magyar Hazai Vándor) melléklete 38×21 cm. Lanfr. Kat. 178. —

Gez. u. lithogr. A. Sandmann. Gedruckt bei J. Kaun in Wien.
— Fővr. Múz. Kat. X. 47. —
Buda és Pest a lánchiddal (A Gellérthegyről nézve. Előb

"Pest am 13.t - 18.t. Maerz 1838". Középen a Városház-tér az északi oldalról nézve. Körül 10 kisebb kép: 1. Der Rathaus-Platz /külön is megjelent/, 2. Die evangelische Kirche, 3. Der Theater-Platz, 4. Die reformierte Kirche, 5. Das Derra'sche Haus am Marktplatze, 6. Das Blindéninstitut, 7. Zum wilden Mann in der 3 Kronrn-gasse, 8. Das Armen-Versorgungshaus zum Jägerhof, 9. Ein Theil der Thereienstadt, 10. Josephstadt, 11. Franzstadt. - Jelzése": Gezeich. von Schwindt. Lithog. v. Torsch. Herausgegeben und gedruckt bei J. Trentsensky & Co. in Pesth". 50 x 40 cm. - Fővr. Muz Lt.1118. -

Schwindt

fordlt.

Schwindt

1797 – 1867

lásd

Lay Bpest ipar nagy kiáll

57. l.

ɪzottságának 1932/33 évi

és-tervezete,

évi javadalomról.

ára ..... 500 — P.

a.....1.000 — "

omokról szóló

.....5.700 — "

Schwindt

Lard

Lay Bpestiparmüvkiall

59 l.

MŰVÉSZE

V., Mária Va

nren

ÉSI

ÉS

Schwindt C. és M.

PEST-BUDAI KÉPESKÖNYVECSKE

12 színes metszet, Rexa Dezső szövegével

Ritkán fordul ma már elő, hogy a régi Pest és Buda látképeiből valami, még nem ismert ujság kerüljön elő. Közönségünk már elfogyasztotta az a viszonylag kevés képből álló készletet, amit a régi fővárosról írt könyvek, cikkek meg az antiquariusi kirakatok állandóan elé tárnak. Az Alt, Rohbock, Vasquez-féle értékes képeket régen nem frissítette fel új képsorozat-lelet, de most a Székesfővárosi Történeti Múzeum rendkívüli becsű anyagából világra derül — tizenkét kép.
1838 és 1842 között — úgy látszik két testvérművész — Schwindt C. és Schwindt M. adott ki egy ívrétű műlapot *Tizenkét hónap Pesten* címen. A tizenkét hónapnak megfelelően, tizenkét kép mutatja be a várost; az illuminált rézkarcok között olyanok is akadnak, melyek egyedülliek a régi Pest-Buda ikonografiájában.
A Szent István napi körmenet, a jégzajlás a Dunán, a hadgyakorlat a Rákoson, a dunai uszoda belülről — itt kerültek először napfényre. A két Schwindt pompás színezett 12 rézkarca az ez évi könyvnapig ismeretlen a közönség előtt. *Rexa Dezső*, fővárosunk régi szerelmese írt a metszetekhez élvezetes, finom kísérőszöveget.

Ára a könyvnapon P 1.80 *(Könyvnap után P 2.40)*

Az amatőr kiadás ára a könyvnapon P 2.60 *(Könyvnap után P 3.40)*

Apost, 1940

Janus Pannonius:
A DUNA MELLŐL

Mátyás király emlékét maradandó művel akarja az Officina Kiadóvállalat megünnepelni. Mátyás király korának, a 15. századnak nagy magyar költőjét szólaltatjuk meg, Janus Pannonius Mátyás uralkodása alatt írt műveit adjuk ki a nagyközönség kezébe. — Magyarul *Geréb László* kiváló fordításában szólalnak meg e nagy humanista költő írásai, de olyan friss elevenséggel, amilyen elevenen íródtak egyszer latin nyelven. Általa széles körök előtt elevenednek meg az ötszáz év előtti költő szép szavai, bús elégiái, tréfái, kalandjai. A kötetet *Huszti József* dr. egyetemi tanár becses tanulmánya vezeti be és *Pohárnok Zoltán* és *Farkas L.* művészi fametszetei díszítik.

Ára a könyvnapon: Fűzve P 3.— Egész vászonkötésben: P 4.40

Ára a könyvnap után: Fűzve P 3.80. Egész vászonkötésben P 5.20

Schwindt Károly

Schwindt Károly 1839-es aquqtintájának /Pest-budai életképek/ Vigadó-rajzát és Vasquez metszetét emliti

Csagány István: A pesti Vigadó épülettumbje.
Éptud. 197o. /II.köt./ 1-2-sz-173-268.l.

2o7-2o8.l.

SCHWINDT KÁROLY (Sopron, 1797 – Gomba, 1867)

Pesten működött 1830 körül, árvízképeket, táj- és arcképeket festett.

429. Megyeri Károly, 1834.

rézm., 94x85 mm
Jelezve j.l.: Kohlman metsz.; b.l.: Schwindt rajz.
Felirata: Megyeri Károly /magyar színész./ Született 1798-ki januárius 24-kén.
Honművész, II. évf. 48. sz. (1834. június 15.), a 380 l. után.
OSZK H. 3.116.

Szerepképek mellett a reformkori irodalmi és divatlapok szívesen közölték népszerű színészek portréját is. Megyeri Károly (1798–1842) már „vándorszínész korában" országosan ismert komikus volt, és híre a budai magyar színház, majd 1837-től a Nemzeti Színház tagjaként egyre nőtt. „Folyóiratunk lapjai – írja a metszetet kommentálva a *Honművész* szerkesztősége – a' magyar művészetnek is lévén szentelve, illőnek tartottuk, hogy azokat nemzeti színművészeink egyik legjelesebbikének képe díszítse." Schwindt Károly metszete 1844-ben a Nemzeti Színház zsebkönyvében is megjelent.

Irod: Pataky 1951, 1. sz.; repr. 394.

Művészet Magyarországon 1830–1870
MTA MKCS – MNG Bp. 1981.

K.F.

...ilalkozásaihoz csatlakozó egyházi ember. Magyar szövegű szentké-
...ervezője. A *Honművész*, a *Regélő*, a *Tudományos Gyűjtemény* és más
...zlik a harmincas évektől tájrajzai után készített metszeteit. 1845-ben
...ce 100.000 példányban litografálja kilenc lapos szentkép-sorozatát, magyar
...ól stb. A papneveldében az „alakrajz és műtan" tanára. Az 1847-es soproni
...észetvizsgáló és orvosgyűlés alkalmával „műtani" osztályt kezdeményezett, ennek
...kára lett és „A rézmetszetnek műtana" címen előadást is tartott, amely azonban csak 1863-ban jelent meg. Sikerrel magyarosított rézmetszéssel kapcsolatos mesterségbeli kifejezéseket pl. „Blende" = fönytörő. Rövidebb ideig falun volt lelkész, ekkor indítja István bácsi naptára c. kalendáriumát útleírásokkal és műemlékek leírásaival. Fametszeteket is készített az *Ábrázolt Folyóirat (Képesújság)* számára. A fametszetről is írt egy albumot („A jó és olcsó Könyv kiadó-társulat Fametszvényei" Pest, 1850).

Arcképét Barabás rajzolta kőre, Jakobey Károly pedig megfestette az esztergomi főszékesegyház számára.

Irod: Csatkai E.: M. I., a régi magyar kisgrafika szerény munkása. Kis-Grafika. 1943. 4. sz.; C. Wilhelmb G.: Magyarország történetének képeskönyve 896–1849. Bp. 1962. 283; Sarkady I.: Hajnal. Arcképekkel és életrajzokkal díszített album. Bp. 1873. Arcképpel. Gerszi 1960, 213; Pataky 1951, 59; Dezsényi B.: Az első magyar képes hetilap. Magyar Könyvszemle, 1940. 33.l.) Pataky 1951, 181. 11. sz.

K.F.

FERENCZY ISTVÁN (Életrajzát lásd Kat. 75). **MAJER ISTVÁN** (Életrajzát lásd Kat. 427)

Magyari Király

MDK

Schwindt Károly

Kisleányka, festm.

M. Biedermeier Kiáll. Műcs. 1937. nov.
37 l.

Kőrösszegapáti (Hajdu)

Gör.kel. templom, homlokzat előtt
1935-ben ledőlt. Félköríves sze
176o közt.

(Bihar vármegye és Nagyvárad. MV
1955)

MDK

Schwindt Károly

Kisleánnyka

KM Társ, Biedermeier kiáll. 1937-38. 37 l.

ornyán román rézsűablak. Homlokzaton
gyboltszakaszos hajó, félköríves ba-
lokzati tornyos, XII. századi temp-
zzá a mai templomot, 1806-ban. A ben-
cések 1474 körül Madocsát elhagyták.

koru épitmények hazánk területén.
Kováts J. István: Magyar református
képe 418 l - Stippek József, 1945/

M.D.K.

Schmidt Károly
festő
(1797 - 1867)

648) Lófuttatás a pesti gyepen.

Egyházi köztulajdonból elveszett műtárgyak jegyzéke. 45 l.
Bp. 1952.

MDK

Schwindt Károly, 1797-1867

Éjszaka az Alföldön, of.

M. Studio 2. aukc. 1921 30 l.

ható. Így „leginkább“ Bécsben Artariánál. Pesten Eggenbergernél és Heckenastnál; Pozsonyban, Sopronban Wigandnál; Eperjesen Benczúrnál és Schmidtnél; Kassán Hagennél.

Ezek szerint mind a Schwindt-féle, mind a Blaschnek-féle rajz nemcsak művészileg, de kortörténetileg is a legérdemesebb munkák közé számítható azon kedvező fogadtatás révén, melyben az irodalom részesítette mindkettőjüket. —184.

BAYER JÓZSEF

MAGYAR RÉZMETSZETEK A XIX. SZÁZAD ELEJÉN. Bayer József e cím alatt írt a „Művészet“ III. évfolyamában egy oly vállalatról, melynek célja volt híven bemutatni a magyarság kiváló alakjait. Felveti a kérdést, ki lehetett az, ki e rézmetszeteket készítette, hirdette és forgalomba hozni akarta. Erre később feltételesen Bayer József is megadja a választ, amidőn gyanakszik, hogy ezeket Ehrenreich Ádám készítette. S valóban úgy van. Mint a „Művészet“ III. évfolyamának 4. füzetében említettük, Ehrenreich volt az, ki a vállalatot megindította. Bayer József 91 ily képet ismer tőle, magunk százat említettünk, de tényleg e vállalatban 120 oly kép jelent meg, mit Ehrenreich metszett. Többet „eleven képről“ metszett, de azért néhánynak ismerjük festőjét is és ezeket óhajtjuk itt felemlíteni, adatokat nyujtva ezáltal az illető festők működéséhez is.

Lieder festménye: gr. Cziráki Antal országbiró.

Steinrucker képe: Desewffy János Pozsega vm. főispánja.

Einsle 1833-ban festette Döbrentei Gábor képét.

Weidner műve: br. Eötvös Ignác alkancellár képe.

Kohn nevű magyar festő műve: Eszterházy Miklós, nádorispán képe.

Ninninger képe: Festetics György gr. képe.

Bauer Mihály szobra után készült I. Mátyás képe.

Hofbauer János képe: Kemény József gr.

Simó Ferenc képe: Kisfaludy Sándor.

Schmidt József képe: Kopátsi József püspök.

Simó Ferenc képe: Majláth György.

Weide festménye: Majláth József és Majláth Károly.

Hofbauer János képe: Mészáros Johanna bárónő.

Hofbauer János képe: gr. Nádasdy Mihály pénzügyminiszter.

Hofbauer János műve: Reviczky Ádám gróf.

Einsle Ferenc képe: Schedius Lajos,

Barabás Miklós képe: Sausich Pongrác.

Simó Ferenc képe: Virág Benedek.

Weide festménye: Verbőczy István.

Schmidt József képe: Wurum József püspök.

Peschky József képe: Zichy Károly gr.

E képek leginkább családi képtárakban vannak és onnan metszette vállalata számára Ehrenreich. E képek létezéséről még semmit sem jegyzett fel a műtörténelem, azért közöltük e sorozatot.

—185.

MISKOVITS MÓZES, rajzoló és rézmetsző. Leginkább régi pénzeket és okmányokat metszett. Régi érmek metszeteit közölte a „Tudományos Gyűjtemény“ 1827. évf. VII. kötetében. Miskovits által metszettek közül még a következők ismeretesek:

1. A szepesi káptalan 1347. évi oklevele. (Tudományos Gyűjtemény, 1833. I.)
2. Roland nádor 1253. okmánya. (U. o. IV. köt.)
3. Arany-rózsa. (U. o. V. kötet.)
4. Székesfejérvári káptalan 1246. oklevele. (U. o. V. kötet.)
5. Székesfejérvári káptalan 1278. okmánya. (U. o. V. kötet.)
6. Kálmán király 1109. évi görög oklevele. (U. o. 1834. I. köt.)
7. Címlap. (Könyves Máté: Játékszíni Koszorú. Pest, 1833. 12r.) —186.

SZAKÁCS FERENCZ, rajzoló és rézmetsző, XIX. század elején. Wurzbach nem ismeri. Zichy András Bokréta című 1807-ben megjelent munkájában egy mitologiai képe van közölve. —187.

NAMÉNYI LAJOS

MŰVÉSZETI IRODALOM

A MŰVÉSZET KIS TÜKRE. A képzőművészetek általános története. Írta Reinach Salamon, az „Institut“ tagja, a „Louvre iskolá“-jának tanára. Fordította és a magyar művészettörténeti részszel kibővítette Lázár Béla. 600 szövegképpel. Budapest, 1906. az Athenaeum irodalmi és nyomdai r.-t. kiadása. 346 l. — Reinach e művének francia eredetije több kiadást ért s ma már ismert és otthonos az egész világon, mint olyan mű, amely minimális terjedelemben összefoglaló képét adja a festészet, szobrászat, építőművészet történetének. Helyes volt irodalmunkba is belevinni, amely ily rövidre fogott és legtöbb részében mégis elmés, sőt adat-tömege ellenére is könnyen olvasható munkával nem bír. Ha elgondoljuk, hogy több ezer művész méltatásának kellett e szűk keretben helyet biztosítani, be fogjuk látni a nagy nehézségeket, amelyeket Reinachnak, aki elvégre még sem írhatta meg művét száraz távirat-stilusban, le kellett küzdenie. Kivált az ókori és a renaissance-művészet talál benne lelkes méltatóra. A könyv tulajdonképpen a Louvreban tartott előadások gyűjteménye, tehát afféle sorvezető, kalauz e világhirű műgyűjteményben s a magyar kiadás is dupla méltánylásra fog találni, mihelyt a nemsokára megnyíló Szépművészeti Múzeumunkban sétálgatva olvashatja a közönség. A fordító gondoskodott arról, hogy a magyar művészet is megfelelő helyet kapjon a könyvben. A szép kis könyv, amelynek előttünk fekvő fordítása jó képét adja az eredetinek, az ifjúsági könyvtárakban is hasznos szolgálatot tehet.

Geiger, Karl történelmi festő (szül. 1823-ban) meghalt Bécsben.

Herterich, Johann, Prof. festő (szül. 1843-ben), meghalt Münchenben. Herterich ismert festőtanár volt Münchenben, akinek iskolájában számos magyar festő végezte rajztanulmányait.

ADATOK MŰVÉSZETÜNK TÖRTÉNETÉHEZ

ÁRVIZI KÉPEK 1838-BÓL. Alig zajlott le a pesti árvíz-veszedelem, nyomában nemcsak írók, hanem művészek is igyekeztek hasznocskát meríteni a szerencsétlenségből. Az ilyen vállalkozások megítélésénél és megbecsülésénél az a legfőbb szempont: hogyan fogadták az egykorúak? Ha az egykorú rajz úgy hűség, mint művészi kivitel szempontjából megnyerte a kortársak tetszését, az utókor ítélete biztos alapokra támaszkodhatik, mert oly művel áll szemben, mely a kortársakat minden tekintetben kielégítette s így korrajzilag s művészettörténetileg egyaránt becses.

Ilyennek tekinthetjük a Trentsensky és társától Pesten nyomtatott és kiadott következő című „Pesth am 13—18 März 1838" rajzot, mely félíven, nagy median folió alakban készült; 11 kép volt rajta, melyet természet után Schwindt rajzolt s kőre edzett Torsch. Ára szép svájci velinpapiron 1 frt 30 kr. khinai velinen 2 frt. volt pengő pénzben. „E tábla — írja a pozsonyi Századunk 1838. évi május 14-iki 39-ik számában, 312. hasáb — honi művészetünk egyik figyelemre méltó terméke, szintannyi hűséggel mint művészi tökélylyel terjeszti előnkbe a Dunaár pusztításait s nagyságát". E kép a következő helyeken tüntette föl az árvíz pusztítását:

1. A pesti városház piacán.
2. A városi (német) színház piacán.
3. Az evangelikusok templománál.
4. A reformátusok templománál.
5. A Theresia-város egy részében
6. A Józsefváros egy részében.
7. A Ferencváros egy részében.
8. A Derra-ház leomlásában.
9. A „Vademberhez" nevezett ház beomlásában, a Három-korona-utcában.
10. A vakok intézete beomlásában
11. A szegények ápoló-intézetének beomlásában a „Vadászudvarban".

„A tábla — írja a Századunk — szintoly jeles a tárgyak megválasztásában, mint azok művészi előadásában s így azt igen becses és hű emlékül ajánlhatjuk mindazoknak, kik Pest örökké nevezetes elöntetésének tanui valának, mindazoknak, kik e vízvészről eddigelé csak igen gyenge és tökéletlen leírásokat olvashattak".

Ez a „minden tekintetben jeles kép" még színezett példányokban is kapható volt, de ezek ára már 4 pengő frt.

Ugyanezen év július havában még egy idevonatkozó rajzot ajánlott a Századunk (58. sz. 563. hasáb) s tekintve azt, hogy az ajánló sorok írója a szép tudományú Csaplovics János volt, a dicséret annál nagyobb súlylyal esik a művészi értéknek mérő serpenyőjébe. E mű címe a következő: Pest és Buda szab. kir. városok' s környékeik' két alaprajza, kiadta Blaschnek B. mérnök s Magyar- és Erdélyország nagy földabroszának társkiadója 1838.

Érdekesnek és becsesnek mondja ezen alaprajzokat Csaplovics s készítőjét „ügyes és igen szorgalmas férfiúnak". Az elsőn a két főváros van Ó-Budával együtt, úgy, amint az árvíz előtt volt; a másikon, úgy, amilyen volt e városok képe az árvíz alatt és után. „Az egyik rajz mindent élénk, friss, kellemes színezetben mutat, a másikon a gyászszín emelkedik főleg ki, mint amelylyel mind az összedőlt, mind pedig a megsérült lakházak — amazok fekete, ezek sötétbarna színnel megkülönböztetve — jegyeztettek meg; s e pontosságot még a házrészekre is kiterjesztve tapasztaljuk, úgy hogy világosan láthatni, melyik részén sérült meg e' vagy ama ház. A contrast felette megkapó, főleg mivel ez utóbbin az árözönnek még kiterjedése is kijeleltetett kék festékkel, pontos megkülönböztetésével azon kevés, magasban fekvő s így a víztől el nem ért helyeknek, melyek mint valódi menedék-oázisok fehéren állnak itt s mintegy elenyésznek a tengerben. De az áradásnak nemcsak kiterjedése, hanem mélysége is följegyezve látható bécsi lábakban és hüvelyekben, következésképp megvan minden, ami e tárgyban tudomásra méltó. A pontosságért kezeskedik azon tettdolog (!), hogy a rajzoló úr (ki sok más házbirtokosokkal együtt maga is elveszté a József külvárosban, Futó utcában 211 sz. a. álló tulajdon házát) az itt feljegyzett adatokat személyesen, bár vérző szívvel, de éles mérnöki szemével magán a helyszínén gyűjté".

A rajz jobb és bal szélén a topografiai magyarázatok vannak s baloldalt részletesen megírva a megsérült, beomlott s fennálló házak száma.

Csaplovics következő megjegyzései azonban a legbecsesebbek. „Idővel, igen hihetőleg, nemhogy csökkenni, hanem emelkedni fog e rajzok' becse; mert valamint nem kételkedhetni, hogy Pest egészen új terv szerint pompásabban s nagyszerűbben fog felépíttetni, a mi a tömérdek házpusztulás által rendelkezhetővé lett helyterjedtségnél igen lehető: úgy azáltal az előttünk fekvő alaprajzok is históriai becsűekké válandanak, 's valóban felette érdekes lehetend, a' nagy különbséget az egykori 's későbbi város fekvése között későbben összehasonlítani"

Ez „igen csinos és pontos rajzok" ára egyenkint 4 pengő forint volt. A derék kiadó a másodiknak minden elkelendő példánya után — noha maga is árvízkárosult — 40 pengő krajcárt kötelezett le a pesti árvízkárosultak javára.

Kár, hogy nincs megjelölve: hol nyomatott e két rajz. Csupán a helyeket nevezi meg, ahol kap-

München 1906.

Schwindt Károly és Móritz

Pest-Budai képeskönyvecske. 12 színes metszet Rexa Dezső szövegével. Officina kiadás.

Ritkán fordul ma már elő, hogy a régi Pest és Buda látképeiből valami, még nem ismert ujság kerüljön elő. Közönségünk már elfogyasztotta azt a viszonylag kevés képből álló

140

készletet, amit a régi fővárosról írt könyvek, cikkek meg az antiquariusi kirakatok állandóan elé tárnak. Az Alt. Rohbock, Vasquez-féle értékes képeket régen nem frissítette fel új képsorozat-lelet, de most a Székesfővárosi Történeti Múzeum rendkívüli becsű anyagából világra derül — tizenkét kép. 1838 és 1842 között — úgy látszik két testvérművész — Schwindt C. és Schwindt M. adott ki egy ívrétű műlapot *Tizenkét hónap Pesten* címen. A tizenkét hónapnak megfelelően, tizenkét kép mutatja be a várost; az illuminált rézkarcok között olyanok is akadnak, melyek egyedüliek a régi Pest-Buda ikonografiájában. A Szent István napi körmenet, a jégzajlás a Dunán, a hadgyakorlat a Rákoson, a dunai uszoda belülről — itt kerültek először napfényre. A két Schwindt pompás színezett 12 rézkarcát tartalmazza ez a kötet. A metszetekhez *Rexa Dezső* írt érdekes kísérőszöveget.

Magyar Kultuszemle

1940. 6-7. 140. l

látszatvalóság csalóka illúzióját ; ő is rájött, hogy a világnak, a természetnek, a tárgyaknak van egy örök, változatlan, állandó, a pillanat véletleneitől független tárgyi valósága, melynek „komplett" visszaadását magasabbrendű feladatnak ítélte a világ jelenségeiről addig röptében felvett impreszszionista „jegyzeteinél". Szemét szinte elvakította a Courbet-van Gogh-Cézanne hármas csillagzatának fénycsóvája, mely üstökösként világított az új művészet égboltján s új, de immár szilárd hitével s mindmaig megőrzött fiatalos, forró temperamentumával a nemes becsvágy teljes erőfeszítését harcba vitte művészi világnézete revideálására.

Első célja a tárgyi valóság minél teljesebb és tökéletesebb ábrázolása volt. Szívósan kutatta a dolgok jellemét, a tárgyaknak : az emberi epidermisnek, fának, vasnak, gyümölcsnek, még a víznek is külön, sajátos karakterét. Ha van művészet, melyre maradéktalanul illik a zolai axióma, hogy a művészet egy darab természet egy emberi temperamentumon keresztül nézve és visszaadva, úgy a *Basch* Andoré bizonyára az. Neki szinte minden misztikum, ami másnak „természetes". Ő nem a csudán, de a valóságon csudálkozik s viharos ecsetjárása elárulja, milyen szenvedéllyel veti magát a világnak ezekre a köznapi csudáira. Nála a hangsúly igazán a temperamentumon van. Tárgyi teljességre való becsületes törekvésében szinte minden oldalról körüljárja a lefestendő tárgyat, minden részletet szemügyre vesz és híven visszaad ; érezteti tömegüket ; határozott, erélyes lokálszínekkel hangsúlyozza a felületeket s képeit, ha azok mégoly apró és gondosan megfigyelt részletekből vannak is összerakva, annyira, hogy minden részletük külön is teljes, finom tónus varázsolja egységessé. A mű-

olond; szines porcellán, tagozott
Hofkonditorei). Meissen, 1740 k.
Illusztr. XXV. tábl.
200.—

llánszobrocska. Meissen, 1750 k.
300.—
Illusztr. XXIV. tábl.

ska, rokokó talapzaton. Meissen,
200.—

ska. Kändler mintája. Meissen,
150.—
Illusztr. XXIV. tábl.

llánszobrocska. Meissen, 1755 k.
150.—
Illusztr. XXIII. tábl.

llánszobrocska. Meissen, 1750 k.
150.—
Illusztr. XXIII. tábl.

nszobrocska. Kändler mintája.
150.—

, szines porcellánszobrocska.
150.—

MODELLJE, szines porcellánesoport, kék koronás C T

413. DISZTÁL, majoli[illegible] irágos XVII. sz.

414. DISZTÁL, majolika, hasonló az előbbihez.

415. DISZTÁL, majolika, dus kék diszitéssel. Spanyol, XVII. sz. 40.—

416. DISZTÁL, majolika, kék diszitéssel. Spanyol, XVII. sz. 40.—

417. GAVALLÉR MINT SZAKÁCS, SZATYORRAL, szines porcellánszobrocska. Bécs, 1760 k. 200.—
Illusztr. XXIV. tábl.

418. GAZDASÁGI MUNKÁS CSÉPLŐVEL, szines porcellánszobrocska. A kövön felirat: „*Marck-stein.*" Benyomott kis fehér jeggyel. Bécs, 1744—49. 150.—
Illusztr. XXIII. tábl.

419. UDVARLÓ VADÁSZ, szines porcelláncsoport, két nyullal. Bécs, 1765 k. 500.—

420. VIRÁGÁRUS, szines porcellánszobrocska. A mintázó jegy. Bécs, 1760 k. 150.—

421. KERTÉSZ GYÜMÖLCSÖS KOSÁRRAL, szines porcellánszobrocska. Bécs, 1840. 25.—

422. GYERMEK SZŐLŐSKOSÁRRAL, szines porcellánszobrocska. P mintázójegy (Anton Payr). Bécs, 1760 k. 150.—

Schwindt K.festö.

Pesti Hirlap.1841.53.sz.448-49.l.

Schwindt Károly, festő és grafikus

Honderü, 1843. II.k. 734.

Pesti Salon

Schwindt Károly festő

Művészet 1921. I. 49-50

Rózsaffy Dezső: Schwindt Károly.

Schwindt Károly, grafikus

Művészet, II., 1903. 346-47.

A Honművész képmellékletei.

Grafika, rézmetszet
Megyeri Károly arcképe, Schwindt Károly után

Művészet, II., 1903. 346-47.

A Önmüvész képmellékletei.

"Schwind" festő

Századok 1891. 605 o.

A Danké gyüjteménye Pozsonyban

Schwindt Károly, festő

Művészet, II., 1903. 328-330.

B.J.: Az első Mü-Kiállitás...

Schwindt K., festő

Honmüvész, 1834. 428-429.

Pesti vizsgáló

Schwindt Károly, grafikus

Honderü, 1844. I.k. 87-88.

Heti Szemle

Schwindt Károly NNN festö.

/1828 körül Pestre költözött./

Mübarát.1921.I.49-50.l.

SCHWINDT,Karl ,rajzoló M.D.K.

/1797-1867/

A pesti Városház-tér az árvizben./ rajza után készitett szinezett rézkarcot Perlasca Domokos/ 1838. repr.

Cennerné Wilhelmb Gizella:Magyarország történetének képeskönyve 896-1849. Bp. 1962. 269.l.

Schwindt Károly

† 1878-ban Grazban.

1823 Előtt Breslauban,
1840 Előtt Budapesten
utóbb Grácban működött.

Lemberger

91. l.

MŰEMLÉKEK ORSZ. BIZOTTSÁGA
VEGYES MŰVEK.
317

Rèsö Ensel Sándor. Árpád sírja.
Pest, 1862.

f.

id.

Schwindt Károly

festő

lásd okv

Lyka Magyarů 1800-50

515. l.

Schwindt Károlyné

Bizenti Zsófia

u. o. 52, 513. l.

1949. okt. 20.

I.

В лесу!

(Диктант.)

Лиза и Пётр шли лесом. Они
шли в пионерский (гло) лагерь.
Впереди шёл Пётр, а сзади шла
Лиза. Часовой стаял у дерева.

MDK

Schwindt Károly 1797-1867

Schwindt Mária arcképe

Szépm.Muz. uj m.szerzemények kiáll. 1921.jun. 4.l.

MDK

Schwindt Károly

A pesti tudományegyetem központi épülete,repr.

Domanovszky S.: Magyar Müvelődéstört. V.k. Bp. é.n. 331,674.l.

MDK

Schwindt Károly rajzoló

Az elöntött pesti Rózsa piac 1838 márc.15, szines metszet, repr.

- Lestyán Sándor: József nádor. Egy alkotó élet irásban és képben. 1776-1847. Bp. 1943.

MDK

Schwindt Károly rajzoló

A Színház tér /ma Vörösmarty tér/, színezett rézm.

Horváth Arviz, 8. Kép.

MDK

Schwindt Károly rajzoló

Schoen 1948, 21, 22 l.

MDK

Schwindt Károly rajzoló

Schoen-Pest-Buda

MDK

Schwindt Károly rajzoló

Schoen: Csillag gyüjt.

MDK

Schwindt Károly, festöm.
1797 - 1867

Pásztortüz. 47 x 63 , Vászon.

Magy.Nemz. Reneszánsz Társ.I.aukciója. Bp.1921.

Kat. 29.1.

MDK

Schwindt Károly, festöm.
1797-- 1867

Kettös arckép./A müvész és felesége/. Vászon.
107 x 68

Nöi arckép. 63 - 53 "

Pest éjjel. 20 x 26 "

Magy.Nemz. Reneszánsz Társ.I.aukciója. Bp.1921.

Kat. 29.1.

MDK

Schwindt Károly és Schwindt Móritz

Rexa D.: Pest-Budai képeskönyvecske. /Magyar Kulturszemle 194o.6.sz. 14o.l./

Schvimdt Károly

festö

Gentmüeml

319. l.

dr. Éber László bizottsági elő
kötelezettsége mellett fizesse
kiadáskép számolja el.-

A hivatalos más

irodave

Schwindt Károly, festő

Honderü, 1845. II. 136-138.

Szelesy: Pesti mükiállitás

Festészet, táblakép
Zrinyi, Schwindt Károly

Művészet, II., 1903. 328-330.

B.J.: Az első Mü-Kiállitás...

Schwindt Carl grafikus.

Archaeologiai Értesítő

XXXIII. 1913., 282.

Festészet, táblakép
Imre herceg, Schwindt Károly

Müvészet, II., 1903. 328-330.

B.J.: Az első Mü-Kiállitás...

Schwindt Károly

A Szinház-tér (ma Vörösmarty-tér.)
Perlaska Domonkos
stinezett rézmetszete
fenti rajza utan.
Repr.

Horváth Árvíz

7. kép

Schwindt Károly

rajza

Schwindt M.

moetsvete

irod

a

Rexa Dezső = Százesztendős pest-budai képeskönyvetske. Tizenhét nép szines képekkel. Bp. 1940. Officina.

A szüber közölt képek egy szülapossi jelentek meg, melynek cime Zwölf Monate in Pesth. Megjelent 1937 utan de 1847 előtt. Az eredetiek szinesen (kezzel festve) jelentek meg

Schwindt Károly

l. Schoen 1948

14. I. - 18. I.

Atilla:

Egész alak, állés (k
tett pallost, baljában per
kés, bajusz
sének alja látszik, nad
nyakába vetett szijon ij s
a siék karfájan palást
tábori sátrakkal. Felin

„ATTILA

Fametszet, az ala

Ltsza 86

Schwindt Károly
Jezs.

l.

Horváth Károly

373, 374. l.
375. l_ 376, 377. l.
381, 382. l.

NATANIEL SICHEL:

Beilage des Mult és Jövö. *A „Mult és Jövö“ 1922. májusi*

Schwindt Károly

Zechmeyer L.

K

nincs cíd

A pesti tudományegyetem központi épülete. Acélmetszet. Aláírása: Universitas Literarum Francisco I. Aug. Regia Pestini. Jelzése C. Schwindt del Pesth. Stalstich von L. Zechmeyer in Wien. 1830-körül.

Repr.

Domanovszky Sándor

Magyar Művelődéstört. V. k. Bp. é. n. 331, 674. l.

MDK

Schwindt Károly

Lófuttatás a pesti gyepen, rm.

Egyéb köztulajdonból elveszett mütárgyak jegyzéke
Bp. 1952.

Schmidt Károly

rajza után készült aquatinta

1839 körül

Korcsolyázók a Városligeti tavon

Rexa: 101 kép a régi Pest-Budáról

Helikon 1969

91

Schmidt Károly

rajza után készült aquatinta

1839. körül.

Szüret a Szálkepen.

87.

Rexa: 101 kép a régi Pest-Budáról Helikon 1959

Schmidt Károly

rajza után készült a aquatinta.

1839. körül

Katonai kórház a Dunán

89.

Rexa: 101 kép a régi Pest-Budáról Helikon 1959

Schmidt Károly

rajza után hétrült aquatinta

1839. körül.

Kirándulók a gellértheyi csiclaspizsgálónál.

85.

Rexa: 101 kép a régi Pest-Budáról, Helikon 1959

MDK

Schwindt Károly

A Pesti Műegylet 1841-ben a redoute-épületében rendezett kiállitásán szerepelt.

Ujházy Ferenc: Föv.művészeti állapotai a mult század közepén.

Nyugat, 1922.márc.16. 377.l.

MDK

Schwindt Károly

Faust, Ender után Schwindt Károly

Pesti Szalon. Honderü, 1843, II.k. 734.

Schwindt Károly

Kisleányka

M. Biedermeier kiáll. Képes tárgymutató. 1937.nov.

Mues. 37 l.

EA ..... ltsz. Gyűjtés he

M.D.K.

Schwindt Károly /1797-1867/

569. Kisleány arcképe. Olajf. 43.5 x 55.5 vászon.

Háborus mütárgyveszteség-jegyzékek. I. füzet.
MUMOK. Bp. 1952. 63. l.

M.D.K.

Schwindt Károly /1797-1867/

648. Lófuttatás a pesti gyepen, Rákos mezején.
Schwindt rajzát rézbemetszette Kohlmann
Lipót. 25.7x41 papir

Elveszett. /Főv. Tört. Muzeum/

Háborus mütárgyveszteség-jegyzékek. V. füzet.
45. l.
MUMOK. Bp. 1952.

Swinott Károly

~~Lerajzolta a~~ Rajza a farkasvölgyi
szüretről

Ferehány Károly: Szabadság-hegyi klasnicista
vilák restaurálása

Műemlékvédelem 1962 4. sz. 215. l.

dőiv

ok művészetéről:

Milyen pályázatokon vett részt : . . . .

. . . . . .

. . . . . .

. . . . . .

. . . . . .

Milyen megbizásai voltak (vannak): . .

. . . . . .

. . . . . .

. . . . . .

Jelentősebb müvei:. . . . . .

. . . . . .

Schwindt Károly MDK

Kisleányka

Műcsarnok 1927 Magyar Biedermeier Kiáll.

Schwindt Károlyné
sz. Bizenti Zsófia

l.

Lyka Magyar művészet
1800–1850
52. 575. l.

1949.X.20.

I.

Szilveszter elmondja a várkisasszonynak ifjúkori szerelmeséit.

(iskolai)

Már 2 éve voltam a Banyánál. de egyik nap egy gardag úr megnősült, majd ha

Kiállitások, XIX. nd.

Pest, Schwindt Maximilián „Charitas", rézmetszet.

Religio, 1853. jul. 24. 77.-78.

Vegyesek.

Schwindt Maximilian gratikus

Religio, 1853. jul. 24. 77-78.

Vegyesek.

Grafika XIX. nd.

rézmetszet, Schwindt Maximilián grafikus, „Charitas"

Religió, 1853. jul. 24. 77.-78.

Hegyesek.

Schwindt Miksa, grafikus

Honderü, 1844. II. 782-783.

Heti Szemle

Schwindt Miksa Pestről

jelenleg Hamburgban.

1853. jun. – júl. kiáll. Műegylet.

Charitas. A hamburgi mű-egylet 1852. évi műlapja.

1853. nov. – dec. kiáll.: Gyümölcsöt árnló olasz nő, vézmetszet.

1854-ben Berlinben.

1854. okt. – nov. kiáll.: Egy elhagyatott szegény asszony, acélmetszet Diez után.

1855. aug. – szept. kiáll.: Az ebéd, acélmetszet Hellwich után.

1857. okt. – nov. kiáll.: A jósnő, vézmetszet.

1857 dec. – 1858. jan. kiáll.: Lammermoori Lucia, vézmetszet.

többször úgy írva: Schwindt Mihály.

1859. okt. – nov. kiáll.: Sakkjáték, vézmetszet.

Schwind M. München. = azonos a fentivel ??

1859. dec. – 1860 jan. kiáll.: Habsburgi Rudolf császár utolsó kilovaglása, olajf., a Verbindung für historische Kunst c. egylet tulajd.

Linna h. n. V. 17.

IRLAND FÜGGETLENSÉGE A MULT SZÁZAD VÉGÉN.

Az uj angol miniszterelnök, Gladstone, hogy a hatalmas konzervativ pártot ellensulyozza, nagy engedményeket tesz a Parnell vezetése alatt álló ireknek, sőt egyenesen kilátásba helyezte, hogy az engesztelhetetlen irek által évek hosszú sora óta állandóan követelt politikai önállóságot Irland számára ki fogja eszközölni. Anglia beltörténetét kiválóan jellemző hosszas viszály lenne e reform által megszüntetve és ha sikerülne a zöld sziget lakóinak a jelen politikai válság között mintegy kicsikart engedményeket állandóan is megtartani, talán ujból helyre állana Nagy-Britannia népei között a régi béke, mely napjainkban már nemcsak ellenségeskedéssé, hanem valódi fajgyűlöletté fajult.

Az ir parlament autonomiájának tartóssága azonban nagyon kétséges. Az angol uralom megszilárdulása óta több mint négy millió irlandi hagyta el hazáját, nagyobb részt az Egyesült-államokba vándorolt ki, a hátramaradtak egyrésze elszegényedett és elcsenevészedett és az angol egyházpapjai és a mindinkább szaporodó angol földbirtokosok nagyon meggyöngítették azt a politikai egységet, melyre Irland lakosainak, függetlenségük megőrzésére, ily hatalmas szomszéddal szemben mulhatatlanul szükségük volna. A mult század végén, midőn a szerencsétlen ország helyzete még kedvezőbb volt, hasonlókép sikerült O'Connell s Parnell elődjének, Grattan Henriknek kivívni honfitársai függetlenségét, de e szabadság is rövid ideig tartott, alig néhány éven át.

Korunk ez egyik legérdekesebb politikai eseménye alkalmával nem lesz talán fölösleges, ha az irek ez előbbeni szabadsági törekvéséről röviden megemlékezünk s ez alkalommal bemutatjuk a mult századi ir agitátor arczképét s két, abból az időből fenmaradt képet, mely a legfontosabb eseményeket ábrázolja.

Az 1688-iki angol forradalom óta Irland függetlensége csaknem teljesen megszünt. Létezett ugyan ir parlament, de csekély önállósággal s az egész ország úgy kormányoztatott, mint Anglia egyik tartománya. 1780 körül kezdődött meg az Irland szabadságáért folytonosan küzdő hazafiak eredményesebb működése. Anglia világhatalma ekkor, mint napjainkban is, igen sok válságnak volt kitéve. Az Egyesült-államokkal és Franciaországgal folytatott s vereséggel végződött háboruk megrongálták a szigetország anyagi helyzetét, Spanyolország, Hollandia és Oroszország ellenséges viszonyban állottak vele, a király *(III. György)* tehetetlen báb volt s mindenekfelett egy szerencsétlen miniszter, *North* végzetes kormányzása tömérdek belzavart okozott. Az irlandi hazafiak erélyes és következetes működést tanusitottak. *Grattan* Henrik, Dublin város önzetlen s nagy szónoki tehetségekkel biró képviselője, hatalmas mozgalmat keltett fel s *Charlemont* lord Dublin város és megye lakóiból önkéntes csapatot szervezett, mely, a rend fentartásának ürügye alatt, a politikai életre is befolyással birt. Az angol kormánynak végre engedni kellett. *North* megbukott, helyére *Rockingham* marquis jött s Irland alkirályává *Portland* herczeget nevezték ki. Midőn e herczeg az irek iránt első engesztelő nyilatkozatát tette, Grattan Henrik 1782. április 19-én egy lelkesítő szónoklatban, melynek külső képét is bemutatjuk, proklamálta az ir jogokat s követelte az önálló ir parlament fölállítását. Az áramlatnak nem lehetett ellenállani. Az önálló ir parlament létrejött s egyik első teendője volt, hogy az ir szabadságot kivivott Grattannak nemzeti költségen félmillió forint értékű birtokot ajándékozott.

Az ir parlament alsóháza, hol ezek az események lefolytak, 1792-ben égett le. Nyolczszögű épület volt, 55 láb átmérőjű körtermekkel, hol a képviselők amphitheatrális alakú padokon ültek s hol 16 korinthiai oszlop szép kupolát tartott. A felsőház tanácskozó helyisége még most is megvan, jelenleg az irlandi bank tulajdona, mely azt 1802-ben 400,000 forinton vásárolta meg. A palota a College Green-téren, korinthiai oszlopokkal gazdagon megrakott homlokzatával, Dublin legnevezetesebb épületei közé tartozik. 1729-ben, Carteret lord kormányzósága idején, kezdték építeni s jelen alakját különböző módosításokkal 1794-ben nyerte el.

Az új parlament csakhamar viszálkodásba jött az angol parlamenttel. Az okot *Pitt* angol miniszterelnök kereskedelmi politikai tervei s később III. György fiának kormányzóul küldése okozták. Kétségtelen azonban, hogy maguk az angolok is igyekeztek minden lehető eszközt megragadni, hogy a szomszéd szigeten elvesztett hatalmukat ismét visszaszerezzék. Minden történetiró megegyezik abban, hogy a parlament tagjai között nagy vesztegetéseket tettek, állítólag az ország jövedelmének egy nyolczadrésze folyt a parlamenti tagok zsebébe. E mellett uj angol érzelmü nemeseket neveztek ki, uj szinekurákat alkottak s csakhamar annyira demoralizálták Grattan parlamentjét, hogy a képviselői állomásokat a szó szoros értelmében megvásárolták és pedig szabott áron, 75,000 forintot fizetve egy helyért. Az angol ellenzék hires vezére, *Fox*, hiába küzdött e visszaélések ellen. Még be sem végződött a mult század, midőn az irek látszólagos függetlensége véget ért s a parlament tagjai ezután csak Londonban foglalhattak helyet. A demoralizált parlament az «unio» hangzatos neve alatt maga szavazta meg Irland függetlenségének megszüntetését.

Az idők és emberek változtak. Irland szabadsága és függetlensége hatalmas szomszédjától ma ismét kilátásban van, s talán már a közel jövőben feléled. Tartós lesz-e ez az állapot avagy ez is megbukik? Ha ez utóbbi, a számban s erkölcsi erőben nagyon megfogyott ir népre nézve alig lesz többé feltámadás.

TÁNCZ ÉS — TÁNCZ.

Már tizenegy felé jár a mutató a kandalló alabástrom-óráján s az öltözék még mindig nincs kész. Itt is, ott is akad egy-egy fodor vagy szalag igazitni való, s a fürge kezü varrónő sovány ujjaival egész gombostű-raktárt varázsol elé szájából, hogy feltüzze a *tunique*-et, helyére igazitsa az *écharpe*-ot, kiemelje a *plissék* dudorodásait. Az ébenfa-consol előtt felgyujtott lámpák tele fényt vetnek a fedetlen vállak hamvára, s az izzó sütővas szaga elvegyül a finom Atkinson és a pármai ibolyákból kötött csokor illatába. Puha fauteuil támlányára vetve hever a habkönnyü «belépő» s a hófehér keztyük finom szövetén egyetlen redő, egyetlen folt sem zavarja a benyomást. Az izzásig megrakott kandalló lomhasztó melege még részegitőbbé teszi azt az illatterhes levegőt, melyet egy szép hölgy öltözésének apró piperéi lehelnek magokból. Bájos és kaczér rendetlenségben hevernek szanaszét a fénymázas padozaton a tarka szalagvégek, kihuzott férczek, egy-egy felcsillanó tű, fonnyadtan széthullott virágszirmok, sebtében egymásra hányt öltönydarabok, s a zsinorja-szakadt collier, a szeszélyesen szerteszéthányt függők, karcsatok, agraffe-ok és keztyűgombolók türelmetlen és bosszus kis kezek idegességéről beszélnek.

Ah milyen sok keserűséggel és bosszankodással jár, egy bál a nagy világban; azt ti is szegény földszintes lakói a társadalmi hierarchiának, nem is sejtitek. Mennyi elharapott indulatos szó, mennyi kelletlenül elsimított homlokránczolás, hány ingerülten összetört és szétszaggatott apróság, haragban felvillanó tekintet s összeszoritott ököl beszélhetne róla. Először is a derék, pfuj! — az határozottan el van puskázva. Istenem, hát már erre az emberre épen semmit sem lehet bízni? S a szegény szabóra bizony rá jár a rud, bár ő semmiről sem tehet, mert hej! nem minden «isteni termet» olyan isteni is ám, mint a milyennek az udvarlók és széptevők látják! Azt csak ő tudja, mi benne a — vatta, és ez teszi a női szabót az emberi hiábavalóságok legmélyebb, mondhatni — shaksperei ismerőjévé.

Egy . . . kettő — három — tizenegy! Csitt, csendesen lányok, nem halljátok-e még a fiakker robogását? Pah! csak a borárostéri omnibusz baktat álmosan hazafelé. Hamar; el kell valakit uj kocsiért szalasztani! Csak az istenért! valahogy 13-as numerusu ne legyen! S megkezdődnek ujra a várakozás, a toilette aprócseprő vesződségeinek perczei. Ropp! a füző kapcsa lepattant. Hol a tű, czérna, hogy ujjat varrjanak rá? Tű, czérna könnyen akad, de kapocs — sehol egy szemernyi. És az üzletek mindenütt csukva, csukva!

Lássuk csak az előjegyzéseket! Fényvári Berczié az első négyes; no erre még van idő. Szálas Tuhutumé az első csárdás; ez ugyan elmult már, de nincs mit nagyon sajnálkozni felette. Hanem a keringő, a melyikre a csinos Oszkár tartott számot, ah! az menthetlenül el van veszve; és van-e visszahozhatlanabb valami, mint egy elmulasztott táncz? Mintha hallaná a hegedü mélabús bekezdését a mint a román valczer ábrándos ütemeibe kap, mig a frakkos szeladon, klakkja közé csiptetve keztyűit, azzal a pikáns rövidlátással, mely annyira jól áll neki, keresi tánczosnéját a sorok közt, a ki nincs sehol, sehol . . .

(Szükségtelen megjegyezni, hogy a fentebbi szemlélődések alatt egy gyönyörüen himzett kis csipkekendő újra áldozatul esik a hófehér újjak tépkedéseinek.)

No de végre kapocs, kocsi, minden előkerül. Igen ám, csakhogy most már megint a remek Stefánia-frizura ment tönkre. A lázas homlok nyughatatlan tüze ime fölelevenítette a rakonczátlan szálakat, s hol a fodrásznő tüzes vasa, mely ujra tekintélye alá birja hajtani az engedetlen kis szellemeket, a mint pehelynyi lényükkel kilépnek a sorból s pártos lázadást szitnak a toilette zsarnoki fegyelme ellen?

És mikor már mindennel megalkuva száll is ki kocsijából, hogy a fényben uszó termek tükörpadozatára lépjen, hódolók seregétől környezetten, vajjon mit tart fenn számára a legelső forduló, melyben tánczosa karján lebben tova? Egy kigyuladt arcz, s a fellobbant szenvedély megbontja szépsége egyensúlyát: lehull himpora, mint lepkéé, melyre pajkos fiú tette rá kezét, tűk, fodrok maradoznak el itt és ott, czafrangot hasit drága szövetéből a táncz démona s feloldja dús hajának művészi fonadékát. Mind hosszabbak lesznek az időzések a női öltözők tükrei előtt; de vajjon ezek a tükrök, melyek mindenkiéi, pótolhatják-e azt az egyet, mely egyedül csak az övé? Oh nem! Az a bizalom, az a viszony, mely egy nő lelke és tükre közt fennáll, egy és oszthatatlan, s nem enged osztályost maga mellett.

S a szép Melania, mint a hogy a regényekben nevezni szokták, haza megy, unatkozva, kijózanodva, szegényebben egy ábránddal, melyet ujra letörült lelkéről a táncz sodró forgataga; s a mint fázva és álmosan burkolózik éji köpenyébe, talán egy ásitás is ingerkedik rózsás ajakán, mintha azt mondaná:

— Istenem! de hát érdemes volt-e mind ezért?

*

Szombat van; a pattogó tűzhelyen fő a holnapi káposzta; csillogva függenek a fényesre surolt edények a falon, ablak, ajtó takarosan kifestve, megmosva, kimeszelve kinruszszal meg Bányai-festékkel s a két ágy között végigfektetett téglázódeszkán ropog a patyolattiszta kartonruha, a mint piros arczú szép leány forgatja ujjai közt s locsolja vízzel, hogy oda ne süljön a forró réz aljához. Sok a dolog a ház körül; itt is, ott is tenni-venni kell valamit, s pedig ma még mulatságrat is szakítani kell időt. Ott bucsúztatják a farsangot a falu legényei a kibérelt nagy korcsmában s ilyenkor fordul meg a szegény leány sorsa s válik meg, hogy viszik-e a tavaszszal, vagy marad tovább is pártában.

Öregek, apróságok korán az ágyba térnek, nem kell az eladó leánynak gardedám; vörösecske kezeit se keni gliczerinnel, hogy eltüntesse rólok a dolog nyomát, és mégis a mint szük ágya szögletében előveszi a darabka tükröt, melyet néhány krajczárért vett a vásáron, s nyakába illesztgeti az üveg-gyöngy kalárist, fényes haját sürü fonatba hajtva be, vajjon nem a szépség igazi ragyogása tündöklik-e alá mosolygó arczáról?

Lassan, nesztelenül suhan át a kamrán, hogy fel ne költse az alvókat s aztán lehúzva az ajtóról a kulcsot, csattogó kedvvel vegyül a vidám lánysereg közé, mely csoportosan gyülekezik a házajtók előtt. Nincs itt irigy méregetés, hiú feltünni vágyás, ruháknak, cziczomáknak kritizálgatása; azt nézik sanda szemmel, ki hivalgó czifrálkodással igyekszik túltenni a többin. Decolletirt derék? Fodorított haj? uram bocsá! még csak az kéne. Hanem azért, ha az eső kövér cseppekben ered meg, vagy a hó szállingózik — utczu! nem szégyenlik felhajtani a kimélni való ünnepi szoknyát, hogy csak úgy ragyog alóla a patyolatfehér keményitett fersing; hadd lássa mindenki, hogy van ám, nem mint holmi uri dámáknak.

Aztán a göröngyösre taposott jó kemény agyagpadlón megkezdődik a táncz. Megteszi egy-egy sebtében előkerített harmonikás is. Es «ü-hüm zü-hüm,» szól a muzsika, rakják a tanulatlan lábak, kiki a mint legjobban tudja, mert hisz nem frakkos tánczmestertől tanulta egy sem, de azért hol van több önérzetes méltóság a legény, s annyi öntudatlan báj a leány mozdulataiban, mint a nép tánczánál?

Mikor a fölhevült arczoknak lehülésre van szüksége, kisereglenek az udvarra s ott legyezgetik kigyult arczaikat, nem hattyú-pelyhes

A BUDAPESTI ÁRVIZ 1838 MÁRCZIUS 13—18-IKA KÖZT.

Rajzolta Schwindt. — Köre rajzolta Torscli. — Kiadta és nyomatta Trentsensky és társa Pesten 1838-ban.

1.

2.

3.

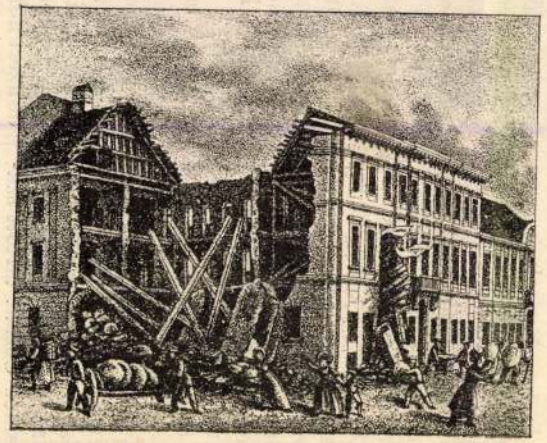

4.

7.

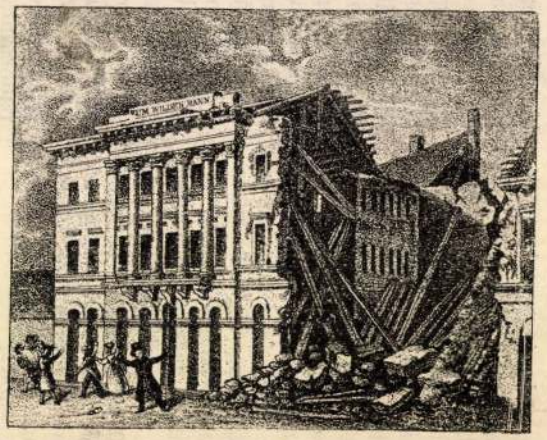

5.

6.

8.

9.

10.

11.

1. Az evang. templom a Széntéren (ma Deák-tér); 2. A német szinház előtti tér (ma Gizella-tér); 3. A református templom a Szénatéren (ma Kalvin-tér); 4. A Derra-féle ház a piacztéren; 5. A «Vad-emberhez» czimzett ház a három korona-utczában; 6. Vakok intézete; 7. A városház-tér; 8. A «Vadász-udvarhoz» czimzett szegény-ápoló-ház; 9. A Terézváros egy része; 10. Józsefváros; 11. Ferenczváros.

Schwindt

festo

Divatkép. Kohlman Károly
metszette rézbe. Hornuvén
1835. 89. sz

K

Schwindt

festő

1) Megyeri Károly / magyar szinesz.
Rajz. Schwindt, Kohlman matr.
Honmüvész 1834. 48. szám

K

Jänner
Schlittschuhbahn

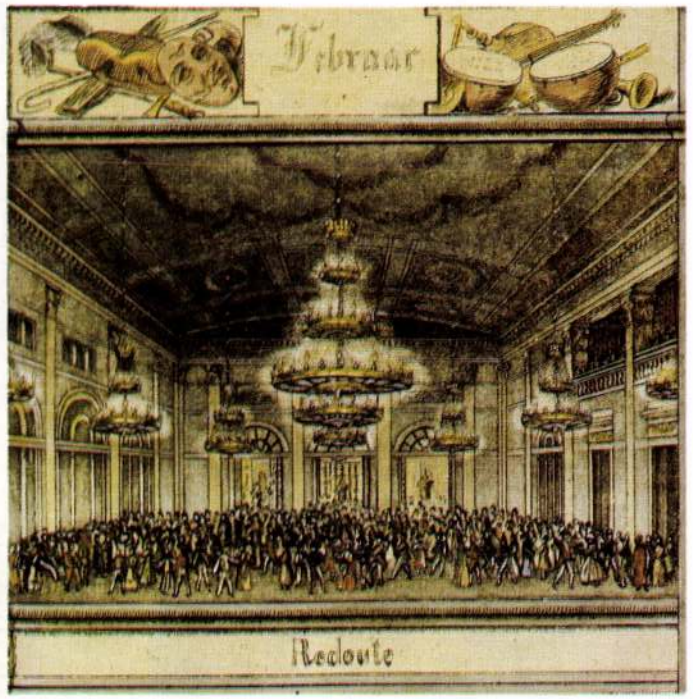
Februar
Redoute

März
Eisgang

April
Sternwarte an Ostern

Mai
Sommertheater

Juni
Auwiakel

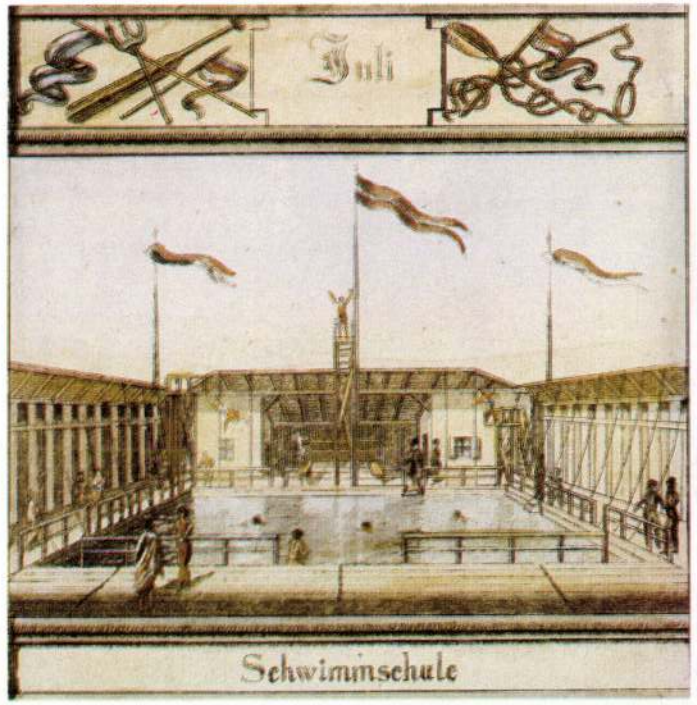
Juli
Schwimmschule

August
St. Stephansprocession

September
Herbstmanoeuvre

Oktober
Weinlese

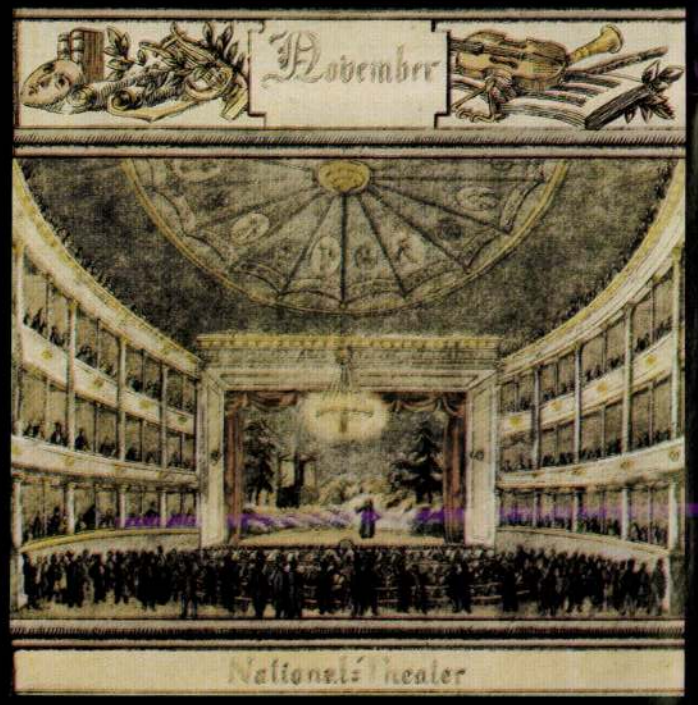
November
National-Theater

Dezember
Stadt-Theater

Zwölf Monate in Pest.
Januar
Februar
März
Redoute
April
Mai
Juni
Sternwarte zu Ofen
Sommertheater
Juli
August
Schwimmschule
St. Stephansprocession
Oktober
November
Dezember
Weinlese
Nationaltheater
Stadttheater

sült régi vágya, s egy gyönyörű ezüstrókakabátot kapott (Pesten elsőnek), ami nemcsak szép, hanem praktikus és takarékos is, hiszen elég alávenni egy egyszerű fekete szövetruhát!

1944-ben nálunk is megjelentek a fatalpú szandálok és az átalakított öltözetek, mivel komoly gondot jelentett az anyagbeszerzés, sőt, arról is szó van, hogy szabványosítsák a ruhakészítést, mert így kevesebb fajta szövetre lenne szükség.

A szabványosítás sokkal sürgetőbb a háború befejezése után. 1947-ben csak a férfiak számára árultak típusruhát, de hasonlót követelt a Szakszervezeti Nőbizottság 1948-ban az Asszonyok című lapban: *„Ahogy a férfidolgozóknak szüksége van típusöltönyre, típusingre, típus-munkaruhára, ugyanúgy szükségük volna a dolgozó nőknek típuskosztümre, típuskabátra"*. A típusruha nem volt más, mint nagy tömegben gyártott konfekció, amelylyel meg lehetett oldani a kínzó ruhahiányt.

1947-ben még a legismertebb szalonok nyilatkoztak az új divatról, azonban az államosítások eredményeként központosítva lett ez a terület is. Egyedül Rotschild Klárának sikerült élete végéig irányító szerepét megtartania, az állami Clara-szalon vezetőjeként. A szalon ma is megtalálható a Váci utcában, a volt tulajdonost neves divattervezők igyekeznek pótolni.

1949-ben megalakult a Ruhaipari Nemzeti Vállalat, 1950-ben a mostani Magyar Divatintézet elődje az Állami Divatközpont, mellettük jó néhány állami vállalat és szövetkezet jött létre a régi kis szabóműhelyekből. Feladatuk csinos, ízléses ruhák tervezése a dolgozó nők számára, ez azonban nem mindig sikerült az elvárásoknak megfelelően.

A Nők Lapja 1954-ben az Átex és Női Divatszabóság bemutatóján helyteleníti a látottakat: *„Mert itt nem apróbb botlások történtek. A nyugati ízlés nem egy-egy díszítéssel, színösszeállítással, ruhával szivárgott be, hanem térhódító módon jelentkezett..."*

A nyugati ízlés azonban legfeljebb a divatbemutatókra „szivároghatott be", az üzletekbe nem. Ez volt a lódenkabát és a svájcisapka korszaka. Egy-két blúz, szoknya, egy-két karton- és szövetruha alkotta a nők túlnyomó többségének „ruhatárát". Nem volt miből divatozni, de nem is lehetett, mert könnyen gyanússá vált, aki ékszert, selymet vagy más luxuscikket viselt.

A nők és férfiak azonban „javíthatatlanok", a kozmopolita Párizsból diktált irányzatokat akarják követni, sőt, Budapest utcáin megjelennek az amerikaias külsejű „jampecek". Lassan az is kiderül, hogy egy merészebb kivágás, nagyobb szalagcsokor, feltűnőbb öv vagy nyakkendő még nem jelenti feltétlenül az eszmék elárulását. 1956 után megint közöltek párizsi divatképeket a lapok, s a nők ismét mertek öltözködni. 1957-ben csodálkozva írta a Nők Lapja: *„Valami öltözködési düh tört ki a nőkön... Kora reggel a Váci utcában, vagy ötvenen állnak sorban, a lehúzott redőnyű ajtó előtt. Nem citromot, nem banánt és hasonló ínyencséget osztanak, mégcsak nem is celofánt. Konfekcióruhákat."* — Szép, kevés példányban készült selyemruhákat — hatszáz forintos, akkor igencsak borsosnak ható áron. A cikkből azt is megtudjuk, hogy a szabónők csak 3-4 hónapos határidővel vállalnak ruhavarrást, annyi megrendelésük volt.

Sokat változott az öltözködési kultúra az utóbbi évtizedekben. A konfekciógyárak már nem típusruhát gyártanak, mégis mindinkább átveszik a vezetést. A gombamódra szaporodó butikok szintén készruhát árulnak, az exkluzív, méretre dolgozó szalonok háttérbe szorultak. A divatipar egyre inkább felismeri, hogy nem azt kell gyártania, amit a vásárló keres (mert külföldön már régen azt hordják), hanem a legfrissebb divatirányzatokat ismerve olyan kínálatot kell teremtenie, hogy ne a bécsi, párizsi, hanem a pesti kirakatokból tudja meg a változatosan öltözni kívánó közönség, hogy mi a legújabb módi. Mert időtlen, a dolgozó nők és férfiak számára alkotott csinos ruházkodás nem létezik. Ha kissé meg is változtatja, alkat és ízlés alapján Budapest, amit a „kozmopolita Párizs" ajánl, függetleníteni magát nem tudja, de ismét Közép- és Kelet-Európa egyik jelentős divatcentrumává válhat. Ami lehet, hogy komoly és szigorú férfiak (?) szemében haszontalanság, de a szakemberek tudják, hogy milyen jelentős gazdasági előnyökkel jár!

F. DÓZSA KATALIN

Tizenkét hónap Pesten

Akinek volt már a kezében színes századfordulós levelezőlap, tudja, milyen valószerűtlenül kék lehet az ég, harsogóan zöldek a falevelek, milyen sosem volt vörös fényt sugárzik a lemenő nap. Schwindt Károly 1839-es képsorozata az első pillanatban ezeket a lapokat juttatta az eszembe, hogy azután a maga felejthetetlen színvilágával egy másfajta képpel, ábrázolási móddal való azonosulásra csábítson. Schwindt színei egészen mások, sokkal finomabbak, mint a századfordulós utódoké, ami már csak azért sem lehet másként, mert más kor másfajta ízlésének, szemléletmódjának jegyében készültek a grafikák és a színezett fotók. Megsejthetetlenül távol van még a századfordulós nagyváros harsogásra, hangoskodásra késztető nyüzsgése, tolakodása, amikor a finom rajz, szépen árnyalt metszet hiába versenyezne a sajtóban százezerszám sokszorosított fotóval. Az 1830-as évek pesti polgára nyugodtabb, szemlélődőbb s talán kedélyesebb, nyitottabb, barátkozóbb életet élt, mint amilyet fél-háromnegyed évszázaddal később az unokák.

Hogyan telik, hogyan tölthető el Tizenkét hónap Pesten, azaz: Zwölf Monate in Pesth? Ha elfelednénk, hogy a magyarosodás éppen csak megindult a két városban, hogy igen gyakori még a német szó, éppenséggel Schwindt Károly képsorozatának német feliratai is eszünkbe juttathatják. A rajzok szerint a januárt a Városligetben, a korcsolyapályán érdemes tölteni. Februárban a farsangi mulatságok vonzzák a jóravaló pesti polgárokat, márciusban borzongató látványosságnak ott a jégzajlás a Dunán — s hogy a látvány milyen borzongató, azt azok tudták igazán, akik átélték egy évvel korábban a március közepén pusztító árvizet. Áprilisban, húsvét hétfőjén a Gellért-hegyi csillagda népünnepélye, májusban újra Buda, a nyári színház csalogatja az úri közönséget. A júniusi forró nap elől a budai hegyekben — jelesül a Zugligetben —, a júliusi hőség elől a polgári úszóiskolában kereshetett menedéket az, aki nem utazott el saját vagy barátai vidéki birtokára. Annak, aki augusztusban is a városban maradt, nyilván nemcsak illett, hanem érdemes is volt részt vennie a túlparton, a Várban a Szent István-napi körmeneten, hiszen aligha volt ennél jelesebb, látványosabb társadalmi esemény. Igaz, nem volt hiány látnivalóban szeptemberben sem: ki mulasztotta volna el megtekinteni a katonák őszi gyakorlatát a Vérmezőn? Az október újra a budai hegyek közé hívogat — nemcsak nézelődni, hanem szüretre, mustot, tavalyi bort hörpinteni. Novemberben nézőkkel teli a Nemzeti Színház, s lassan nemcsak a díszletek behavazott erdői ígérik a telet, hanem valóban itt a december, s akinek tetszik, a Német Színház előadásaira vált jegyet.

Persze csak az, akinek tetszik... hiszen van még Pesten nézni, látogatni érdemes esemény. Az sem kevés azonban, amit a tizenkét hónap tizenkét képén kínál a város, látszik, egyáltalán nem unalmas itt az élet. S persze éppen ezt megmutatni született a sorozat: jóleső érzést okozhatott az itt élőknek, ajánlhatta Pestet és vele Budát az idegennek. Ajánlja nekünk, százötven évvel később élőknek is. Időbeli utazásra hívogat. Nézelődni az akkori Városligeti fiatal fái között, látni a zúzmarás ágak mögött a budai hegyeket, belépni a régi Vigadó tánctermébe, szemügyre venni a klasszicista palotákat a folyó partján. Eltűnt, átalakult részleteket őriz, megállítja az időt, kimerevíti a pillanatot. Zugliget, Vérmező, budai szüret: úgy tűnik, a természet és a város kapcsolatába már sosem lophatjuk vissza azt a harmóniát, ami akkor még nem hiányzott. Csillagda, Redout, Német, Nemzeti Színház — épületek, amelyek ma már nincsenek meg, s amelyeket, ha kellene sem pótol új. Az augusztusi lap különösen érdekes pillanatban mutatja be a budai Várnegyed legszebb terét: a Nagyboldogasszony-templomon még ott a barokk kupola, amely hamarosan tűzben hamvad el, a Szentháromság téren ott a régi kút, tetején a később oly kalandos sorsú Pallasz Athénével.

Ha nem lennének vonzók az események, akkor is szépek a városképek — mondhatnánk az egykori pesti polgárral, aki zsebébe nyúlt, hogy megvegye a grafikai lapot. A maga korában bizonyára igen népszerű volt a képsor, hiszen éppen ebben az időszakban irányult egyre erőteljesebben a figyelem a táj- és városképek, az egyes épületeket bemutató rajzok, metszetek felé. Schwindt Károly lapja előtt egy évvel adta ki, például, Vasquez P. Károly térképsorozatát Pest-Budáról, a lapok szegélyén igen sok kis méretű vedutával, amelyek a templomoktól a fogadókig, a királyi palotától a kaszárnyákig, a fürdőktől a főúri palotákig szinte minden fontos épületet megörökítettek. A negyvenes évek közepén jelent meg Alt Rudolf sorozata Hartleben Konrád Adolfnál, ennek bevezető sorait Schwindt vagy Vasquez lapjai elé is odaillesztheténk: „Pompás épületei által európai hírre emelkedő Pest városának gyors felvirágzása, nem különben Budának s környékének festői fekvése bámulatra ragadják az utazókat. E' két város együtt véve annyi figyelemre méltót foglal magában, hogy a' haza' e' fénypontjainak méltó képét bírnia nemcsak a' honfi' forró vágya, hanem azoké is, kik csak rövid ideig mulatozván közöttünk, örömest visszaemlékeznek a' múlt élvezetekre."

A „kép" iránt általában is nőtt az érdeklődés. A tehetős polgárság egyre több portrét rendelt, a csataképek, veduták, tájképek a nemzet múltját vallatták, példaképet állítottak. A XIX. század első felében alakult ki, igaz döcögősen, a magyarországi helyett a magyar képzőművészet, ekkor jöttek létre intézményei. Az első „Mű-kitételt", ahogyan a Honművész írta, 1834-ben rendezték meg Pesten, és „számos nézők járultak annak szemlélésére, helybenhagyólag a míveltség ezen ágában is tett csinos kezdetet."

Schwindt Károly, a Tizenkét hónap... alkotója, aki Breslauból, a mai Wroclawból érkezett Pestre, már „jeles festőként" vett rész a tárlaton. Sokoldalú művész volt: illusztrálta Vörösmarty egyik művét, a Tündérvölgyet, rajzolt divatképeket, színészportrékat a Honművésznek, festett portrét, történelmi, mitológiai tárgyú képet. Felesége, Zsófia szintén szerepelt a tárlatokon, két fia grafikusként, metszőként dolgozott Pesten és különböző német városokban.

A család legtehetségesebb tagja azonban, úgy tűnik, az idősebb Károly volt, munkái leginkább hitelességükkel vívhatták ki a kortársak dicséretét: az 1838-as árvízről készült sorozatánál például a „természeti tökélyt" emelte ki a pozsonyi Századunk. Népszerűségéhez hozzájárulhatott a könnyen áttekinthető kompozíció, a részletező, de nem zsúfolt ábrázolásmód, a finom színvilág is, az idealizálás, amelynek köszönhetően a képre valóban csak a szép, a vonzó került rá.

De ilyen volt-e valóban a város? A kérdés fölösleges: ki várná egy mai Budapest-albumtól, hogy az aládúcolt körfolyosókat mutassa be? A kortárs festőművész, Újházy Ferenc, aki 1843-ban érkezett Pestre, mást is észrevett: „Az első látvány nem volt kellemes. Minden ház kapuja alól egy deszkával borított folyókán át a szennyes víz kifolyt az utcára és haladt utcahosszat. Kürtölést hallok: magyar csordás kürtöl, s a házakból hajtják ki a teheneket, hogy a csordás az üllői úton át legelőre terelje azokat..." Szagok, amelyeket oda kell képzelnünk a város reprezentatív épületei köré is, látványelemek, amelyekről az emelkedett ízlés nem vesz tudomást: „Kerepesi út mindkét oldalán álltak a kenyérrel, gyümölccsel és más élelmiszerekkel megrakott kocsik. A mészárosok az utcán vágták ki a húst..." E hétköznapi mozdulatokat nem illett a korszak művein megjeleníteni, a nagy árvizet ábrázoló lapok túlnyomó része is nyugodt, cilinderes úriemberekként ábrázolja a mentőhajók evezőseit. A piaci rendetlenség is renddé nemesül. Számunkra azonban talán éppen az a legnagyobb élvezet, hogy képzeletben megmozdíthatjuk a figurákat, szavakat adhatunk a szájukba, s eljátszathatjuk velük a tizenkét hónap hétköznapjait is.

P. SZABÓ ERNŐ

Budapest XXV.évf.12.sz.1987
SCHWINDT Károly

Schwindt K.

jeles festőnktől több táj és arc-
képek, különösen kitűnők az
Idvezítő, Zrinyi, Imre herceg
stb.

Nemzetétel Pesten. Honmuvész
1834. 429. 1

Schwindt

festő

Garay: Hajnal hazai almanabjába (Pest. 1837.) 3 regény jelenelet rajzott.

Emlité

Hönnüvén 1836. 774 l

kairól, Tóth Kálmánról és Vajda Jánosról emlékeznek. Mindmegannyi csodálatos kis remekmű, Kosztolányi sokoldalúságának nagyszerű bizonyítékai, irodalomtörténetírásunk legértékesebb darabjai.

Fedics Mihály mesél. Kiadta és a bevezető tanulmányt írta ORTUTAY GYULA. Franklin-Társulat. 400 lap.

A magyar népköltési gyüjtéssel kapcsolatosan ismertük meg *Fedics Mihály* nevét. A 87 éves bátorligeti mesemondó szinte egyedülálló jelenség a népi irodalomban: meséinek gyüjteménye a gazdag és termékeny paraszti képzeletvilág legbámulatosabb megnyilatkozása, nincs rá példa, hogy egyetlen népi mesemondóból ily bőséggel és változatossággal áradtak volna a szebbnél szebb mesék. Fedics Mihály legszebb meséit gyüjtötte össze *Ortutay Gyula* és rendezte sajtó alá. A mesékhez írt közel százoldalas bevezető tanúlmányban a népköltési gyüjtésről, a népmesékről és Fedics Mihályról ad érdekes képet. A nagyértékű kötet a Pázmány Péter Tudományegyetem *Magyarságtudományi Intézetének* kiadásában jelent meg.

FÉJA GÉZA: **Dózsa György.** Új, olcsó könyvnapi kiadás. Mefhosz kiadás. 254 lap.

Féja Géza nagysikerű történeti tanúlmánya új, olcsó kiadásban jelenik meg. A könyvben nem annyira Dózsát, mint inkább a kort, a jobbágylázadás okait és kirobbanó erőit akarja bemutatni az író. A Dózsáról rajzolt képen túl megdöbbentő erővel bontakozik ki a magyar parasztság feltörekvő vágya. A Buda falai alá keresztes háborúra gyülekező seregben mindig erősebben hangzik fel a nép szociális rendjének változását követelő hangja. Féja azt akarja megmutatni, hogy a népben mélységes nemzeti tudat élt és a forradalom utolsó percéig meg akart békülni a rendekkel, hogy egységes, az egész nemzet egyesített erejével vonulhasson fel a magyarságot végveszedelembe döntő török támadás ellen. Ezért Zápolyai történelmi felelősségének mondja, hogy nem segítette elő ennek a történelmi feladatnak megvalósulását: hogy egy emberségesebb életforma biztosítása mellett a nemzeti élet tagjává emelje a parasztságot s ezen keresztül egy erősebb nemzet életfejlődését biztosítsa.

GOGOLÁK LAJOS: **Pánszlávizmus.** Kék könyvek. Cserépfalvi kiadás. 136 lap.

Mindeddig hiányzott politikai irodalmunkból olyan összefoglalás, mely alaposan és tárgyilagosan megmutatja a szláv népek politikai és szellemi mozgalmait. Ezt az összefoglalást adja most *Gogolák Lajos* tanulmánya. A könyv történelmi visszatekintést ad a szláv gondolat eredetéről, és fejlődéséről, ezzel kapcsolatosan pedig mindenütt megkeresi a jelenig nyúló erővonalakat s meghatározó körülményeket is. Megmutatja, hogy miképpen alakúlt ki már a középkortól kezdve a szláv közösség gondolata s mint lett ez a 19-ik század elejére Keletközépeurópa legfontosabb erőtényezője. Történelmi és néppszichológiai vizsgálatok keretében különkülön ismerteti, mint fejlődött ki a szláv gondolat a cseheknél, a szlovákoknál, a lengyeleknél, az oroszoknál, a délszlávoknál. Külön fejezet szól arról, hogy az új Oroszország hogyan alakúlt át odáig, hogy újra vállalhatta előbb a régi orosz népiség kultuszát, majd a cári imperializmus útján továbbhaladva, az orosz politika nyughatatlan nyugati terveit. Az értékes munka méltóan illeszkedik a mai nagy politikai kérdéseket ismertető Kék Könyvek kötetei közé.

HORVÁTH JENŐ: **Váradi freskó.** Nagyvárad története. Cserépfalvi kiadás. 184. lap.

„E szerény könyv megelégszik azzal, ha néhány szint kiemelt és ezzel a figyelmet Bihar-Várad multjának szépségei és fontossága felé irányította." Ezzel a mondattal végzi be a szerző művét, mely tartalmában egészen mást ad, mint amit túlságosan szerény sorai mondanak. A *Váradi freskó* az első tudományos összefoglalás Nagyvárad történetéről. *Horváth Jenő* lelkiismeretes és alapos forráskutatások alapján írta meg ezt a könyvet s a mű 38 fejezetében rendszeres feldolgozást ad. Igazi jelentősége, hogy e nevezetes magyar város története az egész magyar történettel összefüggő részleteiben új oldalakról világít meg kiemelkedő történelmi eseményeket. A könyv első része, *Várad kezdetei* címmel a legrégibb emlékektől a tatárjárásig mutatja meg Nagyvárad történeti szerepét és életét. A második rész *Várad középkorá*-t dolgozza fel. A harmadik részben, *Nagyvárad újjáébredése* címmel a török uralom alól felszabadult Várad történetéről szól egészen napjainkig. Az értékes könyv a szerző eleven, színes előadása, továbbá Nagyvárad történetének változatos eseményei folytán nemcsak kiváló történeti szakmunka, hanem érdekes olvasmány is.

HORVÁTH JENŐ: **A trianoni békeszerződés megalkotása és a revizió útja.** (A Magyar kérdés a XX. században. II.). Magyar Tudományos Akadémia kiadása. 568. lap.

Horváth Jenő, a kiváló magyar történettudós, aki személyesen is résztvett a béketárgyalásokon, hosszú évtizedeken át figyelte az európai politikai élet fejlődését, gyüjtötte az adatok tömegét s most mindezt egységes rendszerbe foglalva, áttekinthetően rendezve tárja az olvasó elé. A most megjelenő kötet második, befejező része a múlt évben „Felelősség a világháborúért és a békeszerződésért" címmel megjelent kötetnek. Abban részletes adatok, eredeti okmányok alapján a világháború felelősségének kérdését, a trianoni béke létrejöttének körülményeit, az ellenséges diplomácia munkáját ismertette. Ebben a könyvben a Magyarország felosztásától a müncheni és bécsi határozatokig eltelt idő eseményeit adja. Különösen érdekesek a békeszerződés megalkotásáról, továbbá a revizióért vívott harcokról, majd a világhelyzet átalakulásáról szóló fejezetek. Nagy értéke a könyvnek, hogy az összes idevonatkozó fontosabb okmányokat, emlékiratokat, nemzetközi szerződéseket ismerteti. A könyv újabb történetünk egyik legnevezetesebb forrásműve.

JUHÁSZ VILMOS: **Világtörténet.** Pantheon kiadás. 340. lap.

Juhász Vilmos hatalmas kötetben foglalta össze a világtörténet rövid, áttekinthető vázlatát. Világos, könnyű stílusa, érdekes, eleven előadása a művelt nagyközönség számára igen hasznos munkává teszi. A könyv nem rideg adatok halmaza, nem a háborúk békekötések évszámainak felsorolása, hanem azt mondhatnánk: az emberiség regénye. Az egyes fejezetek elején először megrajzolja a korszak általános képét, megvilágítja azokat az eszméket, célokat és érdekeket, amelyek az illető kort mozgatták, azután rátér az események időrendi ismertetésére. A könyvből így kibontakozó kép az emberiség szakadatlan erőfeszítésének ábrázolásává válik, melyet békés és háborús eszközökkel folytatott anyagi és szellemi haladása érdekében. A történeti események, nagy átalakulások és változások megértését nagyban előmozdítják a könyvbe illesztett áttekinthető történeti térképek.

Magyar Reneszánsz. Összeállította: DÉKÁNY ANDRÁS. Renaissance kiadás.

Mátyás király születése 500-ik évfordulójának emlékére adta ki a kiadó ezt a tanúlmánysorozatot, mely 12 magyar író és történettudós cikkeit és értekezéseit tartalmazza. A cikkekből történeti hűséggel alakúl ki a magyar történelem egyik legdicsőbb korszaka. A magyar reneszánsz főalakja Mátyás király. A könyv fejezetei bemutatják a nagy király egyéniségét, történelmi nagyságát és alkotásait, változatos és színes képet festenek udvaráról, környezetéről, háborúiról, életéről. Megelevenítik a kor nagy alakjait, Bakóczot, Beatrixet, Janus Pannoniust, Bonfinit, a reneszánsz asszonyokat. A könyv a legszebb és a legtanulságosabb olvasmányok közé tartozik. Írói: Asztalos Miklós, Berczeli A. Károly, Dövényi Nagy Lajos, Diószeghy Miklós, Izsák-Gyarmathy László, Julier Ferenc, Kenese Koller Erzsébet, Kovrig János, Mattyók Klári, Papp Jenő, Radnainé Szörédy Ilona, Széfeddin Sefket bey. Az összeállítás gondossága a kötet szerkesztőjének, *Dékány András*nak érdeme.

DÉNES ZSÓFIA: **Élet helyett órák.** Egy fejezet Ady életéből. Pantheon kiadás. 270 lap.

„Az Ady Endrére vonatkozó irodalom már-már egy kis könyvtárnyi; a tisztán életrajzi vonatkozású írások száma is jelentékeny. Ez utóbbiak között kivételes hely illeti meg ezt a kötetet. Nemcsak azért, mert írója *nő*, hanem sokkal inkább azért, mert írójának az Ady Endréhez való viszonylata is kivételes." Így ír *Ady Lajos* erről a könyvről a könyv előszavában. Dénes Zsófiát Ady feleségül akarta venni. A házasság napját is kitűzték már, de ezt közbejött események megakadályozták. Barátságuk azonban megmaradt továbbra is. Kiállotta a legnehezebb próbát, a költő házasságát is. Sőt éppen e memoárok írója volt az, aki Adyt életének egyik legnehezebb válságán átsegítette és Csinszkával való házassága útját egyengette. A kötet páratlanul érdekes képet rajzol Csinszkáról és a multból fölbukkanó Lédáról is. Legfőbb értéke, hogy Adyról, *az emberről* rajzol őszinte, egyszerű szavakkal hűséges képet. A kötet közli az írónő 1913-tól 1919-ig írt *naplójegyzeteit*, továbbá *Ady Endre 15*, és *Csinszka 7 levelét*, melyet neki írtak. Az irodalomtörténeti szempontból is nevezetes mű élményszerűségével, őszinteségével, Ady emberi alakjának megrajzolásával mély, megrázó olvasmány.

A Szlovákiai Magyarok Könyvtára. Szerkesztik: Csáky Mihály és Aixinger László. A POZSONYI TOLDY-KÖR kiadása. A Studium főbizománya.

A SzMK 10 füzete magában foglalja a Szlovákiai Magyarok Könyvtára és a Szlovákiai Magyarok Kincsestára kiadványait. A gyüjtemény érdekes és izgalmas tanuságtétel a nyugati Kárpátok alján Pozsonytól Eperjesig élő magyarság életéről és kultúrájáról. A szerény külsejű, de lángoló magyar hittel telített füzetekből a sokat szenvedett, ősei földjéhez és kultúrájához törhetetlenül ragaszkodó szlovákiai magyar testvéreink rendületlen életakarata szól a magyarsághoz. A sorozat elé *Esterházy János*, a szlovákiai magyarság vezére írt először. A könyvnapon a Studium bizományában *gróf Révay István* köszöntőjével jelenik meg. *A 10. füzet a következő: Esterházy János:* A szlovákiai magyar család élete (helyzetkép a bécsi döntés után kialakult magyar életről). *Csáky Mihály:* Levél a Tátra alól (tanulmány a magyar sorskérdésekről és lelki magatartásról). *Peéry Rezső:* Perem-magyarok az idő sodrában (a szlovákiai magyarság lelki helyzete és életszemlélete). *Környei Elek:* Fadrusz János élete (dramatizált jelenetek a nagy szobrász hányatott sorsából). *Szalatnai Rezső:* Utazás a Szepességen (kalauz a tátraaljai városok életéhez és sajátos lelkéhez). *Aixinger László:* Szülőföldem szép határa (az ősi koronázó város hű fiának lírai hitvallása). *Győry Dezső:* Emberi hang (a magyar költő nagy verse a Kiskárpátok tövéből). *Pozsonyi Anna:* Az otthon igézete (a finomtollú írónő hangulatos elbeszélése a mai Pozsony levegőjében). *Szalatnai Rezső:* Juhász Gyula Szakolcán (a tragikus sorsú költő ifjú évei és tanárkodása a Morva-völgyén). *Kis antológia* szlovákiai magyar költők verseiből: Ásguthy Erzsébet, Cottely Mária, Kelembéri Sándor, Klimits Lajos, Környei Elek, L. Kiss Ibolya, Páll Miklós, Pozsonyi Anna, Radványi Zoltán és Szeredai-Gruber Károly költeményei. — A sorozathoz, mely a könyvnapon a magyar közönség méltó érdeklődésére tart számot, s amely a szlovákiai magyarság lelki egységének impozáns és megható bizonyítéka, Aixinger László írt zárószavakat. Ezzel bocsátja útjára a szép és komoly füzetsorozatot: „E 10 füzet mindegyikének tárgya a magyar jelen, minden füzet célja és értelme a magyar jövő szolgálata".

Pozsonyi Toldy Kör évkönyve 1940. Szerkesztette: CSÁSZÁR ISTVÁN. Pozsonyi Toldy Kör kiadása. A Studium főbizománya.

A pozsonyi és szlovákiai magyarságot irodalmi és társadalmi törekvéseiben összefoglaló 66 éves *Toldy-Kör* évkönyvvel lép a magyar nyilvánosság elé. Ebben a kiadványban *összefoglaló képet akar nyujtani tagjai szellemi munkásságáról.* Bár a könyv nem adja a szlovákiai magyar irodalom teljes képét, az egységes szellem és a közös eszmények felé irányúló törekvés így is megmutatkozik az évkönyv cikkeiben: nagyrészük visszatérést jelent a régi magyar hagyományokhoz és erős ragaszkodást mutat a magyar multhoz. Első öt cikke a szlovákiai magyarság jelen helyzetéről és feladatairól szól. Ezt követi Jankovics Marcell kedves novellája és két nagy magyarnak, Liszt Ferencnek és Semmelweis Ignácnak, Pozsonyhoz fűződő egy-egy életepizódja. Azután felvonulnak a Toldy-Kör lírai költői néhány költeményükkel. Külön ciklus szól három cikkben Hunyadi Mátyás királyról halála félévezredes évfordulója alkalmára. Ezt követi egy árnyképszerű megemlékezés Széchenyi Istvánról és visszaemlékezések egy liptói Árpád-kori templomra, a Csallóköz egy érdekes közjogi alakulatára és egy régi nyitrai főispánra. Végül egy 8 cikkből álló sorozat közöl visszaemlékezéseket és történeti emlékeket pozsonyiak tollából a régi Pozsonyról. A változatos tartalomból a dicsőséges és annyit szenvedett Pozsony emelkedik ki, amelynek magyarjai ma is emelt fővel állnak a megpróbáltatások tüzében.

Így tünt el egy gondolat. A felvidéki magyar irodalom története 1918—38. Mefhosz kiadás. 160 lap.

Ez a könyv a visszatért északi magyarság első irodalomtörténeti beszámolója. Érdekes képet nyujt arról, hogyan fejlődött ki a húszéves kisebbségi-sorsban — szellemi előzmények nélkül is — egy új, sajátos táji műveltség, mely szociális népi hitével és más magyar tájon nem tapasztalt humanista felfogásával egy sajátos szellemű magyarság kitermelését célozta. Ezért az örök ideálért dolgoztak és harcoltak az északi magyar népcsoport írói, költői és közírói, akiket most elsőízben sorakoztat fel a könyv szerzője a magyar közvélemény előtt. Ez az irodalom, ez a műveltség és politikai tudat, világtörténelmi események és ezeknek hazai kihatása következtében — a visszatérés után elhallgatott, mintha elsikkadt vagy gyökerében elpusztult volna. Miért történt ez, mik az okai a kisebbségi sors szorításából kiröppent gondolat válságának, erről szól ez a különleges gonddal megírt esztétikai munka.

Színes kép a Pest-Budai képeskönyvecské-ből Schwindt C.

BALASSA JÓZSEF: **A magyar nyelv szótára.** I—II. kötet. Grill Károly kiadása.

Ez a hatalmas munka tudományos irodalmunk nevezetes, számottevő alkotása. Az örökké fejlődő nyelvek tudományos, szótári rögzítése egészen rövid idő alatt bizonyos vonatkozásban hiányossá válik. A nyelv egyes szavai változnak, újak keletkeznek, mások értelmükben vagy formájukban alakulnak. Hasonló régebbi gyüjteményeink így ma már kiegészítésre szorultak. Annál is inkább, mert csak a közelmultban indult meg kiváló tudósok és írók kezdeményezésére a nyelvmagyarító mozgalom, mely számos új magyar szóval gazdagította nyelvünket. *Balassa József* új magyar szótára tudományos alapossággal készült, gondos és lelkiismeretes munka, s szinte csodálatraméltó a hatalmas anyag összegyüjtésének pontossága. Felöleli a mai magyar nyelv teljes szókincsét, magyarázatai világosak. Elismeréssel kell szólanunk erről a munkáról, mely a magyar nyelv csodálatos gazdaságának, szavaink kifejezőerejének is érdekes, tudományos dokumentuma. A könyv évtizedekre előre a legfontosabb kézikönyvek egyike lesz s éppen ebben van kivételes jelentősége.

KOSZTOLÁNYI DEZSŐ: **Erős várunk a nyelv.** Sajtó alá rendezte: Illyés Gyula. (Kosztolányi Dezső hátrahagyott művei, I. k.). Nyugat kiadás. 316 lap.

„E sorozatban — írja *Illyés Gyula* — Kosztolányi Dezsőnek azokat a prózai műveit kapja az olvasó, amelyek elhatározás nélkül, mintegy az író tudtán kívül kerekedtek könyvvé és alkotássá". „Nem készült ő nyelvészeti könyv írására sem. S íme itt a mű, a legkülönb, amit eddig a magyar nyelvről magyar szépíró alkotott. Szellemes, elmélyülő; pompás felkészültséggel harcoló és hódító. De elsősorban azzal ejt meg, hogy vallomás". Kosztolányi nyelvészeti cikkeit, tanúlmányait rendezte ebbe a kötetbe *Illyés* Gyula. Tudjuk, hogy Kazinczy óta Kosztolányi tette a legtöbbet a magyar nyelv érdekében, idevonatkozó dolgozatainak ez a gyüjteménye éppen azért nagyjelentőségű. „Új nyelvészeti felfedezése nem volt: a törvényt vitte diadalra, ő fejezte be — kellő rostálással — Kazinczy tervét; tanítói hatása óriási, a legújabb írói nemzedéket ő nevelte igényességre". Fejtegetéseiben, cikkeiben, tanúlmányaiban működése, küzdelme éled újra: ezek a tökéletes magyarsággal írt írások a magyar nyelv egyik legnagyobb szerelmesének emlékét őrzik.

KOSZTOLÁNYI DEZSŐ: **Lenni vagy nem lenni.** Sajtó alá rendezte: Illyés Gyula. (Kosztolányi Dezső hátrahagyott művei, II. k.). Nyugat kiadás. 274 lap.

A sorozat második kötete Kosztolányi irodalomtörténeti arcképeit foglalja egybe. „Egy-két évszám a szöveg elé s a diák eszményi irodalomtörténeti fejezetet olvas Balassáról, Mikesről, Gyöngyösiről, Aranyról, — író vezeti be az irodalomba, otthonosan, házigazdaként. A „tananyag" varázslatosan megelevenül: a szövegmagyarázatban épp az a szépség bűvöl, ami a klasszikus szövegből vett szemelvényben: ez is, az is írói alkotás. Ilyenben ritkán van részünk. Kosztolányi e könyve ezt nyújtja". A kötet irodalomtörténeti időrendben csoportosítja a tanúlmányokat, melyeket Kosztolányi különböző időkben írt. A tanúlmányok Balassáról, Pázmányról, Gyöngyösiről, Apor Péterről, a kuruc költészetről, Mikesről, Gvadányiról, Bessenyeiről, Virág Benedekről, Kármánról, Csokonairól, Kazinczyról, Katonáról, a cenki naplóról, Vörösmartyról, Aranyról, Petőfiről, Madáchról, Jó-

Schwind M.

K

487 Schwind M. — Kriehuber. Magyar vezérek, hertzegek és királyok képekben, a legrégibb időn kezdve, most uralkodó I. Ferentz austriai tsászárig. [V. Ferdinándig]. Wien: 1830. Folio **28 párhuzamos magyar és német magyarázó szöveglappal, diszes er. piros v.**

Monumentális díszmunka. 69 [az összes] Schwind által rajzolt és Kriehuber által lithographált gyönyörű művészi színezésű arcképpel. (A magyar vezérek és királyok arcképei) időrendben az utolsó a sorrendben V. Ferdinánd.

Gyönyörű példánya e páratlan ritkaságú és értékű műnek.

Lantos XIII. aukciója.
Pest, 1934.

LANTOS

KÖNYVESBOLTJA ÉS TUDOMÁNYOS ANTIQUARIUMA

XIII. AUKCIÓJA

1934 MÁJUS 14—15

Egy nagy magyar gyüjtő könyvtára

III. rész (P—Z)

Petőfi, Széchenyi, Szigligeti, Tompa, Tóth Kálmán,
Vajda János, Virág Benedek, Vörösmarty
első kiadásai

Ariosto, Cervantes, Grillparzer, Heine,
Petrarca, Shakespeare-kiadások
s egyéb magyar és külföldi

művészeti, tudomá[illegible]

SCHWIND, MORITZ von (életrajzát lásd Kat. 231)

216 „A' Csákányi Vérmenyekző" 73. TÁBLA

rézmetszet, 10,8 x 7,6 cm
Jelezve: v. Schwind del. — M. Hofmann sc.
Felirata: A'Csákányi Vérmenyekző
In: Aurora, 1827. Pest, Petrózai Trattner Mátyás, 78. l. u.

Kölcsey versében Vészi László esküvőjét tartja Lórával. Hasszán hírét veszi és Csákányba ront, hogy a menyegzőről rabokat zsákmányoljon. A küzdelemben eleső ifjú férj még odanyújtotta kardját feleségének, aki „Szólla, hallgat, és intézi Hómellyének hű vasát." A történet vad, romantikus, a rajz azonban szelid, biedermeieres, csupán a fény és árnyék ellentéte sugározza a tragédiába fordult hangulatot.

Metsző HOFMANN, MICHAEL (lásd Kat. 215).

Irod: V. Zibolen 1967, 165, 166; V. Zibolen 1970.26;

Művészet Magyarországon 1780-1830
MTA MKCS - MNG Bp. 1980.

MONNET, CHARLES (Párizs, 1732 – Párizs, 1808)

Történeti és arcképfestő, rajzoló. Professzor St. Cyr-ben. Mitológiai témákban egykori tanára, Jean Restout (1692–1768) követője. Bár a bécsi metszők maguk is gyakran fordultak francia mintákhoz, Herder művének címképe esetében valószínűbb a közvetlen weimari átvétel.

218 Egy ifjú pár esdekel a felhőkön nyugvó Vénuszhoz 74. TÁBLA

rézmetszet, 13,5 x 7,5 cm
Jelezve: C. Monnet inv. Cl. Kohl sc. V. 1972.
Felirata: A'GERLICÉK
In: Herdernek Paramythionjai. Általtette Kazinczy Ferenc. Széphalom, 1793. Széphalmi Vince. Címkép.
(OSZK 323.733)

Az ifjú pár azért esdekel Vénuszhoz, hogy galambbá változva örökké együtt maradhassanak. Kazinczy ízlését igazolja a metszet tiszta klasszicizmusa.

Metsző KOHL, CLEMENS (életrajzát lásd Kat. 155)

73. tábla

72. tábla

201

SCHWIND, MORITZ VON (Bécs, 1804 – München, 1871)

Osztrák festő és grafikus, a biedermeier elemekkel kevert német romantika legismertebb mestere. A bécsi Akadémián Schnorr, L. és Krafft, P. voltak mesterei. Schnorr, Krafft és Schwind mindhárman dolgoztak magyar kiadványok számára, foglalkoztak magyar történeti témákkal. Schwind egyik leghíresebb alkotása a wartburgi vár magyarországi Szent Erzsébet freskóciklusa. Kisfaludy Aurorája számára rajzolt négy illusztrációja a közelmúltig nem szerepelt a nyilvántartott művei között. (V. Zibolen, 1970.)

Művészet Magyarországon 1780-1830
MTA MKCS - MNG Bp. 1980

231 A hazai szeretet allegóriája 76. TÁBLA

rézmetszet, 10,6 x 7,7 cm
Jelezve: v. Schwind del. – L. Poratzky sc.
Felirata: A HAZAI SZERETET.
In: Aurora, 1827, Pest, Petrózai Trattner Mátyás. Címkép.
OSZK

Kisfaludy Károly intenciói szerint egy nőalak, a hazai szeretet, romantikus, romos repkénnyel befutott kapuív előtt áll. Ez a múlt. A jelent a három puttó jelképezi, a három legfőbb nemzeti erény szimbólumai: a munkás szorgalom, a hősiesség és a művészet szeretete.

A metsző PORATZKY, LEOPOLD reprodukáló rézmetsző volt az 1820-as években Bécsben.

Irod: V. Zibolen 1967, 165; V. Zibolen 1970, 26.

rézmetszet, 19,9 x 12 cm
Jelezve: Weinrauch sc.
Felirata: Hozzád vágyok Virtus! bár nehéz ösvényed, / Maradj lent gonoszság, nem kell kintsed,'s fényed.
In: Gorove László: Férjfiúnak tökélletességei. Pest, 1823. Trattner János Tamás. Címkép.
(OSZK 237.868)

Klasszicizáló kompozíció. Lent a gonoszság allegóriája csábítja a felfelé induló ifjút, körülötte a gazdagságnak a barokkból örökölt szimbólumai, virágkosár, ékszerek, korona, jogar, serlegek. Fent kerek, oszlopos csarnok, melyben az erény lángja ég. Fent az erény allegórikus figurája kitárt karokkal várja.

HUET, VILLIERS FRANÇOIS (HUET FRANÇOIS) (Párizs, 1772 – London, 1813)

Miniatűr festő és rézmetsző. A századforduló táján a párizsi Salonban állított ki, majd áttelepült Londonba, s a yorki herceg udvari miniatűrfestője lett. Miniatűr portrék mellett állat- és tájminiatűröket festett, és metszett is.

229 Hébé a sast táplálja 76. TÁBLA

rézmetszet, 10,4 x 8,2 cm
Jelezve: Villiers Huet rajz. Blaschke János metsz.
Felirata: HÉBE
In: Hébe, 1823. Pest, Müller József. Címkép
OSZK

Hébé Zeus sasmadarát kehelyből nektárral táplálja. A klasszicizáló felfogású címkép Igaz

231

291

SCHWINDT KÁROLY (1797—1867) festő és grafikus Pesten. Több pest-budai vonatkozású kőrajza jelent meg, köztük a legkiválóbbak az 1838-ban készült árvízképek (ld. P-B. jegyz.), amelyek közül több Párisban is megjelent Hurlimann és Martens metszetében. Néhány olajfestménye a Szépművészeti Múzeumban van. —Bibl.: Lyka Tbv. m. I., IV. — Nagler Lex. XVIII. 141. l. — Magyar Művészet V. — Műbarát I. (1921), 49. l. (Bő életrajzzal.) — Művészet II., V., X., XIII. — Spiegel, Der Pest, 1834. — Wurzb. Lex. XXXII. 191. l. —

Schwind rajza

Divatkép. rajz Schwind.
zerbe metsz. Kohlman.
Honnüvész 1838. 45, sz.

K

Schwind C. rajzolta Pozsony várát

Pesten 1835 ben. Aczélba metszette

Sürch J. Budán.

Ugyanő rajzolta Budát és a Semi-

nariumot. Aczélba metszette. L.

Zechmeyer Bécsben.

Fejér György. Historia Akademiae

Scientiarum. Budae 1835.

..... *műhely.*

yfőnökség!

év ..... hó ____n történő kifize-

..... indokából személyesen meg nem

..... számu .....

tam.

évi ..... hó .....

.....

sajátkezü aláirás és munkásszám.

MDK

Schwindt M. metszette Schwindt C. rajzait

Gellérthegy a csillagvizsgáló toronnyal,repr.

Nyári Szinkör, repr.

Részlet a Zugligetből, repr.

12 hónap Pest-Budán. Tükör 1935. január.

MDK

Schwindt M. metszette Schwindt C. rajzait

A városligeti tó, repr.

A redut nagyterme, repr.

A zajló Duna a "Kereskedelmi pitvar"-ral, repr.

12 hónap Pest-Budán. Tükör 1935. január.

MDK

Schwindt M. metszette Schwindt C. rajzait

Szüreti mulatság a Svábhegyen, repr.

A Pesti Magyar Szinház, repr.

A "Pesti városi szinház", repr.

12 hónap Pest-Budán. Tükör 1935. január.

MDK

Schwindt M. metszette Schwindt C. rajzait

A polgári uszoda a Dunán, repr.

A budavári Boldogasszony temploma, repr.

Rákos mezeje az őszi hadgyakorlat idején, repr.

12 hónap Pest-Budán. Tükör 1935. január.

MDK

Schwindt M. és Schwindt C.

Rézkarcok, repr.

Pest-Budai képeskönyvecske. Bpest 194e. 12 szines metszet.

MDK

Schwindt Móritz és Schwindt Károly

Rexa D.: Pest-Budai képeskönyvecske. /Magyar Kulturszemle 1940.6.sz. 140.l./

Schwindt Károly

Festo

1797 — 1867

laid

A Mübarát 1921. 49. l.

Perjámosi „Schantz-Hügel" ásatás

IX. 122.

MDK

Schwindt festő

Divatkép; Schwindt rajza után rézbe metszette Kohlmann

Honmüvész 1838. 45.sz.

MDK

Schwindt festő

Divatkép; Schwindt rajza után metszette Kohlmann

Honművész 1835. 77.sz.

MDK

Schwindt festő

Divatkép, Kohlmann Károly metszette rézbe

Honmüvész. 1835. 89.sz.

MDK

Schwindt festő

természet után rajzolt képeit kőre edzette Tersch

Árvizi képek 1838-ból. Müvészet 1906. 69.l.

Schwindt rajzoló

MDK

illusztrációk a Tündérvölgyhöz, Honderében, a Pesti kis redout terem-ben.

Szuchy E: Rajzolók és metszők a 19.sz. első felében.

Művészet 1911. 353 l.

MDK

Schwindt rajzait kőre rajzolta Tersch

Az ev. templom a Széntéren,repr.

A német szinház előtti tér, repr.

A budapesti árviz 1838március 13-18-ika közt. Kiadta és nyomatta Trentsensky és társa Pesten 1838-ban. Vas. Ujs. 1886. 173.l.

MDK

Schwindt rajzait kőre rajzolta Tersch

A Terézváros egy része, repr.

Józsefváros, repr.

Ferenczváros, repr.

A budapesti árviz 1838 márczius 13-18-ika között. Kiadta és nyomatta Trentsensky és társa Pesten 1838-ban. Va.Ujs. 1886. 173.l.

MDK

Schwindt rajzait kőre rajzolta Tersch

A ref.templom a Szénatéren,repr.

A Derra-féle ház a piacztéren,repr.

A budapesti árviz 1838márczius 13-18-ika közt. Kiadta és nyomatta Trentsensky és társa Pesten 1838-ban. Vas. Ujs. 1886. 173.l.

MDK

Schwindt rajzait kőre rajzolta Torsch

A "Vad emberhez" czimzett ház a három korona utczában, repr.

Vakok intézete, repr.

A budapesti árviz 1838márczius 13-18-ika közt. Kiadta és nyomatta Trentsensky és társa Pesten 1838-ban. Vas. Ujs. 1886. 173.l.

MDK

Schwindt rajzait kőre rajzolta Torsch

A városház-tér, repr.

A "Vadász-udvarhez" czimzett szegény-ápoló ház, repr.

A budapesti árviz 1838március 13-18-ika közt. Kiadta és nyomatta Trentsensky és társa Pesten 1838-ban. Vas. Ujs. 1886. 173.l.

mdk

Schwindt - Perlasca

Az 1838-as árvíz, /aquatinta/

kép.

Bertalan Vilmos. A Kiscelli Muzeum 28. l
Bp. 1962

MDK

Schwindt

A pesti városház piacán, lit.

A Derra ház leomlása, Bp. "

Az evangélikusok templománál, lit.
Bp. 1838. Torsch /Schwindt rajza után/

Müvészet V. évf. 1906. 69-70 l.

ETI MÚZEUM
SA GYÖRGY ÚT 41
429-759

Tárgy:

Hiv. sz.:

Melléklet:

MDK

Schwindt

A Ferencvárosban, lit.

A vakok intézetének leomlása, lit.

A városi /német/ szinház piaván, lit.

Bpest. Torsch 1838 /Schwindt rajza után/

Müvészet V. évf. 1906. 69-70.l.

Bp. 1965.V.19

Pályamunka
elküldése

s Muzeum

P é c s

MDK

Schwindt

A "Vademberhez" címzett ház beomlása a Három kacsa utcában, lit.

Bpest. Torsch 1838 /Schwindt rajza után/

Művészet V. évf. 1906. 69-70.l.

EA 223.P/1965.

Janus Pannoniu

Schwindt K et M.

aquatintája: Szent István-napi körmenet a Szenthároomság téren 1839-ben. Reprodukció.

Tóth Endréné: Budapest Enciklopédia, Budapest, 1970.

2901

MNK

Schwindt

A szegények ápoló intézetének beomlása a "Vadászudvarban", litogr.

Pest. Torsch 1838 /Schwindt rajza után/

Művészet V. évf. 1906. 69-70.l.

MDK

Schwindt

A Józsefvárosban, litogr.

Művészet V. évf. 1906. 69-7o l.

106 **M. A. A. Die Dampfbootfahrt** auf der Donau . . . von Linz bis Konstantinopel. Pesth 1838. 16⁰ 175 l. . . 250.—
53—66. oldalon Pest-Buda leírása.

107 **Miklós Ödön.** Budapesttől Chicagóig és tovább. Bp. 1893. 8⁰ 118 l. . . . . 120.—

108 **Moshammer J. A.** Die Donaureise von Wien bis Pesth. Wien 1843. 8⁰ 116 l. fvsz. . . . . 250.—

109 **Nautilus (Csorba Ferenc).** Passautól Budapestig csónakon. Bp. 12⁰ 246 l. . . . . 240.—

110 **Oehlinger Joseph.** Zwanzig Ansichten u. Beschreibungen d. Haupt- u. Residenz-Städte in Europa. Zweyter Band. Caschau. 4⁰ . . . . . 400.—
404—455. old. Pest-Buda leírása rézmetszetű képpel.

111 **Pittoreske Donaufahrt** von Ulm bis Konstantinopel. Mit 3 Tafeln. Wien 1838. 8⁰ 256 l. fvsz. . . . . 300.—

112 **Pittoreskes souvenir** — an die schönsten Ansichten der Donau in Ungarn von Theben bis Golumbacz . . . In 19 englischen Stahlstichen nach Zeichnungen von R. Alt. Thomas Ender und G. Klette . . . Verlag von C. A. Hartleben in Pest. 8⁰ . . . . . Eladva
5 acélmetszet Pest-Buda képeivel.

113 **Richter W.** Wanderungen in Ungarn unter seinen Bewohnern. 8⁰ Berlin 1844. 436 l. . . . . 600.—
20—64. old. Pest-Budáról szól.

114 **Rochemaure.** Du Danube à la Sprée. Profils Hongrois Silhouettes Germaniques. Aurillac 1909. 8⁰ 681 l. 151—249. old. . . . . 600.—
Budapest nevezetességei és akkori vezetőférfiai.

115 **Schmidt Adolf.** Die Donau von Wien bis zur Mündung. Leipzig. F. A. Brockhaus 1859. 12⁰ 137 l. . 240.—
41—60. old. Pest-Buda leírása.

116 **Tollius Jac.** Epistolae itinerariae; ex Auctoris Schedis Postumis . . . Secunda editio Amstelodami . . . *1714.* 8⁰ 260 l. . . . . 5000.—
A rézmetszetek egy része hiányzik. Apponyi 1511.

117 **Wallace Sig.** Sur le Danube de Vienne à Constantinople et aux Dardanelles. Vienne 1864. 12⁰ 208 l. Eredeti vászonkötésben . . . . . 400.—
35—52. old. Budapest részletes leírásával.

118 **Wolff O. L. B.** Die Donau und ihre Ufer. Mit 12 Stahlstichen und 63 Holzschnitten von W. H. *Bartlett.* Leipzig 1847. 4⁰ 244 l. Fvsz. 175—196. old. . 1200.—
Pest-Buda leírása Bartlettnek Buda-Pestet ábrázoló finom acélmetszetével. Hibátlan, szép mű.

Kalauzok, utmutatók.

119 **Barta Béla.** Budapest leirása a szállodások nemzetk. egyesületének XXXI. rendes közgyülése alkalmára. Bpest 1902. 8° 150 l. . . . . 120.—
Háromnyelvü, számos képpel ellátott munka.

120 **Budapest.** Die Hauptstadt von Ungarn. Bpest, Pallas 1889. Számos szövegképpel. 8° . . . . . 100.—

121 **Budapest.** 8° Diszes vászonkötés. Hornyánszky Viktor kiadása. Budapest leirása négy nyelven, számtalan képpel . . . . . 100.—

122 **Budapest** et environs avec la Hongrie. Description illustrée. 8° 128 l. Számos képpel . . . . . 120.—

123 **Budapest** und Umgebung. Kgl. Ungarische Staatsbahnen. Erdélyi k. u. k. Graph. Hofkunstanstalt Budapest 1914. 8° 47 l. Számos képpel . . . . . 100.—

124 **Cassius.** Magyarország fővárosa. Budapest leirása, képekkel. Pest 1866. 4° 60 l. . . . . 200.—
A számos fametszet között a Hild József-féle lipótvárosi Szt. István-templom művészet-történetileg értékes képe.

125 **Divald Károly.** Budapest. 20 fénynyomatu kép. 2° haránt . . . . . 200.—

126 **Fremdenführer,** Wohlfeilster und zuverlässigster — durch *Pesth* und *Ofen* und ihre Umgebungen. Nebst 3 Stahlstichen u. einem neuen Plane beider Städte. Dritte Ausgabe. Pesth 1844. 8° 234 l. . . . . Eladva
Schwindt, Frommel, Creuzbauer acélmetszetü képeivel; eredeti boritékban.

127 **Gemälde** von *Pesth* und *Ofen* mit ihren Umgebungen. Ein Wegweiser... Mit 3 Stahlstichen und einem neuen Plane beider Städte. 2. Ausgabe. Pesth 1841. 12° 234 l. . . . . Eladva
Schwindt, Frommel, Creuzbauer acélmetszetü képeivel.

128 **Gettinger Th.** Ungarns Hauptstädte Pest-Ofen und deren Umgebungen. Pest 1866. Számos fametszetü szövegképpel. 4° . . . . . 180.—

129 **Ginever Arthur** revis. Budapest with three maps and eight views. Bpest 1903. 8° 246 l. . . . . 240.—

130 **Gúthi Imre** szerk. Fővárosi Almanach, lexicon és útmutató. 8° Bp. 1904. 508 l. . . . . 250.—

131 **Gúthi Imre** szerk. Fővárosi almanach, lexicon és útmutató 1910—12. 8° Bp. 588 l. Er. vsz. . . . . 250.—

132 **Gúthi Imre** szerk. Fővárosi almanach, lexicon és útmutató 1912—15. 4° Bp. 540 l. v. . . . . 250.—

133 **Győry Tibor** szerk. Budapest orvosi útmutatója. 16° Bp. 1909. 218 l. vsz. . . . . 200.—

MDK

Schwindt

A reformátusok templomáról, litogr.
Torsch 1838. - Bpest. Schwindt rajza után

Müvészet V. évf. 1906, 69-7o l.

MDK

Schwindt

A Terézia városban Bpest. Torsch 1838. Schwindt litogr. rajza után

Müvészet V.évf. 1906, 69-70 l.

MDK

Schwindt

Pest ... Rózsa-Piacz, rajz

Schoen Csillaggyüjt 1936. 37 l.

Schmidt rajza

Az egyetemi templom és környéke

Zechmeyer acélmetszete 1835.

69

Rexa: 101 kép a régi Pest-Budáról, Kelikon 1959

SCHWINDT, grafikus

Schwindt: A Pesti Tudományegyetem épülete a XVIII.-XIX.század fordulóján. Fekete repr. 33.old

Rap János: Az Ipartanodától a Müegyetemig 33.old

Muzsak, muzeimi magazin, 1971. 3.sz. Lp.

Schwindt Károly

rajza nyomán készült Leopold Zechmeyer acélmetszete: „A pesti egyetem főépülete". 172. sz. reprodukció. 1835.

Rózsa György – Spira György: Negyvennyolc a kortársak szemével, Budapest 1973. 575 l

SCHWINDT KÁROLY, festo

A Gyori Xantus János Múzeum a Széchenyi családtól vett alkotások közül -mütörténeti szempontból is-kiemelkedo jelentoségü id.Schwindt Károly 1831-ben festett"Pesti Duna-part" cimü festménye. 365.old

--DÁVID LAJOS: Jelentés a Győr-Sopron megyei Múzeumi szervezet 1972.évi működéséről 357.old

ARRABONA, A Xantus János Múzeum Évkönyve, 15.szám, Győr, 1973. 1973

id. S C H W I N D T Károly, festő

A Nagycenki Széchenyi István Emlékmúzeum Kiállításának 4.szobájában a falakon elhelyezett képek közül kiemelkedik id. Scgwindt Károly 1839-ből származó olajképe,amely a pesti Dunapartot ábrázolja gőzhajóval.
367.old

KÖRNYEI ATTILA: A Nagycenki Széchenyi István Emlékmúzeum 353.old

ARRABONA, A Xantus János Múz.Évkönyve, 16. Győr, 1974.

de. D. K.

SCHWINDT

rajza után Hürlimann metszete:
A Szinház tér az 1838. évi árvíz
idején. Repr.

Preisich Gábor: Bp. városépítésének
története ... Bp. 1940. 163. l.

MDK

Schwindt

Pest városának dubaparti része, xxxxxx kőnyomat

Schoen Csillag gyüjt 29 r

~~Frommel Károly~~

~~[illegible]~~

Schwindt

festő

A pest-
városi szinpár
Fentich műve
Megjelent az Auróra
1834. évfben

Repr.
Iv Gár Czakó
147. C.
(Lévesen Lloyd-
palota-)
nak írva-

SZENTENDRE
6f
MAGYARORSZÁG
4f
MAGYAR KIRÁLYSÁG

MDK

Schwindt

Pest 15-dik Martiusban 1838. Szinház-tere
rajz

Schoen Csillaggyüjt 1936. 37 d.

MDK

Schwindt

Pesth am 13t-18t Maerz 1838. kőnyomat

Schoen Csillaggyüjt, 1936. 37 l.

MDK

Schwindt C. rajzai

A városligeti tó, repr.

A redut nagyterme, repr.

A zajló Duna a "Kereskedelmi pitvar"-ral repr.

12 hónap Pet-Budán. Tükör 1935. január.

MDK

Schwindt C. rajzai

A polgári uszoda a Dunán, repr.

A budavári Boldogasszony temploma, repr.

A Rákos mezeje az őszi hadgyakorlat idején, repr.

12 hónap Pest-Budán. Tükör 1935. január.

MDK

Schwindt C. rajzai

Gellérthegy a Csillagvizsgáló toronnyal repr.

Nyári szinkör, repr.

Részlet a Zugligetből, repr.

12 hónap Pest-Budán. Tükör 1935. január.

MDK

Schwindt C. rajzai

Szüreti mulatság a Svábhegyen, repr

A Pesti Magyar Szinház, repr.

A "Pesti városi szinház", repr.

12 hónap Pet-Budán. Tükör 1935. január.

Schwindt C.

festō

l.

Arch. Ers. 1913

283. l.

Nincs többé lábfájás

Sem tyukszem, sem izzadós láb, sem bőrkeményedés, sem lábdaganat, sem lábégés.

Rövid idei viselés után **megkönnyebbül a járása** annak, ki cipőjét **dr. Hőgyes-féle, az egész világon szabadalmazott aszbesttalpbélés-.. .. .. sel látja el.. .. ..**

Kettős vastagságu **1 frt 20 kr**, egyszerü **60 kr**, homoktalp **40 kr**, gyermekeknek fele.

Az **aszbeszttalpbélés kitünőségét** legjobban bizonyitja, hogy **a cs. és kir. közös hadseregnek és a m. kir. honvédségnek eddig 22,500 pár szállittatott.**

Szétküldés csakis utánvéttel, vagy a pénz előleges beküldése mellett. Felvilágositások, prospektusok és köszönetnyilvánitások ingyen.

Viszontelárusitóknak árengedmény

Általános Aszbeszt-Aru Gyár

Betéti Társaság

Budapest, VI., Sziv-utca 18.

Schwindt, C

graphicus

helytörténeti érdekességü rajza 1840 körül.

18.o.

Repr.: A Szentháromság tér 1840 körül/
21.o. 11. kép.

Csongi : Budavári. 1955.

MDK

Schwimdt C. és Schwimdt M.

rézkarcok, repr.

Pest-Budai képeskönyvecske. Bpest 194e. 12 szines metszet.

Schwindt K., "jeles festönk" MDK

Kiállított ezen: több táj- és arcképet állitott ki. "Különösen kitünök az Ivezitö, Zrinyi, Imre herceg, stb."

B.J.: Az első mü-kitétel Pesten 1834-ben. Művészet. 1948. 328-330.l.

Schwindt M.

aquatintája: a Gellért-hegyi csillagoda 1839-ben. Reprodukció!

Tóth Endréné: Budapest Enciklopédia, Budapest, 1970.

531

S c h w i n d t M ó r

festő

Keleti Gusztáv: A párisi világtárlatra szánt magyar műtárgyak kiállítása. Fővárosi Lapok.1867.jan.18.

Schwindt M[ór ?]
rézmetsző

Der Ungar 1844. jún. 17.
(Pesth-Ofner Notizen.)

Kalmár

Schwindt Károly

pesti festő

vád

=

Regélő". 1843. II. 1397.

Schwind, C.

A budai Szentháromság tér képe az 1830-as évekből. Rézmetszet.

Repr.

Liber Bpest szobrai

39. l.

RZSÉ

vészek

S KIÁLL

l április 3-

nincs

Schwinde Károly

Művészet 1903. 330. 347

= 1914. 380

Endrey Sándor: Önarckép 45
(974), 4376 (963).

Schwimolt Károly
festő

der Ungar '1843. nov. 25.
(Pesth. Ofner Notizen.)

Kalmár

Schwindt Károly

Posen

1841. pesti kiáll.

Arckép, pastellfestvény
Amor rózsák közt, miniatür

Arckép, claff

Flinne Adelaid lovagművésznő arcképe, claff.

Flinne Károly lovagművész arcképe, claff.

Pozzuoli és Baja várlata, claff.

L 1841

~~Szépalymajor (Porva) h. n.~~ V. 194.

Schwindt Károly

olaj. a

képviselet

Múzeumban

Fürész, római V, 245.

Schwindt Károly ifj.

Fertő

Műbarát 1921. 49 l

Pázmány Lajos, megyei főlevél-

tários IX. 125.

Schwindt Károly

Kisleány arcképe

a kép. Murb—

Schwindt Karoly
1797-1867.

Lásd
z

Szépm. Muz.
Uj szerzem. 1920-21.
3. n.

Doszkár János és Ferenc

Háztatarozási, építési és átalakitási
vállalata

Budapest.

Iroda:
IV. Veres Pálné u. 40.
Telefon 117-04

Telep:
IX. Márton u. 3/B.
Telefon József 8-53.

Schwindel Károly
Jestő

Der Ungar 1843. júl. 14.
(Sz.: Pesther Salon 1843.)

Kalmán

Schwindt Károly

l.

Evang. templ.

330. l.

Rőbölkút 286

Nyomtatva

T.

EUROPA

film-, könyv-, lapterjesztő és könyvkiadó rt.

Budapest, V.,

Visegrádi-utca 36.

MDK

Schwind, Moritz v.

(1804-1841)

osztrák festő

Schubert barátja. 1828-ban Bécsből Münchenbe költözött.

Illusztrálta az 1001 éjszakát, népmeséket

Bécsben az Operntheater loggiáját díszítette freskóval, továbbá a Belvedere galériát nép Melusina mesejének ciklusával.

Bermann, Moritz: Österreich. Ungarn im neunzehnten Jahrhundert, Wien 1884

604

Schwindt Károly

rajzoról Zech meyer L. acélmetszete:
a pesti egyetem 1835-ben. Reprodukció.

Tóth Endréné: Budapest Enciklopédia, Budapest, 1970.

631

Schwind

és Zechmayer képzített acélmetszet a pesti egyetem épületéről. Reprodukció.

Mócskai Vera: I. Források Buda, Pest és Óbuda történetéhez, Budapest, 1971. 331 l

152 l

Schwind

"A lordmajor arcképe" címmel a kép a művészt ábrázolja fenti c. arckép előtt, munka közben. A festmény Királyfalvi Kraft műve.

"Erzsébet a koldusok között" c. Árpádházi Szent Erzsébetet ábrázolja. Volz Vilmos munkája.

"Erzsébet rózsái" és „Erzsébet a feszület előtt" készitette: Schwind. Két utóbbi kép is Árpádházi Szent Erzsébetről készült.

ÉLET, Bp. 1912. nov. 17. IV. évf. 46. sz. 1467, 1455, 1456. lap.

Moritz von Schwind

Rajza nyomán készült Leopold Poratzky
rézmetszete: „A Hazai szeretet" 46. sz.
reprodukció. 1827.

Rózsa György és Spitka György: Negyvennyolc
a kortársak szemével. Budapest 1973.

5751

Schwind M.

Rézmetsző hazánkfia 1847-ben mülapra véste Zrinyi halálát. A hamburgi müegylet bizta meg a müvészt a metszet elkészitésére. "A mükiállitásról" c. beszámoló ir a Nemzeti Muzeumban rendezett tárlatról, ahol szerepel a müvész munkája.

Családi Lapok, Pst. 1852. évf. II. félév 3. sz. 139-141. lap

MDK

Schwind M. és Kriehuber

Schwind M.-Kriehuber:Magyar vezérek,hertzegek és királyok képekben, a legrégibb időn kezdve, most uralkodó I. Ferentz austriai tsászárig./V Ferdinándig/. Wien: 1830. - Lantos XIII. aukciója. Bpest 1934.

MDK

Schwind M. és Kriehuber

Schwind M. és Kriehuber: Magyar vezérek,hercegek és királyok képekben most uralkodó I. Ferenc ausztriai tsászárig és magyar királyig. Wien,Lithogr. Institut. 183o. - Ranschburg G. 13o. sz. antiquar kat. 1934.

MDK.

Schwind Móricz festő

/1804-1871/

után Kriehuber József festő:

"Krones kisasszony képmása"/szines kőrajz/

Árverési Közlöny 4.sz. 1939. december .

46.1.

Schwind Móric /1804-1871/ festő

"Buda vezér" /szinezett kőnyomat/
"Szabolcs vezér" " "
"I.Béla király" " "
"III.István" " " A kiváló művész magyar király sorozatának egyik legsikerültebb darabja.

Árverési Különy 4.sz. 1939. december .

46.1.

M.D.K.

Schwind, festő

Katalógus. 10.-"Das National Museum in Pest. Beilage zum Ungarn. Schwind gez. Pesth. Fuchsthaller sc." Acélmetszet. 16.5+23.7 cm. A homlokzat északi ny. felől. Tört. Képcsarnok, Főv. Tört. Múz. 218.o.

Fejős Imre: A Nemzeti Múzeum ábrázolásai. 213.o.

Folia Archaeologica. VII. 1955. Bp. "Művelt Nép" tudományos és ismeretterjesztő Kiadó. Bp. 1955

M.D.K.

Schwindt,rajzoló Schwindtxraj

A Nemz.Múz.kialakitásának utolsó szakaszát az ő rajza után Fuchsthaller metszette hozta."inkles rajzával együtt azonos előkép után készitve. Az ő rajzán mozgalmasabb az előtér,mint "inklesén. 214.o.

Folia Archaeologica.VII.1955.Bp."Művelt Nép"tudományos és ismeretterjesztő Kiadó.Bp.1955

Fejős Imre: A Nemzeti Múzeum ábrázolásai. 213.o.

Auróra. 1827.

Cimlap előtt: A' Harai Szeretet. Réfm.

Jelrés: v. Schwind del. L. Poratzky sc.

4 hangjegyl, 3 réfm. Ered. borítólap.

Föv. kot:

Kr. ①. 881.

Schwindt Károly

festő és litográfus a 19. században. Grázban halt meg 1888 (?) ban, ahol ő működött. Litografált arcképeket és akvarelltájképeket.

---- Lex.... Ért.

(Szeminárium)

Nagler XVIII. 141: „Schwindt Maler in Pest, ein jetzt lebendes Künstler. Er malt Porträte und Genrebilder."

A Játékszín-piac térképe, martius 14. veszélytele napokban a vitárban
Pesten, 1838.
kőnyi rézmetszet. Schwindt del.
Im Verl. bey D. Perlaska. 28·5 x 19·5 cm.
Strasser Richard Fulajdona.

Kr. (2). 272.

Schwindt J. Beisben. Ábrahám elüzi Hagart és Izmaelt.

p. Müegglet. 1841. olajf. 133.

Schwindt Maximilian, Pesten Juditha tusfestvény.

p. Müegglet 1844. 171.

Pesti Emlény 1854-dik Évre. Képirodalmi Usebkönyv. Irták Wiener Salamon és Lovászy Sándor. Pesten, 1854. . . . Címlap előtt rézm. kép. Jelzés: Rajz. Schwind. Metsz. Hofmann.}

Föv. kot. tul.

Kr. O. 845.

Pest. A rózsapiac 1838-as árvíz idejében.
Schwimolt rajza után Ustlimann
színezett acélmetszete. 23x16 cm.
Hollós Ottó tul.

Kt. ②. 274.

Das National Museum in Pesth.

Tfv. [Jelz:] Schwind gez. – Pesth. –
Fuchstaller sc. [1850 Körül. –]

Föv. Kvt. B. 769/83.

Universitas literarum Francesco I. Aug.
Regia Pestini.
Delin, C. Schwindt, Pesth.
Hollós O. Tul.

Kr. (2). 548.

Fuchsfaller, Ld. Schwind

Tfo.

Universitas literarum Maria Theresiana Regia Budae. (A mai Eir. falota helzén. Schwindt rajza után acélba metszette Zechmeyer. 16 XII. Hollós O. tul.

Kremmer (2). 209.

Városház piaca 1838 mart. 15.-i borzalom
napján Pesten.
hiros rézm. Schwindt gez.
Im Verl. bey Perlaska. 28.5 X 19.5 cm
Strasser R. tul.

Kr. ② 273.

BUDA-PEST térképe a vészteljes vizár napjaiban mart.13. és 14.1838.Látkép a Dunáról.

Szines rézm.gez.v.Schwind.19.5 X 28.5 cm.

Im Verl.bey D.Perlaska.

Strasser R.tul.

Kr. (2.) 276.

Rórsa piacz Pest, 15-dik Márciusában

Árvit. 1838. [Selz.] Schuvinds rajz.

23·5 X 16 cm. —

Föd. kat. Bp. 769/248.

Acélm.

Pesth am 13. 1 - 18 - 1. März 1838. [Jelz.
Gezeich. von Schwindt 1838.. 43 X 32 cm.-

Föv. Kvt. B. 769/231.

Árvár

Kinhár tere Pest 15-dik Martius
szban 1838. [Jelz.] Schwindt
rajz. 23.5 X 16 cm.-

Föv. Kvt. Bp. 769/247.

Schwinds Karl

1797 – 1871

Leben XX. 802. 1.

Schwind Károly

festo

vrád

Kapmüvészünéletr

34. l.

shorea Wiesnari

dammarafa

Schwind

A Magyar Nemzeti Muzeum, fenti rajza után metszette Fuchsthaller.

Repr.

Lestyán Sándor

József nádor. Egy alkotó élet írásban és képben. 1776 – 1847. Bp. 1943.

T.

EUROPA

film-, könyv-, lapterjesztő és könyvkiadó rt.

Budapest, V.,

Visegrádi-utca 36.

Schwind Károly: Gilh.-R. 1911. nov.
p. 86: rapt. Kriehuber lito 1824.
Magyar vezérek, hercegek és
királyok képekben. —
Föv. Mus. —
Művészet II. 330, 347, V. 69, X. 353,
XIII. 380. —
Magyar Művészet V. (1929) 609.
Der Spiegel 1834. 56. l.

Mübarát I. (1921) p. 49 (✓—✓)

Wurzbach 32 (v. 33?) 191. l. —

Schwindt Károly

festo

lárd

A Pesti Vásárhára

1938. 5. n. 8. l.

WOLAUSCHÉK GYÖRGY

BUDAPEST, VI., SZONDY-UTCA 75. SZÁM.

Telefon 43—10. Telefon 43—10.

Budapest, 1930. Juli. 14

Szállító-levél.

Nagys. Dr Szentiványi Gyula urnak

Sziveskedjék az alant felsorolt árúkat átvenni:

1 Nagys. Donáti Ferenc ur részére

Hidfő-tére. Schwind acélm. 12 x 7·5 cm.

kabbya F. tul.

Kr. (2). 308.

Schwind (Schwindt.)

Lyka a 40-es évek tájfestői közt említi Schwindt ~~et~~ Károlyt. (I. 57.)

~~Lyka~~ Schwindt Zsófia Anyai szeretet
Lyka Tbv. m. I. 59.

Schwindt K. szerepelt az 1834. évi műkitételen (pesti ev. isk.) Lyka Tbv. m. I. 112.

Schwind K. pesti festő bizonyára járt Pozsonyban is, mert ő rajzolta Fejér Historia Academiae Scient. Parm. számára a pozsonyi papnövelde hátának képét, – amely 1835-ben jelent meg.
Lyka Tbv. m. IV. 33.

Lyka a pesti grafikusok közt Schwindről tesz említést. (Tbv. m. IV. 105.). ——

Lyka Károly a pesti festő családok közöt megemlékezik a Schwind családról is: „Schwind Károly és Zsófia, mint egyazon család pesti festőtagjai, szintén ebbe a sorba tartoznak.

./.

Együtt is állítanak ki 1841-ben Pesten, azonban csak Károly munkássága kiterjedtebb. 1834-ben, az első pesti mű-kitételen már, mint jeles testőt emlegetik, ekkor táj- és arcképeken kivül kiállítja az Üdvözítő, Zsinyi, Imre herceg c. képeit. Már ezt megelőzően rajzolt Vörösmarty munkáihoz egy képet, a Tündérvölgyhöz, amelyet Dworzack metszett s elkészítette Kalchbrenner József arcképét. 1834-ben az Auzórában jelentek meg illusztrációi s dolgozott Pest meg Buda látképén Perlasca Domonkos aquatinta sokszorosítása számára. Egy évvel rá megjelentek Fejér egyik művéhez rajzolt pesti hátképei, 1838-ban pedig Trentsensky számára a pesti árvíz 11 képe. 1841-ben arcképeket, tájakat s egy Ámort állított ki. Nagyszorgalmú, csaknem pedáns festő, stílusbeli jelentőség nélkül.—

Lyka Tbo. m. IV. 122.

Schwind Károly 1830-as évek

1834-ben az Auzórában jelentek meg illusztrációi, s dolgozott Pest és Buda látképén Perlaszka Domonkos aquatinta sokszorosítása számára. Egy évvel rá, megjelentek Fejér egyik művéhez rajzolt pesti házképei, 1838-ban pedig Trentsenszky számára a pesti árvíz tizenegy (11) képe. Nagyszorgalmú, csaknem pedáns festő, stílus beli jelentőség nélkül.

Árvíz

(Lyka: Tbv. m. IV. 122.)

Meggeri Károly arcképe a Regélőben. – Divatképekhez is kécsített mintákat. (Müv. II. 5. 347.)

Bizonyára járt Pozsonyban, mert ő rajzolta Fejér: Hist. Accad. Scient. Parm. számára a pozsonyi papnövelde házának képét, 1835. (Lyka: Tbv. m. IV. 33.)

Képek az árvíz által elöntött Pest Különböző
részeiről „Pesth am 13t–18t Maerz 1838"
aláírással. Középütt a Városház-tér az
északi oldalról nézve. Körülötte 10 Eisebb
kép. Könyvmat. – Gez. v. Schwindt. –
„Herausgegeben und gedruckt b. F. Trentsensky et Co in Pesth. – Lithogr. von Torsch". –

Prf v. Mül. Kat. J. cz. 2a 18.

V. ö. Kat. J. 8–9.

„Pesth am 13t – 18t Maerz 1838.–
„Gezeich. von Schwindt.– Lithog. von Torsch."
Herausgegeben und gedruckt bei J. Trentsensky & Co in Pesth".–
11 kép 1 lapon. (50 x 40 cm. –)

1.) Középen: Der Rathaus-Platz.
(Külön is megjelent: „Der " in Pesth den 14. 15. und 16. März 1838" Nappon elmosódott jelzése alighanem: Lith. bei Jos. Szakmary".– 237 x 147 mm.)
Felsö sor:
2.) Die evangelische Kirche.–
3.) Der Theater-Platz.–
4.) Die reformierte Kirche.–

Balra:
5.) Das Derra'sche Haus am Marktplatze
6.) Das Blindeninstitut.

Jobbra
7.) Zum wilden Mann in der 3 Kronengasse.
8.) Das Armen-Versorgungshaus zum Jägerhof.
Alsó sor:
9.) Ein Theil: der Theresienstadt,
10.) Josephstadt. —
11.) Franzstadt.—

För. Mit. Ltsz. 1118.

Schwindt Károly

Nagy Zoltán adatai

Schwindt K. Pesten. Arckép; pastell-festvény.

Müegylet kiáll. 1841.-17.

Schwindt K. Pesten. Ámor, rózsák közt.

n.o. 41.

Schwindt Kár. Pesten. Arckép.

p. Müegylet 1841.- Olajfestvények 78.

Schwindt K. Pesten. Hinne Adelaid lovagmüvéanő arcképe.

p. Müegylet 1841. Olajf. 137.

-"- Hinne Károly lovagmüvész arcképe.

n.o. 135.

— Pozzuoli és Baja vázlata.

n.o. pótléklajstrom M.

Schwindt Károly

festő

A galgagutai templom főoltárképét 1837ben festette.

208.o.

Genthon:Nógrá.d 1954.

Schwindt Károly

festő MDK

A galgagutai ev. templom főoltárképe./Krisztus az Olajfák hegyén/. 1837.

208.o.

Genthon:Nógrád. 1954.

Schwindt C

Pozsony. T. 3427.

A váron és a városon túl hegyek látszanak, az előtért a Duna foglalja el az innenső parton kikötött repülőhiddal, melyre egy kétfogatos szekér hajt fel. Balra a fa tövében ketten beszélgetnek és közülök az egyik ül. Felirata:

AEDES EDUCATIONI CLERI IUNIORIS
IMPERANTE IOSEPHO AUG. SACRA
POSONII.

alól balra: C. Schwind gez. Pest.
jobbra: Stahlstih v. J. Sürch Ofen.

Am., mér. a vk. 11.1: 15.9 cm.

77-92-17.

Schwindt K

festő.

A „Honmüvész" az 1834-iki pesti „mukitétel"-ről szólva felemliti, hogy azon ki volt állítva „Schwindt K." „jeles festőnktől" több táj és arckép: „Különösen kitünök az Idvezitő, Zrinyi, Imre herceg stb"

Müvészet, 1903. 330. l.

Schwindt Károly, festőművész (1794-1867). 2.) folytatás.
Képző- ipar- fotó- és filmművészet.

Schwindt – Perlaska: Árvízkép, 1838.
9/D. III. Aquatinta.
1 említve/.

Budapest folyóirat, 1988., 2., 42-old.

Schwindt Károly, festőművész, /1797-1867/. 1.) Folytatás
P. Szabó Ernő: Képző-Ipar- és Fotóművészet

Schwindt Károly festménysorozatáról. /1839/.
/említve/.

Képző-Ipar-fotó- és filmművészet.
Schwindt Károly:

Tizenkét hónap Pesten, 1839, 12/23-26. Festmények.
/említve/.

Budapest folyóirat, 1988., 2., 40-old. és 42-old.

Schwindt Károly

1841. pesti mukiállitáson - Arcképp. Pasztellfestvay; Amor, rózsák Kőzt. (Miniatur); s a következő olajf:
1. Arcképp. meg 2drb Arcképp.

Pesti mukiállitás. Hormüvész 1841. 402 l
403. l.

Schwindt Károly

Univerzeti lexikon 714 l.

festő, és grafikus, szül. 1797., megh. 1867.
Pesten. Arc-, város- és tájképeket festett.

Tisztázáskor megmagyar az adattárt.

(14

AUGUSZTUS

7

Schwandt

S. 3. *Maximilian*, grafikus, S. 1. Károly fia. A bécsi képzőművészeti akadémián tanult, azután mint rézés acélmetsző Hamburgban, Berlinben és Münchenben dolgozott. Itthon 1843. a Pesti Műegylet kiállításán Johann Ender Faust és Margit című festménye után készített rézmetszetével tűnt fel. 1860-ig sűrűn szerepelt a pesti tárlatokon. Jelentékenyebb műlapjai: Charitas, Gyümölcsöt áruló olasz nő, A jósnő, Lammermoori Lucia stb.

K-L. II. 4301

Mihály.

újú, de egyoldalú érmen van
rdult, de szembe néz. Előre-
sza kicsiny, arcza leberetvált.
kkendő, atilla, prémes bekecs
ta kettős körben : »CSOKONAI.

cm. — Lelt. sz. 1194. — Értéke
ajándéka 1907 április 30-án (787—
ovember 24-iki 5395 (1950—909),
1—910) és a 3211—910 eln. sz. le-
ár 10-iki (2095—909) és az 1910
jegyzékek alapján. — Bejelente-
08).

Schwing Gabriella épitész

M.D.K.

Részt vett a pályázaton / megvétel/ 10ooo Ft
Tervezők: Schömer Ervin, Havrán Pál,
Szmuk János, Béry György

Dr. Kiss Tibor: Idegkórház tervpályázat
Magyar Épitőművészet 1964/3. 6-12. l.

MDK

Schwindt Zsófia

A Pesti Műegylet 1841-ben a redoute-épületében rendezett kiállitásán szerepelt.

Ujházy Ferenc: Föv.művészeti allapotai a mult század közepén.

Nyugat, 1922.márc.16. 377.l.

Schwindtné

Bizenti Zsófia

festō

Minbarát. 1921. 49 l

Pollák-féle téglagyár Trencsénben

IX. 125.

Schwindt, Sophie
testőnő

Der Ungar 1843. júl. 14.
(Sz.: Pesther Salon 1843.)

Schwindt Károly
testő neje?

Kalmán

Schwindt Zsófia

Pesten, Schwindt Károly festő felesége, dilettáns festő 1841. pesti kiáll.

Stájerhoni tájék, Steinfeld után, olaff

A nagyanya, olaff.

Gyümölcsesendélet, olaff.

Két leánka egy macskával játszik, másolat, olaff.

Toilettegegenstände, olaff.

L 1841.

Szegedy Róza emlékkönyve V. 186.

Schwindt Zsófi Pest

1843. nüegyl.
Gyümölcs. olgyt.

L.

Schwindt Zsofia

Jestönö

1841. Pesten.

Az 1841. pesti mukiállitáson a kov. olajf.

1,, Stajer vidék.
2,, Nagyanya.
3) Gyümölcsök.
4. Macskával játszó két leány.

Pesti mukiállitás Honmüvesi 1841.
402. l. 403. l.

Schwindt Zofia

München 1914. 380

Csengetyű bronzból, római IV. 204.

Schwindt Zsófia

S. 4. *Zsófia*, festő, S. 1. Károly második neje, szül. Bizenti Zsófia. Csendéleteket és másolatokat állított ki a Pesti Műegylet 1841—43. évi kiállításain.

E. G. II. 430 l

1907.

akarmiájú, de egyoldalá
abrazolva.
é balrafordult, de szembe néz.
r, bajusza hegyesre pödrött. Öl-
tott széles gallérral, atilla
a kettős körben vésett betűkkel

OLY4 és

yitett véséssel, méretei 3.5:3.5 cm.--
mil ajándéka 1907. április 30-án (787-

250

1714

Schwindt Moritz

10996.

Donáth Gyula:

Mellig'látható, kissé balra fordul. Haja rövid, bajusza és szakálla hosszú. Kabátja kettős elejü. Felirata alól jobbra: Donáth Gyula 1871 és legalól középütt: gez. von Moritz v. Schwindt.

Czeruzarajz, mág. 8.5 cm.

Moritz von Schwind, bécsi, majd müncheni festő M.D.K.

Korai munkái az Aurora 1827. évi folyamában körölt négy kép: „Harai szeretet", „A' Csákányi Vermenyekző", (Kölcsey verse), – „Tündér völgy" (Vörösmarty verse) és „Hollókő" (Kiss Károly novellája), melyeket a magyar kutatás addig egy 1830-ban Pesten letelepedett kisebb mesternek, Karl Schwindt-nek tulajdonított, holott az alá írás „v. Schwind" s a képek stílusa is a fiatal nagy mesterre vall.

Vayerné, Zibolen Ágnes: Kisfaludy Károly az Aurora képszerkesztője és illusztrátora

Művészettörténeti Értesitő, Bp. 1967. XVI. évf. 3. sz.

képek 166-167. old. 165. old.

Moritz von Schwind, ovatrák festő (1804–1871).
Szvoboda D. Gabriella: A budapesti falkép festészet vázlatos áttekintése, 1863–1903-ig

7. „Rinaldo és Armida" 1865. (repr.)
Karton a Gluck-lemettához a bécsi Operában.
Bécs, Albertina.

Művészettörténeti Értesítő, 1986., 3-4., 138-old.

Moritz von Schwind, festő, rajzoló

1815-ben Bécsben Martin Schärmernél, Kisfaludy Károly házigazdájánál ismerkedett meg Kisfaludyval és ő is illusztrátora volt az Aurórának. 56.o.

Vayerné Zibolen Ágnes: Adalékok Kisfaludy Károly művészi pályájának alakulásához. 51.o.

A Petőfi Irodalmi Múzeum Évkönyve. 7. 1967-68. Bpest. Múzeumi Ismeretterjesztő Központ. Bp.

Schwind Móric

l - Egyházm. Lap

1881. 132. l
(Többször)

iszter f.1904 évi febr.hó 5-én
énztárhoz intézett rendeletének

r a magyardályai ev.ref.templom
elvételek munkálatainak k öltsé-
y/ koronát Huszka József fő-
gelt és a Müemlékek Orsz. Bizott
és tárcám naplójában kiadáskép

léül:

Schwind Móric, 1804-1871

KDK

után Kriehuber . graf.

Kadosa, magyar vezér. Szin. könyomat.
Keme, magyar vezér. " "
Phalitzein, /Vál/ magyar vezér. Szin.könyom.
/A két művész legkorábbi munkáiból./
Keve, magyar vezér. Szin.könyom. A két művész legkorábbi munkáiból/.
Krones kisasszony képmása. Szin.körajz.

Árv.Közl. 1931. 3.fk.sz. 66.l.

Schwindt Max

graf. Berliner

1.

Mubarát 1921-49 l

Popovits Illés, könyvtári nvlga

IX. 121.

Schwind M

~~II.~~

Béla vezér.

~~[illegible]~~ Sepia festmény

folio.

Tort a arcképcsarnok
metsz gyűjt.

Ugyanaz utá Eszitett
Körrajzot Kriehuber

Schwindt Maximi-
lian

Peströl gélenlag Bécs-
be.

1843. nüegylet.

Faust és Margit.
Rezinetz. Ender János
festege után.

L

Schwindt Max

1853 öfter Beglieben.

L.

Schwindt M.

Petto

Petrol, 1853 bau
Hamburgbau.

L

Schwindt Maximilian

Pestről, jelenleg Beisbe

1843. pesti kiáll.

Faust és Margitka,

régmetszet Ender János

festuje után

L 1843

Szolnok-dobokai megye V. 178.

Schwindt Maximilian

jelenleg ~~Hamb~~
Hamburgban.

1847. műegylet.

A hárlemi Kormányzó
Kamarában egy gyermek
felvétetik.

Acrélmetszet.

Női arckép.

Kőmetszet.

L

Schwind, Moritz
von

l.

Bertha Liszt

14.1.38.l.

MDK

Schwind Moriz, von, festöm.
1804-1871

ki után Kriehuber József /1801-1872/ készitette:

795. Budavezér. Szin.könyomat. 40x26
796. Krones kisasszony képmása. Szines körajz. 45x32
797. I.béla király. Szinezett könyomat. 40x26
798. III.István. Szinezett könyomat.

Árv. Csarn. 1932. I.rk.sz. 36.1.

61. sz. márc.

Schwindt Miksa.

A pesti műegylet 1853. évi junius–julius havi kiállításán: Charitas. A hamburgi műegylet 1852. évi műtárja. A november–decemberi kiállitáson: Gyümölcsöt áruló olasz nő, rézmetszet. A műegylet 1854. évi október-novemberi kiállitásán: Egy elhagyatott szegény asszony, acélmetszet Diez után. 1855. évi augusztus-szeptemberi kiállitásán: Az ebéd, acélmetszet Helbvich festménye után.

Schwindt Maximilian
Pesten

1844. mineglet

Inedit. Tusfestmény.

L.

Schwind. M.

vrod

Schwind – Kriehuber:

Magyar vezérek, hertzegek és királyok képekben. Wien 1830

idézi

Langer M. A magyar és külföldi bibliofilia története. Bpest, 1936.

122. l.

r,

á-

agyar

őlük,

ráj-

kari-

ban

zt

.

M. Schwind

Fest

Laid

Krichuber

Schwind M

Aba 10462

Egész alak, balra fordul, arczélben látható, koronát és brokat köntöse felett nyaklánczon érmet hord, jobbkezével az asztalon lévő irásra támaszkodik. Felirata

balra:

ABA
Magyar Király

középütt: III. és IV. 5.

jobbra:

ABA
König von Ungern.

alól balra: M. Schwind gez.
középütt: ged. Lith. Institut in Wien.
jobbra: Kriehuber lith.

Kny., alányomással, melynek mér. 33.9:23.8 cm.

Szn. 69-99
153-99-8.

Béla. 10465.

Egész alak, kissé jobbra tekint, koronával, bő ujjú köntösben, jobbkezével az asztalra támaszkodik, baljában keresztes országalmát tart és lábával párnázott zsámolyra lép. Felirata

balra:

BÉLA
Magyar Király

középütt: V. és IV.6

jobbra:

BELA
König von Ungern.

alól balra: M. Schwind gez.
középütt: gedr. im lith. Institut in Wien.
jobbra: Kriehuber lith.

Kny., alányomással, melynek mér. 34:23.8 cm.

Szn. 70-99
153-99-9.

Béla (vak) 10466

Egész alak, kissé balra fordul, ellenzős koronával, palástban, jobbkezét kinyujtotta és baljával országalmát tart. Felirata balra:

BÉLA
Magyar Király

középütt: XI.
jobbra:

BELA
König von Ungern.

alól balra: M. Schwind gez.
középütt: gedr. im lith. Institut in Wien.
jobbra: Kriehuber lith.

Kny., mag. 27 cm.

Szn. 73-99.
153-99-12.

Béla. 10464.

Egész alak, kissé jobbra tekint, tollas kucsmával, vállra vetett kaczagánynyal, jobbkezével lobogójának rudját tartja. A háttér hegyes vidék. Felirata
balra:

BÉLA
Magyar Vezér

középütt: No I.
jobbra: BÉLA
Herzog von Ungarn.
alól balra: gez. Schwind.
középütt: lithog. Institut.
jobbra: lith. Kriehuber.

Kny., alányomással, melynek mér. 33.5:22.7 cm.

Szn. 62-99
153-99-1.

Eörs 10469

Egész alak, kissé balra fordul, tollas kucsmával, vállon átvetett szijjal, jobbkezében réteges buzogánynyal, baljában paizszsal. A háttérben hegyes vidék. Felirata két sorban:

No. XIII.
EURS.

alól balra: gez. M. Schwind.
középütt: ged. Lithog. Institut in Wien.
jobbra: lith. J. Kriehuber.
legalól középütt: I. 4.

Kny., mag. 28 cm.

Szn. 64-99.
153-99-3.

Géza 10474

Egész alak, balra fordul, arczélben látható, prémes kucsmával, jobbkezével kardkötőjét fogja, baljával pedig lobogójának rúdját tartja. A háttérben a fák közül tornyos épület bontakozik ki. Felirata:

No XVII.
GEYSA

alól balra: gez. M. Schwind.
középütt: ged. Lith. Instit.
jobbra: lith. Joseph. Kriehuber.
legalól középütt: I. 5.

Kny., mag. 26 cm.

Szn. 67-99.
153-99-6.

Géza 10475

Egész alak, kissé balra fordul, bő ujjú brokát köntösben, melynek alját balkezével fogja, jobbjában jogart tart. Felirata balra:

GEYSA
Magyar Király.

középütt: VII.
jobbra:

GEISA
König von Ungern.

alól balra: M. Schwind gez.
középütt: gedr. im lith. Institut in Wien.
jobbra: Kriehuber lith.

Kny., alányomással, melynek mér. 33.6 : 23.9 cm.

Szn. 71-99.
153-99-10.

István. 10473

Egész alak, jobbra fordulva arczélben látható, koronát, palástot és köntöse felett nyaklánczon érmet hord, jobbkezében jogart tart, balját pedig kinyujtotta. Mögötte balról szék van. Felirata balra:

ISTVAN
Magyar Király.

középütt: XV.
jobbra:

STEPHAN
König von Ungern.

alól balra: M. Schwind gez.
középütt: gedr. im lith. Institut in Wien.
jobbra: Kriehuber lith.

Kny., alányomással, melynek mér. 34 : 24 cm.

Szn. 75-99.
153-99-14.

István 10477

Egész alak, kissé balra fordul, forgós kúcsmával, prémes palástban, jobbkezével az asztalra, baljával pedig kardjának markolatára támaszkodik. Felirata balra:

ISTVÁN
Magyar Király.

középütt: XIII.
jobbra:

STEPHAN
König von Ungern.

alól balra: M. Schwind gez.
középütt: gedr. im lith. Institut in Wien.
jobbra: Kriehuber lith.

Kny., alányomással, melynek mér. 34 : 24 cm.

Szn. 74-99.
153-99-13.

Kadisa 10481

Egész alak, balra fordul, arczélben látható, jobb lábával ki-,lép. tollas föveget és térdig érő köntöst hord, jobbkezével zászlojának rúdját, baljával pedig kardját fogja. A háttér dombos vidék folyoval. Felirata két sorban:

No III.
KADICHA

alól balra: gez. Schwind.
középütt: lithogr. Institut.
jobbra: lith. Kriehuber.

Kny., alányomással, melynek mér. 33.7 : 23.8 cm.

Szn. 63-99.
153-99-2.

Péter 10492

Egészalak, kissé jobbra néz, koronát és prémes köntöst hord a melyet jobbkezével összefog. Felirata balra:

PÉTER
Magyar Király.

középütt: II. és III.5
jobbra:

PETER
König von Ungern.

alól balra: M. Schwind gez.
középütt: ged. Lith. Institut in Wien.
jobbra: Kriehuber lith.

Kny., mag. 28.2 cm.

Szn. 68-99.
153-98-7.

Taksony 10494

Egész alak, kissé jobbra hajlik, forgos sisakkal, pikkelyes páncélban, jobbkezében zászlórudat, baljában pedig paizsot tart. A háttér hegyes vidék várral. Felirata:

No XVI.
TOXIS.

alól balra: gez. M. Schwind.
középütt: ged. Lithograph Institut.
jobbra: lith. Jos. Kriehuber.

Kny., mag. 30.5 cm.

Szn. 66-99.
153-99-5.

Zoltán 10499

Egész alak, balra fordul, kissé előre hajlik, tollas kucsmát és kaczagányt visel, jobbkezében kivont kard van, baljával pedig zászlórudat tart. Felirata két sorban:

No XIV.
ZALTAN.

alól balra: gez. M. Schwind.
középütt: gedr. Lith. Institut in Wien.
jobbra: lith. Jos. Kriehuber.

Kny., mag. 28.3 cm.

Szn. 65-99.
153-99-4.

Schwmd 2

Zsigmond 10497

Egész alak, jobbra fordul, koronát és galléros köntöst hord kezeiben pedig jogart és országalmát tart. Felirata balra:

ZSIGMOND
Magyar Király.

középütt: XXIX. és II. 12.
jobbra:

SIGISMUND
König von Ungern.

alól középütt: gedr. im lith. Institut in Wien.

Kny., alányomással, melynek mér. 34 : 24 cm.

Szn. 87-99.
153-99-26.

Schwind ?

Zápolya János 10498

Egész alak, kissé jobbra tekint, koronát és bő ujjú köntöst hord, kezeiben pedig országalmát és jogart tart. Felirata balra:

ZÁPOLYA JÁNOS
Magyar Király.

középüt : XXXVII. és II. 14.
jobbra:

JOHANN v. Zapolya
König von Ungern.

alól középütt: gedr. im lithogr. Institut in Wien.

Kny., alányomással, melynek mér. 34 : 24 cm.

Szn. 92-99.
153-99-31.

Schwind ?

Venczel 10496

Egész alak, szembe néz, koronát és brokát ø uszályos palástot hord, melynek alját balkezében tartja, jobbjában jogar van.
Felirata balra:

VENTZEL a Cseh
Magyar Király.

középütt: XXIV. és I. 11.
jobbra:

WENZEL der Böhme
König von Ungern.

alól középütt: ged. im lith. Institut in Wien.

Kny., alányomással, melynek mér. 33.8 : 23.8 cm.

Szn. 84-99.
153-99-23.

Schwind ?

II. Ulászló 10495

Egész alak, jobbra fordulva arczélben látható, koronát és brokát palástot hord, kezeiben pedig jogart és keresztes országalmát tart. Felirata balra:

I. ULÁSZLÓ
Magyar Király.

középütt: XXXV. és IIII. 13.
jobbra: WLADISLAW II.
König von Ungern.

alól középütt: gedr. im lith. Institut in Wien.

Kny., mag. 30 cm.

Szn. 90-99.
153-99-29.

Kálmán 10482

Egész alak, balra fordul, koronát és prémes köntöst visel, jobbkezében jogart és baljában országalmát tart. Felirata balra:

KÁLMÁN
Magyar Király.

középütt: IX.
jobbra:

COLOMAN
König von Ungern.

alól balra: M. Schwind gez.
középütt: gedr. im lith. Institut in Wien.
jobbra: Kriehuber lith.

Kny., mag. 27.5 cm.

Szn. 72-99.
153-99-11.

Schwind ?

Rudolf 10493

Egész alak, szembe néz, vértje felett brokát palástot hord, jobbkezében jogart tart és baljával kardjának markolatát fogja. Mögötte az asztalon korona s országalma látszik. Felirata balra:

RUDOLF
Magyar Király.

középütt XL. és I. 15.
jobbra:

RUDOLPH
König von Ungern.

alól középütt: gedr. im lith. Institut in Wien.

Kny., alányomással, melynek mér. 33.8 : 24 cm.

Szn. 95-99.
153-99-34.

(Schwind ?

Miksa 10489

Egész alak, kissé jobbra néz, palástot visel, vértje felett nyaklánczon az aranygyapjas rend jelvényét hordja, jobbkezében jogar van, baljával az asztalra támaszkodik, hol korona és országalma köti le figyelmünket. Felirata balra:

MAXIMILIAN
Magyar Király.

középütt: XXXIX. és IIII. 14.
jobbra:

MAXIMILIAN
König von Ungern.

alól középütt: gedr. im lith. Institut in Wien.

Kny., alányomással, melynek mér. 34.1 : 24. cm.

Szn 94-99-.
153-99-33.

Schwind?

III. László 10485

Egész alak, kissé balra néz, koronát és prémes brokát palástot visel, jobbjában jogart és baljában országalmát tart, lábával pedig, párnázott zsámolyra lép. Felirata balra:

III LASZLÓ gyermek korában
Magyar Királt.

középütt: XVIII. és III. 9.
jobbra:

LADISLAUS II. des Kind.
König von Ungern.

alól középütt: Ged. im lithogr. Institut in Wien.

Kny., alányomással, melynek mér. 34: 24 cm.

Szn. 78-99.
153-99-17.

Schwind 2

II. Mátyás 10483

Egész alak, szembe néz, koronát és vértje felett palástot visel, jobbkezében jogart és baljában keresztes országalmát tart. Felirata balra:

II. MATYAS
Magyar Király.

középütt: XLI. és II. 15.
jobbra:

MATHIAS
König von Ungern.

alól középütt: gedr. im lith. Institut in Wien.

Kny., alányomással, melynek mér. 34 : 24 cm.

Szn. 96-99.
153-99-35.

Schwind?

Mária Terézia 10487

Egész alak, kissé balra tekint, diademával, kivágott uszályos ruhában, vállra vetett hermelines palástban, melynek alját kezével fogja. Balkezét az asztalon lévő két korona egyikén nyugtatja. Felirata balra:

MÁRIA TERÉSIA
Magyar Királyné.

középütt: XLVII. és IIII. 16.

jobbra: MARIA TERESIA
Königin von Ungern.

alól középütt: Lithogr. Institut in Wien.

Kny., alányomással, melynek mér. 34.1 : 25 ~~23~~.3 cm.

Szn. 99-99.
153-99-38.

Schwind?

II. Lajos 10484

Egész alak, kissé jobbra, nyilt koronával, vértje felett nyaklánczon éremmel, jobbkezét csipőjére támasztotta, balját pedig kardjának markolatán nyugtatja. Felirata balra:

II. LAJOS
Magyar Király.

középütt: XXXVI. és I. 14.
jobbra:

LUDWIG
König von Ungern.

alól középütt: gedr. im lithog. Institut in Wien.

Kny., alányomással, melynek mér. 34: 24 cm.

Szn 91-99.
153-99-30.

Schwind?

Karolina Auguszta 10480

Egész alak, kissé jobbra fordul, a házi koronával, kivágott uszályos ruhában, nyakékkel, leomlo rátyollal és kezein ékköves karkötőkkel. Jobbjával az asztalra támaszkodik, a hol a párnán magyar korona van. A háttérben függöny lóg. Felirata négy sorban balra:

CAROLINA AUGUSTA
Ausztriai Tsászárné
és
Magyar Királyné

jobbra: CAROLINE AUGUSTE
Kaiserin von Oesterreich
und
Königin von Ungern.

alól középütt: Lithog. Institut.

Kny., mag. 28.5 cm.

Szn. 102-99.
153-99-41.

(Schwind?

IV. László 10486

Egész alak, szembe néz, koronával és köntöse felett nyaklánczon az aranygyapjas rend jelvényével, jobbkezét csipőjére támasztja, baljával pedig csákányát fogja. Felirata balra:

IV. LÁSZLÓ
Magyar Király.

középütt: XXII. és III. 10.
jobbra:

LADISLAUS
König von Ungern.

alól középütt: gedr. im lith. Institut in Wien.

Kny., alányomással, melynek mér. 34 : 24 cm.

Szn 82-99.
153-99-21.

Schwind?

II. Lipót 10483

Egész alak, kissé jobbra tekint, palástban, a Mária-Terézia és az aranygyapjas rend jelvényével, rendjel-szalagokkal, lovassági tábornoki egyenruhával. Jobbkezével az asztalra támaszkodik, a hol korona és országalma látszik, baljával pedig kardjának markolatát fogja. Felirata balra:

II. LEOPOLD
Magyar Király.

középütt: XLIX. és II. 17.
jobbra:

LEOPOLD II.
König von Ungern.

alól középütt: Verlag des lith. Instituts in Wien.

~~alól középütt: Verlag des lith. Instituts in Wien.~~

Kny., alányomással, melynek mér. 34 : 24 cm.

Szn. 101-99.

153-99-40.

Schwind?

Imre 10479-

Egész alak, kissé jobbra fordul, koronát és palástot hord, jobbkezében jogart tart, balját pedig csipőjére tette. Felirata balra:

JMRE
Magyar Király.

középütt: XVII. és II. 9.
jobbra:

EMERICH
König von Ungern.

alól középütt: Gedr. im lith. Institut in Wien.

Kny., alányomással, melynek mér. 33.8 : 23.9 cm.

Szn. 77-99.
153-99-16.

Schwind?

II. József 10476

Egész alak, szembe néz, az aranygyapjas, a Mária Terézia és a szent-István rend jelvényeivel és szalagjaival, jobbkezét csipőjére támasztotta, baljával pedig mutat. Mögötte az asztalon párnára helyezett korona és jogar látszik. Felirata balra:

II. JÓSEF
Magyar Király.

középütt: XLVIII. és I. 17.
jobbra:

JOSEPH II.
König von Ungern.

alól középütt: v. Verlag des lith. Institut in Wien.

Kny., mag. 29 cm.

Szn. 100-99.
153-99-39.

Schwind ?

I. Albert 10461.

Egész alak, balra fordul, koronát és bő ujjú brokát köntöse felett nyaklánczon érmet visel, jobbkezével az asztalra támaszkodik, hol keresztes országalma van, baljával pedig jogart tart. Felirata balra:

ALBERT
Magyar Király

középütt: XXX és III. 12.
jobbra: ALBRECHT
König von Ungern.
alól középütt: Ged. im lith. Inst. in Wien.

Kny., alányomással, melynek mér. 34:24 cm.

Szn. 88-99
153-99-27.

Schwind?

Erzsébet királyné 10470

Egész alak, kissé jobbra tekint, bekötött ffejjel, magas ruhája fölött gyöngyfüzérrel, jobbkezét ugy tartja, mintha beszélne, baljával pedig az asztalra támaszkodik, hol egy párnán korona és jogar van. Felirata balra:

ERZSÉBET
Magyar Királyné.

középütt: XXXI. és IIII. 12.
jobbra:

ELISABETH
Königin von Ungern.

alól középütt: gedr. im lithog. Institut in Wien.

Kny., alányomással, melynek mér. 34 : 24 cm.

Szn. 89-99.
153-99-28.

Schwind?

IV. Béla 10468

Egész alak, jobbra fordul, arczélben látható, koronát és brokát köntöse felett lánczon érmet hord. Jobbkezével a derekát szorító övet fogja, baljában pedig jogart tart. Felirata balra:

IV. BELA
Magyar Király

középütt: XX. és I. 10.
jobbra:

BELA IV.
Königvon Ungarn.

alól középütt: Gedr. im lith. Institut in Wien.

Kny., mag. 27.6 cm.

Szn. 80-99.
153-99-19.

Schwind?

III. Béla 10467

Egész alak, balra fordul, koronát és palástot visel, jobbkezében jogart tart, balját csipőjére támasztotta. Felirata balra:

III. BÉLA
Magyar Király.

középütt: XVI és I. 9.
jobbra:

BELA III.
König von Ungern.

alól középütt: Ged. im lith. Institut in Wien.

Kny., alányomással, melynek mér. 34 : 24 cm.

Szn. 76-99.
153-99-15.

Schwind?

II. Ferdinánd 10472

Egész alak, kissé jobbra tekint, tollás föveggel, réteges kerek gallérral, hermelines köpenykéje fölött az aranygyapjas rend jelvényével, kezeit kardjának markolatán nyugtatja. Jobbra az asztalon korona látszik. Feliraáta balra:

II. FERDINAND
Magyar Király.

középütt: XLII. és III. 15.
jobbra:

FERDINAND II.
König von Ungern.

alól középütt: gedr. im lith. Institut in Wien.

Kny., alányomással, melynek mér. 34 : 23.8 cm.

Szn. 97-99.
153-99-36.

Schwind ?

II. András. 10463.

Egész alak, balra fordul, arczélben látható, koronát és köpenye fölött lánczon érmet hord, kinyujtott jobbkezében jogart tart. A háttérben jobbról oszlopi látszik. Felirata

balra:

II. ANDRÁSNAK
Magyar Király

középütt: XIX. és IV. 9.

jobbra: ~~Andreas~~ ANDREAS II.
König von Ungern.

alól középütt: Ged. im lith. Institut in Wien.

Kny., alányomással, melynek mér. 34:24 cm.

Szn. 79-99
153-99-18.

Taksony. 5144.

Egész alak, áll de jobbra dül, szembe néz. Jobbkezével zászlójának nyelét, baljával pedig pajzsát fogja. Sisakja forgós, pánczélja pikkelyes és oldalán kard lóg. A háttérhegyes vidék, balról várral. Felirata:

No XVI
TOXIS.

alól balra: gez. M. Schwind.
középütt: ged: Lithograph. Institut.
jobbra: lith. Jos. Kriehuber.

Szines kny., mér. 32.4: 23 cm.

68-91

Keve. 5130.

Egész alak, jobbra fordul, de balra tekint. Jobbkezével lobogójának nyelét fogja, baljával pedig pajzsát tartja. Kucsmáját tollak diszitik és oldalán kard lóg. A háttér hegyes vidék. Felirata:

No II.
KEVE.

alól balra: gez. Schwind.
középütt: lithog. Institut.
jobbra: Kriehuber.

Szines kny., mér. 30.5: 23.5 cm.

68-91.

Béla. 535.

Egész alak, kissé jobbra tekint tollas kucsmával, vállra vetett párduczbőrrel. Jobbkezével lobogójának nyelét fogja, balját pedig csipőjére tette. A háttér hegyes vidék. Felirata:

No I
BÉLA.

alól balra: gez. Schwind.
középütt: lithog. Institut.
jobbra: lith. Kriehuber.

Kr. alányomással, melynek mér. 33.8: 23.9 cm.

Schwind ?

III. Ferdinand 10471

Egész alak, kissé jobbra tekint, tollas kalappal, köntöse felett lehajtott széles gallérral és az aranygyapjas rend jelvényével, hermelines köpenyben, oldalán karddal. Mögötte balról az asztalon korona látszik. Felirata balra:

III. FERDINAND
Magyar Király.

középütt: XLIII és IIII. 15.
jobbra:

FERDINAND III.
König von Ungern.

alól középütt: gedr. im lith. Institute in Wien.

Kny., alányomással, melynek mér. 33.9 : 23.8 cm.

Szn. 98-99.
153-99-37.

Schmid ?

Ottó. 10491

Egész alak, kissé balra fordul, koronát és bő ujjú brokát palástot visel, melynek alját balkezével fogja, jobbjában keresztes országalma van. Felirata balra:

OTTO
Magyar Király.

középütt: XXV. és II. ll.
jobbra:

OOTTO
König von Ungern.

alól középütt: gedr. im lith. Institut in Wien.

Kny., alányomással, melynek mér. 34 : 24.1 cm.

Szn. 85-99.
153-99-24.

Schwind 2

I. Ferdinánd. 10473

Egész alak, kissé balra fordul, koronát és vértje felett palástot visel, jobbkezét kinyujtotta és baljában jogart tart. Felirata balra:

I. FERDINAND
Magyar Királt.

középütt: XXXVIII. és III. 14.
jobbra:

FERDINAND I.
König von Ungern.

alól középütt: gedr. im lith. Institut in Wien.

Kny., alányomással, melynek mér. 34.1 : 24 cm.

Szn. 93-99.
153-99-32.

Schwind?

I. Mária 10490

Egész alak, kissé balra fordul, koronával, leomló fátyollál, kissé kivágott ruhával, jobbkezével az asztalra támaszkodik, hol országalma van, baljában pedig jogart tart. Felirata balra:

I. MARIA
Magyar Királyné.

középütt: XXVIII. és I. 12.
jobbra:

MARIA I.
Königin von Ungern.

alól középütt: gedr. im litho. Institut in Wien.

Kny., alányomással, melynek mér. 34 : 24 cm.

Szn. 86-99.
153-99-25.

Zrinyi Miklós kirohánasa:

Balra Szigetvár kapujából a kilőtt taraczkfüstje között könnyű ruhába öltözve rohannak ki a vitézek élökön Zrinyivel, ki jobb kezében atyja kardjával méri a reárohanó janicsárokra a halálos csapást, míg baljával a vele szemben álló török fegyverének csövét fogja. Mellette Juranics van a zászlóval. A törökök közül hárman ~~a hidról~~ estek le s közülök kettőt a hid karfája ~~ütött~~ zuhant a vizbe. A hidon pedig négyen vivódnak a halállal. Feliratai a kép alatt három sorban:

Zriny

Serenissimo Domino Josepho Caesareo Regio Principi Ac Archiduci Austriae Nec Non Regni Hungariae Palatino"

s legalól balra: „Schwind delin",
középütt: „Ex Lithograph: Jos: Trentsensky Viennae"
s jobbra: „Kriehuber lithogr."

Könyomat, méretei a vonalkeretet véve 36.3 : 46.6 cm.

Lapa. 7803

31/93 N° 279.

Schwing Pál

óráz Késmark

l.

Ezredéveskiáll

IX. csop 47. l.

Schwingenbogen Miklós, posztókészitő

1427-ben egy soproni oklevélben szerepel. Ismeretlen csehországi helyről költözött Sopronba. Polgárjogot nem nyert. Háza nem volt. 333.old. 5.jegyz

Mollay Károly, Sopronx Ismerkedése a huszitizmussal. 333.old

Soproni Szemle. Helytört. Folyóirat. XVIII. 1964. Sopron

Schwingenschlögl

(Schweinschlögl)

Ferdinand

Modelliere

XIV. 7.

l

Schirek Holitsch

125. l.

Schwint Henrik

kőfaragó.

Az 1824. évi renoválás alkalmával az alábbi templomon végezte a kőfaragó munkát.

Gulyás József dr:

A sárospataki ref. templom. Sárospatak. 1942. 9. l.

A fenti napra összehívott közgyűlést határozatlanképtelenség esetén

június hó 26-án, délután 6 órakor

a camponai ásatások bemutatásával *Nagytétényben tartjuk meg. Erre külön meghívót nem küldünk.*

Találkozás a Szent Gellért-téri HÉV. állomáson. Indulás pont 5 órakor. A közgyűlés színhelye a nagytétényi állami iskola. Az ásatásokat, részben helyszíni bemutatással ***Paulovics István*** tagtársunk ismerteti.

Az ásatások megtekintése után a nagytétényi halászcsárdában társasvacsora.

Az Elnök

SCHWITTERS Kurt

Komposíció rep.

XX. Századi Művészet
Szépmüv. Múz. 1975.

SCHWITTERS Kurt

Kompozíció collage 220×168 mm

XX. Századi Múzeum
Szolnok. Múz. 1975.

MAGYAR MŰKERESKEDŐ NEW-YORKBAN

A budapesti régiségpiacon is jól ismert név a *Silbermann E.* és *A.* cégé. Amióta a pesti üzletét megszüntette, azóta a nemzetközi összeköttetésekkel bíró cég bécsi központjából bonyolította le ügyeit. Most arról értesülünk, hogy a két magyar cégfőnök Newyorkban állít fel fióküzletet amerikai üzletfeleinek gyorsabb és simább kiszolgálására.

EGY CSÖNDES BUDAI BÚTOR-MŰTEREM

A nagyváros vásári zajától távol a Pálffy-tér egy finom bútorokkal telerakott műtermében dolgozik a klasszikus stilusok kultiválásán egy lakástervező, aki a legszerényebb, legcsöndesebb és mégis legavatottabb tervezői közé tartozik a stílusbútoroknak. Alig van nála nagyobb értője, intimebb barátja a régi bútorok lelkének és technikájának. Nemcsak a barok, a pompás Mária Terézia-remekek s a hivalkodó francia-formák hűséges tolmácsa ő, hanem a komoly renaissance-lakásnak is, amelyet szeret mint egy connoisseur, és ismer mint egy múzeumi tudós. Tudása ugyanis nemcsak a bútor külső arányainak, részleteinek és árnyalati finomságainak ellesésében áll, hanem az anyag és technika régi fogásainak is ura s egyben hű őrzője a munka szoiíd hagyományainak. Ahogy a kissé elvonult, csaknem magányos műteremben beszélgetni kezdünk Schwitzer mesterrel, egyszerre elénk tárul az a kapcsolat, melyben ő a finom modelldarabokkal van. Ez a kapcsolat őt nem szolgai másolójává teszi a régi korok bútor-remekeinek, hanem csöndes tisztelőjükké. De megvilágosodik előttünk az is, mily biztos szerkezeti elveken nyugszik az ő bútorépítése, akár egy fiókos szekrényről van szó, akár egy kastély halljáról. Zajtalanul és külső sikerhatások nélkül dolgozik, annyi tudással, amennyivel mások már a nagy üzleti sikerek szárnyán repülnek. Ő megelégszik azzal, hogy a születés és ízlés előkelőségei felkeresik, tanácsait, terveit kérik, kényes és nehéz stílusberendező feladatokat adnak neki és végül pihenést s örömet találnak az ő könnyűséggel megoldott lakásművészetében.

HORVÁTH HENRIK ELŐADÁSA BÖCKLINRŐL

Böcklin Arnold születésének századik évfordulója alkalmából a Régészeti Társulat közgyűlésén ünnepi előadást tartott Horváth Henrik dr., a Fővárosi Múzeum őre. Széles alapon latolgatta a költő-festő művészi, szellemtörténeti, sőt tudományos jelentőségét is. Az utóbbival kapcsolatban nagyon figyelemreméltó adalékokat hozott fel, melyek élénk fényt vetnek Böcklinnek kutatásaira az antik- és a középkori technikákat, valamint festékanyagokat illetően. Pliniust, Vitruviust, Cennino Cennini-t nagyon jól ismerte és állandóan tanulmányozta, sőt helyesbítette is. Fresko-, tempera-, olaj-, tömjén- és viaszkfestészetben (enkausztikában) egyaránt otthon volt. A korabeli régészeti és műtörténeti kutatással állandóan lépést tartott és ezek művelőivel s főleg Jakob Burckhardt-tal legjobb barátságot tartott. Az általuk kezdeményezett renaissance-rajongás nélkül alig tudnók levezetni művészetét. Erős szálak fűzik korának többi alkotó géniuszaihoz, Gottfried Kellerhez, Nietzsche-hez, Richard Wagnerhez is. Polifonikus, orchesztrális jellege van az ő művészetének is, akár mint Wagner zenéjének, vagy Zarathustra harsonázó szólamainak. Művészeti munkásságának főtényezői az antik mythologiai alakoknak életrekeltése, a szinadás autonóm pompája, továbbá a tájképi elemek és az emberi vagy mythologiai lények meglepően szerves hangulati egysége. Érdekes magyar relációi is vannak: így Böcklin volt az első külföldi művész, aki az 1886-ban alapított nagy állami aranyérmet elnyerte. Az előadást 25 vetített kép kísérte.

A Műgyűjtő 1928. 3-4

A MAGYAR GYÜJTŐK SZERVEZKEDÉSE

Radisics Jenő 1907-ben a Magyar Iparművészet hasábjain, az Amatőr Gyüjtők kiállításáról írván, ezeket mondja: »Budapesten van ezernyi egyesület, de egy sincs, aminő van Párisban amatőrök részére, akik hetenként egyszer összegyűlnek, eszméket cserélnek, tapasztalataikról beszámolnak és társaik elé viszik, mintegy a bíróság elé az olyan eseteket, amelyekkel nem tudnak tisztába jönni. Lehet, hogy idővel ilyen egyesület, amely mellesleg megjegyezve nem tartoznék a leghaszontalanabbak közé, nálunk is megalakul.« Radisics látnoki szavai most tették váltak, mert a *Magyar Gyüjtők és Művészetkedvelők Egyesülete* éppen ezeket az eszméket akarja megvalósítani. Kérjük tehát ezúton is az érdeklődők szíves támogatását. A tagul belépők jelentkezzenek Csányi Károly címén, (Budapest, IX., Üllői-út 33.).

A VIDÉKI KÉPTÁRAK HELY HIÁNYA

A sokszor felpanaszolt hiánya a magyar vidék művészeti érdeklődésének (lásd: *Lyka* Károly cikkét a Műgyüjtő mostani számában) részben azokkal a szomorú viszonyokkal függ össze, mely ben ezek a múzeumok legalább is helyiségek dolgában leledzenek. A legfontosabb kulturális gócpontokon oly súlyos zsúfoltságban tengődnek a múzeumok s oly avult, sötét és rideg termekben szoronganak, hogy alig tekinthetők más nak, mint a közönség számára élvezhetetlen ereklyetáraknak. A szombathelyi múzeum, mely — mint már említettük — a legjobb képtári anyaggal felszerelt vidéki múzeumaink közé tartozik, évi jelentésében maga írja, hogy »még az igazán értékes régi festők munkái is csak nehézséggel és a legelemibb rendezési szempontok kényszerű figyelmen kívül hagyásával voltak a képtár egyetlen termében összezsúfolhatók». A pécsi múzeum viszont, amely azt a helyes elvet követi, hogy a helybeli festők műveiből egyszerre 16 darabot vásárolt képtára részére, akként kénytelen ezt az anyagot a közönség elé vinni, hogy — a régi képeket a modernek kiállításának tartamára leakasztja a falakról. Szomorú állapot, amelyen remélhetőleg mégis csak változtatni fog valamit az a törvény, mely a vidéki múzeumok sorsát is a Gyüjteményegyetem hatáskörébe fogja letenni.

A VÁR MŰVÉSZI JELLEGÉNEK MEGÓVÁSA

A főváros művészi köreiben már régóta sokszor emlegették, hogy az újabb építkezések mennyire zavarossá teszik a Várnak s házainak művészi archaizmusát. Előbb a sajtóban, később a Képzőművészeti Tanácsban volt ezekről a szabadosságokról szó, míg végül a Közmunkatanács vette kezébe a dolgot. Ennek egy nagyjelentőségű rendelet lett a következménye, melyet most a főváros építésellenőrző ügyosztályainak is megküldöttek. A Közmunkatanács rendelete megszabja a Várban történő építkezések s épületátalakítások jellegét. A jövőben ott csak legfeljebb kétemeletes házakat szabad építeni s tizenöt és fél méternél magasabbra nyulni az épületnek nem szabad. Minden homlokzatnak — még emeletráépítésnél is — a művészi környezethez kell stílusosan igazodnia. A városkép régies zártságát tehát semmiképpen sem szabad megzavarni. Ha régi épület helyére újat emelnek, akkor ennek építési mo dorát (esetleg a réginek egyes megmenthető részeit: kapuját stb.) feltétlenül meg kell őrizni az új épületen is. Az előkertek számára a Hunyadi János-út és a Bástyafal mentén mindenütt szabadon kell hagyni a megfelelő területet. S hogy még az ízléstelen és túlhangos reklámok se ronthassák meg az összképet, azért cégtáblák s egyéb felírások is pontosan előírt méretek szerint alkalmazandók. Az ilyenek ízléstelen kinövéseit a hatóságok máris eltávolíthatják.

Schwitzer F. Ferenc

belső építész

Bpest

Lásd

Váljubal

596. l.

Schwitzigné Erzsébet, özv

ötvös Pest

1759.

Horváth Szentpéteri

256 l.

Schwocky György

ötvös, Sopron 1562

l.

Csatsopronióto

8. l.

43. szoba

Pándarabja Maszlagy
284.

Svoboda Fülöp

Kékfestő

1774-75. Holics

Csanyi 1954

77.L

Schwormstädt Felix

IV. Károly koronázase
1916. dec. 30.
Fénti festmenje
Hinesan repr.

Illustrirte Zeitung
(Leipzig) 1917. 148 Band.
Nr 3839.

Ottó trónörökös. Repr.
n.o.

A koronázási ebéd.
Repr.
n.o

Krumbach dr., borosmlói tanár

III. 164.

Schvostsuk

szobrászművész.

A pesterzsébeti képzőművészek kiállításán műve szerepelt.

Budapesti Hirlap, 1928. dec. 16.

Schwott Lajos

a Ludas Matyi

II. évf (1946)

is sürüm rajzol

Schwott Lajos

— **Schwott Lajos** grafikus és karikaturista augusztus 14-én, életének 80. évében, hosszú betegség után elhunyt. Temetése szeptember 3-án, csütörtökön 15 órakor lesz a Farkasréti temetőben.

Magyar Nemzet 1987. VIII. 26.

Schwott Lajos

Elhunyt Schwott Lajos grafikusművész

Schwott Lajos grafikusművész és karikaturista, több évtizeden át a Ludas Matyi munkatársa, augusztus 14-én, életének 80. évében, hosszú betegség után elhunyt. Temetése szeptember 3-án, csütörtök délután három órakor lesz a Farkasréti temetőben.

Népszabadság, 1987. VIII. 26

Schwott Lajos

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V. Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188—296, 188—807

LUDAS MATYI

tag. 1960 ÁPR 14 F. L.

117

Természet után

Schwott Lajos rajza

majd mindenk

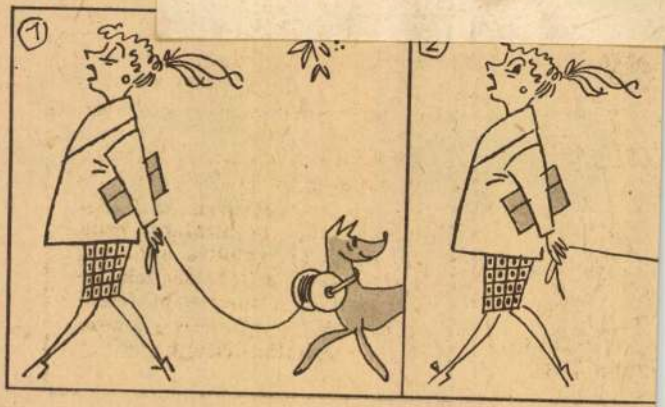

Schwott Lajos
Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor-u. 17
Telefon: 188-296, 188-307

LUDAS MATYI

1959 JUN 19

Romantikus férfi

Schwott Lajos rajza

610

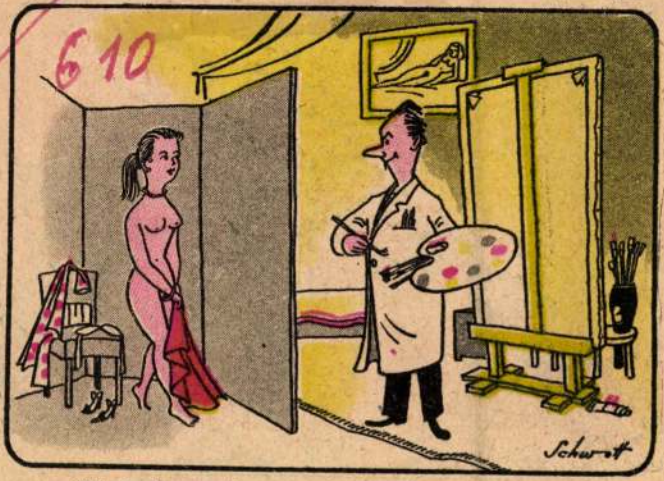

– Vilmácska, munka után elmegyünk egy csendes, eldugott kis óbudai vendéglőbe, ahol nem zavar bennünket senki . . .:

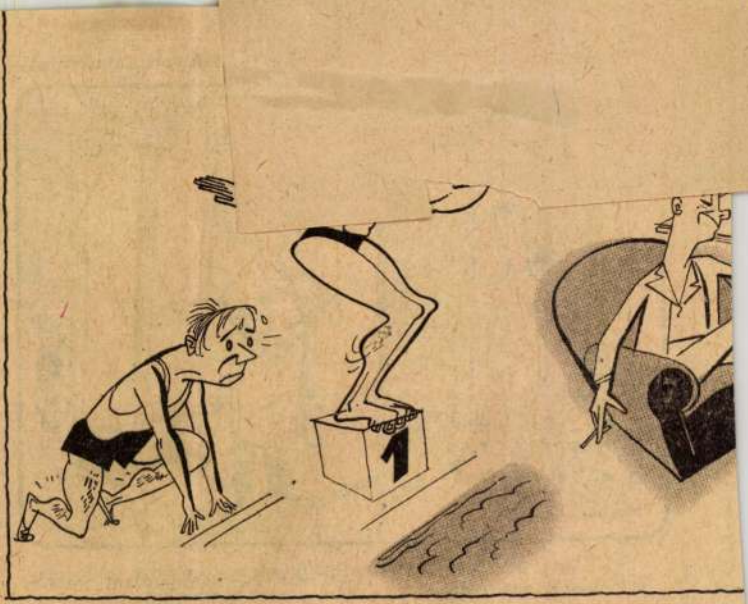

Schwott Lajos

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

VÖRÖS CSILLAG
Budapest

Hasznos kezdeményezés gépeink népszerűsítésére

Országos sikert aratott a DUTRA-kifestőkönyv

Az elmúlt esztendőben egy Miskolc környéki faluból levél érkezett vállalatunkhoz, s bár a címben az állt, hogy Zetor Super Traktorgyár, Budapest, ennek ellenére kézbesítette a posta. A levél szűkszavú tartalma a következő volt: *„Kérünk néhány darab prospektust és jelvényt úttörőcsapatunk részére, hogy gyártmányaikat megismerhessük."*

E pár szó adta a gondolatot kereskedelmi szakembereinknek, hogy széles körű országos mozgalmat kellene indítani az ifjúság körében a DUTRA-gépek megismertetésére. *A gondolatot tett követte, s még a télen elkészült 10 ezer példányban a DUTRA kifestőkönyv, benne a falusi fiatalokhoz intézett pályázati felhívással, melynek lényegét hadd idézzük szó szerint:*

„Azzal a céllal, hogy minél több falusi úttörő ismerje meg a Vörös Csillag Traktorgyár gyártmányait, a VCST, a Magyar Úttörők Szövetsége és a KISZ KB Mezőgazdasági és Falusi Osztálya kifestőpályázatot hirdet a falusi általános iskolák VI., — VII., — VIII. osztályos úttörői, illetve úttörő őrsei részére.

Egy-egy úttörőcsapat három legsikerültebb pályázatát az illetékes megyei szervek értékelik, s a megyénkénti legjobb három pályamunka az országos bíráló bizottság elé kerül.

A megyei első díj 400, a második díj 300, a harmadik díj pedig 200 forint értékű tárgyjutalom. Az országos első díj táskarádió, a második díj fényképezőgép, a további díjak pedig őrsi felszerelések. Ezen felül a legeredményesebb pályamunkákat készítő ötven úttörőt az őszi Mezőgazdasági Kiállítás alkalmával a traktorgyár egynapos program keretében, vendégül látja."

A megyei értékelések azóta már megtörténtek, s az eredmények azt mutatják, hogy a pályázat elérte célját, a DUTRA-gépek népszerűsítését. *A beküldött rajzok közül formaérzék és ötletesség tekintetében nem egy joggal minősíthető átlagon felüli teljesítménynek,* mint például a mihályházai hetedik osztályos Fuchs Zsuzsannáé, aki a Veszprém megyei első helyezett lett.

Utólag már nehéz kideríteni, hogy a kifestőkönyv-ötlet kinek a fejében született meg először. De ez nem is fontos, lényeg, hogy a kezdeményezés országos sikert aratott. E tény igazolására idézzük a Békés megyei KISZ-vb hozzánk intézett levelének néhány sorát: *„A pályázatra igen sok kifestőkönyv érkezett be, javasoljuk, hogy a következő tanévben is legyen ilyen hasznos tevékenységi forma úttörőink részére".*

Befejezésül két személy nevét kötelességünk még megemlíteni, akik a pályázat sikerre vitelében döntő szerepet játszottak. *Az egyik Schwott Lajos grafikusművész, a kifestőkönyv ötletdús, szép kivitelű rajzainak szerzője, a másik Korsch Zoltán, a kereskedelmi igazgatóság munkatársa, a könyv felelős kiadója, egyben az országos kezdeményezés vállalati felelőse.*

Mindketten rászolgáltak, hogy e sorokat az ő dicséretükkel zárjuk.

v— b—

Mit várunk a készülő ifjúsági törvénytől?

Azt, hogy jó legyen — fogalmazza meg rögtön Pintér Lajos, a KISZ-bizottság titkára, nagyon frappánsan. Aztán részletezi.

— *Az ifjúság nevelése legyen az egész társadalom ügye. A gyárban 1500 fiatal dolgozik, ebből 650-en KISZ-tagok. Nyilvánvaló, hogy a KISZ-nek is hatást kell gyakorolni a KISZ-en kívüliekre, de talán még jobban a szakszervezetnek. Mert 800-an nem tagjai a KISZ-nek, de tagjai a szakszervezetnek.*

A fiatalság és a KISZ közé egyenlőségjelet tesznek. Legyen a szakszervezetnek, pártnak, vöröskeresztnek, MHSZ-nek önálló ifjúsági politikája. *Természetesen az lenne a legideálisabb, ha minden fiatal KISZ-tag lenne, de minőségi csak akkor engedjék el a fiatalokat, ha én szólok.* Önbizalmat öntenek abba srácba, akinek hisznek. Jónak tartják a munkáját, kiegyensúlyozottnak a magánéletét —, de mégsem ismerik el. Nem csoda, ha ez „lelombozza" őket.

Miért nincs meg a szükséges tekintélye a KISZ-titkárnak? Csak azért, mert fiatal? Vagy azért, mert alacsonyabb beosztásbon dolgozik? Volt olyan vb-tagunk is, aki csak úgy tudott eljönni a vb-ülésre, ha munkáját munkaidő után pótolta.

Több lehetőséget kérünk a káderutánpótlás biztosítására? Nekünk panaszkodnak, ha egy KISZ-iskolát végzett fiatal elmegy a gyárból. De annak gyümölcsét, hogy beiskoláztattunk valakit, nem csupán mi élvezzük, hanem a szakszervezet, pontosabban az egész társadalom. Változtatni kell azon a szemléleten, amely azt rója fel nekünk, hogy sokat iskoláztatunk.

A készülő ifjúsági törvény hatékonyságának feltétele, hogy mindenki ismerje az MSZMP Központi Bizottságának februári határozatát. Nem elegendő, hogy a fiatalok csak kérjenek, adni is kell nekik.

Mi, fiatalok, persze nemcsak kérünk. Igyekszünk mi is adni, jobban dolgozni, a munkapadok mellett, s a KISZ-ben egyaránt. S minden erőnkkel azon vagyunk, hogy erősítsük a KISZ politikai jellegét — fejezte be a beszélgetést *Pintér Lajos*, a KISZ-bizottság titkára.

Fiatalok a

Széles körű akciót indított a KISZ-bizottság az öntöde folyamatos anyagellátása érdekében.

A KISZ és a vállalat szerződést kötött, amelynek értelmében a KISZ-fiatalok társadalmi munkaakciót vállaltak.

„Csendélet" a pénztár előtt

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

1976 AUG 17

Hajó – Daru

Schwott Lajos, grafikus, karikaturista.

1/21

Bemutatjuk Schwott Lajost

Lapunk második oldalán rendre közlünk karikatúrákat. Karikatúristánk, grafikusunk *Schwott Lajos*. Lakásán kerestem meg a művészt, hogy bemutathassam olvasóinknak.

— Miről beszélgessünk? — kérdezte.

— A karikatúráról, történetéről, s természetesen az Ön munkáiról. A karikatúristák komoly, vagy vidám emberek?

— Nem lehet így kategorizálni — hangzott a válasz. — A karikaturisták harcos emberek. *Jan Effelről* van egy történet. Egyik utazása alkalmával Párizsban, az Orly repülőtéren, szigorú ellenőrzést tartottak. A művész is motozás előtt állt, amikor a rendőrtiszt megkérdezte tőle: Fegyver van Önnél? Igen — válaszolta, s közben belsőzsebéből elővette ceruzáját. — Ez az én fegyverem!

A karikatúra tehát fegyver — folytatja Schwott Lajos — és hármas funkciója van. A nevettetést szolgálja; másrészt képzőművészet, kifejezési formájával az emberi cselekedetek visszásságait ábrázolja. Képzőművészet is, hiszen kevés vonallal ábrázolja a mindennapi életet. Amióta a sajtóhoz kapcsolódik publicisztika — ennek rajzos formája —, könnyen rögződik az emlékezetben.

— Valahol olvastam, hogy az első karikatúra a fóniciaiaknál, vagy a görögöknél — nem emlékszem pontosan —, született. A halálra ítélt rabszolgát olajjal töltött üstbe ültették és tüzet raktak alatta. A fővő ember arckifejezését írnokok rögzítették és az ábrák a mulatságokon kézről-kézre adva, nagy derültséget keltettek. Állítólag ezek a rajzok a karikatúra ősei. Így lehet ez?

— Nem valószínű — válaszolta Schwott Lajos —, miközben mélyet szívott a cigarettájából. — A karikatúra egyidős az emberiséggel. A barlangrajzokon, később az egyiptomi és asszír köveken megtalálták a karikatúra első jellemző vonásait. Szorongást, félelmet fejeznek ki. Így született a nevettetést szolgáló karikatúra.

— Ismertetné olvasóinkkal a karikatúra történetét?

— Köteteket tölthetne meg. Nehéz erről röviden beszélni. Először a Párizsi Kommün alatt szólt a legszélesebb néptömegekhez, a politikai küzdelmekhez kapcsolódott. A modern értelemben vett karikatúra Angliában született, s az első pillanattól kezdve divat, erkölcs, politika. A kor eleven és őszinte önkritikája, s ha tréfál is, nem hazudhat.

— A magyar karikatúra a szabadságharc képes élclapjában, Sharivari-ban látott napvilágot. A Bach-korszak idején indította *Jókai Mór* az *„Üstököst”* és *Tóth Kálmán* a *„Bolond Miksát”*. A két lapot a „Borsszem Jankó” követte. A Tanácsköztársaság újabb lendületet adott a műfaj fejlődésének, majd a két világháború között szétszóródott a karikatúra a napi- és a hetilapokban. A tulajdonképpeni változást a felszabadulás hozta. Ekkor jelent meg a Ludas Matyi.

— A lapnak megjelenésétől munkatársa?

— Igen. A ház körül a romokat takarítottuk. 1945 januárjában, amikor a feleségem lekiabált: „Lajos, gyere fel, itt van Szilárd!” *Darvas Szilárd* volt, a Ludas Matyi későbbi szerkesztője.

— A felszabadulás után felnőtt nemzedék ismeri a Schwott rajzokat de keveset tud a művész pályakezdéséről. Kérem, beszéljen erről.

— A gimnáziumban lerajzoltam osztálytársaimat, tanáraimat. Mondanom sem kell, az utóbbi miatt néhányszor kellemetlenségem is volt. Emlékszem — mosolyodik el —, diáklapot is szerkesztettem.

Érettségi után gyárba kerültem ,és munka mellett tanultam *Szőnyi István* iskolájában. Közben rajzoltam, de sajnos, rajzaim témájuk miatt ritkán jelentek meg. — 1939-es színházi magazint mutat Schwott Lajos Négy rajzát közli a lap. Az egyik egy büfé tömött kirakatát ábrázolja, előtte éhező munkanélküli, akinek lába késsé, villává alakult. A *„Tilos út”* című rajzáért 1942-ben kishíján eljárás indult ellene.

— Kellemetlenségek után néhány szót a sikerekről.

— Tán a legutóbbit említeném. Ezekben a napokban múlt egy éve, hogy a *„Carton '75”* nemzetközi karikatúra kiállításon. Nyugat-Berlinben, ahol tíz rajzot értékeltek. *„Az önellátó”* című munkám a negyedik díjat nyerte 12 ezer rajz között.

Jelen számunkban ezt a rajzot közöljük.

— tóth —

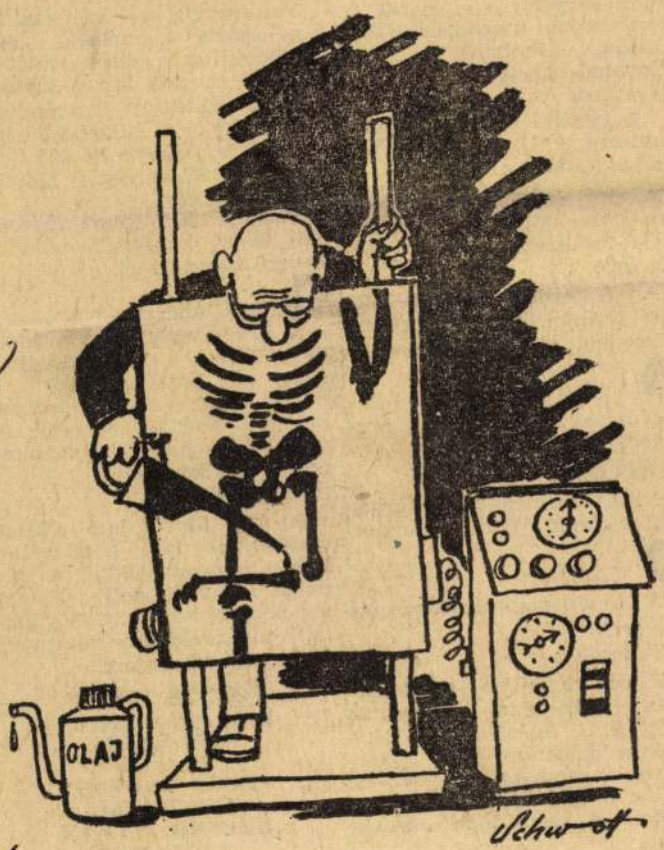

Munkánk hatékonyságának növelése érdekében 1976-ban hatszázalékos normakarbantartást realizálunk.

TELJESÍTÉS:

A normakarbantartást 1976. január 1-től bevezettük és teljesítménybéres dolgozóink az állandó létszámhiány ellensúlyozására a jelentős normakarbantartás mellett az I. félév átlagában 105,1 százalékos teljesítést értek el.

A gyáregység az exporttermelését termelését 99,4 szá jesítette.

★

Gyáregységi értél
1. Vállaltuk:
A nyereség és

Vállalták — teljesítették Tiszafüreden

A tiszafüredi gyáregységnek önálló készárukibocsátási terve és gyártmánytípusa nincs. Termelési kapacitását a Daru- és Kazángyáregység köti le, különböző típusú portálalkatrészek gyártásával.

★

A gyáregység értékelése:

1 Vállaltuk:

A normaóraterv túlteljesítését, 104,5 százalékra.

Teljesítés:

A normaóra-teljesítés kismértékben elmaradt a tervezettől. A teljesítménybéres létszámhiány miatt csak 102,9 százalékra valósult meg.

2 Vállaltuk:

Az anyagellátás javítását annak érdekében, hogy a termelés és készárukibocsátás folyamatos legyen.

Teljesítés:

Az elmúlt évekhez képest 1976 első felében jelentősen javult a műhelyek feketefémellátása. Változatlanul gondot okoz a kötőelem, a kovácsolt- és öntöttvasanyag gyakori hiánya.

3 Vállaltuk:

A munkaszervezés és normakarbantartás javítását.

Teljesítés:

Gyáregységünkben kialakítottuk azokat az üzemszervezeteket, művezetői egységeket, amelyek állandó visszatérő alkatrésztípusokat gyártanak. A műhelyek között azonban még nincs megfelelő összhang.

Anyag-, gép- és szerszámhiány miatt a folyamatos termelést néhányszor csak létszámátcsoportosítással biztosíthattuk.

Az I. félévi normakarbantartással emelkedett a termelékenység.

4 Vállaltuk:

A gyáregység összlétszámának emelését, különös tekintettel a fizikai állomány növelésére.

Teljesítés:

Az I. félév végén a tervezett 619 helyett 629 fő volt a gyáregység teljes létszáma, amely 101,6 százalékos teljesítést jelent. A fizikalak létszáma eggyel, a munkásállományba vett ipari tanulóké nyolccal, az alkalmazottiaké szintén eggyel emelkedett.

Nem tudtuk növelni a teljesítménybéres dolgozók számát. Lényeges túllépés a produktív időbéreseknél, megtakarítás a rezsibéreseknél van.

5 Vállaltuk:

A termelékenység növelése érdekében a dolgozók bérszínvonalának emelését. A tervezett összeg 16 884 forint volt.

Teljesítés:

A bérszínvonal-fejlesztés 16 503 forint értékben 97,7 százalékra teljesült. Ezen belül fizikai dolgozóknál a 98,2 százalékos teljesítés a munkásállományba vett ipari tanulók nagyobb létszámából és bérszínvonal-megtakarításból adódott. Alkalmazotti bérszínvonal-fejlesztésünk 95,4 százalékos volt, amelyet az I. negyedévi prémiumkeret részleges, a II. negyedévi teljes visszatartása okozott.

A megtakarítást a II. félévben használjuk fel bérszínvonal-fejlesztésre, illetve mozgóbérre.

A részesedési alapból 725,6 ezer forintot használtunk fel közvetlen anyagi ösztönzésre.

6 Vállaltuk:

Műszaki fejlesztésnél normaóra-megtakarítást.

Teljesítés:

Az I. félévben 7400 normaórát sikerült megtakarítanunk.

7 Vállaltuk:

A konténeres anyagmozgatás előkészítését.

Teljesítés:

Elkészítettük és gyártásba adtuk a konténer-dokumentációt. A II. félévben több lépcsőben dolgozzuk ki a konténeres anyagmozgatás tervét, külön a hulladékforgács, darabolt és késztermék szállítására.

8 Vállaltuk:

Ütemes gyártásfejlesztést a termelés színvonala és a munkakörülmények javítása érdekében.

Teljesítés:

Megkezdtük a váltólapkás forgácsolási technológia bevezetését és a daruszerelőtér építését. A tmk karbantartási munka segítésére szerelőlétrát vásároltunk. A különböző termékek bemérésére NI 025 típusú, ZEISS-szintezőt állítottunk be.

Üzembe helyeztünk három VM 80-as önműködő szikvízkeverő berendezést.

9 Vállaltuk:

A gyáregységi munkavédelmi intézkedési terv elkészítésével és végrehajtásával a munkahelyi veszélyforrások kiküszöbölését, a balesetek és az egy főre jutó kieső munkanapok csökkentését.

Teljesítés:

Az egy főre jutó kieső munkanap 1975 I. félévéhez képest hat százalékkal, a balesetet szenvedő dolgozók száma néggyel csökkent. A vállalati munkavédelmi versenyen I. helyen végeztünk.

FÖRDÖS JÓZSEF
gyáregység-igazgató
KISS LAJOS
PB-titkár
BEKE ANDRÁS
ÜSZB-titkár
KRUSKÓ ISTVÁN
KISZ-titkár

Schwott Lajos, karikaturista

— **Kitüntetések.** Az Elnöki Tanács dr. Kende István külügyminisztériumi főosztályvezetőt, nyugállományba vonulása alkalmából, a munkásmozgalomban kifejtett több évtizedes tevékenysége, egész életútja elismeréseként a Munka Érdemrend arany fokozatával tüntette ki. Ugyanezt a kitüntetést kapta Schwott Lajos karikaturista, 70. születésnapja alkalmából, több évtizedes alkotó tevékenysége elismeréséül.

-Hl

80

Népszabadság, Bp. 1977 márc. 29.

Schwott Lajos

Az első lépések

Radnóti Miklós írásai az Új századok-ban

határoztam, hogy ilyen gyorsan, ilyen példányszámban kihozzuk a kötetet. És nem csalatkoztam. A könyvnapot megtartották; én igen nagy propagandával árultam a könyvet. A könyvkereskedők ugyan mérsékelten rendeltek belőle, ám a recenzensek, a kritikusok, majd az olvasók felfigyeltek rá. Talán nem túlzás azt mondani, hogy fennállása óta ez volt a Cserépfalvi kiadó legnagyobb könyvsikere. Egyáltalán, a magyar költészet egésze sem dicsekedhet sok olyan művel, amelyik ilyen rövid idő alatt teljesen elfogyott. A harmadik napon már nem volt belőle; azonnal utána kellett nyomni ezer vagy kétezer példányt, mert az érdeklődés folyamatossá vált. Évről évre újabb és újabb kiadást jelentettem meg. 1940-ben a Bálint György gondozta kötetet.

— A Németh Andor-féle kötet fogadtatásának volt egy — számomra legalábbis — érdekes mozzanata. Éppen Bálint György bírálta, amiért elhagyott néhány fontos, nyíltan politizáló József Attila-verset. Bálint Györgynek igaza volt, Cserépfalvi Imre viszont nyilván pontosan tudja, miért történt ez a „csonkítás".

— Jó okunk volt rá; nem is tehettünk másként. Ha csak egyetlen verset inkriminálnak volna belőle az illetékesek, az a kötet egészének bevonását jelentette volna az akkori törvények szerint. Azért van az említett szerződésben is egy olyan kitétel, hogy azokat a verseket, amelyek már inkriminálva voltak, vagy pedig büntetőeljárás alá vonhatók, annak minősíthetők, kihagyjuk a kötetből. Tartottunk attól, hogy a hatóságok néhány, sőt egyetlen ilyen vers miatt megakadályozták volna a kiadást.

Mikor a Németh Andor szerkesztette kötet elfogyott, az utánnyomás is, akkor már előnyös helyzetben voltunk. A „szöveg" élt, sok példányban. Ekkor már felkérhettem Bálint Gyurit, hogy készítsen egy teljesebb, jobb összeállítást. Megkockáztathattam. El is készült hamar ez a könyv is — nagyon sokat segített Radnóti és felesége is —, és ettől a pillanattól kezdve nem fordult elő, hogy József Attila akár csak egy hétre is kifogyott volna a könyvpiacról. Kiadtuk olcsó propagandaformában, kiadtuk zsebkönyvként — hogy a hadba vagy börtönbe vonulók is magukkal vihessék — s megindult József Attila verseinek idegen nyelven való kiadása is. Ez azonban már egy új fejezete a történetnek...

*

Későre jár már, amikor elbúcsúzom Cserépfalvi Imrétől. Gyalog indulok a Moszkva tér felé, gondolkodok és restelkedek. Itt él közöttünk, nyolcvanesztendősen is jó erőben, egészségben Cserépfalvi Imre. Aki ennyit tett József Attiláért, akinek „mellesleg" a Margit körúti fegyházban 1942-ben baloldali kiadói tevékenysége miatt vallatói a hátán nyomták el égő szivarjaikat, s aki rengeteg megőrzendő, fontos dolgot tud, például a harmincas évek magyar szellemi életéről. Itt él közöttünk, és még az irodalommal foglalkozók között is bőven akad olyan, aki azt sem tudja, kicsoda. A lexikonban, a magyar irodalmi lexikonban a neve sem szerepel. Megyek tovább, és reménykedek. Hogy mások is gondolkodnak majd. És restelkednek...

HAJDU RÁFIS GÁBOR

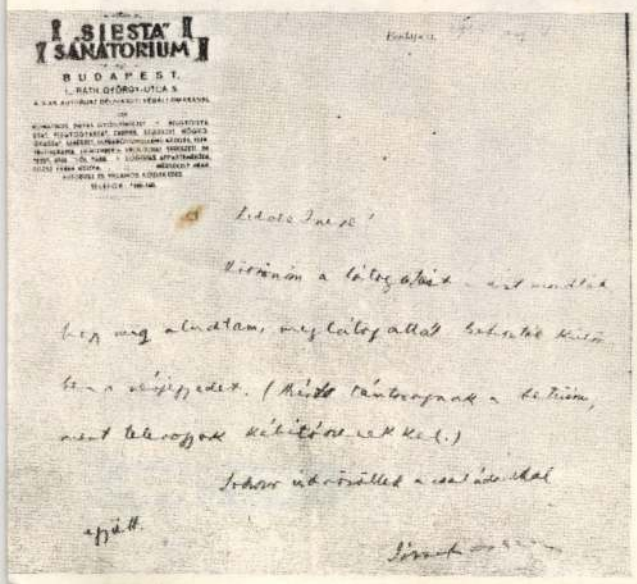

— Nagyon szerény és magába zárkózó fiú volt, szomorú, bánatos szemekkel — így jellemezte Schwott Lajos a Petőfi Irodalmi Múzeumnak adott interjújában az Izabella utcai kereskedelmi iskola harmadik osztályának tanulóját, akit ő juttatott elsőnek költői nyilvánossághoz.

— Mindig egyforma, professzor-szürke ruhát viselt, az első osztálytól az érettségiig. Inge azonban mindig hófehér volt, s maga is tiszta és rendezett. Mint diák sosem tartozott a stréberek közé. Az órákon is szerény volt, majdnem visszahúzódó. Ha valahová belépett, nagyon halkan tette, szinte bocsánatot kérve, hogy jelen van.

— Verseiről alig-alig beszélt, csak egészen szűk baráti köre tudott róluk. Az iskola közvéleménye, de még magyartanára sem sejtette irodalmi ambícióit, amelyek csak felsős korában jelentkeztek.[1]

*

Schwott Lajos, a *Ludas Matyi*ból ismert jónevű grafikus — padtársa volt Radnóti (Glatter) Miklósnak a kereskedelmi iskola első és második osztályában.

Az újpesti fiú korán rajzolgatni kezdett, s rajzainak híre hamar eljutott az Aradi utcai (Röser-féle) magán kereskedelmi iskolában tanító Halassy Károlyhoz.

Halassy gyorsírástanár volt, vérbeli pedagógus, aki maga köré gyűjtötte a tehetséges fiatalokat. Az újpesti vasútállomás közelében, a Széchenyi utca 1. alatti, vadregényes kerttel körülvett háza valóságos kis önképzőköri központtá vált. Tanácsokat és olvasnivalót adott a fiataloknak, sportmérkőzéseket és kirándulásokat szervezett — s *Új Századok* címmel ifjúsági lapot is kiadott.

Az 1909-ben indult „szépirodalmi folyóiratot" ugyan 1914-ben a háború elnémította, de 1923 januárjában újra feltámadt,[2] s szerkesztője ez idő tájt Schwott Lajost is megkeresse, „munkatársai" közé hívta.

Schwott visszaemlékezései szerint: Halassy dolgozószobája közepén hatalmas, hosszúkás asztal állt. Azt ülték körül az ifjú tehetségek, itt beszélték meg egy-egy új szám tartalmát, s itt a lakásban készült — kőnyomatosként — a kis nyolcadrét alakú lapocska, amelynek legtöbb száma ma is megtalálható az Országos Széchényi Könyvtárban.[3]

Schwott Lajos első rajza 1923. november elsején jelent meg — előkelő helyen: a címlapon. Ezt követően négy éven át eléggé gyakorta találkozunk Schwott címlapjaival, fejléceivel, illusztrációival az *Új Századok* oldalain.

Glatter Miklós költői kísérleteiről a fiatal grafikus 1925 végén szólt Halassy Károlynak, aki szívesen vette a híradást, s rögtön „anyagot" kért. A beküldött versek megtetszettek neki, s az elsőt *Ősz* címmel közzé is tette lapja 1926. január 15-i számában — s nem is akárhogyan: Schwott Lajos egész oldalas, kissé talán színpadias beállítású, de mégis megható és kamaszosan érzelmes illusztrációja kíséretében.

E bemutatkozás után a tizenhét éves Radnóti-Glatter Miklós is az *Új Századok* munkatársává vált, s 1927 (az érettségi évének) tavaszáig a következő írásai jelentek meg a lapban:

Megfutott a tél. Vers. 1926 márc. 1.
Rügyfakadás. Vers. 1926. ápr. 1.
Vágyak. Vers. 1926. jún. 1.
A bolond és a hold. Vers. 1926. nov. 1.
Kis ember kis tragédiája. Elb. 1926. nov. 15.
Halálfej előtt, Az élet harcosa vagyok én, Többet akarok, Miért? Versek. 1927. febr. 1.[4]

XX. századi líránk egyik forrásvidékénél vagyunk. Az itt közölt írások — jelenlegi tudásunk szerint — a költő legelső jelentkezései. Megelőzik a már ismert *Haladás* című önképzőköri kőnyomatos (1926. szept.—1927. márc.)[5], majd az azt követő *Mindnyájunk Lapja* (1927. máj. 3—1928. márc. 18.) publikációit.[6]

Nincs értelme, hogy ezúttal hosszabban ismételjük a szakirodalomból már ismert megállapításokat — a korai versek kiforratlanságáról, formai hiányosságairól (amelyekért egyébként egy ízben még az *Új Századok* nem irodalmár szerkesztője is megrótta ifjú munkatársát,[7] s arról, hogy Radnóti csak lassan ért be, lépésről lépésre sajátítva el a költői mesterséget — s hogy még ezután is hosszan tartott az út az egyéni hang megtalálásáig.

Egyet mégis meg kell állapítanunk az ifjúkori zsengék e viszonylag nagyszámú emlékét olvasva: megdöbbent őszinteségük, keresetlenségük; s hogy már e legelső kísérletek is hű képét adják írójuk egyéniségének. Hű tükrei annak a bánatos tekintetű, visszahúzódó kamasznak, akinek alakját Schwott Lajos visszaemlékezései felidézték.

Nem kétséges: helyenként érezni bennük Ady költészetének hatását (egy-egy kép, kifejezés: tavaszvárók, élet harc, vad akarások — közvetlenül is utal erre az összefüggésre), s itt-ott egy-két szertelen, romantikus gesztus is előbukkan („villámfényben... majd feltámadok") —, összességük azonban már itt, a kezdetekkor is megszólaltatja a Radnóti költészetét meghatározó szomorúságot, a magány, a bánat, az elmúlás gordonkahangjait. S ez nem csupán kamaszos póz. A még döccenő sorokon átsüt az érzések hitele, s ezt helyenként már bizonyos gondolati motivációk is körülfonják.

Másrészről viszont felcsendül mindennek az ellentéte is: az életöröm, a természetélmény, az önbizalom, a küzdeniakarás vidáman felszökő harsonája, mintegy az ifjúság spontán természetességével ellensúlyozva az eredendően sötét hangulatokat.

Szinte valamennyi Radnóti ifjúkoráról írt tanulmány hangsúlyozza: mennyire tapogatózva tudjuk csak még követni a kamaszévek és a kora ifjúság eszmevilágának és érzelmeinek a történetét.

Nem kell szakpszichológusnak lenni ahhoz, hogy az *Új Századok*ban közölt írásokban ne fedezzük fel az életrajzi motívumokat. Az elsőként megjelent versek hol közvetlenül, hol áttételesen — a kamaszkor, az ébredező szexualitás érzelmi viharairól adnak számot. S ez a személyes jelleg dominál a versek mellett közzétett kisprózában is. (Állításunkat a már ismert kis miniatűrök — *A poéta és a nő* s a *Halál* — is alátámasztják, amelyek személyes, sőt életrajzi ihletése teljesen nyilvánvaló.)[8]

Az útkeresés és érzelmi hányattatás mellett viszont feltűnő az 1926 őszén — 1927 elején bekövetkezett kiegyenlítődés. Joggal tételezhető fel, hogy az életöröm és a harmónia felszínre törése a boldog szerelemmel, azzal az érzelmi találkozással kapcsolatos, amely Radnótit élete végéig elkísérte.[9]

Az *Új Századok*ban közölt írások — egy kivételével *(A bolond és a hold)* — mindeddig hiányzanak a költő műveinek új kiadásaiból. Amikor az ismeretlenek mellett ezt a már közöltet is a többi mellé állítjuk — szintén életrajzi indokkal tesszük. Költői igazolását látjuk benne ugyanis annak az állításnak, hogy Radnóti „már tizenhat éves diák korában kommunistának vallotta magát."[10] Világos, hogy ezt nem szervezeti alapon tette. De a költemény — „ma a bolondok ölnek, csalnak, / Éji zenét a Pénznek adnak", továbbá „a *józanok* (kiemelés tőlünk — B. F.) meg bolondabbak, / Mint a régi nagy bolondok" — kifejezései kétséget kizáróan arról tanúskodnak, hogy a „tizenhat éves diák" legalábbis: elgondolkodott kora társadalmi rendjéről, s hogy egy „józanul" átgondolt, feltételezhetően: igazságosabb, harmonikusabb jövőről álmodott; átérezve ugyanakkor a jelen és az álom szinte áthidalhatatlannak tetsző távolságát; amely jövőről csak az érdekeivel nem

Kritika 1980/8

seket ír! Valami egészen különös érzést váltott ki mindannyiunkból *minden* verse. Emlékszem, Németh Andor mondta ki elsőként, hogy a verskötet (Nagyon fáj) maradjon így, ahogyan Attila összeállította. Ehhez hozzányúlni nekünk szentségtörés. Nem szabad. Ezt Attila így gondolta el, a világért se hagyjuk ki egyik vagy másik versét, s meg se kíséreljük rábeszélni valamiféle változtatásra. Erről szó sem lehet.

— Úgy tudom, hogy József Attila az említettnél többet is tett, részt vett a könyvnek, magának a tárgynak a létrehozásában is...

— Így történt. Jött másnap Attila, mondtam neki, hogy tökéletes, nagyon szép a munkája. Azután áttértünk a könyvnek a realizálására, hogy hát milyen legyen, hogyan legyen. Neki már volt gyakorlata ebben. Arra kért, hogy abban a formátumban, ahogyan most kéziratban van, csináltassak egy ilyen terjedelmű, üres lapokból álló, kötetet. Abba ő majd berajzolja, hogyan tördeljék a verseket, megcsinálja az egészet és majd úgy adjuk oda a nyomdának.

— Megvan még, azt hiszem, nem túlzás így mondani, ez a páratlan dokumentum?

— Nincsen. Azt adta a nyomdába. Nem gondoltunk mi arra, hogy félretegyük. Kapott egy tiszta füzetet, megcsinálta az egész kötetnek a vázlatát, bevitte a nyomdába, leszedette. Annak alapján tördelték. Minden elképzeléséhez makacsul ragaszkodott. Ahhoz például, hogy a kötet *valamennyi* oldalán rajta legyen a cím: Nagyon fáj. Vagy például a fedőlappal (Nemes György készítette) kapcsolatosan. Emlékszem rá, hogy itt azt kívánta, hogy az oldalról kifelé húzzon és egy kicsit megbillenjen a sor, ne egyvonalban menjen. Hogy a „j" betű lecsússzon az „a" alá, és persze tegyük oda még a vörös színt, aláhúzásnak. Így nyert aztán a kötet ilyen szokatlan szép külsőt; így valósult meg József Attilának a teljes elgondolása. Amit ő nem magyarázott meg. Csak azt mondta: így csináljátok!

— Azon bizonyosan lehet vitatkozni, hogy ez-e a legnagyobb József Attila-kötet. Azon viszont aligha, hogy ez a legmegdöbbentőbb, legmegrendítőbb kötete József Attilának. Hány példányban jelent meg a Nagyon fáj 1936-ban?

— Én úgy emlékszem, hogy nyolcszázban, de a múlt nyáron beszélgettem régi titkárnőnkkel, Környei Matilddal, szerinte tán hatszáz példányban jelent meg. Én nem tudom pontosan. 600—800 példányban.

— Akkoriban sok volt ez vagy kevés? S mennyit vásároltak belőle?

— Ennyit reméltünk eladni. Nem volt túl sok, mégsem fogyott el. Pedig az ára sem volt magas; három pengőbe került, annyiba, mint akkoriban a könyvek többsége. De csekély volt a sajtóvisszhang, s késett a barátok támogatása is. József Attilát az döbbentette meg a legjobban, hogy milyen kevés fogyott a Nagyon fájból. Ahogyan visszaemlékszem, életében száz-kétszáz példány, ha elkelt...

— Mi lett a többi példány sorsa?

— A többi a raktárban volt, és azóta sem tudtam megállapítani, hogyan került ki onnan. 1950-ben államosították a Cserépfalvi kiadót, és akkor az egész könyvanyagot „ömlesztették". Valami raktárba vihették, vagy eladták, forgalomba hozták. Én ez utóbbit gondolom, mert az idők folyamán beszéltem egy régi ismerőssel, aki azt mondta, hogy a Nagyon fáj kötetet megvette valamelyik antikváriumban, nyolcvan forintot adott érte. Magas ára volt...

— Ma már semmiféle árat nem lehet érte adni; fellelhetetlen, kincsnek számít. Megdöbbentő azért hallani, hogy József Attila életében jó, ha egyharmada elkelt ennek a remekműnek.

Azt hiszem, illetve úgy tudom, hogy József Attila és Cserépfalvi Imre barátsága mind szorosabb lett. 1937. december 3-án, azon a kegyetlen utolsó napon csupán három levelet írt József Attila. Az egyiknek — tudjuk — Cserépfalvi Imre volt a címzettje. Gondolom, hogy ez a barátság alapvető szerepet játszott abban, amiről már beszéltünk, hogy 1936-tól Cserépfalvi Imre lett a kiadója Magyarországon József Attilának. De lépjünk előre az időben. Hadd kérdezzem, miért bízta meg Németh Andort az első „összes" gondozásával, szerkesztésével?

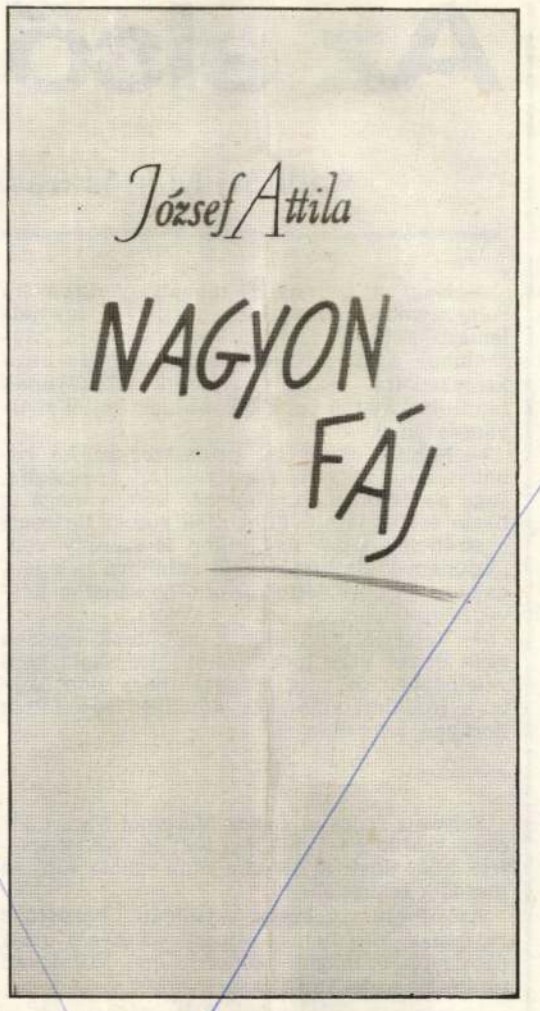

— Azért bíztam ezt Németh Andorra, mert tudomásom szerint ő tartotta számon a legjobban József Attila verseit; költészetének, kézírásának kitűnő ismerője volt. S az idő is sürgetett bennünket.

— Igen, feltűnő a megjelenés gyorsasága. József Attila 1937. december 3-án halt meg, s az 1938-as könyvnapon már ott volt, úgy tudom, ez a több mint félezer oldalas József Attila-összes. Mi indokolta ezt a sietséget?

— Az 1938-as év nagyon kritikus volt nálunk, de az egész világon is. Az Anschluss után nem tartottuk elképzelhetetlennek, hogy ide is bevonulnak a németek. És akkor könyvkiadásról — legalábbis ilyenről — szó sem lehet. Különösen József Attila esetében, aki marxista volt, antifasiszta verseket, náciellenes verseket is írt. Ezért igyekeztünk a lehető leggyorsabban megjelentetni. Talán ott volt a tudatunkban az, amit később Bálint Gyurka írt meg csodálatosan: „A szöveg is szenved, szennyeződik és roncsolódik éppúgy, sőt talán még súlyosabban, mint a kép vagy a szobor. Ijesztő sebeket kap, de azért elpusztítani mégsem lehet. Eldugott könyvespolcok mélyéről egyszer majd megint előkerül, fiatalon, tisztán, sértetlenül és diadalmasan." Tudtuk, hogy háború lesz — igyekeztünk szöveget „teremteni", amely elpusztíthatatlan. Rendkívül gyorsan dolgoztunk ekkor. 1938. február 25-én állapodtunk meg József Jolánnal és József Etelkával a kiadás feltételeiről. Vállaltuk, hogy az 1938-as könyvnapra kihozzuk, ha pedig nem tartanák meg a könyvnapot, akkor legkésőbb május 15-ig. Alig több ez, mint három hónap.

— Ebben a szerződésben az is benne van, hogy kétezer példányban jelenik meg a József Attila-összes. Meghökkentő ez. Hiszen az 1936-os Nagyon fájból, ahogyan szó esett erről, egy-kétszáz példány fogyott el. Hirtelen ennyire megnőtt az érdeklődés József Attila iránt, vagy irreális volt a tervezett példányszám?

— Sok szakembernek, könyvkereskedőnek ugyancsak túlzottnak tűnt fel ez a példányszám. S ha tárgyilagosan nézzük ugye, hogy 570 oldalas kötetet jelentetünk meg egy olyan költőtől, akinek a versei életében jórészt magánkiadásban, kis példányszámban jelentek meg, nem alaptalan a kételkedés. A verskötetek egyébként is nehezen fogytak abban az időben. Hogy miért adtam ki mégis ilyen magas példányszámban? Én azt hiszem, alapvetően az a hitem játszott szerepet ebben, amely szerint előbb-utóbb, sőt rövidesen, Attila elismerten igen nagy költő lesz. Hogyha ezt a gyűjteményt a kritikusok kézbe veszik, elképzelhetetlennek tartom, hogy ne örömmel forgassák, hogy ne fedezzék fel benne a hatalmas értéket. Hogy Attilának még az ellenségeit is lenyűgözi ez a kötet; gátat vet mindenféle intrikának, gonoszságnak. Körülbelül ilyen gondolataim voltak, amikor el-

1946, könyvnap. Kállai Gyula beszédet mond. Balra Cserépfalvi Imre, jobbra Andics Erzsébet

törődő „bolond" ábrándozhat — a vérvörösen kelő hold fényében...[11]

A szövegek közlését egy „bizonytalan" eredetű cikkecskével zárjuk. Az elsőként megjelent vers előtt található — G. M. szignóval — a lap 1925. szeptember 15-i számában, s az ifjúkor *Mi szeretnék lenni?* kérdésére válaszol. Minthogy más G. M. kezdőbetűjű munkatársa nem volt az *Új Századok*nak, feltételezhető, hogy ez az írás szintén Radnótitól származik. Feltételezésünket a cikk gondolatmenete is — a szabadon választott s becsülettel végzett foglalkozást dicséri — alaposan alátámasztja.

Mintegy visszhangozva azokra az életrajzi visszaemlékezésekre, amelyek leírják a költő idegenkedését a nagybátyja ajánlotta tisztes kereskedelmi pályától — s letörhetetlen vonzalmát a költészet, a szellem szabadsága iránt.

Mint jeleztük, az *Új Századok* csak szórványszerűen maradt ránk legnagyobb közgyűjteményünkben.

Szeretnénk remélni, hogy e szövegközlések felhívják a figyelmet a lapra, s a még esetleg magánkézben megőrzött példányokból további Radnóti-írások is előkerülnek.[12]

*

ŐSZ

Csillagtalan, borús őszi este
A dér csipte nedves fák
Sárga levelüket hullatják.

S fel-felnyögnek az őszi szél alatt,
Siratják az üde zöld ágakat,
Mintha az Élet haldokolna.

Mintha a szívem megszakadna
És mégis, mégis szeretem,
Mert olyan, mint a múló szerelem.

1926. 10. évf. 10. sz. jan. 15. 2. l.

*

MEGFUTOTT A TÉL

A házakról csorog a hólé...
A tócsákat általugrálom,
S amott a ködös ég ivén
Fölszakadt a butító,
Mély téli álom...

Én csak a vén nap
Vánnyadt fényét látom,
Hajrá! Megfutott a tél,
S fölszakadt a butító,
Mély téli álom...

S a hó alatt életet keres
Életet sejtve, —
Tavasztvárók szektája... rejtve,
Fölszakadt a butító,
Mély téli álom...

1926. 10. évf. 13. sz. márc. 1. 5. l.

Schwott Lajos

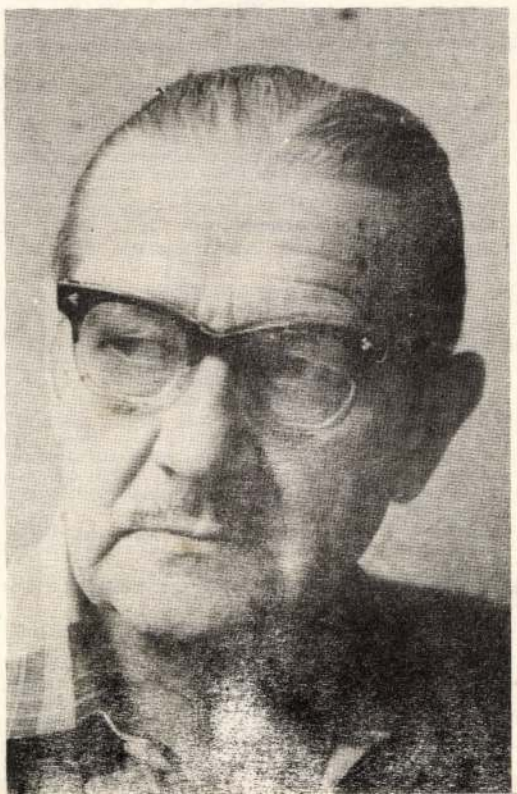

Az Izabella utcai felsőkereskedelmi labdarúgócsapata 1925—26-ban. Alul középen labdával az ölében: Schwott Lajos (kapus), második sorban balról az első: Radnóti Miklós (centercsatár)

RÜGYFAKADÁS

Vajudnak a bokrok, a fák,
Feszítik már a bőrt a rügyek.
Vajudik a nagy Pán,
S vajudnak az emberi szívek...

A Duna fölött tavaszi párák szállnak,
A rügyező fák alatt nem engem találnak,
Engem megöltek a téli fagyok,
Nem csapják meg arcom tavaszi illatok.

De nyáron, kéjes tavasznak multán,
Ha virágszirmok nyílnak s lehullnak után,
Ha tombolnak, zugnak a zivatarok,
Akkor, villámfényben... majd feltámadok.

1926. 10. évf. 15. sz. ápr. 1. 7. l.

*

VÁGYAK

Nem hagynak nyugton, se éjjel, se nappal...
Üldöznek bosszuló, kegyetlen haraggal...
Mit vétettem nekik én...?
Miért kinoznak...? Nem tudom,
Hisz' van még ember e széles földtekén.
Hiába menekülök előlük,
Egy ujabb, ujra s ujra visszalök,
Óh mindenütt reám találnak,
Ezek a határozatlan sajgó vágyak.

1926. 10. évf. 18/19. sz. jún. 1. 3. l.

*

A BOLOND ÉS A HOLD

Ma vérvörösen kelt fel a telihold,
A meguntan változó, vén, buta hold...
Előtte pár órával szivárvány ragyogott
S az ember többé nem bámult, bókolt,
Az ember betelt ma a csodákkal,
Pedig vérvörösen kelt fel a hold.

Ki fog néked, hold, szerenádot adni,
Hisz ma a bolondok ölnek, csalnak,
Éji zenét a Pénznek adnak...
A józanok? — A józanok meg bolondabbak,
Mint a régi nagy bolondok.
Ki fog a holdnak ma szerenádot adni?
Csak én állok itt, az éji bolond,
Régi, régi álmoknak uj bolondja.
De ni, a régi Vigyorgó is ujjá válik:
Könnyezve, csukott, görbült szájjal
Kapaszkodik az ég peremén a hold...
S hajlong előtte a kórus, — én, az éji bolond.

1926. 11. évf. 3. sz. nov. 1. Kőnyomatos melléklet (4) l.

*

KIS EMBER KIS TRAGÉDIÁJA

Bacsó Péter afféle ipari munkás volt. Kora reggel ő is kiözönlött a tömeggel a Nyugati pályaudvar csarnokából, kis, feketére mázolt ládájával a kezében. Olyan átlag ember, nem tűnt ki a többiek közül. Falujából minden reggel beutazott erre a fene nagy Pestre, de ez nem hozta őt közelebb a városi élethez. Végigbaktatott a körúton és pontosan beállított a munkahelyére. Nem állt volna meg egy kirakat előtt egy félvilágért sem.

Nos, hát Péter, aki világéletében becsületes, jámbor ember volt, egy este hazatérve, másnak a karjai között találta a feleségét. Nem hiába suttogott erről az egész falu.

Péter halvérű ember, akit az indulatosságról régen leszoktatott a gyárak kemény fegyelme. Tehát nem ragadott baltát, se konyhakést, hanem leült pipázni... Ez volt egyetlen szórakozása ebben a kutya világban. Tiz percig pipált, mint a mozdony, amivel reggelenként a munkába ment... De aztán határozott.

Felesége felé mordult, aki az asztalnál zokogott, karjaira borulva. A csábító már nem volt sehol.

— Julis!... Te mán nem köllesz nekem. Kimegyek Ámerikába a bátyám után... Bódógulj, ahogy tucc!...

Az asszony Péterre borult. Nem akarta ugyan visszatartani, hanem inkább megköszönni neki azt, hogy elmegy. Az ember visszalökte. Rántott egyet lomhán a vállán és kiment. Hallani lehetett, amint a tornácon végighaladva cifrákat morgott a fogai között. A községházán feleségére testálta vagyonát, azután jó atyafiaitól búcsúzott el.

— Ámerikába menek... mondogatta.

A falu fiatalsága inkább azt szerette volna, ha Péter kést döf a csábító hasába, de az öregek helyeselték a félreállását. Nem lesz abból rendes asszony soha! — gondolták az öregebbek.

Bacsó Péter tehát nekiindult pipájával és ládikájával az országútnak, mely a vasúthoz vitt.

Az út a temetőkert mellett vezetett el.

*

Sánta Balog János, a féllábú temetőőr, reggel kibújva viskójából, egy testet látott himbálódzni a reggeli csípős szélben az útszéli fán. Közelebb bicegett és szemét megdörzsölve bütykös öklével, felkiáltott:

— De hájszen ez a Bacsó Péter!

Majd hozzátette fejcsóválva:

— Pedig aszonta, hogy Ámerikába megy... Ajnye, azt a kutyafáját ennek az öngyilkosságos csúnya világnak...

És sánta lábával ugrálva futott a falu felé...

1926. 11. évf. 4. sz. nov. 15. 8—9. l.

*

HALÁLFEJ ELŐTT

Magamat látom, ahogyan félve nézem,
Én vagyok, én ez, csak elfolyott a vérem.

Az én szemeim ezek az üres szemek,
Érzem, hogy meghalok, ha rám tekintenek.

Ez a száraz száj tán melegen csókolt
Talán téged is, hisz az én szájam volt.

Ím csak vigyorog: „Nézz rám fejedet látod,
Nem bánt semmi, husszinü hus, meleg vér bántott."

Én nem merek... mért lássam életkudarcom.
Ez te volnál így, én friss, ideges arcom?

Én csak azt látom, hogy fejeden-fejemen
A vén Enyészet átokmadara pihen.

1927. 11. évf. 8—9. sz. febr. 1. 7. l.

*

AZ ÉLET HARCOSA VAGYOK ÉN

Vad akarások hajtanak a tűzbe,
Sötét gondok tömkelegébe.
S én megyek, megyek nekiszegett fővel,
Szorított foggal, csillogó szemekkel,
Mert az
Élet harcosa vagyok én.

És nyulnak utánam sötét karok,
A mélységbe rántani akarók
S én megyek, megyek megrendült hittel,
Tépett lélekkel, de megyek,
Mert az
Élet harcosa vagyok én.

1927. 11. évf. 8—9. sz. febr. 1. 11—12. l.

*

TÖBBET AKAROK

Nem elég nekem a mások öröme,
Vigadni akarok magam is.
Nem lobog nekem a boldogság tüze,
Az én tüzhelyemen kialudt az is.
Nem elég nekem a más kacaja,
Fülembe csapjon a magamé,
Nem kell nekem a más nótája,
Dalolni akarok az élet felé!

1927. 11. évf. 8—9. sz. febr. 1. 12. l.

*

MIÉRT?...

Miért arassa más az élet buzáját,
Miért szedje le más a mező virágát,
S virágos aratás idején
Üres kezekkel miért járjak én?
Miért ne halljam dalolni lágyan
Megtestesülve minden vágyam,
S égő szemekkel miért nézzem
A sütkérezőket a szív melegében?
E sok kinzó, mardosó miértre
Feleletet ki ad énnékem?

1927. 11. évf. 8—9. sz. febr. 1. 12. l.

MI SZERETNÉK LENNI?

Évről évre felvetődik a kérdés: minő pályát válasszunk? Minő pálya kerül a legkevesebbe, melyik juttat leghamarabb kenyérhez, melyik kecsegtet a legtöbb előrehaladással; hol lehet egy-egy szekerünket toló előkelő támogató?

Ha fontolóra vesszük a dolgot, talán nem is kell ezen fennakadnunk, zokon sem szabad vennünk. Unos-untalan azt halljuk, hogy nehéz az élet, a küzdelem sanyarú s a boldoguláshoz nem elég a munkakedv és a tehetség.

Kedves gyermekek, midőn életetek szekerének a rúdját eligazítjátok, ne kérjetek tanácsot senkitől — csak magatoktól, avagy attól, aki titeket jól ismer. Akiben megszólal bizonyos belső hang, mondván: „menj erre az útra" — ne fontolgassa, hogy minő nehézségek várnak rá, ne kutassa, hogy hány év múlva mennyi lesz a fizetése, hanem kövesse azt a belső szózatot, mely bizonyára nem most először szólal meg benne. Vágjon neki az életnek, erős bizalommal és törhetetlen hittel. Aki föl akar mászni a hókoronás hegyek csúcsára, az ne gondoljon a súlyos veszélyekre, az esetleges lezuhanásra, mert a tetőre nem jut fel soha.

A jövőt jótékony fátyol borítja, hadd borítsa; hímezzük ki ezt a fátyolt fiatal reménységünk rózsaszálaival.

Sajnálatra méltó az a magyar ifjú, aki nem tud lelkesedni, akinek a szívében nem fogamzott meg a vágy, hogy belőle valami derék, jóravaló, munkás egész ember legyen. Csak az ér valamit, amit a magunk emberségéből értünk el, s higyjük el, hogy két-három derék embernek a szeretete és becsülése drágább, mint az érdemtelenül nyert kitüntetés, rang és hazug tisztelet, mellyel az alattunk állók önző céllal körülvesznek minket; a magyar ifjú csak akkor válik egész férfiúvá, ha megtanul izzadni, dolgozni, s előbb megszerzi azt, minek később kamataiból él: megszerzi a becsületet és a mindennapi kenyeret.

G. M.

1925. 10. évf. 1—2. sz. szept. 15. 2—3. l.

X. ÉVFOLYAM. 1926. JANUAR 15. 10 szám

UJ SZÁZADOK

IFJUSÁGI FOLYÓIRAT

Ujpest, Széchenyi utca 1. szám — HALASSY KÁROLY

Rádió szükségletét ugy alkatrészekben, mint complett készülékekben legolcsóbban szakszerü felvilágosítás mellett Hecht és Sturm

Budapest, VI. ker., Izabella utca 80. sz. a. szerezheti be. — Kérjen díjmentes árajánlatot. — T. 52.87. Audion-lámpa és Mimosa-lámpa a legolcsóbb árban. Óvakodjék silány anyagok vásárlásától!

HALASSY-TANINTÉZET, UJPEST.

Nyilvános gyorsiró szakiskola.

Három havonként uj tanfolyam.

Ujpest, Széchenyi-utca 1.

JEGYZETEK

1 Schwott Lajos visszaemlékezése szerint Seyfert Ottó magyarórái nem voltak hatással az osztályra; dagályos előadásmódja, konzervatív ízlése visszatetszést keltett. A Budapest Székesfővárosi VI. kerületi (Izabella utca) 4 évfolyamú fiú felsőkereskedelmi iskola XL. értesítőjének tanúsága szerint az 1924/1925. iskolaévben az ifjú Glatter Miklós magyartudását hármasra értékelte...

2 A lap első évfolyama nem található. Indulásáról az 1923. január 1-i szám bevezetőjéből értesülünk.

3 A H 23. 113 számon nyilvántartott cím állománya a következő: 1912. 2. évf. 1. sz. — 1913. 3. évf. 1—4 sz. — 1923. 7. évf. 1—6/7, 9/10—13/14, 17/18,. 21/24. sz. — 1923/1924. 8. évf. 1—5., 7—8., 11/12—13/14. sz. — 1924/1925. 9. évf. 1—20. sz. — 1925/1926. 10. évf. 1—4, 10—20/21. sz. — 1926/1927. 11. évf. 1—4, 6, 8—10, 12—17/18. sz. — 1928. 12. évf. aug. 20.
A már szétesőfélben levő diáklapra Lakatos Éva lett figyelmes. Radnóti-vonatkozásait is ő fedezte fel.

4 Schwotton és Radnótin kívül az Új Századok még egy másik „Izabellás" osztálytárs: Rosner Imre írását is közölte. A harmadik-negyedik osztályban ő volt Radnóti padtársa. (Rosner utóbb a kereskedelemben helyezkedett el, a Rákóczi úti Del-Ka cipőbolt vezetője volt.)

5 A Haladás-körről l. Vas István Nehéz szerelem (1964) című visszaemlékezéseit, továbbá Baróti Dezső A kortárs útlevelére c. monográfiáját. Bp. 1977. 37—40. l.

6 A Mindnyájunk Lapjáról l. Katona Ferenc: Radnóti Miklós zsengéi a Mindnyájunk Lapjában 1927—28-ban. It 1972. 2. sz. 482—485. l.
A Mindnyájunk Lapját követő 1928 és Kortárs című folyóiratok publikációiról (Radnóti részt vett szerkesztésükben is!) l. Molnár Ferenc: Radnóti pályakezdésének körülményei. Itk 1968. 344—349. l
A Petőfi Irodalmi Múzeum Bibliográfiai Füzetei számára Szalai Imre elkészítette a Haladás, az 1928 és a Kortárs repertóriumát, s előszavában a folyóiratokra vonatkozó visszaemlékezéseit is megírta. (Kézirata kiadatlan.)

7 L. az 1926. nov. 1-i szám szerkesztői üzenetét: G. M. Budapest. „Bocsásson meg, de most nem hozhattuk a verset, mert lapunk nívója azáltal, hogy nyomtatásban jelen meg ezentúl, nagyon nagy mértékben fog emelkedni. Kísérelje meg azonban az írást és főleg vigyázzon a verstani szabályokra. Az egyenlőtlen szótagszámú verssorokban is kell ám rendszerességnek lennie. Ön pedig erre semmit nem adott!"

8 Radnóti Miklós Művei. Szerk. Réz Pál. Bp. 1978. 483—487. l.

9 Gyarmati Fannival, későbbi feleségével való találkozásáról részletesebben l. Baróti Dezső id. mű 31—37. l.

10 Baróti Dezső: Radnóti Miklós és a proletárköltészet. In.: „Vár egy új világ." Tanulmányok a szocialista irodalom történetéből. IV. Szerk. Illés László és József Farkas. Bp. 1975. 430. l.

11 Schwott Lajos visszaemlékezései szerint Radnóti baráti körére az Izabella utcai kereskedelmiben a legnagyobb hatást Kis János közgazdaságtantanár tette. Elképzelhető, hogy a fiatal költő világnézetének alakításában a baloldali beállítottságú tanárnak is része volt.

12 A következő számok tartalmazhatnak még ilyen közléseket: 1926/1927. 11. évf. 5., 11. sz.

Közzéteszi, a bevezetőt és a jegyzeteket írta

BOTKA FERENC

Schwott Lajos, grafikusművész: „Strutzpolitik"

Tízéves a Szovjet Tudomány és Kultúra Háza.

Kiállítás nyílt „Magyar művészek a Szovjetunióról" címmel.

Népművelés, 1983. dec. 40. old,

Schwott
Karikatura Kiállitás
Kis Ujság, 1951, október 30

" "	280	–	3171	·29	molás összege
" "	946	·20			
glájára	840	–			
Jánosnak	1000	–			
dnak direkt	600	–			
"	600	–			
Jánosnak	2744	59			
dnak direkt	500	–			
"	500	–			
"	1200	–			
"	400	–			
"	800	–			
Jánosnak	221	81			
"	2481	·96			
"	81	·92			
"	283	·33	13199	·81	IV. leszámolás összege
[illegible]	Kor:		69518	55	

Schwott , karikaturista MDK.

Gúnyrajz

Schwott: Minőségi ellenőrzés

Népszabadság, Bp. 1959. jan. 6. 8. l.

Schwott , karikaturista MDK.

Szúnyrajz

Repr.

— : Adenauer

Népszabadság, Sp. 1959. jan. 15. 6. lap

M.D.K.

Schwott

Tréfás rajz:

Közönségszervező.

. - .

Absztrakt piktura.

. - .

Film Szinház Muzsika. Bp. 1958. juli 11. II. évf. 28. sz. 37. l.
1958. juli 18. II. évf. 29. sz. 37. l.

M.D.K.

Schwott

Vidám oldalon 4 tréfás rajz.

Schwott Vidám oldala
Film Szinház Muzsika. Bp. 1958. január 10. II. évf
2. sz. 37. l.

M.D.K.

Schwott

3 tréfás rajz:

Meglepetés a sugólyukban
Szünet a zenekarban
Találmány rövidlátó zongoraművészek részére.

. - .

Óriási siker.

. - .

Vidám oldal
Film Színház Muzsika. Bp. 1958. szept. 26. II. évf. 39. sz. 37. l.
Bp. 1958. nov. 28. II. évf. 48. sz. 37. l.

M.D.K.

Schwott

Vidám oldalon 5 rajz:

Film szakadás
Egy amerikai moziban
Kritikus munka közben
-Nézd azt a műszakilag elmaradt verebet...
Az óvatos Rómeó

Schwott: Vidám oldal
Film Szinház Muzsika. Bp. 1960. nov. 11. IV. évf
46. sz. 45. l.

MDK

Schwott

grafikus

rajzai:

madarak a telefondróton

Trenirozás a jövő évi szilveszterre

Nepszava, 89 évf 1 sz. 1961 jan. 1 én 12 c.

m 04

Schwott,
grafikus

rajzai:
Üzemi szemmel a családban.

Népszava, 89 évf 7 sz 1961, jan 8. 1:2

MDK

Schwott

grafikus

rajza

van stilus-érzéke

Nepszava, 89 évf 2 sz 1961 jan 3-i s. l.

MOK

Schvoth
grafikus

Karikatúrája a Vénusz csillagról

Népszava, 89 évf. 38 sz. 1961, febr. 14. 2. old.

MDK

Schwotz

grafikus

karikaturái: csendélet, stb.

Népszava. 89 évf. 43 sz. 1961. febr. 19.

M.D.K.

Schwott

Két tréfás rajz:

A szélesvászon előnye
Csodagyerek

Vidám oldal
Film Szinház Muzsika. Bp. 1959. ápr. 24. III. évf. 17. sz. 37. l.

M.D.K.

Schwott

Tréfás rajz:„Kép szöveg nélkül."

- - - - -

Tréfás rajz a Vidám oldalon.

- - - - -

Vidám oldal
Film Szinház Muzsika. Bp. 1959. január 9. III. évf. 2. sz. 37. l.
Bp. 1959. febr. 27. III. évf. 9. sz. 37. l.

Schwott.

A karikatura kiállításon szerepett rajzaival.

Kis Ujság, 1951. Okt. 30.

Salvador.

A Lembrança Dos Filhos dos Empregados
da Fazenda.

Via Vapor, Pst. Chs. 30.

Schwa II

Karikatura (rajz, reprró)

Nagyszava, 1965, máj 26, 8 o.

Schwott

óvintézkedések a motorverseny előtt.

Karikatúra, reprodukció.

Népszava, 1965 júl. 7. 8. l.

Schwott

Üzemi filmhíradó.

Manikatúra, reprodukció.

Népszava, 1965. jún. 30. 8. l.

Schwott

Karikatura (rajz, rajzó)

Nagyvaros, 1905, jul. 31, 80.

Schwoll

Kodikatura (zajr, zapłó)

Nejnowa, 1965, maj 19, 8.o

Schwott

Egyik-másik vállalatnál.

Karikatúra, reprodukció.

Népszava, 1964 február 22. 8. lap.

Tour 2

Schwott

Karłowicz (repro)

Nagrodą, 1905, aug. 10., 8o.

m DK

Schwott Alajos
grafikus

rajzai: Hazatérés a lipcsei vásár-
ról
Még vann ak jó emberek.

Népszava, 89 évf 73 sz. 1961, márc 26. 12 l

mbk

Schwott Alajos
grafikus

Karikatura: Vérbeli Drukker.

Népszava, 89 évf 95 sz 1961 ápr 22, 8l.

Schwott

Megint jönnek .... kopogtatnak ...

karikatúra, reprodukció.

Népszava, 1964 nov. 21. 8. l.

Schwott

Együttmüködés.

Karikatúra, repr

Népszava, 1964 dec. 12. 8. l.

Schwott

Teljesen egyetértek ömmel...

Karikatúra, reprodukció.

Népszava, 1965 febr. 5. 8. l.

Schmidt

Schwott

Ezek a kiskocsik (karikatúra, reprodukció)
Rajzos példázat a
hivatali merevségről. " "

Népszava, 1963 dec. 19. 91. évf. 296. szám. 8. lap

Schwott

Egyes hivatalok munkamegosztása.

karikatúra, reprodukció

Népszava, 1963 dec. 28. 91.évf. 302.szám 8.lap.

mdk

Schwolt

rajza – „Kedves Otto" stb.

Népszava 91 évf 83. sz 1963. ápr 10. 8.2.

mdk

Schott

rajza: Vérnyomás
(karikatura)

Népszava, 1903, dec. 10

8. l

Mardi

Mercredi

Jeudi

Vendredi

Samedi

Dimanche

Notes

mdk

Schwott

Karikaturája: 1.) Absztrakt Kiállitason. 2.) Egy üzemi maszkabálon.

Nejszava 91. évf 48. sz 1963 febr 27. 8. l.

mak.

Schwott

Karikaturája: Látom

nézhetek a Tell Vilmost

Népszava, 91. évf 60. sz 1963 márc 13. 8. l

Malk

Selwott

Karikaturái:

1.) Absztrakt kiállításon

2.) Egy üzemi maszkabalon

Nepszava 91. évf 48. sz 1963. febr. 27. 8. l

mak

Schwott

rajza: hogy élnek akár az emberek
(füreszkolok)

Nepszava, 91. évf 115. sz 1963. máj 19. 14. l

mdk

Schwott

rajza: Az ovatos férj

Nepszava 91. évf 133. sz. 1963 jun 9. 12. l.

mak.

Schwott

rajza: „Végre egy kis kikapcsolódás".

Nepszava 91. évf 139. sz 1963 jún 16. 12 l.

Mak

Schwott

rajzai: karikaturák

Nepszava 90. évf 247. sz 1962, okt 21, 12 l.

mdk

Schwott

rajza: karikatura,
„Bele letet betegedni"

Nepszava 91. évf 3. sz. 1963 jan 5. 8. L

M.D.K.

Schwott

Acsády Károly: "Zsolt Béla" cimmel közölt interjuját illusztrálta Zsolt Béla karikaturájával.

Szinház, Bp. 1946. okt. 23-29. II. évf.
41. sz. 21. lap

M.D.K.

Schwott

Acsády Károly: "Zsolt Béla" cimmel közölt interjuját illusztrálta Zsolt Béla karikaturájával.

Szinház, Bp. 1946. okt. 23-29. II. évf.
41. sz. 21. lap

Schwott

Teljes leegyszerűsítés / karikatúra, rajzó /

Nagyvarsa 1966 v. 18 sold.

Schwoll

Szóra kozolvság / karikatúra, szapró /

Négyava 1966 V. 21, 4 old.

Schwott

Hátha lecsik valami /karikatura, rapró/

Nagnava 1966 v. 24 4 old.

Schwott

Karikatura [illegible]

Nejmava 1966 v. 27 [illegible].

Schwott

Az illetékes magyarár /karikatura, repró/

Nagymaros 1966 feb. 27

Schwott

Kétes divérek / kodrikalnko, szepró,
Ez is valami " — "

Nagmava 1966 III. 24, 4 oka

Schwott

A slágernekkő (karikatúra, szepkő)

Nézmava 1966 III. 19 4 old

Schwott

Az ujgyártmány / karikatura, repró /

Nézmava 1966 márc. ~~[illegible]~~ 11

Schwott

„Makacs ujíró" (karikatúra, rajzó)

Nejnava 1966 ápr. 26, 4 old.

Schwob

„A magy mutatkozóny (kadikatura,) rajzó,

Néprava 1966 ápr. 20 4 old.

M.D.K.

Schwott

Karikaturája Tildy Zoltánról, Acsády Károly: "Tildy Zoltán - Móricz Zsigmondról" c. interjujának illusztrálására.

Szinház, Bp. 1946. okt. 30. nov. 5. II. évf. 42. sz. 3. lap

.D.R.

M.D.K.

Schwott

Karikaturája dr. Ries István igazságügyminiszterről, A.K.: "Szemüveget a birónak" c. interju illusztrációjaként.

A sign.-val jelölt

Szinház, Bp. 1946. okt. 2-8. II. évf.
38. sz. 19. lap

Schwott

Jogy is lehet nevezni /karikatura rajzó/

Néjmana 1966 feb. 18

Schwott

Karikaturo (prepró)

Nejnava 1966 feb. 15.

Schwott

Helyes gyártási profil / karikatura, repró /

Nagmava 1966 feb. 16

Schwoll

Karikatura (Praha)

Nejmova 1966 Feb. 5.

Schwob

Udržovat / karikatura, zepsó /

Nejmava 1966 feb. 13

Schwott

Talált Tárgyak / karikatúra, rajzó,

Nagmara 1966 jan. 25

Schwott

lij formatervel) /karikatura, szepró,

Négnava 1966 jan. 27

Schwob

Kérnél von minden prepró,
karikatúra!

Nyomva 1966 jan. 29.

MIK

Schwott Lajos

Kiállitási kritika

Napló/Veszprém/ 1968 julixxxx 12.

Schwott

Az életből másolva (karikatúra, repró)

Nyomva 1965 dec. 18

Schwott

Karikatura /repró/

Néznava 1965 dec. 5

Schwab

Hamarvasnál / karikatura, rapró /

Nagyvaca 1965 dec. 11

Schwott

Tobb a semminél / karikatura, repró /

Tettenérés " — "

Nézmova 1965 dec. 1

Schwott

Angapbörve / karikatúra, rajzó /

Estekerleten " — "

Nejmana 1965 nov. 90.

Schwott

Objektiv akodály / karikatura, rezpró/

Nejnava 1965 nov. 16

Schwott

Hannis nézőpontok /karikatúra, repró/

Négnova 1965 okt. 23

Schwott

Karikatura (zepsó)

Nejnova, 1965 okt. 22.

Schwoll

Karikatura (rzeźba)

Néznava 1965 aug. 28.

mdk

Schwott

rajza: Karikatura
„Végre itt a nyár"

Nepszava 90 évf. 146. sz 1962 jun 24. 12 l.

M.D.K.

Schwott

"Mire jó az autóroncs" c. tréfás rajzát hozza a lap.

Szinház, Bp. 1945. aug. 29-szept.4. I.évf. 3. sz. 3o. lap

M.D.K.

Schwott

Tréfás rajz "Nehéz testi munka..." cimmel.

Szinház, Bp. 1945. aug. 22-28.I.évf. 2. sz.
24. lap

MDK

Schwott

Dutka M: III. n. képzőműv. kiáll. grafikája.
Magyar Nemzet, 1953. jan. 9. 2.l.

Schwott MDK

grafikus

Tréfamesterek, akiket nagyon komolyan kell venni.
Magyar Nemzet 1947. okt. 14.

Schwott

A hivatás hatalma.
Karikatúra. Reprodukció.

Népszava, 1964. január 24. 8. lap.

Schwoff

A Lineárs Metalme.

Lamkatúne, Nepszabadsó

Népszava, 1964. jánuár 24. 8 lap

Schwott

Gyanú.

Karikatúra, reprodukció

Népszava, 1964. január 15. 92. évf. 11. szám, 8. lap.

Schwott

Tessék odamenni!

Karikatúra, reprodukció.

Népszava, 1964 január 17. 8. hep.

Howrah

Schwott

Karikatúra szöveg nélkül.
reprodukció.

Népszava, 1964. január 18. 8. lap.

Howard

mak

Schwob

Karikatūrai

Nepriklausa 1963, okt. 27.

12. L

mdk

Schwott

rajza: Iparkodj édesem

Nepszava, 1963, nov. 10

12. l

Schwott

Zöjjön, filmvetítés lesz ...

Karikatúra, reprodukció.

Népszava, 1964. március 4. 8. lap.

melk.

Schwott

rajza: Alkalmi fenegyerek

Nepszava, 1963, aug 11. 12. l

mdk

Schwoll

rajza: Vadkereskedés

Nejszava, 1963. aug 4. 12.l

mdk

Schwoth

rajza - „mondd drágám" stb.

Népszava 91. évf 157. sz. 1963, júl 7. 12. l

Schwott

Eredmény.

karikatúra, reprodukció.

Némava, 1964 dec. 19. 8. l.

Schwab

Erzählung

Inselbücherei, Leipzig

Schwott

Karitasura (szepró)

Négyszava, 1964, nov. 21. Sold

Schwott

Karikatura (rajz, rapid)

Nejnowa, 1965, dpt. 30, 8 red.

Schwott.

Röntgen osztály.

Konikatúra, repr.

Népszava, 1964 nov. 28. 8. l.

Schwott

Üzemi ki mit tud?

karikatúra, reprodukció.

Népszava, 1965. máj 13. 8-l.

mok

Schwott Alajos
grafikus

Karikaturák: A kérdőivet nem jól föltötte ki, kérem hagyja égni a Longorát, Fortissimo.

Népszava 89 évf. 96 sz 1961 ápr 23, 12 L

MDK

Schwott Alajos
grafikus

Karikatúrája: Kép szöveg nélkül

Népszava 89 évf 107 sz 1961 máj 7. 12l

MDK

Schvott Alajos
grafikus

rajza: Ami biztos - az biztos.

Népszava 89 évf. 112 sz, 1961 máj 13, - 8l

MOK

Schwott Alajos
grafikus

rajza: Érettségi idején

Nejszava 89 évf, 119 sz 1961 máj 21, 12 l

mpk

Schwott Alajos
grafikus.

karikaturaja.

Nipszava 89 évf. 160 sz 1961 jul 8, 8l

MDK

Schwob Alajos
grafikus

Karikatúrái.

– Vidám Sarok.

Népszava 89. évf. 251. sz. 1961 okt. 22., 12.

MSK

Schwoll Alajos
grafikus

rajzai: karikatúrák: Beszámoló az influenza elleni küzdelmekről.

Népszava 89. évf. 257. sz. 1961. okt. 29., 12. l.

MDK

Schwartz Alajos
grafikus

rajza : kiárusítás

Népszava, 89 szf. 185 pf. 1961 aug 6.

MDK

Schwott Alajos Grafikus

Karikatúrái:

1.) Talán így pontosabban jönnének?

2.) Ahol állandóan csusztatnak

Népszava, 90 évf. 71. sz. 1962 márc 25. 12 l

MDK

Schwott Alajos
grafikus

Karikaturai: A szokás hatalma, „Nem szégyeli magát"?..

Népszava 90 évf., 53 sz. 1961 márc. 4., 12 l.

MOK

Schwott Alajos
grafikus

karikaturája. (Ne várjatok vacsoraival)

Népszava 89 évf. 286. 1961 dec 3. 12 l.

MOK

Schwoll Alajos
grafikus

Karikatúrája: Hétfőn a hivatalban

Népszava 89 évf. 280 sz. 1961. nov 26, 12.

MDK

Schwott Alajos

grafikus

karikaturája: Illusztráció az állandóan támogatáseit siránkozokról.

Népszava, 90 évf. 35 sz. 1962 febr. 11.

Schwott Lajos

karikatúrái

a Sz. N. - ben

1956

Schvoll Lajos.

A III. Magyar karikatúrakiállításon amerikai imperialista ellenes rajzaival szerepelt.

„USA kore" rajz, (repro.)

Szabad Ifjúság, 1951. Nov. 4.

SCHWOTT Lajos / Karikaturista

1. A tűzrengő (35. old.)
2. A kíváncsi (38. old.)
3. Hivatalban (44. old.)
4. Örvendjetek! (106. old.)

Földes György - Toncz Tibor Mindenki benne van / karikaturák humoreszkek / Bp. 1966.

Schwott Lajos, Karikaturista 1904

Gimnázia.

Repr.

—: Ticenet a Télapónak
(karikatúra)

14-l

Népszabadság, bp. 1960. dec. 6. [Vidéki]

MDK.

Schwott Bajos grafikus

"A biztos kezekben" /karikatura/

"Felelős Feri két arca" /karikatura/

III. Magyar Képzőművészeti Kiállítás
1952.dec.-1953.márc. 14.1.

MK

Schwott Lajos

szerepelt a tarjáni Művelődési Házban rendezet. kiállításon.

—: N"pes látogatói akadnak: " A karikatura gyöngyszemei" kiállításnak.

Tarjáni Acél. , 1963. szept. 13.

Schwott Lajos MDK

A "biztos fedezék", karikatura

Felelős Feri két arca, karikatura

Műcsarnok 1952/53 III. Magy. Képzőm. Kiáll.

Schwott Lajos

MDK

Tipusok-tipusok, karikatura

Műcsarnok 1953-54 IV. Magy. Képzőm. Kiáll.

Schwott Lajos

MDK

Rémhirterjesztő, karikatura

Az imperializmus egyensulya, karikatura

Műcsarnok 1950.I.Magy. Képzőm.Kiáll.

MDK

Schwott Lajos

Az USA keze 1953 karikatúra Műv.t.
Az élősködő 1954 karikatúra Műv.t.

Képzőművészetünk tiz éve. Műcsarnok.
Kiállitott művek jegyzéke. 18.1.

M.D.K.

Schwott Lajos

Villámkarikaturát rajzolt "...Tito jellegzetes figuráját..." a Ludas Matyi kabaré műsorának keretében tartott munkáselőadáson.

A művészről készült fényképfelvétel a szöveg mellett rajz közben ábrázolja őt.

Tardos Péter: Ludas Matyi-kabaré
Szinház és Mozi. Bp. 1950. juni 25. III. évf.
25. sz. 50-52. l.

M.D.K.

Schwott Lajos

"Elmosta az eső a magyar-osztrákot" c. sportbeszámolót illusztrálta. Karikaturákat készitett a játékosokról, Szakasits és Ries miniszterekről.

Szinház, Bp. 1946. okt. 9-15. II. évf.
39. sz. 19. lap.

M.D.K.

Schwott Lajos

"Elmosta az, eső a magyar-osztrákot" c. sport-beszámolót illusztrálta. Karikatúrákat készi-tett a játékosokról, Szakasits és Ries mi-nisztereкről.

Szinház, Bp. 1946. okt. 9-15. II. évf.
39. sz. 19. lap.

M.D.K.

Schwott Lajos

Szőnyinél tanult. Törökországban és Azsiában járt. Müvei szerepelnek az„Ujságrajzolók Kiállitásá"-n, amelyről a lap "Karikaturisták Villámlexikona" cimmel számol be.

Szinház, Bp. 1947. okt. 14-2o. III. évf. 42. sz.

MDK

Schwott Lajos

Kiállitási kritika

Müvészet 1968 febr. p.33.

M.D.K.

Schwott Lajos

Tréfás rajza.
A.K.: "A tinoru gomba dicsérete" c. Berda József költőről szóló interju illusztrációja.

Szinház, Bp. 1947. május 13-19. III. évf. 2o. sz.

M.D.R.

MDK

Schwott Lajos, graf.

Típusok- típusok. Karikatura.

Műcs.-IV.M.Képzm.Kiáll. 1954.jan.-febr. kat. 16.l.

Schwott Lajos: MDK

Az Európa- képtárban
Beugrató játékok
Egy amerikai polgár élete

Magyar karikaturaművészet.
A MMOK vándorkiállitása. 1950.

Schwott Lajos

Gyermeki hála

Karikatúra, reprodukció

Népszava, 1964 január 22. 92. évf. 17. szám

SCHWOTT LAJOS

A "biztos fedezék". Karikatura 5x7o.
Felelős Feri két arca. " 37x62.

III.Magyar Képzőművészeti Kiáll.kat.Műcsarnok 1952.dec-
1953.márc.

Schwoll Lajos

graf. karikat.

Sz. N. karika-
turái 1956-ban

Schwott Lajos
rajzoló
XIV. Semsey Tudor
u. 10.

MKSz 1947

Schwolt Lajos

Említve

Berzsle Mihály: Az oroszlán torkában
Delfozó Lapja, Tatabánya 1970. feb. 12. 3. l.

M.D.K.

Schwott Lajos rajzolómüvész

Az Egyetemi Szinpad gyermekelőadásain Tarka lepke kis mese cimmel az előadó müvészek szavalásait egyidejüleg rajzzal illusztrálják. Az előadásokon szerepelnek Sándor Károly és Schwott Lajos rajzolómüvészek.

H i r e k c. rovat hiradása.
Film Szinház Muzsika. Bp. 1959. aug. 21. III. évf. 34. sz. 35. l.

M.D.K.

Schwott Lajos

Stilusos sugólyuk.Rajzos oldal.

Film Szinház Muzsika. Bp. 1960. ~~jú~~ február 5. IV. évf. 6. sz. 45. l.

Schwott Lajos

karikaturista

vrod

„Ismerd meg önmagunkat!" A Magyar Ujságrajzolók Művészek II. karikatura kiállitása. Nemzeti Szalon, 1947. okt. Önkarikaturavat

gos Államtitkár Úr,

laszolva vagyok bátor a következők-
zettopographiai kötet elökészitö mun-

képfölvételek legnagyobb része már
gozása is nagy lépésekkel halad elö-
kissé megnehezitette és meglassi-
. Kapossy János részére az egri topog-
tásokra a kivánt két - három havi
özölni. Minden remény megvan azonban,
y a rá váró feladatnak megfelelhet.
a még hiányzó épitészeti fölvételek

Schwott Lajos

MDK

Az USA keze, 1953, karikatura

Az élősködő, 1954, karikatura

Műcsarnok 1955. Képzőművészetünk tíz éve

Schwott Lajos

grafikus

XX.sz.

l. Szabad Művészet

1950.12.sz. 503.l.

Schwott Lajos

Szabad Művészet

1952. 6-n. 281. l.

Gyenthon István, Lux Géza és Szentváryi Gyula

Szabolcs megye művészeti emlékei.
Különlenyomat a Vármegyei Szociográfiák
kiadásában megjelent Szabolcs vármegye
c. műből. (Bpest, 1939.)
Kis 8-r, 45 l, képekkel, fűzve.

I. 4.p.h. —.50

M.D.K.

Schwott Lajos

"Nevesd ki ellenségedet!" c. -/m/- sign.-val ellátott, a művészről szóló kritika mellett hozza a lap a művész hét karikaturáját: "Bürokrácia", "Éhség", "Uj nyakkendő", "Döntő futam", "Álláshalmozó", "Pincérek" és "Szerencse" cimekkel.

Szinházi Magazin, Bp. 1939. okt. 7. II. évf. 41. sz. 4o-41. lap.

Schwott Lajos

rajzaival szerepelt a kiállításon.

Bauer Jenő: V. Országos karikatúra-kiállítás a Műcsarnokban. „Művészet" folyóirat, Bpest, 1968. febr. 2. sz.

331.

Schwott Lajos

Szabad Művészet

1957. 11. 574. l.

Schwott Lajos

Szabad Művészet

1957. 12. sz. 557. l.

Kiadások.

55.000.— 161.— IX.5.

84.50

2.000.—

1.000.—

3.000.—

~~3.000~~

75.—

75.—

75.—

39.90

1.500.—

Schwott

karikaturista

Szabad Művészet

1957. 231. l.

kép

MŰEML... ...ZOTTSÁGA
201/1940.

Schwott karikaturista.

Magyar Nemzet.
1946. IX. 29.; II. éf. 218.
(: Riport. :)

Schwott Lajos ifj

grafikus és festő

uppesti lakos

Ugro 463. l

HELYSÉG

Avasújváros.

VÁRMEGYE

Szatmár ~~Abauj-Torna~~.

SZAKCSOPORT

Templom

KOR

XV.-

ŐRZÉSI HELYISÉG

Templom.

TULAJDONOS

MÉRET

TÁRGY

Szószék.

LEÍRÁS (ANYAG, ALAK, MEGMUNKÁLÁS, DÍSZÍTÉS, FELIRAT, JE

Renaissance.szószék a XV.sz.

FÉNYKÉP, RAJZ

Schwott

karikaturája

repr.

Budapest

1947. 426. l.

MÁSOLAT

M.Kir.Vallás- és
Közoktatásügyi Minisztérium

47.197/1944.III.szám.

Fenti számu felterjes
hogy a stridóvári rom.kat.plébá
reállitási költségeihez való hc
ségvetés megtakaritásai terhére
lyezem.

Felkérem a Bizottság
vátovics György stridóvári rom.
kedjék.

Buda ost 1944 évi aug

MDK

Schwott Lajos

"Ismerd meg önmagunkat", M.ujságrajzoló művészek 2. karikatúra kiáll. 1947. okt. N.Szal.

Schwott Lajos.

Karikaturista.

A III. Magyar karikatura-kiállításon szerepelt.

Magyar Nemzet, 1971. Nov. 5.

MDK

Schwott Lajos

Rémhirterjesztő, karikatura

Az imperializmus egyensulya, ¼

I. M. Képzőmüv. Kiáll. Műcs. 1950. aug. 10 1.

Schwott Lajos, karikaturista MDK.

Gúnyrajz

Repr.

— : Idejekorán

Népszabadság, bp. 1959. jan. 23. 8:l

Schwott Lajos, karikatúrista MDK.

Gúnyrajz

Repr.

— : Arányos tehervizelés

Népszabadság, bp. 1959. jan. 8. 8. l.

Schwott Lajos, karikaturista MDK

Rajz [Gúnyrajz] Repr.

Gavalléria [karikatúra]

Népszabadság, Bp. 1959. jan. 3. 8. l.

MDK

Schwot Lajos

Rémhirterjesztő, karikatura

Véfvári: I. M. Képzőm. Kiáll. Magy.Nemz.
1950. szept. 9.

Schwott Lajos, Karikaturista Dr Dk

Gúnyrajz – Repr.

.. Ez aztán kinolgálás
(karikatúra)

10. e

Népszabadság. Bp 1960. aug. 2. [Vidéki]

Schwott Lajos, karikaturista MDK

Gúnyrajz. Repr.

– Hányszor mondtam magának, hogy nem szabad az üzemben alkoholt fogyasztani!..... (Karikatúra)

10. l

Népszabadság. Bp. 1960. máj. 10. [Vidéki.]

Schwott [Lajos], karikaturista MDK

Gúnyrajz.

Repr.

– Kovszerű sváco
(Karikatúra)

Népszabadság. Bp. 1960. V. 29. 13. l

Schwott Lajos, karikaturista H Dh

Gúnyrajz.

Repr.

-: Körzeti rendelő

(karikatúra)

10.l

Népszabadság. Bp. 1960 jún. 18.

Schwott Lajos, karikaturista 7 Dk

Gyüngyrajz. Repr.

-: Most van a szezon
(karikatúra)

Népszabadság, bp. 1960. aug. 18. 10.l

Schwott Lajos

Karikatúrát közölt a Ludas Matyi c. élclap 1945-ös folyamába

.

...esitő nő csaknem derékig ~~van ábrázolva~~ látható, ~~III~~ fejét
...bjában lévő leveltakarót keblére szorítja. Középütt
...t kontyba tűzte, arcza kissé becsett és öltözete pa-
...tett kendő. A szobor alján elől egy fekvő ~~nő~~ és
...masztó, ~~III~~ balkarja alatt egy üloe előre dűlő és
...és kétségbeesésében haját tépő nő van ~~[illegible]~~
...a. A mester jelzése a háton balra ez: „Ch. Van

...obor, magassága 78 cm.
...202/97 sz. Bírattal
...fr.
...1897. Tav. Kiáll. V: 163 sz.
...atott 1897. IX. 20-án (223/97), az elszá-
...l vétetett 1897. X. 2-án az 59668. sz.

X

Schwott karikatúrista

Márc. 30.-án nyílt meg a „Közlekedésünk 10 éve a Ludas Matyi görbe tükrében" c. karikatúrakiállítás, melyen szerepel műve.

(Szász): Karikatúrakiállítás a Közlekedési Múzeumban.
Magyar Vasutas, 1974. ápr. 18.

Schwott Lajos grafikusművész

Karikatúra-kiállítása
ma nyílik a hajdúböszörményi
Városi művelődési központban

Magyar Nemzet 1973 október 24.
4. old.

Schwott Lajos, grafikus

Közreműködik a TIT
gyermekmatinéján a Kossuth
klubban.

— : Nagy költők – kis gyermekeknek

8.

Népszabadság, Bp. 1972. dec. 10.

Schwott Lajos, karikaturista

Szerepel a KPVDSZ Műv. Művelődési Központban.

– :A hétvégi kulturális programból

NÉPSZABADSÁG, 9.

Bp. 1975. okt. 18.

Schwott Lajos, grafikus

Közreműködik a TIT irodalmi előadásán. (Kossuth Klub)

— : Nagy költők kis operettekre 2

ESTI HIRLAP, Bp. 1972. dec. 9.

Schwoth Kajos
grafikus

Részt vett a moszkvai nemzetközi
karikatúra kiállításon.

—: Nemzetközi karikatúra kiállítás.
Művészet, 1973. augusztus - 43 oldal

Schwott Lajos

Müve szerepelt a Grafikusmüvészek Csoport-
kiállitásán a Csepel Galériában

1978.nov.1-19.

Schmott Lajos

Grafikusmüvészt kiállítása a
Poscher János u. i múrásnállodában

Nepszava 1985. XII. 28.

Sebes János

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V. Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

1963 OKT 14

ESTI HIRLAP

☐ SEBES JÁNOS grafikusművészt ismét meghívta a stockholmi Viking Vállalat. Sebes János néhány évvel ezelőtt már sikerrel mutatkozott be a svéd fővárosban, mint könyv- és újságillusztrátor. Kiállításáról nagy elismeréssel nyilatkozott a sajtó.

1004

[illegible] *Leone* olasz minisz-

SCHWÖRTZ *János*, építész 1800 kö-

1163

rül Szegeden. S. tervei szerint építették 1793, a szegedi piaristák régi gimnáziumát és barokk stílusban 1799—1800, a szegedi városházát. A városházát az árvíz után, a gimnáziumot a fogadalmi templom építése alkalmával bontották le. S. arcképe a M. Tört. Képcsarnokban van.

Ce - G. II. 430 l

1223. Baliko S.

Semmelweis J. Fülöp or

Mellig, ~~látható és~~ job
kopasz, előrefésült haja röv
dús, arcza leberetvált. Öltö
tös csokorra kötött nyakkend
irata a nidpitett mezőny alat

(7. SEMMEI
1818-

(fölül balra: 7 BALIKÓ S.

Bronzdombormű, mér
Vétetett 1908. máj
Elszámoltatott 190

bürokrácia történetére és képzésére vonatkozó német és nemzetközi

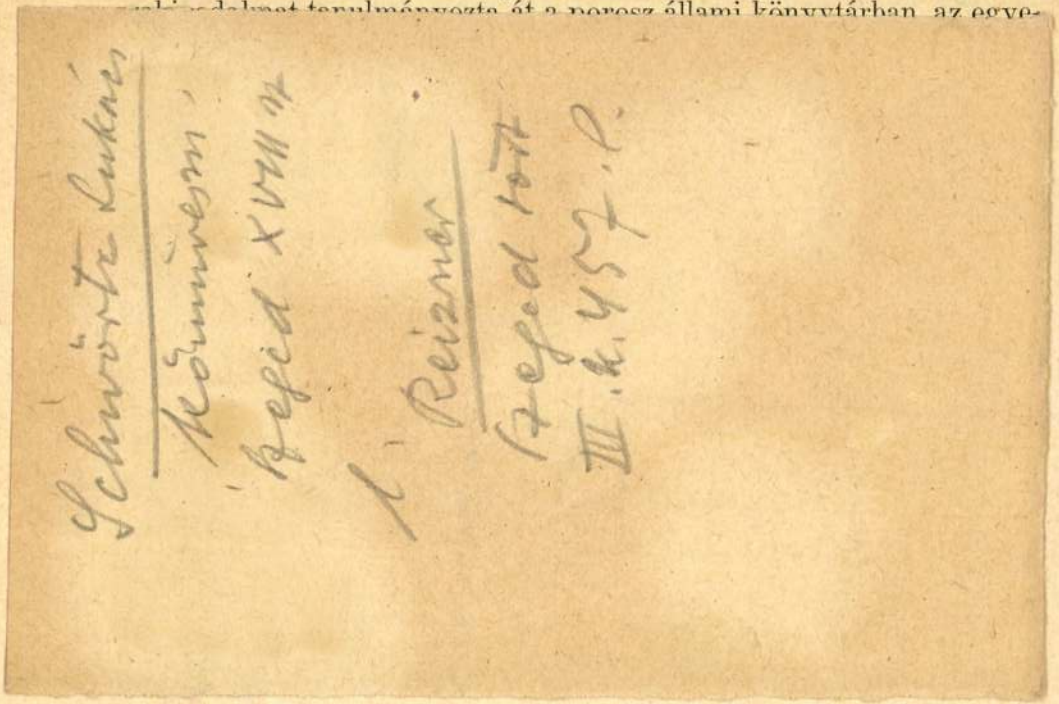

Dr. Teveli Zoltán (1902, Körmöcbánya, róm. kat.), gyermekorvos, a budapesti gyermekklinika tanársegédje. Ösztöndíjas a II. félévben. A gyermekkori fertőzőbetegségekkel foglalkozott. 12 német gyermekklinikát és több elméleti intézetet látogatott meg. A Robert Koch-Intézetben és a berlini egyetemi gyermekklinikán rendszeresen dolgozott. Berlinben, a Robert Koch-Intézetben végzett vizsgálatai alapján a serumbetegségről közleményt írt, mely a Zeitschrift für Immunitätsforschungban jelenik meg.

Dr. Trócsányi László (1912, Pozsony, ref.), a budapesti kir. ítélőtábla területére beosztott fogalmazógyakornok, Debrecenből (Szentpéteri Kun Béla prof.). Az I. félévben mint német csereösztöndíjas Marburgban Bredt professzor mellett, a II. félévben mint magyar állami ösztöndíjas Berlinben Stutz professzor mellett dolgozott. Protestáns egyházszervezéstani tanulmányok keretén belül a legújabb német egyházalkotmány- s egyházkormányzati rendszereket tette vizsgálat tárgyává. A berlini szociálethikai intézetben „Der Staat" címen felolvasást tartott. Résztvett a berlini egyetem egyházjogi intézetének gyakorlatain, rendszeresen hallgatta a tárgykörébe

csolatos tanulmányokat végzett. Hogy kellő tájékozódást nyerjen a rádium dozimetria legújabb állásáról, végigjárta a különböző berlini

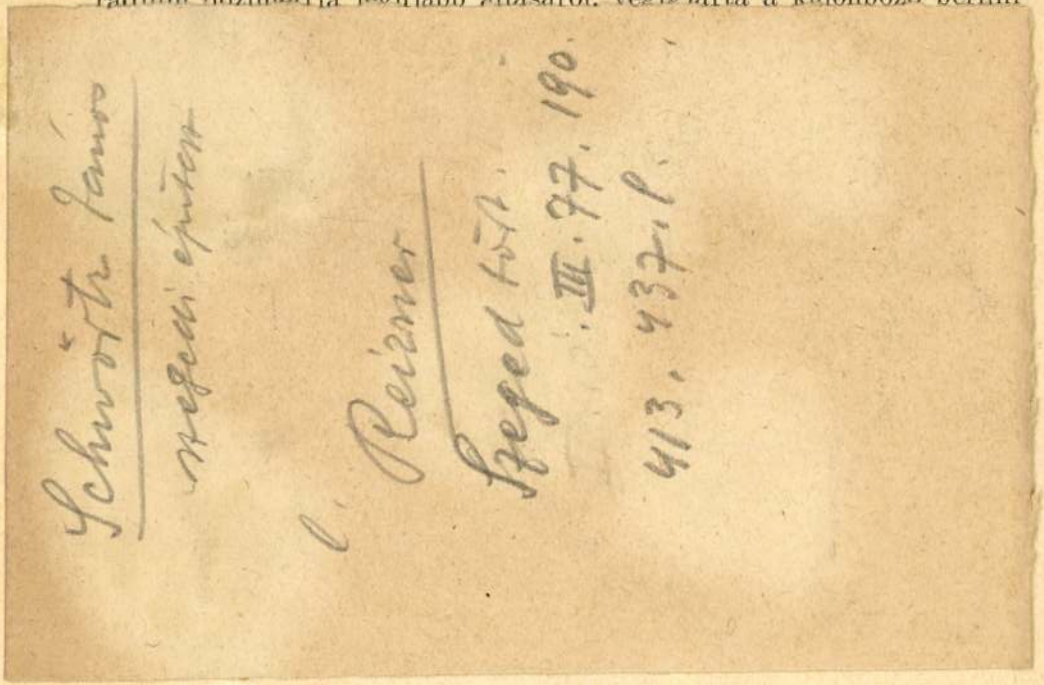

továbbá az egyetemi sebészeti klinikán folytatta Sauerbruch, Ringleb, Heusch, Heckenbach professzorok mellett. Feldolgozta a Virchow-kórház urológiai osztályának a prostata resectióra vonatkozó eddigi anyagát, melyről dolgozata jelenik meg: „A prostata resectio és annak eredményei a berlini urológiai osztályokon" címen. Előadást tartott egy továbbképző kurzuson: „Beiträge zur Klinik der Hypochloraemie und der echten Uraemie" címen, amiről dr. Törökkel együtt írt dolgozata a Zeitschrift für Urologie 1937. évfolyamában jelent meg. A patofiziológiai intézetben metódust dolgozott ki a húgyivarszervekben, azoknak síma izomzatában és működésében idegbehatásra létrejövő elváltozásokra vonatkozóan. Meglátogatta a hamburgi sebészeti klinikát. Tanulmányozta egy hétig az ottani urológiai felszerelést és munkát. Látogatást tett a berlini Koch Róbert-intézetben és egyéb, az orvostudománnyal összefüggésben levő intézményekben, valamint a német orvosvezetőség meghívására az altrehsei orvosvezető iskolában, ahol felhívta a figyelmet a magyar urológiára s egyben egy önálló német urológiai klinika hiányára. Öt napot töltött Varsóban, ahol a fiziológiai intézetet és a Szent Lázár-kórház urológiai osztályát látogatta meg. Megtekintette a berlini orvosi műszer-

tiszta bimolekulás reakcióval van dolgunk. Később különböző egyéb reakciók is fellépnek, melyek elemzése a kísérleti adatok alapján

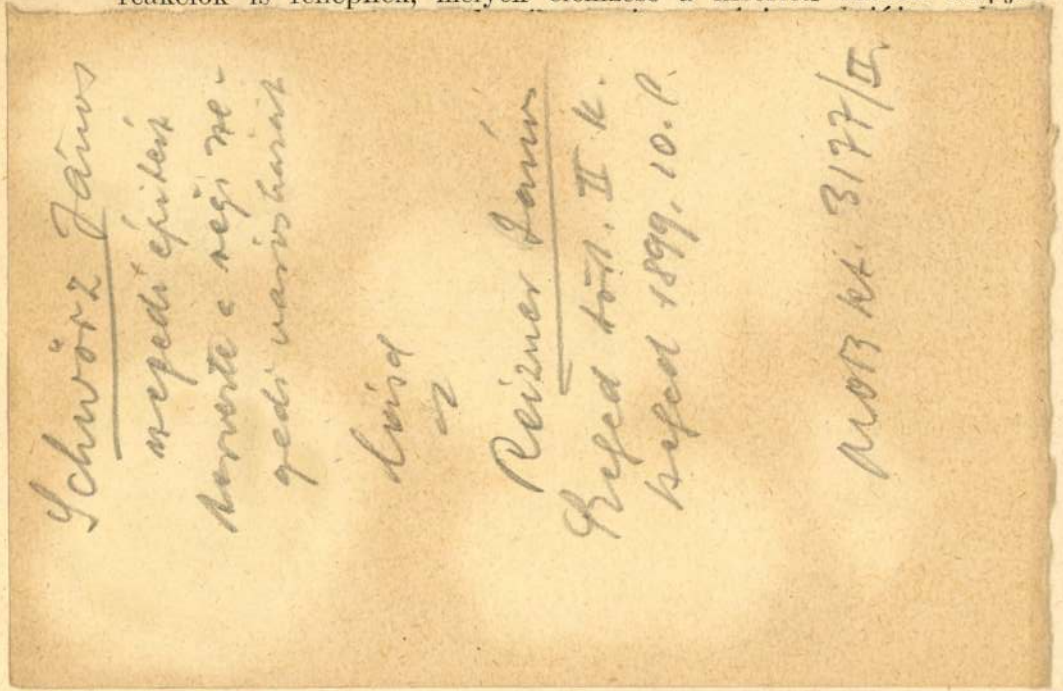

egyetem Magyar Intézetében. Tanulmányt dolgozott ki a személynevek köznévi (főleg eufémisztikus) használatáról, melyben a magyar nyelv jelentéstani jellegzetességeit emeli ki. Résztvett a Magyar Intézet könyvtárrendezési munkáiban. A magyar nyelv mássalhangzórendszerének fonétikai és fonológiai leírását megkezdte. A Moeller van den Bruck-Társaság május 5-én tartott ülésén előadást tartott nemzetközi közönség előtt a mai magyar irodalomról. Minden alkalmat felhasznált, hogy Berlin kulturális életével megismerkedjék.

Dr. Kiss Tihamér László (1905, Diósgyőr, ref.), okl. vallástanár, bölcsészdoktor, szegedi ref. állami hitoktató lelkész, a debreceni bölcsészeti kar ajánlása alapján nyert ösztöndíjat a II. félévre. A berlini egyetemen lélektani és neveléstani előadásokat hallgatott. Az egyetem pszichológiai intézetében Keller professzor irányítása mellett alaplelki tevékenységek és fejlődéslélektani kérdések vizsgálatával foglalkozott és munkájáról az intézet szemináriumában beszámolt. Tanulmányozta a mai német ifjúság iskolánkívüli nevelésügyét. Meglátogatta a Hitler-Jugend és a Bund Deutscher Mädchen berlini otthonait és vezető iskoláit. Tapasztalatait a központi nevelésügyi szervek támogatása mellett tett nyári úttal egészítette ki. A berlini magyar-

F. sz. *Lf. Nr.*	Mesterjegy *Meisterzeichen*	Mester — tárgy — tulajdonos — irodalom *Meister — Gegenstand — Eigentümer — Literatur*
158	 Hasonló *Ähnlich*	**Johannes Schyrmer,** e. 1526 (index), avagy — *oder* **Georgius (Jorg) Schyrmer,** e. 1546. (Lb. 8.) Alul hengeres, felül kiszélesedő pohár, aranyozott szegéllyel. — *Becher m. zyl. Körper, oben erweitert. Randstreifen verg.* M—*H* 12 Museum, Nagyvárad — *Großwardein.*

AZ EMBERISÉG TÖRTÉNETE Dr Tápa
hires "csillagos" cikkek népszerü

A MÜVELT ÉS UDVARIAS EMBER A
nyának alapelveit kapják ebben a
tét,alaprajzát a regenyszerüen sz

A SPORT A sport kézikönyve felso
és tömegsportok minden fajtáját;
sportszerüen sportolni; végigvezet

ÖLTÖZKÖDÉS ÉS DIVAT Ebben a kön
az élet minden alkalmára való hel
és frakktól az uszótrikóig és sho
könyv és egyuttal az illő öltözkö

Minden kötet külön is kaphat

Megrendelhető Az Est-lapok könyvke
körut 18-20. A Könyvnapon junius 1
járó előtt Az Est könyvsátrában. V
portóköltséggel (60 fillér) előre
szállitást megdrágitja. Postai bef

Filippo Scolari

(másép „Pippo Spano")

irodalmához.

Dr. Éber László. Mátyás király és Filippino Lippi. Arch. Ért. 1898. 394 l.

Scolari Filippo

(Pipo Spano)

irodalmákoz

Pulszky Ferenc Adalékok a magyar-
ország műtörténelemhez. Budapesti
Szemle 1874 évf IV k 230. l.

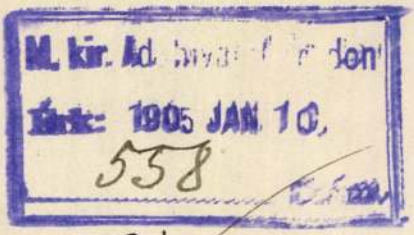

M. kir. Ad[illegible]den
Érk: 1905 JAN 10.
558

Elöiratott az illandó
illetmény szaftkv 234 Lapján

1/11

[illegible]

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 81
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

BÉKÉS MEGYEI NÉPÚJSÁG
Békéscsaba

1969 NOV 29

Békéscsaba: 1021

Megalakult a Fiatal Alkotók Klubja

Csütörtökön este, néhány nappal az ünnepélyes átadás után új klub alakult a Békéscsabai Ifjúsági és Úttörőházban. A FAK (Fiatal Alkotók Klubja) első rendezvényén Scultety János építészmérnököt, a ház tervezőjét látta vendégül. A harmadik emelet egyik termében tartott foglalkozáson a klubtagokon kívül ott voltak az ifjúsági és úttörőház vezetői, valamint a megyei és városi KISZ-bizottság képviselői. A fiatal építész beszámolt a ház tervezésének és építésének „műhelytitkairól", hangsúlyozva azt, hogy a hiperbolikus-parabola tetőszerkezetű nagyterem Magyarországon, jelenleg egyedülálló építészeti ritkaság.

A FAK célja, hogy összefogja a megyeszékhely azon fiataljait, akik tudományos, irodalmi, művészeti és politikai területen dolgoznak és munkájukat „alkotó módon" végzik. A klub fórumot és lehetőséget biztosít majd a vitára, a kölcsönös eszmecserére és jó alapul szolgálhat az önképzés fokozására. Az első találkozó a FAK életképességét bizonyította, hiszen harmincnál is több, más-más foglalkozású fiatalnak nyújtott kellemesen és hasznosan eltöltött estét. Legközelebb jövő csütörtökön, a volt Aurora Kör néhány tagja látogat el a klubba.

Szelim Rabia, az Elnöki Tanács elnöke bejelentette, hogy az országban új gazdasági szervezetet hoznak létre, amely az állami szektort és a központi tervezést fogja irányítani. A szervezet feladata az — mondotta Rabia —, hogy előmozdítsa a honi termelőerők fejlődését és biztosítsa az alapokat egy átmeneti társadalom számára, amely a szocializmus felé halad. (MTI)

A csehszlovák kor
a munka-üt

Gazdasági és személyi kérdések szerepeltek a csehszlovák szövetségi kormány csütörtökön megtartott ülésének napirendjén.

A kormány jóváhagyta a programnyilatkozatában foglalt legfontosabb rövidtávú feladatok megoldásának ütemtervét. E feladatok közé tartozik az 1970-es csehszlovák népgazdasági és költségvetési terv előkészítésének be-

A Debreceni Közúti Építő Vállal

kubikos-, segédmunkás bri
könnyű- és nehézgépkezel

vesz fel: szarvasi, gyomai
Fizetés teljesítménybérben, gépk
bérb
A vállalat idénypótlékot, különé
járulást
Jelentkezni lehet: Békéscsaba, L
út 33 sz. Gyoma, Vörös Hadsere

Scultéty János

MDK

KOZAT.

Scultéty János

1955. évi Ybl Miklós-dijas
II. fokozat

Magyar Épitőművészet
1956. IV. szám

5 4

Kórház, Kiskovácsi

Építészek: Scultéty János, Csizmadia Minka (ÁÉTV)

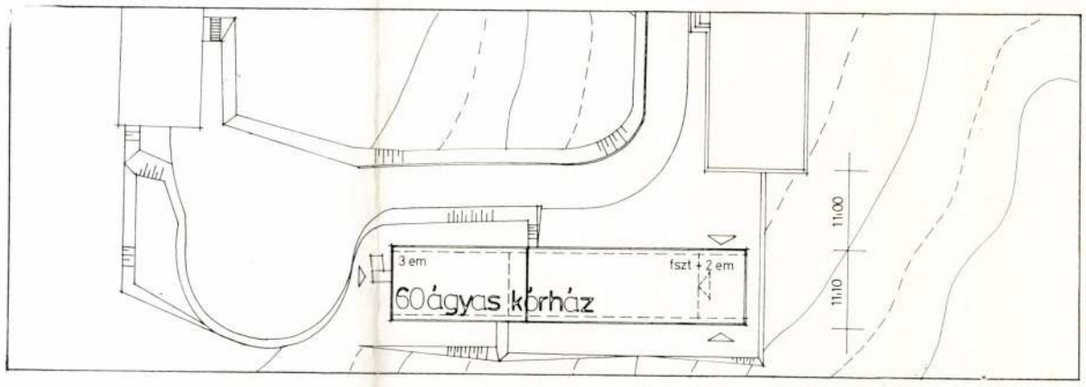

1

Belsőépítész:	Siklósi Dalma
Szerkezet-tervező:	Poremba Béláné
Belsőgépész:	Balás Lóránt
Elektromos berendezés:	Szmóla György
Mélyépítő:	Lénárt András
Olaj-technológia:	Velenczey Lajos
Beépített alapterület:	480 m²
Beépített lm³:	5777 lm³
Beruházó:	Munkaterápiás Intézet, Pomáz
Kivitelező:	Munkaterápiás Intézet, Pomáz
Tervezés éve:	1969
Kivitelezés befejezése:	1974
Fényképek:	Sági György

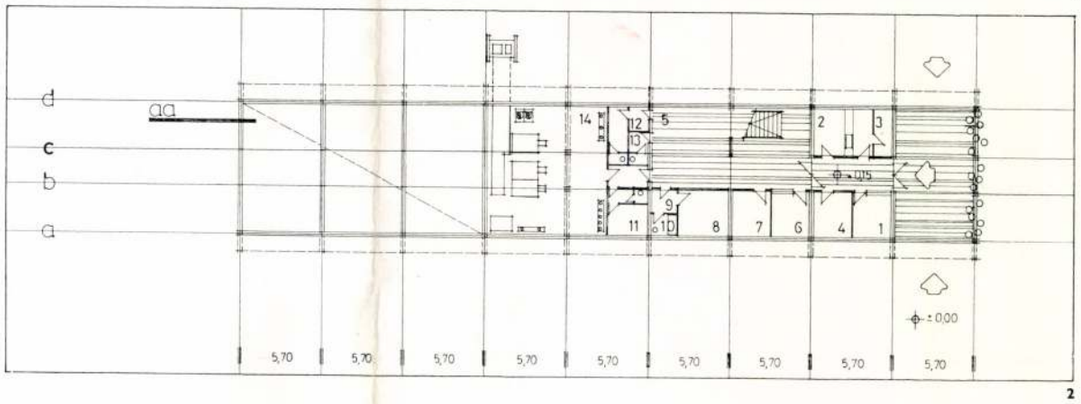

2

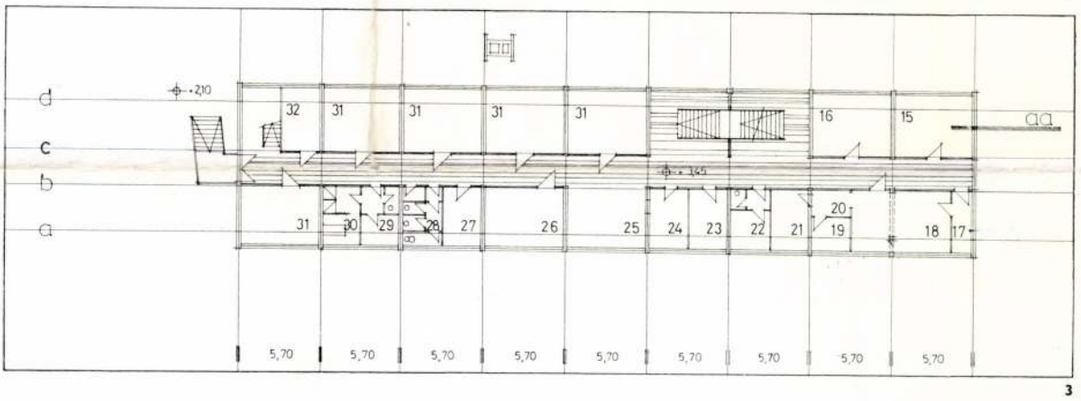

3

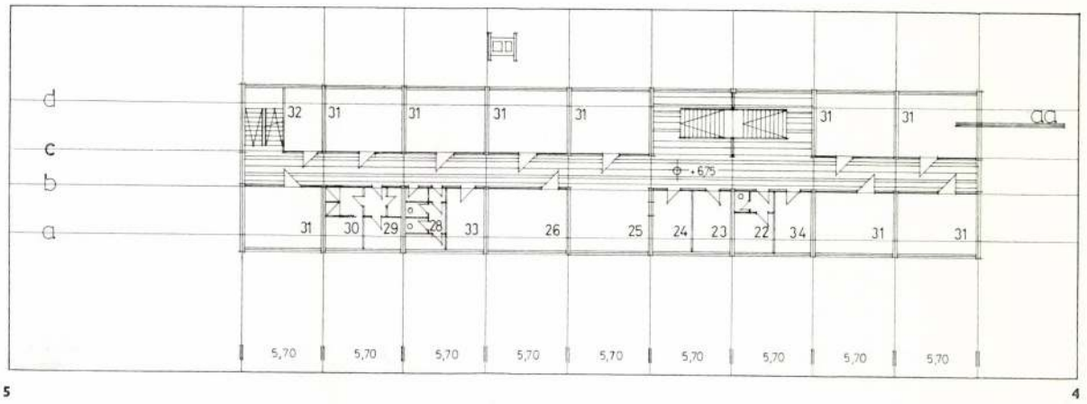

4 5

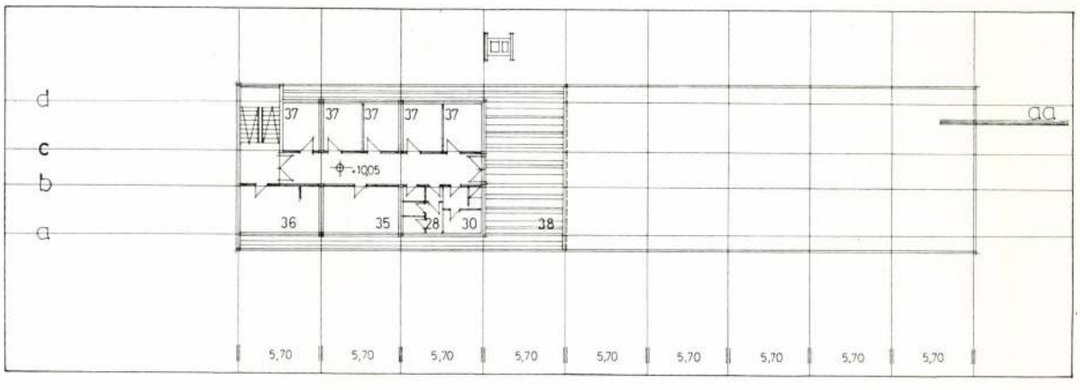

A 60 ágyas kórház a pomázi Munkaterápiás Intézet megbízásából az intézet Kiskovácsi területén épült meg. Telepítésénél figyelembe vettük az épület telken belüli helyzetét — zárt udvar kialakítása a meglevő épületekkel együtt —, valamint a Dobogókő felé vezető útról nyíló rálátást.

A lejtős terep adta lehetőséggel élve az épület csúsztatott tömegű.

A földszinten a fogadó rész, valamint az olajtüzelésű kazánház, az I. emeleten a női osztály, a II. emeleten a férfi osztály, a III. emeleten a nővérszállás kapott helyet terasszal a szép környezet felé.

A beutaltak 4 ágyas kórtermekben kapnak helyet, szintenként foglalkoztató és társalgó áll rendelkezésükre.

Az épület hagyományos szerkezettel készült, harántvázas 30-as blokktéglából, Szim-kar födém-panelekkel; homlokzaton előregyártott műkő lapburkolattal.

Cs. M.

Scultéty János

Általános iskola, Győr, Ady város, III. építési ütem

Építész: Scultéty János (Győri Tervező Vállalat)

Belsőépítész:	Rutai Ilona
Szerkezet-tervező:	Princzinger László
Gépész-tervező:	Benyáts Lajos
Villamos-tervező:	Szemethy Rezső
Közmű tervezők:	dr. Ladocsy Gézáné Kóbor Gyula Csaba Tibor Pongrácz Vince
Kertészeti tervező:	Szolcsányi György
Kivitelező:	Győr megyei Állami Építőipari Vállalat
Építés-vezető:	Nusser János
Főművezető:	Csiszár Miklós
Beruházó:	Győr—Sopron megyei Beruházási Vállalat
Műszaki ellenőr:	Papp Géza
Gépész ellenőr:	Matiscsák László
Tervezés éve:	1973
Kivitelezés:	1975—1976
Üzemelés kezdete:	1976. szeptember
Építési mód, technológia:	GYÁÉV által forgalmazott kommunális váz- és panelrendszer, szerelt technológia. A belső és befejező munkák hagyományosan készültek.
Beépített alapterület:	3893 m²
Falak nélküli összterület:	5050 m²
Beépített légm³:	23 425 m³
Megvalósítás költsége (külső munkákkal együtt:	41 000 eFt
Épület költsége:	27 489 eFt

A városnegyed építését részletes városrendezési tervezés előzte meg. A házgyári technológiával épülő lakótelep elhelyezésével egyidejűleg helyet kaptak az alapfokú kommunális létesítmények is. Ennek keretében készült a 2. sz. oktatási együttes, amely magába foglalja a 24 tantermes általános iskolát, a 200 fős óvodát és a 80 fős bölcsődét. Programja az akkor érvényes tervezési előírásoknak megfelelően alakult. Mivel a program és előterv készítése idején a MOTI segédlet előírása volt érvényes, ezek képezték a kezdeti tervezés alapját. Az új 1974-es oktatási program keretében megjelent tervezési segédlet kisebb változásokat hozott: növekedett a tanulószobák, csoportszobák és igazgatási helyiségek száma. A nem kötelezően javasolt tanuló úszómedence tervezői kezdeményezésre belekerült az előtervbe, majd a megrendelő hozzájárulásával a végleges programba. Az épület tömegformálásánál a „centralizált aula" szellemmel ellentétesen az épületszárnyak önálló iskolai életére törekedtünk. Ezt a célt szolgálták az emeletenként létesített zsibongó teraszok is. A közös használatú helyiségcsoportokat a földszinten helyeztük el. A bejárathoz közeli szárnyban az igazgatóság és a tanári szobák, a hátsó szárnyban az étteremnek is használható tanulószoba, a konyha, a tornatermi szárnyban a zajosabb úszótanmedence és a tanműhelyek kerültek. Az épülettömeg által közrefogott udvaron szabadtéri előadót, spontán színpadnak is alkalmas ifjúsági teret terveztünk. A nézőtér kialakítása részben beépített padokkal, részben mobil székekkel biztosítja a variálható használatot, távlatban Graboplast műbőrtető kialakításával kívánjuk lehetővé tenni azt, hogy a rossz időjárásban is használható legyen. Az iskola kertje az előírásoknak megfelelő nagyságú. Sportpályák, növénnyel, fával beültetett játszók, beszélgető sarkok készülnek. Tapasztalatunk, hogy a kerti csoportos oktatási forma ma már igény. A tervezők igen szívós utánajárásának az eredménye, hogy a területen eredetileg volt 13 db jegenyéből tízet sikerült megmenteni és ezek most az iskolaudvart díszítik. Az épület tömegkialakításával, lépcsőzetes szárnyépületeinek elhelyezésével a környező 5 és 11 lakószintes házgyári technológiájú épülettömbök merev falát igyekszik feloldani. Színezésével is elüt a kőzúzalékos panelfelületektől, stollogén, gumox 815 sorszámú kék színezést kapott. Nyílászárói fehérek, kerítése mustár-sárga.

Szerkezete a győri Házgyárban forgalmazott kommunális

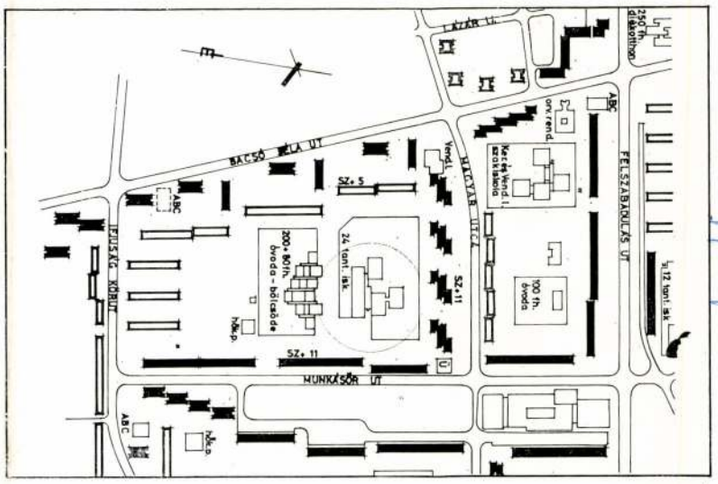

1

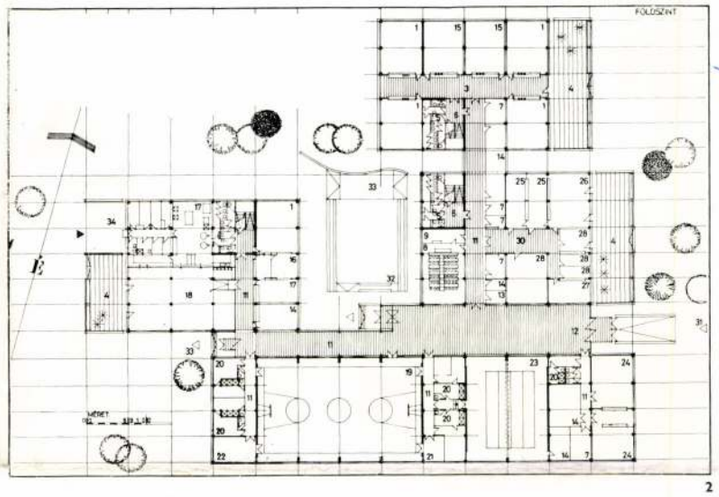

2

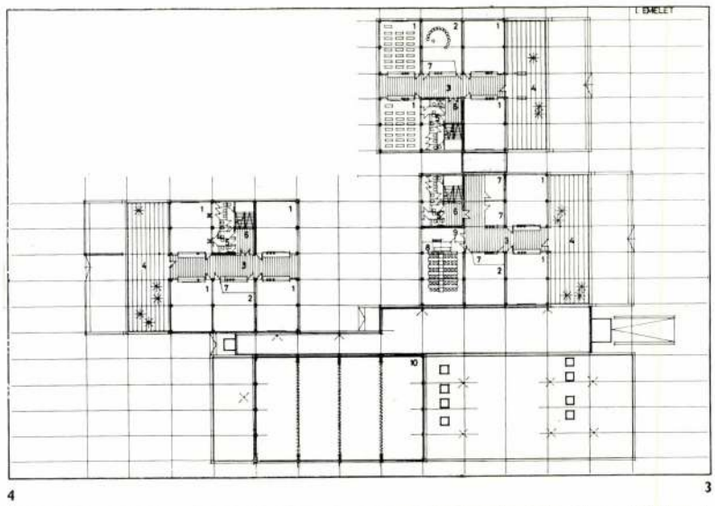

4 3

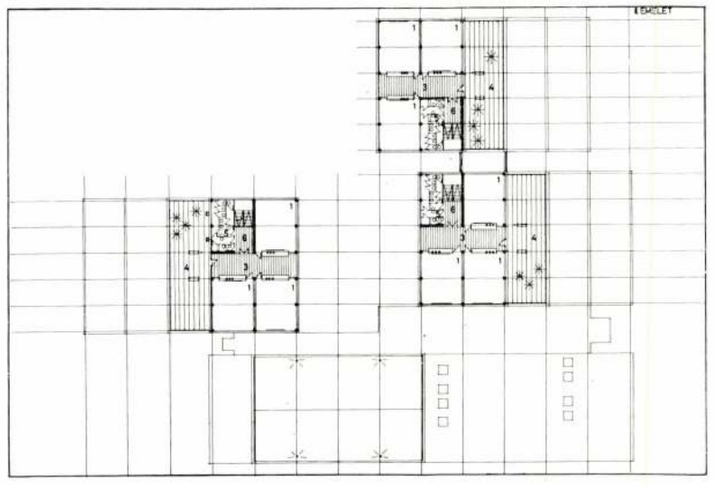

1. Helyszínrajz
2. Földszinti alaprajz, M=1 : 900
   1. 42 fős tanterem
   2. Csoport- és tanulószoba
   3. Zsibongó
   4. A zsibongó terasza
   5. WC-csoport
   6. Lépcsőház
   7. Raktár
   8. Természettudományi előadó
   9. Előkészítő
   10. A tornaterem légtere
   11. Közlekedő
   12. Előcsarnok
   13. Porta
   14. Gépészeti helyiség
   15. Szak előadóterem
   16. Orvos
   17. Befejező konyha
   18. Étkező-tanulószoba
   19. Tornaterem
   20. Öltöző-mosdó
   21. Tornatanár
   22. Tornaszerek
   23. Úszó tanmedence
   24. Tanműhelyek
   25. Tanári szoba
   26. Tanácskozó
   27. Igazgató
   28. Iroda
   29. Könyvraktár-kiadó
   30. Előtér
   31. Főbejárat
   32. Szabadtéri előadó
   33. Színpad
   34. Konyhai bejárat
   35. A sportpálya kijárata
3. I. emeleti alaprajz, M=1 : 900
4. II. emeleti alaprajz, M=1 : 900
5. Az oktatási egység: iskola, óvoda és bölcsőde összképe
6. Az iskola keleti oldala
7. Az oktatási szárnyak teraszos kialakítása

Magyar Építőművészet 1977/6

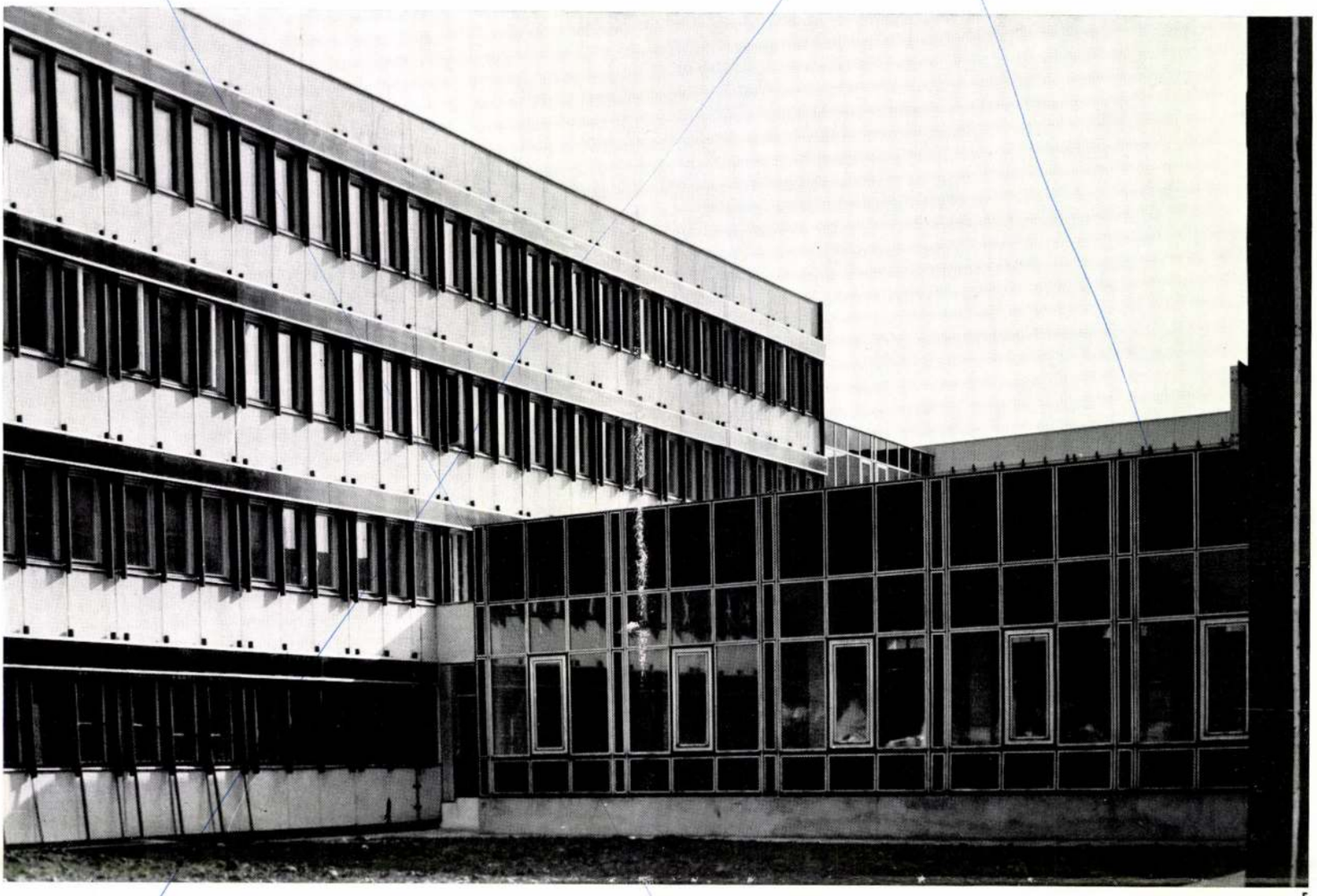

6

5

5

6

7

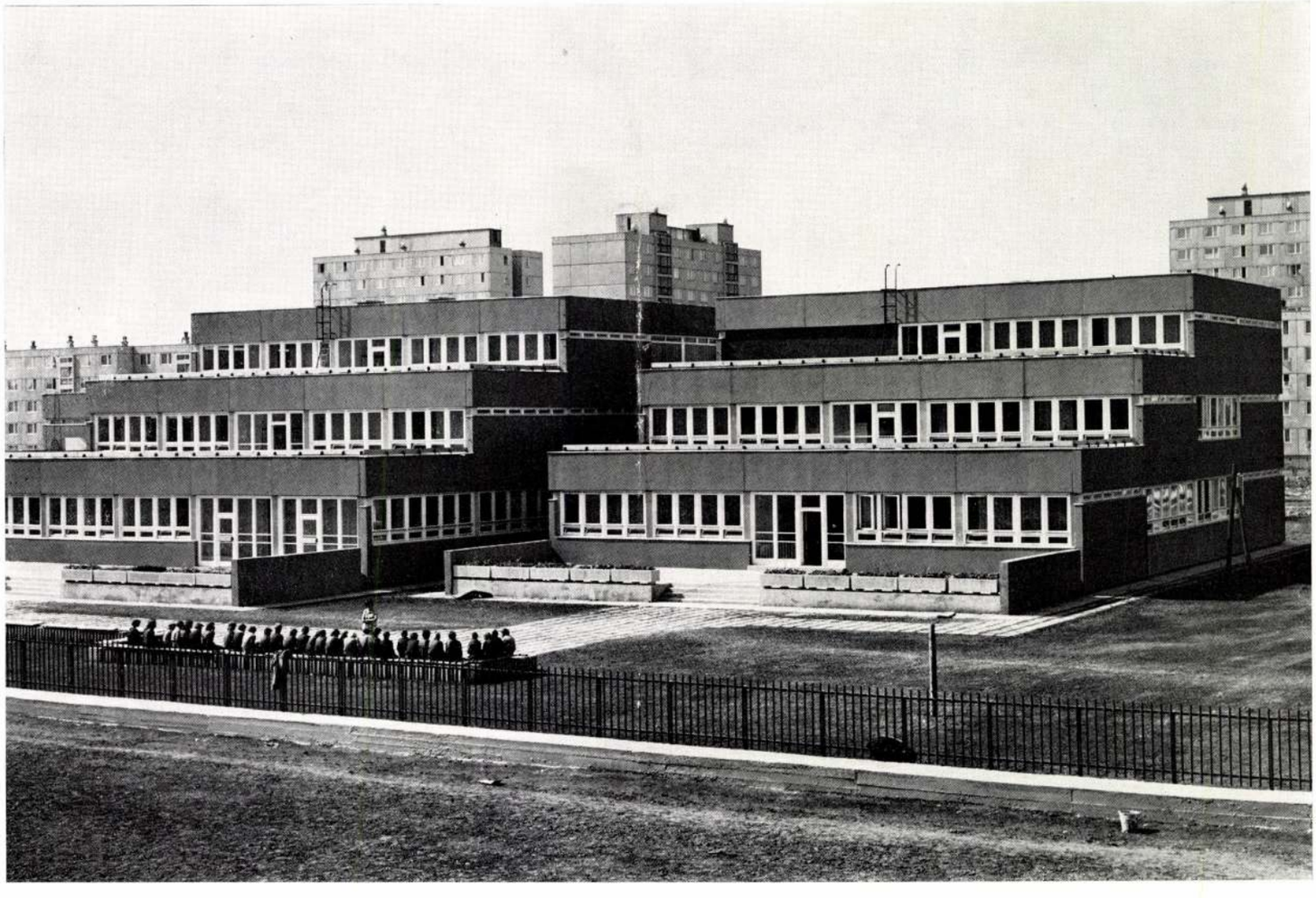

váz (panelrendszerű). Jellegzetessége a rövid mestergerenda, 4,2 m fesztávval, födémei 6,9 m-es fesztávú Hungarocell betétes 1,2 m széles panelok, homlokzata oszlopokra hegesztéssel rögzített, Hungarocell hőszigetelésű panel. Homlokzati felülete nyers beton, színezése utólagosan történt. Belső anyagai terén hagyományos megoldások készültek.

Nyílászárói túlnyomórészt fából, földszinti üvegfalak idomacélból készültek. Az uszodamedence acélszerkezetű műanyagbevonattal, saját víztisztító berendezésével igen gazdaságosan üzemeltethető.

Befejezésül említést teszünk az 1976. decemberben itt lefolyt tűzesetről. Valószínűleg gondatlanságból a tantermi szárny egyik földszinti szekrénye kigyulladt, a szellőző szétolvadt fémcsövei helyén a tűz mind a három szintre kiterjedt, és komoly károkat okozott. Szerencsére a fegyelmezetten viselkedő gyermekek és tanszemélyzet megmenekültek, személyi sérülés nem történt. Tervezési és kivitelezési hiba nem volt megállapítható, mivel a tervezés évében érvényes korábbi, enyhébb tűzrendészeti előírásokat betartották.

S. J.

1

2

3

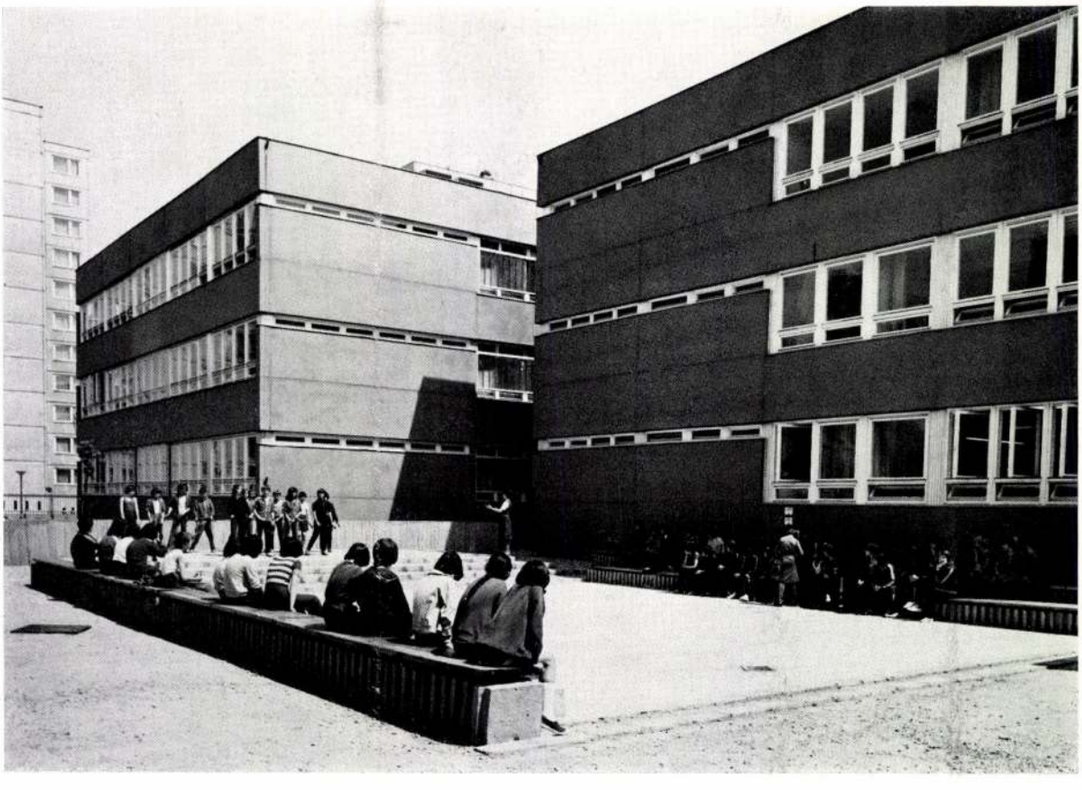

1. A tornaterem
2. Természettudományi előadó
3. Udvari szabadtéri színpad
4. A teraszok tízpercben
5. Az iskola délnyugati nézete

SCULTÉTY ÁGNES

Scultéty Ágnes még csak tanulja a keramikusszakmát. De egyéni véleménye már van. Üzletben látott műanyag virágokat, és úgy érezte, a kitűzős ruhadíszek természetes anyagból, például kerámiából készítve ízlésesebbek és egyénibbek. Megpróbálta, és a pasztell színekkel festett díszítő elemei sikert arattak.

[illegible] 21.82.47.

kulcsszám, megnevezés:

havi törv. munkaidőnek me

3. A dijazás számitásánál alapulvett mu

4. A jogviszony tartama:

5. A feladat irányitója:

6. A szerződéshez szükséges előzetes e

A kifizetésre kerülő dijból progressziv
levonásra.

Budapest, 197.....

.....

megbizott

Három társulat egy épületben

Tervezik a szabadkai színház rekonstrukcióját

A hetvenes évek végén, a nyolcvanas évek elején Zombortól Kikindán át Nagybecskerekig szinte mindegyik vajdasági színházépületet felújították, a Szabadkai Népszínház otthonára mégsem került sor. Mostanában híre kelt, hogy végre felújítják, sőt, kibővítik a műemlék épületet. Igazgatóját, Kovács Frigyest kérdeztük meg, mikorra valósulhatna meg a rekonstrukció.

Ötven-hetvenmillió márkába kerülne a felújítás MTI-FOTÓ

– Több mint két évtizede húzódik a színház átépítésének, illetve bővítésének ügye – válaszolta. – A sorsa hasonlít a magyar Nemzeti Színházéra. A végkimerülésig halasztódik, addig-addig, ameddig mindenki belefárad, belefásul. Mit sem jelentett, hogy már annak idején is készen volt a makettje. Semmi sem lett belőle. A háború kitörése előtt merült fel újra komolyabban a rekonstrukció, amelyet szakaszosan végeztek volna el, 2001-re tervezték az épület egy részének átadását. Szinte megvalósíthatónak tűnt ez az álom. Az évad elején bemutatták a műszaki rajzokat, terveket. E szerint tavasszal első lépésben elkezdenék a színház egyes részeinek a bontását.

– Hogyan lehetséges, hogy az átépítés nem esett kútba a háború miatt?

– Attól tartok, hogy a tervek bemutatása inkább politikai taktika volt. Az épület felújításának lehetőségét meglobogtatták az emberek előtt, akik csak a bombázások okozta károkat látják mindenütt. Romba dőlt az egész ország gazdasága, meglepődnék, ha éppen egy színházépítkezés valósulna meg. Persze, ez nem a mostani városvezetésen múlik, amely egyrészt magyar, másrészt érzékenyebb a kultúrára. De amíg ez a hatalom van az országban, aligha lehet számítani a rekonstrukcióra. Ha valami csoda folytán megváltozna a politikai helyzet, talán akkor lenne reális.

– Mekkora költségvetésű beruházás lenne? És milyen forrásokból jönne létre?

– Ötven- és hetvenmillió márka körüli összeget igényelne. A háború előtt úgy egyeztek meg, hogy ennek az egyik felét a város, a másik felét a szerbiai művelődésügyi minisztérium biztosítaná. Ez a megállapodás változatlanul érvényes. Ha megvalósulna a beruházás, akkor a színház udvarának beépítésével alakítanának ki egy négy-ötszáz férőhelyes nagytermet. Abból a nagyteremből pedig, amelyik ma használhatatlan állapotban van, az eredeti küllemét helyreállítva koncertterem lenne. És megmaradna a kisterem és a zsebszínpad. Vagyis lenne négy hely, amely közönséget fogadna. S az épületben létrehoznának próbatermeket is, amelyek most egyáltalán nincsenek.

– Szavaiból azt veszem ki, meglehetősen áldatlanok a mostani körülmények.

– Kétségbeejtőek. Az is látja, aki csak kívülről nézi az épületünket. Jelenlegi állapotában nem díszére, hanem csúfságára válik az ezelőtt pár esztendővel felújított, szecessziós városközpontnak, a sétálóutca, a városháza, a könyvtár, a Zsolnay-kerámiával díszített kút környezetének. Benne pedig teljesen lepusztult a nagyterem, a tetején méteres átmérőjű hézagok vannak. Ott már régóta nem lehet játszani. Egyetlen kétszáz férőhelyes kistermen osztozik a Szabadkai Népszínház szerb és magyar társulata. S egy ideje befogadtuk a Kosztolányi Színházat is, amelynek soha nem volt saját otthona. A maguk számára ki is alakítottak egy ötven férőhelyes zsebszínpadot a házban.

– Hogyan viselik el ezt a társbérleti-albérleti helyzetet?

– A szerbekkel egy kicsi színpadon marakodunk. Ezért nemcsak a nappalokat használjuk ki, hanem az éjszakákat is. Kiszámoltuk: hatszázötven napra lenne szükségünk, hogy mindketten kényelmesen elférjünk. Hiszen vállaltuk, mi is, a szerb társulat is, hogy évente négy-öt bemutatót tartunk. Nyolcvan előadást játszanak a szerbek, mi pedig százat. A Népszínház magyar társulata mindig vajdasági jellegű volt, de pénzszűke miatt nem tudunk tájolni. Az Illyés Alapítvány támogatja, hogy itt-ott mégiscsak megforduljunk vidéken. A „kosztolányisoknak" végképp nehezen jut hely, ők időnként más városban is készülnek produkcióra, mint afféle ambuláns színház. Most azon fáradozunk, hogy ezt a stúdiószínházat kivigyük az épületből, de nincs hová.

– Vagyis a bérlő Kosztolányi Színháznak különösen kényes a helyzete?

– Az, hogy két magyar társulat is van, ellenségeskedést szül a városban, a többségi nemzet szemében szálka. 1985-ben volt egy „hatalomátvétel", afféle kommunista puccs a Szabadkai Népszínházban, amely voltaképp megszüntette a szerb és a magyar társulat különállását. Mind jogilag, mind gyakorlatilag megszűnt a magyar kompánia. A színészek elmentek, külföldre távoztak vagy szakmát változtattak. Mi, akik maradtunk, 1994-ben hoztuk létre a Kosztolányi Színházat, de szinte a „levegőben", épület nélkül. Ez afféle művészeti demonstráció volt. A kosztolányisoknak máig nincs saját együttesük. Produkciókra jönnek össze, alkalmanként szerződnek. Ami igencsak megnehezíti a színészek egyeztetését. Ezért kevesebbet tudjuk játszani az előadásainkat. Hiszen ők is csinálják a maguk repertoárját, mi is a magunkét. Sűrű átfedések vannak, amit az ősszel megrendezett Vajdasági Színházi Napokon a budapesti közönség is érzékelhetett. Például Péter Ferenc, aki a Kosztolányi Színház igazgatója, nemcsak a két kosztolányis előadásban játszotta a főszerepet, hanem a miénkben is. Nem is érti mindenki, miért melengetek a keblemen „ellenszínházat".

– És miért?

– Mert valójában szó sincs ellenszínházról, semmiféle rivalizálásról. Az elmúlt tíz évben rengeteg színész hagyta el a Vajdaságot. Jelenleg mintegy száz színészre lenne szükség, ehelyett huszonvalahányan vagyunk. Ami tulajdonképpen egy társulatnyi, de három színházban. Abban reménykedünk, hogy feltöltődnek ezek a társulatok. Az újvidéki se egész még, a miénk sem, s a Kosztolányinak is lenne saját kompániája. Mint minden vajdasági színház, a megmaradásáért fogal-körömmel harcolunk. Mert, ha megszűnnének, lemondanánk róluk, talán soha többé nem születnének újra.

Bogácsi Erzsébet

Scultéty János építész 1844 októberében vetette fel a gondolatot, hogy Szabadkán színház épüljön. A város 1847-ben kérte és kapta meg az állandó színház építési engedélyét. A Városi Színház alapkövét 1848 márciusában helyezték el, de a munkálatokat csak 1853-ban tudták érdemben elkezdeni. 1854. december 16-án nyitották meg az új színházat, amelyet Scultéty János tervezett klasszicista stílusban, szcenikai berendezéseit Telepi György készítette. Többször is végeztek felújítást az épületen: 1891-ben a gázvilágítást, 1894-ben a villanyt vezették be, 1904-ben bővítették a nézőteret. Máig kiderítetlen okból, 1915 márciusában kiégett az épület. A fából készült belső, a páholysorok és az erkélyek porrá lettek, csak a nézőtér feletti vasbeton kupola és a falak maradtak meg. A színházzal egybeépült Pest Szállodát azonban megkímélte a tűz, annak a báltermét alakították át kisebb színházteremmé, ahol 1915. november 18-tól fogadták a közönséget. Az üszkös falak több mint tizenegy évig rontották a város főterének szépségét. A helyreállított épületet csak 1927. január 12-én nyitották meg. A jugoszláviai magyarság első állandó színháza 1945 szeptemberében alakult meg Magyar Népszínház néven. A ma már Szabadkai Népszínház nevet viselő társulat az egykori Városi Színház épületében játszik. 1985 óta azonban nem használják a veszélyessé vált nagytermet.

A meztelen szellemi elit

Szebeni András–Sóvári Zsuzsa: Hölgyeim és uraim

Egy album, tele meztelenséggel. Hölgyek és urak, színészek és színésznők, énekesek, festőművész, orgonista és filmrendező. Közismert közszereplők. Tele velük egy album. Egy nagyon fura album.

Melyet kézbe veszek, nézegetem a képeket, az ismerős arcokat, forgatom az oldalakat. Lapozgatok, és leteszem az albumot. Mert az album idegen, fura, eltaszít magától. Micsoda világ? Mesterséges, kimódolt, mindenben van valami természetellenesség.

Aztán újra felveszem a nagy formátumú kötetet: hölgyek és urak. Valami nem hagy nyugton Szebeni András és Sóvári Zsuzsa nagy képeskönyvével kapcsolatban. Valami idegesít. És az különösképpen, hogy nem tudok rájönni: micsoda.

Na nézzük csak Udvaros Dorottyát. Szép, kerek formák, megejtő akt, minden harmonikus, minden gömbölyű. Csak a kéz. Udvaros Dorottya keze és felkarja mintha egy férfi erejét sugározná.

Cserhalmi György. A színész félmeztelenül, napszemüvegben felcicomázott vurstlis lovon, karddal a kezében: roham.

Nyertes Zsuzsa duplán szándékolt Marylin Monroe-i pózban. Andorai Péter kozmikus cigarettafüst-gomolyagban.

Mi van itt lefényképezve? Mi van itt a kétszeresen megcsavart valóság mögött? Csak nem?

De igen. Ez idegesített, amikor először végiglapoztam sebesen a kötetet. Hogy nem jöttem rá. Vagy hogy nem akartam megérteni: a magunkról bevallani sem mert igazságot rejtette el a fényképész szándékoltan túltervezett képekbe.

Szebeni arról beszél, hogy mégiscsak ilyenek vagyunk giccsbe bújtatva, avagy pőrére vetkőztetve, hölgyek és urak.

A csábosan szelíd női formák mögött kegyetlenül racionális, férfias erő lakik. Az elszánt lovas mögött egy gyerek huszáros, bokacsattogtatós játékai. A kitárulkozó szőkeség mögött az elhatározott cél: megvalósítani magamban álmaim Marylin Monroe-ját. Messiásnak lenni, rejtőzködve füstködös jelenben. Van, akinek, akihez már nem szükséges körítés, nem kell díszlet, és nem kell koncepció: hiszen úgy is az, aki.

Cserhalmi György – huszárroham a vurstliban

Kegyetlen album hölgyeknek és uraknak. Egy világról, amelyben már csak rejtjelekben mernek beszélni magukról a szereplők.

Titkosírással üzengetnek egymásnak, hogy aztán, aki megfejti a titkosírást, megtudja, milyen a másik: gyenge, esendő, maskarás, álarcot viselő, bohóc, bujkáló és mutogatásba menekülő.

Hát csak tessék nézegetni (magunkat?), hölgyeim és uraim. *(Progress Press Agency)*

Szigethy András

SAJTÓKÖZLEMÉNY

A Tiszai Vegyi Kombinát Rt. Igazgatósága 1999. november 23-i ülésén a Magyar Olaj- és Gázipari Rt. részvényesi kezdeményezésére döntést hozott a társaság rendkívüli közgyűlésének 2000. január 27-re történő összehívásáról. Az igazgatóság a napirendi pontokat a közgyűlési meghívóval együtt a törvény által meghatározott időpontban fogja közzétenni.

A TVK Rt. Igazgatósága jelenleg is tárgyalásokat folytat a MOL Rt. TVK-beli befektetése hátterének és a MOL Rt. igazgatósági és felügyelőbizottsági képviseleti igényének a tisztázására. A TVK Rt. Igazgatósága megfelelő időben további tájékoztatást ad a társaság részvényeseinek a MOL-lal folytatott tárgyalások eredményeiről.

A TVK Rt. Igazgatósága támogatja a MOL Rt. és a TVK Rt. közötti szoros kereskedelmi – alapanyag-beszállítói és termékvásárlói – kapcsolatot. Ugyanakkor a TVK Rt. Igazgatósága tudatában van azon felelősségének, mely szerint feladata a társaság összes részvényese érdekének a védelme és így – többek között – annak garantálása, hogy olyan biztosítékok kerüljenek a két cég viszonyában kiépítésre, amelyek megfelelően kezelik a Mol Rt. üzleti és versenytársi szerepéből adódó, speciális helyzetét.

Tiszaújváros, 1999. november 25.

Tiszai Vegyi Kombinát Rt. Igazgatósága

Sculléty Rezsö,
alsólehotai
Magyarország (Hongrie-
Hungary) II-III n. 461

Les tableaux intitulés: „Site“ et „Étude“ de M. Rodolphe Scultéty d'Alsólehota sont peints dans un style scolastique, Son paysage fait preuve d'un rare talent de réalité.

Alsólehotai Scultéty Rezsö „Tájkép“ és „Tanulmány“ cimü képei a szigoru skolasztikus irány alapján készültek. Tájképe a valóság megdöbbentö erejével hat.

Rudolph Scultéty de Alsolehota's „Landscope“ and Study“ are pictures painted according to thee strictest tenets of the scholastic trend. His landsca ps affect one strikingly with their realism.

Notre vignette.

La statue Ottokar Prohászka a été récemment inaugurée. Nous publions à cette occasion l'oeuvre du peintre M. César Kupwald à la couverture de notre revue. Ce tableau est non seulement un portrait, avec beaucoup de ressemblance, mais aussi une composition, car l'artiste y fit ressortir l'âme, la vie et les actes de l'évêque Prohászka. Si nous regardons attentivement le portrait, nous voyons dans les moindres détails tous les problèmes résolus par l'artiste. Il nous donne le grand homme, le Philosophe, le Fort, le Bon, l'Ami de la Nature, le Sage qui a élevé au dessus de tyes [illegible]

Címképünk

[illegible]

Prohászka Ottokárról [illegible]

[illegible]

[illegible]

[

Sebald János

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-776

GANZ-MÁVAG DOLGOZÓK
LAPJA
Budapest
1969 SEP 12.

1021

FÉRFIFEJ

Sebald János tollrajza

XII. ÉVFOLYAM, 37. SZÁM ARA: 60 FILLÉR

Az első félév eredményeiről, t
és további feladatok

Írta: Dr. Kocsis György gazda

Nemrég készült el vállalatunk első félévi mérlege. Ennek alapján — teljesség igénye nélkül, a főbb tendenciákra koncentrálva — tekintjük át az elmúlt félév gazdálkodásának eredményeit, problémáit, valamint az éves és távlati célkitűzések teljesítésének néhány kérdését.

Teljesült az időarányos rész

Az elmúlt félév során vállalatunk tevékenysége összességében eredményesnek ítélhető: vállalati szinten megvalósítottuk az 1969. évi gazdálkodási célkitűzéseink időarányos részét.

A belföldi és exportszállítási kötelezettségek teljesítésével a vállalat összes

lesztésre 1,9 millió forinto költöttünk, 16,1 millió forinto fordítottunk egyéb belföldi é importgép-beszerzésekre é 6,2 millió forintot építésre) Itt kell megemlíteni, hogy — a GB határozatának megfele lően — előrelépés történt a: új profilok (vegyipari gépek felrakógépes raktárak, acélvázas épületek stb.) bevezeté sének előkészítésében (Profil fejlesztési munkabizottság ala kult, intézkedési terv készül

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-776
1969 JUL 1 8

GANZ-MÁVAG DOLGOZÓK
LAPJA
Budapest

PORTRÉ

1021

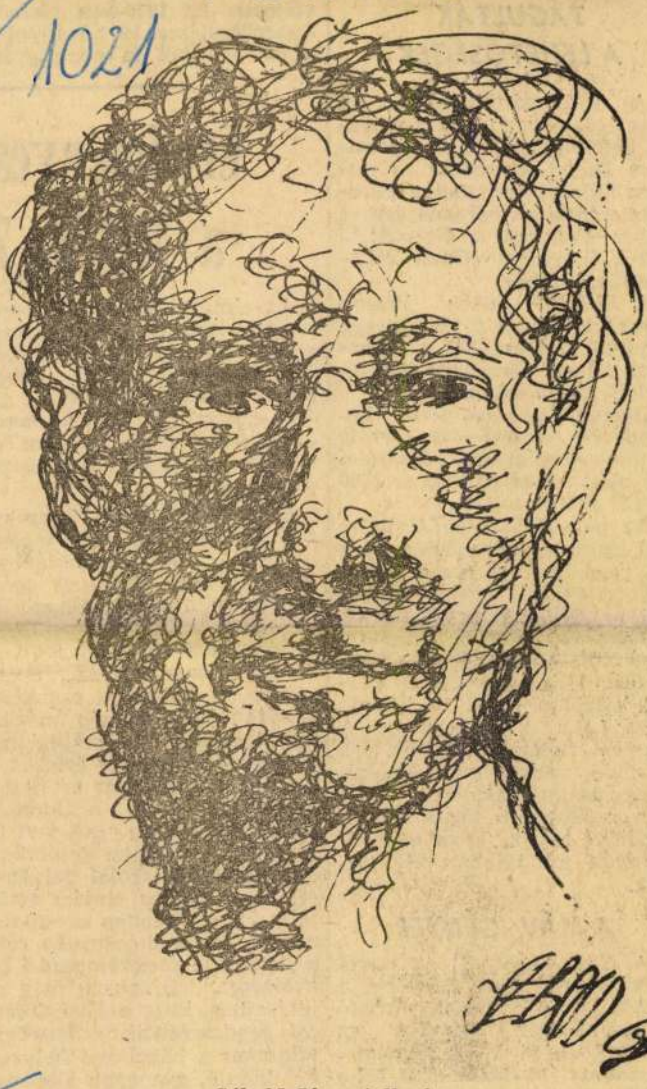

Sébald János tollrajza

Sébald Tános

csol
meg
mez

A
piac
ző
lyer
lyer
mos erőátviteli berendezés-
képes gyártani a Ganz-MÁVAG, illetve a Ganz Villamossági Művek.

A Pielstick motor licensz megvásárlásával a lehetőségek tágultak, *szélesedhet a gyártható teljesítményskála 400 lóerőtől 2700 lóerőig.*

Hidraulikus erőátviteli berendezéseink *400—800 lóerőig vannak kifejlesztve,* s kivitelezés alatt áll *az 1200 és az 1500 lóerős változat.*

Az egyenáramú erőátvitelre 600 lóerős és 1000 lóerős típus áll rendelkezésre, de a konkrét fejlesztési tervben szerepel az ED 1200-as és az ED 1800-as fődinamó, a hozzátartozó új vontatómotorokkal együtt. Váltóáramú generátorral készül a DHM 10 jellegű, 2700 LE-s dieselmozdony. A további fejlesztési tervek a várható szükségletek kielégítésére irányulnak.

A szélesebbre tárult tervek lehetővé teszik, hogy a MÁV igényeit mindjobban kielégítsük.

A MÁV IGÉNYEI

A Ganz-MÁVAG igazgatói tanácsa már most felmérte a MÁV 1971—75 között várható megrendeléseit. Eszerint ez *időszakban 65 darab villamosmozdonyt, 10 darab 2700 LE-s DVM 10, 45 darab 1000 LE-es*

asokat
ktőrök,
meg-
került
pedig
-gyár-

yes
a Mu.M. 7

Az elmúlt évben 344 iparitanuló kívánt szakmunkásvizsgát tenni s ez 12-nek nem sikerült közülük. *Ez évben minden eddiginél jobb az elért eredmény 398 harmadévest bocsátottak vizsgára és mindössze négynek kell ősszel pótvizsgázni.*

Erről tájékoztatta lapunkat *Csurka Károly,* az intézet igazgatója. A továbbiakban még elmondta, hogy *az egész iskola tanulmányi átlaga is az eddig legmagasabb 3,2, a tavalyinál 2 tizeddel jobb.* A bukási arányszám, bár tizenegyről 9 százalékra csökkent, azonban még mindig magasnak ítélhető. A tanulmányi eredmények komoly értékét, a tanulók hozzáállását az is dokumentálja, hogy a kiemelt szintű oktatásban részt vett 85 tanuló közül 45-en jelentkeztek szakközépiskolai felvételre. *Mint Csurka elvtárs említette, remélhetőleg a vállalat vezetésétől is megkapják ezek a fiatalok a továbbtanulási lehetőséget.* Újdonság még az intézetben, hogy *a jövő tanévtől rendszeresítik a korrepetálásokat* a hátrányos helyzetből induló, gyengébb alapképzettségű tanulók részére.

Sebald

harangöntö

Besztercebánya 1493. számkönyv.
Item Meister Sebald zum trink-
geld, dass er gemacht hat Pixen-
pulver. Item den Schuchknecht fl ½.

Ipolyi Arnold Besztercebánya városa
műveltségtörténeti vázlatai.
Budapest, 1874. 106 l.

Zébald (v. Sebald)

harangöntö

1482. Besztercebányán. A számadási könyvben mulitva, mint aki a városi óra javitásán dolgozott.

Ipolyi Arnold. Besztercebánya ~~mü~~ – városa müveltségtörténeti vázlata.

Budapest. 1874. 48. l.

PÉCSVÁRADI M. KIR. ÁLLAMLEVÉLTÁR
ÉRKEZETT
190- JAN 21
380
szám
II

Sebastian neví

olasz építész épitette

1558 előtt (ez évben

fejértetett be) a trencsé-

ni ~~varbeli~~ plébánia ?) templomot.

Kraszvyánszky Károly

Trencsén sz. kir. város és

vára vázlatos leirása.

Trencsén, 1907. 14. l.

művelt nyelvére lefordították s a szabadságnak ezidőben mindenütt megszaporodott hívei egész sereg verset írtak hozzá. Az egyik legnagyobb itáliai könyvtárnak, az Ambrosianának díszudvarában a világ legnagyobb szellemei között ezért fog állni Petőfi szobra és ezért lehet megtalálni verseit izlandi paplakok könyvtárában és japáni faházak gyékényén ; ezért szerepelteti a jeles bulgár költő *Pantheon*jában Villon, Byron és Botiov mellett.

A szabadság másik nagy magyar apostola, Kossuth hasztalan lett volna az a kivételes tehetségű szónok, aki idegen nyelveken is zavartalanul tudott hódítani, csábítani, meggyőzni s különösen angolszász hallgatóságait néhány szavával ügye mellé állítani, — ha nem érezte volna mindenki, hogy ő most »Európa lelkiismerete« és hogy lelkiismeretlenség, önmagunk megtagadása volna nem engedni varázsának.

A magyar embernek ebben az egyre erősödő vonásában is van [illegible] elem. Szabadságvágya nem az önfenntartási ösztön

Pest - Buda 1977

Sebastian Mátyás
Aranymüves. 1712. XII. 12. polgárjogot kap.
Mühei:
Nem ismertek.
Irodalom:
Illyefalvy—Pallos; Horváth H.: I. 250. p.; Patakyné II. 280. p.; Dombi.

Pest. Ar.

nyilt meg a Nadia szemei — a Strogoff lábai előtt.

A Bajkál-tó volt. E roppant tó, melyet szárazi tengernek lehetne nevezni, mint a Kaspi és Aral tókat, kilenczszáz verstnyi hosszuságban és száz verstnyi szélességben terül el. Vizszine ezerkétszáz lábbal magasabb a tengerénél. Mélysége ismeretlen. Száz meg száz hegyi folyóból és patakból táplálkozik, melyek az Altai hegység vulkáni eredetü bérczeiből ömlenek bele; s egyetlen lefolyása van: az Angara folyó, mely miután Irkutsk mellett elfolyt, a a Jeniseibe szakad.

Október elején e tájon már a hideg nagyon érezhető. A vizeken a jégképződés mind sürübben s mind erősebben mutatkozott. A Bajkál különösen erős hegyi szeleknek van kitéve s magas fekvésénél fogva is korán kezd fagyni. Viharai is nagyon félelmesek, bár rövid tartamuak, de rohamosak szoktak lenni.

Strogoff, karjaiban Nadiával, a tó délnyugoti sarkánál érkezett oda, a vizhez. Remélhette-e, hogy valami kompot vagy csónakot találjon, s átkelhessen a vizen? Egyátalában nem hitte. De a sors ez egyszer reménye felett szolgált neki. Mintegy ötven embert talált ott összegyülekezve, kik a tatárok elől akartak menekülni, s épen egy — nagyfenyü, szálakból összealkotott — tutajra voltak szállandók. Oroszok levén azok is, Strogoff és Nadia bizalommal közeledtek a menekülőkhöz s felvételésöket kérték a tutajra, a mit természetesen meg is nyertek.

A menekülési terv egyszerü volt. A Bajkál felső partján a viznek erős sodra van egész addig, a hol az Angara kifolyása van belőle. E vizsodornak akarták átengedni magokat, levitetni általa az Angaráig, itt a folyóra csapni át s ugy jutni Irkutskig.

Strogoffot e terv örömmel töltötte el. Végre tehát közel áll czéljához s a mi utjából hátra van még, fáradság nélkül teheti meg, szegény Nadiájával együtt.

Nadia a tutajon, lombokból vetett ágyra fektetve, magához jött s jóltevő üditő álomba merült. A hajó kormányát egy öreg, fehér szakállu muzsik vállalta el; mig nehány erőteljes orosz hosszu rudakkal, a parthoz feszitve, tartotta azt a viz sodrában. A többiek, köztök Strogoff is, a tutajon ülve foglaltak helyet. Két vagy három orosz kalugyer (szerzetes pap) is volt közöttök, kik a birodalom északnyugoti vidékéről, Archangelből jöttek, s egy falusi pópa, ki csak oly szegényesen volt öltözve mint a parasztok. E papok folyvást imádkoztak s énekelték a „Slava-Bogu“-t („Dicsőség istennek“), mig a muzsikok áhitattal hallgatták.

Az utazás egyhangu s eseménytelen volt; csak a jégképződés aggasztotta a tapasztalt öreg kormányost, a ki mesterségére nézve révész lehetett, mert nagyon gyakorlott volt a vizen járásban. A tó keleti részén képződő jégdarabokat és táblákat a viz sodra magához sodorta s ezek nem egyszer fenyegették a tutajt, melynek kezdetleges kötelékei meg-megtágultak. Kivált éjen át a fagyás félelmesen növekedett; más nap ismét engedett, s a tó fenekéről fellövellő meleg források, a nap sugaraival együtt, sokat tettek a fagyásból eredő veszély elháritására.

Délután négy óra tájt az Angara kifolyásához érkeztek, s a jobb parton feltünt a livenicsnajai kikötő, a kis faluval, mely fatemplomán kivül csak nehány házikóból állott.

A tutaj megállott a révben; az öreg kormányos egy óráig pihentetni akart, hogy idő legyen megerősiteni a megtágult gúzsköteleket, melyekkel a szálfák össze voltak kötözve. Arra természetesen nem számitottak, hogy itt még uj utasok is csatlakozzanak hozzájok. Mert bár Livenicsnája rendesen, s kivált az év szebb szakában, élénk forgalmu hely volt, most puszta és elhagyott volt a kis falucska, lakosai mind kiköltöztek s keletebbre vonultak.

Mindazáltal, mig ott a tutaj helyreállitásán dolgoztak, két férfi közeledett a part felől, sietve, csaknem futva, nehogy elkéssenek.

Nadia, a mint megpillantotta őket, kicsibe mult, hogy el nem sikoltotta magát; hirtelen a Strogoff karjába fogózott s idegesen remegett.

— Mi bajod, Nadia? — kérdé ez.

— Két utitársunk, Mihály.

— Az angolt s a francziát érted, a kikkel az Uralban találkoztunk volt?

— Épen azok.

Strogoff összerendült, mert veszélyeztetve hitte a szigoru inkognitot, melyet most jobban meg akart őrizni, mint valaha. A két idegen pedig valódi alakjában látta őt Feofár khán és Ogareff Iván előtt, s igy tudta már, hogy nem Korpanoff Miklós az irkutski kalmár, hanem a czár futárja, ki fontos és titkos megbizással utazik a nagyherczeghez. Gyorsan elhatározta magát.

— Nadia, mondá, mihelyt e két utazó a tutajon lesz, siess hozzájok s vezesd őket hozzám.

A jövevények valóban azok voltak, a kiknek Nadia nézte őket. Nem jó kedvökből, hanem az események által kényszeritve jutottak a Bajkál-tó e félreeső kikötőjébe. Tomszkot még a Strogoffon végrehajtott itélet előtt hagyva el, nem hitték, hogy ez a halált elkerülhette volna. Ők Irkutsk felé igyekeztek, de az előttünk már ismeretes harmadik hadtest előttök is elvágta az utat, s igy a Dinka folyó és a Bajkál közé szorultak. Livenicsnájába érkezve, a kikötőt elhagyatva találták, s nem tudtak volna tovább menni, ha a tutaj oda nem érkezik. Azonnal kérték felvételésöket, s készeknek nyilatkoztak annyi vitelbért fizetni, a mennyi kivántatik tőlök.

— Fizetésről itt szó sincs, — mondá az öreg kormányos. — Nálunk senki sem fizet, csak az életét koczkáztatja, a tó felől özönlő jégtorlásokon.

Blount és Jolivet urak erre is készek voltak, s igy a tutajra szállottak.

Nadia, mint Strogoff kivánta, hozzájok közeledett, s ők engedtek hivásának. Mily nagy volt meglepetésök, megismerve Nadiát, s kivált Strogoffot, kit rég holtnak véltek; s mily nagy részvétök, midőn sorsát Nadiától megértették.

— Uraim, mondá Strogoff mély s tompa hangon, nem szabad tudniok itt, ki vagyok, honnan jövök s mit keresek Sziberiában. Esdve kérem önöket, tiszteljék titkomat. Megigérik-e ezt?

— Becsületszavamra! felelt Jolivet Alcide.

— Gentleman-hitemre, mondá Blount Henry.

— Köszönöm, uraim.

— Lehetünk-e önnek valamiben szolgálatára? Segithetünk-e küldetésében?

— Inkább ohajtom magam végezni azt.

— De azok a vadak kiégették szemeit. Ön mit sem lát.

— Látok a Nadia szemeivel.

Félóra mulva a tutaj, elhagyta a kis livenicsnájai kikötőt, leindult az Angarán. Este volt, és setét. A hideg is tetemesen a fagypont alá szállottt, s erős jégmenéstől lehetett tartani.

A két hirlapiró nem hagyta el többé a Strogoff és Nadia társaságát. Ezek elmondták, miken mentek keresztül.

— Ugy hiszem, mondá Alcide, az a gyáva és áruló orosz sokáig fogja viselni az ön kancsukája nyomait arczán.

— Remélem: *nem sokáig*, felelé Strogoff Mihály.

A tutaj, a jégtorlat által majd megakasztva, majd előre lökve, majd a parthoz szoritva, csak nehezen s nem veszély nélkül haladott le a folyón. A papok hangosan énekelték imáikat, a többiek halkan mormogták azokat utánok; mig a rudas emberek s az öreg kormányos fáradhatatlanul teljesitették munkájokat.

(Folyt. következik.)

Képek Dalmácziából.

III.

Sebenico és Trau.

Zárától Sebenicóig Dalmáczia szigetvilágának egy részén keresztül 47 mérföldnyi tengeri ut vezet, s ki ez utat megtette, bizonyára kedvesen fog arra visszaemlékezni. Sebenico bejáratánál egész nagyszerüségében tünik elő a sziklás part, megszakgatott, vadregényes tájaival, kopár hegységeivel és csaknem délies növényzetü völgyével. A város nem közvetlenül a parton terül el; hosszu és keskeny csatorna vagy jobban mondva tengeröböl, mely a norvég fjordokhoz hasonlit, vezet odáig, de már mindjárt a csatorna bejáratánál elénk tünik *Sebenico* városának gyönyörü panorámája. A kikötő maga nem egyéb, mint egy szép hegyi tó, melyben az emlitett s majdnem egy tengeri mérföldnyi hosszu, szük s igen mély vizü csatorna vezet. A csatorna bejáratát egy kis vár őrzi. A tengerpartról köröskörül szinkör-alakulag jó magas hegységek emelkednek, s a legmagasabb csúcsok és gerinczek oldalain, ugy szólva egymással szemközt ereszkednek alá a tengerpartig a városnak ódon kőházai; felettük pedig három magas orom tetején három erőd, a Szent-Anna, Szent-Giovanni és Barone áll őrt, de melyek közül az utóbb emlitett váracs romjaiban hever, a másik kettő pedig teljesen jó karban lévén, katonai raktárakul szolgál.

A Szent-Anna-erőd különösen érdemes a magyar utazók figyelmére. Ez képezte a régi város tulajdonképeni magvát, s mikor Kálmán király 1105-ben Dalmáczíát beutazta, sokáig tartózkodott Sebenico várában. Különben az egész város meglehetős hiven megőrizte ódonszerü szinezetét, s e tekintetben is méltó társa lehet a többi dalmát városoknak, m lyeket, mint többször emlitettük, az ódonszerüség leginkább jellemez. Egy kis darab ez a város is, a rég letünt középkorból, kőben és emberi szokásokban megörökitve s uj épitkezések, átalakitások által meg nem hamisitva, sőt még az ujabbkori polgárosultság vivmányai által sem nagyon. A középkori parti város, melynek lakói a tengeri rablók elől a hegyoldalba vonultak, s melynek szük utczái és magas házai bástyák közé vannak szoritva, egész szüziességében megőrizte hajdankori jellegét. Magyar királyok által épitett bástyái is nagy részben még fennállanak. Van egy XV. századbeli műkincse is, egy kis román izlésü temploma, mely tégla és gerenda nélkül épült, ugy hogy még tetőzete is faragott kőlapokból, márvány- és érczalkatrészekből készült.

Sebenico némi csekély kereskedést is folytat, az ország belsejében lévő gazdag bányák adnak tápot e kereskedésnek, s azonkivül a szigetek és tengermellék hegyei pompás bort teremnek. A vámnál a török karavánok megérkezése mindig élénk mozgalmat idéz elő, s az idegen utazó érdekes s festői jelenetekben gyönyörködhetik ott. Egyébiránt a város nem nagy s nem is népes; lakossága nem megy többre 4—5000 léleknél. A lakosok tulnyomó többsége római katholikus, de vannak köztök orthodox görögök is annyian, hogy a franczia uralom alatt Sebenico egy görög felekezetü érseknek is székhelye volt.

Szóval Sebenico ama városok közé tartozik, melyekben örömest tölt pár napot az utazó, mert sokféle vonzereje van: festői fekvés, érdekes régi emlékek, sajátságos népviseletek, szokások stb. Fekvése hadászati szempontból is fontos; első tekintetre látszik, hogy a várost igen könynyü megvédeni a kivülről támadó ellenség ellen, mert mély öbölben fekszik, mely a tenger felől nyujt védelmet, s azonkivül erődök veszik körül, melyek a száraz föld felől védelmezik. Giustiani szerint Sebenicot az uszkókok épitették, kik onnan lesték a tengeri rablók hajóinak közeledését. Mikor Scardona feldulatott, lakói Sebenicoba menekültek s itt önálló helyhatóságot

alapitottak. Később a magyarok mindegyre megtámadták a várost, mely aztán 1412-ben Velenczének adta meg magát. Jobban mondva nem annyira Velenczének, mint inkább az éhségnek adta meg magát Sebenico 1412. julius 12-kén.

Sebenico közelében vannak a Kerka festői vizesései. E folyó a várostól kissé feljebb északnyugot felé szakad a tengeröbölbe. A vizesés környéke Dalmácziának legszebb tájai közé tartozik.

Sebenicótól gőzhajón alig két óra járásnyira fekszik a tengerparton *Trau*, a régiek Tranguviuma, szintén igen régi város, melynek több nevezetes épülete van. A várost a Bua sziget, melyről Traunak itt közölt képe föl van véve, és a melylyel a várost hid köti össze, csaknem teljesen elfödi a közeledő elől. De pár percznyi Velencze hadseregét, 1242 márczius 10-én ide menekült IV. Béla király a tatárok elől. A város 1322-ben Velenczéhez pártolt, de 1356-ban Nagy Lajos magyar királynak önkényt meghódolt, azonban 1357-ben julius 8-án mégis erőszakkal kellett azt elhóditani a velenczeiektől, 1420-ban junius 21-én Loredano Péter velenczei tengernagy ujból visszafoglalta s ott is maradt egészen a campo-formioi békekötésig a mikor ismét visszakerült Ausztriához, illetőleg Magyarországhoz.

Egész Dalmácziának, mint főváros, *Zára* a törvényszéki főhelye s a fölebbezési bíróságok is ott székelnek. Egész Dalmácziából ott gyülnek össze a peresfelek az itéletek fölebbezése esetén, sőt az elsőfoku biráskodásra is az ország nagy vidékéről, Obrováczból, Kninből, Skardonából, Dernisből s még Sebenicóból is Zárába

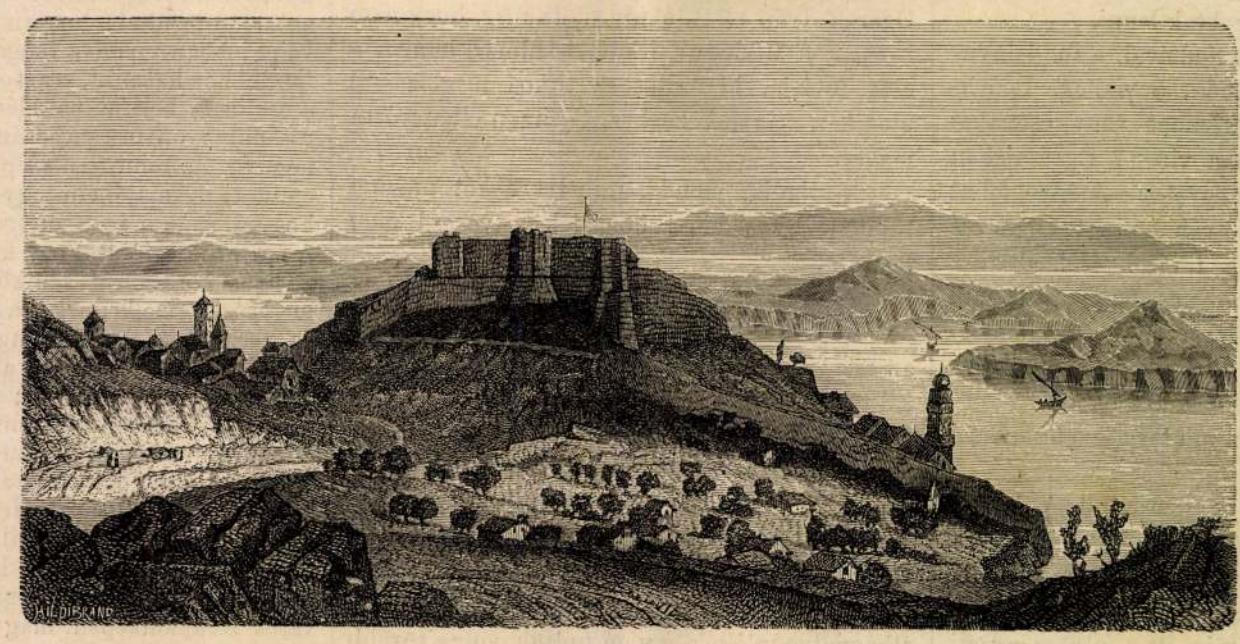

Sebenico.

Trau.

Egyveleg.

— **A „huszár“ szó.** Pesti Frigyes a „Nyelvőr“ e havi füzetében okiratbeli személyneveket közöl és mellesleg azt jegyzi meg: „Már ez alkalommal meg akarjuk jegyezni, hogy a *huszár* szó keletkezésének korszaka megelőzi Hunyadi Mátyás korát, kiről a történetirás az állitja, hogy a huszárokat ő hozta életbe. Ugyanis már egy 1403. évi, tehát Zsigmond király hosszu kormányzásának első éveibe eső oklevélben olvassuk Szerdahelyi Dersfy Márton György fiáról, hogy ő Capitaneus *Huzarorum*, azaz huszárkapitány volt. Az eredeti oklevél megvan a budai levéltárban.“

— **A sors csapásai** kegyetlenül üldözték a közelébb elhunyt Aosta herczegnőt. Alig hogy megesküdött Viktor Emanuel másodszülött fiával, kit két millióval gazdagitott, egyik udvarhölgye felakasztotta magát. Esküvője napján, midőn nagy kisérettel vonult a templomból a királyi palotába, Castiglione gr. lebukott a lováról s meghalt. Midőn férje spanyol királylyá választatott s az uj királyi pár spanyol területre lépett, az első hir, mely őket fogadta, Prim meggyilkoltatása volt. Reményteljes állapotában érte, mint spanyol királynőt, a puerta-del-solai merénylet. Ekkor ugy megrémült, hogy férjét lemondásra birta. Lebetegedése után nyolczadnapra kezdette meg az utazást vissza Olaszországba. Ekkor fejlődött ki betegsége, mely most sirba vitte. A herczegnő igen művelt asszony volt. Igen jól beszélt latinul és görögül és Sella exminiszterrel gyakran törte fejét számtani problemákon.

KÉPEK DALMÁCZIÁBÓL.

hajózás után föltárul Traunak nem nagyon festői körképe a háttérben kopár hegyekkel s az előtérben a régi várral és templommal. A várost kőfal veszi körül; házai régiek s utczái szükek és kanyargósak. Van benne egy székesegyház, három kisebb templom, nehány klastrom s egy kórház. A történeti nevezetességü székesegyházat, városházát s a közintézeteket a magyar király is meglátogatta, mikor a mult év tavaszán Dalmácziában járt. A város nem nagy, kisebb még Sebenicónál is és lakóinak száma nehezen haladja meg az 5000-et, de azért elég élénk kereskedést folytat gyümölcscsel, gabonával, borral és olajjal, környékén pedig nevezetes márványbányák vannak.

Trau régibb története gyakran érintkezik hazánk történetével. 1108 május 25-én Kálmán magyar király e városnak többféle kiváltságokat adott. 1190-ben a magyarok itt verték meg járnak az ügyesbajosok, s az az utazó, kinek közleményei után adjuk ismertetésünket, érdekes képet ad a zárai főtörvényszék udvaráról is, hol épen egy gyermekgyilkolási esetet tárgyaltak. Az épület ajtajánál pandurok állottak, az udvaron pedig közönyös népség ült vagy álldogált, füstölve vagy pipa nélkül, festői ruházatokban. Maga az épület a XVII. századból való s csinos velenczei stylben épült. Középen egy renaissance-kori kut áll. A földmivesek, mintegy ötvenen a tárgyalt bűneset ügyében jelentek meg mint tanuk, vagy mint érdeklődők, mert Dalmácziában nagy ritkaság a gyermekvesztés. E csoportban is észlelhető volt az ország különböző vidékeinek népviselete, mely nagy eltéréseket nem mutat ugyan egymástól, de bizonyos szük körben elég változatos.

S. L.

SAJTOFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-728

NEUE ZEITUNG 1970 056 2 4

Ágnes Sebeő

/1021

Tuschzeichnung von Ágnes Sebeö

etzt gut... Und so geht es der
allfans von 18 Mannschaften.
igen gingen die Hoffnungen in
ung, andere wiederum sind n
eistungen ihrer Klubmanns
icht zufrieden. Die Ergebnisse
Runden zusammenfassend, ergeb
einige interessante Dinge. Vor
dass der bedeutende Teil der B
ster Mannschaften — *Ú. Dózsa
Vasas, Bp. Honvéd* — auch we
an der Spitze steht. Den Titel
Provinzmannschaft" trägt auch
hin *Videoton.* Die meisten Tore
lich 51, schoss Ú. Dózsa, die wenigsten,
11, *Dorog.* Nun müssten eigentlich die
Ergebnisse des Jahres 1976 auf die
Waage gelegt werden. In welche Rich-
tung schlägt das Zünglein aus? Doch
trotz der Verbesserung muss ehrlich
gesagt werden, dass der ungarische
Fussball noch weit vom internationa-
len Spitzenfeld entfernt ist. Das war
vor allem den Spielen in den letzten
Monaten — und hier auch vorwiegend
bei FTC und Videoton — abzulesen.
Gutes, gründliches Training und bes-
sere Kondition sind vonnöten, damit
vor allem auch die ungarische Meister-
schaft niveauvoller wird. Nur dann
kann davon die Rede sein, dass wir
auch in europäischer Relation einen
Schritt vorwärtstun. Es fehlen einfach
...sespieler, die als Kopf einer

sicherer Tip. Denn die ungarischen Wasserballer, die seit 1948 auf keiner einzigen Olympiade nie schlechter als auf dem dritten Platz abschnitten, waren in Montreal wieder in Bestkondition. Das geht auch daraus hervor, dass bereits vor der letzten Runde feststand — also nach dem 9 : 8-Sieg über die Rumänen —, dass niemand anderes als unsere Jungen Olympiasieger werden. Und damit hat unsere Auswahl insgesamt sechs olympische Goldmedaillen.

Zurück ins Leben ...

Ausser den Wettkämpfen im Rahmen der Olympiade wurden in diesem Jahr auch bei vielen anderen internati...
len Turnieren bedeutende ur...

...STYÉN ARTUR építész (Pest, 1868-Bp.,1946.XI.28.)

GERLE János - KOVÁCS Attila - MAKOVECZ Imre: A századforduló magyar építészete. Bp. : Szépirodalmi, 1990 **177 - 179.p. és ill.**

SEBESTYÉN Artur épitész

LEHNE, Andreas - PINTÉR, Tamás: Jugendstil in Wien und Budapest. Wien : Edition Wien, 1990 110,133.p. és ill.

Schwöck György

ötvös

Sopron

1562. nov. 27.

polgáresků

Hází

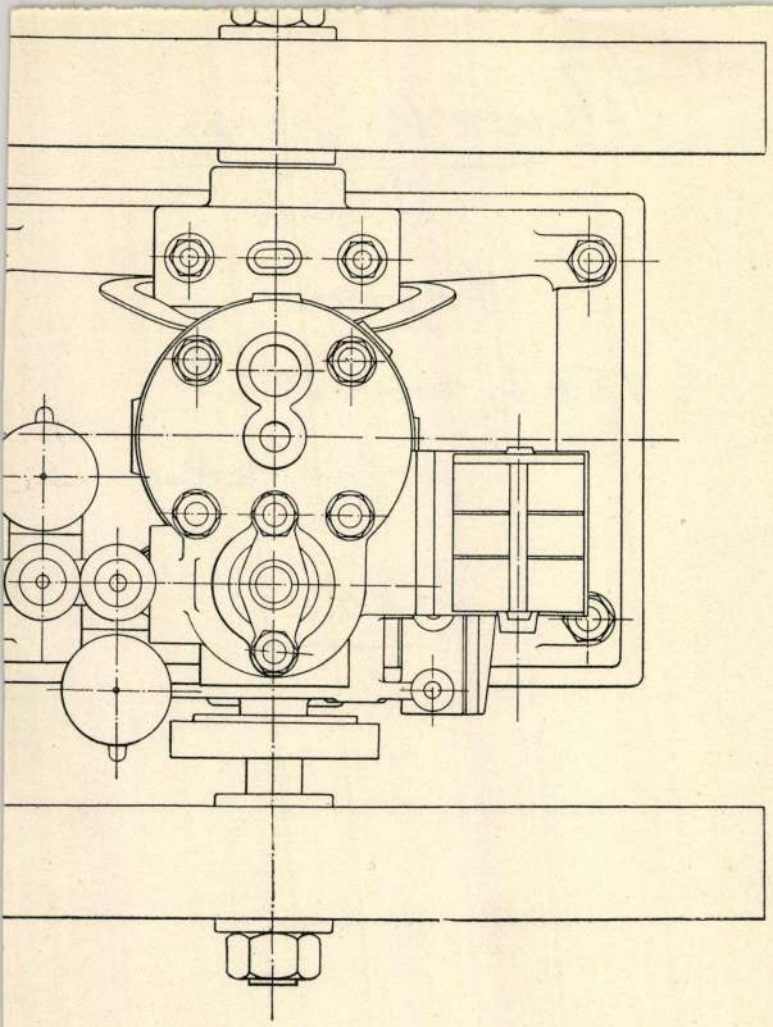

S c h w ö r e r
festő

ifj.gróf Pálffy Lipót: Magyar emlékek külföldön.II. Fővárosi Lapok.1867.nov.27.

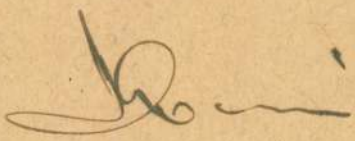

M. D. K.

SCHWÖRTZ, Friedrich épitőmester

Szegedi építkezésekkel kapcsolatos

rajzon szerepel a neve XVIII. sz

Nagy-Papp-Bösöbb: Szeged Bp. 1960 77!

Schwörtz János

A szegedi régi városháza tervezője az ujabb kutatások szerint egy Schwörtz János nevü épitész volt, aki mellett Vedres István müködött közre. Bálint Sándor szerint a tervezés munkáját Vedres végezte.

Vámos Ferenc: A szegedi városháza épitésének történetéről. Müvtört.Ért. 1969. 4.sz. 317-322. l.

318. l.

MDK

Schwöitz Jánso, épitész
A szegedi régi városháza homlokzatának tervezője

Révhelyi Elemér: "NagyZoltán:Vedres István müvészi Munkássága"
Müv.Ért.1957,VI,évf.4.sz. 332 l.

MDK

Schwörtz János [építész?]

tervezte a szegedi piarista gimnázium épületét (1733.) [redacted] (A szöveg további része nem olvasható, úgy is lehet venni, hogy az említett rajziskola is Schwörtz nevéhez fűződik)

Bálint Sándor: Az építőművészeti klasszicizmus és romantika szegedi emlékei.
Tiszatáj, Szeged, 1956. aug. X. évf. 4. sz. 272–273. l.

M. D. K.

SCHWÖRTZ János kőművesmester

Az 1780-as évektől kezdve Szegeden a legtöbb városi építkezés vállalkozója

Szeged Rókus kórház és kápolna terverajta 1786.

(Repr.)

Nagy-Papp-Börtsök: Szeged Bp. 1960. 76-77. l.

M. D. K.

SCHWÖRTZ János

Szeged, Tanácsház műszaki rajza

" Résztvesz a Demeter-Templom
építésében

Nagy-Papp-Börtsök: Szeged Pr. 1960. 83. l.

M. D. K.

SCHWÖRTZ János

az 1728-ban épült szegedi városháza ~~alaprajza~~ metszeti rajza
1799-ből
(Repr.)

Nagy-Patt-Börtsök: Szeged Bp. 1960. 72-73

M.D.K.

Schwörk János
építész

Szegedi iskolák tervezője

Bálint Sándor: Szeged városa, Bp. 1959. 88 l.

Schwarze Tinte
Spitze

Feder Schwarze Tinte

Pelikan Tusche Füllhalter Fp 1929.

324

H.D.K.

Schwartz János
építész

A szegedi tanácsházát Vedressel építette.

Bálint Sándor: Szeged városa, Bp 1959. 88 l.

MDK

Schwörtz Jánosos építőmester XVIII.sz.vége

szegedi régi városháza külső homlokzat és részletformák kialakitása
Piaristák szegedi rendháza

Könyvszemle. Nagy Zoltán:Vedres István művészi munkássága /1765-1830/ Művért 1957.VI.évf.4.sz.331.l.
332.l.

MDK

Schwörtz János [építész]

építette, nagyrészt Vedres István közreműködésével a copfba hajló szegedi városházát (1800). Az alapkőletétel 1793. augusztus 30-án történt.

Bálint Sándor: Az építőművészeti klasszicizmus és romantika szegedi korszaka.

Tiszatáj, Szeged, 1956. aug. X. évf. 4. sz. 273. l.

Schwörtz ~~Jozsef (?)~~ János

szegedi építőmester 1801–1804-ig épitette az óbessenyöi rk. plébánia templomot. Pallérja Hoffer Jozsef volt.

Történelmi Adattár Csanád-egyházmegye hajdana s jelenéhez. Temesvár 1871. 618. l.

Schwörtz Janis

läsd

Perlajst 122

Magyar királyi államvasutak.

T. Mühely

Miután keresményemnek 191..... é

tésénél.....

jelenhetek, keresményemnek átvételére

nevü munkástársamat szóbelileg megbizt

Kelt ....., 191.....

.....

tanu.

.....

tanu.

Schwörtz János

mérnök, épitén

Szeged

l.

Bierbéptört

210 l.

tevesen Schwartz-

nak irvá

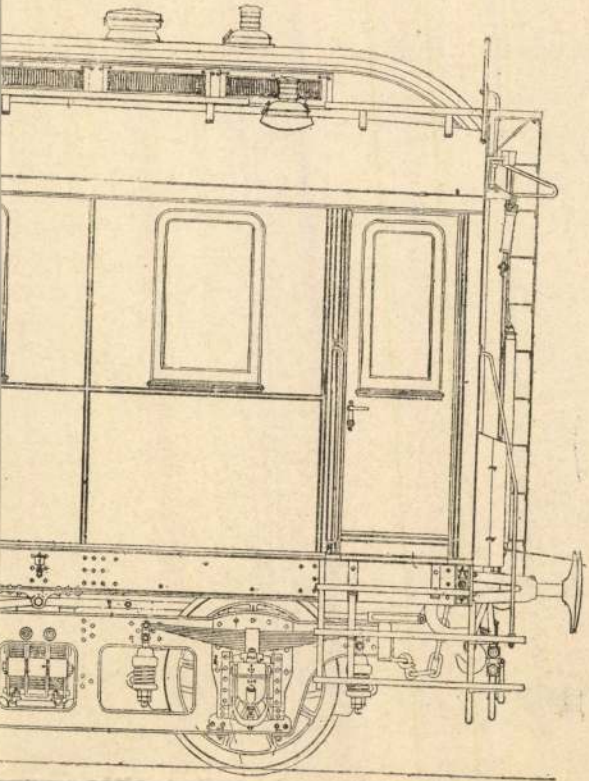

Schvörz János

tisztelő épitette a szegedi
piaristák régi gimnazimát
1793 ban

Lud

Pap János. A piaristák
Szegeden. Szeged. 1886.
141. l. 189. l.

Schwörtz János

épitész

1799-ben Schwörz épitész-
nek szép, barokk stylu terve
szerint épült az uj városháza.
Ez épület terve és költségvetése
is sok vándorutat tett az udvá-
ri kamarához. Volford polgár-
mester türelmet vesztve, a fel-
sebb engedély bevárása nélkül
hozzá fogott az épitkezéshez,
s mindön minden rendben volt, a
számadásokkal együtt terjesztette
fel az iratokat. A kamara ezért
szigoman megfeldte a polgár-
mestert. Az épület felava-
tás 1800 nov. 30 án történt meg.

Reizner János. Szeged története.
Szeged 1900. III K. 77-78 l.
Schwörtz tervének harmonia-
sával.

Schwörz

épitész

Rezsitette a szegedi vaisház tervét a XVIII században. Az alapkövet 1799. aug 30 án tettek le. o 1800. nov. 30 án avattak fel az épületet.

Lásd még: Magyar Eurir 1801.
I K 57 l

Reizner János. Szeged története. Szeged. 1899. II. L. 10 l.

Schwörtz Tauw

epitesi

Lasd: Buday Mihaft

Schwörtz Károly

építész

Szegeden a XVIII (3) második-
ban. Építette a régi városhá-
zat.

Reizner János. Szeged törté-
nete. Szeged. 1900. III. 413. l.

MDK

Schwörtz Frigyes épitőmester XVIII.sz.

Könyvszemle. Nagy Z oltán:Vedres István müvészi munkássága /1765-1830/ Müvért 1957.VI.évf.4.sz.331.l.

M.D.K.

Schwörtz Frigyes „Maurer Meister"
Kőművesmester

nevét említi a megedi XVIII. sz.
második felének építkezéseivel kapcsolatban:

Nagy Zoltán: Vedres István művészi munkássága /1765-1830/
Bp./1956./ Tankönyvkiad.Müsz.tud.történeti Kvt.6.sz.
8. old.

SCHWÖRTZ János épitsz

1859	1859
5. jan. 4.	Schwörtz János épitész arcképe. Szerzemény

94.

M. Ért. 1991. 1-2.

M. D. K.

SCHWÖRTZ Lukács kőművesmester

Sax Zakarias, Keller Lénárd és Sertrásy János mesterekkel folyamodik a cikkváltságok ért Szegeden

XVIII. sz. első fele

Nagy-Papp-Börtsök: Szeged Bp. 1960. 77. l.

M.D.K.

Schwörtz Lukács, építőmester

Sax, Keller, és Serhány mesterekkel együtt 1757-ben folyamodott Szegeden céhkiváltságokért.

Nagy Zoltán: Vedres István művészi munkássága, (1765-1830)
Bp./~~[illegible]~~ 1956./ Tankönyvkiad. Műsz.tud.történeti Könyvtár
(950.+XXIV f.) 6.sz. 9. old.

MDK

SCHwörtz Lukács épitőmester XVIII.sz.

Könyvszemle. Nagy Z oltán:Vedres István művészi munkássága /1765-1830/ Művért 1957.VI.évf.4.sz.331.l.

Schwörtz János

Bálint Sándor Schwörtz Jánosnak tulajdonítja a szegedi régi városházához készültazon rajzot, melyet a Tiszatáj c. folyóirat 1967. áprilisi száma közölt; a terven igen karcsú torony látható, eltérően a régi városházról ismert két másik rajztól.

Vámos Ferenc: A szegedi városháza épitéstörténetéről. Müvtört.Ért. 1969.4.sz. 317-322.l.

320-321.l

Schwörtz János

A régi szegedi városháza tervezője Schwörtz János volt, aki mellett Vedres István müködött közre. /Bálint Sándor szerint a tervezést is Vedres ~~készítette~~ végezte/.

Vámos Ferenc: A szegedi városháza épitésének történetéről. Művtört.Ért. 1969. 4.sz. 317-322. l.

318. l.

318

Schwörtz János

Perálltörtképes

388, 418, 461 l.

10./ Cibulka, Josef: Pribina és temp
11./ Kos, M.: Id.m. 82.1.
12./ Pannonhalmi rendtörténet VII..k.
Az Árpád-házi királyok oklevele
13./ Kos, M.: Id.m. 77.1.
14./ Cibulka J.:Id.m.
15./ Kollár János: Centopis
16./ Romer Floris 1851,1881 években
17./ Braun J.: Kristliche Altar
18./ Steinmann-Brodtbeck Susa
Deiapsidenchores.Zeitschrift fü
Kunstgeschichte.1.1939. 72.1.
19./ Beyer.H.W.: Der syrische Kirche
schichte. Berlin 1925. 6o.1.
2o./ Molajoli Bruno: La basilica Euf
21./ Steinmann-Brodtbeck S.: Id.m.65
22./ Nagy Lajos: Pannon
Bp. 1938.78-79.1. Nagy Tibor: A
bauilikák. Szépmüvészet 1941. 1
23./ Garber J.: Die karolingische St

Schwätzig MDK

Witwe Elisabeth Schwätzig, aranymives,

mint mester említve 1759-ben.

Dr. Horváth Henrik: Pester Goldschmiede-Barokk.
A Mügyüjtö. - Der Kenner. 1931.V.évf.5.sz.MK
130-134.l.

Schynagel Táde

Thieme Becker
XXX. 392.l.

(Lyka.)

T.

EUROPA

film-, könyv-, lapterjesztő és könyvkiadó rt.

Budapest, V.,

Visegrádi-utca 36.

Schywnagel Tádé

épitész XV. n

l.

Wickhasaidóm

21. l.

Schynnagel Tade

Kassai épitész XV. sz

vrád

Emlkassaiegylun

I. 47. l

48. l.

Honnan magyarázható
A tér, a tárgyak és testek har
vágya? Kétségtelenül nem Caval
a korbeli olasz festészetben,
tében és a megujuló olasz fest
malizmusból való kiszabadulásr
mindenütt elhalványithatott Ke
mában a felszinen lévő antik e
tovább folytató mozaikművészet
vagy a SS.Cosma e Damiano moza
uj irányát.

Cavallini mozaikja t
hagyományok alapelveihez.Nevez
olasz rinasscimento itt kezdőd
sztével.Azonban inkább ujjáalk
tése,vagy épen utánzása.

Schynnagel Thadeus

Wod

Nyári, Dr. Alexander:

Der Dom zu Kaschau.
Bpest, 1896. 12. l.

Balaton-Füred.

Az előtérben a Balatonon röpköd, egy csolnak halad; a tött ki, a fürdő épületei lát hegyek emelkednek.

Aqu., mér. 19.7: 27.5 cm.

Schymnagel Thadeus

1452 Kassa

Lod

Divald Kornél. A Kassai dóm és a szent Mihály kápolna. Művészet 1914. 373 l.

Schynnagel Thadeus

építész

E szerint a sz. Erzsébet egy-
ház (Kassa) a XV. század múlttya.
Építő mesterei közé számíthatjuk
Schynnagel Thadeust, kiről
egy 1452. évbeli oklevél
mint „unserer Pfarkirchen
vatters und baumeisters" emlé-
kezik meg.
Arch. Ert. 1890. 340 l.

24090 Községi nyomda Budapest.

Schynnagel, Thadeus

Münsiet 1914. 373

Csengetyű nyelve vasból, római

VI. 76

Schynnagel Thadeus

építész

E szerint a sz. Erzsébetegyház a XV. század szülöttje. Építőmesterei közé számíthatjuk Schynnagel Thadeust, kiről egy 1452. évbeli oklevél, mint «unserer Pfarkirchen vatters und baumeisters» emlékezik meg.

Ifj. Kemény Lajos A Kassai sz. Erzsébet egyház történetéhez. Arch. Ért. 1890. évf. 340. l.

Schynagel Thadeus

1452

vod

Ndr 10 l

Magyar királyi államvasutak.

T. Műhely

Miután keresményemnek 191..... é

tésénél.....

jelenhetek, keresményemnek átvételére ...

nevü munkástársamat szóbelileg megbizta

Kelt ....., 191.....

.....

tanu.

.....

tanu.

Schynagel Tadé

Kassa 1439-446

Mem épilesz hamen

semplomgondnok

Dívald cikre

Népünv. Muzeum

Cok. 1927-28

39 l.

Rina Tonéf

Vas

Schynagel Tádé

Kassán 1439–1446. között harom izben volt a város bírája. 1452-ben templom atya és „Baumister" Bauherr helyet, ami = az építés gazdasági hivatalának főnöke és nem a dóm építésze.

Divkassaidóm 39. l.

VASÁRNAP

1

Kath. Jézus legsz. v.
Prot. Tibold

Izr. 18. Templom elf. böjt

HÉTFŐ

2

Kath. Sarlós B.-A.
Prot. Ottokár

KEDD

3

Kath. M. sz. p. eml.
Prot. Kornél

SZERDA

4

Schynnagel Thadeus

Kassa XV.

wód

Om V(a) 81 l

_____ *műhely.*

főnökség!

_____ hó ____ n történő kifize-

_____ indokából személyesen meg nem

_____ számu _____

n.

vi _____ hó _____

_____

sajátkezű aláírás és munkásszám.

Schynnagel Thadeus

a Kassai templom épitője

1452.

Lőrd

Mih. Przsébet 39. l.

Magyar királyi államvasutak.

T. Műhely

Miután keresményemnek 191 ..... év

tésénél .....

jelenhetek, keresményemnek átvételére ....

nevü munkástársamat szóbelileg megbizta

Kelt ....., 191.... é

.....

tanu.

.....

~~Schynne~~

Schynnagel Thadeus

IROD.

Ny

Schynnagel Tade

Kassa 1452

Lod

A Kass, I. 50. l.

Magyar királyi államvasutak.

T. Műhel

Miután keresményemnek 191 ....

tésénél .....

jelenhetek, keresményemnek átvételére

nevü munkástársamat szóbelileg megbiz

Kelt ..... , 191 ....

.....

tanu.

.....

tanu.

Schynnagel Tadeus

oppidán

1439. 1443 és 1446. ban

Kassa főbírája.

Ke 54. l.

Schinnagel Tádé

építőmester

Irod

+K+ 41. l

1439
1443
1446
1454 -i

adat-l

reálliskola igazgatóságától.

sitő.

..... *osztályu tanuló a*

.....

.....

l elégtelen elömenetelt tanusitott.

.....

..... *hó*.....

osztályfő.

Malk

Schynnagel Thadeus

épitömester

A Kassai Szent-Erzsébet templom egyik épitömestere 1452-ben kelt oklevél mint unser Pfarkirchen vatter und baumeister"-ről emlékezik meg.

Mihalik József. A Kassai Szent Erzsébet Templom

Bp. 1912 39. l

Schyrinagel Tádé

építőmester

Kassa

l.

Arch. Ért.

1914. 427, 429. l.

AGYAR
ÉS ÉPITÉSZ
YLET
S 6 6

„Építészet" (Architektur) — die Vierteljahresschrift des Ver
1941, Heft 3.

Eugen Padányi Gulyás hebt die Aufgabe der Architekten —
Denkmalschutzes hervor. L. Hidasi berichtet über den für einen
vermittlungsamtes ausgeschriebenen Wettbewerb. L. Debreceni
Forschungen über die Kirche in Demsus- (Siebenbürgen) und ste
christlichen Kulturkeises darstelle K. G. Tóth verweist an hand a
tung des Stadtbildes ergeben. Dr. G. Lux berichtet über die von
erbauten Schlosses in Borsi in welchem der ungarische Freiheitshe
Gosztonyi schreibt in einem Artikel über die Denkmalschutzforsch
anderem darauf, dass die Pfarrkirche der Innenstadt Fünfkirchens
lichen Gotteshaus umgebaut worden sei. Es folgt dann eine Arbeit
in Nyiregyháza. Im „Építési Napló" betitelten Arbeitskalender d
unter tragischen Umständen verschiedenen Mitarbeiter K. Keszeli
motivierung und charakteristischen Merkmale des ungarischen Städt

„Építészet" (Architecture) — Revue trimestrielle de la Société
M. E. Padányi Gulyás insiste sur le rôle que joue l'architecte
la protection des monuments. M. L. Hidasy rend compte du conc
Debreceni résume les recherches historiques sur l'architecture de l'ég
un monument de la civilisation chrétienne et occidentale. M. K. G
urbains et il en donne des exemples. M. G. Lux décrit le château
lui ; c'est là qu'est né François II Rákóczi, ce héros des luttes hong
a été primitivement un djami turc ; M. J. Gosztonyi fait connaître
prises. On trouve ensuite l'Institut de l'Éducation post-scolaire de
signée par le rédacteur, est consacrée dans la „Chronique" à Ch. K
tragiques. L'article qui termine le numéro est une étude de M. V.
d'Urbanisme en Hongrie dans le passé et dans les dernières année

Architecture. Quarterly review of the Association of Hungari
J. Padányi Gulyás examines the importance of the part play
furtherance of his duties. L. Hidasi gives an account of the com
head offices of the National Labour Exchange. L. Debreceni re
history of the Demsus Church in Transsylvania and recalls the fact
K. G. Tóth draws attention to and illustrates faults committed
readers with the history of and his work on the restoration of t
Ferenc Rákóczi II, the great hero of Hungary's fight for her indep
mination during the past years of art memorials in the Inner Ci
after having been used as a Turkish Mosque. This is follwoed b
training institute at Nyiregyháza. Then, the editor pays tribute
pondent of this organ. Finally, this issue closes with an article in w
ves of town planning in Hungary during the past ages and in the

Graditeljstvo — tromjesečna revija Društva madjarskih inže
J. Padányi Gulyás ističe, kako se mora graditelj u svom djel

MDK

Scipiades Ida

Csendélet, of.

N.Szal. 1913. tav. kiáll. 22. l.

MDK

KMTárs kiáll. 1941. dec. Mücs.

Scitovszky Béla

*** Megnyitották az Andrássy-hagyaték kiállítását.** A tiszadobi és tőketerebesi Andrássy-kastélyok műtárgyait az örökösök értékesíteni kívánták s annak keresztülvitelét aukció formájában a Postatakarékpénztár árverési csarnoka eszközli. Ezt az aukciót megelőzi a *Műcsarnokban* rendezett tizenegynapos kiállítás, mely vasárnap délelőtt nyílt meg. Az érdeklődés olyan nagy volt, hogy minden teremben hullámzott a közönség. Megjelentek többek között: *Scitovszky* Béla, *Bárczy* István, *Tihamér* Lajos, *Folkusházy* Lajos, *Hültl* Dezső, *Weisz* Alfonz báró, *Végh* Gyula, *Csányi* Károly, *Kunfi* Lajos, *Kozma* Andor, *Hültl* Hümér, *Harkányi* János báró, *Benedek* Sándor, *Cartier Almássy* grófné, *Karácsonyi* Guidó gróf, *Pallavicini* Györgyné őrgrófné és sokan mások. A kiállítás november 30-án, vasárnap, zárul és naponként 10-től fél 3-ig tekinthető meg. November 27-én, 28-án és 29-én délután fél 5-től 7-ig is nyitva lesz a kiállítás.

Megnyitották az Andrássy-Lagyaték kiállitá.
Sát. — M. 930. XI. 25.

Sergeant Dale

Temporary Staff in Battalion Headquarters Signalling
Qual. – Pte. 730 [illegible] 25

Scipiades Ida

Nagybánya k. k. 1912.

88

Urnatemető, alcsút-szentgyörgypusztai

bronzkori VI. 179.

Scipiades Ida

1913. máj-jún. kiáll. MKE
Nemzeti Szalon
Peoniák, olaj 100.–

1913. ápr. máj. kiáll. Nemzeti Szalon.
Csendélet, olaj. 200.–

1913. szept. kiáll. n. o.
Csendélet, olaj. 120.–

Nagyszében Répás III. 167.

MDK

Scipiades Ida,

1911-ben iskolán kívül dolgozott

A szabadiskola ideje./1908-1912./ 88.

M.D.K.

SCIPIADES Ida festő

1910-ben Nagybányán dolgozott.

Réti: Nagybánya, bp. 1954. 329.l.

Schyrmer János

ötv.

Kőmagyotvy 158. sz

Schyrmer Johann

ötvös

laid

Gyárfás Brassó 315.

..... *műhely.*

főnökség!

v ..... hó ____n történő kifize-

..... indokából személyesen meg nem

..... számu .....

ım.

évi ..... hó .....

.....

sajátkezü aláirás és munkásszám.

Schyrmer Johann

ötvös 1526

laid

Gyárfás Brassó 85

Schyrmer Gjorty

ötv.

Kömeagjotvj 158. sz.

Sckadt János

harangöntő, hol?

1660

erőd

Kovács Harang

66. l.

FRANZ SCOBAL, textilfestőmester

HAUPT LADEN BUCH.-Eines Ehrsamen Handwerks Deren Kais: Königl: PRIVILEGIRT Bürgerlichen Schön und Schwartzfärbern in der Königlichen Freyen Stadt Pressburg.
Név:.- 104.- Herr H Franz Scobal
Felvétel ideje: 1787. 17. Sept.
Hová vették fel: Neuhäusel,/Érsekujvár/. 156.old

DOMONKOS OTTÓ: Magyarországi festőcéhek I. A textilfestés első nyomai 101.old

ARRABONA, A Xantus János Múz. Évkönyve, 16. Győr, 1974

Giovanni Battista Scola

1759-ben vipszotér Itáliából Magyarországra

Voit Pál stb.: Heresmegye műemlékei II.

Magyarország műemlékei topográfiája VIII.

Budapest 1972.

7391

Giovanni Battista Scala

és Carlo Adami mázványosok dolgoznak a felsőtárkányi „Fuorcontrasti" kerti ház építésénél.

Voit Pál stb.: Heresmagyar műemlékei II.

Magyarország műemlékei topográfiája VIII.

Budapest, 1972.

F391

Scola Graphidis Budensis · 1778

A KÉPZŐ-ÉS IPARMŰVÉSZETI GIMNÁZIUM ÉS
A MŰCSARNOK
MEGHÍVJA ÖNT

A 180 ÉVES KÉPZŐ-ÉS IPARMŰVÉSZETI GIMNÁZIUM
JUBILÁRIS KIÁLLÍTÁSÁRA

MEGNYITJA:
SZAKASITS ÁRPÁD

1959 · ÁPRILIS HÓ 18-ÁN SZOMBATON DÉLI 12 ÓRAKOR
NEMZETI SZALON
BUDAPEST · ENGELS - TÉR

1958 · Képző-és Iparmüvészeti Gimnázium ·

Scolaino (Salaino) József

1572 körül közremű ködöbe kanizsai vár építhezésénét.

H. Takács Marianna: Magyarországi „dvarházak és kastélyok, Budapest, 1970.

153 p

SCOLARI,Filippo,másképpen PIPPO SPANO /XIV-XV.sz./,firenzei.1382-ben,tizenhároméves korában Magyarországra jött és kiváló értelmessége és tevékenysége folytán a király a legmagasabb polgári és katonai rangokra emelte és ~~fő~~ Temesvár~~,Orsova,Belgrád~~xxxxxxxxxxxxx főispánjává /gróf és kormányzó/ nevezte ki.Az ország határát védte számos megerősitett hellyel,s épitette Temesvár,Orsova,Belgrád,Esztergom erődeit,melyeket azután részben Santini fejezett be hyunyadi János alatt.Állandó harcban állott a törökkel,tizen~~nyo~~ nyolcszor legyőzve azt.Egyik testvére Rascia illetve Havasalföld despota-ja /kormányzója/ lett.Egyik unokaöccse Várad püspöke lett /1426/. /Archivio Storico Italiano,1839./.

Maggiorotti,440.

Scorasto, Ottavio

l.

Maggiora

266. l.

~~Vasmegyei művtörténeti Kiállítás~~

VII. 161

Scorel, festő

hr (aklaghy Xaver F. J.) Schorel János
(Scorel novellisztikus élehajza)
Műcsarnok, 1868. I.
15, 16, 17. n.
127-128, 136-137, 150-152. l.

Scossa Gyula

festő

Műcs, kiáll, 1939 tól

Pipics 120-l.

Vasárnap
21
Kat. S. Franc.

Hétfő
22
Kat. Timót

Kedd
23
Kat. Ben. Fül.

Szerda
24
Kat. Bertalan sp.

Csütörtök
25
Kat. Lajos kir.

Ujhold 12 óra 17 p.

Péntek
26
Kat. Zefirin p.

Szombat
27
Kat. K. Józs.

Izr. 30 S. Reeh 5 P. R. Kh.

1938 31 nap **Augusztus**

Scossa Gyula

8 vizfestménye

Kmiáró. Dení a
művészetben. 1939.

A FELVIDÉKI MŰVÉSZEK
KIÁLLÍTÁSÁT SZERVEZTE
ÉS RENDEZTE:

DR CSÁNKY DÉNES
A SZÉPMŰVÉSZETI MÚZEUM
FŐIGAZGATÓJA

*

AZ ŐSZI TÁRLAT
ANYAGÁT RENDEZTE:

ELŐSZÓ.

Amikor ezidei őszi tárlatunk keretébe a magyar Felvidéken született, elhunyt kiváló mestereink alkotásaiból a Műcsarnok három nagy termét megtöltő külön kiállítást illesztünk be, úgy éreztük, hogy a nemzet lelkének sugallatát követtük és kötelességet teljesítettünk. Részt kértünk a magyar művészet nevében abból az ünnepi, örömteli hangulatból, amely e sorsdöntő napokban mindnyájunkat eltölt, de bizonyságot is szolgáltattunk a magyar igazság mellett. Mert az, aki ezeket a termeket végigjárja s a bennük kiállított mesterművek

Scossa Gyula MDK

Okoló, vizf.

Haslökés, vizf.

Tót császár,vizf.

Biztos találat, vizf.

Micsarnok 1939 Derü a művészetben

Scossa Gyula MDK

A csendbiztos

A nagy kigyó

A tekenagy

Pehelysulyu játékos

Mücsarnok 1939 Derü a müvészetben

MDK

Scossa Gyula MDK

Vizfestmények

Az orszgáso Kaszinó billiárd-szakosztályának tulajdonai

Okoló

Haslökés

Mücsarnok 1939.

Derü a művészetben

Scossa Gyula

MDK

vizfestmények
Tót császár
Biztos találat
A csendbiztos

Mücsarnok 1939.
Derü a müvészetben

Scossa Gyula

MDK

vizfestmények
A nagy kigyó
A tekenagy
Pehelysulyu játékos

Műcsarnok 1939.
Derü a művészetben.

Ottaviano Scoto, M.D.K.

milanói nyomdász és könyvárus

1478-1484 körök Velencében működök. Kapcsolatban állott a magyar domonkosokkal, akik körül frater Dominicus de Ungaria 1486-ban 26 duháttal tartozott neki. Minthogy a budai egyetemet a domonkosok igazgatták, akikkel Mátyás kapcsolatban állott, feltehető, hogy Scoto nyomtatvá nyaiból is került egy nehány Mátyás könyvtárába.

Balogh Jolán: A művészet Mátyás király udvarában Bp.1966. Ak.kiad. 2 köt.

1.köt. 562-563.old.

Scott J.

L. Siklóssy F. K. F. könyvt.

43. l.

Scotta Pietro l' Unghere

magy. származásu orgonaépitö,
készitette a sienai dóm orgonáját
1457-ben.

Corvina. 1925. 58. l.
1927. 95. l.

MDK

J. Scotti

Veduta di Pesth Buda, akvatinta

Schoen Csillaggyűjt. 1936. 4o 1.

már sokan dolgoztak előtte.Tőle való az udvari első emelet és a külső koszoru-párkány.A palotát csak később fejezte be Vignola,aki tovább füzte Michelangelo ujitásait a barok értelmében.Másik épitészeti vállalkozása az a merész terv,amellyel egy híddal akarta összekötni a Tevere fölött a Farnese palotát a Farnesinaval,a Farneseknek a Tiberisen tuli kisebb nyaralójával,amelyben ma az Olasz Akadémia /Accademia D'Italia/ székel.Az első falat fel is épitették,de tovább nem valósult meg. Ő tervezte a Porta Piat,befejezését azonban már nem érte meg.A Péter templomon kivül még két templomot tervezett: a Caracalle termaba a Santa Maria degli Angelit,s a Via Giuliának a Palazzo Falconierivel /R.Accademia Dell'Ungheria/ ellentétes végén a San Giovanni dei Fiorentini templomot.Életének utolsó szobrászi alkotása két Pieta,melyek közül az egyik a firenzei Dómban,a másik Rómában a Palazzo Rondanініben. Ezek már müvészetének teljes dekadenciáját mutatják,amit könnyen megmagyaráz öregsége.

Élete végén még visszavonultabban élt,mint korábban,csak épen házanépével érintkezett.Teljesen elhanyagolta magát.Ugy élt,mint egy utolsó római kőmüveslegény.Háza piszkos volt,tele volt pókhálóval.Utolsó napjaiig buzgón dolgozott.Kint lakott a Trajan Forum mellett,s csak vérn járt be a városba,hogy felügyeljen épitészeti munkáira,elsősorban a Szent Péter templom épitésére.Orvost nem engedett magához,s midőn 1564.február 18-án meghalt,csak háznépe és legjobb barátja,a finom,reneszánsz müveltségü ifju,Tommaso volt jelen.Sokan félre is magyarázták ennek a fiunak való vonzódását.Hozzá igazán közel csak két ember állt: ő és Vittoria Colonna,akit akkor ismert meg,amikor már 51 éves volt,s kolstorban élt.Onnan levelezett vele.Mindkettővel platónikus irodalmi kapcsolatot tartott fenn.

Buda és Pest a hajóhiddal és a
Lánczhid tervezetével a mult
Század 30-as éveiben.
Könyvnyomat „J. Scotti dis.
ed inc." —

Afr. Mús. Ent. X. 14.

aquatinta

Budapest látképe (aláírás nélkül). egy
terverett lánchíddal. Könyvmat
(aquatinta ?)
J. Scotti dis. ed. inc.

Kfv. Múz. lelt. sz. 845.

Scotti, J.

aquatinta

Scotti J.

Budapest. T. 531.

A délről felvett látképen balra a várat, jobbra pedig Pest egy részét látjuk álló hiddal, a mely alatt régi hajóhid még meg van. A pesti parton bárkák kötöttek ki, amelyeken hajósok foglalatoskodnak. Felirata:

Veduta di Pesth e Buda.

alol jobbra: J. Scotti dis. ed inc.

Mezzotinto, mér. a rl. 34: 68 cm.

és a melyek egyikének árboczán kétfejü sas [illegible] nyers elhelyezés.

140-95

Scotti 1

Laid
2
Book 83.

..... *mühely.*

elyfőnökség!

...év ..... hó ..... n történő kifize-

..... indokából személyesen meg nem

e ..... számu .....

biztam.

... évi ..... hó .....

.....

sajátkezü aláirás és munkásszám.

J. Scotti dis. ed inc

Veduta di Pesth Buda.
Kozat 1 folio
fenti jelressel

Scotti, Michael, porsonyi ötvöslegény

V. 152.

Scotti Mihaj

otvoř 1846
1850

lásd

Mih. Pozs 152

MDK

Scotto G.

Kat Szemereaukció 887.sz.

Scriven E.

angol rizm.

l.

Sikmükniescink

65. l.

mellett

2158. Kovács Mihály:

Ferenczy (?) kan

Vállig, kissé balra f
me barna, bajusza és szakál
láréja piros, reverendájána
ható meg, keresztjének kett
tó.

Vászon, mér. 46.7 : 3
Perlaky Kálmán hagyom

M.D.K.

Sviró Pál
festő

A Tekerőpatakiak templomi karzatát 1623-ban festették Ferenczi Péter mesterrel.

Balás Edit: Székelyföldi márványoltárok 61l.
A barokk kőoltárai

SCROSATO, Ottaviano, milánói. A XVI. sz. Magyarországon volt. Jelen volt a török által elfoglalt Székesfehérvár védelménél, ahol meg is halt./Promis, XII./

Maggiorotti, 440.

SCRUSINA ANNA, kártyafestőnő

A múlt században egy kártyafajta volt használatban "Sopron/Oedenburg pattern" néven.-Ezzeh hasonló kártyát már a 18.sz.közepén is készitett egy vágujhelyi kártyafestő tőnő, Scrusina, ez viszont egy régi bajor és salzburgi tipussal mutat rokonságot. 62.old

ZSOLDOS BENŐ: A "Soproni kártya" 62.old

Soproni Szemle, Helytört.folyóirat, XXX. 1.sz.
Sopron, 1976

SCRUSINA ANNA, kártyafestőnő

A soproni tipusu kártyajellegzetes lapja a hordón lova
goló gyermek-Bacchus,fején és derekan koszorú.egyik kezé
ben serleg,másikban nyarson kolbasz.A hordón római szám
mely a gyartók szerint valtozik.Scrusinánal XIII.-63.old

ZSOLDOS BENŐ: A "Soproni kártya" 62.old

Soproni Szemle, Helytört.Folyóirat, XXX. 1.sz.
Sopron, 1976

Scrusina Anna

kártyafestő

Vágujhely

ivód Kolb Jenő

Régi játékkártyák

43. l. képekkel

FANTO és STEINER
FÉNYKÉPÉSZETI MŰTERME
GYÖNGYÖSÖN.

Gyöngyös 1912 febr 6-án

Méltóságos

Báró Főrster Gyula ur

Budapest

Bizonyára kecses figyel.

Scrusina Anna

kártyafestő

Vágujhely

*1776 – †1806.

l.

Kolbkártyaf.

Frankl számláit tudtommal beterjesztettem, amikor fedezetet kértem, ezek másolatot ide csatolom, a másikat be fogom kérni.

Szivélyes üdvözlettel

kész hive

Dömenchén

Scrusina Anna

kártyagyáros Vágujhely XVIII. sz. elsőfele.

Ivód

Hathalmi Gabnay Ferenc: Legrégibb kártyáink. Magyar Iparművészet 1909

264. l.

AR
ÉSZET

ETI MÚZEUM ÉS ISKOLA
I TÁRSULAT KÖZLÖNYE

INISZTÉRIUM MEGBÍZÁSÁBÓL

MILL

MÁN

SCRUZINA Anna Kártyafestő

Végrejhely 1776–1808

Kártyafestők Mo-on. [Kiáll. kat.]
Keszkemét, 1996

M E G H

az MTA Doktori Tan

Horváth

A DÉL-ALFÖLDI ÚJ
ÚJ SZEMPONTJAI, MÓDSZ

című kandidátu

1997. május 27-én
az MTA Székházának III. emeleti tanácster
tartandó nyilvá

Az értekezés opponensei: *Dr. Gaál István*, a történett
Dr. Raczky Pál, a történettu

A kandidátusi munkásság összefoglalója megtekinthe
A nyilvános vitában minden jelenlévő részt veh

Scsavnyiki rk. pléb

templom

(Szepes van)

Div Felsöm.

330. l.

acacia arabica

babul-akácia

Sesavnyiki várkastély

(Szepesvm)

Div Felsőm

331. l.

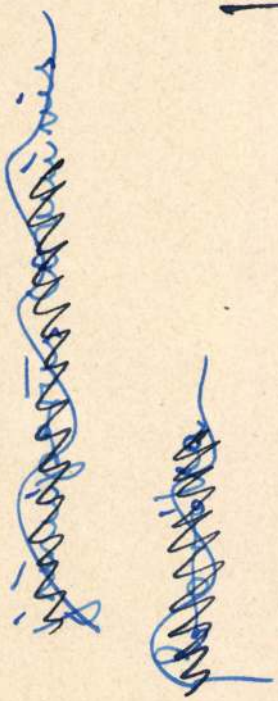

Acacia farnesiana

Kasszia-akác

SCUDREANĂ Elena

M. D.

Nagybányán a Szépmüvészeti Iskola tagja

1928.

Réti' Nagybánya.... Bp. 1954. 339.l.

Franciscus Sculptor

1525 febr. 14. A Zvári tanácstól Zibocsátott okleveben szerepel Franciscus sculptor Zvári polgár, akit Was Tamás, szentegyedi birtokos megkét egyik oklevele elolvasására. (Kvár. RNK. Akadémiája Kvári Tört. Ltára, Wass Itár - Entz 1957. 256.)

Balogh Jolán: Késő renaissance kőfaragómühelyek II. közl.
A kolozs vári mühelyek -Ars Hungarica 1974/2

Sculptor János Fritz

Exhibitions:

Studio Gallery (V. Bajcsy-Zsilinszky út 52.)

Daily News, 1948. márc. 21.

MDK

Scultéty Éva

Őszirózsa, sz. rézk.

Halak, sz. rézk.

IX. Magyar Képzőm. Kiáll. kat. Mücs. 1962. 24.l.

MDK

Scultéty Éva

Gyümölcsök, rk.

II. Miskolci orsz. grafikai biennale

Herman O. Muz. 1963.

SCULTÉTY ÉVA /

Gyűrűmalcsók rézkarc 30 x 39.5

II. Miskolci országos grafikai biennálé Kat. bev. Koczog h Ákos Miskolc, 1963.

Sculséty Éva

rajztanárjelölt

Ferképzomfoiskèvk

1939-41. 151 l.

clementissime pa
r iesum christũ fi
ũ dñm nr̃m : sup
rogamus ac pe
Dic se
rigat. Uti accepta
Dic ter ponat signum crucis sil
sup panẽ ⁊ vinũ i calice dicẽdo.
pec mu ✠ nera:
cia illibata. In
fferim⁹ ꝓ eccle
lica : quã pacifi
dunare: ⁊ rege
orbe terrarum:

Scultéty Éva

Gyümölcsök rézkarc 30 x 39,5

II. Miskolci Orsz. Grafikai Biennale. Miskolc 1963.
Herman Ottó Múzeum. Kiall. kat. Ber.: Kocsoph
Ákos

Scultéty Éva MDK

Őszirózsa, szines rézkarc

Halak, szines rézkarc

Műcsarnok 1962. IX. Magy. Képzőm. Kiáll.

Scultéti Éva MDK

Csendélet, akv.

Műcsarnok 1960.VIII.Magy. Képzőm. Kiáll.

Scultéty Éva

l.

Ferkèpzomfoiskèvk

1939-41. 178. l.

Nürnbergi munka, 1500 körül.
Réz, átm. 37·5 cm.

TÁL,
ornamentális dísszel.
Nürnbergi munka, 1500 körül.
Réz, átm. 47 cm.

KANÁL,
XVI. század.
Bronz, hossza 13·5 cm.

FEJ,
XVI. század.
Bronz, mag. 4·5 cm.

CSENGŐ,
két darab.
XVI. század.
Bronz, 10 és 8 cm.
Simor prímás megbízásából Czobor Béla vette külföldön.
Simor János bíbornok ... Egyházművészeti Lap, VI., 1885., 351. l.

SZENTELTVÍZTARTÓ,
zománcos Madonna a kis Jézussal, alatta kagyló.
Olasz munka, XVII. század.
Réz, mag. 11·6 cm.

MDK

Scultéti Éva

Csendélet, akv.

VIII. M.Képzőművész. Kiáll. Műcs. 1960. ápr.

Scultéty Éva

középiskolai rajztanári oklevelet kapott 1941-ben

Ferk pzomfoisk vk
1939-41. 176. l.

ZENT ADALBERT EREKLYÉINEK 'ARTÓJA,

üst, karalakú, kézzel. Három farkason áll. Simor ímás címerével és felirattal. Dianafejes hitelesítő lyeggel és Anders mesterjeggyel.
lag. 32·8 cm.
nders bécsi ötvöstől, 1874. A karereklyét Simor ímás hozta a római S. Bartolomeo-templomból 74-ben, ugyanő készíttette a tartót.

Bl.: Szent Adalbert püspök és vértanú hiteles ereklyéi Esztergomban. Új Magyar Sion, V., 1874., 947—951. l. — Dankó 93—94. l. (Képe XXXII. táblán.) — Irodalom. Egyházművészeti Lap I., 1880., 369. l. — Martinov: Le trésor de Gran. Revue de l'Art Chrétien, XV., 1881., 202—203. l. — Lepold—Homor 71. l. — Gerevich PA, 194. l. — Lepold Katalógus 241. sz.

BORIUM-KEHELY,

leles, aranyozott ezüst, trébelt jelenetekkel. anafejes hitelesítő bélyeggel és JLH mestergyel. Talpán: Capellae B. M. V. Bakács offert rolus Bubla a. diaconus cathedralis 1875.
g. 29 cm.
csi munka, 1875.
bla Károly kanonok (1860—1899) ajándéka.

Lepold Adatok, 34. l.

ELLKERESZT,

ny, topázokkal és gyémántokkal. Osztrák

Scultéty Éva
grafikus
S. Rezsőlanya, Szeged

Nemedy Szeged 419. l.

Scultéty Anikó terve,

Terányi Gábor: A Mesteriskola IX. ciklusának felvételi terypályázata:
A Magyar Építészeti Múzeum.

7. Homlokzatok |repr.|

Magyar Építőművészet, 1987., 6., 5-old.

M.D.K

SCULTÉTY y építész

Megyei Tanácsháza

Gerő László: Építészeti stilusok

Bp. 1957. 136. l

Scultéty J. épitész M.D.K.

Résztvett a Bp. Szent György tér beépitési tervpályázaton.

Magyar Épitőművészet 1963/2. 19-21.l.

l. Skultéty

Schultéty

Szulkely Éva

I. éves hallg.

Képzm. Főisk. Esk

1936/37. 72 l

Ferképzőmfoiskévk

Keresztcsake, bronz. Mag. 3·5 cm. XVIII. sz.

MDK

Scultéty János, épitész

Perlaki László ,Minári Olga és Kékesi lajos közös pályamüve III. dijat kapott.

G.J.: A nyilvánosság előtt is megvitatják a Lakóház tervpályázat dijnyertes terveit. "Magyar Nemzet" 1954 dec.19. 6.l.

Sculléty János

Sculléty János: Szolnoki MÁV Kórház. /Pretsch János építész, Fenszel Alajos belsőépitész, Hreblay Ferenc kertterv./ - Müszaki Tervezés, 1967. 11.sz. 19-22. l.

Az 1967.évi magyar művészettörténeti irodalom bibliográfiája /Művtört.Ért. 1970. 1.sz. 68-107. l./

75. l.

SCULTETY János építész

Cumania 14. 300, 307

növekedett létszámú zirci konventnek
századdal korábban létesített oratóriu-
tolták a mellette levő szobát, több pa-
thelyezett oltárt is visszatették régi he-

tták a monostor kulccsal elzárt külön
felelően a lakószobákat mind a klauzú-
az 1927 novemberében elkészült két
étől.
monostorépület külsejében, nagyságá-
hanem a cisztercieknek zirci apátságának
is. Alighogy az idő kereke az 1700-as
ggetlenné vált az elpusztult középkori
utól. Attól kezdve ugyanis, hogy 1700.
hau apátját zirci apáttá is kinevezték,
sága alatt állt. A zirci szerzetesközössé-
vezette.
s a német ajkú szerzetesek körében ki-
szemben állás következtében annyira
apát, Gloger Konstantin és a magyar
apátot Magyarországon nemkívánatos
ggesztette. Így Gloger 1803-tól gyakor-
Zirc fölött. 1814-ben bekövetkezett ha-
ányzó perjelt, Dréta Antalt nevezte ki
volt, s így 1814. augusztus 19-én a há-
dai is valamennyien megkapták a zir-
rországi cisztercieknek immár minden kül-

Sculléty János

Kriz László: Budapest, Bocskai ut 52-58. lakóépület /Sculléty János épitész./ - Müszaki Tervezés, 1966. 3. sz. 12-13. l. Képekkel

Az 1966. évi magyar müvészettörténeti irodalom bibliográfiája /Müvtört.Ert. 1969. 3.sz. 243-283.l./ 248. 21

Scultety János

épitészmérnök
Pesthi deghut
1932-ben kilépett a
Bpesti Mérnöki Kama-
rabol

MMÉE Közl

1932. 88. l.

Scultéty János
épitész

M.D.K.

A lagymanyasi toronyházak tervezője.

Magyar Nemzet, 1959. aug. 2
G. J.: 13 emeletes toronyházak épulnek

5e

MDK

Scultéty János, 1919

A József Müegyetemen oklevelet nyert épitészek névjegyzéke 1873-1928-ig. Épitő Ipar - Épitő Művészet 1931. jun. 1. 89.l.

Scultéty János épitész M.D.K.

Résztvett a Budapesti Orvostudományi Egyetem elméleti tömb tervpályázatán

Társtervező: Sándor János-Lisztes István-Gecser Ottó

Magyar Épitőművészet 1963/2. 6-7.l.

Scultéty János, [építész] MDK

Az Orvostud. Egyetem építési tervpá-
lyázatán 30000 ft-s II. díjjal jutal-
mazott terv egyik készítője.

—: Magasház előnyben 6.

ESTI HIRLAP, Bp. 1962. nov. 2.

SCULTÉTY János épitész M.D.K.

Pály aterv az orvostudományi központ épületéhez

/ 30 000 Ft dijazás/

Társtervező: Sándor János ,Lisztes István, Gecse r Ottó

Döntöttek a Nagyvárad téri orvostudományegyetemi központ és a Győr-Náderváros tervpályázatáról

Magyar Nemzet 1962. október 20. 3.l.

MDK

Scultéty Keresztély

Rados Jenő: Magyar oltárok. Bp./1938/.
48.l.

MDK

Scultéty Rezső alsólehotai

Krisztus,
Szélmalom,
Révész tanya,
Pihenő búcsúsok,

Magyar Művészek szegedi reprezentativ kiállitása. 1930. Kat. 59.1.

Scultety János

1830

l.

Mihalik Miklósbört

51. l.

SCULTÉTY, Jozef Lazarskj

GERGELYI, Otomar: Prestavba tovarnického⊗ kaštiela v r. 1730-1750

ARS I, 1967, 1. sz. 140-141

⊗ (Tavarnok, v. Nyitra vm.)

határozatának megfelelően
hajtani. A feltételek fü
nél önálló alapszervezet

A nagyközségi /községi/
tételei adottak /taglétsz
zetközponti alapszervezet
vezetek alakithatók.

A körzetközponti alapszerv
bizalmi testület működése
központ székhely város /r
a másik a körzetközpontho
A körzetközponti alapszer
egy alkalommal ülésezik,
ról, és elfogadják az ala
költségvetését. A munkahe
feladatterv alapján szi

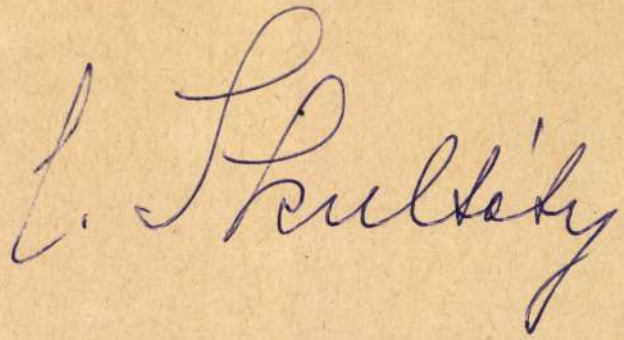

Scultéty Rezső

festő Szegeden

részt vett az alábbi kiállitáson

Délmagyarország

1937. dec. 5.

(v.: Szegedi képzőmű-vészek kiállitása a muzeumban.)

Scultéty Rezső
festő Szeged

írod
-

NémedySzeged 4/9. l.

Scultéty János épitész MDK

Gyermeküdülő a Balaton partján

A Mesteriskola tervei, Magyar Épitőművészet, 1955. IV.évf.1-2.sz. 14-15.l.

MDK

Scultéty építész

gyermeküdülő terve

Gebhardt Béla:Hozzászólás a Mesteriskola kiállitásához Magyar Építőművészet 1955.IV.évf.6.sz.190.l.

MDK

Scultéty épitész

Körner József:
~~Vidos Zoltán:~~ Hozzászlások a Mesteriskola kiállitásáho
Magyar Épitőművészet 1955.IV.évf.6.sz. 188.l.

Scultéty János

A 2.sorszámú pályaterv /épitésztervezők: Scultéty János, Jónás Sándor, Simon Ferenc, statikus: Káldy Barna/ az alábbi pályázaton VI. dijban részesült /ismertetés, képpel/:

Városy Péter: A szolnoki területi vezető egészségügyi központ tervpályázata, 1970.
Magyar Építőművészet, 1971. 1.sz. 8-16. 1.

Scultéty János

Bp,XI. Bercsényi és Váli utcai lakóházak /Scultéty János épitész./ - Ism: Szende László, Müszaki Tervezés, 1968. 8.sz. 28-29. l.

Az 1968.évi magyar művészettörténeti irodalom bibliográfiája - Művtört.Ert. 1971.2.sz. 149-182. l.
154. l.

Scultéty János

és Kiss Imre terveztek a bp-i Bercsényi utcai lakóházat. 1963.

Merényi Ferenc: A magyar építészet 1867-1967. Budapest 1970.

1321

Scultéty János

Németh Pál és Kilágyi János tervez-
téh a bp-i Bem rakparti „pont"-házat.
323 sz. reprodukció.

Merényi Ferenc: A magyar építészet
1867-1967. Budapest 1970.

1221

Scultéty János

építész műve: Járási kórház, Vásárosnamény.
= Magyar Építőművészet, 1968. 3. n. 26-30. l.

Az 1968. évi magyar művészettörténeti irodalom bibliográfiája. - Művtört. Ért. 1971.2.sz.149-182.l.
156.l.

Scultéty János

Kórházfejlesztés, Nyiregyháza /Scultéty János, Petrik Károly épitész./ - Ism: Szende László, Magyar Épitőművészet, 1968.3.sz. 23-25. l.

Az 1968.évi magyar művészettörténeti irodalom bibliográfiája - Művtört.Ért. 1971.2.sz. 149-182. l.

155. l.

Szultály János

Scultéthy János
építész

Budai, Duna-parti ponthaz

Rados: Magyar építészettört. 360.
Műszaki kiadó 1971.

Scultéty János épitész

MDK

Dunaparti pontház repr.

Hámor István:A lakástervezés tiz éve Magyar Épitőművészet 1955.IV.évf.3-4.sz. 105.l.

Scultéty építész

MDK-

Debrecen, Petőfi-téri tervpályázat

Román Ernő: Megjegyzések a Debrecen Petőfi-téri tervpályázathoz Magyar Építőművészet 1954.4-6.sz. 165.l.

Scultéty János

rajzoló.

A cimlap hátoldalának tanusága szerint rajzokat készitett a

Magyar 1945-55

számára.

/ Az egyes rajzoknál a szerző nincs feltüntetve./

Scultéty János, épitész MDK

Tatabánya, Megyei Tanácsház tervezője.
repr.

MagyÉp 1945-55.

~~Scuetz~~

Scultéty János MDK

építész

"Pont-ház a Dunaparton" /Budapest/ egyik tervezője.

repr.
Tervezők: Németh Pál, Szilágyi Jenő
és Scultéty János.

MagyÉp 1945-55.

MDK

Scultéty János,
építész

R.M. müvek, gázgenerátor, szénosztályozó.

Tervezők: Scultéty János, Nádasy Lajos.
repr.

MagyÉp 1945-55.

Scultéty János, épitész MDK

Gyöngyösoroszi ércelőkészitő tervezője.

repr.

MagyÉp 1945-55.

Scultéty János

építész.

Szül. Vajszló 1893.

Oklevelet nyert 1919.

Névjegyzménygyetem 18. l.

Bécs.

A középtérben Bécs látképé
ló csapatok vesznek körül, az e
hallgatja a körülötte állóknak
P. Balth. Bouttats fecit.
EXPLICATION-jának kezdete:
zése: 8. Lugares circum
jelzése: Tom. III. Pag. 81

Rm., már. a vk. 2

14

SCULTÉTY János

GERLE János - KOVÁCS Attila - MAKOVECZ Imre: A századforduló magyar építészete. Bp. : Szépirodalmi, 1990 20.p.

SCULTÉTY Erzsébet

E hét végéig tekinthető meg Scultéty Erzsébet képzőművész ceruzarajzaiból és akvarelljeiből rendezett kiállítás a tamási Városi Művelődési Házban.

Tolnai Népújság
1996. 05. 28.

Közelről s távolról érkeztek emlékezők FOTÓ: GOTTVALD K.

(Folytatás az 1. oldalról.)
Az itt élő emberekkel kezet akarunk fogni és azon fogunk dolgozni, hogy ilyen idők soha ne ismétlődjenek meg.

Oroszki István polgármester emlékeztetett: a kitelepítettek a nagypolitika játékszerei lettek. Az ünnepség végén *Solymosi József,* a Völgység országgyűlési képviselője és Hans Herzog illetve Rittinger Antal, Oroszki István és *Prikk Imre* alpolgármester koszorút helyezett el az emlékműnél.

Az emlékezők ezután átvonultak a Vörösmarty Mihály Általános Iskolába, melynek megbélyegzés következtében elszenvedett sérelmeket. Emlékeztetett: az 1945-ös kitelepítési kormányrendeletet még a potsdami találkozó előtt, egyeztették a pártok között. A németek elűzésében az akkori koalíciós kormány eléggé egységes volt. Két ellenszavazattal szemben kilenc miniszter az elűzés mellett szavazott. Beszélt azokról is – például Bibó Istvánról –, akik már akkor felléptek a kollektív büntetéssel szemben.

„Biztos vagyok benne, hogy az együttélés szelleme és kisebbségi jogok a XX.

Scultéty János, Ybl-díjas építész

8. Járási Kórház, Vásárosnamény, Diagnosztikai, terápiás szárny (Scultéty János, 1965.) | repr. |

Magyar Építőművészet, 1984. 4. 17-old.

Scultéty János, Ybl-díjas építész

1a. Németh Pál, Szilágyi Jenő, Scultéty János: Pontház a Dunaparton, Budapest, 1948. /repr./

Magyar Építőművészet, 1984. 3. 9old.

Scultéty János, Ybl-díjas építész

2. Németh Pál, Szilágyi Jenő, Scultéty János: Dunaparti ponthíz távlati képe. (repr.)

Magyar Építőművészet, 1984. 5., 3-old.

Scultéty János

Németh Pál és Kilágyi Jenő bp-i „pontházát" kritikával illették az egységes Duna-parti városkép megbontása miatt.

Merényi Ferenc: A magyar építészet 1867-1967. Budapest 1970.

1231

Scultéty János építész

a budapesti pontház építészeként
neve említve a 21. oldalon

Magyar építészet 1945-70

Scultéty János, építész

Egyik tervező.

L. Ny.: Befejezés előtt a Zúnkai úttörőtábor építése 4.

NÉPSZABADSÁG, Bp. 1974. nov. 17.

SEBESTYÉN JÁNOS

VÁRNEGYED IX. évf. 9. sz. 2004. szept. 17. p.

Secco Galéria
(1014 Bp. Hess András tár 5. Tel.: 225-8676;
E-mail: seccogallery@axelero.hu)

Sebestyén János festőművész „A fény keresése" című kiállítása megtekinthető június 4-ig, naponta 11-18 óráig.

PROGRE
July-Au

Title of the project:

M. D. U.

SCULTÉTY János építész

Kertészeti pavilon (Rezr.)

Társtervező: Bedics Sándor

(T. épülethategória I. dis)

Böjthe Tamás: Képek és megjegyzések a Mezőgazdasági Kiállításról

Magyar Építőművészet 1959. 9/10. 287. 288. l.

Scultéty János építész /ÁÉTV/ M.D.K.

Megyei Vérellátó Alközpont, Nyiregyháza repr.

Tervezés éve: 1961
Kivitelezés: 1962-1963

Magyar Építömüvészet 1964/3. 32-33.l.

SCULTÉTY JÁNOS

ÉPITÉSZ (NÉTV).

ÁTÉPITETTE, ILL. BŐVITETTE A BALATON-
LELLEI MÉM-ÜDÜLŐT.

REPR.: 1 RAJZ, 3 FOTO.

MAGYAR ÉPITŐMŰVÉSZET, 1969/6. 43. LAP.

SCULTÉTY JÁNOS

ÉPITÉSZ. RÉSZTVESZ AZ ALÁBBI TERVPÁLYÁZATON. (FODOR LÁSZLÓVAL EGYÜTT).

REFR: 1 db. RAJZ.

DR. KISSNÉ NAGYPÁL JUDIT: SOPRON MŰEMLÉKI BELVÁROSÁNAK ÜRES TELKEIRE KIIRT TERVPÁLYÁZAT. 1968.

MAGYAR ÉPITŐMŰVÉSZET. 1969/5. 2 LAP

Scultéty Zoltán

Szekszárd, Fogtechnikai Laboratórimm. /Scultéty Zoltán építész./ - Ism: Máté Pál, Müszaki Tervezés, 1968.12.sz.46.l.

Az 1968.évi magyar művészettörténeti irodalom bibliográfiája. - Művtört.Ért. 1971.2.sz.149-182.l.

156.l.

Scultéty Zoltán épitész M.D ;K.

/VÁROSTERV/

Kecskemét. Kávágy tér részle es rendezési terve

Társtervező: Wessela György

repr.

Magyar Építőművészet 1962/1. 34.1.

Szullédy Zoltán

Tolna megyei munkásságát említi - értékeli (kippel)

dr.Vámossy Ferenc: Dél-dunántúli épitészet. Szél-jegyzetek egy kiállitás katalógusán. Magyar Épitő-művészet, 1970.l.sz.48-51.l.

50. l.

SCULTÉTY ZOLTÁN

ÉPITÉSZ (TOLNA MEGYEI TERVEZŐ VÁLLALAT).
SZEREPEL A DÉL-DUNÁNTÚLI ÉPTÉSZETI KIÁL-
LITÁSON.

SZEKSZÁRD, JOGTECHNIKAI LABORATÓRIUM.
(FOTÓ, KERR).

DR. VÁMOSSY FERENC: DÉL-DUNÁNTÚLI ÉPITÉSZET.

MAGYAR ÉPITŐMŰVÉSZET, 1970/1. 48-51. LAP.

Scultéty János épitész

M.D.K.

Vérellátó alközpont, Nyiregyháza, repr.

Magyar Épitőművészet 1968/3 55.1.

M.D.K.

Scultéty János épitész

ÁÉTV

Járási kórház, Vásárosnamény, repr.

Magyar Épitőművészet 1968/3, 26-27.l.

M.D.K.

Scultéty János épitész

ÁÉTV

Kórházfejlesztés, Nyiregyháza, repr. 1963-1964,
Épités: 1965-1967.

Munkatárs: Petrik Károly

Magyar Épitömüvészet 1968/2.
23- 25. 1.

M.D.K.

Scultéty János épitész

Gyöngyösi Ércdusitó Üzem épülete.

parkjában Laborcz Ferenc Mátrai Vénusza

Magyar Épitőművészet 1968/2. 54-55.l.

M.D.K.

Scultéty János épitész

Eger, iskola, tornaterme elött felállitva
Laborcz Ferenc Fassola-szobra. repr.

Magyar Épitőmüvészet 1968/2. 54-55.l.

Scultéty János

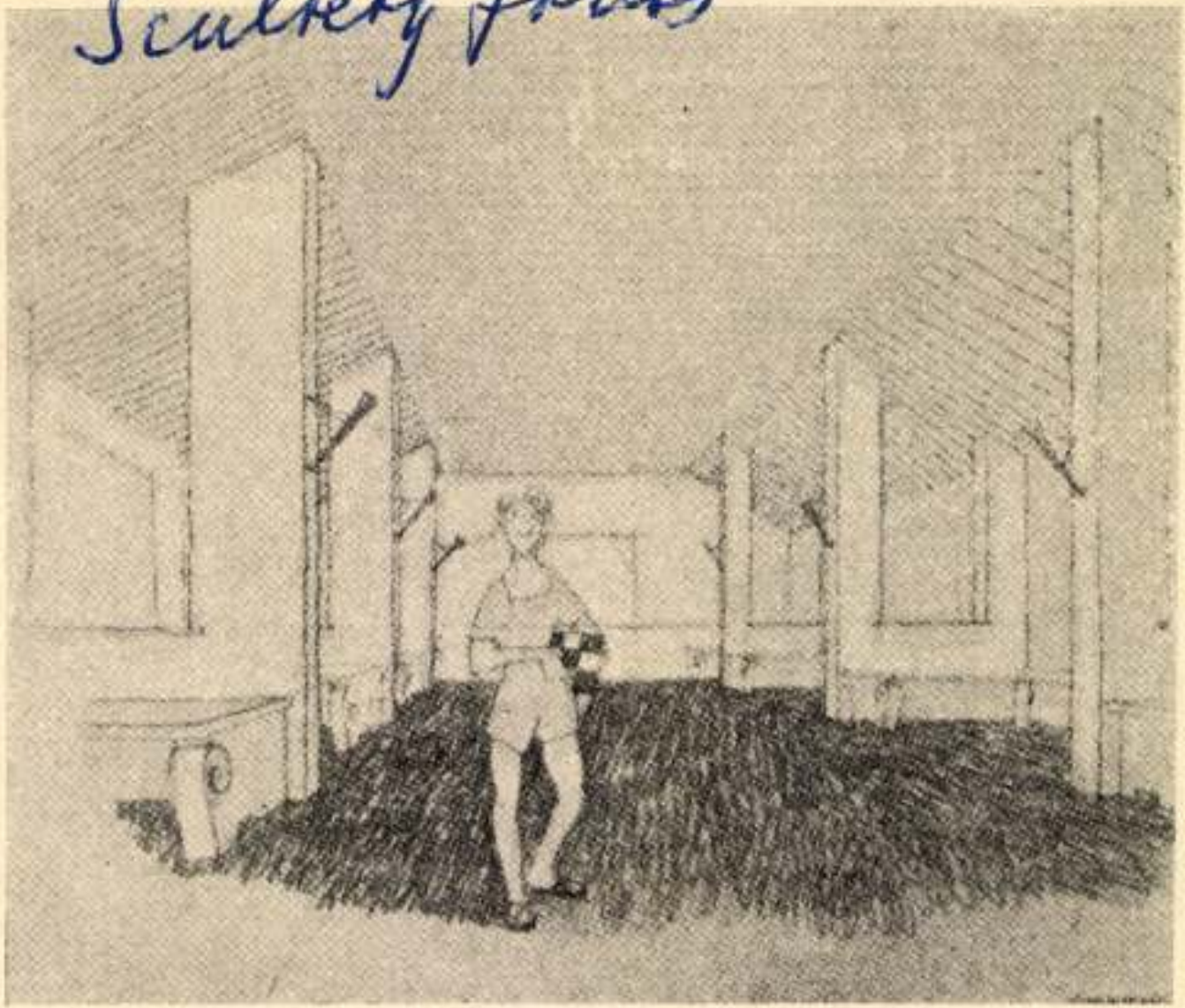

Scultéty János mesteriskolai terve: olvasóterem belső képe

M. Épitőművészet
1956. 8.
257 l

kapcsolatban ellensúlyozhatnák a túlzott centralizálást. [illegible] szerint — ellentétben a vita során elhangzott vélemények többségével — az lenne helyes, ha az építkezés területén a vezető szakember a beruházó lehetne, ha felkészültségével erre alkalmas volna, és így egyenrangúvá válna partnereivel. Szabó György Sebők Imre cikkében felvetett és a tervezőnek az épületen való közre-

---

A KÓRHÁZTERVEZÉS NÉHÁNY ELV

A „*Magyar Építőművészet*“ f. évi 5. számában *Benjamin Károly* és *Gerlóczy Gedeon* tollából egy kórháztervezéssel foglalkozó cikk jelent meg. Ezen cikkben rajzhoz és fényképhez fűzött szövegben olyan megjegyzések vannak, amelyek több esetben jelentkező elhamarkadó bírálati rendszerünkre fényt vetítenek, s így közérdekűnek tartom azokra reflektálni. Előrebocsátom, hogy a bírála-

M.D.K.

SCULTÉTY János építész

Bocskai úti fogkýak beépítési

terve 1958-59 – tervező

A beépítési koncepció alapgondolata

Kormzay Vilmos

munkatársak: Kiss Imre, Kovács Mihály

Bene László: Lakásépítés Budapesten

Magyar Építőművészet 1959. 5/6. sz. 17-4. l.

M. D. K

SCULTÉTY János építész

Kányásakna, bányászfürdő

Repr.

Magyar Építőművészet 1957. (VI.) 5/6.

160-161. l.

M.D.K.

SCULTÉTY János építész

Gyöngyösoroszi, ércelőkiszítő

(Repr.)

Munkatársak: Nádasy Lajos, K. Kiszely Éva, Reichmann Imre

Magyar Építőművészet 1957. (VI.) 5/6. sz.

168-171. l

M. D. K.

SCULTÉTY János építész

Háros, falemezrost üzem. Iroda és kultúrterem (Repr.)

Az Ipartero 8. iroda tervező iner kiállítása

magyar Építőművészet 1956. (V.) 279. l

M. D. V.

SCULTÉTY János építész

Mesteriskolai tervé: olvasóterem belső képe

Hoch István: Építészet és ábrázolás

Magyar Építőművészet 1956 (V.) 8. sz. 257. l.

M. D. K.

SCULTÉTY János építész

Bölcsőde-terv (I. díj) Repr.

Pintér Béla: Bölcsődék ~~ep~~ Tervezésének áttekintése az első ötéves Terv~~ben~~ időnahából,
Magyar Építőművészet 1956. (V.) 6. sz. - 174. l.

M. D. K

SCULTÉTY János építész

1955. Ybl-díjas II. fok

Magyar Építőművészet 1956. (V.) 4. 29. 101. l.

M. D. K.

SCULTÉTY Jánosné épitész

Cementmű. Iroda, öltöző, műhely, raktár (Repr.)

Pál Balázs Társtervezőjeként

Pál Balázs: Cementmű

Magyar Építőművészet 1957 (VI) 1-2. sz.

31-39. l.

M. D. K.

SCULTETY Jánosné épitész

Cementmű, Igazgatósági épületcsoport (Repr.)

Pál Balázs: Cementmű

Magyar Építőművészet 1957 (VI.) 1-2. sz.

31-39. l

Illyefalvi: Pesti és budai polgárok 1686-1848 II. 288 l.

Név: Sculteti Mathias

Foglalkozás: aranyminves

Szárm. hely: Jószberény

Hitfelekezet: R. K. Csal. állapot:

A polgárjog megszerzésének időpontja: 1780. II. 26

A polgárjogért fizetett összeg forintban: 6.

Scultetus-Scholtz Kristóf. nyomdász

-Besztercebányán. 2 nyomtatványa 1578-ból. Szállásadója Lindner Gergely. Jacobus Pribiczer villagászati értekezése az 1577 es üstökösről

Melker Gergely Confessio verae religionis (mecénása Rubigallus Pál selmecbányai bányafelügyelő). Dús aranyozású bőrkötés.

Fitz József: A magyarországi nyomdászat, könyvkiadás és könyvkereskedelem története II.k. Bp.1967.

273-274.l.

Sculteturs - Scholtz Kristóf, nyomdási

- Bentercebánya pénzzel és jogi védelemmel pártfogolta, nem tekinthető függetlennek.

Fitz József: A magyarországi nyomdászat, könyvkiadás és könyvkereskedelem története. II.k. Bp.1967.

31. l.

Scutariota, Johannes

codexmásoló

lásd

Bibliotheca Corvina

77.l.

Scutaxiota, Ioannes

másoló

erőd

Hevesy Matthias

80. l.

Gesellschaft. B. XIV.)

1.–39. M., 3 Bénes
tábla.

Königsberg
W. Koch
1873.

Scutariota János
modexmároló

lásd
Bibliotheca
Corvina
(Bp. 1927)
77. l.

598. FÉRFI- ÉS NŐALAK, fehér p
Höchst, 1780 k. — Mann- un

599. KIS CSÉSZE ALJJAL, porc
mit Untertasse, Porzellan, die

600. CSÉSZE ALJJAL, porcellán, k
szarvas „superbe" felirással. Bé
auf der Stirnseite Grisaillebild u

601. KÉTFÜLES CSÉSZE ALJJA
arabeszkek közt baldachin al
du Paquier-korszak, 1730 k.
Schwarzlotmalerei mit Gold.
Chinesenfiguren. Arbeit des
1730.

602. PORCELLÁNKÉP, Salomon K
— Porzellanbild, nach Salomo

603. KATONATISZT, szines porce
1760 k. — Offizier, farbige F

604. KÉT KEREK SÓTARTÓ, po
behälter, Porzellan, mit Blum

605. FEKVŐ KECSKE, porcellán,

disszel és piros virágokkal. Bécs, 1744—49. — Zwei
id Blumen in Rot. Wien, 1744—49.

1 porcellán, bronzfoglalatban. Japán, XIX. sz. —
k überzogen, in Bronze gefasst. Japanisch, XIX. Jh.

oz. — Zwei Stehlampen, ähnlich wie No. 615.

s alapon szines virágos médaillonokkal. Bécs, 1703 k.
rotem Fond Blumenmedaillone. Wien, um 1703.

sonló a 617. sz.-hoz. Bécs, 1793. — Bonbonnière
Wien, 1793.

ott rézfoglalatban, domboru rokokó kartusokban
vale Dose, Porzellan, in vergoldeter Kupferfassung,
ndschaftbilder. Wien, XVIII. Jh.

okkal. Bécs, 1780 k. — Platte, Porzellan, trapez-

, antik kráteridomu, testén kék alapon arany kartus-
ágcsokor. A Burgszinház Halm nevü igazgatójának
Rettich, B. Wintersteiner, a szinház művészei. Bécs,
orzellan, antike Kraterform, auf der Wandung auf
mit Löwe und Blumenstrauss. Geschenk der Künst-
lm. Wien, 1834.

Scutariota, J. Th.

Láid

Hoffmayr bibl.

170. l.

nálam Johannes Th. Scutariota alar

799. CSÉSZE ALJJAL, porcellán, félg
— Schale mit Untertasse, Porzell

800. KÉTSZEMÉLYES KÁVÉSKÉSZ
diszitéssel. Két kanna, egy talpas
service für zwei Personen, Porzella
dekor. Zwei Kannen, eine Zucker
wald, 1820.

801. EGYSZEMÉLYES KÁVÉSKÉSZ
kanna, egy cukortartó fedővel, eg
1835 k. — Kaffeeservice für ein
Grün. Zwei Kannen, eine gedec
dreipassige Platte. Schlaggenwald

802. KÉT TÁNYÉR, porcellán, kék
élettel. Francia, XIX. sz. k. — Z
Mittel Fruchtstilleben. Französisch

803. HORDÓALAKU TALAPZAT, por
Fassförmiger Sockel, Porzellan mi

804. VÁZA, porcellán, nyujtott körteic
zésü jelenet kinai alakokkal. K
schwarzem Fond Chinoiserien en

805. FÜSTÖLŐ, porcellán, fekvő elefán
Porzellan, ein liegender Elefant n

es peremmel, Imari-diszitéssel. Japán, XIX. sz. —
em Rand und Imaridekor. Japan, XIX. Jh.

rcellán, szines diszitéssel, gömbös testén lángnyelvek
éssel. Kina. — Zwei grosse flaschenförmige Vasen,
ugeligen Leibung zwischen Flammenzungen Drache
Illusztr. XXXVII. tábl.

ldalán szines kinai jelenet. Kina. — Vase in Form
he Szenen. Korea. Illusztr. XXXVII. tábl.

obbjában tekercs. Kina, XIX. sz. — Sitzende
r Rechten eine Schriftrolle. China, XIX. Jh.

Liegende Chinesenfigur, XIX. Jh.

, porcellán, szines diszitéssel, madarakkal. Japán,
rzellan mit Stopsel, farbig dekoriert mit Vögel.

" festéssel, kinai nőalakokkal. Kina, XVIII—XIX.
n mit Schwarzlotmalerei. China, XVIII—XIX. Jh.

inai jelenetekkel és virágdisszel. 72 drb.-ból. Kina,
mit farbige chinesische Szenen und Blumendekor,

yezős és csigás — vörös-zöld — diszitéssel. Japán,
llan, auf blauem Fond Fächer- und Volutendekor,

SCUTENBERGER Slefánia M.D.

Nagybányán a Szépművészeti Iskola tagja
1928.

Réti' Nagybánya.... Bp. 1954. 335.l.

Sczütz MDK

/Sic: Scz !vő. 252.l./

Repr.:

Eszterházy Antal Sopron egyei főispánná való beiktatásának ünnapsége. 1791 aug.3.án.

Rajzolta Szabó és Sczütz, metszette Berkey

161.l. 48. kép.

Horányi Mátyás: Eszterházi vigasságok.Bp. 1959.

SDENZÁR ISTVÁN, Csutorás

1831. aug. 25. A Kanizsai csutorás céh latin nyelvű irása a veszprémiekhez, amelyben Stenzár Istvánnak-aki egy himpellérnél tanulván inaskodása mesemmisittetett- a veszprémi céhbe való felvételét ajánlja. 242.old. 10. jegyz. 261.old

BARTÓCZ JÓZSEF: A veszprémi csutorások 241.old

A Veszprém Megyei Muzeumok Közleményei, 10. 1971
Veszprém, 1971

SEBALD MYLIUS, ötvös

Az új jabb szakirodalom által meghatározott mester Sebald Mylius, művének alépitménye nemcsak az Esterházy strucc, hanem Abraham Drentwett egy másik alkotására-a legtöbb rokonvonást mutató-Esterházy -lovasfigurára is utal. 44.old. 63.jegyz19.kép.

HÉJJNÉ BÉTARI ANGÉLA: Augsburgi ötvöstál a vezekényi csata emlékére Drentwett művek az Esterházy kincstárban 23.old.

Az Iparműv.Múz és a Hopp Ferenc Keletázsiai Műv.Múz. Évkönyve. XI.1968.Budapest,1969.

Sdromer H./Hanz/,asztaloslegény

Győrben 1674-1699 között megfordúlt asztaloslegé-
nyek jegyzéke származási hely szerint:"Modor:Sdrmer H."
122.old

Batári Ferenc: Asztaloslegények Győrött a XVII.
században - Adatok Győr város asztalosmüvességének
történetéhez 93.old

Arrabona,9.- Kantus János Múz.Győr,1967. - A Győri
Múz.Évkönyve

Sdromer, Han3, asztaloslegény

Győrben 1674-169 között megfordúlt asztaloslegények Jegyzéke: "Sdromer, Han3, Modor, 1685. VII. 22.". 119.old. 13.jegyz

Batári Ferenc: Asztaloslegények Győrött a XVII.században - Adatok Győr város asztalosmüvességének történetéhez 93.old

Arrabona, 9. - Xantus János Múz. Győr, 1967. - A Győri Múz. Évkönyve

Han3 Sdromer,asztaloslegény

A győri asztalos és puskaagykészitő céh legénykönyvéből,1685-től:"Han33 Sdromer 1685 burg friedge3 den 22 Julius femd /!/ ke3esen Di3ler Ke3el Umfon moder". 105.old

Batári Ferenc: Asztaloslegények Győrött a XVII.században Adatok Győr város asztalosszüvességének történetéhez 93.old

Iktatószám:
Ügyintéző:
Tárgy:

Arrabona,9.-Kantus János Móz.Győr,1967.-A Győri Móz Évkönyve

M.D.K.

Sebald, [Sebold], ötvös

neve 1434-1440. között fordul elő a pozsonyi telekkönyvekben, és oklevelekben.

Hoffmann Edit: Pozsony a középkorban, elfelejtett művészek, elpusztult emlékek, Bp. é.n. 55. old.

Seabury Gordon

Maurice

1927/28 II.

Ferképzomfoiskèvk

131. 1.

Schader Johann

ötvös 1825

laid

Gyárfás Brassó 62

Sebald, Sebold

ötvös

1434–1440

Hoffmann Porsony

53 l.

Hoffmann Südost

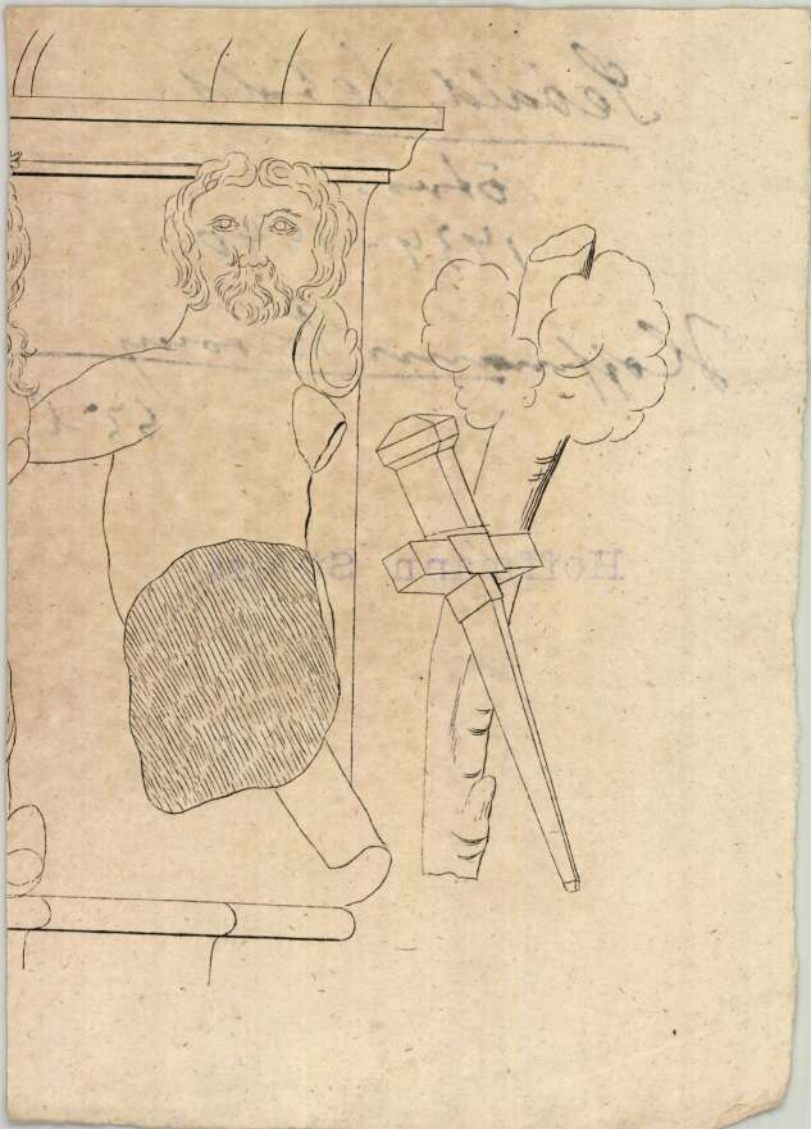

Sebald

Ernst

Lasd

Numizmat. Közl.

1911. 89. l.

.....nevü munkás igazolta

.....

a művezető aláírása.

ezem:

.....

helyettesének

.

ndrényi Imre, Szeged.

Sebald 1493

ágyúöntő XV. sz. vége

Besztercebánya

ród

Ipolyi, Arnold: Geschichte der Stadt Neusohl. Wien 1875. III. l.

48. l.

MEGHIVÓ

a MAGYAR-OLASZ TÁRSASÁG

f. évi április 27-én,
szombaton délután 6 órakor
az Iparművészeti Múzeum (IX., Üllői-út 33—37.) dísztermében

és

f. évi április 29-én,
hétfőn délután 6 órakor
a TESz (V., Falk Miksa-utca 1.) dísztermében tartandó

NYILVÁNOS ÜLÉSEIRE,

amelyeken

P. FACCHINETTI VITTORINO
a milánói Szent Szív egyetem tanára

tart előadást

szombaton:

„DUE FULGIDE GLORIE DELLA SANTITÀ ITALIANA"
címmel (vetített képekkel),

hétfőn: **„LA RADIO IN VOLO"**
címmel.

AZ ELNÖKSÉG

Vendégeket a Társaság szívesen lát.

Sebald, Georg, pozsonyi ötvösmas V. 118.

Sebaldus

pozsonyi ötvös

1434. körül

lásd

Horv Zsigmond

193. l.

CATALOGUE

DE

L'EXPOSITION DES ARTISTES FRANÇAIS D'AVANT-GARDE

BUDAPEST, 1929 MÁRCIUS

Sebalt (goltsmidt?)

ötvös

irod XVIII 27

G. Brassó Szárádok

239

..... nevü munkás igazolta

.....

a müvezető aláírása.

ezem:

.....

y helyettesének
a.

Endrényi Imre, Szeged.

Sebastian

olasz építész

1533–1558-ig épített

a trencséni plébániatemplomot.

Die Burgruine von Trencsén. Trencsén 1904. 5. l.

Sebastian, (vagy) Sebastianus magister, Mahler, Meister

Lásd M S mestert

Radocsay Dénes: A középkori Magyarország táblaképei. Bp.1955.15o.l.

ifj SEBASTIAN János rézműves

Dée Nagy Anikó: A Tagosztárcalapító Teleki Sámuel. Kolozsvár, 1997
70.

1765.

MDK

Sebastian Ján.György kőmives inas, kőmives legény

részt vett Buda ujjáépitésében 1686 után

Schoen Arnold: Buda épitőmestereiről töredékek, vázlatok I. Kik épitették ujjá Budát az 1686. évi romokból? Művért 1957. VI. évf. 4. sz. 299. l.

Sebastian János György

M.D.K

könnüves

1719 - 22 kört Hölblingnél inaskodott

Schoen A. Hölbling épitőmester Budán. hurtört. Ért. 1958 (VII.) 2-3 n. 145

Iurame, Sebastian ónműves N.D.K.

Pest, 1773-1791

Weiner Pirocke: Neue Sammlung von Zinnmarken in Ungarn

Az Iparművészeti Muzeum Évkönyvei VI. 1963 . 134

Sebastiano, Maestro,

(Sebestjén mester) XVI. sz.

festő, Veronese tanítványa. Magar származású. Italiában működött, majd haratért Dunántúlra. 1588 festette Forgács Ferme sümegi püspökőt (Of), ismeretes még ez Madonnája és Pisky klára arcképe.

Darnay K: Buydosó

Szőnyfor. (Balatoni várak tört. és regéi.)

Bp. 1928. 235-46. l

A. 148 (15)

M. D.K.

Sebastianus olasz kőművessegéd

1553-tól Vallelina mester mellett dolgozik az egri várban

Heves megye műemlékei I. irta Voit Pál,
Magyarország műemléki topográfiája VII.köt.
Szerk.: Dércsényi Dezső.
Bp. 1969. Akadémiai Kiadó, 398 old.

Illyefalvi: Pesti és budai polgárok 1686-1848. I. 288

Név: Sebastian Matthias

Foglalkozás: arany műves

Szárm. hely:

Hitfelekezet: Csal. állapot:

A polgárjog megszerzésének időpontja: 1712 XII. 10

A polgárjogért fizetett összeg forintban:

MDK

P.Sebastianus a S.Maria,
süttöi születésü

aki a trin.rend feloszlatása után Budán telepdett le,
a leltárban hét magafestette képet emlit .

1750 körül.

Bertalan Vilmos: az óbuadi -kiscellei trinitárius
kolostor és templom. Bp.1942. 1-12 repr.

Sebastian, Matthias

ötvös

Pest 1712

Horváth, Dr Heinrich:

Pester Goldschmiede-Barokk

A Müggyjtő-

1931. 5. sz

130,

134 l

(le basi esteti
dell'arte del N
Oppo (ha mo
arte ungherese
Italia). - ~~Da p~~
~~ungherese il d~~
~~Re della rivist~~
~~collaboreranno~~
Dal Massa l
ganizzatore d
esp fiorenti

Sebastian Mátyás

aranymíves Pest.

1712 lett polgár

Horváth Szentpéteri

256 l.

MDK

Sebastian Ádám antalos

Ivanitsek M. üzlethirahat

Belv. Váci út 2.

1863. - Homlokzat, alapr.

MDK-A-II-1/1009.

MDK

Sebastiani Ádám antalos

Ringaus és Hoepfner. üzletkirakat

Lipótv. kinkártér 1.

1863. - Homlokrat, alapr.

MDK-A-11-1/924.

MDK

Sebastiani Ádám antalos

Zimmermann Frigyes üzlethirahat

József v. Kereperi-u. 69.

1864. - Homlokrat, matrat

MDK-A-II-1/1582.

MDK

Sebastiani Ádám antalos

Kichl R. ülethirahat

Belv. Károly-u. Evang. istoláépület

1865. Homlokrat, alapr.

MDK-A-11-1/1870.

Sebastianus aurifaber

ötv.

Kőmagyötvj 1170 sz

muthogy

ezt

Aurifabar Sebestyén

nek hivták

bevettem az

A-beltube

P. Sebastianus

a S. Maria

trinit. vezetes

festō

lárd

z

Bertalan Kiscelli

trin. templ.

18. l.

Sebenico, Giovanni da

Dalmačiában és
Olaszországban minkö-
dott. Magyar kapcso-
latai is vannak.

Pálinkás László
Körlevé
1946. aug. 2

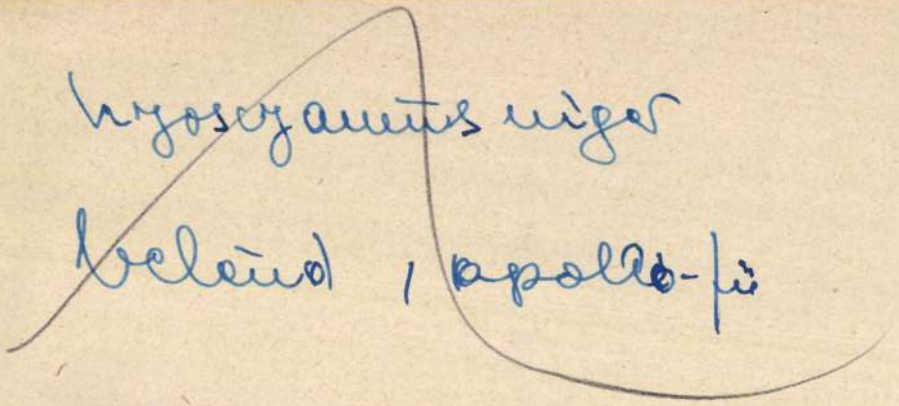

hyoscyamus niger

beland, apollo-fü

SEBEŐ Zalán

MTA Műv. tört.
Kutatócsoport

Úri u. 62

1014

Sebeő Talán

Bartók 32 Galéria

NÉPMŰVÉSZET 2050 - 2192

AMI NEM IGAZ; HOGY KÉTFÉLEKÉPP ÉRDEMES ÉLNI AZ ÉLETET, EGY VALLÁS MAGASRENDŰ GYÖNYÖRŰSÉGÉVEL, AVAGY VALAMI NEMŰ VESZTESÉG MAGASRENDŰ BÁNATÁVAL. HA AZ EMBER TÚL MESSZIRE JUT, VAGY BETEGSÉGGÉ AVAGY LÁTHATATLANSÁGGÁ LESZEN, HISZEN A VÉGTELEN HALMAZ SZUPÁN AZ, AMI HEZ AKÁRMENNYIT LEHET TENNI, ILLETVE ABBÓL ELVENNI, MÉGIS UGYANAZ MARAD. AZ ÉN LÉPÉSEM EME BEIRÁNYÍTOTTSÁG ELLEN A DERŰ ÉS A HIÁBAVALÓSÁG TUDATOS VÉGZÉSE SZORZATÁNAK MEGÉLÉSE — ÉS MEGMUTATÁSA.

S. T.

MEGNYITJA: Tillmann József V. 22. P. 19⁰⁰

NYITVA:
1992. V. 22 - 31.
HÉTFŐ KIVÉTELÉVEL 14 - 18 ÓRÁIG

1111 BARTÓK B. ÚT 32.
TEL: 1869038

SEBEŐTalán

Tillmann J.A.: A jövő oldalnézete. = Magyar Narancs, IV. évf.12.sz.1992. junius 9 18.p.

Bp.,Bartók 32 Galéria, Sebeő Talán: Népmüvészet 2050-2192 c. kiáll., 1992

Leží blízko, ale zdá sa byť logické zo všetkého najskôr na už existujúcom spoločnom menovateľovi. A ten je: Začiatok bez akýchkoľvek bariér, začiatok, ktorému všetci rozumejú, začiatok na širokej platforme. Začiatok pomocou kľúča, ktorý otvára mnohé dvere a brány v celej kultúrnej oblasti, vykopávkami počínajúc až k ochrane životného prostredia, od polyhistorov stredoveku až k esejistom dneška.

Mali by sme začať s hudbou! Preto Vás potrebujeme, pani profesorka, pán profesor!

Dostanete od nás dotazníky s prosbou, aby ste ich rozdelili svojim žiakom, odpovede zobrali a vrátili nám. To je jeden z prvých a najdôležitejších krokov. V akom smere budeme ďalej pracovať, závisí na Vašich odpovediach.

Je mi úplne jasné, že každý zásah, každá minúta, ktorú pre nás naviac k vlastnej práci použijete, bude pre Vás znamenať

ZENE

EZREDVÉGI EKLEKTIKA

A Makám
az Etno Zenei Fesztiválon

Az immár másodízben megrendezett **Etno Zenei Fesztivál** nyitó napján a Zenekadémia nagytermében mitegy 800 ember volt kíváncsi az **Amadinda** és a **Szabados György** vezette **Magyar Királyi Udvari Zenekar** társaságában a **Makám** produkciójára.

A fesztivál programjában megfogalmazott műfaji nyitottság az igényességgel párosuló etnikai orientáltság a fentieken kívül olyan elmélyült műhelymunkát folytató együtteseknek és előadóknak teremtett köztös fórumot, mint a **Dresch Q**, **Binder Károly**, a **Calcutta trió**, az **After Crying** s a **Barbaro**.

A sokszor arctalan fesztiválok dömpingjében, valamint a közelmúlt rendkívül sűrű – hasonló rétegeket vonzó – koncertkínálata ellenére teltházas estjeivel bizonyította e muzsika létjogosultságát.

Az Etno Fesztivál célkitűzéseinek egyik lehetséges útja a Makámé. A 80-as évek derekán alakult együttes nem előzmények nélküli. Elődje volt a **C. S. Ö. (Creativ Studio Öt)** , majd három alapító tagja a legendás **Kolinda** itthon maradt tagjaival közösen két lemezt jelentetett meg Hollandiában. Ez az időszak az azóta elsüllyedt „Új hullám" kora volt. Ekkor élte sikerei legjavát a minimál zene legfőbb hazai interpretátora, az azóta sajnálatosan ugyancsk felbomlott **180-as Csoport** is.

A Makám egy-két jazz, folk, alternatív fesztivál s klubfellépésen kívül, valamint egy furcsára sikeredett áldokumentumfilm főszereplőjeként csak lassan, a fiatalság nyitottabb rétegei előtt vált ismertté. Igazi áttörést a 88-ban kiadott lemez hozott. Ez nyitotta meg a kapukat a ny-európai pódiumok előtt is. A Makám ez idő tájt megfordult Olaszországban, Svájcban, Franciaországban, Ausztriában. Míg itthon a stílusok határán mozgó zenéjét igazán egyik műfaj sem fogadta be, az önmagát műfaji kategóriákba nem szívesen skatulyázó együttes muzsikájára az európai fesztiválok kritikusai könnyen találtak jelzőket: **Etno-avantgard, Nes acoustic music, New Age, Etno Centemporary Music.**

A közelmúltban az együttes jelentősebb koncerteket adott a **Kortárs Zenei Napokon** a Műcsarnokban, az **MHB Zenei Fesztiválján**, a **Narancs Fesztiválon Pécsett**, **Veronában** a **Suoni in Libertá Fesztiválon**, az **Új Zenék sorozat keretében Triesztben**, a franciaországi **Bourges Világ Zenei fesztiválján**, és az utóbbi idők egyik legjobb koncertjét adta **München** külvárosában a **Feuerwerk alternatív színházban.**

Az itthon oly ritkán megmutatkozó együttes az Etno Zenei Fesztiválon három bemutatóval lepte meg közönségét, de régebbi kompozíciói is új hangszerelésben szóltak. A rejtélyes címet viselő **Ho Klang Ti** és az **Éneklő kövek** az egykori vietnami búvárfilmek egy-egy kísérőzenéjének továbbgondolt, új szólamokkal gazdagított darabjai. Az utóbbi több zenei világból összeálló szövedéke nemcsak egy erőteljesen pulzáló rockos alapot rejt, gregorián nyomokat őrző motívumai kiegészülnek az afrikai pigmeusok hoketus technikáját alkalmazó kórusokkal, míg a végén berobbanó aszimmetrikus-repetitív unisono a Balkánt idézi.

A J. H. Experience a Makám eszköztárában használatos szinte valamennyi zenei elemet sűríti, átvezető s befejező – a Foxy Lady-t idéző motívumaival egyfajta tisztelgés Jimi Hendrix emléke előtt. Az **Időtlen** címet viselő kétszólamú darab összetett metrikájú bőgő-marimba ostinato alapja felett alt szaxofonon szólal meg a kanyargó, szokatlan hangkészletű, más-más megközelítésben mind a 12 hangot kihasználó dallama. A koncert csúcspontján felhangzó **Kelta Vadászat** már régóta a Makám sikerdarabja, az esten fuvolákkal kibővítve hallhattuk. Az így megerősített unisono csak fokozta a felfelé törekvő szólam feszültségét.

Az elhangzott darabok (Krulik Zoltán kompozíciói) feltehetőleg egy új lemez anyagát képezik, melynek kiadása igencsak ráfér a nyolc éve változatlan felállásban működő együttesre. Az 1988-ban a Hungaroton gondozásában kiadott **Közelítések** c. albuma jól tükrözi a lemezkiadáshoz ritkán jutó csoportok helyzetét; a lemezen az együttes teljes addigi zenei múltját reprezentáló, önmagukban kiváló darabok már az A és B oldalra tagozódva is jelzik a zenekar régi és új törekvéseit, ám a mindent megmutatni akarás vágya egy egységes zenei világ rovására történt.

A Makám újabb darabjai bár sokrétű zenei megközelítést, de egységesebb képet festenek. Zenéjük ötvözi a különféle etnikumú folklórt, a kortárs zene, a jazz s a rock elemeit, megmutatva a különböző népek és korok zenéjében a közöset s a más kultúrájú, különböző zenei eszközök együtt alkalmazhatóságát. Az időben s földrajzilag egymástól távol eső kultúrák tradicionális hangszereinek együtthangzása egyfajta új, különleges megszólalást teremt. **Bencze László** nagybőgőn, **Juhász Endre** oboán, **Krulik Zoltán** akusztikus gitáron játszott. A balkáni, közelebbről bolgár eredetű 13 húros gadulkát **Szőke Szabolcs**, a kavalt s marimbát **Thurnay Balázs** szólaltatta meg. **Szalai Péter** a harangjáték és a marimba mellett az észak-indiai klasszikus zene ütőhangszereként közismert dobpáron, a tablán a J. H. Experience c. darabban csillantotta meg erényeit. Jót tett a hangszerelésbeli frissítés a Makám zenéjének. **Grencsó István** szoprán és alt szaxofon játéka és zenészi habitusa jól illeszkedik a Makám újabb darabjainak világához. A gadulkával közös improvizációkban a két hangszer szinte egy hangszínné forrva hangzott. A fiatal muzsikus pályáját olyan együttesek fémjelzik, mint a Masina csoport, a Dresch Q, s a Szabados Műhely. **Jóföldi Anett** és **Ittzés Gergely** a Zeneakadémia fuvolista növendékei fölényes magabiztossággal muzsikáltak e nem hagyományos zenei közegben. **Ittzés Gergely** a fuvola új, tágabb lehetőségeit kutató iskola követője, nemcsak a kortárs és klasszikus zenék kiváló tolmácsolója, de aktív muzsikusként fogékony más műfajok iránt is.

A kompozíciók intenzív aszimmetrikus ritmikája, az összetett metrikus struktúrák kontrasztáló váltakozása, a repetitív jelleg, a relatív 12-fokúság, hétfokúság, pentatónia, vagy a legkülönösebb dallammodellek mint ezredvégi mélyfúrások egy elveszett kor zenéjét kutatják, melynek töredékeiből, archaikus nyomaiból talán választ lelhetünk kérdéseinkre.

Dávid Flóris

A VIDÁM MAKÁM Szabó Róbert felvétele

KIÁLLÍTÁS

A JÖVŐ OLDALNÉZETE

Mielőtt az ember nekilát a **2200 környéki népművészet** elképzelésének, érdemes lehívni egyesült emlékeink közül egy csan(zen) történet csattanóját, ami így szól: **A cédrus a csarnok előtt, a kertben**. A kérdés, amire ez a felelet adódott, a történések folyamatára kérdezett. És a megvilágosult mester enyhén „történelmietlen" válasza ma is tanulságos tűnődéseknek adhat tápot.

A viharzó változások közepette a cédrust is, akárcsak annyi mást, kissé másként látjuk. És nemcsak Csontváry miatt. Kitágult, messziről jövő és mesterkélt képekkel elkápráztatott szemünk már egy kertben is képes meglátni majdani jövőjét: amikor majd visszaveszi birtokát a vad vegetáció, avagy a sivatag sivársága, netán a következő glaciális jégmezői. A csarnokokban és más emberi csodákban rejlő jövőről nem is beszélve!

Az ilyen előre telepített, akár népművészetre nézö pillantások elég kijózanítóak; komorságukat csak gyilkos iróniájuk színezi akár derüssé is. A mozgólépcső mintájára múló modern mindennapok nem ismerik ezt a perspektívát. A működés örökmozgónak igérkező mozgalmassága mindig előre mutat: fel! fel! magasabbra! Aki hátranéz, az könnyen elszédül, sóbálvánnyá merevedik vagy legázolják a feltörekvés tartóztathatatlannak tetsző erői. Mégis, e mozgás maga mossa alá önnön partjait.

A modern mítoszai mind alulról nézik a jövőt: ezért is törnek megvalósítóik mindig felfelé: állandóan állványokat emelnek, feljárókat építenek, futószalagokat szerelnek. Létesítményeket létesítenek; afféle idő ellen emelt ostromgyűrűket. A teret tervekkel, útvonalakkal és tárgyakkal töltik be és torlaszolják el. A jövő mégis mindig utolérhetetlennek bizonyul: állandóan továbbköltözik. Hült helyén csak héjak maradnak hátra: időburkok, korszakromok.

A tervezés, következtetés és kivitelezés törmelékein edzett elménk egy ideje már elég jól iskolázott abban, hogy átlásson és túllépjen a múltból folyvást a jelenen át a jövőbe forduló triászon. Történetesen éppúgy tekintetbe vegye a múlhatatlan múltat, mint az el nem jövő jövőt, vagy akár a maga körül keringő, végtelenített **freeze-jelent**.

Az önmagát a dialektikus dadaizmus jegyében megszüntetve megőrző, azaz folyvást felfaló és romokat hátrahagyó időkígyó réme ellen egyre többen ellentámadásba lendülnek. A triádikus idő terrorát megtévesztő manőverekkel kezdik ki, melyek során a múltat éppoly alakíthatónak tekintik, mint amilyen végérvényesnek a már jó előre leletekkel lefedett, megtévesztő szeplőkkel pettyezett jövőt.

Az így célba vett – leendő – múltra, azaz a máris mögöttünk rejlő jövőre törekvések egészen más természetűek, mint a tájainkon ez idő tájt tévedésből elúrhodott nekrofil múltmámor. Nem halott formákkal és hullaszagú tartalmakkal akarják magukat összeadni, mint afféle keresztény-nemzeti karikatúrák, hanem újakat teremtenek, melyekről tudják, hogy egykor régiekké lesznek, sőt tulajdonképpen már azok is. A túlsúlyos történelmi tudattal, a vasbetonvázakkal kitámasztott emlékezetkonstrukciókkal a szellem szabad játékát szegezik szembe: megtévesztő tárgyakat, elképesztő eszméket terjesztenek el, előre- és visszadatálnak, összekuszálják a nyomokat. Olyan idézőjeleket raknak ki az időbe, ami láthatóvá teszi a történések viszonylagosságát, kifordíthatóvá a kikezdhetetlennek hirdetett jelenségeket és jelentéseket. Miközben éppúgy szamárfület mutatnak a régiségtudományok múltba révedt művelőinek, mint a mágneses memóriák **cyberpunk**jainak, a virtuális valóságok újdondász varázslóinak.

A Föld és e hon legkülönbözőbb pontjain ütik fel a fejüket a futurumban tevékenykedő archeológusok, a leletlétesítők különös régiói. Köztük, hogy csak a legközelebbieket említsük, vannak zenészek, akik történetesen **Amygdala** ismeretlen birodalmának majdan feltárandó szertartászenéit szerzik, mások éppen ásatásokat szerveznek a **késömagyarkori kazán kincsek** keresésére. Sebeő Talán pedig a majdan divatjamúló valamikori viseletek világába vezeti nézőit.

E leletek szerzője elég járatos a lehetséges és a lehetetlen tájain, a tüneményes társaságok – **Titanic Társaság** –, érintkezésformák – **Cseresorozat** – és találkozások megteremtésében, a váratlanok és valószínűtlenségek keresztezésében, az esetlegességek elszánt kiemelésében és más effélékben. Ezúttal alkalmi aranyfelületeken fogott fel a leendő múltból idelátszó, és majdan szétfoszló formákat. Képein a legváltozékonyabb réteget vette célba: a mára már az év- és napszakoknál is változékonyabb viselet világot; az új anyagok, színek és formák alkalmazásának és kifáradásának követhetetlen kavargását. Mivel pedig amúgy is kedvét leli a magán- és mássalhangzók egymás után rakosgatásában, szóbeli felszállópályákat is elhelyezett a megközelítendő látványok felé. Hogy képzeletünk könnyebben körüljárhassa a maga cédrusát, a körötte forgó körtánccal, a táncosok ruhával, feltűnő és eltűnő emlékeikkel együtt – a csarnok előtt, a kertben.

Tillmann J. A.

*(Elhangzott **Sebeő Talán: Népművészet 2050-2192.** c. kiállításának megnyitóján, a BARTÓK 32. galériában, 1992. május 22-én.)*

NARANCSGALÉRIA

AZ IDEGEN SZÉ

Idegenvezető

Egy kis figyelmet kérek! Engedjék meg, hogy bemutatkozzam: én vagyok az Önök idegenvezetője. A magasra emelt esernyő mindig útba igazítja Önöket. Kérem, nagyon kérem, ne veszítsük el egymást! E magasra emelt ernyő alatt fokozatosan elveszítjük majd egymás iránti bizalmatlanságunkat, lefoszlik rólunk az idegenség részvétlen álruhája, együtt emelkedünk himnikus magaslatokra, hol már az idegenvezető fogalma is boldogítóan értelmetlenné válik.

Induljunk tehát!

Egy gyűjtemény megtekintésére invitáljuk Önöket. E kollekció, vagyis a Máté–Kompolthy-féle gyűjtés, csak egy picinyke töredéke a rendelkezésre álló, sajnos szinte végtelen terjedelmű anyagnak. Kiállítása még manapság is rendkívüli nehézségekbe és ellenállásba ütközött: így ma is mindössze tíz-tizenkét percnyi tárlatvezetésre sikerült kicsikarnunk az engedélyt. Kérem tehát, jól használják ki a cigarettányi időt! E tárgyak már türelmetlenül várják Önöket. Vágyuk semmi más, mint a Szépség: vagyis az Önök részvételi pillantásának elnyerése.

Lépjünk be tehát!

1. (Álló férfialak)

Született feltehetően a Kárpát-medence egy későújkori csücskében, rémületes körülmények között. Született eddig még nem sikerült pontosan azonosítani. Nyelvcsaládja ugyancsak ismeretlen. Fivére maradványai üvegtárlóink egyikében. Sivár gyermekkor, nélkülözés idegenek között. Aztán menekülés többedmagával alattomos tüskéjű ólmos esőben. A súlypont a jobb lábon, a fej lehajtva. Figyelemre méltóan erőszakos áll, elszánt szemöldök.

2. (Álló férfialak II.)

Cseh vagy szlovák származék. Apja még él – ugyancsak emigrációban –, anyja egy délutáni zárótűzben lelte halálát idegenek között. E kétségbeesetten kitárt fülkagylók megfeszített figyelemről tanúskodnak. Az elgyötört hasfal mögött egy szegényes kivándorlóvacsora roncsai.

3. (Félmeztelen férfialak)

Már nem beszél, csak motyog. Szánalmas bölcsője fölött a Mazuri-tavak szele dúdolt altatóéneket. Aztán pár év koncentrációs tábor, később olthatatlan szomjú vándorlás az idegenség országútjain. Küldjünk felé egy biztató pillantást, bár tudjuk, tanulása reménytelen.

4. (A fehér és a fekete férfi barátkozásának lehetőségei)

Két férfi küzd itt egymást építő baráti idegenségben. Old és köt a kéz, ölelő birkózásban haladnak előre a lábak. Végzetesen összefonódtak mindörökre: a testek kulcsai reménytelenül egymásra járnak. Így harcolják körbe a Földet.

5. (Ülő férfi szemüvegben)

Valahol Oroszországban született, napverte tájon, bizsergető uborkaillatban. A gyűjtemény egyik büszkesége. Apját csak felnőttként, egy idegen ország kisvárosában ismerte meg. Kérges tenyerében az örömtelen munka árkai. Sebzett orrú cipőjére tizenkét éve szitál a kivándorlás reménytelen pora. Elgyötört homlokára felhőkarcolók krómacél árnyéka borul. Silány szemüvege előtt fékeveszetten száguldanak az elsajátíthatatlan betűk.

6. (Álló női alak)

Gyűjteményünk egyetlen nőalakja. Valószínűleg balkáni származék. Apja azonosíthatatlan, feltehetően egy országát megszálló idegen hatalom katonáinak egyike, akik anyját megerőszakolták házuk pincéjében. Húszévesen menekült külföldre, az óta prostitúcióból él. A befogadó ország nyelvét mind ez ideig nem sikerült elsajátítania.

7. (A testvérek)

Oravsky-Podzam, vagyis Árvavá[lalja szellős rétjeiről sodródtak] fjordos északra. Valószínűleg [apától és három anyától jöttek] lágra, testvériségük mégis m[hatatlan. Ezért a lelet csak] ségében értelmezhető. [közt megalázott szemü]hűség egymás iránt. V[egymást átölelve als]pesedett ajkuk ner[keserű szavát. T]a csoportos, k[

SEBEŐ Talán

KÖNYV

A TÚLÉLÉS EMLÉKEI

Hogyan éljük túl a XX. századot?
Narancs Alapítvány,
Budapest, 1992.

Alternatív könyv ez, a *túlélésről retrospektíve*; eleven műemlék, *egy év* emléke, amelynek elmúlta csak felerősítette szépségét, erejét, igazságát: a szabadság enyhe mámorát (Ottlik után Esterházy-idézetként, szabadon...), a mámor enyhe szabadságát. Véletlen, nem véletlen, de tény: 1789 bicentenáriuma egy igen hosszú korszak lezárása is, mely *akkor* kezdődött. 1989 valóban metafizikai, „üdvtörténeti" (idézőjel: érzékeny lelkű, nem-hívők kedvéért és tiszteletére) pillanata volt Európának s keleti felének. Június 16-ában sűrűsödött talán leginkább ez az élmény, amelynek csönddel átjárt óráiban pillanatokig használni lehetett e szavakat: magyarság, nemzet, emberség, Európa, liberális, demokratikus stb. A történelem efféle nagy pillanatai (legalább *két* ilyen tapasztalatom van, a másik: 56 október vége, november legeleje) csakugyan nem politikaiak. *Ezek rejtik* tovább a túlélés metódusait. Az antipragmatikusak. *Direkten*, didaktikusan beszélek (magamnak is) olyasmiről most itt, amikor eleve megkésetten, csaknem muzeálisan megjelent a *Hogyan éljük túl a XX. századot?*, ami *ma már* hihetetlen és elmondhatatlan. Arról, hogyan volt önzetlen csapatmunka, hogyan szabadság és szerelem, mely tudást ágyazott gyűlölet nélkül, amikor *volt* alternatíva, tehát boldogító másság, másféleség, a Másik. Irreális volt, kegyelemszerű, pillanatnyi. De: volt, és ez elmúlni nem fog, nem képes. A tudás, mondja ez a kötet, nemcsak „használható", „konvertálható" és „alkalmazott", hanem kötetlenül semmire se jó közvetlenül, mint a matematika, a misztika, a szerelem, az érettség és a szabadság – Ottlik nagyvakációja. Ezek az „egyek lehetünk akár"-pillanatok félelemmel/csodálkozással, mélyebb megismeréssel, rádöbbenéssel teltek, mint a szerelem és tudás, világosság/sötétség egyetlen, megismételhetetlen pillanatai. *Ma már* elég nehéz bedumálni (magamnak is), hogy csak ilyen és ehhez hasonló pillanatok *vannak* egyáltalán, hogy ez volna az élet, a többi meg – hagyjuk talán, eléggé tudjuk, tesszük stb. A lelkek pillanatnyi egysége, a szolidaritás világító időmorzsái testesülnek meg ebben a tanulmánykötetben, hírt adva egy esélyről, ami „irreális", de amiről *egyedül* érdemes (magamnak mondom, *nem kötelezően*!) morfondírozni. A végső erőfeszítés, a nyelven túli, néma birodalomig jutni – ez az egyetlen valódi, *ez* a realitás. „Erő, hatalom nélkül – hogy lehetne ezt megcsinálni, mondja, angyalom. Tudja, folyton ezen töröm a fejem, persze hiába." (Nemes Nagy Ágnes) Amikor tehát egy pillanatra önzetlennek látszik az egész (nem az), amikor még nem csinálunk „filozófiát" a piszkos kezekről és -ből, amikor nem meditálunk „túl az igazságon". Amikor még a tudós is, az előadó is, a hallgató is – művész, ami annyit tesz csupán: benne van valamiben, ami szabaddá teszi önmagától... Ahogy egy matematikus művész, Ottlik Géza szerint (talán mégse azért, hogy egészen elfelejtsük): „Politikai nézetekre, azt hiszem, nincsen feltétlenül szüksége az embernek; de egy kevés igazságra okvetlenül... Csakhogy az ilyen pillanatok, amelyben valami módon egyet gondolunk, mindannyian... módfelett ritkák. A dolgunk csak annyi, hogy *közben is* mindig készek legyünk rá." – Ha meggondoljuk, hogy a görög filozófia szerint eredetileg a dolgok mélyén, a rejtekhelyen képek, alakok vannak, ha a néma (végső?) igazságnak kényszerítően szépnek kell lennie, *mert ez: jó*, akkor a túlélőknek, a túléléshez *ezt* a mozdulatot küldheti ez a könyv. A *bársonyos* érintéssel, kézbevétellel történik meg maga a túlélés alternatívája: az éles, pontos, elfogulatlan, fiatal látás és olvasás történésében. A túlélés éppen hogy önmérséklet, eltekintés magunktól (csoportunktól, hordánktól stb.). *Ez és ennyi* látszik: van ebben a kötetben. Mi kell még hát?

Balassa Péter

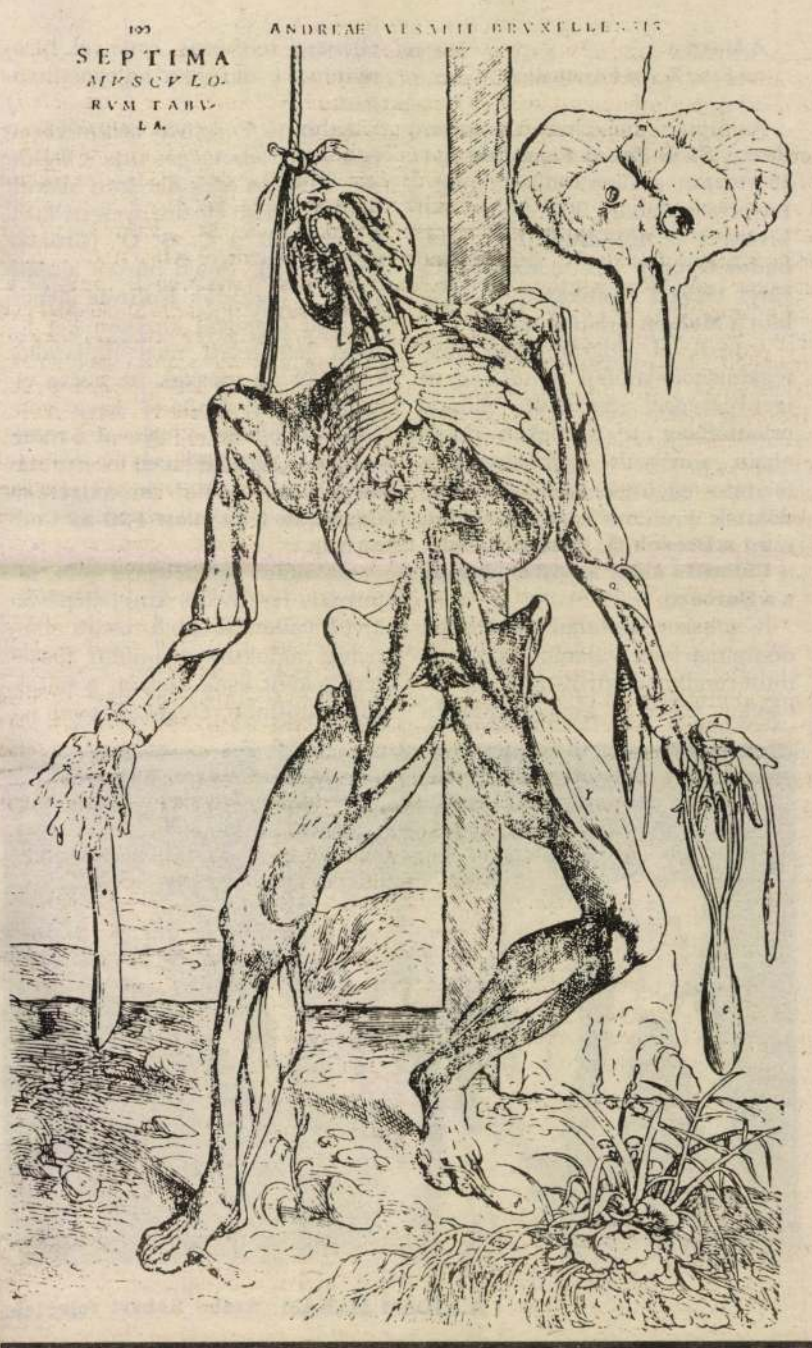

SZÍNHÁZ

LILIOM ÉLETRE-HALÁLRA

Orlandó
Monori Lili–Székely B. Miklós
(Előadások: június 12., 13., este 8h
Szentkirályi u. 4.)

Hádész birodalmába nyíló rozsda harapta pinceajtó. Mögötte vakmélység. Konkrét tér – a veszett lelkek színtere. Félek. A felvilágon hagyott kritikusi kibicelés itt csupán esztétikai selyemfiúság. Itt minden megtörténhet, vagy talán meg is történt, s szerepünk csupán a szemrevételezés. Mint Dachauban az ártatlan győzteseknek. Monori Lili és Székely B. Miklós családjával (két gyermek, macska, két tyúk, egy kutya) hétvégekre leköltözött a Szentkirályi u. 4-es számú ház pincelabirintusába.

Nem nyúltak semmihez: cseppkőszerű pókhálóláncok, hidegtörtkőzúzalék, téglaportól málló levegő, vízben csorgó beton.

Stalker go home!

Négyszáz négyzetméternyi nyirkos hideg, egymásba futó s elakadó folyosók, derékba hajlító átjárók. A szín-játék-tér.

Már jártam itt. A képzelet falán átgyürközve, a vastagodó életből szökve, disszidensként.

Lemegyek ezen a pincelépcsőn, hisz azért jöttem, hogy lássam: egy színésznőt, egy kerubot, egy apokaliptikus angyaltáncot. Megtiszteltetés. Olyasmit láthatok, amit eddig más nem.

S ha az IKV mohósága nem lenne erősebb ajzó művészetszereteténél, talán nem látná soha senki. Ám most hatszorosára ugrik e pince bérleti díja, kifizethetetlen. Így talán lesz egy-egy előadás azon kevesekneknek, akiket érdekel Monori–Székely kamikaze repülése.

Öt év munkája megmutatkozik. Kinek? Nem a tisztelt publikumnak, mert az ugyanolyan parázna ribanc, mint rúzsos madamja, a színház. Azoknak, akik még óriznek valami emlékfoszlányt agykérgükben – mi volt az igazi embert próbáló színház.

Persze, tudom, illene írni valamit a produkcióról is. Ezért fizetnek. De ez lehetetlen, mert itt a párálló sötétben túl vagyunk jón és rosszon, túl az esztétikai ítélkezés kategóriáin. Azután vagyunk. Ahogy Pasolini Salója túl van a Satyriconon, Fassbinder Querelle-je R. úr ámokfutásán. A kereszthalál után sehogyan sem akar megvirradni.

A színészi lélek ezen története oly régi, mégsem hagy nyugodni. A betegség elhatalmasodása vagy éppen a gyógyulás az, ami utat tör magának. Hisz Monori Lili lehetett volna az érzékenyebb, de mégis professzionális konzummüvészet Marlene Dietrichje.

Lehetett volna a karakterébe belefulladó, de mégis jól szituált sztár. Magazinkép.

Helyette itt ez a dzsuvás pince, mlazmás levegő s egy elmebeteg. Aki szintén a próba-darab szereplője, egy idős, testes, elmebajos bácsi. Nem csinál semmit, jelen van. A jelenlét néha szörnyűbb bármilyen mozdulatnál. Ahogy a talicskába kényszerített tyúkok merevsége, a felöltöztetett macska kurrogása, a kutya sipító fejhangja Bosch szemgolyóiból pattantak ide. Vannak. S én azon töröm a fejem, hogy lehetne innen meglépni. Mi van, ha például megölnek? Ebben a kitárulkozásban egy incifinci kis gyilkosság már csak hab a tortán. Herman Nitzsch sem sajnálta magától a börtönt a színpadi brutalitásért cserébe. Itt nincs ruhatár, maximum a bőrödet adhatod le.

Így erős lélekkel megpróbálom megérteni: egy nőt megpatkolnak, egy nőt (?) megerőszakolnak, egy nőt (férfi?) megvesszőznek, egy férfit (nőt?) levetkőztetnek, hogy meghajoljon, megköszönve a tapsot.

8 év körüli kislány a pince egy zugában ül, próbálok a szemébe nézni. Elutasít. Az ápolt úrnak is levegő vagyok, tovább araszol konokul. Talán a kutya. Szemezünk. Mi történik itt? – kérdem. A válasz ott az állat szemében, de nem szólhat, itt emberek vannak s a szolga nem minősíti urát.

Persze, lehet, hogy le kell menni kutyába, mocsokba, pincébe romlást és megváltást keresni a sok kérdezősködés helyett.

A test könyörgését nem lehet kihúzni a színház púderes cilinderjéből, csak úgy, ha vérpadra megyünk.

A darabban (minek a darabja?) németül–oroszul dalolnak, átkozódnak, nyelvben megidézve a történelem szégyenét, a XX. századot.

Amiből megszökni nem lehet, megemészteni még kevésbé. Tehát ki kell hányni, letaglózott tudattal, zsigerelt érzelmekkel. Ki kell játszani, még ha a játék lényege, a szabály teljesen hiányzik is belőle. Monori–Székely most valamit bizonyít. Életre-halálra.

S ettől félek, mert nagy bajban leszünk, ha ezen ellentétes dimenziók átjárhatóvá válnak. Megmutatkozik a színház valódi lényege – a tiltott fekete mágia. Sorsa: isteni tudás s kárhozat.

Bakács Tibor Settenkedő

SZÍNHÁZ

PÁNIKDRAMATURGIA

„Rögtönzések színháza" Moreno pszichodráma elmélete alapján a Pince Színházban.

Lebotorkálva a szűk lépcsőn, egy antik tükörben arcon bámultam magam. Kezdődhet a tudathasadás: egyszerre lehetek néző és nézett ebben a trükkös-tükrös előadásban – gondoltam. A nézőtér dugig, már csak a földön találtam helyet. Bevezetőképpen Morenót idézték meg egy óriás bábu segítségével és angol hangalájátszással. Biztos így hitelesebb Moreno figurája. Ezután megkértek bennünket, mindenki meséljen el valamit a mellette ülőnek, amit szívesen látna a színpadon. Megtudtam, az előadást egy pszichodráma csoport tagjai tartják, és hogy a nézők nagy része pszichológiával foglalkozik. A következő stációban várták azt az önként jelentkezőt, aki előadja történetét a színpadon. Itt kezdődött a „Friderikusz show": Mario és a varázsló mai feldolgozásban. Az áldozatot leültették a színpad szélére mesélni. Mellé ült az előadás koordinátora, aki néha kommentálta az eseményeket, vagy kérdéseket tett fel és kellő erőszakossággal további intim részleteket igyekezett megtudni és a közönség elé tárni. A színészek jelzésszerűen megelevenítették a hallottakat.

A történetek közt akadt egyszerű sztori, hiszen a naiv néző hihette ezt valóban „csak" egy színházi játéknak. De – sokak örömére – volt olyan áldozat, aki hagyta magát „meztelenre vetkőztetni". Valószínűleg ő nem volt pszichológus, így nem tudta kellő humorral és távolsággal kezelni ezt az őrült játékot. Nem elég, hogy elénk tárta egy megrendítő élményét, arra is hagyta magát rábeszélni, hogy játssza el a saját szerepét. Mivel a színészek rögtönzése nem közelítette meg a dolog mélységét, kényszerűen elvállalta szerepét. Én rosszul éreztem magam, gondolom mások is. Szerencsére a színészek észbekaptak, és megpróbálták enyhíteni néhány bátortalan mondattal „Mario" magáramaradottságát.

A megszokott szemű közönségnek aligha tűnt fel voyeur szerepe (egyébként az egyik előadó részletet közvetített a televízió, ezzel tetézve az intimitás meggyalázását). Nem volt egy olyan nehezen kerültek ki az önkéntesek, mindenki szívesebben választotta a másét az áldozat szerepét. Igazándiból nekem is volt történetem, talán majd legközelebb, de nem nekik. Az előadás befejezéseképpen, hogy senki szűz ne maradhasson, párokkal szembe állva egy-egy arcot kineztek maguknak, és az arról tükröződő érzelmeken és grimaszokkal közzé tették. Úgy tűnt, totális győzelmet, fölényt arattunk. A sok taps egy-egy sikeres akció után és a végén... erről már nem

Vajda Péter

Sebere Ágnes

MDK

Leány

Műcsarnok 1960. Képző- és Iparművészeti körök kiáll.

Seber Janós

ágyuontó

Poppendorf Ferenc főstrássa mester 1565-ben Szatmár-ról hagyja meg Hans Seber von Tegerndorf püchsengisserner, hogy Lőcsén két stuck geschützöt öntsön.

K 219 l.

Seber von Jegerndorf,

Hans

äquirito 1565

Löcse

l.

Arch. Est

1903. 219. l.

B É R E K,

É T S Z Á M.

számadások szerint.

egnevezése	1938. létszám	1939.
	63	83
	28o	28o
	45	45
	16	16
	1o4	114
	1o4	1o4
	18	18
	52	32
	44	44
	13	13
	27	16
	-	-
	-	1
	4o	4o
	35	35

SEBEŐ ZALÁN

Sebeő Zalán
Bartók 32
Galéria

NÉPMŰVÉSZET 2050 – 2192

AMI NEM IGAZ; HOGY KÉTFÉLEKÉPP
ÉRDEMES ÉLNI AZ ELEJET, EGY VALLÁS
MAGASRENDŰ GYÖNYÖRŰSÉGÉVEL, AVAGY
VALAMI NEMŰ VESZTESÉG MAGASRENDŰ BÁ-
NATÁVAL. HA AZ EMBER TÚL MESSZIRE JUT,
VAGY BETEGSÉGGÉ AVAGY LÁTHATATLANSÁG-
GÁ LESZEN, HISZEN A VÉGTELEN HALMAZ
SZUPÁN AZ, AMI HEZ AKÁRMENNYIT LEHET TENNI,
ILLETVE ABBÓL ELVENNI, MEGIS UGYANAZ
MARAD. AZ ÉN LÉPÉSEM EME BEIRÁNYI-
TOTTSÁG ELLEN A DERŰ ÉS A HIÁBAVA-
LÓSÁG TUDATOS VÉGZÉSE SZORZATÁ-
NAK MEGÉLÉSE — ÉS MEGMUTATÁSA.

S. T.

NYITVA:
1992. V. 22 – 31.
HÉTFŐ KIVÉTELÉVEL 14 – 18 ÓRÁIG

MEGNYITJA:
Tillmann József
V. 22. P. 19⁰⁰

1111 BARTÓK B. ÚT 32.
TEL: 1869038

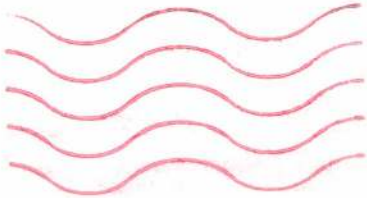

Markója Csilla

Hevesi Gyula u.
46. II. 22.

1156

Sebes István

~~Nobrán~~

l.

Iparm. ük. ért

1910-11.

9. tábla

u csekkszámla terhére. A minisz-

340 - 4
---------- szám.
50 - 1930.

A Müemlékek Orsz. Bizottságának,

Budapest.

- - - - - -

Tudomás végett másolatban megküldöm azzal, hogy fedezet hiányában egyelőre nem volt módomban többet utalványozni.

Budapest, 1930. julius 28-án.

A miniszter rendeletéből:

Tihanyi

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307

1967 FEB 9

NÉPSZABADSÁG

Sebes Istvánné

...munkásai között.

*

SEBES ISTVÁNNÉ FESTŐMŰVÉSZNŐ alkotásaiból kiállítás nyílt meg a bécsi Künstlerhausban. A tárlatot, az osztrák művészeti és közélet sok kiválóságának jelenlétében Carry Hauser, az Osztrák Pen Club főtitkára nyitotta meg.

*

FELÜLETLÁK HAJDÚBÖSZÖR-

Gyermekszínház (a Fővárosi Operett-színházban): Én, Varga Katalin (du. 3). Filharmónia Kamaraterem: Ábra-

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V. Petőfi S. u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

TUKÖR
1960 SEP 24

Sebes Márta

KULTURÁLIS KAPCSOLATOK INTÉZETE
1021

SEBES MÁRTA KAMARA-KIÁLLÍTÁSA

6 olajfestmény és 34 grafika alapján nehéz jellemezni, vagy pláne értékelni a tanulmányait Bécsben végzett, s nálunk most bemutatkozó Sebes Márta művészetét. A kiállított művek három év termését reprezentálják, s e rövid időn belül is határozott fejlődést mutatnak az expresszív és allegorikus ábrázolástól egy tisztultabb jelképiségig. Képünk: A telhetetlen.

elyes meg
ebből az
konzervatív
fest, csep-

elkeseredés mértéke
vezetője, Camillo Torres katolikus
ben öltek meg a partizánvadász

A partizánokat és a „gyanús
formalitás mellőzésével a h

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor utca 17.
Telefon: 188—296, 188—307

MAGYAR NEMZET

Sebes Márta

1021

Csütörtök, 1968. szeptember 19.

Sebes Márta festőművész kiállítása

a Kulturális Kapcsolatok Intézetében

A *Kulturális Kapcsolatok Intézetének* Dorottya utcai kiállítótermében *Sebes* Márta, külföldi tárlatai után, most első ízben mutatja be képeit és grafikáit a hazai közönségnek.

Sebes Márta művészete kettős gyökerű. Magyar művész, hisz festészetünk hagyományainak ismeretével és szeretetével felvértezve indult útjára, s vállalja folytatásukat. Pályáját azonban idegen talajon kezdte: Bécsben tanult, 1961—62-ben Axl Leskoschek műtermében, 1962-től pedig négy esztendőn át a bécsi Képzőművészeti Akadémián, ahol Christian Martin volt a mestere. Az osztrák főváros volt első önálló tárlatának is színhelye — műveit a Künstlerhaus „Francia termében" láthatta a közönség.

Első budapesti kiállításán Sebes Márta művészetének minden törekvését és eredményét felsorakoztatja. Hat festményén az érzékeny kolorista áll előttünk, aki finom árnyalatú színeiből elegáns könnyedséggel építi fel kompozícióinak sajátos világát. Grafikai sorozatai és önálló lapjai a fények és árnyékok jószemű ismerőjének mutatják, aki képeinek sajátos, színes világát hasonló erővel tudja továbbépíteni ebben a műfajban is. A bemutatott művek közül a kolorista erényeket legtisztábban megvalósító *Olasz táj* és *Pineák* című festményekre, a *Római udvar* című tusrajzra, valamint a *Mimóza* és a *Kozmosz* címet viselő litográfiákra hívnánk fel a figyelmet.

h. gy.

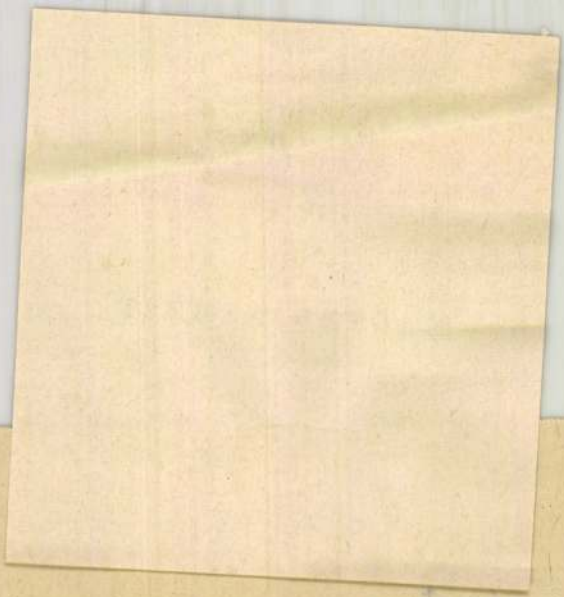

Pártvezetők vidéki látogatásai

Kállai Gyula, az MSZMP Politikai Bizottságának tagja, az országgyűlés elnöke, Debrecen országgyűlési képviselője szerdán Debrecenbe látogatott.

Délelőtt *Sikula* Györgynek, az MSZMP Hajdú-Bihar megyei bizottsága titkárának és dr. *Szilágyi* Gábornak, a debreceni városi pártbizottság első titkárának társaságában az Orvostudomnyi Egyetemen találkozott a város felsőoktatási intézményeinek párt-, állami és tömegszervezeti vezetőivel. Dr. *Kesztyüs* Loránd, egyetemi tanár, az Orvostudományi Egyetem rektora üdvözölte Kállai Gyulát, aki az intézmények vezetőinek tájékoztatást adott az időszerű külés belpolitikai kérdésekről.

A déli órákban látogatást tett az Agrártudományi Főis-

Kállai Gyula mindkét épülő létesítmény vezetőinek, dolgozóinak további jó munkát kívánt, majd elköszönt a megyei és városi párt- és állami vezetőktől, és elutazott Debrecenből.

Komócsin Zoltán, az MSZMP Politikai Bizottságának tagja, a Központi Bizottság titkára, szerdán Tolna megyébe látogatott. Szekszárdon, a megyei pártbizottság székházában megbeszélést folytatott a megye politikai vezetőivel: K. *Papp* Józseffel, az MSZMP Tolna megyei bizottságának első titkárával, *Somi* Benjáminnal és *Tolnai* Ferenccel, a megyei pártbizottság titkáraival, valamint *Szabópál* Antallal, a Tolna megyei tanács vb-elnökével. Ezután Komócsin Zoltán a megyei pártbizottság kibővített ülésén tájékoztatta

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307

1968 OKT 26
NŐK LAPJA

Sebes Márta kiállítása

1021

A Kultúrkapcsolatok Intézetének Dorottya utcai kiállítóhelyisége, általában külföldi vendégeket lát vendégül. Közönsége — hála az egyetem közelségének — erős százalékban diákokból áll. Ez a közönség ismeri a szabályokat, divatokat. Követelményei vannak és gondolatai. Egyszóval: rendkívül kritikus közönség. És *Sebes* Márta képeinek, grafikáinak — mint több órás ottidőzésünk alkalmával kiderült — valóban hálás közönsége is. A grafikák ugyanis bevonják a nézőt a maguk világába. Mondanivalójuk, egyszerű címek mögé bújva összetett, gyakran filozófiai jellegű. A kritikusok kivétel nélkül hangsúlyozzák, hogy Sebes Márta Bécsben végezte az akadémiát, ahol — férjének hivatalos kiküldetése idején — évekig élt. Ekkor már történelem szakos tanári képesítést nyert itthon. Persze, hogy mindig rajzolni, festeni szeretett volna gyerekkora óta — ezt első kérdésünkre bevallja.

Egyébként nem szívesen beszél önmagáról. Törékeny termetű, finom arcú asszony, zárkózott ember. Mondanivalója itt látható a képeken. Zárkózott művész is — ahogy ezt litográfiái, metszetei is bizonyítják. Tájakkal fejezi ki magát, növényi és kozmikus motívumokkal. Hasonlatai epigramma-szerűek — sohasem közmondások. Nehéz szavakkal elmondani őket. A *Telhetetlen*-t például, melyen (majdnem a politikai szatíra határait érinti) a gonosz sasmadár éppen társait fogyasztja szorgalmasan. Közel hozzá a borzongató *Rák* című kompozíció —, ezen egy nagyonis reális szörny karmait embertestbe vájja és ragadja magával, fölfelé — de ez az embertest szép, ami még tragikusabbá teszi a művet. E két éles és meghökkentő lap mellett két másik is van *Pesszimizmus* és *Optimizmus* címmel. Az elsőn egy ijedt virág körül kemény sziklák zárják be a tájat s gonosz rovarok röpködnek körülötte; a másikon, a sziklák helyén szelíd hegyek vannak és a gonosz rovarok lepkékké változtak... Sajátságos optikájú belső tájak vetítődnek elénk a többi lapon is. Rózsaszín, ködös tó mögött alig jelzetten emberek járnak és felettük egy nagyon magányos madár repül. A *Jégcsapok* barlangvarázslatában, szinte elbújva didereg egy kis női figura. Nem test: lélek... Olajfestményein oldottabb, könnyedebb a művész kifejezésmódja, de sohasem öncélúan tetszetős. Sebes Márta kiállítására a nézők emlékeznek. S ez nem csekély bók, vizuális ingerektől elkényeztetett korszakunkban.

Fedor

A tenger réme

A telhetetlen

Jégcsapok

Még egy s... a rántottáról!

Nagyon is égető, közérdekű problémáról szólt Osvát Katalin *Rántotta és halászlé* c. cikkében, amikor azt panaszolta, hogy házasulandó fiataljaink a konyhaművészet elemi tudnivalóit sem ismerik. E tudatlanság valóban sok házasság megrontója, mert vagy valamelyik anyós fakanalához köti a fiatalokat, vagy a korgó gyomor okozta rossz hangulatot idéz elő. Országos méretű probléma ez, s hogy eddig nem esett róla szó, annak oka a közhangulattá vált nézet, mely szerint a főzni tudás amolyan ódivatú, szégyellni való dolog, modern mivoltunkkal összeférhetetlen. Pedig akár tud, akár nem, mindenki csak főz valahogy. Megcselekedjük, de nem beszélünk róla: enni nem szégyellünk, főzni igen — megesik ez bizony néha más kérdéssel is, amilyen álszemérmesek vagyunk.

Néha azonban olyan dolgokban is történik valami, próbálkozás, kísérlet legalább, amelyekről nyilvánosan nem esett még szó.

Így történt ezúttal is, és ezért kell — csatlakozva Osvát Katalin helytálló gondolataihoz, szót ejtenünk ezekről a kísérletekről. A politechnikai oktatás tanterve valóban előírja, hogy az évi 66 órából — a leánytanulók számára! — évi 28 órát háztartási ismeretekre kell fordítani. (Hogy miért *csak a lányoknak*, ezen törhetjük a fejünket, hiszen a rendelkezés így nemcsak a családi munkamegosztásra vonatkozó elveinkkel és nevelésünkkel ellentétes, hanem az európai fejlődéssel is. Nemcsak a szocialista országok járnak előttünk a fiúk ilyen képzésében, de az UNESCO-nak az a javaslata is kiterjed a fiúkra, amely a Háztartástan-oktatás párizsi kongresszusán hangzott el.)

Ám a lányokra szánt 28 órát is jogosan kevesellhetjük, ha összevetjük a tantervvel, mely a tudnivalók hihetetlen mennyiségével óhajtja megtölteni ezt az időt. A begyakorlásra, készségek elsajátítására semmiképp sem kerülhet sor. Ezen kívánt segíteni az *Országos Nőtanács* Családvédelmi Osztálya, *amikor négy megyében* (Borsod, Békés, Csongrád és Somogy) *kísérletképpen és a tapasztalatgyűjtés szándékával megpróbálta társadalmi úton támogatni az iskolai oktatást.*

E támogatás módja, lehetősége, formája helyenként változó. Előfordult, hogy *a szülők idegenkedtek a szükséges nyersanyagok beszerzésétől*, és a szülői munkaközösségek szemléletét kellett megváltoztatni. Másutt a helybeli üzemeket, ktsz-eket kellett és lehetett *patrónusként megnyerni*, hogy hulladékanyaggal, háztartási gépek kölcsönzésével, sőt esetleg egy-egy jólképzett szakács átengedésével segítsék az iskolát. (A tantervi utasítás végrehajtása nem egyszer a főzni tudó vagy *a főzéstanítást vállaló tanár hiányán* szenved hajótörést. Sajnos, az imént említett lenéző közhangulat a tantestületekben is sokszor jelentkezik. Bár ott is bizonyára mindenki szeret enni, és senki sem táplálkozik bogyókkal és gyökerekkel, mégis előfordul, hogy e közhangulat gúnyos megjegyzésekben nyilvánul meg: „Főzőcskézünk, főzőcskézünk?!" — kérdezik, felülve a magas tudományosság lovára, s akad politechnika-tanár, aki ettől menekedni akarván, inkább letagadja, hogy főzni tud... (A személyi feltételek megteremtésére már több tanfolyam indult, ennek eredményeképpen a fővárosban a háztartási ismeretekhez értő politechnikai-tanárok aránya *60%*, vidéken azonban még csak *30—40%*.

A legfontosabb azonban a gyakorlás, amire az iskolák többségében akkor sem volna mód, ha az órakeret engedné. Egyszerűen azért, mert nincs konyha, de olyan politechnikai műhely sincs, amelyben háztartási gyakorlatokra sor kerülhetne. Egyes községekben a Nőtanács kezdeményezésére *társadalmi munkával külön épületet emeltek e célra*, máshol *belső átalakítással* segítettek e hiányon. Arra azonban mindenütt nyílt mód és alkalom, hogy a szülőket megnyerjék az otthoni gyakoroltatás gondolatának — és hogy erre ki is képezzék őket —, hiszen ez valóban az a tantárgy, amelyet valóban csak a család és az iskola együttműködésével lehet tanítani.

Az Országos Nőtanács körlevélben javasolta *háztartási konferenciák* tartását, elsősorban az *előítéletek eloszlatása végett*. Mert valóban szép volna, ha a dolgozó nőknek nem kellene házi munkával is bajlódniok, ennek társadalmasítása azonban még igen távolinak látszik. A női egyenjogúság útja egyelőre a családi munkamegosztáson át vezet, ezt pedig sem a tudatlanság, sem a szükséges és elkerülhetetlen munka megvetése nem szolgálja. Sokat beszélünk arról, hogy az életre akarunk nevelni, s közben az élet legvalóságosabb, legmindennapibb síkján illuziók áldozatai vagyunk. Olyan szülők is akadnak, akik attól félnek, hogy a házimunka puszta ismerete is elvonja a gyermek figyelmét a tanulástól. *Nem más ez, mint a fizikai munka lenézése, amely a nevelés minden kérdésében érezteti káros hatását és nemcsak nehezíti a családalapító fiatalok életét, hanem erkölcsi nézeteiket is eltorzítja.*

A Nőtanács tanfolyamai — melyek a fővárosban valóban nehezebben érhetők el és egyeztethetők össze a munkabeosztással — vidéken igen hasznosak és megfelő szervezéssel bevonhatják — nem egyszer már be is vonták — hatáskörükbe a felső tagozatos kislányokat is. Azok az elképzelt és igen célirányos oktatási formák, melyeknek létre hozását Osvát Katalin javasolta, kibontakozhatnának ezekből a tanfolyamokból is. Van azonban a pedagógiának egy régi aranyszabálya, mely szerint *minden készséget a maga idején kell elsajátítania a gyermeknek*, s ha ezzel elkésik, többé tökéletesen nem fogja elsajátítani. Erre gondolva mégis azon kell lennünk, hogy lehetőleg ne az ifjú és felnőtt korra maradjon a háztartási ismeretek tanulása, mert bár ekkor is remek elméleti szakáccsá válhat valaki, csak éppen két balkezét fogja mind a sírig megőrizni. Ezért inkább arra kellene módot keresni, *hogy a nyári vakációban szervezzünk kötelező érvényű háztartási tanfolyamokat* — esetleg a Nőtanács hatásos közreműködésével — *éspedig nemre való tekintet nélkül*, minden serdülő számára. Így a tovább tanuló diákok sem maradnának ki és nem adnánk az előítéleteknek újabb tápot: hogy lám, háztartási iskolába az megy, aki buta a középiskolához...

Bozóky Éva

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

PESTMEGYEI
HÍRLAP

1968 SEP 13

Sebes Mártha

1021

4

Festmény-, fotokiállítás

Tegnap nyílt meg a Kulturális Kapcsolatok Intézetének kiállítótermében Sebes Márta festőművész kiállítása. A megnyitó beszédet Goda Gábor, Kossuth-díjas író tartotta. Ma a Fényes Adolf-teremben nyitják meg a bolgár fotóművészek tárlatát délután négy órakor. A kiállítást a Magyar Fotóművészek Szövetsége rendezi.

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307

NÉPSZABADSÁG

1903 SZLP 12

.IS HÍREK

SEBES MÁRTA FESTŐMŰ-
VÉSZ műveiből ma kiállítás nyí-
lik meg a Kulturális Kapcsolatok
Intézetének kiállítótermében.

104

hete. Tanczen... ruspódium. 16.34: Móricz: Elet... génye. VI. folyt. Felolvassa: Szal... Gyula. 17.15: Bemutatjuk a hangl...

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor utca 17.
Telefon: 188—296, 188—307

1970 SZEP 17

ESTI HÍRLAP

Sebes Márta

□ *SEBES MÁRTA festőművész kiállítását csütörtökön délután nyitja meg a Kulturális Kapcsolatok Intézetének Dorottya utcai kiállítótermében Goda Gábor.*

1970

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor utca 17.
Telefon: 188—296, 188—307

Sebes Márta

Sebes Márta

1966 SEPT 6

ESTI HÍRLAP

Dorottya utcai bemutatkozás

A Kulturális Kapcsolatok Intézete Dorottya utcai termében *Sebes Márta* mutatja be munkáit. A közönség új névvel ismerkedik.

— Ez az első hazai szereplésem, bár nem ez az első önálló kiállításom — mondja Sebes Márta. — Tavaly a bécsi *Künstlerhaus* francia terme adott helyet képeimnek. A művészi pályát a szokásosnál később kezdtem, okleveles történelemszakos tanárként iratkoztam be a főiskolára. Tanulmányaimat *Axl Leskoschek* bécsi műtermében és az *Osztrák Képzőművészeti Akadémián* folytattam. A diplomát *1966-ban szereztem*. S most nagyon boldog vagyok, hogy Budapesten is kiállíthattam képeimet.

— Negyven képpel szerepel. Olajképet, litográfiát és rézkarcot egyaránt látunk. Festő vagy grafikus?

— Mostani kiállításomon a grafika oldalára billen a mérleg: két litográfiai sorozattal — „Az élet mesél" és „Jelenségek" — állok a közönség elé, de *mindkét műfajt egyaránt kedvelem* és szívesen művelem. Kiállított olajképeim — úgy érzem — éppúgy tükrözik gondolataimat, törekvésemet, mondanivalómat, mint a grafikák.

— Elve, művészi programja?

— Minden érdekel, ami az élettel összefügg; az ember, a munka, a táj, a természet és a gondolat. Képeim *három év munkájából* adnak ízelítőt. Azt hiszem: a tárlat anyaga világosan mutatja, nem akarok egyetlen, körülhatárolt irányzatnál megmaradni. Nyugtalanság? Kísérletezőkedv? Mindig újat szeretnék adni.

(h. m.)

hogy az
ron a m
export-
kötéseine
ladja az

Nagy é
gadták a
először m
wagen c
képviselői
elmondták, hogy jelentősen emelkedett a szocialista országokba irányuló exportjuk: a magyarországi szállításokat is példaként említették.

Nyárádi Róbert

— Vezérkaraiban szinte szünet nélkül harci riadót fújnak — folytatja a cikkíró, majd emlékeztet arra, hogy Nyugat-Németországban „Fekete Oroszlán" fedőnévvel hadgyakorlatok

HOUSTON:

a tizenharmadik

Houstonban Denton Cooley professzor, a világ egyik legtapasztaltabb szívsebésze vezetésével tegnap este szívet és két tüdőt ültettek át egy kéthónapos

Amerikai h határs

Moszkva, szeptember 16.

Az *Izvesztyija* prágai tudósítóinak Csehszlovákia nyugati határvidékéről érkezett telefonjelentését közli a *Negyelja* című szovjet hetilap legújabb száma.

A nyugatnémet katonai egységek a határtól néhány száz méternyire valóságos harci állásokat építettek ki. A nyugatnémet—csehszlovák határ mentén meg-

KÖLTÉSZET ÉS KÉMIA

Irina Funda igazgatóhelyettes: »A forradalmi évforduló tiszteletére készült doboz, amely 15 illatot tartalmaz. Ezek a 15 köztársaságot jelképezik«

Munkaszünetben jólesik a sokféle illat után a friss levegő

Az illattervezés fejtöréssel is jár

Csak az vonzott a rigai „Borostyán" (Dzintars) illatszergyárba, hogy onnan kölnit exportálnak Párizsba, az illatok fővárosába. Egyébként, mint a többi férfinembéli, csak élvezem a finom, enyhe női illatot, nem is gondolva arra, hogy ha valamicskét értem készítésük csínját-bínját, akkor élvezetük is érdekesebb.

Újságíróné nyilván árnyaltabban tudna beszámolni az effajta gyári élményekről. Mert Irina Funda igazgatóhelyettes, aki elsőszámú kalauzunk volt, rögtön felvilágosított, hogy az illatok dolgában a férfiak sokkal gyöngébb felfogóképességűek, mint a másik nembéliek. A sokféle illat „kóstolgatása" közben a férfiak már egy óra alatt elfáradnak, nem képesek érzékelni a különbségeket, másfél óra alatt kinos fejfájást kapnak. Valóban, a gyári látogatás végeztével felszabadultan szívtuk be az utcai levegőt. Nem csoda, hogy a gyár dolgozóinak nyolcvan százaléka nő, akiknek nagy többsége különlegesen kifinomult szaglású.

A „Borostyán" tíz éve alakult: egy 97 éve létesített szappangyárat és egy kozmetikai gyárat egyesítettek. Ebben az évben még két telep dolgozik, jövőre már a város szélén épült új gyárban helyezkedik el, ahol szovjet és külföldi automata-berendezések végzik majd a munka nagyrészét. Tíz éve csak egyféle kölnit készítettek, most 300 féle parfömöt és kölnit. Az új gyárban pedig megkétszerezik a termelést.

A látogatás illuzió-rombolással kezdődött. Az udvaron barna ládák között botladozva értünk a lépcsőházhoz, inkább szag, mint illat fogadott. Aztán felgyalogoltunk a negyedik emeletre. De az már érdekes volt, hogy minden emeleten más-más illat áradt, kesernyés, kellemesen édeskés. Fent a laboratóriumban még megszagoltattak velünk valamilyen kellemetlen illatú vegyszert, mondván, hogy ez a bűz is beépül az illatszerbe. De ami ezután következett, valódi illat-hangverseny volt.

Fantázia illatok

Ehhez még kellett egy kis bevezetés, amelyet Irina Funda közlékenységének köszönhettünk. Kétféle illatszer van: egyik alapjául virágok szolgálnak, a másikat a fantázia, a képzelet szüli, lényegében vegyianyagok felhasználásával. Leningrádban a gyöngyvirág, Moszkvában a jázmin adja az alapanyagot: ezek az édeskés készítmények. A rigai gyárból kesernyés fantázia-illatok kerülnek ki. A „kesernyés" körülbelül tíz éve jött divatba, természetesen Párizs diktálta. Bronislava parfömtervezőnő, aki 17 éve dolgozik a „Borostyán"-ban és az illatok 80 százalékát komponálja, megpróbálta felsorolni, milyen jelzők illethetik a különböző készítményeket: kesernyés, savanykás, hideg, meleg, friss, édes és a fantázia-illatok megfogalmazhatalan árnyalatai . . .

Egy sor pompás, modern csomagolású parföm és kölni került az asztalra. Már a csomagoláson látszott Párizs hatása, és az, hogy a Borostyán vezetői „finom szimattal" figyelik, mi történik a világon az ő szakmájuk területén. (Irina Funda nemrég tért haza Olaszországból.)

– Hogyan tervezik az illatokat?

A kérdésre az említetteken kívül Milda Alberga és Lilia Medvinszkája vegyészmérnökök válaszoltak. Kezdetben igyekeztek megfejteni a divatba jött francia készítményeket, amelyeket Párizsból hozattak vagy turisták küldtek be a gyárba azzal a kéréssel, hogy ilyesmit készítsenek a Borostyánban is. Ez a megfejtés azonban csak megérzés, intuició alapján történhetett. Az illatszereknek nincsen irodalma, a legsűrűbb titok fedi gyártásuk módját. A gyárban dolgozó mérnöknök dolgát nehezíti, hogy nincsen illatszerészképzés. (A párizsi Coty-nak saját iskolája van!) Jó ösztön, jó szimat és jó ízlés segítette őket. Ahhoz, hogy megalkossák a kesernyés parfömöket és kölniket, elengedhetelen volt, hogy megfelelő citrom-kivonathoz, olajhoz jussanak. Ennek importálása Franciaországból történik, immár tíz év óta. A tervezők elkészítik az új szer receptjét, amelyben körülbelül 35 féle vegyianyag szerepel, természetesen alkohol is.

Alkotónap a tengernél

– Amikor hozzáfognak egy-egy recept elkészítéséhez, tudják, hogy milyen lesz az új szer? – kérdeztem.

– Akkor még csak ködös cél van előttünk. Munka közben alakul ki a végleges, elhatárolt illatszer-féleség. Előfordult már, hogy egy-egy tévedés, egy-egy anyag túladagolása következtében egészen sajátos, érdekes árnyalatot nyertünk.

– Mennyi idő alatt készül el egy-egy recept?

gyönyörködhetett. Spanyolfal mögött nem fertő a fertő.

A hagyományos szépségverseny – ebben, úgy hiszem, valamennyien egyetértünk – öncélú, az emancipációt megelőző idők szellemét hordozó, Nyugaton ráadásul kétes üzleti érdekek szolgálatába állított játék. Kell nekünk? Nem kell. A szépségverseny korszerűbb változatában a jelöltek szellemi felkészültségéről, talpraesettségéről, ízléséről is meggyőződnek – például Csehszlovákiában rendeztek ilyet. Kell nekünk? Már inkább. Persze meggondolandó, hogy a különféle vetélkedők forgatagában vergődő, kis ország elbír-e majd még egy, a társadalom valamennyi rétegét megmozgató, nagy versenyt? Igen, – ha egy intézmény, mint például a Sportfogadási és Lottó Igazgatóság, hajlandónak mutatkozik felkarolni az ügyet. Így aztán megszületik a magyar szépségverseny.

KÖZÉPDÖNTŐ, BALATONLELLE. Öt csinos leányzó, szigorú zsüri, jó zenekar. Műsorként: az OKISZ Labor színvonalas divatbemutatója.

Miután a játékvezető kifejti, hogy a külcsín mellett a belbecs is számonkéretik a Fortuna-jelöltektől, megkezdődik a játék. Belbecs-ügyben az első kérdések az imént látott divatbemutatóra vonatkoznak. Majd tánczenei vetélkedő következik. A versenyzőknek meg kell nevezniök a hallott számok címét, zeneszerzőjét és szövegíróját. Újabb próba: „Mi a legnépszerűbb kozmetikai márka?" „Hányféle Camea-készítményt ismer?" A lányok biztatóan szerepelnek. „Hová szervez társasutazásokat az IBUSZ?" – ez a következő kérdéscsoport lényege. S egy feladat, amely igencsak próbára teszi a találékonyságot: „Hogyan közölné szívbeteg férjével, hogy öt találatuk van a lottón?" Végül húsz forintért ajándékot kell vásárolniuk férjüknek, házassági évfordulójuk alkalmából. A zsűri pártatlansága fényes igazolást nyer: az a kislány, aki nem csekély furfanggal lottószelvényt is vásárol a pénzből, semmivel sem kap több pontot a többieknél. Osztályozásra kerül a külcsín is, s megszületik az eredmény. Az öt közül egy már a döntőbe, ketten további középdöntőkbe kerülnek, kettő kiesik. Valamennyien megkapják a Hanglemezgyár, a Camea-gyár és az IBUSZ ízléses kis ajándékait.

VÉGTELENÜL SAJNÁLNÁM, ha mindezekből valaki azt a következtetést vonná le, hogy a vetélkedőt jobban is meg lehetett volna rendezni. Könnyű és kellemes nyári szórakozás volt ez a közönségnek, s bizonyára az volt a résztvevőknek is. S a reklám is helyénvaló, különösen, ha a cél egy reklámfilm főszereplőjének kiválasztása.

Ő már a döntőbe jutott

A középdöntő után beszélgettünk a „versenyzőkkel". A továbbjutók roppant boldogok voltak, a kiesettek úgy fogták fel a dolgot, hogy így is megérte. Bemutatásuk egyelőre nem lenne „sportszerű" – így csak annyit, hogy kíváncsiságtól hajtva, elolvastuk beküldött dolgozataikat is életük legszerencsésebb eseményéről. Egyikük elhelyezkedésének történetét mesélte el, másikuk egy szerencsésen megúszott gázmérgezést írt le, volt aki rossz vonatra szállt fel, s elmaradt az eljegyzés, s volt, aki éppenséggel egy másik sikeres vetélkedő történetét vetette papírra. Az ötödik dolgozat szerzője kifejtette, hogy miért nem volt még életében szerencsés. (Szerencsére szellemesen.)

S most kíváncsian várjuk a végső összecsapást a Televízióban, amely eldönti, ki lesz Fortuna.

A „magyar" Fortuna . . .

Torda István

Kivonat a napilapokban megjelent felhívásból:

Fortuna kerestetik!

Forgatásra kerülő reklámfilmünkhöz „Fortuna 1967" megszemélyesítőjét keressük. A válogatás elődöntőit május hónapban tartjuk Budapesten és a nagyobb vidéki városokban. A középdöntőket június-július hónapban a balatoni üdülőhelyeken. A döntőre a Televízióban kerül sor. Jelentkezhet minden olyan 18–30 év közötti nő, aki megjelenés tekintetében alkalmasnak érzi magát a szerep megformálására, és vállalkozik a vetélkedőn való részvételre, melynek témái: korszerű műveltség, divat, ízlés. Beküldendő: 1 db fénykép, továbbá egy legalább kétoldalas beszámoló: Mi volt életének legszerencsésebb eseménye? – címmel.

Milyenek a „18"-as honvédek?

Az országgyűlés honvédelmi bizottsága a kunsági pusztán ülésezett. A lőtéren ágyúdörejben, harckocsizúgásban, agyag- és lőporfüstben, patikatiszta laktanyában, kabinetben és tanteremben tanulmányozta a 18 éves honvédek kiképzését. A helyszín: a néphadsereg egyik harckocsizó alakulata, valamint a 37-es forradalmi ezred.

Milyenek a »18«-as honvédek?
Íme, néhány mozaik-válasz.

1. *A parancsnok, Gulyás András alezredes:*
— Kétszáztíz 18 éves katonám van. Az aggályoskodóknak nem lett igazuk. A kiképzés színvonala, üteme változatlan maradt. Velük immár harmadszor, véglegesen elnyertük a KISZ Központi Bizottságának vándorzászlaját. Harcra készek, hadra foghatók. Viszont igaz, fiatal koruk sajátossága: könnyen lelkesednek, hamar keserednek. Érzékenyek — szeretet kérők. Túlzottan modernek. A fizikai munkától ideçenkednek, a »sulykolást« nem szeretik. Még gyerekesen csínytevők. Ellenben furcsán hangzik, de így van: általános magatartásukban meggondoltabbak az öregebb katonáknál. Nem követnek el súlyos fegyelemsértést. Ám korukkal nincs egyenes arányban a fizikai erőnlét. Aktivitásuk viszont magas fokú, a társadalmi munkából példásan kiveszik részüket.

2. *Az őrmesterek szerint:*
— A 18 évesek? Amikor először vezényeltem sorakozót, többen elnevették magukat. »Mi az, hogy sorakozó?!« Úgy vették, mint az iskolában a tanítónéni szavát: »Na, fiúk, álljatok már egymás mellé . . .« A takarodó? Azt hitték, lefekvés után még fel lehet kelni, egyik cimborától a másikhoz sétálgatni, beszélgetni. Az ébresztőkor fel kell ugrani. A legédesebb álomból, egyszerre felkelni. Ehelyett: »Még egy kicsit nyújtózkodom . . .« Először viccnek vették, hogy ébresztés után tíz perccel már az udvaron kell tornászni. »Ennyi idő alatt felöltözni, és még le is menni? Na, ne tréfáljanak velünk!« — mondták eleinte. Ma ezen nevetnek. Reszkettek, úgy féltek a harckocsitól, volt aki sírt. Csak ötödszörre sikerült a legfélénkebbnek a harckocsiba ülnie. Ma hatodik lőgyakorlatnál tartanak és többségük kiválóan hajtotta végre az egyáltalán nem könnyű feladatot.

3. *Párbeszéd az országgyűlés honvédelmi bizottságának elnöke, Pap János és az egyik harckocsi vezetője, Farkas József honvéd között. Az ifjú honvéd 18 éves, márciusban lépte át a laktanya kapuját, néhány hónappal ezelőtt fogalma sem volt: mi fán terem a harckocsi.*

— Milyen érzés volt először vezetni?

— A lehető legfurcsább. Amíg a maketten, a tanteremben tanultuk a vezetést — szinte játszottunk a kis modellel. Aztán? Szemtől szemben álltam vele, s azt mondtam: hű, de megnőtt ez a »játékszer«! Aztán, indítás. A nagy zaj annyira szokatlan volt, hogy teljesen megzavart. Csak rádió útján beszélhettünk egymással. Először azt hittem, a kis kémlelőnyílásoni, a résen át semmit sem fogok látni a terepből. S amikor az első útról visszatértem, úgy éreztem magam, mint az újonc huszár az első lovaglás után: a lábam izomlázat kapott. Nem csoda, hisz egyetlen kuplungoláskor huszonöt kilót nyomtam a harckocsi »kengyelén«. Egy-egy gyakorlaton ugyanezt hetvenszer ismételtem.

4. *Amit a riporter látott:*
Honvédelmi Bizottság, tábornokok, főtisztek, tisztek, a 37-es forradalmi ezred egyik tantermében. Az egész falat betöltő tábla működését Pálczás Tibor tizedes ismerteti. Ez az ábrákkal valóságos terepet, harcjelenetet imitáló tábla egyedülálló a hadseregben. A tizedes újítása: ő szerkesztette. Ötletesen, hatásosan, könnyen érthetően szemlélteti a rakéta páncél-elhárító működését — felnagyítva, keresztmetszetben, a szerkezet belsejében végbemenő bonyolult folyamatot is érzékeltetve. Bemutatják a lövedék röppályáját, haladási sebességét, szakaszokra bontva, a kilövés pillanatától a becsapódás pontjáig. A tizedes gombokat nyomogat, a táblán apró lámpácskák gyúlnak, villóznak, piros, sárga, zöld színekben. Pálczás Gábor tizedes civilben a Dunakeszi Konzervgyár gépésztechnikusa. Otthon az uborka, a paradicsom, a borsó tartósításának gépészeti szakembere; itt a hadseregben a bonyolult fegyverfajták egyszerű ismertetésének tudora. Szemléltető eszközével a drága fegyverek működését a tanteremben is meg lehet tanulni, nem kell a költséges gránátokat feleslegesen pazarolni. Többszörös újítója az ezrednek. A jutalmakból már bankbetétje van. A rakéta páncél-elhárító fegyver működését tanteremben ábrázoló tábláért, szellemes megoldásaiért és az erről tartott előadásért a Honvédelmi Bizottság tagjai — ez teljesen szokatlan katonáknál — megtapsolták. Kálazi József vezérőrnagy a magasabb egység parancsnoka a tizedeshez lépett és azt mondta:

— Ha a lövészeten is így megállja a helyét, előléptetem.

Békés Attila

Sebes Márta

MÁRTA ALIG HIHETŐ TÖRTÉNETE

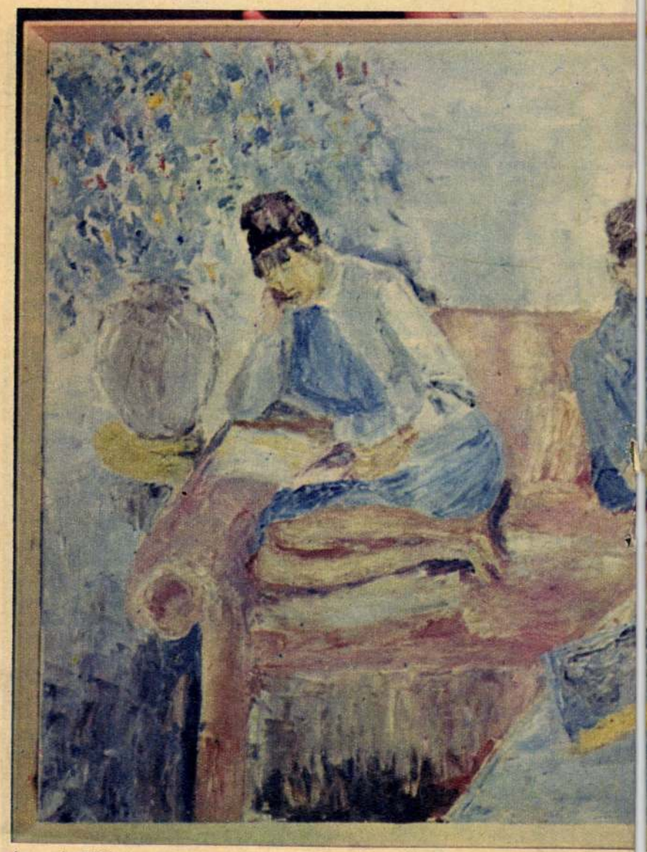

Anna és Gábor

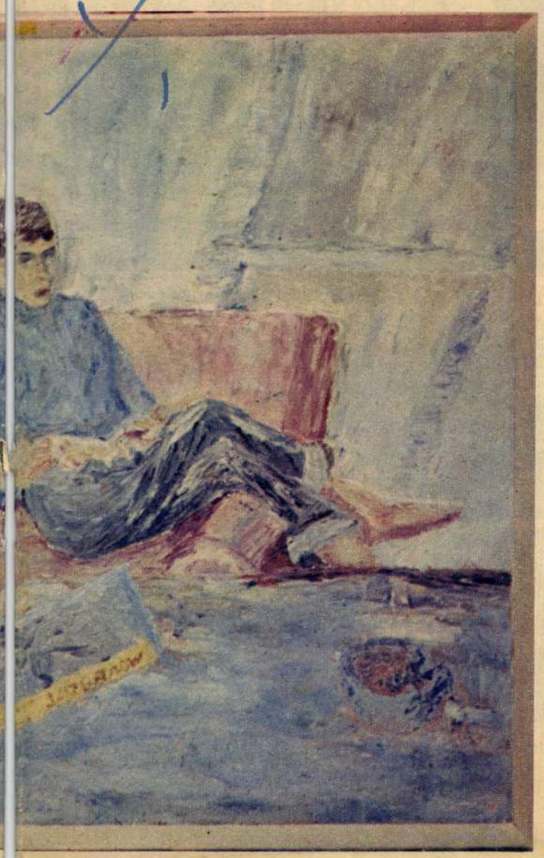

Csendélet

A schwechati olajfinomító

Ősz a Wienerwaldban *(Ács Irén felvételei)*

Nagyon hideg volt 1945 januárjában, és az ennivaló ritka portéka. Budapest romokban hevert... mindez történelmi közhely, de annak aki átélte, mint magam is, nagyon is emlékezetes valóság. Dobogó szívvel siettem a Tisza Kálmán térre, a mai Köztársaság térre, ahol oly sok év után legálisan működni kezdett a Magyar Kommunista Párt központja. Elképzeltem, hogy végre látni fogom azokat a legendás hírű forradalmárokat, akik dacolni tudtak a magyar pokollal...

Odatessékeltek egy durván szögelt asztalhoz. Már mások is ültek ott, előttük a régen nélkülözött, csodálatos termék, a cseréptányér, mellette kanál, villa. És csakhamar megjelent fehér köténnyel a ruháján, fehér kendővel a fején egy nagyon vékony és fiatal, szőke hajú lány, tálcával, azon nagy lábas, benne párolgó étel.

– Lakjatok jól, elvtársak! – mondta kissé idegenül ható akcentussal, nagyon kedvesen. Milyen jól esett, amit a pártközponti konyha főzött, és a kedvesség, ahogy azt Kadosa Márta, a vidékről Budapestre vetődött lány adta. Mi lesz ebből a kislányból ha ledőlnek az osztálykorlátok, megnyílik minden kapu a szorgalmas és osztályhű fiatalok előtt?

Akkor azt gondoltam, biztosan valamelyik nagy vendéglátó üzem vezetője lesz, amelyben olcsó ebédet esznek azok a volt nincstelenek, akiknek az úri világban oly kevés jutott. Vagy tanácselnök egy kerületben, éppen olyan szerény és mosolygó lesz, mint a felszabadulást követő napokban, szorgos ügyintéző, az elesettek támasza, a basáskodók ostora. Mi lehetne még? Történelemtanár, jogász, idegenvezető, elektromérnök – minden! Attól, hogy az első szabad hetekben a konyhán keverte a rántást, abból levest kotyvasztott és azt széthordta az éhes pártmunkásoknak – bármi lehetett még. Néhány hét múlva ki is kérték ebből a nemes funkcióból, és új munkakört kapott. Szép, színes plakátokat csoportosított egy kis üvegezett kamrában, és adott belőle a kerületi agitproposoknak, később a megyeieknek... egy óriás kéz volt a plakáton, amely vörös sarlóval feldarabolja az urak földjét; az általa húzott barázda mögött már megjelenik az új birtokos, a földhöz jutottat volt nincstelen. Akinek kommunista plakát kellett, hozzá fordult 1945-ben... Minden jót el tudtam volna képzelni, ha jövendő életútjára gondoltam, de ezt nem.

Az álmomban sem jutott volna eszembe – de neki sem –, hogy huszonkét év múlva írok róla, mégpedig mint nemzetközi sikert elért festőművészről.

Van ez néha így. De hát hogyan történt?

•

Nem sokkal az után, hogy elhagyta a konyhát, férjhezment Sebes Istvánhoz, a párt egyik kiváló katonájához. Sebes István tíz évi fegyház után szökött meg a Horthy időkben a szegedi Csillag-börtönből. Miután hosszú ideig a németek megszállta országrészen bújkált, hazatért a felszabadított Budapestre. Megszerették egymást és összeházasodtak. Mindketten életigenlő, sokirányú érdeklődéssel rendelkező forradalmárok, igényesek önmagukkal, egymással és másokkal szemben. A férj tapasztalt, széles látókörű, az asszony lelkes, tanulni vágyó.

Sebes Márta történelemtanár lett. Szeretett tanítani, és szomorú volt, amikor el kellett hagyni a katedrát. A szolgálat Bécsbe szólította őket. Ott persze nem lehet a mi történelemszemléletünkkel tanítani. De a Sebes házaspár nem nyugodott bele ebbe. Márta kirukkolt vele, hogy kisgyerekkorától szívesen rajzol, csak alkalma nem volt hozzá, hogy képezze magát. Férje is szerette a művészetet. Börtönévei alatt megbarátkozott a kiváló vértanú-művészekkel, Kondor Györggyel, Goldman Györggyel – ismerte az új törekvéseket, a művészet főbb irányait. Bécsi barátjuk, Axel Leskoschek festőművész támogatta a tervet. Elhatározták, hogy Márta beiratkozik a bécsi Képzőművészeti Főiskolára.

Nem éppen könnyű dolog, idegen országban, sokkal fiatalabb évfolyamtársak között, három gyerekkel, festeni tanulni. Nehezebb is, mint egy egészen fiatalnak, de könnyebb is. Az élettapasztalat rengeteget számít. Az élettárs segítsége, őszintesége még többet. Nagy érték az a roppant akaraterő, amellyel Márta le tudta küzdeni az akadályokat. És mindenekelőtt: a tehetség. Majdnem önmagának is váratlanul töltötte el az alkotás akarata, a feszültség, amely arra ösztönzi, hogy elmondja ecsetjével, vagy a széndarabka segítségével, mit lát, mit érez.

Így születtek meg az akadémián és utána egymás után olajfestményei. Az őszi Wienerwald szomorú, sárga fáiról beszélnek, vagy a schwechati olajfinomító tekervényes csőhálózatáról, az esti homályban csillogó tarka schwechati ablakokról.

Sok színes csendéletet festett. Olyanok, mint az önéletrajzok. Némelyik szinte tobzódik a színekben, arról beszél, milyen szép és gazdag az élet, és mennyi gyönyörűséget ad annak, aki megküzd vele a szépség birtokáért. Vannak aztán szomorúak, csüggedtek is. Mi történt?

Fél éve, rövid szenvedés után meghalt élettársa, nevelője, férje. Hazajöttek a gyerekekkel, a régen látott otthonban. Úgy érezte nem tudna többé festeni. Tanítani kezdett, most már új szakmájában; rajzot. Az élet erős: a gyerekek nevelése is visszarángatta a valóságba. Bécsben sikeres kiállítása volt; nem sokkal utána meghalt öreg tanára, Christian Martin is.

Sebes Márta ma is olyan törékeny, mint annak idején, csak a mosolya szomorúbb. Mi lesz vele ezentúl? Mit vált be a reményekből?

Erős maradt. Már fest újra. A kép két kisebb gyerekét ábrázolja. Gábor, aki most fejezte be a nyolcadik általánost, alighanem gépipari formatervező szakmát választ: minden szabad idejét trafók és ellenállások társaságában tölti. A másiknak, a 17 éves Annának, idegen nyelvek iránt van érzéke.

A harmadik, a nagylány, Ági, harmadéves jogász. Határozott akaratú ő is, széles látókörű, a mi korunk leánya. A szava, mint az apjáé.

Ő is azt szeretné, ha édesanyja sokat elmondana azon a nyelven, amelyen a legjobban tud: a színek, a formák, a vonalak beszédével. *Máté György*

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

Sebes Martha

1967 FEB 10

Volksstimme

1021

Gäste aus Ungarn

VON OSKAR WIESFLECKER

Im Französischen Saal des Künstlerhauses (I, Karlsplatz 5) stellt Martha Sebes ein reichhaltiges, ausgewogenes künstlerisches Oeuvre zur Diskussion. Die Künstlerin begann in Wien, wo ihr Mann als ungarischer Botschafter akkrediert war, im Jahre 1962 an der Akademie bei Professor Martin zu studieren. Nun ist das Resultat dieses Bemühens zu sehen. Um es vorwegzunehmen: ein erfreulich interessantes Resultat.

Die Ölbilder sind meist sehr lyrisch, haben Stimmung, Atmosphäre und vermitteln visuelle Eindrücke auf sehr persönliche Art. Man spürt bei jedem einzelnen Bild die Auseinandersetzung mit dem Objekt, das Bemühen, es in seinem Kern zu erfassen und in eine künstlerische Form umzusetzen, die allgemein verständlich sein soll, ohne indes die individuelle künstlerische Handschrift zu vernachlässigen.

Martha Sebes ist keine intuitive, sondern eine bewußt schauende und erlebende Künstlerin. Es gibt in dieser Ausstellung einige Bilder, zu denen der Blick immer wieder zurückkehrt: das sehr eigenwillige „Praterbild", der „Römische Hof", ein ungemein dichtes, konzentriertes „Stilleben", und vor allem das „Balaton"-Bild, auf dem starke malerische Akzente gesetzt sind. Hier scheut sich die Künstlerin auch nicht, kräftige Töne anzuschlagen und die sonst eher sparsam und behutsam gehandhabte Palette auszuschöpfen. Die graphischen Arbeiten – zweifellos von Kubin beeinflußt – zeichnen sich durch Ideenreichtum und Gedankentiefe (die Zyklen „Erscheinungen" und „Das Leben erzählt") aus.

Gäste aus Ungarn haben auch in der Künstlerischen Volkshochschule (IX, Lazarettgasse 27) Gelegenheit, Proben ihres Talents abzulegen. Die Künstlerische Volkshochschule unter der Leitung von Frau Professor Matejka-Felden pflegt seit Jahren die Zusammenarbeit und Verbindung mit ausländischen Instituten. Diesmal ist es die Budapester Schule für angewandte Kunst, der Gelegenheit geboten wird, einen Einblick in das volksbildnerische Schaffen auf diesem Gebiet in Ungarn zu gewähren.

Die bereits 1778 gegründete Kunstfachschule in Buda wurde 1946 in eine Schule für die schönen Künste umgewandelt, ihre Absolventen hatten damit die Möglichkeit bekommen, die Reifeprüfung abzulegen. 1949 gab es eine neue Reform, welche auch die Voraussetzungen für den Besuch einer künstlerischen Hochschule nach Absolvierung der Kunstschule bietet. 1955 wurde sie in eine Staatsschule für angewandte Kunst umgewandelt. Die Aufgabe der Abteilungen der Kunstschule ist es, für die Reifeprüfung für Kunstgewerbe vorzubereiten und auf dem Gebiet der bildenden Kunst, Graphik und Plastik gute Erfolge zu erzielen.

Davon kann man sich nun in der Wiener Schwesterschule ein Bild machen. Ein vielfältiges und eindrucksvolles. Bilder, Keramiken, Photos und Emailarbeiten zeigen, daß hier gute Arbeit geleistet wird. Es sind ein paar witzig-freche Plakate ausgestellt, die Schmiß haben. Man merkt, daß nicht nach einer Schablone gearbeitet, sondern der schöpferischen Phantasie freier Lauf gelassen wird. Ein interessanter Querschnitt aus den verschiedenen Jahrgängen läßt die systematische Erziehungs- und Bildungsarbeit erkennen.

Öffnungszeiten: Französischer Saal Mo—Fr 10—18 Uhr, Kunstschule Mo—Fr 10—20 Uhr.

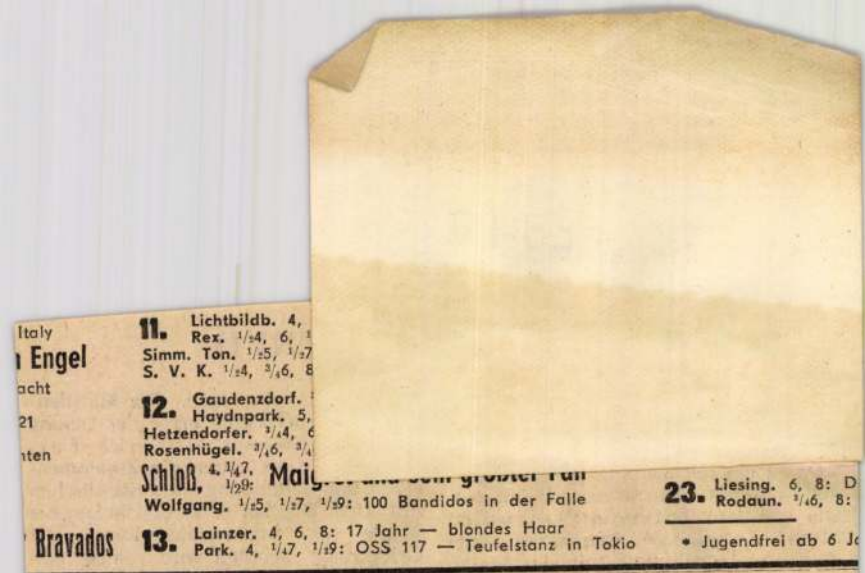

schon heute, ich habe mit ihm telephoniert. – Sie werden fahren, wenn die Nummer heraus ist?" fragte er noch einmal, von einem unbesiegbaren Mißtrauen erfüllt.

„Sofort", schwur der kleine Kerl und steckte drei Finger in die Höhe. „In der gleichen Nacht nach Paris. Nach Paris."

Aber ruhig wurde der Alte nicht, als Fortschig gegangen war. Der Schriftsteller kam ihm unzuverlässiger vor denn je. Er überlegte sich, ob er Lutz bitten sollte, Fortschig überwachen zu lassen.

„Unsinn", sagte er sich dann. „Die haben mich entlassen. Den Fall Emmenberger erledige ich selbst. Fortschig wird den Artikel gegen Emmenberger schreiben, und da er reist, muß ich mir keine grauen Haare wachsen lassen. Nicht einmal Hungertobel braucht davon etwas zu wissen. Der sollte jetzt kommen. Ich hätte eine ‚Little-Rose' nötig."

ZWEITER TEIL

Der Abgrund

So erreichte denn am Freitag beim Hereinbrechen der Nacht – es war der letzte Tag des Jahres – der Kommissär, die Beine hochgebettet, im Wagen die Stadt Zürich. Hungertobel fuhr selbst, und dies, weil er sich um den Freund Sorgen machte, noch vorsichtiger als gewöhnlich. Die Stadt leuchtete gewaltig in ihren Lichtkaskaden auf. Hungertobel geriet in dichte Wagenschwärme, die von allen Seiten in diese Lichtfülle hineinglitten, sich in die Nebengassen verteilten und ihre Eingeweide öffneten, aus denen es nun herausquoll, Männer, Weiber, alle gierig auf diese Nacht, auf dieses Ende des Jahres, alle bereit, ein neues anzufangen und weiterzuleben. Der Alte saß unbeweglich hinten im Wagen, verloren in der Dunkelheit des kleinen gewölbten Raumes. Er bat Hungertobel, nicht den direktesten Weg zu nehmen. Er schaute lauernd in das unermüdliche Treiben. Die Stadt Zürich war ihm sonst nicht recht sympathisch, vierhunderttausend Schweizer auf einem Fleck fand er etwas übertrieben; die Bahnhofstraße, durch die sie jetzt fuhren, haßte er, doch bei dieser geheimnisvollen Fahrt nach einem ungewissen und drohenden Ziel – (bei dieser Fahrt nach der Realität, wie er zu Hungertobel sagte) – faszinierte ihn die Stadt. Aus dem schwarzen, glanzlosen Himmel herab fing es an zu regnen, dann zu schneien, um endlich wieder zu regnen, silberne Fäden in den Lichtern. Menschen, Menschen! Immer neue Massen wälzten sich auf beiden Seiten der Straße dahin, hinter den Vorhängen von Schnee und Regen. Die Trams waren überfüllt, schemenhaft leuchteten hinter den Scheiben Gesichter auf, Hände, die Zeitungen umklammerten, alles

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307

Sebes Márta

MAGYAR NEMZET

1961. MÁR. -1

Magyar festőművésznő kiállításának sikere Bécsben

A bécsi *Künstlerhaus* Francia termében februárban magyar festőművésznő mutatkozott be az osztrák főváros közönségének: *Sebes Márta*, aki 1962 óta tanult a bécsi Akadémián Christian Ludwig *Martin* professzornál. Művészetével itthon még nem volt alkalmunk megismerkedni, bécsi tárlatán kívül Sebes Márta egyetlen bemutatón vett részt, a bécsi Akadémia pozsonyi reprezentatív kiállításán.

Künstlerhausbeli tárlatán Sebes Márta 21 olajfestményt és 30 grafikát — litográfiákat és rézkarcokat — mutat be. Képei egyéni színkezelésükkel tűnnek ki. A bécsi közönség érdeklődéssel fogadta Sebes Márta bemutatkozását és tárlatáról a lapok is nagy elismeréssel írtak. A *Die Presse* kritikusa elsősorban a képek érzelmi telítettségét emelte ki.

A *Wiener Zeitung* kritikusa így ír: »Sebes Márta kiállításán bemutatott olajképek a természethez és a vidékhez fűződő intenzív viszonyról beszélnek. Vizuális élményeit széles, pasztózus ecsetvonásokkal adja vissza, vásznain a fények és a sugárzó valeurök uralkodnak« — a grafikákat elemezve pedig erőteljes gondolatiságát emeli ki.

Oskar Wiesflecker, a *Volkstimme* kritikusa ugyancsak részletesen elemzi alkotó módszerét: »... Sebes Márta nem intuitív, hanem tudatosan érző és átélő művész. Kiállításán néhány olyan képet mutat be, melyhez újra meg újra visszatér a tekintet: mint a *Práter*-t, a *Római udvar*-t ábrázoló, egy rendkívül költői és koncentrált *Csendélet* és mindenekelőtt egy erős festői nyelven összeállított *Balaton* című képe.«

A Legfelsőbb Bíróság büntető és katonai kollégiuma a legutóbbi ülésén állásfoglalásban adott iránymutatást a bíróságoknak azzal kapcsolatban, hogy március 1-én életbe lépnek a BTK egyes rendelkezéseinek módosításáról és a szabadságvesztés végrehajtásáról szóló törvényerejű rendeletek.

A törvényerejű rendelet szerint a szabadságvesztés végrehajtásának alapvető célja az, hogy a szocialista nevelési elvek és módszerek gyakorlati alkalmazásával az elítéltet törvénytisztelő emberré formálják. A büntetés végrehajtása során a szocialista humanizmusnak kell érvényesülnie. Az elítéltet a társadalomra hasznos munkával kell foglalkoztatni, a végzett munkát az általános bérezési elveknek megfelelően díjazzák.

Az új szabályozás értelmében a szabadságvesztésnek négy fokozata lesz: a szigorított börtön, a börtön, a szigorított büntetésvégrehajtási munkahely és a büntetésvégrehajtási munkahely. A fiatalkorúaknál két ilyen kategóriát állapít meg a rende-

Rend
a Duna szigetk

A Duna medrét a szigetközi szakaszon egységesen alakítják ki, hogy megjavítsák a hajózási lehetőségeket. A nagy munka első ütemében a cikolaszigeti Duna-ág rendszert rendezik teljesen, 34 millió forintos költséggel, majd 40 millió forintos beruházással a *do-*

Sebes vár

Sáros vm.

Potemkin 35. l

SEBESVÁR (Erdély)

Várrom

A magyar orvosok és természetvizsgálók... AÉ, X–1876, 61.

Sebesvár várrom

SEBESVÁR

Várrom

Soós Elemér: Sóvár története, hadi- és műleirása. Hadtörténelmi közlemények, XXIII–XXIV, 1923, 253 l.

SEBES

Vár

Kós Károly: Régi kalotaszeg. MMé. ÉE, XLV – 1911, 642 l (képe 642 l)

Sebesvár

Sebesvár várrom

SEBESVÁR

Várrom

Sebes várának romjait... VV 1877,
380 l.

Sebesvár

l.

Balogh Erdélyben

I. 17/1 l.

KIRÁLYI MAGYAR EGYETEMI NYOMDA

31 nap **AUGUSZTUS** 35. hét

24 Vasárnap		Bertal. *Bertalan*
25 Hétfő		Lajos kir. *Lajos*
26 Kedd		Zefirin *Izsó*
27 Szerda		Kal. József *Gebhárd*
28 Csütörtök		Ágoston *Ágoston*
29 Péntek		Ker. Ján. f. *Erneszt*
30 Szombat		Lim. Róza *Róza*

Sebes vár Léta várral egybefűzve. Kolozsm

~~[illegible]~~

Dr. Strommer György 1916

Sebesvár 1) alapraje 1:200 földkint

1a) vászon másolat emeleti maradványok

2) a torony. metnet és alapraj zok 1:100

3) ablakok részletek 1:50 4 ablak

4. Bástya ablakok 1:50 négy ablak.

5). Léta vár alapraje 1:200.

II. Tábla.

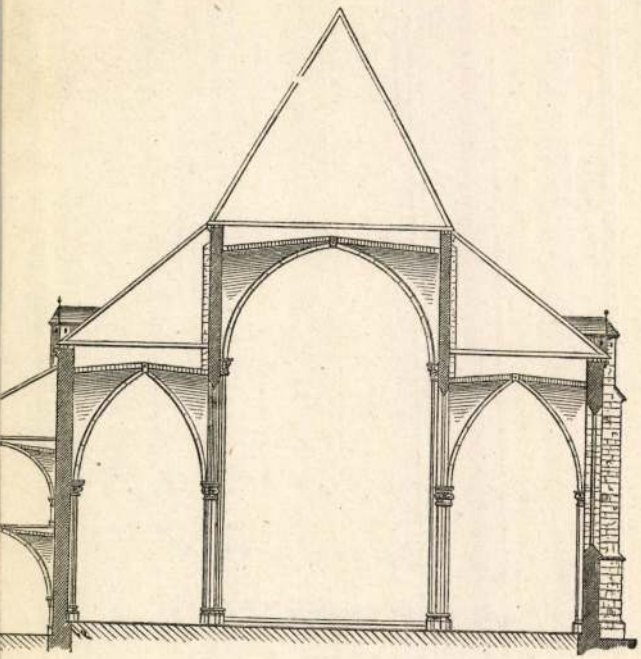

4.

Sebes vára

Varjú Magyar várai

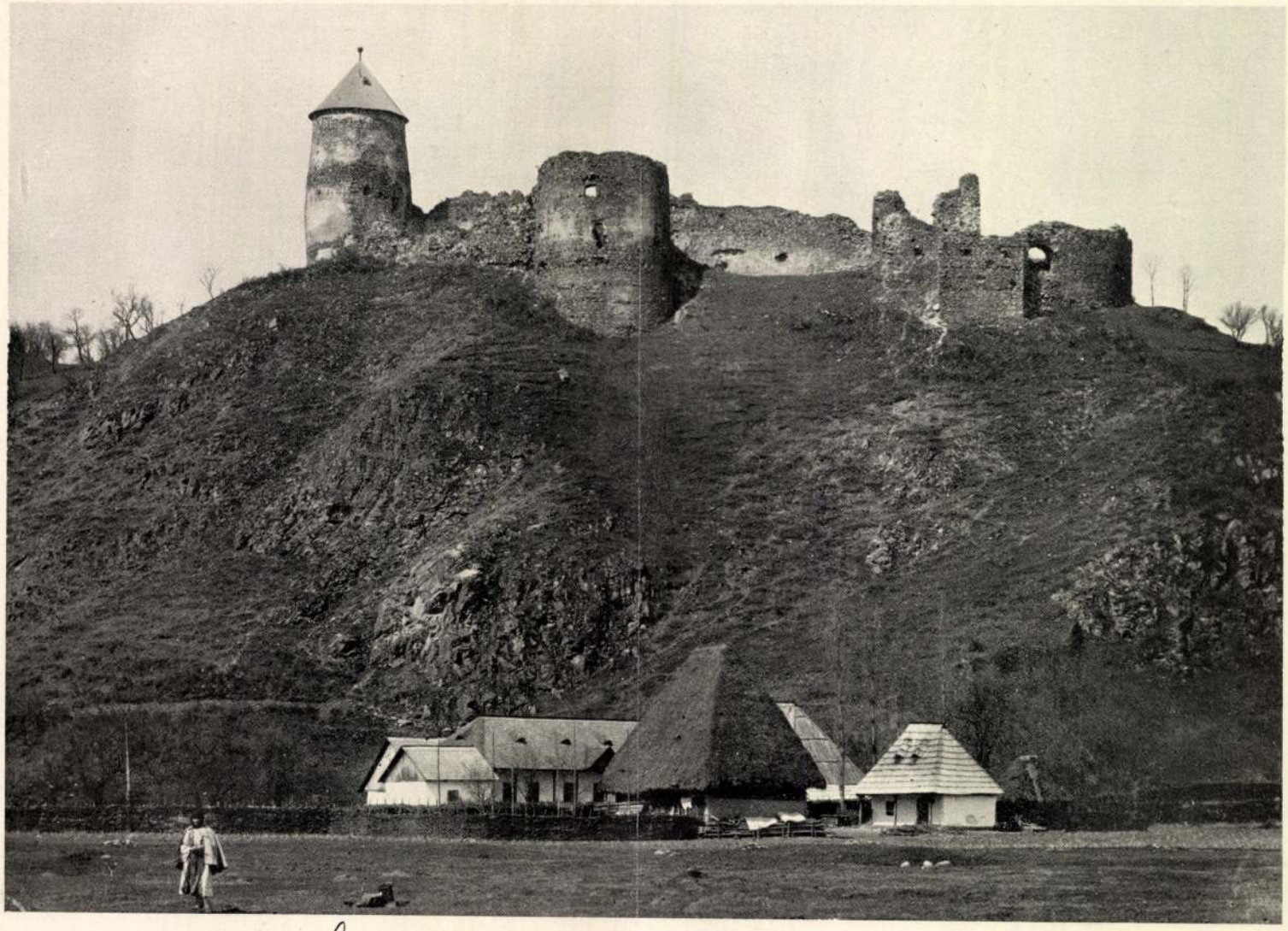

Sebes Kolozs m.

Sebesvára

Sáros vm. megszállt

Dienes Adorján

~~[illegible]~~

Regélő romok.

Rozsnyó, 1940.

217. l.

M.D.K.

Sebes

Plakátrajza "Fehér csillag" pipereszappan re
reklamirozására.

Szinház. Bp. 1946. okt. 23-29. II. évf.
41. sz. 21. lap

.

M.D.K.

Sebes

Plakátrajza "Csillag az uj Star" cimmel.

Szinház, Bp. 1946. dec. 11-17. II. évf.
48. sz.

M.D.K.

Sebes

"Diana" sósborszesz raklamirozására készitett plakátrajza részt vesz a lap plakátszépségversenyén.

Szinházi Élet. Bp. 1931. nov. 22-28. XXI. évf. 48. sz. a lap utolsó oldalán.

AZ

OSZTRÁK-MAGYAR MONARCHIA

Sebes vára

Dörre Tivadar rajza.

Repr

Orm VII. 4. l

MDK

Sebes István, festöm.

Menekült öregasszony. olf.

Mücs.-OMKT.1921.Tavaszi kiáll. Kat. 11.l.

MDK

Sebes István, festöm.

Tanyai asszony. Olf.

Mücs.-OMKT. 1921. Tavaszi kiáll. Kat.15.1.

Sebes István MDK

Gy. M. urnő arcképe, olf.

Műcsarnok 1920-21. Téli kiállitás

MDK

Sebes István

Sz. K. ur arcképe, of.

N. Szal. Téli Tárl. 1920. dec.
16.1.

Gabes Latvēn

Sc. J. ur arorēje, of.

16.1.

Sebes István MDK

Tanyai asszony, olf.

Műcsarnok 1921 tavaszi kiállitás

Sebes István

MDK

Menekült öregasszony, olf.

Műcsarnok 1921 tavaszi kiállitás

Sebes István MDK

Sz.K-né arcképe, olf.

Mücsarnok 192o. tavaszi kiállitás

Sebes István MDK

Önarckép, olf.

Műcsarnok 1920. tavaszi kiállitás

M.D.K.

Sebes István

A Műcsarnok tavaszi nagy tárlatán kiállitott 443 kép és szobormü között szereplő müvét a kritika kiemeli.

A 16. oldalon 12-es számmal a müvész fényképe.

Képek, szobrok--festők, szobrászok c.
Szinházi Élet. Bp. L921. juni. 26.-juli 2.
X. évg. 26. sz. 21. lap.

MDK

Sebes István

S. R. ur arcképe olajf. Mgt.
Leány zöld sállal "

A Nemzeti Szalon tavaszi tárlatának katalogusa. 1920. Május. 19. l.

Sebes István

MDK

Gy.M.-né arcképe, olf.

Mücsarnok 192o-21 téli kiállitás

MDK

Sebes István

Szemelvények az iparművészeti iskola munkáiból.
Magyar Iparművészet 1912. 6. sz. 21o.l.

Sebes István MDK

Önarckép, olf.

Műcsarnok 192o. tavaszi kiállitás

Sebes István MDK

Sz.K-né arcképe, olf.

Műcsarnok 1920. tavaszi kiallitas

Sebes István

[illegible]

1907 - 1911.

Éírnisk 1930

88. l.

...ék ...i	Szakértő építész neve	Jegyzet
–	dr. Lux Kálmán	
–	" " "	½% = 345·68 P Behajtandó még: 65·68 P
–	" " "	A conto fizetés! Behajtandó a többlet.
–	" " "	
–	" " "	Ez a 372-935 sz. üggyirat melletti nyilvántartás 3. pontjaután járó többlet
–		

Sebes István

Női akt, of.

S.G. urnő arcképe,

E.Szal. őszi tárl. 1920. szept. 24.l.

Sebes Istvánné, festő

Kiállítása nyílt meg a bécsi Künstlerhausban.

— : Kulturális hírek 7

NÉPSZABADSÁG, bp. 1967. febr. 9.

SEBES István

M.D.K.

1913.-ban Nagybányán a Szabadiskolában dolgozott

Réti: Nagybánya... Bp., 1954. 331.l.

Sebes István

1920. május –

kiáll. Nemzeti Szalonban

S. R. úr/arckeje, olaff

Leány zöld sállal, olaff

16000.–

1920. szept. n. o.

Női akt, olaff.

S. G. úrnő arckeje

1920. dec. n. o.

Férfi arckeje, olaff.

Helytartótanács V. 99.

Sebes István

nakoklevel elégséges
eredm.

Értimisk
1911/12
26 d.

Ötvösmunkák, zólyommegyei III. 222

Sebes István

A budapesti Mária Terézia-téri székesfővelemi iskola kapubélése részére készített vázlat, repr

Eritimisk 1910/11.

Pinturicchio, festo III. 156.

Sebes István

vázlatrajz pályázaton
II. díj. és babérág

Kőtimisk

1907/8. 17. l.

Sebes István

Műcsarnok
1920–21. téli kiáll. 485
1921. tav. kiáll. 204, 302

Stájerország V. 115.

Sebes János

Tanácsköztársaság, plakát

Műcsarnok 1959 VII. Magy. Képzőm. Kiáll.

Sebes János

Lapja a 3. oldalon

Napjaink 1974 junius

Sebes János K

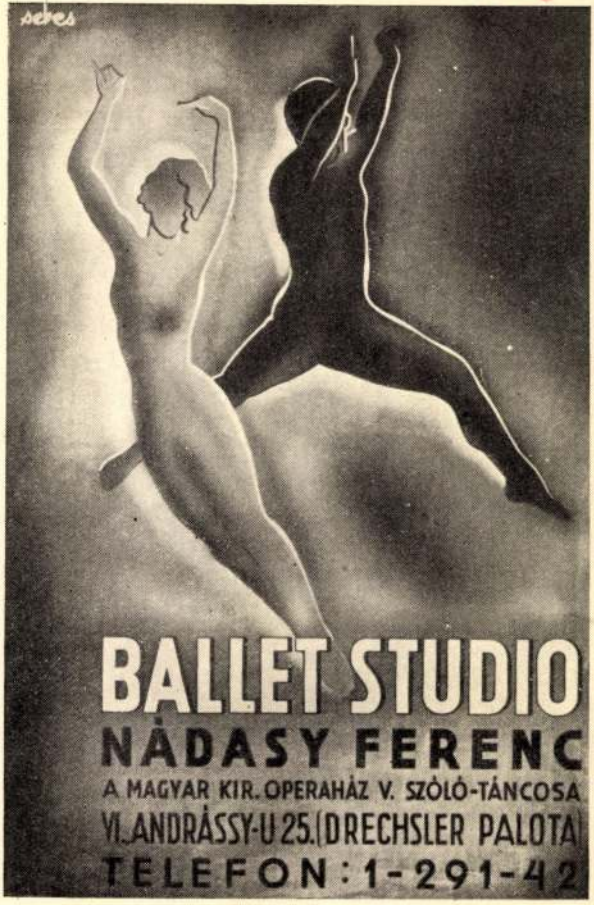

Tervezte: Sebes János

Művészet 1937. 6. sz. 488

kay

Tervezte: Berecky László

M.D.K.

Sebes János festőművész

Fényképét munkaközben hozza a lap, amint Tildy Zoltán köztársaság elnök arcképét festi.

Szinház, Bp. 1946. május 3-9. II. évf. 16. sz.25. lap.

MDK

Sebes János grafikus müvész 6 hónapra Stokholmba utazott.

Esti Hirlap II. 56 szám 1957 márc 8 2 old.

MDK

Sebes János

Plakát, repr.

Művészet 1937. 6. sz. 48.l.

Étlap

Sebes János:
Halápesérda

1963.

É Hap

Lebes János:
Fülem ü le
hiz ven dé glő

1963.

Attrapex,

Sebes János:
„Forte"

1963.

Ajutacsuke

Scves Julia: Dunaujvéros, ide-
hu forjalom,

1963.

Sajtografika

Sebes János:
Forte film.

1963

Prospektus

Sebes János:
Mérőprospektus

1963. M. H. Arch.

prospelltus

Lebes János:
optimal pros-
pelltus

1963.

Prospekt tus

Sebes János:
Salinoskop

1963. M. H. Arch.

Prospektus

Sebes János:
~~Spektrátor~~

1963. M. H. Hrch.

PROSPEKTUS

JEBES JÁNOS:
RABELKIS
(Kül. kér.)

1963. M.H. ARCH

Prospektus

Sebes János:
~~Kadelkin~~

1963. M. H. Hrch.

Prospektus

Sebes János:
~~optinol, chemolimpa,~~

1963. M. H. Hsch.

Sebes János

Magyar plakát 66. 5. magyar plakát kiáll.
Wien. 1966. dec.

Sebes János

Bossos-Sódor-Zádor: Budapest épitészettörténete ... c. könyv kötéstervét kémiti-diciérelt nyert.

A szép magyar könyv, 1959, 16 old.

Sebes János:

Böleskei-Csaba-Láng-Miticzky:
Vasbetonhidak c. könyv
tipográfiáját és kötéstervét
készíti
Első díjat nyert

A szép magyar könyv, 1959, 21 old

Sebes János, grafikus

A stockholmi Viking Vállalat ismét meghívta.

Korábbi kiállításan nagy volt sikere.

-: Kis híradó

2.

ESTI HIRLAP bp. 1963 - okt. 14.

Sebes János

Rodos Jenő: Magyar építészet története c. könyv kötésterve.
(Hegedüs Erzsébettel együtt.)

Reprodukció.

A szép magyar könyv. 1961.

Sebes János

Védőborítója diszéretben részesült

A könyvkiadók 1964. évi díjazott és diszéretben
részesített kiadványainak értékelése

Magyar Grafika 1965 Jn. 27. l.

Sala Palmo

Mobile bar/tisane dressoir/kleine vaisselle

Dressoir/buffet 1951 dan dressoir in diverse kleine
vaisselle Porselein/aardewerk Arkbakken

Meyer Sparkle 1965 Tm. 23.1

MDK

Sebes János

4. m. plakát kiáll. Mücs. 1961.

MDK

Seben Jahre

4. m. Platzt Kalk. Mäss. 1961.

MDK.

Sebes János

Nyomdai grafikáiról

A Szép Magyar Könyv 1966

MGK

MDK

Sebes János

Plakát kiállitás, 1948. N. Szal. képek

Sebes János

Rados: magyar építészet c.
könyv kötéstervét készítette
I. díjat kapott

A szép magyar könyv, 1961, 15 old

MDK

Sebes János
grafikus

kötéstervei és fedélrajza, A magyar kukorica
Fajták és Termesztésük, Cseresznye és Meggy-
termesztés és Nyúl, fogoly, fácán e.
könyvektez

(Mezőgazdasági)

÷ Az 1957 évi könyvművészeti versenyen (részt vett)
Magyar Grafika 1957 1-ső évf. 9-10 sz 32 l.

mDK.

Sebes János

litografus grafikus

Az évkönyvpályázat borítólapjáért 1 díjat (1000 ft) nyert. Ábra

Vértes Jenő: Évkönyv-pályázatunkról Magyar Grafika 1958 II évf. 5 sz 325. l.

Sebes János

Dr. Szabó László „Tengerentúli világrének"

c. műre kötéstervét kénéfette

Díjazott (a kép magyar könyv 66"/

Magyar grafika 1967 III. n.

Sebes János

Fitz-bárnár-Papp: „Kékesfehérvár"
c. könyve borkoló és kötéstervét kéni-
tette.
Díjazott (a kép könyv 66"/

Magyar grafika 1967. III. n.

Sebes Kati [gyermekrajzoló] 17 Dk

* Mester u.-i ált. iskola tanulója.
* gyermekrajz-kiállításon első díjat nyert.
[I]

Plakát Herve: Repr

-: Gyermekrajz = Kiállítás a takarékosságról 10.p

NÉPSZABADSÁG Bp. 1961. márc. 11.

MDK

Sebes Márta, festő

A Kultúrkapcsolatok Intézetében nyílt meg kiállítása. Sebes Márta, már kén pedagógusként végezte el a bécsi Képzőművészeti Akadémiát. Kiállításán hat festményt és harmincnál több grafikai lapot mutat be. Némelyike emlékeztet Gross Arnold stílusára. Pl. A tehetetlen.

Székely András: Három Kiállításról 7.

Népszabadság, br. 1968. szept. 20.

MDK

Sebes Márta

Kiállitási hir

Müvészet 1968 okt.p.48.

MDK

Sebes Márta, festő (1

A kult. kapcsolatok Intézetében nyílt meg tárlata. A művésznő nyilatkozata: Tavaly Bérsben a Künstlerhausban mutatta be műveit. Képzőművészeti tanulmányait egyébként Bérsben végezte. 1966-ban szerzett diplomát.

(h. m.): Dorottya utcai bemutatkozás 2

ESTI HIRLAP, Bp. 1968. szept. 16.

MDK

Sebes Márta festő

"Az élet mesél..." sorozat /1-8., lit.

2. Öntelt

3. Az erdő réme

Sebes M. kiáll. Kultint. 1968. szept.

Sebes János

— **HALÁLOZÁS:** Soha el nem múló fájdalommal tudatja a gyászoló család, hogy **Sebes János** grafikusművész 1986. november 14-én, 75 éves korában örökre itthagyott minket. December 1-jén fél 11-kor búcsúzunk tőle a Farkasréti új ravatalozóban. (Hóvirág út). Felesége, testvére, gyermekei és imádott unokái. ×

Magyar Nemzet 1986. XI. 25.

MDK

Sebes Márta festő

"Az élet mesél..." sorozat /1-8., lit.

4. Parazita

5. A telhetetlen

Sebes M. kiáll. Kultint. 1968. szept.

MDK

Sebes Márta festő

"Az élet meséi..." sorozat /1-8., lit.

6, Rák

7. Pesszimizmus

8. Optimizmus

Sebes M. kiáll. Kultint. 1968. szept.

MDK

Sebes Márta festő

"Jelenségek" sorozatból , lit.

a fedőlap

Vihar után

Tüz

Sebes M. kiáll. Kultint. 1968. szept.

MDK

Sebes Márta festő

"Jelenségek" sorozatból, lit.

A tenger réme

Hegyomlás

Nappal, szürkület, éj

Sebes M. kiáll. Kultint. 1968. szept.

MDK

Sebes Márta festő

Osztrák táj I., rk.

" II. "

Csendélet kerámia figurával, rk.

Sebes M. kiáll. Kultint. 1966. szept.

MDK

Sebes Márta festő

tus:

Sopron

Római udvar

Kilátás a Pincióról

Római házak

Sebes M. kiáll. Kultint. 1968. szept.

MDK

Sebes Márta festő

Hullámvasut, o.

Balaton, o.

Nappal, szürkület, éj, o.

Sebes M. kiáll. Kultint. 1968. szept.

MDK

Sebes Mária, festő (2)

Első budapesti kiállításán 40 képpel szerepel. Olajképeket, litográfiát, rézkarcot mutat be.

Két litográfiai sorozata: Az élet mesél, és a Jelenségek. - Egyaránt kedveli a festést és a grafikát.

(h. m.): Dorottya utcai bemutatkozás 2

ESTI HIRLAP, Bp. 1968. szept. 16.

Selves Mária

Találata a bécsi Künstler-
hausban. (Cikk: Magyar festőművész-
nő kiállításának sikere Bécsben)

Magyar Nemzet, 1967. III. 1. 4. o.

MDK

Sebes Mária, Jertő

Kiállítása nyílik meg a Kult. Kapcsolatok Intézetében.

— : Kulturális hírek 4

Népszabadság Bp. 1968. szept. 12.

MDK

Sebes Márta, festő

Kiállítása nyílik meg a
kult. kapcsolatok Intézetében.

— : □ Sebes Márta 2

ESTI HIRLAP, Bp. 1968. szept. 11.

Gebes Márta

festő

M.D.K.

A kulturális kapcsolatok
gyakorlatában szerzett tá-
lalat.

—: Kiállítások
Művészet / 1968. október - 48 lap.

MDK

Sebes Márta festő

Erdő, mon., temp.

Napsugár, " "

Csendélet," "

Mimóza, lit.

Sebes M. kiáll. Kultint. 1968. szept.

MDK

Sebes Márta festő

A tenger réme, lit. repr.

A telhetetlen, " "

Jégcsapok, " "

Pineák, o., " "

Osztrák táj, rk. "

Sebes M. kiáll. Kultint. 1968. szept.

MDK

Sebes Márta festő

Tél, lit.

Nap, "

Kozmosz,"

Sebes M. kiáll. Kultint. 1968. szept.

MDK

Sebes Márta festő

Hegyvidék, lit.

Jégcsapok, "

Sebes M. kiáll. Kultint. 1968. szept.

MDK

Sebes Márta festő

Terasz, tus

Hullámok I., filctoll

" II. "

Fantasztikus táj, mon.temp.

Sebes M. kiáll. Kultint. 1968. szept.

MDK

Sebes Márta festő

Őszi táj, o.

Olasz táj, o.

Sebes M. kiáll. Kultint. 1968. szept.

MDK

Sebes Márta festő

Pineák, o.

"Az élet mesél..." sorozat 1-8.

1. "Az élet mesél..." sorozat fedőlapja, lit.

Sebes M. kiáll. Kultint. 1968. szept.

MDK.

Seber Márta

Miallitási bír

Szociálista Művinetért 1968 okt.

Sebes Márta festőművész

kiállítását Goda Gábor nyitja meg csütörtökön délután a Kulturális Kapcsolatok Intézetének Dorottya utcai kiállítóteremben

Magyar Nemzet 1968 szept. 10

— Napló —

Sebes Mária

részvett a „Nő a kommunista
párt 50 éves harcában" c. kiállításon

Magyar Nemzet
1969 márc. 4

Sebes Márta

MEGHÍVÓ

Sebes Márta

RÉVAI NYOMDA

A KIÁLLÍTÁSI INTÉZMÉNYEK MEGHÍVJA ÖNT

SEBES MÁRTA

FESTŐMŰVÉSZ KIÁLLÍTÁSÁRA

MEGNYITJA

GODA GÁBOR

KOSSUTH-DÍJAS

1968. SZEPTEMBER 12-ÉN, CSÜTÖRTÖKÖN
DÉLUTÁN 5 ÓRAKOR
A KULTURÁLIS KAPCSOLATOK INTÉZETÉNEK
KIÁLLÍTÓTERMÉBEN
BUDAPEST V, DOROTTYA UTCA 8

Seles Márta festőművész 1

Kiállítása a Kulturális Kapcsolatok Intézetében.

Magyar Nemzet 1968 szept 19

Lebes Márta 2

Bécsben tanult 1961-62-ben.
Axl Leskoschek műtermében, 1962-től
négy esztendőn át a bécsi Képzőművészeti
Akadémián Abel Christian Martin volt
a mestere

Magyar Nemzet 1968 szept 19

Sebes Márta 3

Első önálló kiállítása Bécsben
a „Künstlerhaus" „Francia termében.

Magyar Nemzet 1968 szept 19

Sebes Márta 1

1945 januárjában a Tisza Kálmán téren a magyar Kommunista Párt központjának a konyháján dolgozott. Néhány hét múlva már plakátokat csoportosított egy kis üvegezett kamrában és osztotta szét az agitproposoknak, később a megyeieknek. Fényhez ment Istvánhoz a párt régi katonájához.

Máté György: Márta alig hihető története.

Országi Világ 1967/30 17 old.

Sebes Márta

25. Fantasztikus táj, 1966
monotypia, tempera, 29 x 38,5
26. Erdő, 1966
monotypia, tempera 30 x 38,5

Sebes Márta festőművész kiáll.
KKI Bp. 1968.

Sebes Márta

23. Hullámok I. 1965
filctoll 30x39

24. Hullámok II. 1965
filctoll, 30x39

Sebes Márta festőművész kiáll.
KKI Bp. 1968.

Sebes Márta

29. Mimóza, 1966
olaj lit., 31×39

30. Tél, 1966
olaj lit., 31×43

Sebes Márta festőművész kiáll.
KKI Bp. 1968.

Sebes Márta

32. Ramon, 1966
lit. 31x43

33. Hegyidék 1966
lit. 31x43

Sebes Márta festőművész kiáll.
KKI Bp. 1968.

Sebes Márta

34. Jégesapok, 1966
lit., 31 x 39

Sebes Márta festőművész kiáll.
KKI Bp 1968.

Sebes Márta

27. Napraforgó, 1966
monotypia, temp. 35×50

28. Csendélet, 1966
monotypia, temp. 50×34,5

Sebes Márta festőművész kiáll.
KKI Bp. 1968.

Sebes Márta

15. Osztrák táj I. 1965
rézkarc, 36,5 × 22

16. Osztrák táj II. 1965
rézkarc 23 × 35

Sebes Márta festőművész kiáll.
KKI Bp. 1968.

Sebes Márta

11. Tűz, 1964
Lit., 31 x 43

12. A tenger színe, 1964
Lit., 31 x 43

Sebes Márta festőművész kiáll.
KKI Bp. 1968.

Sebes Márta

13. Hegyoldal, 1965
lit., 31 x 41

14. Nappal, szürkület, éj 1965
lit., 31 x 43

Sebes Márta festőművész kiáll.
KKI Bp. 1968.

Sebes Márta

5. A telhetetlen, 1964
lit., 29 x 24

6. Rák, 1964
lit, 31 x 39

Sebes Márta festőművész kiáll.
KKI Bp. 1968.

Sebes Márta

7. Pesszimizmus, 1964
lit., 31x39
8. Optimizmus, 1964
lit. 31x39

Sebes Márta festőművész kiáll.
KKI Bp. 1968.

Sebes Márta

9. A „Jelenségek" sorozat
fedőlapja, 1965
Lit., 31×43

10. Vihar után, 1965
Lit., 32×43

Sebes Márta festőművész kiáll
KKI Bp. 1968.

Seles Márta

3. Az erdő réme, 1964
lit., 39 x 30

4. Parazita, 1964
lit., 39 x 30

Seles Márta festőművész kiáll.
KKI Bp. 1968.

Sebes Márta

1. „Az élet mesél..."
sorozat fedőlapja, 1964
lit. 39 x 27
2. Öntelt, 1964
lit. 30 x 34
Sebes Márta festőművész kiáll.
KKI Bp. 1968.

Seles Márta

V. Olasz táj, 1965
o. 45 x 55

VI. Pineák, 1966
o. 53 x 72

Seles Márta festőművész kiáll.
KKI Bp 1968.

Sebes Márta

III. Nappal, műrhület, éj 1965
O. 53 × 72
IV. Őszi táj 1965
O. 71 × 45

Sebes Márta festőművész kiáll.
KKI Bp. 1968.

Seles Márta

I. Hullámvasút, 1965
O. 72 x 99

II. Balaton, 1965
O. 53 x 72

Seles Márta festőművész kiáll.
KKI Bpg. 1968.

Sebes Márta

17. Csendélet kerámia figurával, 1965
vízfesték 32,5 × 22

18. Sopron, 1965
tus, 21 × 28

Sebes Márta festőművész kiáll.

KKI Bp. 1968.

Sebes Márta

19. Római udvar, 1965
tus, 21×28

20. Kilátás a piacról, 1955
tus, 30×39

Sebes Márta festőművész kiáll.
KKI Bp. 1968.

Sebes Márta

21. Római házak, 1965
tus, 30×39

22. Terasz, 1965
tus, 30×39

Sebes Márta festőművész kiáll.

KKI Bp. 1968.

Sebes Márta

2

Sebes István tíz évi fegyházután szö-
kött meg a Horthy-időkben a szegedi
csillagbörtönből. Hosszú bujkálás után
hazatért a felszabadított Budapestre.
Megszerettek egymást és összeházasodtak.
Sebes Márta történelem tanár lett, de el-
kellett hagyni a katedrát. A szolgálat
Bécsbe szolította őket. Ott persze nem le-
het a mi történelemszemléletünkket tani-
tani. Máté György: Márta alig hihető története.

Országos-Világ 1967/30 17 old.

Sebes Márta 3

De a Sebes házaspár nem nyugodott ebbe bele. Márta kirúkkolt vele, hogy kisgyerekkorától szívesen rajzol, csak alkalma nem volt hozzá, hogy képezze magát. Ferje is szerette a művészetet. Börtön évei alatt megbarátkozott a kiváló vértanú-művészekkel, Kondor Györggyel, Goldman Györggyel – ismerte az új törekvéseket, a művészet főbb irányait.

Máté György: Márta alig hihető története.

Ország-Világ 1967/30 17 old.

Sebes Márta 4

Bécsi barátjuk, Axel Leskoschek festőművész támogatta a tervet. Elhatároztak, hogy Márta beiratkozik a bécsi Képzőművészeti Főiskolára. Nem éppen könnyű dolog, idegen országban, sokkal fiatalabb évfolyamtársak között, három gyerekkel, festeni tanulni. Nehezebb is, mint egy egészen fiatalnak, de könnyebb is. Az élettapasztalat rengeteget számít.

Máté György: Márta alig hihető története.

Ország-Világ 1967/30 17 old.

Sebes Márta 5

Az élettárs segítsége, öszintesége még többet. Nagy érték az a rappant akarterő, amellyel Márta le tudta küzdeni az akadályokat. És mindenek előtt a tehetség. Majdnem önmagának is váratlanul töltötte el az alkotás, akárata a feszültség, amely arra ösztönzi, hogy elmondja ecsetjével vagy a szendárabka segítségével, mit lát, mit érez.

Máté György: Márta alig hihető története.

Ország-Világ 1967/30 17 old.

Sebes Márta 6

Így születtek meg az akademián és utána egymás után olajfestményei. Az őszi Wienerwald szomorú, sárga fáiról beszélnek, vagy a schwechati olajfinomító tekervényes csőhálózatáról, az esti homályban csillogó tarka schwechati ablakokról. Sok színes csendéletet festett. Olyanok mint az önéletrajzok. Némelyik szinte lobzódik a színekben.

Máté György: Márta alig hihető története.

Országs-Világ 1967/30 17 old.

Sebes Márta

Arról beszél, milyen szép és gazdag az élet és mennyi gyönyörűséget ad annak, aki megküzd vele a szépség birtokáért. Vannak aztán szomorúak, csüggedtek is. Fél éve, rövid szenvedés után meghalt élettársa, nevelője, férje. Ilaza jöttek a gyerekekkel, a régen látott otthonba. Úgy érezte nem tudna többé festeni. Tanítani kezdett, most már új szakmájában; rajzot. Az élet érős a gyerekek nevelése is visszarángatta a valóságba. Máté György: Márta alig hihető története.

Ország-Világ 1967/30 17 old.

Sebes Márta 8

Bécsben sikeres kiállítása volt, nem sokkal utána meghalt öreg tanára Christian Martin is. Már fest újra. A képkét kisebb gyermekét ábrázolja Gábor, aki most fejezte be a nyolcadik általánost, alighanem gépipari formatervező szakmát választ; minden szabad idejét hafók és ellenállások társaságában tölti. A másiknak a 17 éves Annának, idegen nyelvek vaint van érzéke.

Máté György: Márta alig hihető története.

Ország-Világ 1967/30 17 old.

Sebes Márta. 9

A harmadik, a nagylány Ági, harmadéves jogász. Hátározott akaratú ő is, széles látókörű, a mi korunk leánya. A szava mint az ápjáé. Ő is azt szeretné, ha édesanyja sokat elmondana azon a nyelven, a melyen a legjobban tud a szinek, a formák, a vonalak beszédével.

Máté György: Márta alig hihető története

Országs-Világ 1967/30 17old.

Sebes Márta

Anna és Gábor
Gendéleb
A schwechati olajfinomító
Ősz a Wienerwaldban
Sebes Márta

Ország-Világ 1967/30 16-17 old.

Sebes Márta

III. Nappal, sürüület, éj, 1965. o. 53×72
IV. Őszi éj, 1965. olaj, 71×45

Sebes Márta festőművész kiállítása
Kult. Kapcs. hut. 1968. szept.

Selyes Márta

I. Hullámvarrás, 1965. olaj, 72×99

II. Balaton, 1965. olaj, 53×72

Selyes Márta festőművész kiállítása
Kult. Kapcs. Int. 1968. szept.

Sebes Márta

V. Olasz táj, 1965. olaj, 45×55

VI. Pineál, 1966. olaj, 53×72.

Sebes Márta festőművész kiállítása
Kult. Kapcs. Int. 1968. szept.

Sebes Márta

„Az Élet mesél" sorozat (1–8)
1, „Az Élet mesél..." sorozat fedőlapja, 1964. litogr., 39 × 27
2, Öntelt, 1964. litogr. 30×34.

Sebes Márta festőművész kiállítása
Kult. Kapcs. Int. 1968. szept.

Sebes Márta

3, Az erdő üzene, 1964. litogr. 27×39
4, Panaszita, 1964. litogr. 39×30

Sebes Márta festőművész kiállítása
Kult. Kapcs. Int. 1968. szept.

Sebes Marta

Sebes Marta festőművész Nyelltéke
Kult. Kapcs. Int. 1968. sept.

Sebes Márta

5., A telhetetlen, 1964. litogr. 39x27
6., Rák, 1964. litogr., 31x39

Sebes Márta festőművész kiállítása
Kult. Kapcs. Int. 1968. szept.

Sebes Márta

7, Pesszimizmus, 1964. litogr., 31 × 39
8, Optimizmus, 1964, litogr. 31 × 39

Sebes Márta festőművész kiállítása
Kult. Kapcs. Int. 1968. szept.

Sebes Márta

„Jelenségek" sorozat (9–14)

9, A „Jelenségek" sorozat fedőlapja, 1965
litogr., 31×43

10, Viharsután, 1965. litogr. 32×43

Sebes Márta festőművész kiállítása
Kult. Kapcs. Int. 1968. szept.

Sebes Márta

11, Tűz, 1964., litogr. 31×43
12, A tenger vére, 1964. litogr. 31×43

Sebes Márta festőművész kiállítása
Kult. Kapcs. Int. 1968. szept.

Selles Harta

Selles Harta Jerusalemsche Mellitaka
Kulk. Wapen. Hut. 1868. Sept.

Sebes Márta

13, Hegyoldás, 1965. litogr. 31×43
14, Nappal, sürüület, dj, 1965. litogr.
31×43

Sebes Márta festőművész kiállítása
Kult. Kapcs. Int. 1968. szept.

Sebes Márta

15, Osztrák táj I, 1965. rézk. 36,5 x 22
16, Osztrák táj II., 1965. rézk. 23 x 35

Sebes Márta festőművész kiállítása
Kult. Kapcs. Int. 1968. szept.

Sebes Márta

21, Római házak, 1965. tus, 30x39
22, Terasz, 1965., tus 30x39

Sebes Márta festőművész kiállítása,
Kult. Kapcs. Int. 1968. szept.

Sebes Márta

19, Római udvar, 1965. tus 21×28
20, Kilátás a pincióról, 1965. tus 30×39

Sebes Márta festőművész kiállítása,
Kult. Kapcs. Int. 1968. szept.

Sebes Márta

17, Csendélet Zerámia figurával, 1965.
vézt. 32,5 x 22

18, Soproṇ, 1965., tus 21x28

Sebes Márta festőművész kiállítása
Kult. Kapcs. Int. 1968. sept.

Sebes Márta

23.) Hullámod I., 1965. filctoll 30×39
24.) Hullámod II., 1965. –"– 30×39

Sebes Márta festőművész Miallítása,
Kult. Kapcs. Int. 1968. szept.

Seles Márta

25. Fantasztikus táj, 1966. monotypia, tempera, 29×38,5
26. Erdő, monotypia, temp. 30×38,5

Selesi Márta festőművész kiállítása,
Kult. Kapcs. Int. 1968. szept.

Sebes Márta

27, Napsugár, 1966. monotypia, temp. 35x50
28, Csendélet, 1966. —"— 50x39,5

Sebes Márta festőművész kiállítása
Kult. Kapcs. Int. 1968. szept.

Sebes Márta

29, Mimóza, 1966. színes litogr. 31×29
30, Tél, 1966. színes litogr. 31×43

Sebes Márta festőművész kiállítása
Kult. Kapcs. Int. 1968. sept.

Sebes Márta

31, Nap, 1966. litogr. 32x43
32, Kozmosz, 1966. litogr. 31x39

Sebes Márta festőművész kiállítása
Kult. Kapcs. Int. 1968. szept.

Sebes Márta

33, Hegyoldal, 1966. litogr. 31×43

34, Jégcsapok, 1966. —«—, 31×39

Sebes Márta

A tenger neve, repr.

Sebes Márta festőművész kiállítása,
Kult. Kapcs. Int. 1968. sept.

Sales Ticket

Sebes Márta

A felhőtlen, repr.

Sebes Márta festőművész kiállítása,
Kult. Kapcs. Int. 1968. sept.

Sebes Márta

Jégcsapok, repr.

Sebes Márta festőművész kiállítása,
Kult. Kapcs. Int. 1968. szept.

Sebes Márta

Pinear, 1966., repr.

Sebes Márta festőművész kiállítása,
Kult. Kapcs. Int. 1968. sept.

Sebes Márta

A bécsi Képzőművészeti Akadémián szerzett diplomát. Grafikai müveit a Kulturális Kapcsolatok Intézete mutatta be kiállitótermében /1968.IX.12--X.6./. Hat festmény és harmincegynéhány rajz szerepelt. Felfogása Gross Arnold játékos világára emlékeztet. Miszticizmusa a bécsi iskola hatására vezethető vissza.

Képzőművészeti Almanach 2, Corvina 197o, 46.1.

Sebes Márta

grafikus

Sebes Márta Bécsben végette az aka-
demiát akkor férjének hivatalos kiel-
detése idyén évekig elt. Ekkor már
történelem szakos diplomát nyert
itthon.

Fedor: Sebes Márta kiállítása;
Nők Lapja, 1968. okt - 43 szám.

Sebes Márta

grafikus

A „Tekhetetlen" ábrázolásában a gonosz sas madár társait fogyasztja. A „Rák" cimű kompozicióban egy realis szörny hannait embertestbe vájja és ragadja el.

Fedor: Sebes Márta kiállítása
Nők Lapja, 1968. okt - 43 szám.

Sebes Márta

grafikus

A művészmő tájakkal fejezi ki magát, növényi és horvinkus motivumokkal. Hasonlatai epigrammaszerűek.

Fedor: Sebes Márta kiállítása
Nők Lapja, 1968. okt - 43 szám.

Sebes Mária
grafikus

Sebes Mária kiállítását bemutatta az „Optimizmus" és a „Pesszimizmus" lapját, valamint a „Jegyzőpok" ábrázolását.

Fedor: Sebes Mária kiállítása.
Vörös Lapja, 1968. okt. 43 szám.

Sebes Márta
grafikus

Sebes Márta olajképei oldottak,
hommyedébb kifejezésmó dot
alkalmaznak.

Fedor: Sebes Márta kiállítása,
Nők Lapja, 1968. okt-43 szám

Sebes Miarka

grafikus

„A tenger vérne"
„A tebhetetlen"
„A jégcsapok"

} repro

Fedor: Sebes Miarka kiállítása.
Nők Lapja, 1968. okt - 43 szám

Sebes Márta
grafikus

A Kultúrkapcsolatok Intézetében
rendezett kiállítást a művésznő.
Bemutatott grafikai filozófiai
jellegűek.

Fedor: Sebes Márta kiállítása;
Nők Lapja, 1968. okt - 43szám.

MDK

Sebes Pál iparművész

Cikk: Akik a vészben kikeresztelkedtek.

Egyedül Vagyunk, 1943.dec.17. 12.lap

Sebes Pál

nobrán

1907-9

Elmisk 1930

88. l.

Sebes Pál

vázlatrajz pályázaton

II. díj és babérág

Kőtimisk

1907/8. 16 l.

XVI.

.SZKØ

Sebestyalmi Sándor, festő

Kiállít Székesfehérváron

— : Hír

8.

NÉPSZABADSÁG, Bp. 1974. okt. 16.

A Haller-kastély Sebesen.

A Szent Ferenc-rendi zárda Sebesen.

Egy szemtanú elbeszélése után.

A »blyaskárok« garázdálkodásai.

Irta KUHÁRSZKY LÁSZLÓ.

„Blyaskár" tót kifejezés, mely annyit jelent, mint „pléhes". E gúnynévvel a negyvennyolcas szabadságharc alatt Sárosban fosztogatási és rablási szándékból alakult szabadcsapatok tagjait illették, kik, hogy garázdálkodásaik közepette egymásra ismerjenek, egy titkos pléhjelvényt viseltek.

A magyar szabadságharc kitörése után Schlick Ferenc gróf, osztrák altábornagy, Krakó kormányzója, a Dukla táján összegyüjtött hadsereg élén betört Észak-Magyarországba s elfoglalta Eperjest.

Eperjes elfoglalása után Kassa felé vette útját, amikor Budamér és Tehány közt 1848. december 11-én Pulszky Sándor ezredes és Haller Ferenc gróf fegyelmezetlen és gyakorlatlan nemzetőrein diadalt aratott.

Alig vonult el Schlick Kassa felé, máris hire kerekedett, hogy Szepes és Zemplén megyékből nemzetőrök közelednek, kik egyesült, illetve kombinált hadművelettel megkisérlik Eperjest — hol csak három század osztrák gyalogság két ágyuval maradt hátra — visszafoglalni. A fáradt, elcsigázott, félig megfagyott nemzetőrök a zimankós és fagyos időben tényleg közeledtek is Eperjes felé és ha tervük titokban marad, akkor föltétlenül sikerül.

Az előre megállapított tervet azonban a város egyes pecsovics érzelmű polgárai meghiusították, amennyiben elárulták azt a katonaságnak. Amint ez neszét vette a dolognak, először is a szepesiekkel szállott szembe, kiket azután az Eperjes közelében levő Czeméthe fürdő mellett sikerült megszalasztani.

A hiányosan felszerelt, fegyverkezett és napok óta meleg ételt még csak nem is látott zempléni nemzetőrök pedig, részint a nagy hidegben megdermedt tagjaikkal, részint a hóval befújt utakon nem tudtak eléggé gyorsan haladni, s igy a megállapított időnél később érkeztek meg és amikor Szekcső völgyében Eperjes felé huzódtak, a három osztrák század nyugodtan várta őket a város tőszomszédságában emelkedő Tábor nevű dombon, mert biztos volt arról, hogy a város aulikus érzelmű polgárai, valamint a hirhedt *blyaskár* légió fedezni fogja hátukat és esetleg biztosítja majd a visszavonulás vonalát.

Természetes, hogy ily viszonyok mellett az ütközet nagyon bizonytalan volt.

Alig szólaltak meg a Tábor dombon felállított ágyúk, máris széjjel futottak az elcsigázott zempléni nemzetőrök. Mindenki futott, amerre látott, nyomában az osztrákok, kiknek most már az egyedüli céljuk csak az volt, hogy a támadókat bekerítsék és elfogják, amiben nagyban segédkeztek az eperjesi pecsovicsok a blyaskárokkal egyetemben.

Azonban szándékuk nem sikerült, mert a többség megmenekült, s csak azokat ejtették foglyul, kik már futni nem tudtak, amiért dühük a sebesi Haller-féle kastély ellen irányult, mely akkor majdnem üresen, mondhatni gazdátlanul állott.

Akkoriban a sebesi kastély felett bizonyos titkos nimbus lengett, mert a Hallerek részint barátságban, részint rokonságban voltak a szomszédos megyei főúri családokkal, mint a Palochay-, Szirmay-, Dessewffy-, Vay- és Csákyakkal, s igy jelentékeny szerepet is vittek a Felvidék titkos történetében, mely a Jozefinizmus bukása után csakhamar ellenkezésbe jutott a bécsi politikával.

A kastély birtokosa a hatalmas termetű gr. Haller Ferenc cs. és kir. huszárőrnagy, ki, hogy hagyományos úton haladhasson, a nemzeti ügy zászlaja alá esküdött. Mielőtt a nemzeti csapatokkal Kassára ment volna, ékszereit, a családi levéltárt és legértékesebb ingóit a Homonnához közel fekvő Hudára, gróf Szirmayhoz (honnan később Ujhelyre a vármegyéhez kerültek), kiváló borainak nagy részét pedig eperjesi házának háromemeletes pincéjébe szállíttatta el, sejtve, hogy a pecsovicsok titkos ellenszenve a legelső alkalommal nyilt megtorlásra változik át.

Haller a szerencsétlen kimenetelű kassai ütközetben leesett lováról, összezúzott testtel nejéhez Kassára vitette magát. A család többi tagjai szerteszéledtek az országban, úgy, hogy a kastély jóformán nemcsak üresen, de tényleg gazdátlanul várta a válságos idők lezajlását.

Reggel volt, mikor a dicstelen futás és a nemtelen üldözés megkezdődött. A blyaskárok belefáradván az üldözésbe, megállottak az ismert kastély kapuja előtt, melyet egynémelyikük talán még nem is oly rég, alamizsnáért nyujtott kézzel lépett át. A csőcselék dühe tombolt bennök és ajkról-ajkra szállt a jelszó: »Menjünk Hallerhez reggelire!«

Az elhangzott jelszót tett követte s megismétlődtek azon jelenetek, melyekről Miquet és Lamartine megemlékeznek, midőn a francia kofák versailles-i dőzsöléseit leirják.

Legelső látogatásuk természetesen a pincében levő boroknak szólt és habár legnagyobb része Eperjesen volt, mégis még mindig bőven akadt miben tarlózni, úgy, hogy azután az elfogyasztott különféle szeszes italok gőze megtette a hatását. Most már csak vérre szomjaztak, de mert a magára hagyott kastélyban az ellenszenves család tagjai közül senkit sem találtak, kin a vér ösztönét kielégíthették volna, azért fölébredt bennük a rombolás ösztöne, amelylyel szemben még vezérük is tehetetlenné vált, mert a csőcselék féktelenkedése most már felülkerekedett.

A kastély régebbi butorzata csaknem tiszta rococco lévén, képzelhető, milyen rombolást vitt végbez e gyülevész, ittas csapat. A nagyteremben — melyről egykorú látogatók azt mondták, mikép akkora volt, hogy benne egy négyes fogat kényelmesen megfordulhatott volna — velencei tükrök állottak s az első, ki részegen, kezében pá inkás üveggel belépett, az egyik tükörben megmosolyogva tükörképét, elesett s dühében az üveget az előtte lévő tükörbe hajította. Ez lett a jelszó az általános pusztításra.

A tükröket és a szétszedhető velencei csillárokat izzé-porrá zúzták, a bútorokat összetörték, a drága festményeket, melyek közt állítólag kuruc korabeliek is voltak, kilyukasztották, szóval oly garázdálkodást vittek véghez, hogy a szép kastély, midőn a család kezébe visszakerült, már csupán romja volt a szabadságharcot megelőző impozáns és izléses úri laknak.

GONDOLATOK.

A szerelem mindenre képes, csak egyre nem: hogy megnyugtasson.

Halad a világ. A modern szerelem az észtől kér tanácsot.

A kisértés a kisérésnél kezdődik.

Ha nőnek életkorára vagy kiváncsi: nézd meg az anyakönyvet.

Csak abban nem csalódhatunk: hogy születtünk és meghalunk.

Aki szerelméről le tud mondani, az csak képzeli, hogy szerelmes.

A legnehezebb tiszt az erkölcsbirói s erre a magas állásra az emberek önmagukat nevezik ki.

Szőllősy Balázs.

A miniszterelnökség (régente gróf Sándor) palotájának Szent-György-téri homlokzata.

Az egyetemi templom kapuja.

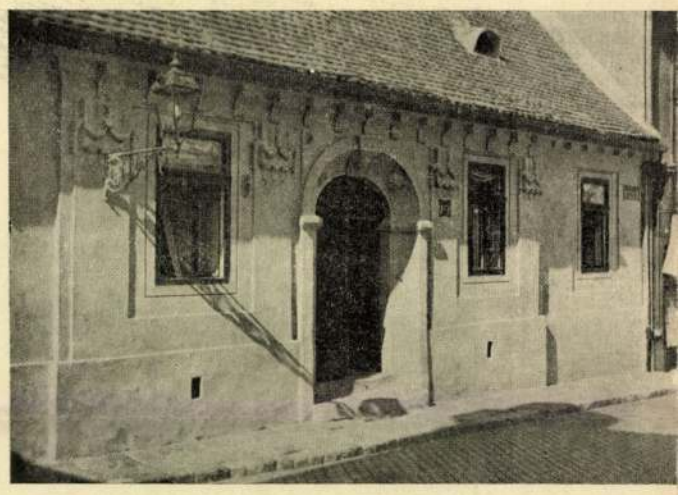

A Korvin-tér 13. számú ház homlokzata

Az egyetemi könyvtár belseje.

A pesti görög-keleti szerb templom tornya.

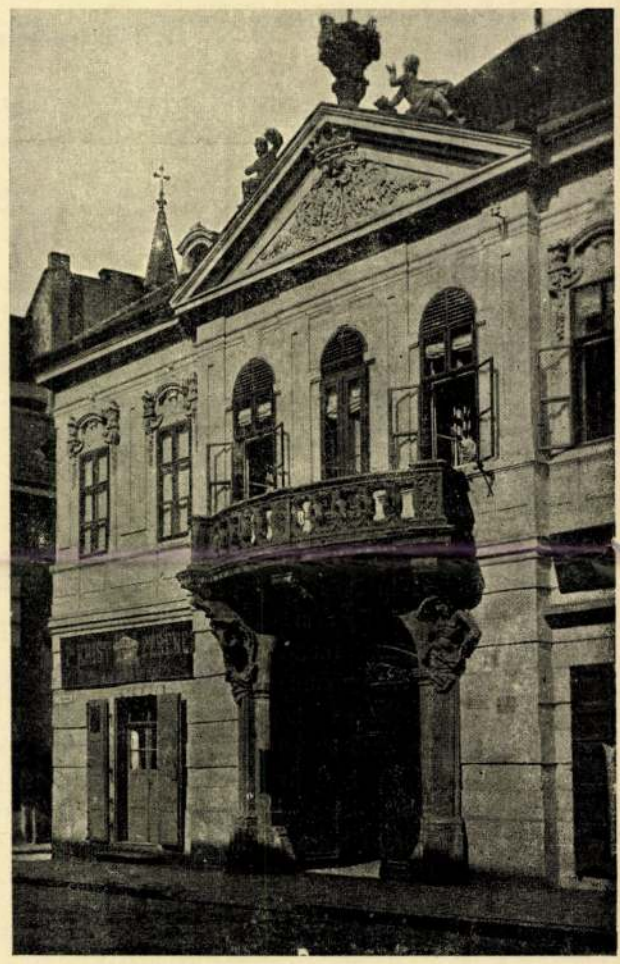

A Kötő-utca 10. számú ház homlokzata és kapuja.

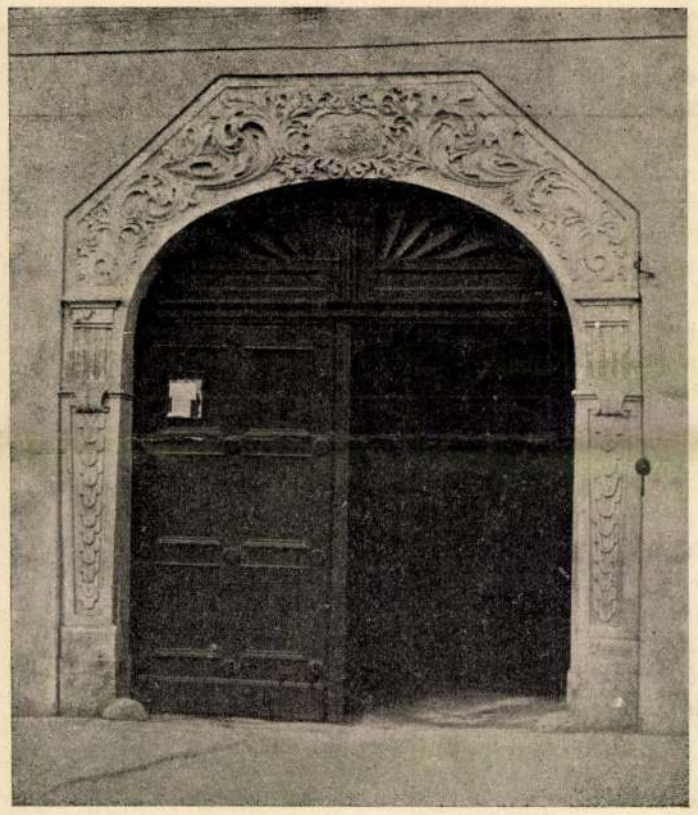

Az Országház-utca 6. számú ház kapuja.

Domborműves faldíszítés a Fő-utca 56. számú házon.

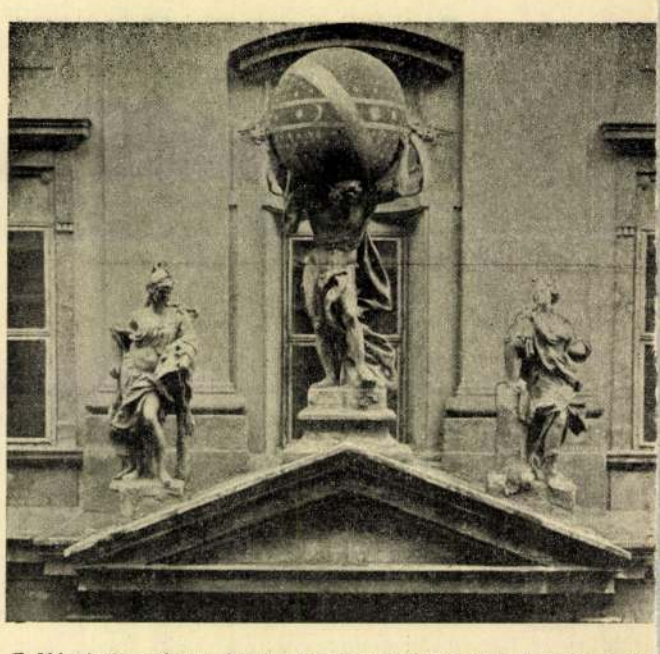

A Károly-kaszárnya (központi városház) kapujának szobormű

SEBESTA FERENC: TANULMÁNY. TANÁR: RÉTI I.

Ferképzőmfoiskola 1936/37.

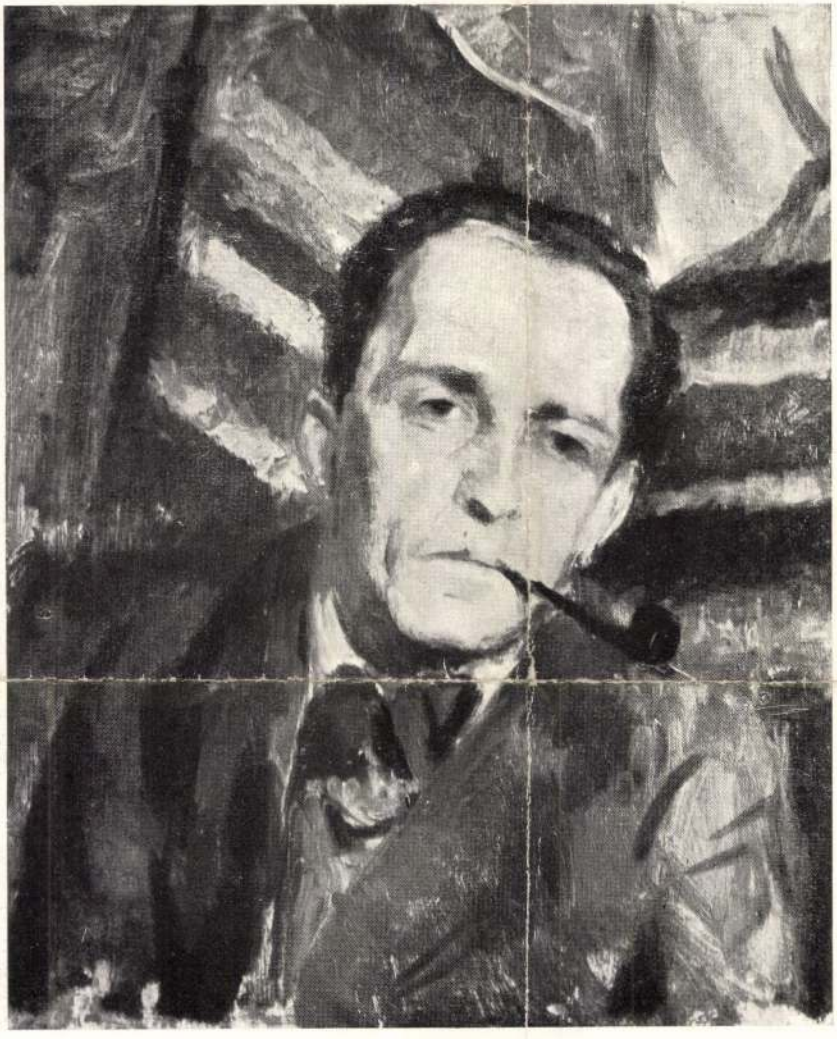

IVÁN SZILÁRD: FÉRFIARCKÉP

TANÁR: RÉTI I.

DÓMANOVSZKY ENDRE: KOMPOZÍCIÓ. TANÁR: GLATZ O.

SEBESTA FERENC: TANULMÁNY

TANÁR: RÉTI I.

és erősséggé alakította át, melyet ma Óvárnak neveznek.

A reformáció elfogadásával a templomok fölszerelése is nagyrészben fölöslegessé vált, mire a városi tanács a városi levéltár adatai szerint a szertartási tárgyak (ú. n. paramentumok) egy részét őrizetbe vette (ezeket 1678-ban adták át a jezsuitáknak), másik részét pedig a környék egyházainak juttatta.

A szomszédos Szent Antalon meg is maradt egy passiosorozat, mely értékes volta után ítélve, csak Selmecről kerülhetett oda. A négy stációkép idővel az esztergomi prímási képtár tulajdonába ment át. A Krisztus születését ábrázoló kép a szentantali plébániatemplomban maradt vissza, míg a Mária látogatását ábrázoló festmény[1] Tópatakra jutott (egykor Kolpach néven Selmecbánya egyik külső telepe volt), ahonnan a Szépművészeti Múzeumba került. E hat kép összetartozását stíluskritikai alapon dr. Gerevich Tibor ismerte fel, aki a szóbanforgó festmények művészi értékét a Minervában (Ill. k. 118—119 l.) is méltatta.

A primási képtár sorozatának első darabja azt a jelenetet ábrázolja, midőn a fölfegyverzett zsidók (mészárosjelvényes) zászló alatt benyomulnak a getszemanei kertbe az imádkozó Üdvözítő elfogására.

A második képen a Golgotához haladó Üdvözítő összerogy a kereszt alatt.[2]

A harmadik képen már a felfeszített Üdvözítő látszik — ezúttal szakáll nélkül; a katonák török öltözetben a mészárosjelvényes zászló alatt állnak.[3]

A negyedik kép, mely a passio-sorozat befejező darabja és valószínüleg utolsónak is készült el, Krisztus feltámadását ábrázolja; az őrség ezúttal német és spanyol öltözetet visel. A nyitott sírbolt elzáró kövén az „M. S. 1506" jelzés látszik.

Az M. S. betük értelme az elmondottak után nyilván Magister Sebastianus, vagy Meister Sebastian (Sebestyén mester), esetleg Maler Sebastian (azaz Sebestyén festő). A német u. i. a foglalkozást jelentő szót a név elé teszi, hogy megkülönböztesse a családnévtől, melyet a személynév után tesz. Pl. Hauptmann Heinrich magyarul Heinrich századost, viszont Heinrich Hauptmann pedig Hauptmann Henriket jelent. Ha a szóbanforgó betük fordított sorrendben állanának, (S. M.) úgy értelmük Sebastian Meister, vagy Sebastian Maler, azaz Meister Sebestyén vagy Maler Sebestyén lenne. II. Ulászló leveléből tudjuk, hogy Sebestyénnek családneve nem volt és ezért használhatta az M. S. kezdőbetüket, melyek megfeleltek a Sebestyén festő (Maler Sebastian), vagy Sebestyén mester (Magister Sebastianus, Meister Sebastian) rövidítésének.

[1] Magyar Művészet I. 265. l. Képe u. o. 266. l.
[2] Képét l. Minerva III. 118. l. után a VI. táblán.
[3] Képét l. u. o. a VII. táblán.

Mint említettem, a mohácsi vész előtt Selmecbányán más festőt nem ismerünk és egyéb selmecbányai festmények fenmaradásáról sincs tudomásunk.

Sebestyén festő megtakarított 137 forintja egy nagyobb festménysorozat, pl. a négy képből álló passio-sorozat díjára enged következtetni.

A passio-sorozat készítője a feltámadás képének „M. S. 1506" jelzete után ítélve, mely kép a sorozat utolsó darabja, a képcsoportot 1506-ban fejezte be és így megvan az időbeli lehetősége annak is, hogy 1507-ből már haláláról értesüljünk.

E körülmények egybevetése után a szóbanforgó passio-sorozat szerzőjének *egyelőre* Sebestyén festőt kell tartanom.

Dr. Miklósy Zoltán.

FOLYÓIRAT SZEMLE. Az alábbiakban rövid foglalatú áttekintést nyujtunk az 1926. év grafikai folyóiratainak tartalmáról. A Bécsben megjelenő, és a magyarországi származású *Árpád Weixlgärtner* által szerkesztett *Die Graphischen Künste* felöleli a rajz, miniatúra és sokszorosító művészeteket egyaránt, az *Old Master Drawings*, — szerkesztője dr. K. T. *Parker*, a British Museum metszetosztályának kitűnő fiatal őre, — rajzokkal foglalkozik, a *Magyar Grafiká*-ban szórványosan fordulnak elő képzőművészeti tanulmányok az igen érdekes tipografiai tartalom mellett.

Die Graphischen Künste. Jahrgang XLIX. 1926. Heft 1.

Leisching, Julius (Salzburg): *Alois Kolb.* A bécsi származású s a leipzigi Kunstakademie-n oktató A. Kolb ötvenedik születésnapjára összefoglaló cikk méltatja munkásságát. Kolb illusztrátor, költészet és irodalomból vett mythikus, misztikus, romantikus és eszmei témáit dús képzelettel újra éli. Az aquatinta egyéni továbbfejlesztésével festői hatású lapokat produkál. Felfogás és kifejezőképesség dolgában egyaránt, a legtökéletesebb és legművészibb jelenkori grafikusok egyike. (12 ábra.)

Laver, James: Neue Graphik in England. A jelenkor angol rézkarcolóinak irányait elemzi. A túlsúlyban lévő tájábrázolás fajtái: az athmosphaerikustól a felhőkarcolók utcasorainak naturalizmusáig. Arckép, genre kevesebb. Technikai kisérletezéssel párhuzamosan egyénien kultivált témakörök. A számos férfi grafikus mellett csomó jelentékeny nő-művész. A fametszet újraéledése. Japán hatás alatt színes metszetfajokkal való különböző kísérletek. (Nyolc illusztráció.)

W. A.: Japanische Gespensterdarstellungen. A néphitben gyökerező s a művészetben régtől fogva dívó kísértet- és szellemábrázolásoknak egy gyüjteményes munkában való megjelenéséről szól. (2 ábra.)

Mitteilungen. Studien u. Forschungen. (Beilage der „Graph. Künste.") (Kutatások.)

Koegler, Hans, Basel: Die heiligen Märtyrer, ein Holzschnitt des Meisters D. S. A majnai Frankfurt Städel-Múzeumának metszetgyüjteményében, egy értelmetlenül színezett fametszetes lapban, — ez is későbbi lenyomat csupán, — a baseli D. S. mester munkáját ismeri föl a szerző. Beható stílus-kritikai elemezéssel veti egybe ezt, a 16 vértanu mellképét mutató lapot a mester többi munkájával. Arra az eredményre jut, hogy a neve-

latába állítani. E körön belül választékos ízlés, mérséklet s előkelőség jellemezte stílusát.

Képmását Strobl Alajos mintázta meg a nyolcvanas években. *(lk.)*

KESZLER JÓZSEF. (1845—1927.) Igen sokoldalú és sokféle érdeklődésű író tűnt el az életből Keszler Józseffel. Volt idő, mikor az irodalom, a művészet, a zene szinte egyenlő mértékben foglalkoztatta. A mult század nyolcvanas éveinek *Nemzet*-ében, a mindenkori kormány lepedőalakú félhivatalos újságjában egyszerre vezette Keszler a színházi, a művészeti és a zenei kritika rovatát. A művészet iránt való érdeklődés bizonyára Párisban fejlődött ki benne, ahol fiatalkorában éveket töltött tanulással és nézéssel. Művészeti ismereteit is ott gyüjthette. Amiután hazakerült, minden fölvetődött művészeti kérdéshez hozzászólt, és szavának hamar súlya lett. Művészeti életünk az időben a Műcsarnok kiállításaira szorítkozott. Keszler minden tárlatról terjedelmes tárcában számolt be. Egészben véve jóindulatú kritikus volt, de ha fonákot, vagy furcsát észlelt, felülkerekedett a kritikuson az eredendős gúnyolódó, s olyankor Keszler igen kíméletlen tudott lenni. Szokatlanul hosszúra terjedő írói pályájának alkotásait, sajnos, sohasem gyüjtötte kötetbe. Írásai a *Nemzet*, az *Országos Hírlap*, a *Magyar Nemzet*, *Az Ujság* és több folyóirat köteteiben rejtőzködnek. Csak az emlékezet segítségével tudjuk megállapítani, hogy rendszerbe foglalható szempontjai nem igen voltak Keszler művészeti kritikáinak. Általában igen érdekelte a művészeti téma; annak, hogy érzékeivel is követni tudta volna azt, amit minden igaz művész alkotásaiba belerejt, nem igen adta jelét. Jobban érdekelték ennél a tisztára technikai kérdések, a festőanyagra és a festői eljárásra vonatkozó tudnivalók. Munkácsy Mihály halálakor a *Magyar Nemzet*-be irt tárcájában Munkácsy művészetének elkerülhetetlen megsemmisülését jövendölte meg és baljóslatát arra a körülményre alapította, hogy Munkácsy „aszfalt"-tal festett. A vele egykorú művészetnél nem kevésbbé érdekelte a régi korok művészete. Ilyen természetű írása is nem egy jelent meg. Külföldi útjain jól körülnézett, s alkalmasint ottani tapasztalatai indították el benne a gyüjtői érdeklődést. Évtizedeken át folytatott gyüjtéssel tekintélyes képanyagra tett szert Keszler. Gyüjteményében legtöbb képpel természetesen a magyar festők szerepeltek, köztük főként a vele egykorúak. Hanyatló korában képeinek nagy részétől megvált s akkor a Szépművészeti Múzeumba is eljutott egyik-másik darabjuk. Gyüjtői tevékenységének köszönhette Keszler az antikváriumi holmi körül való szakismereteit. Képen és szobron túl iparművészetet is gyüjtött, leginkább régi porcellánt, s szakismeretével később nagy hasznára vált gyüjtői munkájukban előkelő barátainak és tisztelőinek. Elmésége és ritka elbeszélő tehetsége, mely mint írót is kitüntette, nagyon népszerűvé tette művészeink körében. Sok barátja gondol közülök meghatva reá, aki mindig vidám volt és kifogyhatatlanul ontotta magából az ötletet és az adatot. Egy évig — még Szmrecsányi Miklós előtt — titkára volt a Képzőművészeti Társulatnak. A régi Pestnek érdekes alakja, sajátos ízű darabja múlt el véle. Nagyon idejénvaló volna, hogy amiről ő hallani sem akart, valami intézmény összegyüjtesse és kiadja java írásainak legalább a színejavát. *(e. a.)*

SEBESTYÉN FESTŐ. Tíz év előtt Selmecbányán II. Ulászló király egyik 1507-ben kelt és Selmecbánya város tanácsához intézett papírokleve'e került a kezembe. Az oklevélben a király értesíti a várost, hogy Sebestyén festőt (Sebastianum pictorem) utitársa, bizonyos Márton nevű szabó Turóc megyében meggyilkolta és 137 forintját elrabolta, amiért is elrendeli, hogy a rablógyilkost nyomozzák ki és állítsák a törvényszék elé. Márton szabó további sorsáról nincs adatom.

A szomorú véget ért festőre sem találtam több hivatalos följegyzést. Annyi bizonyos, hogy Selmecbányán élt, mert a király az ottani tanácsot kereste meg az ügyben. Családneve — mint akkor sok másnak — neki sem volt, mert keresztneve mellett a „pictorem" szót az oklevélben kisbetűvel irták és igy ez a szó keresztneve mellett csupán foglalkozását akarta jelenteni. Sebastianus pictor tehát nem jelentett Festő Sebestyént, hanem Sebestyént, a festőt.

Sebestyénnek a művészete elég szépen jövedelmezett. Ha Márton szabó tőle 137 forintot tudott elrabolni akkor, amikor pl. a jól fizetett selmecbányai városi jegyző évi javadalmazása a számadáskönyvek szerint 52 forintra rúgott, Sebestyénnek ecsetjével jól kellett keresnie, azaz *sokat és jól kellett festenie*, ha — akkor — ilyen tekintélyes összeget birt megtakarítani.

Selmecbányán 1507-ben három templomot és (a hodrusival együtt) négy kápolnát ismerünk, melyek a gazdag aranybányász-családok bőkezűségéből jelentékeny adományokban részesültek s igy feltételezhetjük, hogy Sebestyénnek bőven akadt munkája a templomokban. Hozzá kell még tennem, hogy Sebestyénen kívül más festőt Selmecbányán a mohácsi vész előtt névszerint nem ismerünk.

Ilyen körülmények között bizonyosra veszem, hogy a gyászos véget ért művész után elég sok alkotásnak kellett maradnia. . . .

Selmecbánya város Kek Simon plébános vezetésével 1528-ban fogadta el a reformációt. A városi tanács 1545 körül a Miasszonyunkról nevezett plébániatemplomot a közelében állott, Szent Mihályról nevezett halottaskápolnával együtt megfosztotta egyházi jellegétől

MAGYAR MŰVÉSZET
1927.

Sebestyén Ágnes

Magyar Kulturszemle
1941. 11. f. 262. l.
Részben fenti illusztrálta:
Grimm Testvérek legszebb
mesái. Elmeséli Benedek
Elek. Franklin. H. és é. n.
Magyar Kulturszemle 1941. 262. l.

Paál Mária: Két boldog esztendő. Franklin-Társulat kiadása. 160 lap. (Ára kötve 5.90 P.)

Kedves, finom hangulatos regény nagylányok számára. Petőfi Sándor és Szendrey Julia házasságnak regényes története. Az a két boldog esztendő, amelyet a legnagyobb magyar költő feleségével együtt töltött halála előtt. Az író a női lélek finom veleérzésével és nemes mértéktartásával beszéli el a történetét, amelyet Petőfi uti levelei egyes részeivel, legszebb költeményeivel, Szendrey Julia naplójával és leveleivel sző át. Szerencsés a regény beállítása: a történetet maga Szendrey Julia meséli el. Az elragadó műben nemzeti történelmünk legszebb lapjai elevenednek meg, a magyar költészet legszebb sorai csendülnek fel s egy költői regény testesül meg. A könyv művészi rajzait *Sebestyén Ágnes* készítette.

MTI SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 81
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726
1975 FEB 20

PEDAGÓGUSOK LAPJA
Budapest

Sebestyén Ágnes

1021

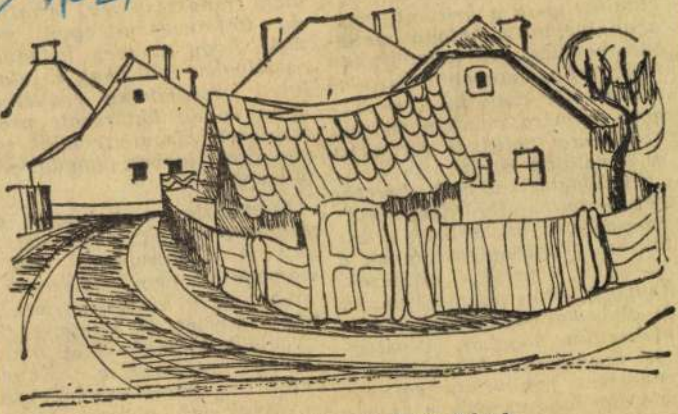

Sebestyén Ágnes (Sátoraljaújhely): Öreg házak

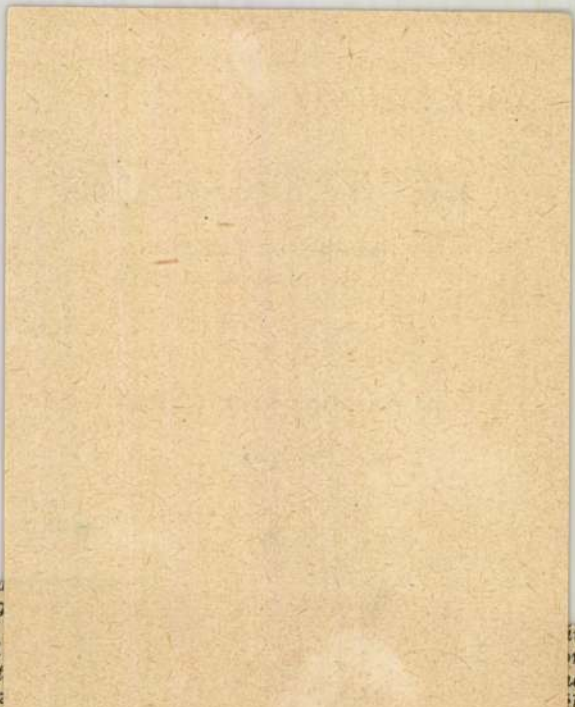

zött vég
jelenlegi
eszközzel
elhallgatt
akadályoz
mű neve
rejlő robl
nítása m
gető szám
az ellenté
és a valóság között.

Tisztogatási akciók keretében — főként 1973 óta — számos oktatót bocsátottak el állásából. Napirenden vannak a különféle perek, eljárások, amelyek során semmibe veszik az alkotmányban rögzített demokratikus jogokat. A pályázati rendszert a közvetlen kinevezések gyakorlata váltotta fel, így gondoskodva a „megfelelő" utánpótlásról. Különö-

tak volna.

Súlyosbítja a helyzetet az utóbbi évek gazdasági válsága. A költségvetés reális számadatai nem ismeretesek ugyan, de a hivatalos statisztikák szerint is mintegy tíz százalékkal csökkent az oktatásügy részesedése. Ennek egyik következményeként romlanak az oktatás tárgyi feltételei is. Kirívó példa hogy az új köztársasági palo-

MH SAJTÓFIGYELŐ
1091 BUDAPEST IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-749, 340-726

Sebestyén J. András,
festőművész

ZALAI HÍRLAP
1984 JAN 4 5. old.

Színek országos találkozása Keszthelyen

Bizonyára nem haragszik meg rám *Tóth Antal* keszthelyi és *Sebestyén J. András* fóti festőművész, ha közös kiállításukat egy, azt mintegy nagyszerű pedagógiai keretbe foglaló, ugyanekkori tárlat méltatásával kezdem. Mindkét kiállító művész valahol nemcsak alkotó, hanem nevelő is. A keszthelyi tárlat pedig, ahol az ő munkásságukat reprezentáló bemutatas történt — történik, az ifjú generáció szépre érzékeny kis reprezentánsait is megszólaltatja.

Hogy miért a gyerekekkel kezdem? Mert Exupery, a Kis herceg megírója erre ösztönöz. Nevezetesen a bevezető részek jutnak eszembe ebből a bűbájos gyermekregényből, amikor kiderül: a kisfiú egy mese kapcsán lerajzolta az óriáskígyót, mely egy elefántot nyelt el. — *Megmutattam művemet a fölnőtteknek* — írja Exupery —, *akik azt mondták rá, hogy ez egy kalap.* Erre a kis művész kénytelen volt megrajzolni a „nyitott" óriáskígyót, melyben látszik az elnyelt elefánt. — *Mert* — írja Exupery — a *fölnőtteknek mindig, mindent meg kell magyarázni* ...

Valahol itt rejlik a megértése a gyermekrajzoknak, a romlatlanság széppé rögzítése, a felnőttekbe vetett bizalom képre álmodása, amikor a fóti gyermekváros apróbb-nagyobb palántáinak alkotásait vesszük szemügyre a keszthelyi kiállításon. Meggyőzőek, és mert természetesek, szépek is a kiállított kis művek. Őszinték, olyannyira, hogy akiben van egy kis nosztalgia saját gyermekkora iránt —, ha nem felejtette el (mint a fölnőttek majd 99 százaléka) — felismeri elveszett-szép, vagy raktározottan-poros (de még letisztítható) emlékképeit.

Mindezt azért írtam előre, hogy még jobban felhívjam a figyelmet a két művész, Sebestyén J. András és Tóth Antal munkásságára, ugyancsak e kiállítás alkalmából. Érdekes találkozás, amelynek példái nem „ütik" egymást. Sebestyén J. András egyénisége megkapó. Igazi pedagógus, a szó nemes értelmében igazi alkotótársa tanítványainak, példásan szép munkái reprezentálják ezt a tárlaton. Olajképei, mint a meseszerű Tevehajcsár, a Fátyolos török nők, vagy a nagyszerű Öreg halász mély kontaktusba szövetkezik mitológiával, természettel.

Nem kell bemutatnunk Tóth Antal keszthelyi festőművészt, aki képeinek meseszövésében a balladisztika szép ritmusával szól nézőihez. Őszintén szólva korábban az olajképei mellett álltam hosszú ideig gyönyörködve, e mostani kiállításán azonban meggyőzött, hogy az akvarell értő művésze. És ugyanúgy balladisztikus — ám a realitás talaján, azaz az érthetőséget egy pillanatra sem mellőzi, mint korábbi alkotásaiban.

Mindkettőjük tárlatainak száma — nem beszélve oktatói érdemeikről (Tóth Antal az Egry-kör egyik vezetője), megközelíti, vagy éppen meghaladj a „profi" kiállítók bemutatkozásait. S most eggyel megint több, a keszthelyi tárlattal, ahol sikerük — mint az alkotásuk is — őszinte, megérdemelt.

Kátai Gábor

zonban e te
ésmentes ta

A csapat
könnyű, la
alkották a
Istvánt, a csapat kapitányát kértük egy kis pihenésre az alig megkezdett bemelegítés közben, aki arra a kérdésre, hogy mit vár a csapattól a tavaszi szezonban, így válaszolt:

— *Úgy gondolom, jól együtt van a csapat. Nemcsak, szám szerint* — fűzte hozzá nevetve —, *hanem ami ennél fontosabb, gondolkodásban, lélekben. Az a véleményünk, hogy a teremtorna hozzájárult a csapategységhez, s az eredményes szereplés csak erősítette ezt.*

rülést szenvedett *Major* is megkezdte az edzést, s könnyebb gyakorlatokat végez már *Fehér* is, akinek a lábáról a közelmúltban vették le a gipszet.

Kialakult a csapat felkészülési programja is. A lekötött jugoszláviai túrát az MLSZ döntését figyelembe véve megpróbálják egy héttel későbbre halasztani: a tervek szerint január 31-én utaznak Rijekába, ahol február 6-ig három mérkőzést játszanak. A hazaérke-

Péter a Spanyolországba utazó keretben

A magyar labdarúgó válogatott hét végén kezdődő háromhetes nyugat-európai túrájára tizenkilenc játékost jelölt ki Mezey György szövetségi kapitány. Az utazók szerdán 17 órakor találkoznak az MLSZ-ben, utána teremedzés lesz, akárcsak csütörtök délelőtt és a déli órákban repülnek az NSZK-ba, ahol pénteken és szombaton nemzetközi teremtornán vesznek részt. Ismeretes, hogy ezt követően Strassbourg a következő állomás, majd Spanyolország következik. A névsor: *Kovács A.* és *Disztl P.* (kapusok), *Csuhay, Farkas, Kőhalmi, Nagy A., Kardos, Varga J., Gálhidi, Péter, Róth, Garaba, Hannich, Csongrádi, Dajka, Törőcsik, Hajszán, Dohányi* és *Mészáros* (mezőnyjátékosok).

Törőcsik és *Kardos*, akik Nyugat-Berlinben egy teremtornán szerepelnek, pénteken csatlakoznak társaikhoz. (MTI)

ZALAEGERSZEG VOLÁN PÁLYAUDVARON LÉVŐ 3x3 MÉTERES VASVÁZAS PAVILONT MEGVÉTELRE FELAJÁNLJUK.

Érdeklődni lehet az Utasellátó Vállalat
Területi Igazgatóságán,
Szombathely, Gábor A. u. 18
Telefon: 14-667.

Sebestyén Anikó, 14 éves, Szentendre.

Kapások (Sebestyén Anikó, 14 éves, Szentendre)

Sz.E.: Egy látjuk ak.! Nála Kapja, 1978. jún. 3.

Sebestyén Artur (Pest, 1868 — 1946): épitész. Bp.-en végzett, egy ideig Lauszmann Alajos mütermében dolgozott. Önállósulása után eleinte ujbarokk stilusban, majd Lechner Ödön szellemében tervezte épületeit: Imperial Szálló, ma Szabadság Szálló, iskolák és bérházak a fővárosban, középületek vidéken, szolnoki szinház; mezőturi városháza (Bánlaky Gézával). Fő müve a Sterk Izidor és Hegedüs Ármin épitészekkel együtt alkotott bp.-i Gellért Szálló és fürdő (1908-18), majd később ennek Hullámfürdője (1927). Külföldön is több épülete került kivitelezésre (Koziépület Szófiában és Ruszében, lakóházak Odesszában, hullámfürdő Bukarestben).

Sebestyén Artur építész

-- Irod. S. A. A Szt. Gellért Gyógyfürdő hullámfürdő építkezése (Képzőművészet, 1927); D. E.: A Szt. Gellért gyógyfürdő és szálló pezsgőfürdője (Tér és Forma, 1934).

Magyar életrajzi Lexikon

SEBESTYÉN ARTHUR

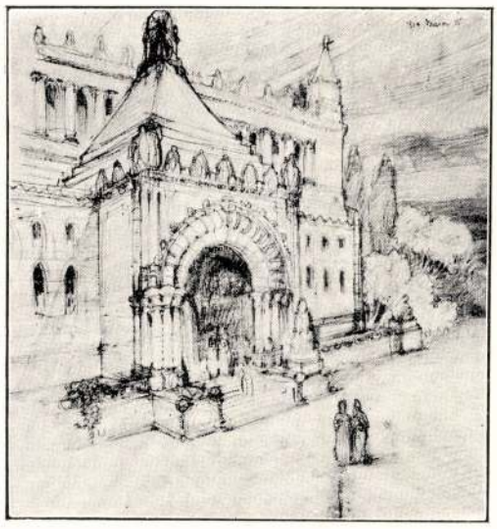

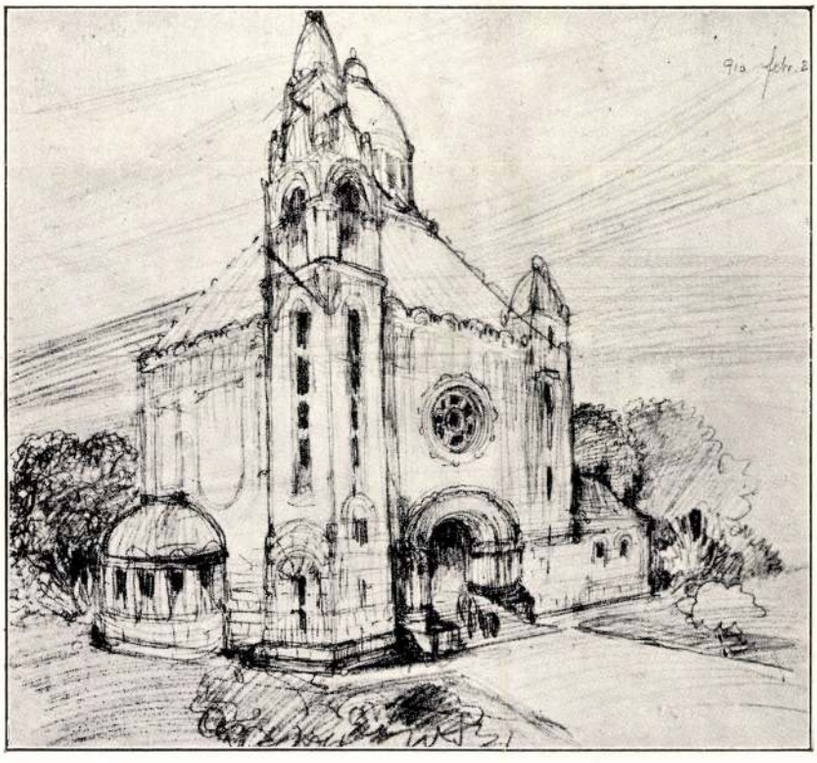

VÁZLATOK

SEBESTYÉN ARTHUR

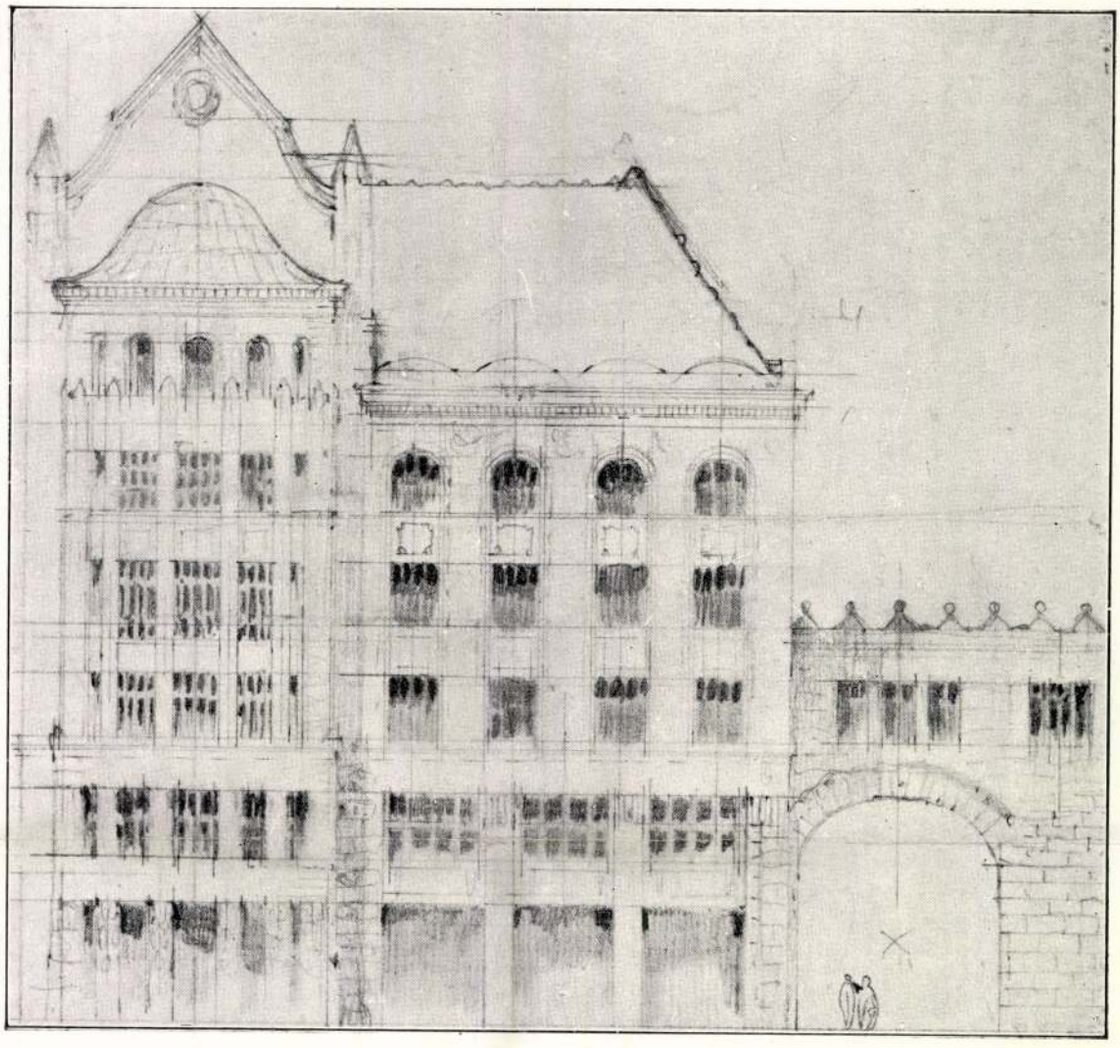

VÁZLATOK

SEBESTYÉN ARTHUR

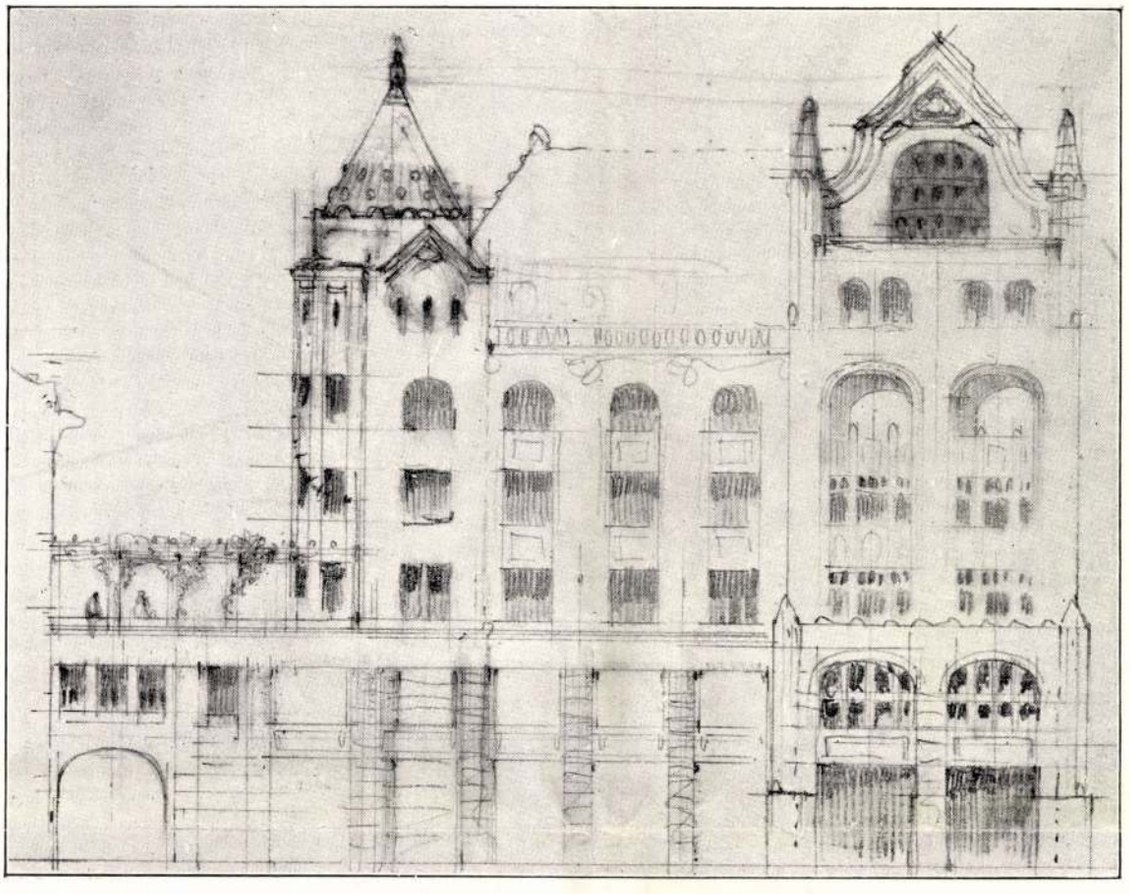

VÁZLATOK

SEBESTYÉN ARTHUR

AZ EGRESSY-UTI ISKOLA

HOMLOKZATRÉSZLET

SEBESTYÉN ARTHUR

AZ EGRESSY-UTI ISKOLA

FIÚK BEJÁRATA

SEBESTYÉN ARTHUR

SPITZ-VILLA HOMLOKZAT

SEBESTYÉN ARTHUR

SPITZ-VILLA

HOMLOKZATRÉSZLET

PECZ GYULA

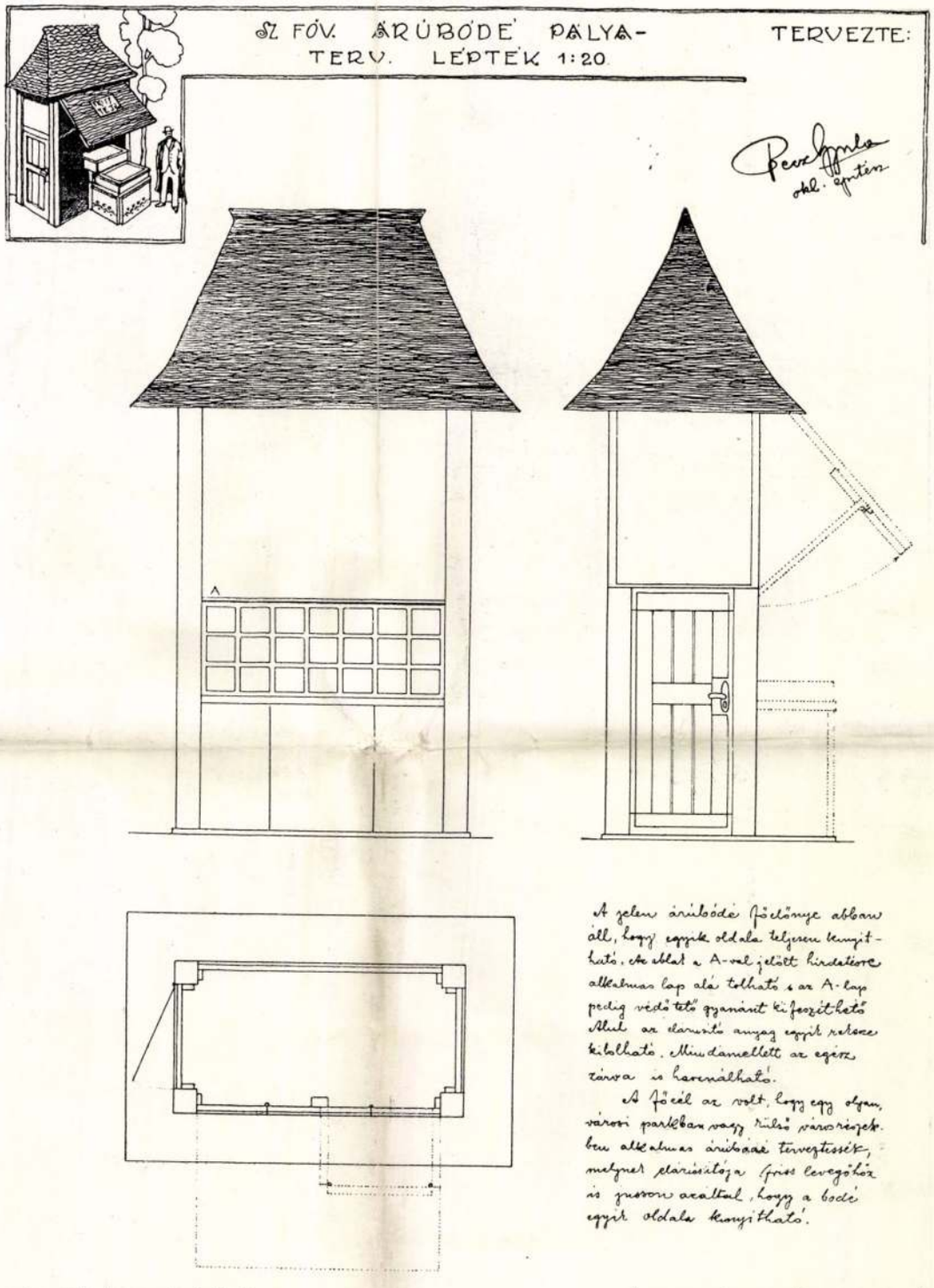

SZÉKESFŐVÁROSI ÁRÚBÓDÉ

(MULT SZÁMUNKBÓL KIMARADT)

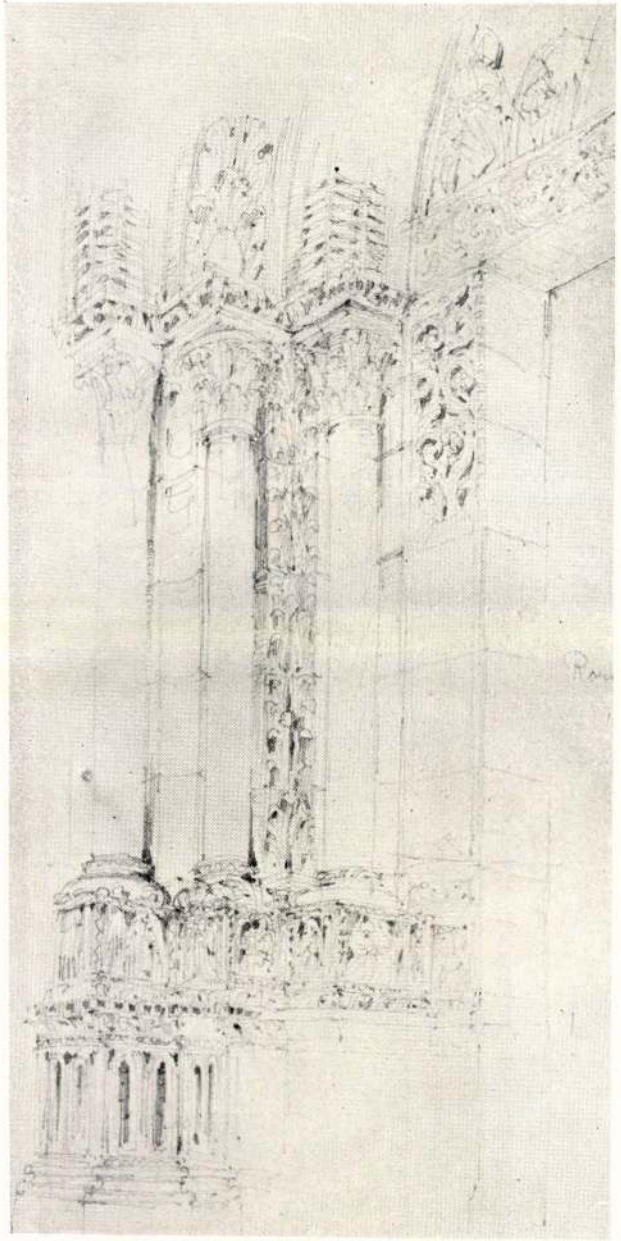

ROUEN, NOTRE DAME

AUGSBURG, DOMBORFAL OROSZLÁNFEJ

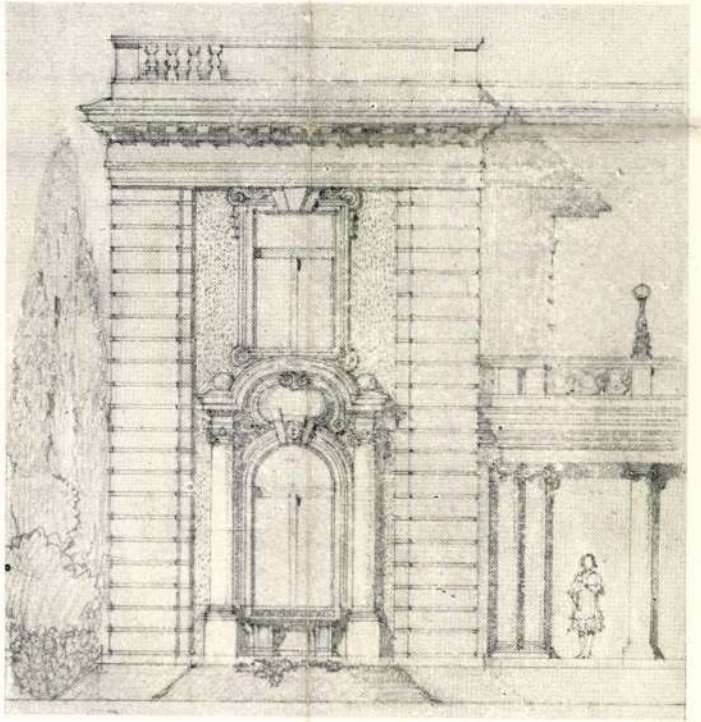

BUDAI KASTÉLY VÁZLATA

HAARLEM, NIEWE KERCH

ÉPÍTŐMŰVÉSZET

SEBESTYÉN ARTHUR VÁZLATKÖNYVÉBŐL

Egy építész vázlatkönyvéhez.

Az építészet multjának fennmaradt emlékei mindig bő anyagot szolgáltattak a romantika levegőjéből táplálkozó művésznek: festőnek és grafikusnak. De alig gondol valaki arra, hogy amikor *építőművész* veszi kezébe a ceruzát, akkor a festői ábrázolás puszta tényén kívül, úgy és olyan munkát végez, amely nem fejeződik be a rajzot készszé nyilvánító utolsó tollvonással. Az építész tudja jól, hogy nincsen olyan művészet, amely továbbfejleszthető volna anélkül, hogy művelője annak históriumát ne ismerné. Ennek az ismeretnek a megszerzését jelenti az építész kezében a vázlatkönyv, amikor a történelmi stílusok eredeti emlékeit örökíti meg tanulmányútjai alkalmával.

ANVERS

Ugyanez állapítható meg *Sebestyén Artúr* vázlatkönyvéből is, amelynek stúdiumaiban a grafikus rajzkészségén kívül az építész szaktudása is megnyilvánul, és aki nemcsak a festői témát ábrázolja képeiben, de biztos szemmel viszi papírra az architektúra szerkezetét is éreztető pontos arányokat. Művészi munkájának eredménye pedig nem marad pusztán vázlatkönyvének lapjain, hanem realizálódik azokban az alkotásokban, amelyek kőből és téglából hirdetik értékes munkásságát.

Becz Jenő, műépítész

AUGSBURG, SZT. ANNA-templom

Képzőművészet
II. évf. 6 sz.

Sebestyén Artur

Képzőművészet

1927. 2. 7.

A SZT. GELLÉRT
GYOGYFÜRDŐ HULLÁMFÜRDŐ ÉPITKEZÉSE.

Kapcsolatban a Szt. Gellértfürdő kerti terrasz épitkezésével, ennek axisában készül az uj hullámfürdő, teljesen kerti jellegben kiképezve. A terrasza alatti részek 2 emeletsorban, felerészt női és felerészt férfi kabinoknak lettek elosztva, — összesen cca. 500 személy számára. — melyekből zuhanyozó és lábfürdő helyiségeken keresztül, szabad lépcsőn, a medencéhez jutunk. Maga a medence 38 m. hosszú és 15 m. széles teljesen alápincézett és oldalfolyosókkal ellátott vasbeton—konstruktis kék keramit — lapokkal burkolva. — A terraszok alatt vannak elhelyezve a Németországból hozatott hullámverő gépek, melyek a thermal vizzel töltött 22 fokos medencében mesterséges és cca 1 m. magas hullámokat fognak verni, — külön vonzó erőt fog alkotni a vörös márványból faragott és csiszolt csuszkálópálya.

A medencét övezően jobbról-balról 1-1 köralaku, pavillonszerű zuhanyozó helyiség, valamint két oldalt lépcsőzetes pihenő terraszszok vannak elhelyezve, melyek a colonneadeszerü pergolás oszlopsorral nyernek lezárást. Az oszlopok között kerti lécezés van alkalmazva, mely növényzettel lesz befuttatva, — úgyhogy a medence teljesen egy parkban elhelyezett classikus elrendezésű kertben fekszik. — A felső ives medencefallal parallel ives támfal zárja le a pihenő és napoló terrasszokat, melyek bőségesen fel vannak szerelve márványpadokkal.

A támfal felső részén levő terrasszra és kaszkadhoz széles karú lépcső vezet fel, mely legfelső részén szoborcsoporttal fejezi be az egész elrendezést.

Az alsó körives támfal gazdag decorativ kiképzést nyer, márványlábazat, kőpillérek és

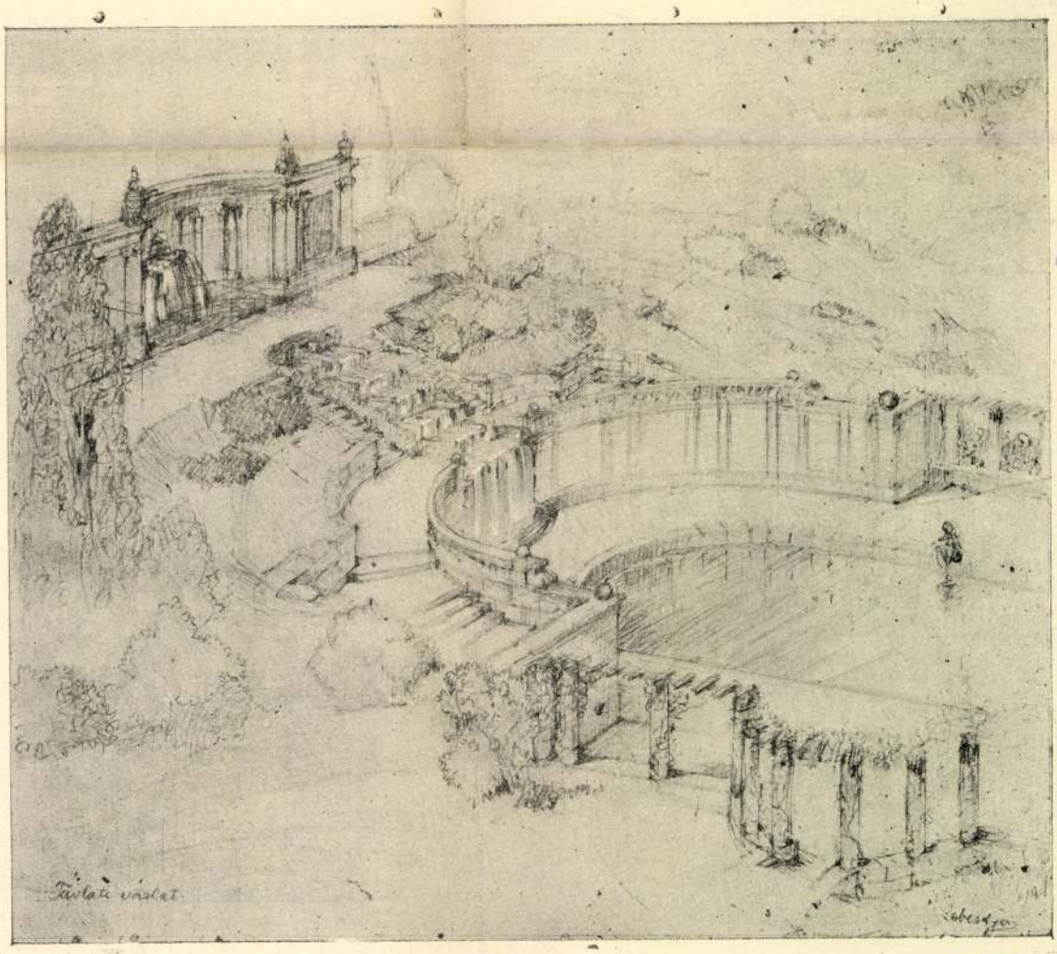

Távlati rajz.

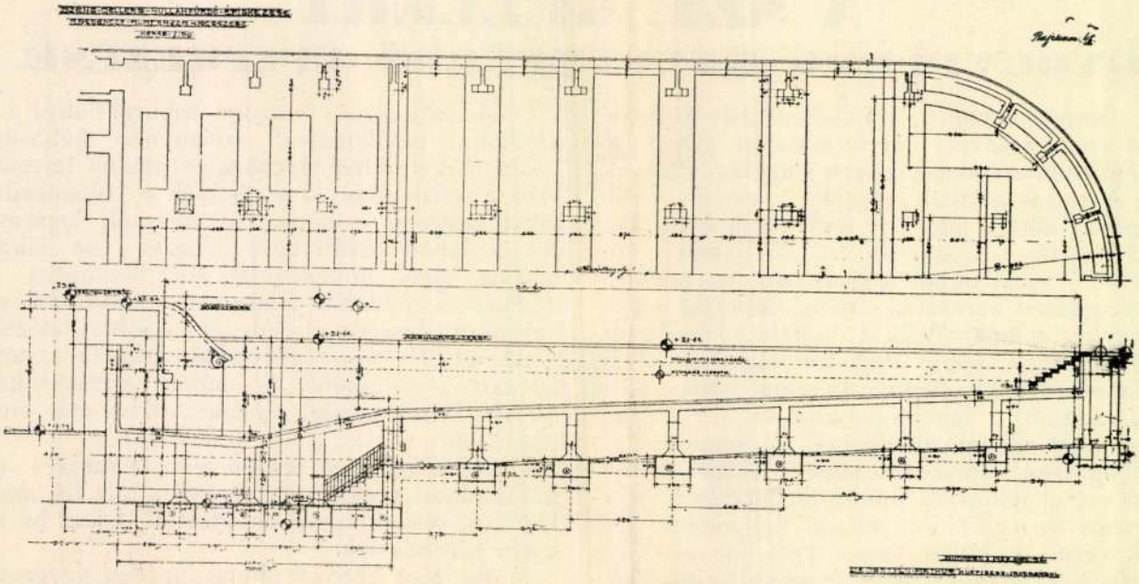

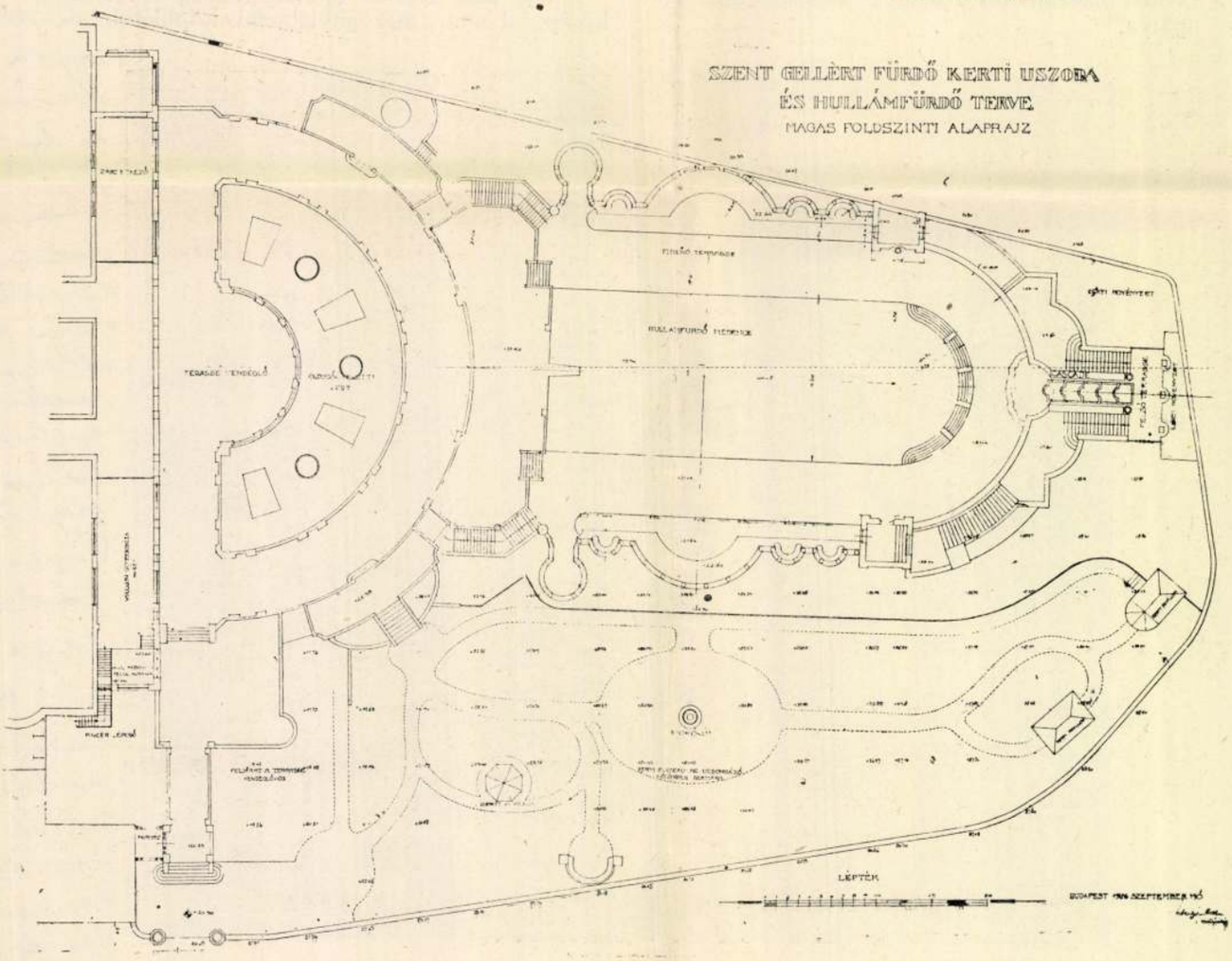

SZENT GELLÉRT FÜRDŐ KERTI USZODA
ÉS HULLÁMFÜRDŐ TERVE.
MAGAS FOLDSZINTI ALAPRAJZ

Sebestyén Artur

műépítész

1900-ban lakott: VI. Gyár u. 32.

Az 1900/i téli képz. tárlatot illetőleg lásd Körösi Albert műép. tészt.

Sebestyén Arthur

építen

1907. VI. Kmetty u. 20

13.052.

24090 Községi nyomda Budapest.

II.-a01.

ÉPÍTŐMŰVÉSZET

SEBESTYÉN ARTHUR VÁZLATKÖNYVÉBŐL

Egy építész vázlatkönyvéhez.

Az építészet multjának fennmaradt emlékei mindig bő anyagot szolgáltattak a romantika levegőjéből táplálkozó művésznek: festőnek és grafikusnak. De alig gondol valaki arra, hogy amikor *építőművész* veszi kezébe a ceruzát, akkor a festői ábrázolás puszta tényén kívül, úgy és olyan munkát végez, amely nem fejeződik be a rajzot készszé nyilvánító utolsó tollvonással. Az építész tudja jól, hogy nincsen olyan művészet, amely továbbfejleszthető volna anélkül, hogy művelője annak históriumát ne ismerné. Ennek az ismeretnek a megszerzését jelenti az építész kezében a vázlatkönyv, amikor a történelmi stílusok eredeti emlékeit örökíti meg tanulmányútjai alkalmával.

ANVERS

Ugyanez állapítható meg *Sebestyén Artúr* vázlatkönyvéből is, amelynek stúdiumaiban a grafikus rajzkészségén kívül az építész szaktudása is megnyilvánul, és aki nemcsak a festői témát ábrázolja képeiben, de biztos szemmel viszi papírra az architektúra szerkezetét is éreztető pontos arányokat. Művészi munkájának eredménye pedig nem marad pusztán vázlatkönyvének lapjain, hanem realizálódik azokban az alkotásokban, amelyek kőből és téglából hirdetik értékes munkásságát.

Becz Jenő, műépítész

AUGSBURG, SZT. ANNA-TEMPLOM

Képzőművészet
1928. 6. 27.

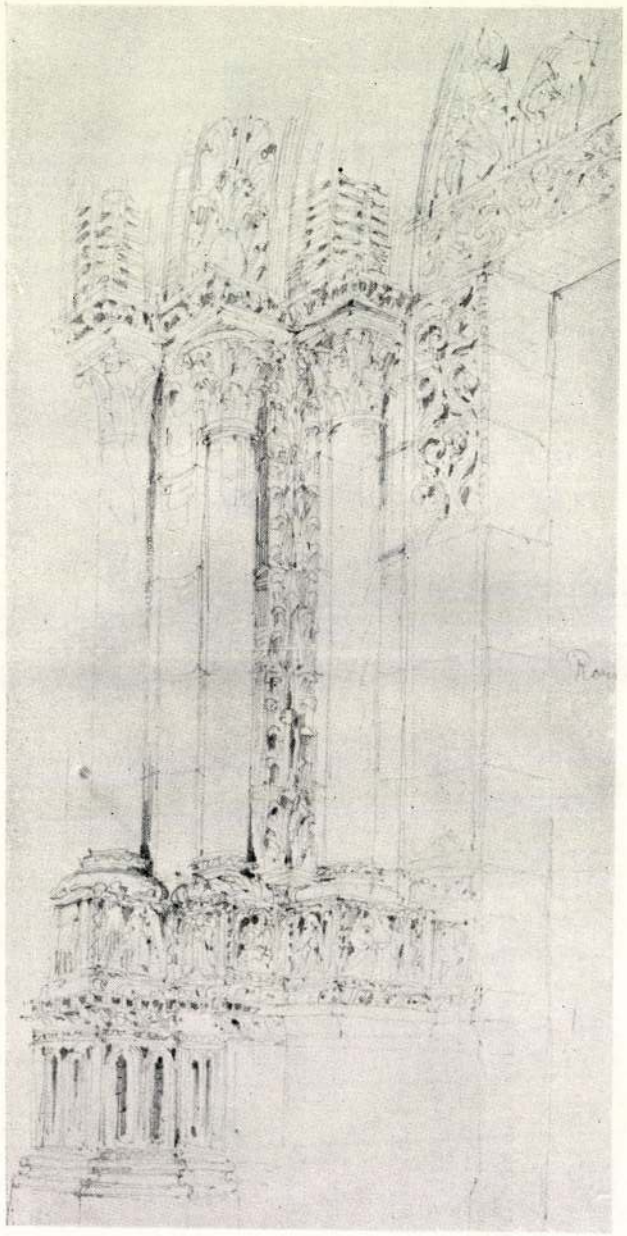

ROUEN, NOTRE DAME

AUGSBURG, DOMBORFAL OROSZLÁNFEJ

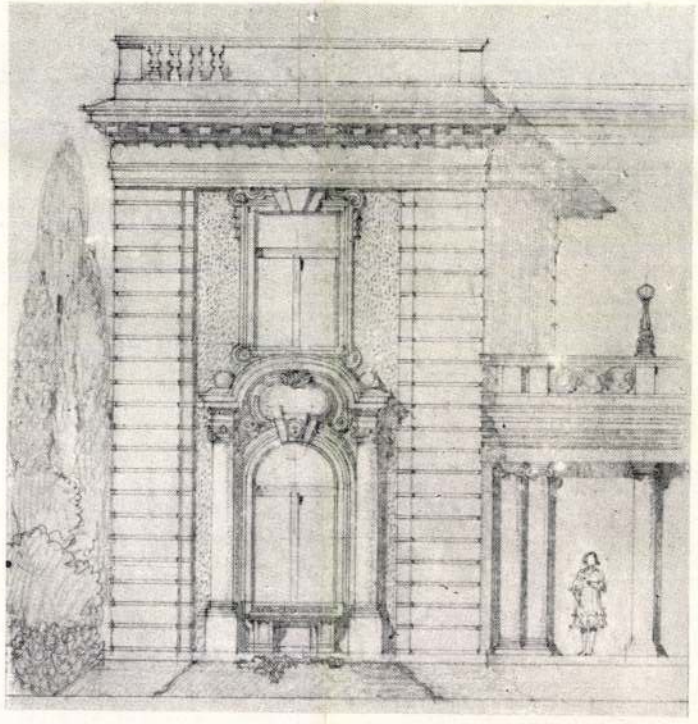

BUDAI KASTÉLY VÁZLATA

HAARLEM, NIEWE KERCH

ÉPÍTŐMŰVÉSZET

SEBESTYÉN ARTHUR VÁZLATKÖNYVÉBŐL

Egy építész vázlatkönyvéhez.

Az építészet multjának fennmaradt emlékei mindig bő anyagot szolgáltattak a romantika levegőjéből táplálkozó művésznek: festőnek és grafikusnak. De alig gondol valaki arra, hogy amikor *építőművész* veszi kezébe a ceruzát, akkor a festői ábrázolás puszta tényén kívül, úgy és olyan munkát végez, amely nem fejeződik be a rajzot készszé nyilvánító utolsó tollvonással. Az építész tudja jól, hogy nincsen olyan művészet, amely továbbfejleszthető volna anélkül, hogy művelője annak históriku mát ne ismerné. Ennek az ismeretnek a megszerzését jelenti az építész kezében a vázlatkönyv, amikor a történelmi stílusok eredeti emlékeit örökíti meg tanulmányútjai alkalmával.

Ugyanez állapítható meg *Sebestyén Artúr* vázlatkönyvéből is, amelynek stúdiumaiban a grafikus rajzkészségén kívül az építész szaktudása is megnyilvánul, és aki nemcsak a festői témát ábrázolja képeiben, de biztos szemmel viszi papírra az architektúra szerkezetét is éreztető pontos arányokat. Művészi munkájának eredménye pedig nem marad pusztán vázlatkönyvének lapjain, hanem realizálódik azokban az alkotásokban, amelyek kőből és téglából hirdetik értékes munkásságát.

Becz Jenő, műépítész

ANVERS

AUGSBURG, SZT. ANNA-TEMPLOM

Képzőművészet
1928. 6-7.

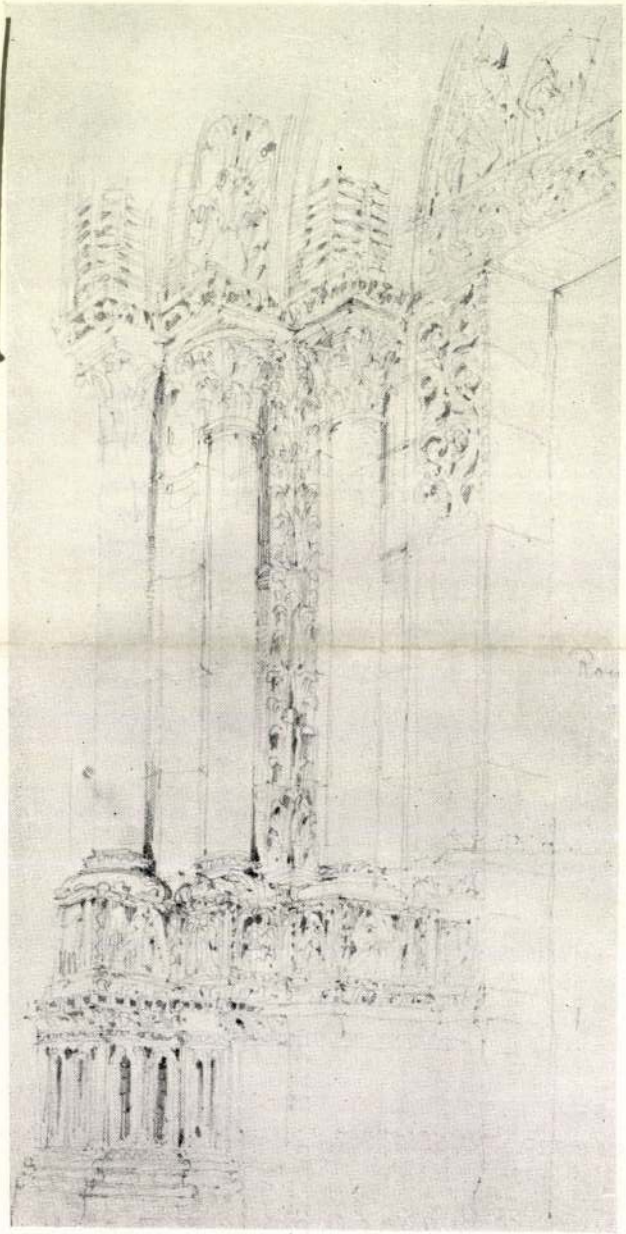

ROUEN, NOTRE DAME

AUGSBURG, DOMBORFAL OROSZLÁNFEJ

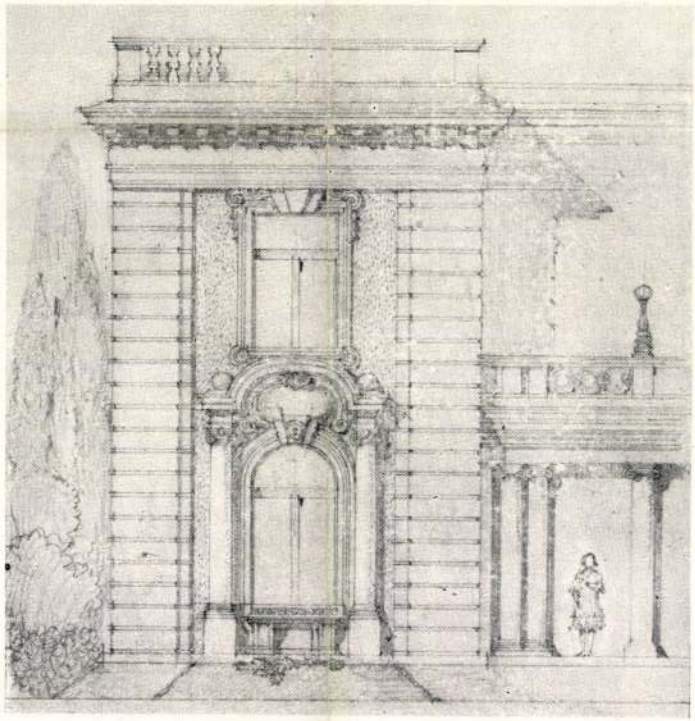

BUDAI KASTÉLY VÁZLATA

HAARLEM, NIEWE KERCH

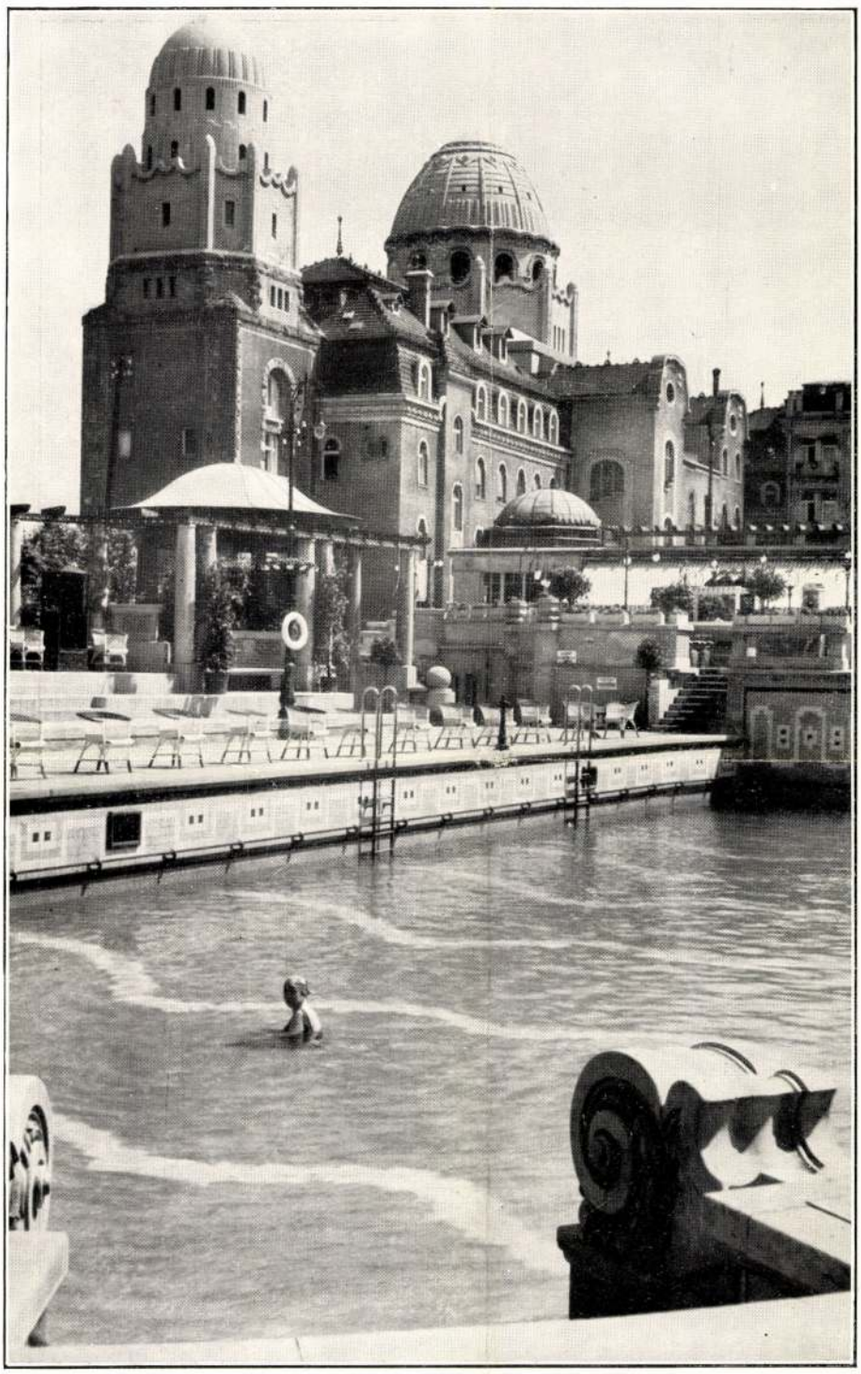

40. Szent Gellért-fürdő termális hullámfürdőmedencéje. ◆ Thermales Wellenbad des Hauptstadt. »Szent Gellért«-Heilbades. Piscina delle onde nel Bagno termale municipale »Szent Gellért«. ◆ Bain à la lame du Bain thérmal municipale »Szt. Gellért«. ◆ "Szent Gellért" Municipal mechanical Surf-Bath.

(Sebestyén Artur)

Liber Középitk

40. sz. kép -

41. Szent Gellért-fürdő. A hullámfürdő környezete. ✦ Hauptst. Heilbad »Szent Gellért«. Umgebung des thermalen Wellenbades. Dintorni della piscina delle onde nel Bagno termale municipale »Szent Gellért«. ✦ Les abords du bain à la lame du Bain thermal municipal »Szent Gellért«. ✦ Environs of the "Szent Gellért" Municipal mechanical Surf-Bath.

Sebestyén Artur

épitész
az alábbi tervpályá-
zaton díjazott terv

Magyar Pályázatok
1906. 4. sz. (A kis-
kunfélegyházi vá-
rosház pályatervei.)

mussáki
rajzokkal

ezdes, körteidomu testtel. Osztrák, 1850 k.

ranyozott számlappal. Német, XIX. sz. e. f.

zel. Jelezve: „*J. F. Bautte, Geneve*". Svájc, Biedermejer.

ités, peremén befoglalt apró gyöngyök. Magyar (Pest),

Jémet, 1850 k.

st, trébelt diszitéssel. Török, XVIII. sz. v.

t diszitéssel. Magyar, 1830 k.

ás alak, zománcdisszel, gyöngysorral, miniatür zománc-
1790 k.

koralvirággal. Biedermejer.

páros jelenet. Genf, 1840 k.

diszitéssel. Svájc, Biedermejer.

jjel, ovális arany foglalatban. Olasz, 1850 k.

a farkát két forgatható korong alkotja. Svájc, XIX. sz.

szláv felirat és 1717. évszám. XVIII. sz.

dika-alak, behajlott oldalakkal. Magyar, 1838.

ójásdad testtel. Bécs, 1838.

Bécs, 1830.

„SATORIN"-KŐHABARCS-ANYAG
Olcsó és kitünő épitkezési anyag fagymentes, szintartó, kőkemény, plasztikus
Több szinben szállitja: SÁTORI-GYÁR BUDAPEST, IX., Dandár-utca 25.

gyobb emelkedéssel és 300 m. legkisebb sugárral, 23·6 kg. nehéz, 12 tonna tengelynyomásra számitott felépitménynyel tervezik. A csatlakozás folytán bővitendő Baranyavár—Pélmonostor állomáson kivül a következő állomások létesülnének: Harkányfürdő, Siklós, Baranyanagyharsány, Kistapolca, Rácboly, Beremend, Petárda, Baranyaszentistván, Benge, Karancsrév, Karancs, Hercegszőllős, Csuza, Baranyavörösmart és Kiskőszeg, Beremend állomásból az ottani kőbányába iparvágány terveztetik. Engedélyesek kérték, hogy a kiskőszegi vég- és átrakodó állomás egyelőre ki ne épittessék. A vasut építési tőkéje három alternativ esetre állapittatott meg Ugyanis ha a vonal Harkányig épül, akkor az építési tőke 5.860,000 kor., ha a siklós—harkányi rész elmarad 5 650,000 korona, arra az esetre pedig, ha a kiskőszegi átrakodó állomás is létesül, az építési tőke mind a két esetben 290.000 koronával nagyobbodnék. Az 5.860.000 kor. építési tőkének törzsrészvényekben födözendő 35%-ából, vagyis 2 051,000 koronából az érdekelt községek, valamint a Schaumburg-Lippe hercegi uradalom hozzájárulásával 820.000 korona van biztositva; az 1,231.000 koronát tevő hiányt államsegély és postaváltságként kérik az engedélyesek

A marosvásárhely—mezőbándi vasut. Maros-Torda vármegye és Marosvásárhely szab. kir. város közönsége kérelmére a keresk. minister a Marosvásárhelytől Mezőbándon, Mezőpágocsán és Mezősályin át a marosludas—besztercei h. é. vasut Mező-Méhes állomásáig s az emlitett uj vasutvonalból Mezőbándnál kiágazólag a Komlód völgyében Oroszfája községig tervezett keskenyvágányu h. é. vasutvonalak közigazgatási bejárását dr. Rudan Amadé min. osztálytanácsos vezetése alatt elrendelte Az eljárás április 28-án kezdődött Marosvásárhely városháza tanácstermében és 29-én Mezőbánd, 30-án Mezőméhes, május 1-én Mezőrücs és 2-án Nagynyulas községházán folytatódik.

Épitő munkálatok.

A fővárosban.

A kerületi munkásbiztositó pénztár palotájánál végzendő palafedő, burkoló, hézagmentes padló, amerikai tölgyfapadló, linoleum, szobafestő kárpitos, takaréktüzhelyek, redőny, személyfelvonók, márványlemez burkolati és elszigetelő munkákra lapunk mai számában árlejtés van kitüzve. Pályázati határidő május 8-ik napjának d. e. 11 órája.

A m. kir. posta- és távirdaigazgatóság kábelcsatorna épitkezése. A m. kir. posta- és távirda műszaki hivatal f. é. február hó 15-én árlejtést tartott az 1908—1910. években kivitelre kerülő tömb- és elosztócsatornák munkáira. A pályázaton részt vettek: Kis J. Jenő, Melocco Péter r. t., Walla József féle r. t., Kövér Károly, Beton, híd és mélyépitő r. t. Pittel és Brausewetter és Halász Hubert. A beérkezett ajánlatokat annak idején a kereskedelemügyi m. kir. ministeriumhoz terjesztették fel, melynek döntése most érkezett le. A döntés szerint két részre osztották fenti munkálatokat s pedig az I. csoportba sorozott s 800.000 korona építési összeget meghaladó tömbcsatorna munkálat kivitelével Kövér Károly vállalkozó, a mintegy 400.000 koronára tehető elosztó csatornák munkáival pedig a Beton-híd és mélyépitő r. t. Pittel és Brausewetter cég bizatott meg.

Magasépitmények Budapest-Józsefváros állomáson. A Budapest-Józsefváros állomáson létesitendő rakodó és raktárépület építésével a Máv. igazgatósága a március 31-én tartott árlejtés alapján Neuschlosz Ödön és Marcell budapesti céget bizta meg 84176 kor. 30 fillérért.

A Munkásbiztositó Pénztár palotájának építésénél végzendő föld, kőmüves és elhelyező, ács, vasgerenda, falkötővas, vasszerkezeti, vasbeton, cserépfedő, bádogos és kőfaragó munkákra hirdetett árlejtés határideje e hó 24-én járt le. A munkákra ez időpontig összesen 53 ajánlat érkezett be, melyek átszámitás és javaslattétel céljából Vágó László és József tervező müépitészeknek adattak ki.

Gyártelep épités. A Ganz-féle vasöntő és gépgyár részv. társ. a Kőbányai-uton uj gyári épületet fog emeltetni. Az építés ügyében a f. é. április 30-án tartandó közgyülés fog véglegesen határozni.

A vidéken.

Utépités Békés vármegyében. Az orosháza—tótkomlósi th. közut 0—15·275 és a tótkomlós—makói th. közut 0—2·395 km. szakaszának kiépitésére Békés vármegye alispánja lapunk mai számában árlejtést hirdetett. A hivatalos kiirást lapunk hirdető rovatában találják meg az érdeklődök.

A breznóbányai városi vendéglő épitésére április 18-iki határidővel hirdetett árlejtést közbejött akadályok miatt nem tartották meg. A 138.000 koronával előirányzott épitkezésre a város tanácsa ujabbi árlejtési határidőt tüzött ki f. é. május hó 16 án d. e. 9 órára. A kiirást lapunk mai számában hivatalosan is közzétette a város tanácsa.

Gőzfürdő épités Pancsován. Pancsova város tanácsa lapunk mai számában árlejtést irt ki a városi gőzfürdő épitésénél előforduló épitőipari munkáknak és szállitásoknak vállalati uton leendő biztositására. Az ajánlatokat a városi tanácshoz május 25-én d. e. 10 óráig kell beadni. Ajánlat az összes munkákra, vagy egyes munkanemekre külön-külön tehető. A fürdőépület Sebestyén Arthur budapesti müépitész tervei szerint és művezetése mellett épül, A tervek nála is megtekinthetők és ajánlati ürlapok tőle is beszerezhetők.

Iskolák épitése Mezőturon. Mezőtur város polgármestere a város külterületén létesitendő nyolc tanyai iskola, két egyenként egy előszobával ellátott tanterem és tanitói lakás, valamint hat régi iskolánál szükséges melléképületek épitésére lapunk mai számában árlejtést irt ki. Az ajánlatok a városi iktató hivatalban május 15-én d. e 11 óráig nyujtandók be. Ajánlat tehető iskolánkint, vagy több iskolára együttesen.

Épület átalakitás Versecen Versec város tanácsa lapunk mai számában árlejtést irt ki a Városliget-utcai gyermekkert emeletes épületének városi muzeummá leendő átalakitására és kibővitésére. Pályázati határidő május 11-ik napjának d. e. 10 órája.

A temesvár-gyárvárosi városi bérház épitésénél előforduló alábbi munkákat a következők nyerték el: Krämer József a föld, kőmüves és elhelyező munkát, Tunner Kornél a kőfaragó munkát, D'Angeló Domonkos a vasbeton munkát, Zsolnay-gyárak a falburkolati munkát, Politzer és Oklejszky az amerikai padozati munkát, Menczer Bernhárd a szobrász munkát, Marosy Mátyás a mázoló munkát, Jost Mátyás a bádogos munkát, Paschka és tsa az esslingeni redőnyök és ablakponyvák szállitását, Vasgerendákat árusitó r. t. a vas munkát, Eckmayer István az acélredőnyök szállitását, Fischer Jakab az asztalos munkát, Leth Ede a lakatos munkát, dr. Helvey Tivadar a parafakő munkát. Az ács, kőfaragó, tetőfedő, szobafestő, vizvezetéki és csatornázási és műkőbeton munkákra, valamint a házi telefon berendezésére beérkezett ajánlatok felett még nem döntöttek, mig az üveges munkára ujabbi árlejtés fog megtartatni.

Szőnyeggyár épités Sopronban. Haas Fülöp és fiai budapesti cég szőnyeggyárat épittet Sopronban. A gyárat Schneider Márton soproni épitőmester épiti, aki a munkákhoz a napokban nagy erővel fogott hozzá.

A gádorosi állami elemi iskola épitését a gyulai államépitészeti hivatalban tartott árlejtésen Pfaff István és tsa gyulai épitészek nyerték el 7%-, árengedéssel az előirányzott 30.790 kor. 20 fillérből.

A pécsi pénzügyőri laktanya kibővitését a villamos világitás berendezésének kivételével Schlauch és Károlyi pécsi épitészek kapták vállalatba, a kik az előirányzott 69.342 kor. 68 fillérből 4%-ot engedtek A villamos világitás berendezésére a Pécsi villamosságirészv. társ. nyert megbizást 1947 kor. 82 fillér árban.

A szapáryfalvai templom épitését Pongrác János lugosi épitőmester vállalta el 45000 korona árban.

Polgári leányiskola, internátus és igazgatói lakás épitése Kézdivásárhelyt. A vallás- és közoktatásügyi ministerium segédhivatali igazgatójához május 18 án déli 1 óráig ajánlatok adhatók be a Kézdivásárhelyt emelendő állami polgári leányiskola, internátus és igazgatói lakás épitésénél előforduló épitőipari munkákra. Előirányzott költség összesen 173.476 kor. 26 fillér.

Utkaparóház épitése J.-N.-K.-Szolnok megyében. A kereskedelemügyi minister a dunaföldvár—debrecen—máramarosszigeti áll. közut 174—175 km. szakaszán Fegyvernek község határában létesitendő utkaparóház épitését engedélyezte s az ehez szükséges telek kisajátitására az eljárást elrendelte.

Iskolák épitése Petrőc községben. A bácsmegyei Petrőc községben létesitendő három uj iskola épitésével az ág. hitv. evang. egyházközség Gabrinyi János ottani vállalkozót bizta meg 36895 kor vállalati összeg mellett.

Járdák létesitése Hajduszoboszlón. Hajduszoboszló város épitkezési bizottsága több utcának járdával való ellátását határozta el. A munkálatokat a nyár folyamán hajtják végre.

A hatvani vágóhid átalakitása. Hatvan város képviselőtestülete a hevesmegyei m. kir. államépitészeti hivatal javaslata alapján elhatározta, hogy uj vágóhid épitése helyett a régi vágó-

HORVÁT BERTALAN Épület és portal asztalosmester Budapest, VII., Király-utca 11. szám.

ZIMMERSPITZ VILMOS
mázoló, fényező és aranyozó vállalata
Budapest, VII., Alsóerdősor-u. 22.

Elvállal: Épületek, portálok és butorok mázolását és fényezését minden kivitelben jutányos árak mellett.
TELEFON 87—31. TELEFON 87—31.

91964. Cseley és tsai a IX., Ernő-utca 3.
96418. Dr Hajduska Emil az I., Krisztina-tér 19. sz. a.
96462. Böszörményi Pál a X., Martinovics-tér 7. sz. a.
99328. Schmayer Nándor a II., Margit-körut 3513. sz. a.
96402. Haszmann Ferenc a III., Lajos-utca 172. sz. a.
99356. Tamedly Mihály a IV., Muzeum-körut 402. sz. a.
97382. Pikovszky Gerzson a VIII, Baross-utca 6561 hrsz.
102222. Gara Dezső a VIII. Óriás-utca 15.
102262. Doszkár János az V. ker., Hajnal-utca 8.
97301. Blonder Lajos a VII. Rákóczi-ut 56.
78175. Putzer György a III., Zsigmond-utca 3560. hrsz.
93858. Bittner József a IX. Angyal utca 9108. hrsz.
92769. Keschitz Antal a VI. ker., Futár-utca 45.
94659. Sugár és Barna a VI. ker., Terézkörut 6.
88149. Eschenbach Károly a II. Margit-körut 3508. hrsz.
88146. Ranolder leánynevelő intézet a IX. Gyep-utca 23.
92727. Eszterle Antal a II. Törökvész-dülő 6851 hrsz.
93843. Bodor Henrik a VII. ker., Csengery-utca 64.
86253. Inoka János a X., Alsó vaspálya-utca 8493. hrsz.
91585. Barcsai Lajos az I., Magyarádi-ut 13909. hrsz.
91593. Simon Ferenc a III., Zöldmáli-ut 5865. hrsz. a. házra vonatkozó tervek;

d) **gépekre és felvonókra:**

102039. Bpesti önsegélyző takarékpénztár (VIII. Futó-utca 7.)
78260. Fuchs Ervin (VII. Thököly-ut 36.)
97392. Finaly Adolf (III., Bécsi-ut 1724. hrsz.)
84213. Wittmann János (V., Sziget-utca 4.)
92768. Viktória gőzmalom (V. Ujpesti-rakpart 22.)
90743. M. köztisztviselők fogyasztási szövetkezete (IX. Mester-utca 23.)
88683. Schiffer Izidor (VII. Wesselényi-utca 5144. hrsz.)
86261. Strasser A. (V., Széchenyi utca 1.)
25172. Dávid János és fia (X., Szapáry-utca utca 8624 | 29. hrsz.)

e) **elutasittattak:**

80910. Schlieszer Jenő a VII. Thököly-ut 59.
75129. Ivanoff György a III.. Lőpormalom 7925 hrsz.
99350 Löwy Miksa a VIII., Tömő-utca 24.
90780. Danubius hajó és gépgyár r. t. az V., Csuka-utca 4.
95358. Vasgerendákat árusitó r. t. az V. Visegrádi-utca 1427. hrsz. a.
95343. Szabó Gyula a VI. Káka-utca 8. sz. a.
95308. Beer Miksa a VI. Szondy-utca 3268. hrsz. a.
99372. Basch Béla a VI. Városligeti-fasor 4201. hrsz. a.
96404. Királymalom r. t. a IX. Vaskapu-utca 9565. hrsz. a.
78696. Irgalomház főnökség a III. San Marco-utca 3 sz. a házra vonatkozó tervei

Pályázatok tervkészitésre.

A debreczeni Kossuth-szobor pályázata ügyében kiküldött előkészitő bizottság elkészült javaslatával. A pályázat határidejét 1909. évi május 15-én déli 12 órára fogják kitüzni. Első dij gyanánt a kivitellel való megbizást tüzték ki, II. dijnak 6000 koronát, III. dijnak 3000 koronát szántak. Megvesznek ezenkivül két tervet ezer-ezer koronáért.

Lejáró tervpályázatok.

Apr. 30 M. kir. államvasutak igazgatósága: internátus tervezés Ujpesten. Költség butorzat és gépek nélkül 600.000 k. Dijak: I. 1500 k., II. 1000 k., III. 700 k. Megvételi dij: 400 k. (10.)
„ 30. Bartha Miklós szobor-bizottság: Bartha Miklós szobra. Költség 35.000 k. (4.)
Máj. 15. Ujcsanálos község előljárósága: Községház tervezés. Dij: 100 k. (16.)
„ 20. Kaposvár város tanácsa: szinkör tervezés. Költség 120.000 kor. Dijak 800, 500 és 200 kor. Megvételi dij 200 kor. (12.)
„ 31. Marcali járás főszolgabirája: Kórház tervezés Marcaliban. Költség a belső felszerelés nélkül 100.000 k. Dij 300 k. Megvételi dij 200 k. (14.)
Aug. 31. Budapest székesfőv. tanácsa 4800 koronás műépitészeti alapitványi ösztöndija (16.)
Szept. 18. Kálvin szobor-bizottság Genfben: Nemzetközi pályázat Kálvin szobrára. Dijak összege 30.000 frank. (16.)
Okt. 26. Magyar Mérnök- és Épitész Egylet: 1908. évi Ybl pályázat. Dij: Ybl érem.
Nov. 28. Magyar Mérnök- és Épitész Egylet: az egyesület 1908. évi épitészeti kispályázata. Dij: egyesületi ezüstérem és 100 kor. (16.)

* A zárjelben foglalt számok azon lapszámainkat jelzik, melyekben az illető tervpályázatok közzététettek.

Pályázatok állásokra.

Mérnöki állás. A szamosvölgyi vasuti részv. társ. igazgatóságánál egy 2300 kor. évi fizetés, 630 kor. évi lakáspénz és 800 kor. évi utazási átalánynyal és a szabályszerü mellékilletményekkel javadalmazott mérnöki állás lévén betöltendő, felhivatnak mindazok, kik ezen állást elnyerni óhajtják, hogy mérnöki oklevéllel, eddigi szolgálatukat igazoló bizonyitványnyal és születési bizonyitványnyal felszerelt kérvényeiket nevezett vasut igazgatóságához Désre junius 1-éig terjeszszék be.

Betöitött igazgató-főmérnöki állás. A Rudolfsgnádi ármentesitő társulatnál megüresedett igazgató-főmérnöki állásra Czölder Aurél, a Pancsova—kubini ármentesitő és belvizszabályozó társulat szakaszmérnöke választatott meg.

Mérnöki munkálatok.

Háromszögelés, térképezés és szintezés. Ujvidék szab. kir. város törvényhatósági bizottsága a város belterületének háromszögelését, részletes felvételét, térképezését és szintezését elhatározván, felhivatnak az okl. mérnökök és földmérők, hogy ajánlataikat május 11-én d. e. 11 óráig a városi iktató hivatalnál nyujtsák be. Az ajánlathoz 500 kor. bánatpénznek a városi pénztárba történt befizetését igazoló letéti nyugta csatolandó. A müszaki és általános feltételek a városi mérnöki hivatalban tanulmányozhatók.

Tagositások.

Körös. [Kis-Küküllő m.] A körösi általános határtagositási ügyben az előmunkálatok megkezdése, u. m. képviselet rendezése, mérnök választása és költségelőirányzat elkészitése véget, határidőül 1908. május 19. napjának d. e. 8 órája tüzetik ki Körös községbe a községházához. A birtokrendezési mérnökök felhivatnak, kik ez ügyben a müködő mérnöki teendőket elvállalni szándékoznak, a szerződési pontozatok előterjesztése mellett ajánlataikat az erzsébetvárosi kir. törvényszékhez, vagy az érdekelt felekhez küldjék be.

Vasutépitészet.

Előmunkálati engedélyek. A kereskedelemügyi m. kir. minister Róthschild Lajos, Gelb János és Klein Sándor budapesti lakosoknak a m. kir. államvasutak Karánsebes állomásától Ruzs, Ohabica, Delinyest, Apadia, Valeadény, Prebul és Szocsán községek határain át az épités alatt levő oravica—német-bogsán—resicabányai h. é. vasut Resicabánya állomásáig vezetendő szabványos nyomtávu h. é. vasutvonalra az előmunkálati engedélyt egy évre megadta; dr. Révész Emil ügyvéd, malackai lakosnak a m. kir. államvasutak Zohor állomásától Lozorno, Almás, Pérnek, Konyha, Rohrbach, Széleskut és Detrekőváralja községek érintésével Detrekőszentmiklósig vezetendő rendes, esetleg keskenyvágányu gőzüzemü h. é. vasutvonalra kiadott előmunkálati engedély érvényét a lejárattól számitandó további egy év tartamára meghosszabbitotta.

A poltár—kokova—ujantalvölgyi vasut. A losoncvidéki h. é. vasut losonc—poltári szakaszának folytatásaként épül a poltár—kokova—ujantalvölgyi h. é. vasut, mely Poltár állomásból kiindulólag Sósliget és Csehberek községek, valamint Zlatnó üveggyári telep érintésével 17 km. hosszban vezet Kokováig. Innen a vonal 6 km. hosszban mint személyszállitásra be nem rendezett vontató vágány fog az ujantalvölgyi üveggyárig kiépülni. — Az épülő vasutvonal hivatva van nemcsak Nógrádvármegye északkeleti, hanem Gömörvármegye nyugati, illetve a Rima iparban gazdag vidékét is bekapcsolni a budapest—ruttkai fővonalba. A vonal melletti üveggyárak versenyképessége kizárólag e vasutvonal létesitésétől függ. — Az elmult év folyamán megkezdett munkálatok jelenleg is szépen haladnak előre ugy, hogy ez idő szerint a földmunkálatok és mütárgyak nagyobb része már annyira elkészült, hogy junius hó elején a vágány lefektetése is megkezdhető lesz. A vonalon a nógrád-gömöri határban levő 500 méter hosszu alagut furását mult év május hó 29-én kezdték meg olyképen, hogy a két oldalról hajtott tárók már ez évi január hó 4-én a legszebb eredménynyel találkoztak, miáltal lehetővé vált, hogy a kifalazási munkálatok nagyobb erővel voltak megindithatók és hogy az alagut a nyilt vonalrészekkel egyetemben ez év őszére elkészülhessen és a közforgalomnak átadható legyen.

A kiskőszeg—baranyavár-pélmonostor—siklos—harkányi vasut engedélyező tárgyalását április 3-án tartották meg a kereskedelemügyi ministeriumban. A vonalra tulajdonképen két külön előmunkálati engedély adatott ki, még pedig a baranyavár-pélmonostor—kiskőszegi részre dr. Keppich Gyulának, a baranyavár-pélmonostor—harkányi szakaszra pedig a Fried és Adorján budapesti cégnek. A két vonalszakasz előmunkálati engedélye legutóbb a Fried és Adorján és Deutsch S. budapesti cégekre ment át, akik a vasutat drávavölgyi vasut elnevezés alatt kivánnák megépiteni. Az uj h. é. vasut az eszék—villányi vonalon fekvő Baranyavár-Pélmonostor állomásból indulna ki és egyrészt nyugoti irányban a Dunamenti Kiskőszeg községig, másrészt keleti, majd északkeleti irányban Harkány községig vezetne. Érintené egyfelől Karancs, Hercegszőllős, Csuza, Baranyavörösmart és Kiskőszeg, másfelől Baranyaszentistván, Petárda, Beremend, Kistapolca, Nagyharsány, Siklós és Harkány községeket. Egyelőre azonban a vonalnak csak Kiskőszegtől Siklósig terjedő 60·5 km. hosszu részét épitenék ki, a siklós-harkányi 4 km. hosszu rész pedig csak a tervezés alatt álló pécs—bródi fővonalnak létesitése után épülne, mely utóbbi vonalhoz a h. é. vasut Harkánynál csatlakoznék. A h. é. vasutat rendes nyomtávra, gőzüzemre, 40 km. menetsebességgel, 8% legna-

Telefon 80—97.
HEHLEIN ISTVÁN
Budapest, VIII., Rökk Szilárd-utca 39. sz.
MÜSZAKI VÁLLALAT: Vizmüvek, szivattyutelepek, központi fütés és szellőztetés, légszesz, csatornázás, gőzfőző- és mosókonyhák u. m. fürdőtelepek berendezésére

Sebestyán Artur

l.

A Pesti Vasvaháza

1936. 12. sz. 16 l.

arsinessavas nátrium, $C_6H_5—As^{III}$ $\begin{matrix} \diagup ONa \\ \diagdown ONa \end{matrix}$ E vegyü-

let, mint látjuk, a phenylarsonsav nátriumsójánál csak egy O-atommal szegényebb, ezért a phenylarsonsavnak kénessavval való redukciója és a keletkező phenylarsenoxydnak nátronlugban való oldása utján kapjuk meg:

A Fittig-eljárást Michaelis alkalmazta először aromás chlorarsinok előállítására 1878-ban, ill. 1882-ben. A világháború alatt az angolok ezt az eljárást ipari előállításra is felhasználták.

Chlorbenzol és $AsCl_3$ benzolos vagy xylolos oldatban fém nátriummal triphenylarsint ad:

$$3\,C_6H_5Cl + 6\,Na + AsCl_3 \longrightarrow 6\,NaCl + (C_6H_5)_3As$$

A triphenylarsin $AsCl_3$-al hevítve phenyldichlorarsint és Clark I.-et ad:

$$(C_6H_5)_3\,As + 2\,AsCl_3 \longrightarrow 3\,C_6H_5AsCl_2$$

$$2(C_6H_5)_3\,As + AsCl_3 \longrightarrow 3(C_6H_5)_2\,AsCl$$

A keletkező phenyldichlorarsin triphenylarsinnal szintén Clark I.-et ad:

$$C_6H_5AsCl_2 + (C_6H_5)_3\,As \longrightarrow 2(C_6H_5)_2\,AsCl$$

A reakció keresztülvitelére Morgan és Vining forgó autoklávot használtak.

A triphenylarsin—$AsCl_3$ elegyet az autoklávban 3 órán át 4.2—7 at nyomáson 250—280°-ra melegítjük, majd lehűtve 20—30 mm nyomáson desztilláljuk. Három frakciót kapunk, amelyek közül a Clark I. zöme a középsőben van. A másik két frakcióból kapott phenyldichlorarsint és triphenylarsint újabb $AsCl_3$-al ismét az autoklávba öntjük és a műveletet megismételjük, amikor ismét kapunk Clark I.-et. Végeredményben a diphenylchlorarsin összes kitermelése 66%.

Pope és Turner mind a Fittig-féle reakciót, mind pedig a triphenylarsinnak Clark I.-é való átalakítását rendes légköri nyomáson végzik el. Előbbinél äthylacetat-katalizátort alkalmaznak, utóbbit 35°-on, nyilt edényben végzik, az $AsCl_3$-t kapillárissá kihúzott csőből csepegtetik a trtiphenylarsinba és visszacsepegő hűtőt alkalmaznak.

A Fittig-eljárás nagybani gyártásra nem alkalmas, mert a reakcióban alkalmazott fém nátrium kezelése [illegible] és veszélyes is, mert a legkisebb

rozott 1 tüz-

rozott 1 tüz-

rozott 1 tüz-

rozol

rozo

rozol

rozot

rozol
i;
kba
gazg
lyok
li I.

kba
osz

rozo
lős);
rozo

ba s

yok

ba s

ozo

ozc

ozo

zot

rágos asztalaival. *Budapest vonzóereje természetességében rejlik.* Nyoma sincs itt a szervezett, konvencionális turistafogásoknak. Fejlett szellemi életet élő nép romlatlan, fesztelen életébe nyer az em-

kéréssel: „szabad egy kis tüzet?"

Mert bizony a Szigony-utca és vidéke ezekben az időkben nemcsak vadregényes volt, hanem *vadlegényes* is, efféle tüzet kérő vad legények bőven akadtak ezen a tájon.

Amellett, aki először járt errefelé, az bizony könnyen eltévedt a szeszélyesen kanyargó zeg-zugos kis józsefvárosi utcák útvesztőiben. Valósággal fellélegzett, mikor végre kiért az Üllői-utra vagy Baross-utcába.

EGY KIS SZEMLE

A városrendezési ügyosztály szabályozási terve tehát mindenképpen ráfér erre a környékre. Ebből az alkalomból sétáltunk el

józsefvárosi k
kis vidéki ve
sarkon a Los
következnek.
a vidékből

A Losonczi
utca, azaz ho
zamosan meg
elkanyarodik
kezdve *keres*
Üllői-uttól ki
Gólya-utca és
a József fiuá
a másikon a
utca a Gólya

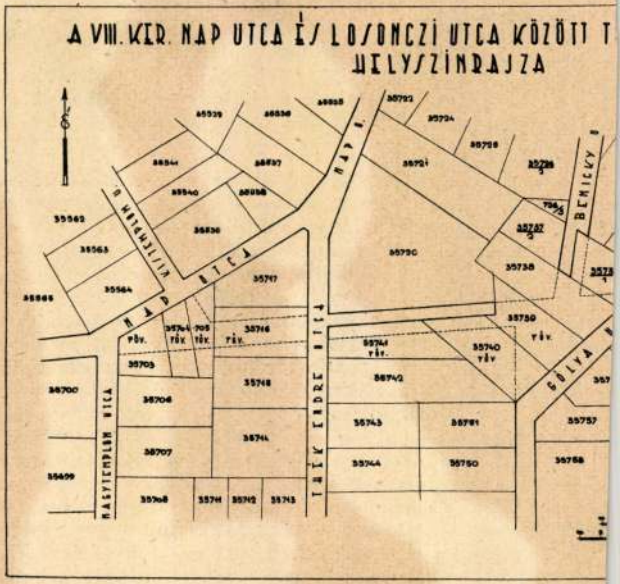

SEBESI JÓZSEF (asztalos)

Várady J * Dunamelléк ref templ 1

Gyoma 1993

149.o.

blk= kue
3000= 00205624
vonr= hg006801
vozu= 00011696
3100= Demeczky, Irma
3ref= Demeczkyn,, Volf Irma
refe= MagyFestAdat, 1988
31vo= Demeczky, Irma
refv= Vo1, 1953
31zu= Demeczky, Irma
refz= Vo5, 1961
3120= Volf, Irma &
Wolf, Irma
3122= Demeczky, Mih lyn,
3140= f
3162= Maler &
Illustrator
2194= Ungarn
3200= Ungarn
3270= 1874.03.07
3290= Budapest
3330= 1956
3350= Budapest
3094= Vo1, 1953;
Vo5, 1961

Sebesi oláh fatemplom

(Fogaras vm.)

Hékely ácsmunka a

XVIII. századból

Kepe repr.

Magyarvelődtört

IV. 121. l.

MDK

Sebesta Loidolt Ferenc, érem

rajzokért a M.Éremművészeti Egy. érme

Képzőműv. főisk. jelölései... Magyarság
1937. ápr. 9. lo l.

Sebesta Ferenc
Önarckép, rajz
Gyümölcsfasor, olaj
Tanulmányfej, olaj
Fék és hegyek, olaj

Soproni Képzőművészeti Kör kiáll. 1927.

17 l.

Sebesta Ferenc

Férfiarckép, rajz

Soproni Képzőművészeti Kör kiáll. 1927.

15 l.

MDK

Sebesta Ferenc, ~~xxxxxxx~~ V.é.növ.
Rotary Club 5o P dija

Képzőmüv. főisk. jelölései...
Magyarság, 1937. ápr. 9. 1o l.

MDK

Sebesta-Loydolt Ferenc rajztanár

IV.Római Coll. Hung. Olaszorsz. Ösztöndijasok.
Orsz. Ösztöndijtanács jel. 1933/34.

28 l.

DOMANOVSZKY ENDRE: KOMPOZÍCIÓ. TANÁR: GLATZ O.

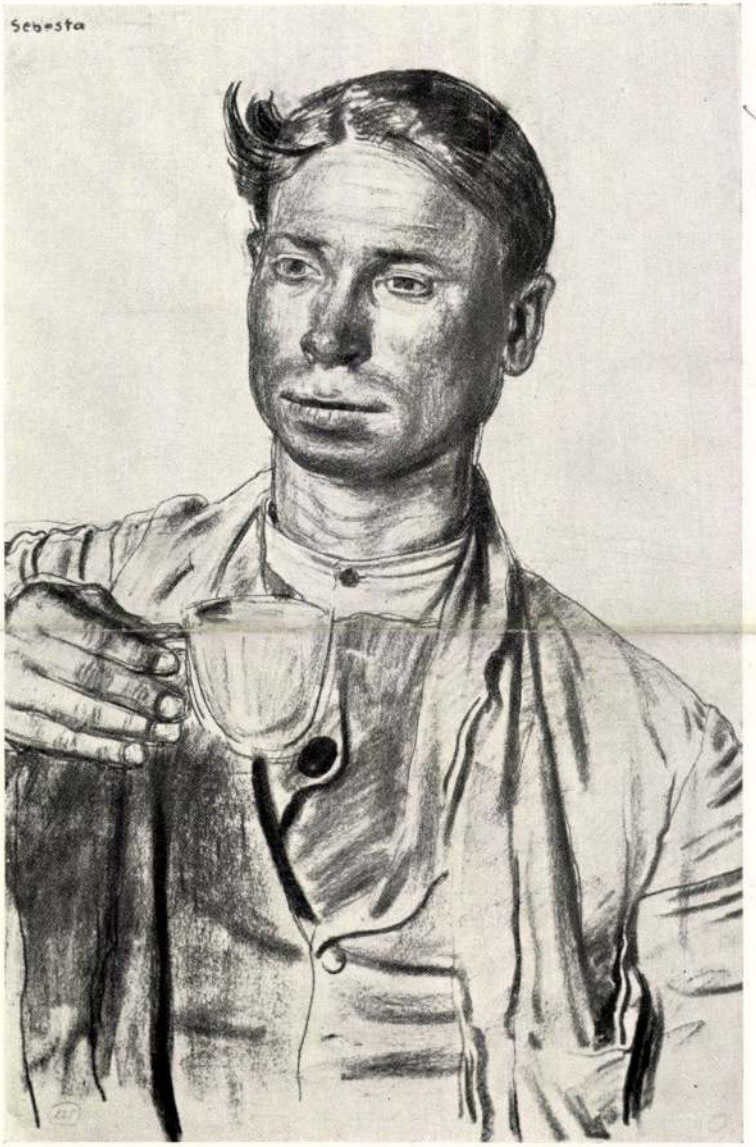

SEBESTA FERENC: TANULMÁNY

TANÁR: RÉTI I.

Seberta Ferenc.

Réti és Benkhard osztályának rajzkiállításán,

Munkája szerepel a Képzőmű-vészeti Főiskola növendékeinek kiállításán, a Műcsarnokban.

Budapesti Hírlap, 1928. Máj. 20

Sebesta Ferenc

festő, grafikus
szül. 1907. Sopron.

Bpesti képzőm. főis-
kola városi és állami
ösztöndíjjal
Reti István tanít
vanja
1934. római utiszet.

Csatkörl

erevich: Az Ujság 1916 jul 20, 3. kép

pr: A Műgyűjtő V – 1931, 7 l.

est. 1917 Endrődi Sebestyén.

MDK

Sebesta Ferenc

Tanulmány, repr.

Képzőm. főisk. kiáll. 1937. Műcsarnok.

Sebeszta Ferenc MDK

festő

Csatkai Endre: A 4o éves Soproni Képzőművészeti Kör története.

MDK

Sebesta Ferenc

Tanulmány, repr.

Ferképzőmfőiskévk. 1936/37.

Sebesta Ferenc MDK

Tanulmány, repr.

Mücsarnok 1937 Képzőm. Főisk. Kiáll.

Собеста Терепс МДК

Тапиманку, Гер.

Мбоапапок 1957 Кёрпбм. Рбіак. КІАІІ.

Sebestha Loydolt Ferenc

l

Ferkèpzomfoiskèvk

1939-41. 15. l

Hiv.szám: 270/1942.

ehérvári romkert fenntartása költsé-
zott 3.300 P-ből 890.90 P a hazai mű-
pfelvételek költségeire fordittatott.
a tek. Elnökséget, hogy a negativumot
éntét jelentse.
a számadatot elfogadhatónak találtam.
1944. évi január hó 27-én.
szter megbizásából:

szteri osztálytanácsos.

sága tek. Elnökségének,

Budapest.

Sebesta Ferenc

Réti tanítványa.
Kerepel a Képzőmű. Főiskolo
tiámításán a Műsarnok Ban

Nemzeti Csiság 1937 III. 20.

Sebesta Ferenc V. éves

A Képzőmű Főiskola kiállításán festményeiért a Rotary Club 50 pengős díját kapta

Magyarság 1937 IV. 9.

Sebesta Rudolf Ferenc

A Képzőmův. Főiskola kiállításán rajzaiért a Magy. Évenmův. Egyesület érmét kapta

Magyarság 1937 IV. 9

tovább Sebesta L. Ferenc

Sinkó Károly

Steiner László

Szövény Lux Géza

(nemazonos Lux Géza
építészel)

Cs. Tóth András

Vajda István

Wessel Zoltán

1932/33. középiskolai
rajztanári oklevelet
nyerték –

Képzőm. Jörök. évk

1932/33. 57. l.

pengő 80 fillért a 122623.s

2./ beszerzé

gőt a 127688.számu kiadási

3./ elhelyez

pengőt ugyancsak a 127688.s

4./ Kiküldet

pengőt a 127689.számu kiadá

Lajos s.k. miniszteri tanác

Sebesta L. Ferenc

III. c.

l.

Képzőm. Főisk. Évk

1930-31. 50. l.

MÜEMLÉKEK ORSZÁGOS BIZOTTSÁGA
Érk.: 1930 ... 16.
132 30
1930 ... 16.

oktatásügyi Miniszterium.

A m. kir. vallás- és köz
és ügyszám alatt a keb.
rendeletének másolata:

asitom a
L á c z a y F r i t z
főigazgató
részére /:lakik: . . Budap
. . . . . Á r p á s
utazása alkalmával felmer
kiállitott és számvevőség
alapján /:....49....:/ . .
. . 35 . . fillért a 127.689
utaljon ki.- Budapest, 1
A miniszter rendeletéből:

MDK

SH Sebastian Hann 1644-1713 mesterjegy.

Bagolyalaku edény, /asztaldisz/ aranyozott, kerek talpa tagozott, trébelt csigás disszel, a talpra h helyezett faágon ül a bagoly; feje levehető.
Ernszt Vilmos.

Csányi K.: Régi ezüst kiáll. az Ip.müv.Muz.-ban. 1927. Kat. 24.l.

MDK

Sebesta Loidolf Ferenc

800 pengős állami ösztöndíjat kapott.

Képzőműv. Főisk. Évk. 1927-28. 12 l.

SEBESTA FERENC, festő, /1907-1972/

Lásd: ✗ Sebestény Ferenc címszó alatt✗ 187.old

M.KISS PÁL: Sebestény Ferenc, /1907-1972/ 187.old

Sonroni Szemle, Helytörténeti Folyóirat, XXVII.évf. 1973. 2.szám

SEBESTA / Sebestyén / FERENC, festő

A soproni Berzsenyi Önképzőkör rajzalbumában szereplő neveket minden soproni ismeri, ott szerepelnek a soproni tárlatok képein. Ágoston Ernő, Mechle József, Steiner Antal Richly Emil, Ákos/Jaeger/Ernő, Sebestyén/Sebesta/Ferenc, Sz Szarka Árpád: zignójuk ott szerepelt képeiken. 272.old

SZABÓ JENŐ: A rajzoktatas száz éve a soproni Széchenyi Gimnáziumban 272.old

Soproni Szemle, Helytört. folyóirat, XXX. 3.sz.
Sopron, 1976.

SEBESTA/SEBESTYÉN/FERENC, festő

A soproni Széchényi Gimnázium rajzkiállitása izelitőt ad a már beérkezett"öregdiákok"müveiből és igy lehető séget ad összevetni az induló és az érett müvész munkáját.A kiállitás e részében láthatjuk pl.:

SEBESTA FERENC:"PANNÓNIA",cimü müvét. 273.old

SZABÓ JENŐ: A rajzoktatás szaz éve a soporoni Széchenyi Gimnáziumban 272.old

Soproni Szemle, Helytört.Folyóirat, XXX. 3.sz.
Sopron, 1976.

Sebesta

reklámgrafikus

Soproni prospektus

címlapja.

lárd Könyvtáramban

Török családnév VIII. 173

Sebesta Ferenc

Festi tanulmány a rajza Repr.

Képzőmiv. Főisk. Erk.

1936/37

SZÉPMŰVÉSZETI KIÁLLITÁSOK MAGYAR MESTEREK MŰVEIBŐL

CSÓK ISTVÁN, GLATZ OSZKÁR, FÉNY
PÉCSI PILCH DEZSŐ, SZŐNYI

A fentnevezett ma
egybetömörülve s
külföldön s eréven
vészet egy kétségt
megvalósitása érde
kézi szinezésü, so
kőrajz gyüjtemény
papiron van nyomva
mappák kereskedel
ára 9 műlappal egy
Midőn eme nem cs

Sebesta Loydolt Ferenc

rajztanár

lásd

Orsz. Ösztöndíjtanács

1933-34. évi jelentése

28. l.

BUDAPEST SZÉKESFŐVA

T.

Műemlékek Országg

illékletül kapják.

hó 3-án

Mihalik Vince!

előadó orsz.felügyelő.

~~Vallás- és Körokt. miniszter, m. Kir.~~

~~VI. 2, 3,~~

Sebesta Ferenc

Szemrajz fen-
litot,
Repr.
Képes Ujság
1937 ápr. 25.

Sebesta Ferenc

Képzőm. tönsh. kiáll.

1937

3 alakrajz:

Tanár: Réti István

Templum

Sebesta L. Franc

Képz. főisk. V. é. n.

Sopron városától 200 P

tanulmányi segély

Évk. képzőfőisk.

1931–32. 89. l.

Sebesta L. Ferenc

Képz. főisk. IV. éves n.
Osztondj.

Évkképzfőisk

1931-32. 87. l.

Schesta Loidolt Ferenc

1925/26 - 1932/33

Ferképzomfoiskèvk

131. l.

Sebesta L. Ferenc

A főiskola tanulmányi kiállítására rajzaira a Rotary Club díját kapta.

Képzőm. Főisk. Erk

1936/37. 58. l.

Ferképzomfoisk vk

Dutló kazzlót tart, réz, mag. 10 cm. XIX. sz.

Sebesta Loidolt Ferenc

a főiskola retrospektiv
kiállitásáról rajzával a
Magyar Iparművészeti
Egyesület érmét nyerte.

Képzőm. Főisk. Évk.
1936/37. 57. l.

Ferképzőmfőiskvk

Kérem postafordulttával

utánvéttel
számlámra

a következő könyveket:

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Név és Cím:

.....

.....

.....

Egyéb irásbeli közlés esetén Levelezőlap portódiját kell leróni!

KÖNYVRENDELÉS

2 fillér

Lauffer Tivadar

könyvkereskedés

Postafiók 311.

BUDAPEST

IV., Váci ucca 11.

Sebestha L. Ferenc

V cves

kitünő tanulmányi elő-
menetelért dicséret 1933

Ferkipzomfoiskévk 21. l.

Sebestha L. Ferenc

V. cvs

Sopron város 230 P
tanulmányi sajátje
1932/33

Ferkèpzomfoiskevk 28. l.

vármegye.

n.

, templom.

plom. (?)

lom.

om.
pfalak.
templom.

yház.

Sebestha L. Ferenc

V. čvs.

100 P pitalomdij

1932-33 bam.

Ferkèpzomfiskèvk 27 l.

FAUNEL LIVADAR
Ministerium za šibarstvo i šumarstvo
Ministerium za šibarstvo i šumarstvo

LAUFFER TIVADAR
könyvkereskedés és antiquarium
BUDAPEST, IV., VÁCZI-UTCA 11.

BUDAPEST
SÖSSER 27.
KÖNYVKERESKEDÉSI ÉRTESÍTVE

Nagyo.

Dr Szentiványi Gyula

ur

Budapesti N 10/c

H

~~Szondy u 98/b~~

Sebesta Loydolt Ferenc

festő és

szobrász

lásd

E. G. II. 431. l

Tobias Georgeoff Sen.

Plate 2

Fig 4

Fig 5 & 6

Sebastiana S. María

trinitarius novetes

festō

coronos

Paule Matyás

festővel

laid. ott.

			1	57
Összesen			69	77

Kentinányi Jolán
varrónő

MDK

Sebestyén festő

Miklóssy Zoltán dr.:Sebestyén festő. Magyar Művészet 1927. 479.l.

M.D.K.

Sebestyén, kőfaragó

András mester utóda a kerci templom és kolostor javítási munkáinál, 1504-ben 10 forintot vett fel a soproni városi tanácstól.

Entz Géza: A kerci /cirtai/ ciszterci-ta építőműhely
Művészettörténeti Értesítő, 1963. XII. 2-3 sz. 131-

M.D.K.

Sebestyén. kőműves

neve 1618-ban fordul
elő Kassa város anyakönyvében.

Kemény Lajos: Kassai építőmesterek.
A Magyar Mérnök- és Építész-Egylet Közlönye, Bp.
1904. 38.köt. 81. old.

MDK

Sebestyén, kömives

a rám.katholikus parochián őrzött anyakönyvek szerint 1618-ban házasodott.

Kenény Lajos: Kassai építőmesterek. Renaissance korszak. MMKE Közl. 1904.évf. 30.l. 28. kötet, 3. füz.

MDK

Sebestyén, Jenő
Tatabánya.

78. Nányászok.

Magy.Ifj.Képzöm.Kiáll. /VIT/
Föv.Képtár. 1949.aug.16.-szept.lo. Kat.

Sebestyén festő M.D.K.

EGyik feltevés M.S. mesterrel azonositaj.
Selmecbányai festő, ,akit Selmecbányától nem
messze 1507-ben meggyilkoltak.

Dercsényi Antal:A képzőművészetek története 618 .l.
A Kultura Világa Bp. 1963.

Sebestyén

ijjgyártó

l.

Házi. Sopron tört

II r. 5. k.

1495. 45, 64, 65. l.

1496. 74. l.

— — torony 104
— — apszis 116
— — boltozás 35
— — bordás ívek 117
— — főoltár 335. jegyz.
— — szószék 150
— S. Pietro in Ciel d'Oro-templ., oszlopfő 136
— Mus. Civ. Arch., kocka-oszlopfő 150
— — oszlopfő a S. Celsoról 147
— — oszlopfők 141, 149, 150
— — palmettás motívum 160
— — ú. n. Barbarossa Frigyes szoboralak 191
— — Maestas Domini dombormű 171
—i bársony és brokát 251
MILLSTATT *(Krajna)* bencés apátsági templom 114
— kapu 91
MISTELBACH *(Alsó-Ausztria)* temetőkápolna 114
MODENA székesegyház 28, 57, 98, 132

MDK

Sebestyén páter festőművész

XVIII.sz.m.f.

Leopold A: Az óbudai trinitáriusok feszület-képe az esztergomi Keresztény Muzeumban. Szépművészet, 1943, 11. sz.

Sebastian a S. Maria

trinitarius verseks

festő

l.

Fallenbüchl Trinit

25. l.

WAS ERZEUGEN WIR AUS LAMMFELLEN

Sebestyén

Mihalik Sándor: A ragusai dóm szegedi ereklyéje.
Szépművészet. 1940. 3.sz. 76 l.

M. D. K.

SEBESTYÉN iparművész

Az 1899-i oroszországi osztrák-magyar kiállitáson szerepel
vonz gazcsinár terve körösivel
kivitelező Hohmann

Magy. or. iparműv. Ek.
Weinerné: Orosz kaucs. 153.

Sebestyén mester (köfaragó), MDK

a szebeni plébániához tartozó kerci (hajdani ciszterciták kolostor-)templom boltozatainak javításában 1504-ben váltja fel András szebeni köfaragó mestert.

260.o.

Entz Géza: Művészek és mesterek az erdélyi gótikában.

KelemenEml 249-264.o.

Sebestyén mester MDK

Lásd M S mestert

Radocsay Dénes: A középkori Magyarország táblaképei. Bp.1955.15o.l.

~~Hegedüs Armin~~

K

Sebestyén

Sterk Izidor

tovább

Szent Gellért gyógy-
fürdő tervezői
1904

irod
2

Magy Alp.

60. l.

Az 1905 okt.
1-én lejárt
szükebb pályázatban
fentiek terve
nyozott, s ők tervezés az uj fürdő

MLEMLÉKEK ORSZ. BIZOTTSÁ
4 m 1910.
eik: V. 28.

máj. 24. 1910.

A vallás és közoktatásügyi m. kir.

1900 évi 10128 sz.

VI. ü. o.

Mellósagos

br. Forster Gyula

a műemlékek őrn. bir.

Folyó évi máju

b. átiratára való hivatkozá

MDK

Sebestyén épitész

Kárpáti A: Magyaros épitészeti ... kiáll. a N. Szal.-ban. Magy. Iparmüvészet. 193o. 161 l.

Sebestyén MDK

épitész

Gellért fürdő 1911-18-ban épült Hegedüs -Sebestyén-Sterk tervei szerint
286.o.

Repr. 284.o. 295. kép.

Borsos-Sódor-Zádor: Budapest. Bp. 1959.

M. D. K

Sebestyén kőfaragó

1616-1619, Körmend, „ital pénzt" kap

Agghány: Barokk szobrászat ... Bp. 1959.

I. 274.

Sebestyén festő

(Magister Sebastianus)
selmecbányai festő
állítólag azonos M S mes-
terrel.

Pétermagyarmó.

Verecke V.42.l.

Sebestyén

festőről (1588)
a Sümeg várában élt
ír, vegenyes elbeszé-
lés alakjában Dar-
nay a lábbi szüvé-
ben

Darnay Kálmán

Bujdosó gyöngysor
Bp. é. n. 238. l
és kv. A.

Van ennek valami
történeti alapja, vagy
hasalás az egész?

1790-909-1

Tisztviselői-előszoba

215. Könyv-szekrények.

Két zárt könyvszekrény tölgyfából, 4.5 kettős szárnyú ajtóval, az alsó szekrények felett kilencz fiokkal, fölül pedig 4.5 kettős üvegezett ajtószarnynyal és 4 betett polczczal. Méretei: 298 cm. magas, 447 cm. hosszú és az alsó részen 73 cm. mély.
Ára darabonként 810 K.....1620 K

Készitette Csepreghy János és fia az 1905: I. 25-én kötött és 1905: III. 23-án 17753 sz. alatt jováhagyott szerződés alapján (1494-907).

Sebestyén

selmecbányai

festő † 1507.

Péter I. 126. l

nem tartja kizárt-

nak, hogy festő

azonos az M S.

mesterrel.

Csányi László:

Mellig, kissé jobbra
leteretvált álla körüli szak
ható, atillája zsinóros s m
prémgallérú s szegésű.

Olajfestés, vászonra
Az 1848-diki

Sebestyén mester

festő

† 1507.

Miklóssy Zoltán: Sebestyén festő. Magyar Művészet 1927. 479–80 l.

Lásd

Genthon István

A régi magyar festő. Művészet. Vác, 1932. 113. l.

Sebestyén mester

(Magister Sebastianus, Meister Sebastian)

selmecbányai festő 1507-ben Turócban kiraboltak és meggyilkolták. Miklósy Zoltán azonosnak hiszi MS-mesterrel.

l. Arch. Ért 1931. 146. l.

Magyar Művészet 1927. 479. l

~~Báthory Zsigmond III 119~~

Sebestyén, ács
(Sebastianus Alch)

1522. Szeged

Bal Hel 121. l.
25. l.

Reizner János
Szeged tört.
IV. Szeged. 1900

T.

EUROPA

film-, könyv-, lapterjesztő és könyvkiadó rt.

Budapest, V.,

Rothermere-utca 12. III. 2.

Sebestyén, faragó molnár

(Sebastianus Molnar)

1423

Bal Hel 119. l.

SZOMBATHELY

T.

EUROPA

film-, könyv-, lapterjesztő és könyvkiadó rt.

Budapest, V.,

Rothermere-utca 12. III. 2.

Sebestyén nevű olasz építész.

A trencséni várban levő plébánia templom sedetileg gothicus stylű volt. 1528-ban a templom is részben ömelövetvén, egy Sebestyén nevű olasz és Busz Miklós építők által felépittetett, 1558. évben pedig Zakalmczy Miklós püspök által ismét fölszentel-tetett.

Arch. Ért. 1887. 302 lap.

n. ott l. a templom leírását.

~~Lepr.~~ Sebestyén, építőmester II. 195.

Sebestyén építész

Sebastian successor
magistri Andreae
lapicidae

416.

Lásd: András
építész.

Sebestyén

építész

írod 1558 Trencsén

Szd 195. l.

A szegedi m. kir. állami fő

Érte

.....

.....

.....

.....*tantárgyakbó*

Magaviselete .....

Szeged, 191..... *év* .....

Látta az atya vagy helyettese:

Endrényi I

Sebestyén

épitő

Trencsén. XVI sz

vsd

Sándorfi Nándor. Trencsén város műemlékei. Egyházművészeti tap 1885. 141. l.

Sebestyén Rómines

1618 ben hazarodok
Kassán

+ K + 80. l.

Greálliskola igazgatóságától.

esitő.

..... osztályu tanuló a

.....

.....

l elégtelen elömenetelt tanusitott.

.....

..... hó .....

osztályfő.

mre Szeged.

Sebestyén

otvös Nagynombat

XVI-ny

lásd

Katolikus hemle

1908. 1154 l.

..... nevü munkás igazolta

a müvezető aláírása.

lyezem:

agy helyettesének
rása.

— Endrényi Imre, Szeged.

Sebestyén, szabómester

1552-ben a soproni tanács eladja a zsinagóga melletti telket neki. 291. old

Scheiber Sándor: A feltárt középkori soproni zsinagóga. 289. old

Soproni Szemle. Helytörténeti folyóirat. XIX. 1958. Sopron

Sebestyén ötvös

Szeged – Kecskemét
XVI. sz

l.

Szépművészet
1940. 76. l –

Sebestyén

(Görög; Magyar Atlasz
Bécs 1802)

Nem Gell

..... *műhely.*

lyfőnökség!

év ..... hó ..... n történő kifize-

..... indokából személyesen meg nem

..... számu .....

ztam.

. évi ..... hó .....

.....

sajátkezü aláirás és munkásszám.

SEBESTYÉN

ötvösmester két társával /Benedek és Imre/ 1551-ben, Szeged elpusztitásakor után Kecskemétre menekült. A városi tanácstól céhszabályzatot kértek. A tanács a debreceni ötvösök céhlevelét megszerezte az ottani főbirótól, igy keletkezett a legkorábbi kecskeméti céhlevél 1557-ben az ötvösök számára.

Entz Géza - Genthon István - Szappanos Jenő: Kecskemét. Bp. 1961. Müszaki Könyvkiadó. /Városképek - Müemlékek sorozat./ - 30. l.

M.D.K.

Sebestyén selmecbányai festő

1507-ben Turóc megyében meggyilkolták, M.S. mesterrel próbálták azonosítani, aki a Selmecbányai Szt. Katalin templom főoltárának képeit festette. 42loc.

Kampis Antal: A képzőművészetek

A Kultúra Világa. III. köt. A képzőművészetek, a zene, a színház és a film. Minerva. 1960. Bpest

Sebestyén

Népi lakodalmi jelenetet ábrázoló tweg festménye a dunaújvárosi Arany Csillag Szállóban (elkitve)

Kij Rekső: Képzőművészeti ö-jáket Dunaújvárosban

Jelenkor, 1964, 12 x. 1162

SEBASTIAN MÁTYÁS

aranymüves mester Pesten. 1712-ben

Budapest régiségei XIX. évf. 1959. 223. 1

SEBESTYÉN MESTER, ötvös,éremvésző

Munkácson Büdi Mihály javára dolgozott a krakkói SZANISZLÓ,a szilézsiai HANSEL, TAMÁS és JÁNOS mester,valamint SEBESTYÉN.-A hamisitók lengyel xxxxxxx pénzeket,valamint magyar aprópénzt készitettek. 85.old

DR.KAHLER FRIGYES: Pénzhamisitás magyaror zagon a XVI.században 84.old

a Magyar Numizmatikai Társulat Évkönyve, xxxx.1971 Bp. 1972

MDK

Sebestyén Ádám antalosm.

Eder F. M. üzlethirahat

Belváros, Váczi u. 8.

1861.- —

MDK-A-II-1/80.

Sebestyén Ágnes

festő

Szerepelt Miskolcon a sátoraljaújhelyi festők kiállításán.

Érzakmagyarország 1969 XI. 14. 4.

Sebestyén Ágnes

Batikművekkel, dajképekkel

szerepel az alabbi Tárlaton

Berecz József: lyhely. Tárlat 70

Erdmagyarország 1970 X. 31

Sebestyén Ágnes

festő

Táj és figurális olajkompozíciókat

állított ki.

Sátoraljaújhelyi tárlat 1969

Északmagyarország 1969 XI. 26. 4.

Sebestyén Ágfalló

Szerepel Sátoraljaújhelyen a Kossuth Lajos Művelődési Központ táslatán

Északmagyarország 1969 XI. 14

Sebestyén Ágnes

diplomatervét az Építőipari Tudományos Egyesület 1971-ben dicséretben részesítette.

Nagy.ép.ip. 1971. 1o.sz. 616.1.

Sebestyén Ákos, grafikus

Új Hív. 2003. 5. p. 12.

ents

n steep liquor medium (SC) containing
e (ADD) that was prepared according
n 1 ml ethanol was added to 100 ml
stirring. 150 μl aliquots of this solution
ell microplates (flat bottom wells with
Colonies of individual mutants, growing
into the holes of microplates by sterile
microplates with their lids they were
aporation. Bioconversion of ADD was
ants in the "mini fermentors" at 25°C
or 5 days.
trains was determined on the basis of
fermentation broth by thin-layer
oth from each well of the microplates
el $HF_{254-366}$, Merck) using multichanel
l acetate / n-hexane (7 : 3, v / v). The
ce of 1,4-androstadiene-3,17-dione (I)

Sebestyén Alfréd

műépitész

Idegenforgalmi Tanács kiállitása - a Vigadóban -
tervét 1000 pengőért megvásárolták.

Magyar Hirlap
1931.III.29.

M.D.K.

Sebestyén Anna Helfer Özvegye Pál, asztalos m.

Veszprémi mester.+1884.XII.7.64 éves korában.

Batári Ferenc:XIX.századi veszprémi asztalosok. 251.o.

A Veszprém Megyei Múzeumok Közleményei.I.Veszprém, 1963

Sebestyén Arnold

az alábbi pályázaton

II. díjat nyert.

Épitő Ipar – Épitő Művészet.

1929. 15. l. (A

fedett uszoda tervpályá-

zata.)

érezzük. De amíg az olasz mű-
ılt ikonográfiai mintához (a fej
; a magyar mester szokatlanul
yarázhatjuk a székesfehérvári
ısságait: az összekötött fejű álla-
:s hiányát, illetve hogy kezében
inkább beilleszkednek az archi-
kadni szeretne a faltól, az épí-
ıdelkezésre álló architektonikus
óját, szinte alárendeli a szobor-
örebb és testiesebb, mint olasz
ból teljesen hiányzik a korban
ı ideges érzékenysége, differen-

étséges. A bazilika valamelyik
szimbolikus értelmezése szerint
us eljövetelét megjósolták, akik
ak. Korát a hazai fejlődés és a
ázad második felére 1170—80

Sebastianus Salvinus

Kodexmásoló

Lásd

Salvinus

alatt.

Sebestyén

MDK

építész

Zsolnaynak az első világháboru alatt készült épületkerámiai munkai közt van a Gellért-fürdő thermálmedencéinek falburkolata, ülőpadjai, pilonok, kutak /Ligeti szobraival/ vizköpők, párkányok. A munkálatok 1917-ig tartottak Hegedüs Ármin, Staerk és Sebestyén tervei alapján.

41.o.

- 6

NIKELSZKY GÉZA: A Zsolnay-gyár művészete. Pécs. 1959.

Sebestyén Ágnes, építész

Dicséretben részesült.

—: Kiosztották az építész diplomapályázat díjait 8.

Népszabadság, Bp. 1971. szept. 17.

Sebestyén Ágnes

Képzőművészeti szakkörvezetők alkotásaiból rendeztek bemutatót sátoraljaújhelyen, melyen művei szerepelnek.

Szilágyi József: Bemutatkoztak.
Északmagyarország, 1969. márc. 4.

Sebestyén Ágnes:

Házak című műve nélkülöz, markánsan festett kompozíció. Tájképein expressionista formaelemek is felfedezhetők, amennyiben a színek felfokozottak: a fatörzsek vonalai is a kifejezés fokozását szolgálják.

Szilágyi Dezső:

A Sátoraljaújhelyi Pedagógusfestők kiállítása

Rajztanítás 1969/4-5

Sebestyén Anikó

Utca részletei kiemelkedőek, mint kritikájában méltatja Kun Imre: "Fényképészeti Kiállitás az Iparcsarnokban" cimmel. Bodor Aladár iparmüvész rendezte a tárlatot.

A HÉT, Bp. 1921. juli. 1.
XXXII. évf. 17. sz. 285-286. lap.

Sebestyén András: Festő

Megnyílt Vácott a Pest megyei pedagógus képzőművészek kiállítása, melyen a művész művei szerepelnek.

Losonczi Miklós: Pest megyei tanár-festők kiállítása.
Pest Megyei Hírlap, 1977. ápr. 9.

Sebestyén Artur

Irod

z

Dr Dolenecz József:

Az új Sárosfürdő.

Vas. Ujs 1911. 166. l.

(Keppel.)

BUDAPES

FRANKLIN-TÁ

MAGYAR IRODALMI INTÉZET ÉS K

MK

Sebestyén

épitész

terve szerint
készült a Gellért-Hullámfürdő fülkés kutjának
kiképzése.

/B 80/0. 51.o.

NIKELSZKY GÉZA: A Zsolnay-gyár művészete.
Pécs. 1959.

MDK

Sebestyén és Kőrösi épitészek

sérgaréz gázcsillár

Kormányvásárlások az Iaprm. Társ. karácsonyi kiáll. Műcsarnok, 1899. 3.sz. 42 l.

MDK

Sebestyén

Sebestyén és Kőrösigázcsillárja az Iparműv.Társ 1899.évi karácsonyi tárlatán,amelyet a Vall.-és közokt.miniszter megvásárolt az Iparműv.Muz. részére.

Cikk: A miniszter vásarlásai.

Magyar Iparművészet,1899. 38.l.

Sebestyén

A Tűzér Emlékmű pályázatra beküldött műve, harmadik dijat kapott.

Függetlenség, 933.X.8.

Sebestyén

A tüzér-emlékmű pályázaton harmadik dijat kapott.

N.U.933.X.8.

Sebestyén

A Tűzér Emlékmű pályázatra beküldött műve, harmadik díjat kapott.

M.933.X.8.

Sebestyén Artur

Hullám-fürdő tervei, a Magy.Képzőm.Egy.jub. kiáll,.-án.

P.H.934.XII.12.

Sebestyén Artúr, építész M.D.K.

1300 K-ás második
díjat nyert a nagykanizsai
törvényszéri palota terv.
pályázatán

Vállalkozók Lapja, Bp. 1913. XXXIV. évf.
máj. 14. sz. 13. old.

SEBESTYÉN Artur épitész

felvidéki épületeiről ld.

Stefan Slachta: Magyar épitészek munkássága Szlovákiában 1871-1918. = Pavilon, 2/3.sz. 1990 51 - 55. p. ill.

Németh Lajos előadásában a múzeum funkcióiná
elemezte. Állandó, de minőségében mindig változó f
zeumok pedagógiai szerepe a közművelődésben, a fe
ban, az iskolán kívüli nevelésben. Mindig kifejeződik
tevékenységében az adott szaktudományok korabeli
választhatatlan szemléletük a kortárs művészet helyz
potától is. Ha ma a múzeumok válságáról van szó, ak
említett jellemvonások és funkciók elbizonytalanod
magyarázatot keresni. A pedagógiai és közművelődé
fogalmazását nehezíti, hogy az avantgarde új iránya
a vizuális kultúra egyre inkább hangzatosan és tuda
gén halmazzá lett, nem fogadott el semmiféle célori
lyosbította a helyzetet, hogy a múzeumokon belül e
arányeltolódás következett be a közművelődési funkc
mányos feldolgozás igénye és lehetősége között. Töb
mányág született és vált önálló diszciplínává – mint p
antropológia, a szociológia, a szemiotika stb. –, me
san megkérdőjelezik az eddigi szaktudományok érvé
azokkal ellentétben nem elsősorban tárgyorientációj
szettörténet vonatkozásában pl. nemcsak és nem el
adott kor művészeti emlékei a kutatás tárgya, haner
lom képszükséglete", a tárgy sem csak esztétikai obje
„civilizációs objektum". A modern művészet ugyancs
jelezte a művészet korábbi tárgyorientációját. Minde
zeológiáját paradox helyzetbe hozza: egyrészt él még
másrészt egyre erőteljesebb a funkcióorientáció felé

Marosi Ernő az időszakos és állandó kiállítások kérdé
kozott. Álláspontja szerint a múzeumok gyűjtőtevé
természetes célkitűzése az univerzális jelleg. Hazai
között ennek megvalósítása elsősorban a fővárosi mú
rul. Az egyetemesség követelményével viszont elle
a múzeumok specializálódása („szépművészeti", „ipa
„történeti" területekre), ill. a „fővárosi" és „országos",
szeti Múzeum esetében pedig az „egyetemes" és „nen
sa. Az univerzalitás igényét nagy mértékben kielégíthe
sok különböző fajtái. Módszertani szempontból lénye
ran nem kellően érvényesített követelmény az eredet
lat alkalmazásának egyértelmű elvi elválasztása. A ki

SEBESTYÁN Artur épitész

Gellért S álló és fürdő

GERLE János - KOVÁCS Attila - MAKOVECZ Imre: A századforduló magyar építészete. Bp. : Szépirodalmi, 1990 40.p.

Hegedüs Ármin, Sterk Izidór, Sebestyén Artur, 1909-1918

SEBESTYÉN ARTUR építész

Hegedüs Árminnal közös pályázati terve Nyilvános könyvtár és közművelődési intézetre, 1911

GERLE János - KOVÁCS Attila - MAKOVECZ Imre: A századforduló magyar építészete. Bp. : Szépirodalmi, 1990 **4o.p.**

SEBESTYÉN Artúr építén

Besztercebánya, Kereztedelmi és Iparkamara, 1903
—"— , Zólyom, Mori
Losonc, lakohaz

Szőnyi 1996 99, 113.
102.

MDK

Sebestyén Artúr, épitész

A Gellért - Hullám fürdőt

tervezte.

(ts): Van Pesten egy citrom torony... 3

ESTI HIRLAP, Bp. 1968. szept. 16.

MDK

K Sebestyén Artur
iállitási hir

Müvészet 1968 okt.p.19.

Artur
Sebestyén épitész

M.D.K.

Gellért-szálló, 1911-1918, repr.

Társtervező: Hegedüs-Stern

Magyar Épitőművészet 1968/4, 9.1.

M.D.K.

Sebestyén Artúr
építész

A nádhevei Árpád Múzeumban
tartott tárlatot.

— : Kiállítások
Művészet, 1968. október - 19 lap

M.D.K.

Sebestyén Artúr, építész

[és Hegedűs Ármin] terve szerint épült Gellért-szállót említi szerző ama épületek körök, melyekben „egzotikus" emlékek nyilathoztak meg.

Művészettörténeti Értesítő, 1968. XVII.évf. 3-4.sz.
Vámos Ferenc: Egzotikus emlékek az ujabb magyar építészetben.

250. old.

MŰVÉSZETTÖRTÉNETI DOKUMENTÁCIÓS
KÖZPONT
Budapest, XIV. Dózsa György út 41.

Sebestyén Artúr

Hegedűs Ármin és Stark Ignác terve alapján épült fel a Gellért szálló épülete.

Tóth Endréné: Budapest Enciklopédia, Budapest, 1970.

2881.

Sebestyén Artur

Hegedüs Ármin és Stark Izidor tervei szerint épült a Gellért fürdő és szálló-épület (1918).

Tóth Endréné: Budapest Enciklopédia, Budapest, 1970. 463 l.

881

Sebestyén Artúr

Hegedüs Ármin és Sterk Izidor tervezték a bp-i Gellért szálló épületét. 1911-18. 57-sz. Reprodukció.

Merényi Ferenc: A magyar építészet 1867-1967. Budapest, 1970.

451

MDK

Sebestyén Artur és Lechner Ödön

A kecskeméti áll. elmegyógyintézet terv-pályázatán a III. /2000 koronás/ dijat nyerték

Magyar Épitőmüvészet 1908. 4. sz. 28.l.

Sebestyén Artur
építén

~ - Hegedüs Ármin - Stark Izidor:
Gellért szálló és a hullámfürdő
~~II~~

Radó: Magyar építészettört. 321...
Műszaki könyvkiadó 1971.

Sebestyén Artur

vrod

Jakab, Desider:

Die Gefolgschaft Edmund Lechners.

A Műgyűjtő. 1930.

8-9, 27.

245, 246 l

Tartalom:

a diktátúra és a magyarság.

Beköszöntő 5
Diktátúra és társadalom. *Szokolay Béla.* 5
Diktátúra és a diktátorok. *Szász Béla dr.* 30
Diktátúra és demokrácia: A demokrácia válsága. *Fábián Dániel dr.* 73
Szellem és hatalom. *Hamvas Béla.* 83
A fasizmus mérlege. *Temesváry László.* 93
A Magyar Nemzeti Bank alapszabályai. *Varga Lajos dr.* 114

Sebestyén Artur

épitész Budapest.

Munkacsnok

1896. mill. kiáll.

1900-1. téli kiáll.

1901. tav. kiáll.

1903. tav. kiáll. 500, 501

1903-4. téli kiáll. 546, 550-552

Kempel, Árpádkori VI. 137

Sebestyén Artur

Münsarnok

1907-8. téli kiáll. 443, 444, 448
451, 452, 456, 459, 461

1908-9. téli kiáll. 639

1913. tav. kiáll. 749-754, 756

...lcseleti
~~...~~ tudományok allegoriája:

...ia.

...é oldalt dülve és jobbra tekint, mint-
...i cserépedényt szemlélné. Középütt el-
...os, fejét ~~kendővel~~ kötötte be, bő újjú
... meztelenés kendőjét maga körül csavartan

...77: 126(47) cm
...rtár éjszaki falán lévő fresko eredeti car-

... előterjesztésre 1898. XII. 31-én kelt 81978
...tt (384/98), a vételár elszámoltatott 1899.
...ámolást 1900. II. 4-én a 2075 szv. fo-

...t 1900. XI. 5-én (550/900)
.../900.

Sebestyén Artur

Műcsarnok: épitem

1914. tav. kiall. - 648.

1928. tav. kiall. 242; 247

Kmetty u. 20

Bethlen-Kollégium, nagyenyedi

V. 226.

Sebestyén Artur

Művészeti lexikon 715 l

Revai lex. 16 k. 706. l.

építész szül. 1868. I. 17. Budapesten. Ugyanitt tanult s itt önálló-sokkal magát. Művei: a ~~[illegible]~~ volt osztály sorsjáték társulat és a Magyar ált. köszönbányatársulat palotái, az Impereial szálló, a szt. Gellért fürdő (Sterk Izidorral és Hegedüs Árminnal együtt).

AUGUSZTUS

6

Sebestyén Artur

Művészet 1903. 335, 426
- 1904. 130, 187, 209, 339, 350, 406
- 1905. 56, 71, 126, 142 202, 212, 278, 357
- 1907. 71, 134
- 1908. 204, 271, 279
- 1909. 70, 135, 398
- 1914. 92

Magyar Művészet 1928. 462

Ender Edvard: Férfitanulmá
144 (610), 2127 (287). — Kéztanulm
144 (610), 2128 (288).

Sebestyén Artur

építész

iroda

Magyar Pályázatok

1905-6 4 24. 20-21-

Magyar királyi államvasutak.

T. Műhely

Miután keresményemnek 191..... é

tésénél.....

jelenhetek, keresményemnek átvételére ..

nevü munkástársamat szóbelileg megbizt

Kelt ..... , 191.....

.....

tanu.

.....

tanu.

Sebestyén Artur

Ired

Magyar Építőművészet

1909. 8-9 sz. 28 l.

Magyar királyi államvasutak.

T. Mühel

Miután keresményemnek 191.....

tésénél.....

jelenhetek, keresményemnek átvételére

nevü munkástársamat szóbelileg megbizt

Kelt ....., 191.....

.....

tanu.

.....

tanu.

Sebestyén Artur

ép.

Magyar Építőművészet

1909. 4 sz. 24. l.

..... *műhely.*

yfőnökség!

év ..... hó ____n történő kifize-

..... indokából személyesen meg nem

..... számu .....

tam.

évi ..... hó .....

.....

sajátkezü aláirás és munkásszám.

Sebestyen Artur

ep. Bpest

Lnod

Magyar Építőművészet

1908. 8 sz. 16 l.

..... *műhely.*

yfőnökség!

év ..... hó ..... n történő kifiz

..... indokából személyesen meg nem

..... számu .....

tam.

évi ..... hó .....

.....

sajátkezü aláirás és munkásszám.

Sebestyén Artur

épitész

Grod

Magyar Építőművészet

1908. 5 szám (Szegedi Lukács Józsefné bérpalotája. Várlatok.)

..... *műhely.*

yfőnökség!

év ..... hó ..... n történő kifiz

..... indokából személyesen meg nem

..... számu .....

tam.

évi ..... hó .....

.....

sajátkezü aláirás és munkásszám.

Sebestyén Artur

ép.

vrd

Magyar Építőművészet

1908. 4 7. 8–9 l.

..... nevü munkás igazolta.

a művezető aláírása.

élyezem:

vagy helyettesének
áírása.

. — Endrényi Imre, Szeged.

Sebestyén Artur

epitéz

Ivód

M. Egyetemi Nyomdai

1907 8 r.

..... *műhely.*

yfőnökség!

év ..... hó ..... n történő kifize-

..... indokából személyesen meg nem

..... számu .....

tam.

évi ..... hó .....

.....

sajátkezü aláirás és munkásszám.

Sebestyén Artur

építész

urad

Építő Ipar

1895. 7 szám

14 szám.

.....nevü munkás igazolta

.....

a müvezető aláírása.

yezem:

.....

agy helyettesének
rása.

— Endrényi Imre, Szeged.

Sebestyén Artúr

ép.

Arad

Építő Ipar

1895. 40 f.

Magyar királyi államvasutak.

T. Műhely

Miután keresményemnek 191..... év

tesénél.....

jelenhetek, keresményemnek átvételére .....

nevü munkástársamat szóbelileg megbiztar

Kelt ....., 191..... é

.....

tanu.

.....

tanu.

Sebestyén Artur

epitén

Csód

Épitő Ipar

1895. 28 szám.

Jelentem, hogy .....

távolmaradását.

Tudomásul vette:

.....

az osztályfőnök aláírása.

Enged

.....

a műhelyfőnök
a

8. sorsz. Műhelyi mint

Sebestyén Artur

---

red

Magyar Építőművészet

1911. 1 sz. (Budapest. VI. Egressy úti iskola)

Magyar királyi államvasutak.

T. Műhel

Miután keresményemnek 191 ... (

tésénél ...

jelenhetek, keresményemnek átvételére

nevü munkástársamat szóbelileg megbizt

Kelt ..., 191...

...

tanu.

...

tanu.

Sebestyén Artur

Magyar Építőművészet

1910. 1. f. 26–28 l.

..... *műhely.*

yfőnökség!

év ..... hó ....n történő kifize-

..... indokából személyesen meg nem

..... számu .....

am.

évi ..... hó .....

.....

sajátkezü aláirás és munkásszám.

Sebestyén Artur

vod

M. Pájaratok

1904/5. 10 sz. 23.–

24 l

..... nevü munkás igazolta

a művezető aláírása.

élyezem:

vagy helyettesének
áírása.

— Endrényi Imre, Szeged.

Sebestyén Artur

ép.

vód

M. Pásztatók

1904/5. 11 sz. 16–17

.....*mühely.*

yfőnökség!

év.....hó.....n történő kifize-

..... indokából személyesen meg nem

.....számu .....

am.

évi .....hó .....

.....

sajátkezü aláirás és munkásszám.

Sebestyén Arthur

orvos

=

M. Pályaratok

1904/5. 9 n. 12-13 l.

31. l.

Jelentem, hogy .....

távolmaradását.

Tudomásul vette:

.....

az osztályfőnök aláírása.

Engedé

.....

a műhelyfőnök
alá

8. sorsz. Műhelyi minta.

Sebestyén Artur

cp. Bjerk

cod

M. Pájaratok

1904/5. 6 n. 8-9 l

.....nevü munkás igazolta

.....

a müvezető aláírása.

ezem:

.....

y helyettesének
a.

Endrényi Imre, Szeged.

Sebestyén Ákos

Irod

M. Pálgarath

1904/5. 4 sz. 17-18 l

Magyar királyi államvasutak.

T. Műhelyf

Miután keresményemnek 191..... év

tésénél.....

jelenhetek, keresményemnek átvételére .....

nevü munkástársamat szóbelileg megbiztam

Kelt ....., 191..... év

.....

tanu.

.....

tanu.

Sebestyén Artur

ined

Magyar Tájszótár

1903. 10 sz. (A beszterczebányai kereskedelmi és iparkamara székháza)

I. Díj -

..... *műhely.*

yfőnökség!

év ..... hó ..... n történő kifize

..... indokából személyesen meg nem

..... számu .....

tam

évi ..... hó .....

.....

sajátkezü aláirás és munkásszám.

Sebestyen Artur

---

irod

Magyar Pásáriatok

1903. 11 7. 20–
22 l

Magyar királyi államvasutak.

T. Műhel

Miután keresményemnek 191 ....

tésénél .....

jelenhetek, keresményemnek átvételére

nevü munkástársamat szóbelileg megbiz

Kelt ....., 191 ....

.....

tanu.

.....

tanu.

Sebestyén Artur

Szöd

Magyar Pálóiatok

1907. 5 sz. 9-10 l.

..... nevü munkás igazolta

.....

a müvezető aláirása.

délyezem:

.....

ök vagy helyettesének
aláirása.

inta. — Endrényi Imre, Szeged.

Sebestyén Artur

építész

Lipót

Magyar Pályázatok

1905-6. 6. 24. 8-10

Jelentem, hogy .....

távolmaradását.

Tudomásul vette:

.....

az osztályfőnök aláírása

Engedély

.....

a műhelyfőnök vagy
aláírás

8. sorsz. Műhelyi minta. —

Sebestyen Artur

építész

irod

Magyar Pályázatok

1905-6. 47. 7-8 l.

Jelentem, hogy .....

távolmaradását.

Tudomásul vette:

.....

az osztályfőnök aláírása

Engedély

.....

a műhelyfőnök vag
aláírás

8. **sorsz.** Műhelyi minta. —

Sebestyén Artur

Bpesti épitész

Ivod

Magyar Építőművészet

1913. 2 sz 15–29 l.

(Szekács villa)

(Varlatok és

Az egyesi uti iskola)

és Spitz villa)

Jelentem, hogy .....

távolmaradását.

Tudomásul vette:

.....

az osztályfőnök aláírása.

Enged

.....

a mühelyfőnök
a

8. sorsz. Mühelyi minta

Sebestyén Artúr

MAGYAR MŰVÉSZET

1928. 462

Doszkár János és Ferenc

Háztalarozási, építési és átalakitási

vállalata

Budapest.

Iroda:
IV. Veres Pálné-u. 40.
Telefon 117-04

Telep:
IX. Márton-u. 3/B.
Telefon József 8-53.

Sebestyén Artur

építész

iroda

Magyar Pályázatok

1906-6-37. 23-25.

Magyar királyi államvasutak.

T. Műhely

Miután keresményemnek 191..... é

tésénél.....

jelenhetek, keresményemnek átvételére ...

nevü munkástársamat szóbelileg megbizta

Kelt ....., 191.....

.....

tanu.

.....

tanu.

Sebestyen Artur

épitész

irod

Magyar Pályázatok

1905-6 c 4 sz. 24 l.
(A Zolyomi takarék-
pezsztár)

I. Díj.

..... nevü munkás igazolta

.....

a müvezető aláírása.

ezem:

..... helyettesének
a.

Endrényi Imre, Szeged.

Sebestyén Artur

epitaph

Muncsarnok

1908. egyházmin. kiáll.

91 l

TK. 84.

84. Ismeretlen festő.

A XIX. századból.

Bajzáth József.

Térdig van ábrázolva, kissé jobbra fordul, de szembe néz, áll. Gyürüs jobbkezében levelet tart, balját pedig a szék támláján nyugtatja. Mellét ékkövekkel kirakott kereszt és a szent István-rend jelvénye díszíti. Haja és szemöldöke ősz, szeme kék, arcza és bajusza leberetvált. Caputiuma, reverendája és cappa minorja piros, collaréjának fehér ligulája széles, karinge csipkealjú. Balról az asztalon túl, hol tintatartó és csöngő van, rojtos zöld függöny lóg. Felirata alól hét sorban: »*Josephus Bajzáth de Pészak nobilibus tenuis tamen Fortunae parentibus in Provincia Barsiensi Anno 1720 Die 6a Februarii natus, post absoluta in Clericatu Studia primum Vicarialis Officii Strigoniensis Cancellarius, dein Posoniensis, Strigoniensis Canonicus, paulo post Archi-Diaconus Comaromiensis, Praepositus S: Thomae de Monte Trigoniensis, una Abbas S. Jacobi de Silisio, Praelatus Tabulae Regiae Magnus in Comitiis Regni 1764 Celebratis ad Tabulam Procerum Orator, nondum finitis iisdem Comitiis Aulicus Consiliarius, et ad Exc: Cancellariam R. H. A. Referendarius I. Ordinis S. Stanislai Regis*

II
570

Sebestyén Artur

cród

Magyar Építőművészet

1913. 8. sz. 17. l.

(A fiumei állami főgimnázium terv-pályázata.)

wurm Antal

arországi cinko-
s chromo-auto-
vorosító műintézet

Telefonszám:
15—88. 63—28.

NAY ÉS

műszaki nagykereskedés:

BUDAPEST V.,
Kálmán-utca 15.

Gé
Ká

Állandó nagy raktár szerszámo
gépekben, lyukasztókban és minde

REITZER FERI

FESTŐK ÉS MÁZO

VII. KERÜLET, RÓZSA

TELEFON: JOZSEF 11—81.

PASCHKA É

Sebestyén Artur

rövid

Komor Tamás:
Színházakról. Rövid, válasz Sebestyén Artur cikkeire. Tér és Forma
1930. 195, 196 l.

FORMA

ETI FOLYÓIRAT

ESZTIK:

AUER VIRGIL

és KOZMA LAJOS

ÉSZEK

Sebestyén Artur

Sebestyén Arthur műépítész.
XI. Tárcsái-u. 9 468-180

Prt'vb 1940 szept. 1

Római mozaikpadló V. 174.
— piskótaformájú téglácska V. 174.
— L-alakú téglácska V. 174.
— ház V. 174.
— antefixák töredékei V. 174.
— melegvezető agyagcsövek V. 174.
— agyagmécses V. 174, 175,
— agyagrozsó V. 174
— agyagtál V. 174.
— urna V. 174,

Sebestyén Artur

épitész

Gród

Ujvi Mzs L.

780. l.

Sebestyén Artur
épitesz

cród

Ké –
Kicsoda?
731 l.

935 DEC 18

PESTI HAZAI ELSŐ
TAKARÉKPÉNZTÁR
EGYESÜLET
BUDAPEST IV.
DEÁK FERENCZ-U. 5

010
FILLER

Sebestyén Artur

épitém

vod

Budapesti Hirlap

1913. máj. 7.

(A Kálvin-téri pályázat.)

U. 591.

Vasárnap
24
Kat. B. Kinga

Hétfő
25
Kat. Jak. aps.

Kedd
26
Kat. Anna a.

Szerda
27
Kat. Pantaleon

Ujhold 4 óra 34 p.

Csütörtök
28
Kat. Ince p.

Péntek
29
Kat. Márta sz.

Szombat
30
Kat. Judit vt.

Izr. 2 S. Matoth 2 P.

1938 31 nap **Julius**

Sebestyén Artur

arck. repr.

Lex Magy Társ

66 tábl.

Sebestyén Artur

épitész

vád

2

Jánformtörcke 3 o.l.

VASÁRNAP

3

Kath. F. 4. Balázs pk.
Prot. F. 4. Balázs

Izr. 30. Ros Khodes

HÉTFŐ

4

Kath. Korz András pk.
Prot. Ráhel

Izr. 1. Adar R. Kh.

KEDD

5

Kath. Ágota sz. vt.
Prot. Ágota

SZERDA

6

Sebestyén Artur

épitész

lásd

Lex Magyarország

500. b. l.

Sebestyén Artur
építész

lásd

Bánlaky Géza
alatt is -

Mezőtúri városháza
tervpályázata II. díj.

Magyar Építőművészet

1914. 2. sz. 8-9. l.

T.

EUROPA

film-, könyv-, lapterjesztő és könyvkiadó rt.

Nyugtatvány!

Budapest, V.,

Visegrádi-utca 36. IV. 1.

Sebestyén Artur

a nagykanizsai közvágóhíd épületének tervpályázatán II. díjat nyert.

Magyar Építőművészet

1913. 4. f. 32. l.

Sebestyén Artur

Mütermekből. (Sebestyén Artur) Magyar Épitőművészet 1908. VI. 5 sz.

(Művészet 1908. 279. l.)

748.

I

350.

748. Anthonie van Dijck után.

A mester sz. Antwerpenben 1599-ben. † Londonban 1641-ben.

Magdolna.

Szikla előtt térdel és visszafordulva ég felé tekint. Szőke hajának fürtjei vállaira omlanak, kezeit összekulcsolta és jobbjával a sziklára könyököl. Felső teste nagyrészt meztelen és a derekát körülvevő lepelt jobb vállára vetette. Előtte nyitott könyv és ezen koponya fekszik. Jobbról a sziklaüreg nyilásán a szabadba nyerünk kilátást, hol erdős vidék terül el.

Vászon, méretei 112 : 90 cm. — Mündler: VI. 19.

Kifüggesztésére vonatkozó adatok:

a) Az Esterházy-Képtárban. 1812: XII. 2. *A. van Dyck:* Eine büssende Magdalena in einer Grotte, ein Buch und ein Todtenkopf vor ihr. — 1815: VIII. 31. *A. van Dyck.* Eine büssende Magdalena in einer Grotte, ein Buch und ein Todten-

M.D.K.

Sebestyén [Artúr]. építész

---

második díjat nyert a besztercebányai Erdőigazgatósági épületre kiírt pályázaton, mely végül Györgyi és Wälder közös terve szerint épült fel 1913-ban.

Ed. Toran: Beitrag zur Erforschung der Architektur in der zweiten Hälfte des 19. J.h.-s in der Slowakei

A R S , Kunsthistorische Revue der Slowakischen Akademie der Wissenschaften

Bratislava, 1967. 2.sz. 21. old.

Sebestyén Artur

Szerepelt a Műcsarnak Tavani tárlatán.

PH. 1930. III. 19.

Sebestyén Artur

Szerepelt a Műcsarnok Tavaszi tárlatán.

M. H. 1930. III. 15.

Sebestyén Artur

szerepelt a Művésznők Tavaszi Hárfáján.

u. 1930. III. 15.

Sebestyén Artur

szerepelt a Múcsamok Tavasi tárlatán.

8 órai lijság 1930. III. 15.

M.D.K.

Sebestyén Attila

A Paskál-fürdő tervpályázaton kiemelt megvétel. 20ooo Ft

munkatárs.

Társtervezők Farkas Ipoly, Szirányi Zoltán

Magyar Építőművészet 1968/4. 2-3.l.

MDK

Sebestyén Artur épitész

A mű- és középitési szakoszt. diése...
Épitő Ipar, 1909. nov. 21. 47.sz. 438 l.

ngelyes, copfstilü. (1780 körül.) Azelőtt Hunkár-

Sebestyén Artur épitész

MDK

Becz Jenő: A tav. tárlat épitészeti csoportjáról. Képzőművészet, 1928. 8-9. sz. 98 l.

Sebestyén Artur

MK

építész

Munkáinak korúniai kivitelesése /ill. kikisérletesése/ során dolgozott a Zsolnay gyárban.

48.o.

NIKELSZKY GÉZA : A Zsolnay gyár művészete.
Pécs. 1959.

Sebestyén Artur MEK

és Hegedüs Ármin

repr:

Gellért Thermál- és strandfürdő.

39.o. I. és II. kép.

Szőllősi Ernő /szerk/: Budapest - Guide illustré.

Bp. é.n.

Sebestény Artur

MK

Gellért szálló és gyógyfürdő /Hegedüs- Sebestény terve szerint/

168.o.

Székely László /szerk/: Budapesti zsebkalauz.

Bp. 1959.

MDK

4. Sebestyén Arthur, építész

tervét (körös Lechner Ö.-ével)

megvették.

Az Erzsébet-emlékmű elhelyezése.

„Magyar Építőművészet", 1910, 2. sz. - 31, 32. l.

MDK

Sebestyén Arthur, építész
Lechner Ödönnel közösen tervezett.
(E két, igazán műbészember terve pem elfogadhó!)

Erzsébet királyné emléke. - II. Az emlékmű pályatervei". - „Épitő Ipar"
9 sz. - 1910 II. 27. - 87. 88. l. - Magyar V.

MDK

Sebestyén Arthur

építész

Ipariskola tervezés. Vállalkozók Közl. 19o9. febr. lo. 3 l.

Sebestyén Artur

Alpár Ignác mesteriskolája. Építő Ipar-Építő Művészet. 1924. márc. 1.

Sebestyén Arthur építészmérnök

MMÉEK 1929. XI.24. 303.l.

Nyári színház tervpályázaton II. díj

koróna egész fejét beborítja.
rajzolt arany glória. Dús esés
kötője arany, fekete árnyék
fölött lévő, nagyméretű infula
rózsaszín, fekete mustrás d
középen széles aranypánttal, dr
gyökkel, amelyeknek kerete fek
zöld, fekete kockahálózatú
oldalt elágazó, drágakövekke
szalag lilásrózsaszín, fekete kock
hullámvonalban övezi a kereszt
feje fölött dús aranybojtban vé
zás nagyobbrészt elkopott. (32

IIa lap (címlap) : „PAVLO
PONTIFICALE ROMANUM
tiis apvd Ivntas MDXLIIII."
egy nagyobb négyszögletű dísz
45 mm). Kék alapon három
Az alap arabeszkekkel s két ar
tett. Tőle jobbra és balra egy-
mintás kék díszítőmotívum.

Ia lap : A színezett fametsz
ben alul középen, két angyal á
Oláh-címer. Az ötszirmú virág
nűek. A címer szín.ezése mege
díszítés színezésével.

261b lap : „Uenetijs apud h
Junte Florentini anno 1543 m

*Brunet, Jacques-Charles : Man
Paris, 1863. IV. 814. — Frankfurt
1899—1900. 171. l. N° 2211. —
Katalog der Liturgischen Drucke d
Jahrhunderts . . . Wien, 1910. II*

*Dankó József : Történelmi,
okmánytári részletek az esztergom*

műem

MDK

Sebestyén Arthur épitész
Vörös kereszt fehér mezőben jeligéjü pályaterv
III.dij

A kecskeméti tébolyda tervpályázata. Vállalkozók Közlönye, 1908. 17.sz. ápr. 22.

MDK

Sebestyén Artur & Mezey Sándor épitészk

A Török-bankház és a Trummerféle bérház pályatervei.

Müvészet, 19o5. 4.sz. 278 l.

MNK

Sebestyén Artúr III. díj

Állami számvevőszék pályaterve.

Vállalkozók Közlönye. 1909. nov. 24. 1 l.

MDK

Sebestyén Arthur

VIII. bécsi épitészeri kongresszuson vett részt.

Vállalkozók Közl. 23.sz. 1908. jun. 3. 4 l.

Magy. Épitőművészek Szöv. közgyülése.

MDK

Sebestyén Arthur

Jakab Dezső: Die Gefolgschaft Edmund Lechners.
A Mügyüjtő, 1930. 8-9.sz. 245-47 l.

MDK

Sebestyén Artur

építész pályatervét 15o pengőért vásárolta meg a főváros.

A Munkanadó, 1932. szept. 14. 5 l.

Sebestyén Artur

Leipnik Manó A

Temesvári Bank uj

palotája. Temesvári

Hirlap - 1913. máj. 10.

U. 594

tero megvétel

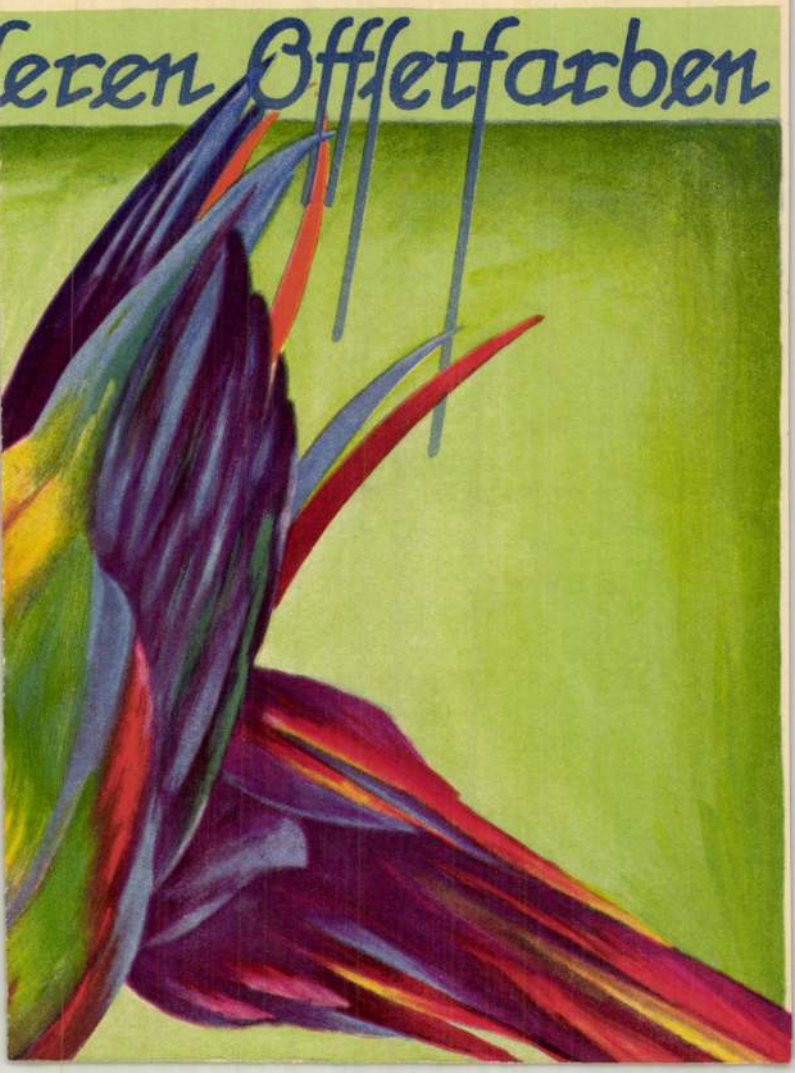
eren Offsetfarben

MDK

Sebestyén Artur Bp. épitész III. dij

A Győri első takarékpénztár székháza tervpályázata
... Vállalkozók Közl. 1909. márc. 24. 5 l.

Sebestyén Artur

A zólyomi hitelbank intézeti házának tervpályázatán 14 pályamű közül Sebestyén Artúr terve kapta az 500 koronás pályadíjat.

TÁRGYMU

Művészet 1905, 126. l.

ÁLTALÁNOS MŰVÉSZETI CIKKEK

	Oldal
Lyka Károly: Szimbolikus rajzok	1
Leipnik L. Nándor: A japánok és az európai művészet	18
Bodnár Zsigmond: A műtermékekről	98
Márkus László: A rézkarc	145
Divald Kornél: Láthatatlan műemlékek	159
Lyka Károly: Horvát művészet	227
Gerő Ödön: Művészeti pályázatok	239
L. K.: Ráth György	265
Lyka Károly: Szociálista művészet	291
Z.: Műtörténeti tennivalók	298

gresszus. A milanoi Verdi-szobor-pályázat (Lendvai Károly) 203. l. — Müncheni krónika. A rézmetszetgyűjtemény és a műegyesület kiállításai. Segantini hármasképe. A Szecesszió modern képtára (Olgyai Viktor) 205. l. — Müncheni krónika. A IX. nemzetközi műkiállítás (Olgyai Viktor) 271. l. — Szakadás a bécsi Szecesszióban. 274. l. — Olasz krónika. A római műkiállítás díjai. Olasz-bizánci kiállítás. Abruzzói antik művészeti kiállítás. Francia római díjasok kiállítása. Mozgalom a szerzői tulajdonjog mellett (Lendvai Károly) 339. l. — A Besnard-kiállítás Párisban (Ritoók Emma) 341 l. — Whistler-kiállítás Párisban (Ritoók Emma) 341. l. — Párisi krónika. A két Salon. (Ritoók Emma) 343. l. — A Sforzák kastélya 414. l.

Adatok művészetünk történetéhez: 64., 135., 207., 275., 346., 415. l.

Bibliografia: 138., 350., 417. l.

Művészeti irodalom: 68., 140., 208., 277., 351., 419. l.

Művásár: 142., 213., 278., 349. l.

Lejáró pályázatok: 72., 143., 214., 280., 352., 423. l.

Kiállítások naptára: 72., 144., 216., 280., 352., 424. l.

ek névmutatóját lásd a 425-ik oldalon.

Sebestyén Artur

épitész

Élet. arch.

Váljubal

238, 239. l.

240. l.

neue kunsthistorische Lexikon die reiche Illustration
gnis ablegt von der Einsicht und dem Spürsinn des
tet, aber er gibt dafür eine besonders große Anzahl
veröffentlichter Autotypien, die den Entwicklungsgang
ellungen deutlich machen.

ber den man nur mühsam anderswo sachliche Angaben
ntwicklungsgeschichte finden konnte. Doch liegt der
darin! Der sehr sorgfältige Aufsatz über die Bildhauer-
utlich die beste Zusammenfassung, welche über dieses
weitschauenden Standpunkt der Bearbeiter liefert die
r diesem Stichwort werden auf kurze und übersicht-
der humanistischen fachwissenschaftlichen und Kunst-
sich mit diesem Namen belegten.

klopädie kann im übrigen ein mögliches Fleckchen hier
aphische Ausstattung (lateinische Lettern!) ist nur höch-
den tüchtigen Bearbeitern und dem mutigen Heraus-

nsthistorisk Tidskrift" (März 1934), Lund

av ett stort antal medarbetare, de främsta inom sina
gatt av stapeln. Inför denna storartade prestation kan
, att verket inte bör saknas i nagot bibliotek. För varje
en till en guldgruva, och man konstaterar med tillfreds-
agd pa en knapp, men fyllig text, som rikedomen pa
et är förträffligt och det tekniska utförandet klanderfritt.

mna häftena ma nämnas Nattvarden av Karl Möller,
ch Eva av Leonie Reygers, Akademiernas utveckling
ert Lehmann, Ernst Strauss skriver om akantus, Kurt
förliga framställning av alabasterskulptur är illustrerad
ler behandlar Alexander den store. Vidare märka vi

Sebestyén Arnold ?

A Pesti szent Margit-szigeti fedett uszoda tervpályázatán 2-ik díjat nyert.

Pesti Hírlap. 1929 szept. 3.
(A fedett uszoda tervpályázata).

U 3014

kiadása

ot vette fel és ízléses kötött táblájában címer, a sokszor hibákkal telt magánából. Az így

elent

az volt, hogy minél többek részére tbe vette a mai nehéz gazdasági viszo-

ak 12·— pengő

, **akik egy héten belül eljuttatják rt járó összeget: portó és csomaküldés kedvezményét is megadjuk.** ének átvizsgálása alkalmával megott megrendelni a szóbanforgó művet. szabad becses figyelmét a **több mint** ű megjelenésére felhívni. **Mielőbbi** mert a műből korlátolt számot nyoma-

ezőlapon teendők; pénzküldemények ajos könyvkereskedő céghez, Budapest, küldendők be.

Teljes tisztelettel

A TERJESZTÉSI IRODA VEZETŐSÉGE.

or R.-T. — 90.887.

Sebestyén Artúr

építén.

A Bpesti fedett uszoda
terv pályázatám 2-ik
díjat nyert.

Az Est. 1929 szept. 4.

19
Paul sz. Vince

Görög
Makrina

Izraelita
Thamus 25

Csütörtök

20
Jeromos hv.

Protestáns
Illés

Görög
Illés

Izraelita
Thamus 26

Péntek

21
Praxedes sz.

Protestáns
Dániel

Görög
Sim. J Rem.

Izraelita
Thamus 27

Szombat

22
Maria Magd

Ujhold 7 óra 3 pk.

Protestáns
M Magd.

Görög
M. Magd

Izraelita
Matoth 2 P.

1933 **Julius** 31 nap

29-ik hét

Nap kelte 4 óra 18 pk. — Nyugta 19 óra 47 pk.

Sebestyén Artur

bpesti építész

1930. a győri színház tervpályázatán II. k. díjat nyert.

Magyarság: 1930. aug. 10. (Árkay Aladár ezzel a győri színházzal.)

M. 3003.

Sebestyén Artur

tervezte a bpesti Egressy-
uti elemi fiu és leány-
iskola és kis óvoda
épületét. Építési ér-
költség 498.000 K 1 m³
21 K.

Kabdebo Gyula. A
fővárosi uj iskolaépületei.
Gutkind I. Főv. almanach
1913–15. 133. l.

Sebestyén Artur

építészmérnök
Bpest

telvétetett a Bpesti
mérnöki Kamaraba

MMÉE köjl

1925. 150 l

Sebestyén Artur
építész

l.

Szefelex 356
357. l.

Élet.
m. o. 976 l.

Sebestyén Artur

építész

lásd

Révai XXI. 744 l.

R Ajánlott | Sopron 1
S.1 | 282

Dr. Gerevich Tibor
egyetemi docens úrnak

Múzeum körút 6. Budapest.

Képzőművészeti Főiskola.

Sebestyén Artur

építész

cros

Magyar Iparművészet

1916-1952.

S e b e s t y é n A r t u r
építész

Budai Napló.1931.febr.28. (Nehéz probléma a Gellérthegy.)

Sebestyén Artur
építész

irod
z
Líber Középitk
26. l.

M. N. Múzeum néprajzi osztálya

VIII. 127.

Sebestyén Artur

épitész

vrád

z

Liber Kőrépítk

25. l.

Merötúr VIII. 210

Sebestyén Arthur
épitész

Fővárosi Lapok 1895. ápr. 3., 1054. old.
(Ujdonságok. A kiállítás kapuja.)

Kalmán

Sebestyén Artúr

építész

l. bő élet.

Karczagmagyállam

852 h.

1136

1136. P.

Sz. Siegenben 1577 június
máju

~~Férfi képe.~~

Csaknem derékig lát
fésült rövid haja, szemöldö
csak állon hord, barna; s
gallérja réteges, brokátkö
csatos.

Fa, méretei 66 : 51·2
1894 szeptember 8-án A.
(42805·10 K-án). — Elszán
(279–94). — Az elszámolás
25-iki 12620 és az 1895 m
admányi ivet. — Az elszámo
28-iki 4561 (635–900) és
eln. sz. leirat (464–991).

Kifüggesztésére vonatkc

a) Az Orsz. Képtárban
Rubens: Férfi képe.

b) A Szépművészeti M
P. P. Rubens: Férfiképmás.
P. P. Rubens: Portrait d'hoi

Jegyzet. L. az 1896-iki
— Preisliste Nº 254.

Másolták 1903-ban Ku
Félix; 1907-ben Balló Mar
Kaczián Aladár, Kazacsay C
Dusán; 1909-ben Imbronovit
és Witthalm János.

VeA. 1894

III

Sebestyén Artur

építész

a nagykanizsai törvény-
szék, járásbíróság és adó-
hivatal épületének
tervpályázatán II. díj.

Építő Ipar. 1913. 240. l.

(Tervpályázatok eredmé-
nye.)

Sebestyén Artur

épitész Bpest

vrád

Magyar Pályázatok

1906. 12. sz. (A nagy-
váradi Központi Taka-
rékpénztár Γ műszaki
rajzokkal.)

diéséret

Γ pályatervei,

Sebestyén Artur

ród

Magyar Pályázatok

1906. 11. 7 (A nagyváradi „Fekete sas" – szálloda pályatervéi, műszaki rajzokkal!)

Megvételre ajánlva

~~Badacsonyi Kelta sírleletek~~

~~V.1.129.~~

Sebestyén Artur

vód

Magyar Pályázatok

1906. 8. 4. (A nagybányai végadó pályatervei, műszaki rajzokkal.)

II.-díj.

Ferdinánd, I-ső, m. király, kis
erüstérme 1561-ből

VII. 248.

Sebestyén Artur

tervezte a Bp. V.
Hechenyi u. 888 hrsz.
4 emeletes házat.

Vállalkozók Közlönye

1905. jul. 19. (Magán-
építési engedélyek.)

5 %-ának megfelelő bánatpénzr

ide mellékelt.....

..... 19...

.....

mint tanu

.....

mint tanu

Sebestyén Artur

a marosvásárhelyi
városi székház
terv. II. díj.

Vállalkozók Közl
1905. aug. 2.
(A marosvásárhelyi
pályázat.)

Sebestyén Artur

Írád
?

Isten kardja

tervvázlatokkal

Sebestyén Artur

épitész

vád

Kertész K. Róbert

Nemzeti épitőmű-
veszet. Bp. 1916.

16-l.

Sebestyén Artur

Terveszte a Gellért-
fürdő hullám-
fürdőjet

MAGYAR. EPITOMUVESZET

1927. 10-12. sz.
20-23. l. Kepek-
kel.

252

emelő, lelkesítő, eszményiesítő hatással. Ezen az alapon kell aztán a recitatornak abban az eksztázisban, melyet okvetlenül éreznie kell, az alaphangulatnak és a szereplő személyek hangulatának megnyilatkozását úgy *összehangolnia, stilizálnia*, saját eksztáziát úgy *fegyelmeznie*, hogy minden túlzást kerülve, az ő előadása is zavartalanul megnyugtató, felemelő hatású legyen.

Ha ez művészet, akkor művészet az előadás; de a szavak végtére is mellékesek, mert az bizonyos, hogy legmagasabbfokú kelléke *ez* az előadóművésznek.

S vajon mi ennek a művészetnek lélektani feltétele? A tudás határához értünk, s nincs más válasz, mint megint csak új szó: a művésszel veleszületett és céltudatos tanulmányokkal, megfigyelésekkel kifejlesztett művészi *ízlés*, mely nem engedi meg, hogy a stilizálás modorossággá fajuljon.

De gustibus non est disputandum. Befejezésül azt szeretném mégis szóvátenni, hiszem-e, hogy lehet az előadóművészetnek is nemzeti karaktere? Hogyne hinném, mikor Európa nagy színpadain meg kellett győződnöm

Sebestyén Artur

a Holnoki varvói
Szinház fenti terve
szerint épült
(neo-barok)

MAGYAR EPITŐMŰVÉSZET

1929. 11—12. 4.
képekkel és alap-
rajzokkal.

arcképe Führer
Ilustól repr.
u. o.

Szinházterek (maros-
vásárhelyi, egri stb) repr. u. o

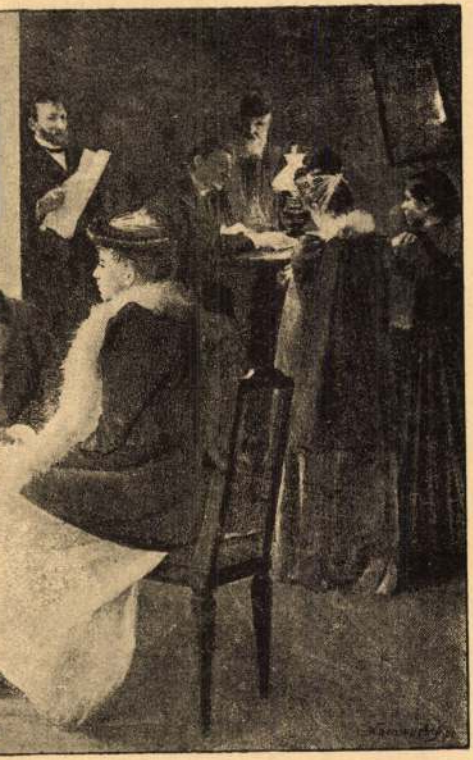

LÉDSZERZŐNÉL.

< Sebestyén Artur >
cikke

<) Színházakról

MAGYAR EPITŐMŰVESZET

1930: 2 és 3. sz.

ÁLYNÉK FOGSÁGA NÓGRÁD VÁRÁBAN.

Sebestyén Artur

a Muraiutcai
kislakásos fővárosi
bérház
távlati képe és
kapuzata.

Repr

MAGYAR. EPITOMUVESZET

1927-3-4. sz. 26, 27 l.

MAGYAR·TUDOMÁNYOS AKADÉMIA

Sebestyén Artur

1.

Tér és Forma

1934. 245, 246 l.

Molnár Zsófia, áll. tanítónő

VIII. 235.

Sebestyén Artur

épitész

l. Közlezrkiáll

972. l.

OLVASD EL ÉS ADD TOVÁBB!

Loholsz, futsz új javak után...

Loholsz, futsz új javak után, kifúj a szél, megázol,
És a meglévő holmidra vajjon, miért nem vigyázol?
Még törekvő emberek is sokszor sárba ragadnak,
Hogy ha ezer dolgod is van, szakíts időt magadnak!
Biztosításod van már rég (jobbat nem is tehetnél),
De manapság **e kis pénzért** mondd, hogy mit is vehetnél?
Ezt az ügyet nem is lehet más oldalról szemelni,
Az értéket nagy sietve jó lesz ma felemelni!!

"Phönix" r.-t. Budapest — 435418

Sebestyén Artur

kiáll.-ném

Közlezrkiáll.

1267.1.

OLVASD EL ÉS ADD TOVÁBB!

Loholsz, futsz új javak után...

Loholsz, futsz új javak után, kifúj a szél, megázol,
És a meglévő holmidra vajjon, miért nem vigyázol?
Még törekvő emberek is sokszor sárba ragadnak,
Hogy ha ezer dolgod is van, szakíts időt magadnak!
Biztosításod van már rég (jobbat nem is tehetnél),
De manapság **e kis pénzért** mondd, hogy mit is vehetnél?
Ezt az ügyet nem is lehet más oldalról szemelni,
Az értéket nagy sietve jó lesz ma felemelni!!

"Pátria" r.-t. Budapest — 485418

Sebestyén A.

Épitéz

l. Liber Bp. Nobrai

411. l.

Sebestyén Artur

építész

l.

A Pesti Vadászház

1934. 1. 2. 17. l. –

18. l.

5357

Rend. sz. D 6870.

"

Nagyságos

Horthy Miklós-ut

megrendelése folytán b. szám

1929 nov. 11.

NEME	Ár
2 támlásülőke B 461	

Fizete

Folyószámla I. sz. 8/114

Napló I. sz.

Fizetendő és perlendő Budapesten.
Miután részünkről csak kifogástalan jól csomagol
Ebbeli felszólamlások ennél

10.003. Klein Sándor, Tel. J. 386-78.

Thonet Mundus

EGYESÜLT MAGYAR HAJLITOTT FABUTORGYÁRAK RÉSZV.-TÁRS.

TELEFON: 874—01 825—01 M. kir. postatakarékpénztári számla: 20.391 Giroszámla

Távirati cim: MUNDUS

2 FILLÉR 2

Sebestyan Artur
épitéz

l.

Jánszky 1929

30. l – 37. l.

45. l 81. l.

„TÖRÖL" SZÖVETSÉG
A Magyar Egyetemi és Főiskolai Bajtársi Egyesületek Országos Központ
FÖVEZÉRSÉG
Centre des Associations Nationales des Étudiants Hongrois
Budapest, VIII. ker., Muzeum-körut 6—8. szám II. udvar

Nagyméltóságu
Méltóságos
Nagyságos

Műemlékek Országos Bizottsága

úrnak—úrnőnek

Tekintetes Elnökségének

Budapest IX,

Sebestyén Artur
épitész

Buchwald Sándor
vasbútorgyárós
pavillonja

Bálezrkiáll

Lanfranconi.

mbe

1 Jobbkezét csipőjére támasztotta, s
el letakart asztalon lévő pecsétes
és kalamáris [illegible]. Prémkalpagját
ke és bajusza fekete; szeme sötétbarna.
émes, zsinóros atillája és szük nadrágja
, oldalán diszkard lóg, magasszárú
s padlózatú terem oszlopját babér fut-
élrevont függönyön lévő tábl[illegible]: N: 9
BALTHAZAR DE BATTHIAN VIXIT A. 1590
GENERALIS BELLICUM, DICE TALITER AD
TUS, SCANDERBEGUM TURCAM 1881 TRUCIDAT.
ETIAM PARISIS.

cm.
nyéből.
-án kelt 28402 sz. leirat alapján (140/95.

(53)

1957 II. 12

298